Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonComercial 3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) **license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format
Adapt — remix, transform, and build upon the material

15666

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ ՏԻՒՄԱ

ԼՕՐՏ ՊԸԳԻՆԿԷՄԻՆ

ԵՂՏԻ ԲՈՒՍԷԼԷՐԻ

ԵՒԽՕՏ

ՄԱՀԻՐ ՊԻՐ ԶԷՆՏՕՍԹ

15666

ՄԻԻԹԷՐՃԻՄ

Ս. ԵՊՈՀՈՒՆԻ ՎԷ Մ. ՊԻՏՕՐ ՕՐՕՊԱՃԵՈՆ

معارف نظارت جليلەسنك ٣٢٢ نومرولى رخصتنامەسيله طبع اولنمشدر

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՂԱԼԷՃԵԱՆ
Ե. ՊՈՂՈՍ
KALEDJIAN COMPLE

ԻՍԹԱՆՊՕԼ
ՄԱԹՓԱԱՑԻ ՅՈՎՍԷՓ ԳԱՎԱՖԵԱՆ

1888

ԽՈԹԱՐԸ ՄԱԽՍՈՒՍ

ՎԷ

ԱՐՋԸ ԹԷՇԷՔՔԻՐ

Սայէեի մէարիֆ-վայէեի հազրէթի Թաճտարիտէ, վէ ֆայէեի ահուպպայի մէգատիրչինասանտէ, մինղայրի հատտին գալէմը աճիզանէմիզ էսէրի օլան կէրէք էշար, վէ կէրէք Թէէլիֆաթ ու Թէրճիմէլէր պէյն էլ միլլէթ Թագտիր ու Թահսին գէլընտըղընը կէօրմէքլէ քէնտիմիզի պահթիեար ատտ իտիպ, պու խուսուստա պէեանը Թէշէքքիւր իլէ պէրապէր, իշպու էսէրիմիզին տաճի սէզավարը գապուլ պույրուլաճաղը իւմիւտի գավիսի իլէ փէրվէրտէ օլմագտաեըղ։

Զէնտ սէնէտէն պէրու մէյտանը ինթիշարէ վազ օլունակէլէն բօմանլարընը էքսէրիսի չալտալը վէ հէրարէթլի սուրէթտէ պաշլար իսէտէ, վարա վարա՝ վէ հաթթա խիթամլարընտա մէզքիւր հէրարէթ մահվ օլուպ, ատէթա պահրը միւնճէվիտ կիպի Թէմէվվուճու հարաքեաթտէն արի գալտըգլարը, վէ օգուեանլարը տաճի հէմտան բօման օգուտմայը Թէօվպէ իթթիրիճի պիր Թագըմ Թիւրահաթ նէվինտէն Թապիրէր, վէ ուզուն ուզատըեա լուզումսուզ Թավսիֆլէր իլէ Թաստի իթթիքլէրի, հիքեայէեի մէզքիւրէլէրի օգուեան զէվաթը մէարիֆսիմաթէ մալիւմ տիր։

Լիսանը ֆրանսէվիտէն պիթԹէրճիմէ մէյտանը ինթիշարէ վազ իտիլէն իշպու բօմանը լէթաֆէթ պէեան, մալիւմիւնաա վէ մէշհուր իւլ աֆագ Ալէքսանտր Տիւմա նամ էտիպի քեամիլին գալէմի էսէրի օլուպ, միւհԹէվիյեաթընըն զարապէթի, վէ Թահրիրը մէրագ իտիճի ղաեէթ Թօհաֆ վէ լաԹիֆ հալաթընն պէեանընա լուզում կէօրմէկիզ, զիրա էտիպի մուամիլէյհին նամ ու չէօհրէթի, վէ հիքեաեէնիւվիւսիւք էնաթընտա հայիզ պուլունտուղու մէհարէթի, զաթէն օլ ուսուստա պիր քէֆալէթը միւԹէպէրէ օլաճաղը վարէսԹէինթիխահ տըր։

Իշպու հիքեաեէնին պիտաեէթի, պալատէ փսփ օլուն-
տուղու կիպի էօյլէ ղայէթ փարլագ սուրէթտէ պաշլաեըպ-
տա, վարա վարա պիւսպիւթիւն տօնուդ պիր հալ քէսպ
իթմէքտէ օլմաեըպ, իլլա սաատ՝ վէ պիլա չաշաա պէտտ օ-
լունտուղու հալտէ, կիթտիքճէ վէ պիթթէտրիճ թահրիգը
մէրագ իտէճէեի, վէ գարիյնի քիրամըն կեահ միւթէէսիր,
վէ կեահտա խէնտէ ու գահգահէլէրինի մուճիպ օլաճաղը
տէրքեար տըր։

ԹԷՖՀԻՄԱԹԸ ՄՈՒՀԻՄՄԷ

Ադ չօգ մահիր միւթէրճիմլեր մարիֆէթի իլէ պիթթէր-
ճիւմէ մէյտանը ինթիշարէ մէվզու Ալէքսանար Տիւմանին ա-
սարը հիքմէթնիսարտէն էքսէրիսի, ուժումուն հայրէդինի
մուճիպ օլտուղու հալտէ, էտիպի միւշարիւէյհին հպիկ օլ-
տուղու մէհարէթը ֆէվգէլատէ, վէ չիվէ ու րէֆնաըրը
թարիֆ ու թաատաթտէն սարֆը նազար իտիպ, անճագ ա-
րինի քիրամըմըզըն թէնվիրի էֆքեարը պրմնընտա, տիյա-
ճէ մէգամըյըլա, իշպու հիքեաեէնին պինասը էսասը օրն
պիր վագաայի թարիւհիյէտէ աթֆը նազար իթմէկի լազ-
մէտէն ատտ իտէրիզ, չէօյլէքի.

Ֆրանսա հիւքիւմաարէրինտէն օն իւչիւնճիւ Լուի, թա-
հինի սէպավէթինտէն պէրու տուրդուն, պի սէպաթ, վ
սէպիւք միզաճ պիր զաթ օլտուղու հալտէ, խարիճ իւլ ատ
պիր հիւանուանը մէլահաթպէյանէ մալիքէ օլան՝ Անն տ'Օթ-
րիշ իւլէ թէէհհիւլ իթմիշ իտի. Գրալը միւշարիւէյհ էյեամը
հիւքիւմէթինտէ քէնտի պաշ վէքիլի պուլունան Գարտինալ
տը Ռիշիէօնըն բէյ ու իրաատաթը միւէսսիրէսինէ միւթա-
պաաթ իթմէքտէն պաշգա հիչ պիր չէյ եաբմամըշ տիսէք
ճայիզ տիր. չիւնքի գրալիչանըն սէվտայի պիւլթիւնէ կի-
րիֆթար օլուպտա, ատյիմա միւշարիւէյհանըն քին ու նէֆ-
րէթինէ սէզաւար օլան պաշ վէքիլ, կէօրտիւկիւ պու հագա-
րաթըն ինթիգամընը ալմագ մագսատըյըա, գրալըն զաթէն
քէնտու հալիէսի հագգընտա օլան պէրուտէթը գատիմէսի-

նի, ատտավէթէ թահվիլ իթմէք եօլունտա սայ ու ղայրէթ,
վէ պազը թէէտտափիրի մահիրանէէ թէչէպափիս իթմիշ իտի։

Թամ օլ էսնալէրտէ Ինկիլթէրրա գրալը պիրինճի Շար-
լը, օն իւչիւնճիւ Լուի գրալըն գըզգարընտաշը՝ բրէնսէս
Հանրիյէթ Մարի տը Ֆրանսը քէնտուէէ կէլին կէթիրմէսի ի-
չին, քէնտի մահրէմը էսրարը, վէ պաշ վէքիլի օլան Լօրա
Պըգինկէմի, սէֆարէթի ֆէվգէլատէ, վէ մէմուրիյէթէ
միւթագիլէ իլէ Ֆրանսա գրալը նէզտինէ իրսալ իտէր քի,
լօրտը մուճիպէյհ ասըլզատէ, չէճի, զէքի, հիւանէէտար վէ
ալիճէնապ պիր կէնճ օլմասըյլա, Ֆրանսա սէրայը էքսէր գա-
տընլարընըն գալպէրինի աթէէի աչգ իլէ իհրագ իթտիկի կի-
պի, հաթթա սէրքէշ վէ միւթէքէպպիրէ, գրալիչանըն պիլէ
հիւանի թէվճճհիւհիւնի վէ մուհապէթինի ճէլպ իթմիշ իսէտէ,
ֆագաթ Ռիշիէօ պիր րագիպի պի չէքիպ օլուպ, լօրտ իլէ
գրալիչանըն միւնֆէրիտէն վէ մահրէմանէ կէօրիւշմէլէրինէ
սէտտ ու մանի օլարագ, մուճիպէյհայը կիճէ կիւնտիւզ կէօզ
հապսընա ալտըրմըշճասընա պիր նէզարէթի չէտիտէ թահթը-
նա վագ իթմիշ իտի։

Ֆագաթ լօրտը մուճիպէյհ, մէզքիւր սէտտ ու միւճա-
նաաթը փայիմալ իթմէքլէ մագսատ ու մէրամընա նայիլ օլ-
մուշ իտի քի, իշթէ հիքեայէմիզին միւհթէվիյեաթը տախի
ասըլզատէ վէ զէքի Լօրտըն իթթիխազ իթմիշ օլտուղու պիր
թագըմ թէէտտափիրի մահիրանէ, վէ տէսայիսի խութաատանէլէ-
րինին րիվայեէթինտէն իպարէթ տիր։

ՖԱՍԼԸ ԻՎՎԷԼ

1.

Թարիխի Միլատըն պին ալթը եիւզ եիրմի պէշի մայիս այընա մախսուս օլան լաթիֆ պիր կիւնիւն ագշամըսը, իբի նէֆէր գաատընլար Ալիյէն չէհրինտէ վագը միւզէյեէն գօնագլարտան պիրինին պաղչէսինտէ կէզին-մէքտէ իտիլէր։

Մէրսուիմէ գաատընլարըն սիմալարընտա, պիր ա-սարը միւլահազա նիւմաեան օլտուղու Հալտէ, եավաշ եավաշ թա՛ Ցօմ նէհրի գրեբլարընա գատար միւմթէտ օլան աղաճլըգտան աշաղրեա տօղրու եիւրիւմէկէ պաշ-լատըլար։

Պիւյիւք քիլիսէնին սաաթը՝ կիճէնին ծն պիրինի վուրմուշ, վէ էքսէրիեէն չէհիրլերէ մախսուս օլուպտա, սաէթա հայաթ ու Հարաքեաթ նըշանէսի սատ օլու-նան կիւնտիւզլի չամաթալէրէ՝ կիճէնին սուսլուղու թէ-խալիւֆ իթմիշ իտի։

Թէարիճէն եիւբսէլմէքտէ օլան մահիթապը ալէմ-թապըն զիեայի Հայրէթպախշասը, արապէս նագըլըրը կիպլի եէքտիկէրինի տէրաղուշ իտէն էշճարըն եափրագ-լարը արասընտան աքսէնտաղ օլմաղըլա, պաղչէնի թէֆ-րիշ իտէն գուսլարըն տանէլէրինի պիրեր պիրեր կէօս-թէրմէքտէ իտի։

Հավանըն լաթիֆ վէ միւթատիլ օլմասընտան, մէզ-քիւր պաղչէնի թէզէրին իտէն էնվայի չիչէքլէրին տիլ-քիւշա գօգուլարը, լահզէ պէ լահզէ չարթարաֆը մու-աթթար գըլմաղլա, իչլու Հայրէթպախշը գուլուպը ին-սան օլան ճայի սէֆապախշա, մահրէմանէ միւսահէպէ-

թէ, վէ էհէմմիյեէթլի միւլահազալէրե բէք էլվէրիշլի իտի։

Պալատէ մուհաբրէր լքի նէֆէր կէնճ վէ տիլպէր գատընլար, հէր նէ գատար պիր սուրէթի մահրէմանէ-տէ օլարագ տէրեայի միւսահէպէթէ տալմըշ իտի իսէ-լէրտե, պէյնլէրինտէ ըհթիպէճէ պիր ֆարդը ֆահիշ պուլունտուղու տախի, երպապը նազարըն տիգդաթըն-տան գուրթուլամազ իտի։

Շէօյլէքի, մուհամիլէյհիւմայէն պիրինին սէրբէշա-նէ թավըրնտան, վէ պաշընը իհաթա իթմիշ օլան իրէք-քեարի քեաքիւլէրինտէն, վէ խէմպէխէմ կէյսուեի սէ-մէնպուսինտէն, աթէշլեր սաչընը զիւմրիւտ կիպի կէօզ պէպէքլէրինտէն, պէեազ վէ նազիք էլլէրինին միւթէքէպ-պիրանէ հաբաքեաթընտան, զօնչէ տիհանը նիհանը ի-լէ իթտիկի կիւֆթարը չէքէրպարընըն հալավէթինտէն, վէ խիւլասաեի քէլամ՝ րէֆթար ու թավրը շահանէսին-տէն, մէրսումէնին զիւմրէեի քիւպէրատէն պիր գատըն օլտուղու անլաշըլմագտա իտի։

Ֆիլ հագըգա մուհամիլէյհա, Ապանիա բրէնսէսի, վէ Ֆրանսա գրալիչատը, եանի մատամ Ա՛նն ա՛Օթրիչ քէնտուսի իտի։

Միւշարիլէյհանըն րէֆագաթընտա պուլունան գա-տըն տախի ղաեէթ կիւզէլ օլմասը իլէ պէրապէր, քէն-տուսինէ նիսպէթէն միւթէնագըս պիր հալ իպրագ իթ-մէքտե իտի։

Շէօյլէքի, մահպուպէեի մէրսումէ, սինճէ քիւչիք, րէնկտե գումրալ, վէ ինսանըն կէօզլէրինի գամաշտըրըր-ճասընա պէեազ, նազիք, վէ զայիֆ իւլ պիւնեէ պիր գըզ-ճըղազ օլմաղա, ահուվանը տիտիկեանընա սայէէն-տազ օլան ուզուն քիրբիլէրի, անըն նիկեահը ֆիտուն-սաչընա պաշդա պիր րէֆիագ վիրմէքտե իտիլէր։ մէր-սումէնին րէֆիթարու էթվարընտա պիր չիվէեի ճագիպէ, վէ պիր կիրիշմէյի աճիպէ մէվճուտ օլուպ, զանն իտէր-

սինքի թէնտասիւպի ազասընըն եօրուլմամասը իչին, թէ-քեւիւմ իթտիկի սէօզլերի, լէպի լալի արասընտա էզիպ պիւզերէք, կիւեա պու վէճհ իլէ եօրուլմագտան իճթի-նապ իթմէք իստէթը իտի։

Նէ՞ զարիպ հալ, պու ճիւզի նօգսանկյեէթ, մէր-գումէնին հիւսնիանը մէլահաթպէեանընա պիր գաթ տահա րէֆիագ վիրիպ, հաթթա սարայ չաիրլերի, վէ ալէքսուսուս Մ· տը վուաթիւռ, զէմանը մազիտէ օլան չուարայի պէնամըն միչապէհաթընա իստինատէն՝ մու-մահիլէյհայը, կէօքտէն նուզուլ իտերէք, եէրտէքի չի-չէքլերին իւզերինէ պատմագլըղա անճագ թէնէզղիւլ ի-տիպտե, թէքրարէն սէմաեէ փերվազ իթմէկէ թապ ու թագաթլարը գալմաեան հիւրի գըզլարընա թէչպիհ իթմէք իլէ իֆթիխար իթմիշ իտի։

Մէրսումէ գըզճըղազըն, չէշմ ու սիմասընտա միւ-նագգաշ օլան սաֆլըգ իլէ խըզաթը հալիմէ, վէ թա-պիաթը մէմուտհ չուլէսի, տայիմա իչթիսալ իթմէքտե իտիքի, մէչհուր Ռաֆայէլին իմալ իտեկէլտիկի Ազիզ պիքիր միւսավիէրաթընըն հայրէթ էֆզա լէթաֆէթի, մահզա պու կիպի նագչիեաթը լաթիֆէ սէպէպի իլէ օլ տէրճէճ քէսպի իչթիհար իթմիշ տիր։

Պու չաեանը փէրէսթիչ օլան մախլուգ, մատամաղել Գաթէրին ա՛Ա՛նժէն նամը իլէ գրալիչանընն ֆախրի ճա-րիյեէլէրինտէն պիրի օլուպ, հասէտքեար րէֆիդէլէրի, մուհամիլէյհէ զամընըղ մախլասընը վիրմիչէր իտի իսէտե, հիչ պիրի մէրսումէնին սաֆտէրուշնուգ իլէ մէլուֆէ օ-տուղու ֆէտաքեարլըղընը ինքեարէ ճիւրաթի իտէմէղ ի-տիլէր, ֆիլհագըգա մէրսումէ տուխթէրի զիւհրէէյ-քէրտէն, հիչ պիր կէօնա հիսսիյեաթը մէզմումէ մէմուղ իտիլէմէեիպ, անճագ մէզպուրէեի կէօրմէք իլէ, մալիքէ օլտուղու խաասիյեէթի ճէմիյէլէրէ ինանմագլըգ ուսու-րը թապչիյեէտէն իտի։

Գրալիչա իլէ րէֆիդէսի, եավաչ եավաչ, վէ սօն

տէրէճէ իհթիրազ իլէ եւրիւեէրէք, քէօչքաէն խայլիճէ ուզատըլար, մէրգումէթէ յնին իչպու հարաքէթ ու րէվիշէրի, ատէթա հապսխանէ կարտիեանըը ալտատըպտա ֆիրար իթմէք իւզրէ օլան մահպուսիյնին հալլէրինէ պէնզէմէքտէ իտի։

Վէ մէկէր պու հարաքեաթը իհթիրազքեարանէ իլէ կէղինմէք տախի աղ չօգ պիր ֆիրար նիյեէթի իլէ տէկիլ մի իտի։

Չէր նէ հալ իսէ, մէրսումէլէր, պաղչէնին օ պիր ուճունա վասըլ օլտուգլարընտա, գարուսու նէհրին թա գարշը ճիհէթինտէ օլան պիր կիւկէն աղաճլըղը սայէ, պանընըն տէրունինէ կիրիպ, մէրմէր թաշընտան մամուլ պիր գանաբէ իւզէրինէ օթուրտուլար քի, մահէլի մէզքիւրտէն մահիթապըն նիմ զիյեալերի իլէ միւնէվվէր, ղայէթ լաթիֆ պիր բէյզաճ րէսմի մէնզարէսի միւշահէտէ օլունմագտա իտի, նէհրին սամէա նիւվազը էհլի քէյֆ օլան ճուշու խուրուշըն լէթաֆէթպախշ սէտալէրի, քէնտուլէրինտէն պիր գաչ ատըմ ուզագլըգտա գաեալարա չարբըպ մահվ օլտուղու կիպի, մահիթապըն աքսի տախի, պիր այինէյի միւճէլլա կիպի սաֆ ու չէֆֆաֆ օլան տալղալարըն իչինտէն կէօրիւլմէքտէ, վէ կեահ պէ կեահ թա ուզագլարտա պուլունան կէմի թայիֆէլէրինին թէրէննիւմ իթտիքլէրի չարգը սէտալէրի իշիտիմէքտէ իտի։ ֆագաթ ֆրանսա դրալիչասընըն, պէօյլէ կիճէնին պիր նըսֆընտա քէնտի դօնաղընըն պաղչէսինտէ, ատէթա պիր ֆիրարի, վէ եախօտա ասքէր գաչաղը կիպի սէրսէրի տօլաշմասը, պալեատէ մուհարբէր մէնզարէսի պինաղիրէնին սէյր ու թէմաշասընտան, քէսպի թէլէզգրաֆ իթմէք նիյեէթի իլէ օլմատըղը, րէֆիգէսի իլէ աթի իւզ զիքր իթտիկի միւքեալէմէտէն անլաշըլըճաճագ տըր։ զիրա միւշարիլէ յհա րէֆիգէսինէ խիթապէն,

—Ազիզըմ գաթէրին, իչթէ պուրատա քիմսէ պի-

զի կէօրիւպտէ միւքեալէմէմիզի տինլէեէմէզ, իսմի քէմալի սէրպէսթի իլէ կէօրիւշէպիլիրիզ։ վագտա գուտրէթլի պիր գրալիչա իչին, պուլունմազ պիր ֆըրսաթտըր պու։ զիրա գրալը քէնտի հիւքմիւ թէէսսիրի ալթընա ալմըշ օլան չու մէլուն գարտինալըն հէր պիր։։։

Մատմազէլ գաթէրին, գրալիչանըն եիւքսէք սէտա իլէ կէօրիւշէսինտէն խէվֆ իտէրէք, միւշարիլէ յհանըն քէլամընը գաթ պիրլէ,

—Մատամ, իհթիրազը էլտէն պըրագմաեընըզ, – տէյինճէ, գրալիչա բէստէն օլարագ սէօզիւնէ տեվամ իտիպ,

—Ը՛հ գաթէրին, աճէպա պիլիրմիսին քի, նէ տէրճէ սաազըրսըզլըգ իլէ պու կիւնիւ պէքլէմէքտէ իտիմ, զիրա պու կիւն մաեէթիմտէ պուլունմագլըգ նէօվպէթի սէնին տիր, չիւնքի պէնի ճիտատ պիր մուհապպէթ իլէ սէվդէն, վէ տէրտը տէրունիմի քէչֆ իտէպիլէճէք սէնտէն պաշգա պիր մահրէմը էսրարըմ պուլունմատըղընտան, եալընըզ սէնին հագգընտա էմնիյեէթիմ պէր քէմալ տըր։

—Ջաթը հաշմէթմէեապլէրի, պու խուսուսատա եաընըզլըեօր զանն իտէրիմ, զիրա մաեէթի մէալի մէնգըպէթի ասիլանէլէրինտէ պուլունանլարըն ճիւմլէսի տախի ճարիյեէնիզ կիպի, սիզի տայիմա պէօյլէ կիւզել, խայրխահ, վէ հէր պիր ճիհէթլէ մէսուտ կէօրմէք իլէ, քէնտիլէրինի պախթիեար ատտ իթմէքտէ տիրլէր, – տէտիկինտէ, գրալիչա, միւտագգանէ պիր պագըշ իլէ մէրսումէնին եիւզիւնէ պագարագ,

—Գաթէրին, սէնտէ մի՞ միւտահէնէէ պաշլատըն, տիմէք քի սէնին տախի հագգընտա օլան էմնիյեէթիմի չիմտիտէն սէլպ իթմէկիեիմ, – տէտի։

Գաթէրին, գրալըչանըն իչպու թէքտիրամիզ սէօզլէրինտէն միւթէէսսիր օլմագսըզըն էվվէլքի նիկեահը պիֆիլթուրանէսինէ տեվամ, վէ օլ տէրճէ պիր վագար

իւէ ուամուզլաբընը սիլքոի քի , Ա՛նն տ՛Օթրիչ (գրալիչա) գալալինաէ թէվէլլիւա իաէն չիւպհէնի տէֆ իտիպ , անճադ պիր սուղիչլի սէտա իւէ քելամէ աղազ պիրլե ,

—Ա՛հ , պէնի իհաթա իաէն ֆախրի մատամլարընն , վէ մատմազելլերին , հագգըմտա տէրքեաբ օլան ֆէտաքեաբլըգլարընը պիւրիմ , էվվէթ , պէլքի հիչ պիր գըրալիչանըն պու գատար կիւզել , պու գատար լաթիֆ , վէ ասալէթ չուլէսի իւէ իչթիսալ իթմէքտէ օլան պէօյլէ պիր մաեէթի մէվճուտէսի պուլունմամագտա տըր · էվվէթ , պուղլարըն ճիւմլէսիտէ , պանա հիւանի խըտմէթ իթմէկի ճանէ մինանէթ ատտ իթտիքլերինի թէպիմ իտէր իսէմտէ , ֆագաթ պու ճիւմլէ , հիչ պիր գրալիչա , հիչ պիր բրէնսէս , վէ խիւլասաեի քելամ հիչ պիր գատըն եօգ տուր քի , պէնիմ կիպի թէք ու թէնհա քիւչեեի վահատէթտէ էօմրիւնիւ կէչիրմէկէ մէճպուր օլսուն , Գաթէրին , թէսաճճիւպ մի իտիեօրսուն , ֆագաթ պիլմիչ օլասըն քի , զէրրին գանատը քէվէնէքլեր կիպի էթրաֆըմտա վէրվազ իտէն , վէ հէր պիր էմրիմին իճրասընա ճան աթան պուննճա խիւտէմա վէ ճարիյեէկեաննըն ճիւմլէսիտէ , մահզա պէնիմ հէր պիր հարաքեաթըմը թէճէսսիւս իթմէք , տէտիկիմ սէօզլերտէն պիրըր տիւրլիւ մանա չըգարմազ , վէ միւլահազաթըմը քէչֆ իթմէք մագսատ իւէ , պիր տիւշմէն թարաֆընտան ինթիխապ օլունմուշ մէմուրլար տըր , – տէտիկինտէ , մատմազել Գաթէրին տ՛Անժէն եավաշ պիր սէտա իւէ ,

—Բէք տէհշէթլի հալ տըր , – տէեէպիլտի , վէ Ա՛նն տ՛Օթրիչ եինէ սէօզիւնէ տէվամ պիրլե ,

—Ա՛հ Գաթէրին , էօմրիւմիւն միւթէնագքա պիր հալ իւէ կէչիպ կիթտիկինի , վէ պին տիւրլիւ տէրա ու էլէմ իւէ մուզթարըպ օլան կէօյնիւմիւն , խանչէրի միհնէթ իւէ ան պէ ան վարէլէնմէքտէ օլտուղունու հիսս իթտիկիմ հալտէ , խահնախահ պունլարըն մուվաճէհսինտէ պուլունտուղում մէվգըբը նազարը տիգգաթէ

ալարագ , չէքլ ու սիյմամը ըկյպ ու ըկյա իւէ թէղեեին , տուտագլարըմը տայիմա եալան սէօյլէմէեէ ալըշտըրմագ , վէ կեահ պէ կեահ զօր իւէ խէնատէլէր իթմէկէ մէճպուրէ պուլունմագտաեըմ , ահ , միւսիւ տը Ռիշլիէօ , սէն հիւքիւմտարըզըն տարաթ ու հաշվէթինի՝ տէհշէթէ թահվիլ իտիպ , պէնի բէք միւղթարըպ իտիեօրսուն , – տէեինճէ , մատմազել Գաթէրին տ՛Անժէն ճէվապէ միւսարաաթլէ ,

—Լաբին համտ օլսուն միւսիւ Գարտինալ՝ պէրայի մէսալհի տիւվէլլեյեէ ֆոնդէնպլօ ճանիպհինէ կիթմիչ օլմասը իւէ , հիչ օլմազ իսէ պիր միւտաէթ օլսուն մէրգուման հուզուրունտան ազատէեիզ ,

—Էսէֆ իաէրիմ քի , եինէ սէրպէսթ տէեիլիմ , – տէտի Գրալիչա կիւէրէք , վէ իլավէթէն , – վագտա , Աըգօս մէվճուտ տէյիլ իսէտէ , կէօզլերի պուրատա հաղըր տըր · Գարտինալըն պուրատա օլ գատար չօգ ճասուսլարը վար քի , ատէթա քէնտիսինէ սատթը սատթընտա եաղըլմըշ պիր ըուզնամէ կէօնտէրմիչիմ կիպի , հէր պիր հարաքեթիմի , պէլքի պէն պիլմէտիկիմ , վէ եախօտ ունուԹտուղում հալտէ , թէֆէրրուաթը իւէ մէրգումա մալիւմ տիր , իսմի կէօրիւեօրսուն քի , նէ տէրէճէ իհթիրագ իւէ տավրանմագլըզըմ լաղըմ տըր , վէ սէնի իւէ պիր տագըդա օլսուն կէօրիւշէպիլմէք իչին , նէ կէօնա էսրար իւէ իհաթէ օլունմագտայըմ · ֆագաթ պարի տիշարը չըգտըղըմըզըն քիմսէտէն կէօրիւլմէտիկինէ էմին մի սին ։

—Օլ խուսուստա միւթմէյեին օլապիլիրսինիզ մատտամ · զիրա էկէր սիզի կէօրմիւշ օլսալար իտի , հիչ չիւպհէ եօգ տուր քի օլ աճիւզէ մատտամ տը Լաննուա հէման գարշըմըզտա տիրքիլէրէք , կիճէնին պէրուտէթի եիւզիւնիւզիւն թագէլլիկինէ զարարը վար տէեու , պիր թագըմ աղըզ տօլուսու պօշպօղազըգլար իւէ՝ զաթը հաշմէթմէապէլերինի , քէօչքէ ավտէթ վէ օտանըզտա

խթիրահաթ իթմէնիզի ըէճա , վէ թէմէննի իտէճէք իտի ։

—Ա՛հ Գաթէրին . . . աման ևա ՐէպպիՀ , չու սէս մէրգումէնին աեագլարը սէտասը տէկիլ մի տիր ։

Պու արա իքի ըէֆիգէլէր սիքիւթ իթտիլէր , գագաթ իչիթտիքլէրի սէտա , րիւզկեարըն աղաճլարա սատմէսինտէն նէչէթ իթմիչ իտի , վէ ֆիլվագը օլ անտէ պու իքի կիւզել գօրգագլարըն ումուզլարը իւզերինէ պիր գաչ եափրագ տիւչիւ վէրտի ։

Մէրսումէլէր , խէվֆ ու տէհչէթլէրինին վահի օլտուղունա գանատաթ կէթիրտիքտէն սօնրա , գրալիչա թէքրարէն սէօղիւնէ տէվամ իտէրէք ,

—Աղիզէմ Գաթէրին , Պուլօնեքտան խապէր ալտըղըմը պիլիր միսին , – տէտի ։

Գրալիչա , պու սէօղիւ թէքէլլիւմ իթտիկինտէ կիւեա էթրաֆընտա քէնտուսինի տինլէմէքտէ օլան ճասուզլար վար տըր կիպի , թիթրէք սէտասընը պիր գաթ տահա եավաչլաթտը , վէ մատմազել ա՛Ննժէն քէմալի թէաճճիւպ իլէ մէրսումէնէ ,

—Նա՛սըլ , թա սիզ թէգաըրիւպ իտէպիլէճէք գատար ճէսուր պիր աատէմ պուլունապիլտի մի , – տէտի ։

—Ա՛ , կիւզել Գաթէրինիմ , սէն չօգ ուզագլարա կիտիեօրսուն , – տէտի գրալիչա ազիմ պիր չիթապ իսպրաչ իտէրէք , վէ իլավէթէն , – Հայֆա քի քիմսէ պանա կիզլիճէ թէգաըրիւպ իտէմէմիչ տիր , վէ իտէմէզ օլտուղու տախի թապիի տիր , պէն պու խապէրի անճադ գրալըն վալիտէսինտէն տուեապիլտիմ ։

Կիւզել վէ ղամըղ Գաթէրին , միւթատը օլան ֆիւթուսուղլուղունա նիսպէթէն ազիմ պիր մէրագ իլէ ,

—Պու ալտըղընըղ խապէր աճէպա նէ՞նէ միւթէալլիգ տիր , – տէեու սիւալ իտինճէ , գրալիչա , սէտասընա պիր եափմա ֆիւթուրսուղլուգ վիրէրէք ճէվապ վիրիպ ,

—Պու խապէր , հէմշիրէմ , եանի կէօրիւմճէմ ինկիլթէրա գրալիչասը ճէննապէրինին , սալիմէն Պուլօնեօճա միւվասըլէթ իթտիկինէ , ֆագաթ տէնիզ ֆուրթունալը օլմաղլա , պիր գաչ կիւն եօլունա տէվամ իտէմէեճէկինէ տայիր տիր , – տէտի ։

—Մատամ Հանրիկէթ ճէննապէրինին , իչպու մինասիպէթսիզ վագաաեր քէչի իթմէտիկինէ , եանի ֆուրթունանըն թէսկինինէ գատար Ամիեէնտէ գալմատըղընա թէէսսիֆ իտէրիմ , զիրա հիչ չիւպհէ եօգ տուր քի , մուսահիլէյհանըն պուրատա պուլունմասը սայեսինտէ , միւքէմմէլ պալօլար վէ չաչաալը զիեաֆէթլէր թէրթիպ օլունաճագ , վէ պիզտէ խայրիճէ նէչէեապ օլաճագ իտիք ։

—Էվվէթ , հագգըն վար , զիրա չիմտի պիլագիս տէրճէյի նիհաեէտ զէմքին վէ պէզկին պիր հալտէ պուլունուեօրուզ · ա՛հ Գաթէրին , մէկէր կէօրիւմճէմին մուֆարէգաթընտան պէրու հայիմիզ քեամիլէն թէպտիլ օլունմամըշ մի տըր , հանի օլ մէսէրրէթպախշ քէչի ու կիւզարլէր , չէնլիքլէր , ալճըլըգլար , պալօլար , զիեաֆէթլէր , գանտիլ տօնանմալարը , ֆըլտուրթ վէ քէմանլարըն սուգիչլի սէտալէրի . . . ա՛հ , չիմտիքի էյլէնճէյմ իտէ , անճագ գաեըն վալիտէմ Մարի Մէտիչի իլէ պէրապէր կեահ պէ կեահ րէսմի , վէ սուրէթի պարիտանէ իլէ պիր միւքեալէմէտէն իպարէթ տիր , պիր գաչ կիւն էվվէլ իշպու չէհրի իհաթա իտէն պուննճա չէնլիքլէր , վէ հայուհուլէր եէրինէ , տէհչէթլի պիր էօլիւմ սիւքիւթի հիւքմ իթմէքտէ օլտուղու , հագըգաթէն էսէֆէ չաեան տըր , – տէեինճէ , մատմազել ա՛Ննժէն պիր ահ չէքիպ , վէ սուլի էֆքեար իլէ սիմասընը պուրուշտուրարագ , միւշարիլէյհաեէ ,

—Վէ պու թէպէտտիւլաթ մահզա պիր զաթըն զայպուպէթի սէպէպի իլէ վուգու պուլմագտա տըր , – տէտիկինտէ , հիւսնէտար Ա՛Ննա (գրալիչա) միւէսսիրանէ պիր սէտա իլէ մուխաթիպլինէ ,

—Հագդըն վար , հէմիրէմին մուֆարէգաթընտան նէչէթ իթմիշ տիր , – տէտի ։

—Խոյըր էֆէնտիմ , ճարիյէնիզ , ինկիլթերա գըրալիչասը հազրէթլերի խուտուտունտան պահս իթմէյէճէ.ք իտիմ ։

Գաթէրինին պու սէօզիւնտէն՝ գրալիչանըն եանագլարը կիւլ կիպի գըզարմըշ օլտուղու հալտե , մէրսուսմէյէ ,

—Ոէնի մուգիպ սէնի , – տէտի , վէ իլավէթէն , – ֆագաթ , մէկեր հագդըմ եօգմուս տըր , նիչին հիսսիյեաթըմը սէնտէն կիզլեյիմ. սէնքի պէնիմ հէր պիր էսբարըմը , վէ հէր պիր միլահազաթըմը րանա պիլիրսին , էվվէթ իթիրաֆ իտէրիմ.քի , մերգումուն պուրատա պուլունտուղու հէնկեամոզ , գալպիմի միւգթարըպ իտէն պու.քէտուրէթ ու իսթիսգալտէն ասլա խապէրտար տէկիլ իտիմ , էվվէթ , անըն հուզուրու լէյ էօմիւր պանա բէ.ք խօշ կէօրիւնիւպ , հաթթա ճիւմլէնին սիմասընտա մէսէրրէթ խէնտէլերի կէօրմէ.քտէ իտիմ , վէլհասըլ հէր վագըթ , վէ հէր գանտէ օլսամ , կէօզլէրիմ մերգումուն աթէշֆէշան նիկեահլերինէ թէսսաւուֆ իտէր իտի . ա՛հ Գաթէրին , պիլմիշ օլասըն .քի , տիւնեատէ պիրինտէն սէվիլիպտէ , անըն էօմրիւ , էզհէր ճիհէթ աէնին էօմրիւնէ մերպութ օլտուղունու պիլմէ.ք գաւտար պահթիեարլըգ օլամազ ։

—Ա՛հ էֆէնտիմ , հագդը ալինիշ վար , տիւ.ք տը Պըդինկէմ մալիը օլտուղու ասալէթի զաթիյէէսինտէն ֆաւտա , զահմէթ կիւզել , վէ չիրին պիր գավալիեեր տիր .քի , պու զաթըն նէզաքէթի , վէ . . . ։

Անն ա՛Օթրիշ (գրալիչա) .քէմալի խահիշ վէ չիթապ իլէ մուխաթապինին աէօզիւնիւ գաթ պիրլէ ,

—Ֆիլ վագը տէտիկինտէ հիչ պիր միւպալաղա եօգ տուր , մէկեր անըն կիպի թարղ ու թավրը չահանէ , ալճէնապ , ասիլ , չէճի , ֆէտաքեար , նաթըգաւիէրտաշ , վէլհասըլ հէր պիր խասիյէթի ճէմիլէ իլէ մէկտուֆ , վէ

միւսթէնտա պիր ատէմ տահա պուլունապիլի՞րմի . Լօրտ Պըդինկէմ թէրպիյէ , նէզաքէթ վէ մէտէնիյէթ խուսուսլարընտա՝ ֆրանսա դրալըզըղը սէրայընըն պահսի իֆթիհխարը օլան ոն եէտի նէֆէր պէլալըլարը (*) գաթ էնտեր գաթ թէգաւուսում իթմիշ օլտըղընտա չիւպհէ ճայիզ տէյիլ տիր — տէտի ։

— Բէ.ք տօղրու տըր , էվէ՛թ , պույուրտուղընըզ կիպի օլ ոն եէտի գավալիեերլէր պու մինեվվեր եալտըղըն եանընտա .քէնտի չուալէրինի զայպ իթմիյէր — տէտի մնամուաղէլ տ՛Անժէն՝ աղ չօգ ղէմնաք պիր սէօյլէյիյլէ , վէ սոնրա իլավէթէն — ֆագաթ՝ զաթը հաշվէթախմաթլերի մատամ Հանրիէթին իզտիվաճը միւնասիպէթիյլէ գոնթ տը Ֆարժինին Գրալ Հազրէթլերինէ թագտիմ օլընմազ չէրէֆինէ նայլ օլընտըղընը ունուԹմիշ օլմալը տըր — տէտիյինտէ՝ Գրալիչա

— Հաթտա օլ միւնասիպէթլէ մերգումուն Ֆրանսա գրալիյէթի խանէտանընտան այրըլապիլէճէյի չիւպհէսէղ տիր — տէյիպ , վէ խօշ պիր թէպէսսիմլէ իլավէթէն — հա՛յըր , աղիղէմ Գաթէրինին , հա՛յըր , օլ խուսուսը ասլա ունուԹմամըշըմ տըր . անճագ , էկեր ունուԹտուղըմ պիր մատտե վար իսէ՝ օ տա թաիֆէյի նիսա իչին՝ եանի պիզիմ կիպի աճիզլէրլին հէր պիրի իչին պիրեր միւսթէնտա զէվամ պուլունմասը գաղիյեսի խտ , վէ սէնին իչին իչպու զաթը հայսիյէթսիզմաթ՝ գոնթ տը Ֆարժի օլմալը տըր . էզճիւմլէ , պու ասըլ-

(*) Ֆրանսա զրալըզը սէրայընտա մէնսուպ օն եէտի նէֆէր ասըլզատէ տէլիգանըլար.քի , օլ ասըրտա սէրայի մէզքիւրատէ պուլունան գատնըլարընն այդ ու մուհապէթլէրինի ճէլպ իսէճէ.ք տէրէճէսինտէ հիւմնիւ մէլահաթ վէ սէպահաթլարը օլմազլա , ալէյ ուսմում պալատէ մուհարրեր պէլալը էյգապը իլէ եատտ օլունմազտտա իտիլեր ։

ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆ

զաոէ կէնճին պաղը խաոսիյէթը ճէմիլէյէ մալիք օլ-
տուղունը թէպլիմ խոէրիմ· զիրա մէրդումի տախի էօյ-
լէ օլաբիլը իչին լօրա Պըդինկէմ կիպի Դարաինալըն
պուղղ ու աուավէթինէ չայան օլմազ չէրէֆինէ նակիլ
օլմուշ ոբը ։

— Վէ նասըլ քի մուամիլէյհ տախի օլ աուալէթ-
լու Ինկիլիզ Լօրոա խէթխալէն Գարաինալա կյաոէյի
աուավէթ իթմէքոէ տիր քի մահզա . . .

Պու ասա Գրալիչա պիր սիւրաթը հարաքէթ խպ-
րազը իլէ պիլլուբ կիպի պէյազ վէ նազիք էլինի մաո-
մուազէլ ա՛Անժէնէն տուտազլոբը խազերինէ վազ խ-
ոիպ՝ աէօղինէն տէվամիրնը մէնն իթմէքլէ , իքիսի պիր-
ոէն սիւքիւթ պիրլէ՝ նէֆէսլերինի ԹուԹաբազ էթ-
բաֆը տինլէմէյէ պաշլաոբլոր ։

— Պիր չէյ տէյիլ խախ , պէն խոէ՝ պիր ազաճ
աալինէն գըրըլմասընաան զուհուբ խոէն կճբրթը կիպի
պիր սէս իչիմիոիմ զանն խոէյօր խոիմ— տէոի Գրալիչա ։

— Լաքին ճարիյէնիզէ տախի չու կիւլկէն ազաճ-
լարըն արգասընաա պիր չէյնն հարաքէթ իթոիյինի
կէօրոիմ կիպի կէլիյօր ։

Մաոմուազէլ ա՛Անժէնէն պու աէօղինաոէն Գրա-
լիչանին նիւզէլերի ասլոոու իսէ տէ , Թէքրարէն քէսպը
ճէսարէթի խոէրէք՝ րէֆիկէսինէ պիր իչարէթ իթոի ,
վէ իքիսի պիրլիքոէ մէզքիւր կիւլկէն ազաճլարընըն
արգասընը ասլաշոբլոր , ֆագաթ հիչ պիր չէյ կէօրէ-
մէմիլեր ։

Գրալիչա , քեամիլէն էմին օլմազ էմելիյլե , մաո-
մուազէլ Գաթէրինէն գօլունա տայանըպ իքիսի պիր-
լիքոէ Թա՛ Սօմ նէհրինէն գըյըլարընաա գաոար իլեր-
լեմիլեր իսէ տէ՝ չիւոիհ տավէթ իոինի հիչ պիր ա-
զաճ տալը վէ պայրիհիմ կէօրէմէմիլեր ։

Գամիչլարըն իչինոէ պաղլը օլան մէթրուք պիր
սանտալճըզ չալգանմազտա խոէ քի , տէրունինոէ պիր
Թօի գալընճա պալըզ աղընտան մատա՝ հիչ պիր չէյ
եօզ խոէ · Գրալիչա պու հալլէրոէն միւթէէսիրէ օ-
լարագ՝ եավաչ եավաչ վէ սուղիչլի պիր սէտա իլէ ,

— Ա՛հ , եա Բապպիմ, նէ՛ տէհչէթլու հալ ոբը
պու · տիւչէն եավէրագլարտան գօրդմազ , օթլարըն
խչըրտըրընտան իւրքմէք , պէօճէքլերին չամնթալա-
րընտան Թիթրէմէք՝ մէյեր պէօյլէ եաչատմազլըգա էօմ
տէնիլէպիլի՞րմի — տէյիպ , վէ ասնրա Գաթէրինէ
տէօնէրէք , քեմալը խահիչլէ՝

— Պիր աղ էվվէլ նէ՞ տէյօր խոինիզ — տէոի ։

— Շունը տէյօր խոիմ քի գօնթ ոբ Ֆարժի՝ ճա-
րիյէնիզի սէվմիյի նիսպէթոէ վէ պէլքի անոէն տահա
գիյատէ՝ Գարաինալ ճէնապլէրինաէն նէֆրէթի իթմէք-
տէ տիր , վէ պէն մէրդումըն պու հալինի Թահմին իթ-
մէքտէ յիմ· չինքի տօղրուտան տօղրույա գալպիմէ
վատըլ օլապիլմէք իչին պունտան ալա Թարիզ իթԹի-
խաղ խոէմէզ խոի ։

Անն ա՛Օթրիչ՝ րէֆիկէսինէն սէօղլէրինաէն ըսըթ-
մալը կիպի սալոըլոր , վէ մէրդումէնէն էլինի քէնտի
նազիք էլլէրի իչինէ ալարագ՝ Թիթրէք պիր սէտա իլէ
քէլամէ աղաղ խոիպ ,

— Ա՛հ Գաթէրի՛ն , սէն հէր սուրէթլէ քէնտինի
մէսուտէ տատ իթմէլիսին · զիրա սէն տատտէթը հա-
լինի , Թէքէպպիւրաթը զաթիկէնի Թէրքիպ խոէն մու-
հապէթի՝ պէօյլէ մուէսսիր սէօղլէր իլէ իզճար խոէ-
պիլտիյին հալտէ , պէն խսէ պիլ ադա օլ մուհապէթը
մուգատտէսէյի չէրքին վէ պատոի խէճալէթիմ օլա-
ճագ պիր հալ ոբը կիպի գալպիմին պիր քէօչէսինոէ
կիպլէմէյէ մէճպուրէ պու լունանագտագրմ, սէն քեմալի

չաւխանի վէ սէրպէսթի իլէ քէնարինի անէ վէրիպ՝ մուսթաֆալարէտ գաւվէնէն ֆիլէ չըգաճագ օլան օլ կիւղել խէյալաթը թէխայիւլ, վէ չիմոխէն օլ չէֆգ իլէ խէնաէլէր իթմէքտէսին։ պէն խէ չարնաչար պիւթիւն գաւվէթիմիզ օլ խէյալաթա գարշը ճէնկլէշմէյէ մէճպուրէ օլարագ, կէօղէրիմ էօնիւնէ եալընըզ գամ վէ եէս ու գասավէթի կիրասագը կէօրմէքտէյիմ։ չիւնքի պէն հիւքիւմտարլըզ գուարէթինէ մալիքէ օլմայըզ, անճագ անըն զէրտէն մամուլ օլան էսարէթի զինճիրլէրիյլէ պու թախթըն իւզէրինէ գայտ ու պէնա օլմուշըմ տըր։ Պու սէրայ պէնիմ իչին պիր մահպէսի պէլա տըր։ տիւնէհանէրն զէֆգ ու սէֆասընը պին ճան իլէ արզուլէյիպ տէ, ահալինէ վէֆա իթմէք իչին, մանաթըրլարըն գալըն տիվարլարը արգասընտա միւատէթը էօմրիւնէն բէրհիւզքէարլըզ, օրուճ վէ զահիւլիքլէ կէչիրմէյէ մահքիւմէ օլան բահիպէյէ պէնզէմէքտէյիմ։ վէ նասըլ քի անլար, պիրճիւմլէ հուզուրզաթը տիւնէհէվիյէտէն մահրում, եանի աչգ ու սէվտա մէզագընտան մէճպուրի պի պէհրէ, վէ ձէնտալը Հագդըն պէնի տառէմ իհտան պույուրտուղը մուհապէթին մուդաւտէս տույդուլարընը, գալպէրինէն տէֆ ու րէֆ իթմէյէ մէճպուրէ օլտըգլարընտան, կիրուհի ուչչադըն տուզիչի պագըչլարընտան վէ պինէրճէ տասիթանլէր կիմսէ խէբէր օլան գաչ չաթըչլարընտան, վէ պին տիւրլիւ մանայը մուհթէվի էլ սըդըչլարընտան միւթէլէդիզ օլաճագ եէրտէ թէք ու թէնհա քէօչէյի կինգիվատէ էօմրէլէրինի կէչիրմէքտէ տիրլէր։ Ա՛հ Գաթէրին, իչթէ զէվճիմին պանա կէօսթէրտիյի մուտամէլէյի պարիտէ վէ ֆիւթուրսուզլուզուն տէպէպիյլէ պէնիմ հալիմ տտխի դըպդը դըպդըյա մէզագուրէ բահիպէլէրին հալը իհվալ իչթիմանլէրինի պէնզէմէքտէ տիր — տէտի։

Գաթէրին, մուտմաիլէյհանըն կէօղէրի իչինտէ բարլայան աչգ ատէչինտէն՝ կիրիֆթարի խէֆ ու տէհշէթի օլարագ եալընըզ

— Ա՛հ, մաատամ, աճապա գալպինիզ նէ՞ գատար մուղթարըզ օլտյօր — տէյէպիլտի, վէ Գրալիչա խտ՝ մէճպուրի պիր հալի սուբհինէթի իպրագը իլէ աէօզհունէ տէվամ իտիպ,

— Ա՛հ, Գաթէրին, պէն վազիֆէմի թամընըզըմ։ Գրալըն՝ հագդընտա կէօսթէրտիյի հագարէթ ու ատավէթտէն զամինագ վէ տիլիկիր օլմագընըզըմ թագիյի խէ տէ, ֆագաթ ախալը լինթիգամա գալդըչմագընըզըմ տախի տալա ճահիզ օլամագ։ մուտմաիլէյհին իչպու պարիտա մուտամէլէսի՝ պէնիմ էն ուֆագ պիր խաթամը մահվ տէյիտ, իլլա թախֆիֆի պիրէ խոէյիդ։ գիրա պիր Գրալիչանըն էն ճիւզվի պիր խաթաագ՝ ատէթա ճինայէթ ատտա օլընտաճագը չէօյլէ տուրտուն, Հաթտա պու մուտէ հագդընտա տիւչինտիյէ պիրէ քիպրիմ ճէվագ վիրմէզ։ էվէ՛թ, աղուզըմ Գաթէրին, սէրնիվիչթէ գիչթիմին հիւքմինէ քէմալէ սագը իլէ մինթագընը օլաճագդըմ տըր — տիտիկինտէ, Գաթէրին եավաչ պիր սէտտա իլէ,

— Զէվալը՛ Պըգինիգըմ — տէյտու մըրըլտանագը։

— Ա՛, սէվկիւլիւ Գաթէրինիմ, անը՞մը աճըյօրտուն, լաքին պէն մէրդումտուն գիչըրինի խայալըմտան վէ Թաավըրինի գալպինտէն մահվ խտէրէք՝ պիւտպիւթիւն ունուԹմագընըզա չալըշըյօրում։

— Ա՛հ, մաատամ, զաթը ալինիզ՝ շու չէճտաֆէր գալպինիգինիզ տէյիլ եալընըզ ճարիյէնիզին, իլլա՛ պիւթիւն Թայիֆէյի նիտանըն մաֆէվզընտտ պուլունտույօրսընըզ։ գիրա աչգ ու սէվտա պէլիյէնինէ, Թա՛ պու տէրէճէ մուդավէմէթ իթմէք հիչ պիր դատընըն քնա-

րի ահչիլ տէր։ Վէ ճարկէնկզ պէհադզէն սիզին չու հալինզզէ հայրէթ խոյօրում։

Դաթէրին ա՝Անժէնին եարը խթիհզա վէ եարը թէֆթիր կյմա խոճի պալատէ մուհարրէր սէօղլերին թէֆեկերկյլէ, Դրալիչա՝ սէրքէշանէ թավրընը պիւսպիւթիւն զայպ խոէրէք, ալլահնայա պաշլասը քի, կէօզ եաշը տանէլերի լինճուլեր միսալի ուզուն քիրբիքլերի ուճլարընտա տիզկլիպ, կիւլ եափրագլարընա չէպնէմ ալուշերճեսինէ զօնչէի սատ պէրքը բուխաարընա տիւչի վէրտիլեր, վէ հեման պու սուզկչկի հալի իլէ խոարէի քէլամ խոպ,

— Ա՜հ կիւզել Դաթէրինիմ, ֆիլհագըգա սէնինչէ պիլա բիյա վէ սէրպէսթանէ կէօրիւշէմէկյիմ իչյին քէնտիմի թայիպ էթմէկյիմ. ֆագաթ նէ՜ չարէ, պու խուսուսատ պէն քէնտի քէնտիմի պիլէ ալտաթմազ խաթիյօրըմ. էվէթ ապիղէմ, պէնչ սէվմէքլիյէ իճթիսար էթմիշ օլան օղ զաթը նատիր իւ պըֆաթ հագզընտա կէօսթէրմիշ օլտըղըմ սէնկոխկկիք, վէ զալխանէ հարաքէթիմին հատտէն էֆզուն օլտուղընտա խէֆ էթմէքոէյիմ. վէ էկէր չայեանը թագպիհ պու թատչիւզը բէտ էթմէք վազիֆէսինյլէ միւքէլլէֆ օլմամըշ օլտա խոմ, մէրգումըն հալինէ պիր տէրէճէյէ գատար մէրհամէթ միւմքին օլապիլիր խոճ. Հաթտա միւֆարէզէթիմիզ եանտընտա պէրտյի թէսէկկիւլ խատթըր, վէ մահզա սանտուղայի ճանը իչյինտ մահֆուզ էթմէք նէյէթիյկէ, պէնտէն պիր եատիկատ խաթէմիշ խոճ. էվէթ, նատըլ քի գէրչիմ մուտահկէյէհն նիկեարխանկէ գալպինտ մահքուք տըր, եօյլէ տէ պէնտէն տյրը գալտըղը տէմիկերտ, միսթէմտահկն կէօղլերի էօնինտ պուլունտըրմազ իչյին հէղար նազ ու նիյազ իւլէ թաավիրիմի թալէպ էթտի, լաքին պէն բէտ

էթտիմ. ա՜հ, Դաթէրին, մէյէր պու պիր տէհզէթլի զալխկիք տէյի՞մի խոճ. վէ զաթէն էրթիքապ էթտիկիմ իչպու հարաքեաթը պիննաֆանէ իչյին տույտմա քէնտիմի թէքտիր ու թայիպ էթմէքտէյիմ։

— Ա՜հ, մատամ, էկէր զաթը հաշմէթսիմաթլերի հէրկինտէ ճարկէնկզ օլայըրտմ, պու ըսթֆը ասլա տիրիշ էթմէզ խոմ։

— Ֆագաթ նա՞սըլ եարաճադ խոչն։

— Էվվէլ էմրտէ թաավիրիմի չէքտիրիր խոմ։

Պու արա Դրալիչա՝ ֆիսթանընըն գօրտաժը իչկինտէ մահֆուզ պուլունան ուֆաճըգ պիր մահֆազայը մատմուտաղել ա՝Անժէնէ վէրէրէք,

— Թուքթալըմ քի օղ ատախկին թաավիր հազըր օլմուշ օլտուն — տէյինճէ, Դաթէրին մահֆազայը ալըպ միւճէվհէրթաթլա միւզէյյէն ուֆաճըգ պիր մէտալիօնը մահիթաալըն նիմ դկյտսը իլէ թէտոզիպ խոէրէք թահայիւրլէ,

— Ա՜հ, նէ՛ կիւզել վէ նէ զարիպ միւշտպէհտթ— տէյտ հայդըրը վէրտի. վէ Դրալիչա իտէ պիր ահի ճանկեահ չէքէրէք,

— Իչթէ կէօրկյօրտուն եա՛, թաավիր հազըր ալը. լաքին չի՛ֆայտտ քի պիզ Ամկյենտ վէ Պըդինկէմ իտէ Պուլօնյը ճանիպկինտ պուլունմազտտա ալը — տէտի։

— Ֆագաթ էֆէնտի՛մ, տէնիզ ֆուրթունալը ալը տէտինիզ խոմ. օղ միւնասիպէթլէ մատտամ Հանրիէթին եօլճըլըղը թապկի իչի իչ կիւն թէէկկիւր գըլըճտաղընտան, սիզին տախկ հայրըճա վազթինիզ օլապիլէճէք տիր։

— Պէօյլէ պիր նատիք մէմուրկյէթին իճրտաըճտան թէվէլլիւտ իտէճէյի մէլհուզ պուլունան թէհլիքէլէրի

թահաը հետապա ա՞ընայօրմուսըն, վէ ալէլ խուսուս քիմէ՞ էմնիկէթ խոէպելելրիմ։

— Միւսիւ սը Լաբօրթըն՝ զաթը հաշվէթմէապլէ-րինէ լթմիչ օլսուդու ֆէտաքեարանէ խըտմէթլէրի տէրխաթըը պույուրտուդունուդաա, մուսմախլէյհէ էմ-նիկէթ խոէպելելրոնիղ զանն խոէրիմ։

— Վադաա Լաբօրթ, մէրա վէ սատըդ պիր ա-սըղաատ օլուպ, պէնիմ իչիւն նէֆոնիկ թէհլիքէլէրէ սալմադա հաղըր խոչ տէ, չի՛ֆայիտ քի միւսիւ Թար-տինալըն լոռոնտ օլ տէրէճէ չհւպհէլի տիր քի, մէր-դումըն հէր պիր թավը ու հարաքեաթը սօն տէրէճէ սըղդաթլա թահաը թէճէտսիւսէ ալընաճադ սըր։ խո-տի մուսմախլէյհ, օլ էմնանէթ եէտոնատ իքէն տէրտէթ խոիլոկիրնատ, քէնտիմի նէ տէրէճէ մուխաթապալէրէ իւդա լթմիչ օլաճադըմը՝ բէք դօլայ քէչի խոէպելելը-սին։ մատաղլահ իչթէ օլ վագըթ դըսկանճլըդ վէ ա-տավէթ իլէ մէլուֆ օլան Թարտինալ՝ պու էմնանէթին վատէթատըյլա պէնի ալէմէ բիւավայ խոէճէք տիր։ հա՛յըր, հա՛յըր, պու խուսուսատա Լաբօրթը թէնոիպ խոէմէտ, թահավիրիմի էմնիկէթ խոէպելէճէյիմ քիմնէ, տիւշմէնլէրիմին չհւպհէլէրինատէն քիւլնկէն վարէսթէ օլսուդատան մատա, պէնի տահի հէր վէչհ իլէ անըն սատադաթընատան էմին օլմալըյըմ։ չհնդի օ թիւլքի Թարտինալ, պէնի բիւավայ ու իչղիլ խոէպելիր օլան պէօյլէ պիր մուսպէթ տէլիլի էլսէ խոէպելմէք իչհն, մահլ մէմուռնկէ տիւնեանըն վարիսաթընը վիրմէյէ հաղըր սըր։

Մատմաղէլ ա՛Ահժէն, Գրալիչանըն պու տէօղլէրի-նի սըղդաթը թահմի իլէ տինլէյիպ, պիր մըդտար տիւշհնոիւքատէն ածրա քէլամա աղաղ խոէրէք,

— Մատամ, ճարկէնիղ՝ միւսիւ գօնթ սը Ֆար-

ժինին հէր վէչհ իլէ սատադաթ ու ֆէտաքեարլըղընա մէսուլըմ— տէտկինատ, Գրալիչանըն կէօղլէրի իչհն-տէ պիր չուլէյի մէսէրրեթ մուշթէէյիլ օլուպ,

— Ֆադաթ մէրդումըն՝ իչպու մէմուրկէթի գա-պուլ խոէճէյկինէ էմի՞նիմին — տէտի։

— Ա՛հ մատամ, հիչ շհւպհէմ եօղ։ պիրա մուսա-լէյհ քէնտիսինէ օլան, պու մէմուրլհն ղայրի իլթիֆա-թընըղատան տօլայը, իլէ էպէտ զաթը հաշվէթմէապ-լէրինէ միննէթատը դալաճադ սըր։

— Մատէմ քի էօյլէ տիր, խոռի պիլմէյհն կիպի եարապելելրոնհն, աղիղէմ Թաթէրհն։ պու խուսուս-տա քէնտիմի քեամիլէն սէնհն տիրսյէթինէ իհալէ կո-տէրիմ։

— Միւսիւ սը Ֆարժի, անճադ պիր իչի տէֆա սարայատա կէօրհւլմհշ օլմադըա, հիչ պիր քիմսէյհն նաղարը սըդդաթընը տավէթ լթմէմիչ տիր։ պու սէ-պէպլէ մէրդումըն՝ Ամէրիքհնատհն մուֆաթէգաթընա էհէմ-միյէթ վէրհլմէյէճէյլի տէրքեար սըր։ ճարկէնիղ եա-րըն անը կէօրմէքլէ հէման եօղա չըդարարըրմ։

— Վադաա չէհրհն խարիճհնատ կէղհնմէքտաէ օլան միւթէատուխա ճասուսլար, եալընըղ չու պիչարէ Լա-բօրթը կէօղլէյճէճէլէրհնատհն, պիղիմ մուվաֆֆադ օ-լաճադըմընա էմհնիմ։ Էվէթ, պիղիմ բըանըմըղ բէք միւքեմմէլ վէ ապլանէ տիր — տէտի, վէ իլավէթհն — ահ միւսիւ Թարտինա՛լ, սէն իչ իչհնատ լթթիհատ լթմակհն միւտէպպիրանէ թարիղլէր իլէ իֆթիհխար լթմէքտէսհն։ լաբհն էկէր դատընլարըն տահի սիղքի միւքեյյէ տէխալէթի միւմքհնն օլայըսը, հիչ շհւպ-հէմ եօղ քի, տայհմա անլէրհն մուվաճէհէսհնատ ած-պինի իլթիհատի լթմէքլհյէ մէճպուր օլաճադըն։

Վէ Գրալիչա, վէրմիչ օլսուդու իչպու նէհնի գա-

բարեհաճ մուղաֆիֆը, վէ հիչ պիր քիմսեհան կէօրմէ-
մէկլիյինէ էմին օլտուղու համար, կիւղել բէֆիղէսի իլէ
պէրապէր աղըր աղըր քէօչկիւն Թարիղինի ԹուԹուպ,
բահէթի գալդ իլէ քենարինէ մախսուս օլան տայիրէ-
սինէ չէքիլտի։

Մուամիլէյհա, էկէր քենար մուֆարէզաթընան
ասնրա պաղչէսէ կիւղէրան համէն մէնզարէյի կէօրմուշ
օլայըրսը, պալամար վասֆ օլունան մէսէրրէԹպախշ մի-
լահաղաթընըն խօշ Թէխայիւլ իլէ, Թամամը պիր տա-
դու չէքէմէյէճէյի տէրքեար համ։

Զիրա Դրալիչա մահալի մէդքիւրտէն մուֆարէ-
զաթի համար իթմէդ, դիւքքի սէպէթաթի համէն մէմլէ-
քէտէյէ միւԹէվասըլ տայէպան՝ նակէհան իլքիչ Թադ-
սիմ օլուպ, դուրալինար պուլունան աղաճլարընն խըր-
տըլտըը իչհամիլտի, վէ դամիշլարընն իչինար մէԹրուդ
պիր հալար օլան սանտաալ տախի չիմթապլէ դըմիլտա-
մայա պաչլատը։

Պու արա ուֆաղ վէ սիյահ պիր կէօլկէ մէդքիւր
տայէպանտէն տըշարը չըդըպ, ճինդերէ մախսուս քէս-
կինն վէ տէհչէթիւ պիր կիւհէ սէտատըյլա, ամմիւդ
դիւքր սէօղէրի սէօյլէմի։

— Ա՜հ սէվկիլի Դրալիչա, սիդ պիդի էհէմմիյէթ
վիրմէյիպ, քենարինդի հէր վէչհ իլէ էմին վէ նաղարը
տըդ դամիրընըդտան պէրի պիր հալար զանն խոյօրտու-
նուդ։ սիդին էֆքեարընըդճա եալընըդ տիւմտըլտրըն
կէօղիւ վէ գուլաղը օլտպ, պու իչթիյար Լանտայը
քէօր վէ ադրը պէլլէմէքտէօնինդ, չինդի Լանտանընն՝
սիդին կիպի կէնճ վէ կիւղել պիր Դրալիչա օլտպ տա,
դէվճինին նամուսընը բայիմալ իթմէք էմէյիյլէ, աչըդ-
լարընն Թէրթիպ խաէկէլտիքլէրի կիճ չէնկիքէրինէ
պէքլէմէք իչիւն, պու վազըֆա դատար օյանըդ դալ-

մասընը լուղտանըդ վէ մինամախպէթսիդ ատտա իթմէք-
տէօնինդ։ ֆադամի միւսիւ Դարտինալընն բիսմիլլահը
համընտատա, պու կիպի դիւտաֆէթլէրին էհէմմիյէթի դալ-
մադ դանն խոէրիմ։ ա՜հ պէնիմ մինի մինի վէ կիւղել
Դրալիչամ, սէն օլ քիւսԹախ Ինկիլիդ իլէ պիրլէչիպ
տէ, վէլինկտինէթիմիդ Դրալ ճէնտալէրինէն՝ հադդընդը-
տա կէօմԹէրմէքտէ օլտուղու մուամիլէյի պարխանէնին
ինթիզամընը ալմադ խոմէհայինն կիպի, պէն տախի,
սէնտէն կէօրտիւյիւմ հադարաթընն ինթիզամընը ալ-
մադ քէչիպ իլէ քէսալը նէչէ իթմէքտէյիմ։

Ա՜ճիւղէյի մէրտուվէ, պու սէօղէրի սէօյլէմէք-
տէն ասնրա, մէրմէր դանարէնինն իւղէրինտէ օթուրըպ,
համահ սէտայլա «բըսթ բըսթ» տէյտ սէալէյինճէ,
տէրհադաթ եադընտա պուլունան աղաճըն տալլարը ի-
չինտէ կիղլէնմիչ օլան պիր ատէմ, իհթիյաղ իլէ տալ-
լարտան աչադը էնիպ, գօնթէս տը Լանտանընն այադ-
լարը ալթընա ալթընը վէրտի։

Պու արա սանտաալընն տէրտունինտէ օլան պալըդ ա-
ղը Երդընթընը ալթընտան տիկկը պիր չախ տախի
մէյտանէ չըդարադ, Դարտինալընն մնհրէմի էսարըը
պուլունան, վէ իթմէկի ճատուսլուղունա մուքաֆա-
թէն, մուամիլէյհ Դարտինալտան սըղտըրմադտա օլ-
տուղու ճէսիմ մէպլադը, տայխա դումար օյնամադ լա
սարի խոէն մատամ տը Լանտանընն հուզուրընա չըդա
կէլտի։

Պու իլճի նէֆէր ատի ճատուսլար, քէմալի իհթի-
րամիլէ քենարինէրինէն մանէֆդընտտա պուլունան ճատու-
սէնէն, եանի մատամ գօնթէս տը Լանտանընն էվամի-
րի մախսուսէսինէ միւնթադըը օլտուլար։

Իհթիյարէ Գօնթէս, ժուրնալ մէդամիյլա էլինտէ
Թուրմուշ օլտուղու տէֆթէրէրին տէրտունինտէ պիր դաչ

սաթըը աճալ աճայիսպ եաղըլար եաղարգաան սօնրա, սանսաալըն սէրսունկնաէն չըգան ճասուսէ թէսլիմ պկրլէ,

Պու քեաղըսը, սէրկան ֆէխաաէֆթլու Գարսկնալ ճէնսապլէրկնէ թէսլիմ խոէրկէ, պկր աղ էվվել իչկթ-միշ օլսուղսան չու քիւչիւ մսոսմուսաղել ա՛Ձնժէ իլէ Դրալիչանըն պէֆկլէրկնսէ ճէրկիյան խոէն միւքեալէմէ-յի, պկղղսթ հէքեայէ խոէճէքսկն — սէյկնճէ, ճա-սուս՝ սէրֆիկրու խոէրկէք հէմսան սանսաալըն սէրու-նկնէ սթլայը վէրսթ, վէ աղրն ալթրնսա մսահֆուղ պուլունան քիւրէքլէրկ թագրղ, պկր մէհարէթը ֆէվ-ղէլսաէ իլէ ագրնթրսան եօգաըը կիսէրկէք, կէօղսէն նիհան օլսու։

Պու արա իհթիյարէ Գօնթէս, էվէլճէ Գարսկնա-լըն միւհրի մսահսուսէ իլէ մէմհուր պկր սէրի իւղէրկն-սէ պկր իչի սաթըը եաղը եաղարգաան սօնրա, սի-կէր ճասուսէ խկթսապէն —չէհրկն դաբուլարը աչըլ-մսասան իչպու վարադայը բօլիս նաղըրրնա վէրմէնկղ էլղէմ սիր չի, մէրգուսմ սահի վաղկֆէսի խգթիզա-արնճա գավաս պաչրյա թէսլիմ խոէճէք սիր · հա՛յսէ սէնի կէօրէյիմ՛, օլսապկլսկնի գասսար չաբուգ սսավ-րանմալըըն — սէսի։

Ճասուսը մէրգում՛, պաչրնը եէրէ սօգունսու-րսրճասրնա սէրֆիկրու խթսսիչքսէն սօնրա, չիմնէսէն կէօրկնլկմէք մսգասսորյլա, սօն սէրկճէ իհթիրսղ իլէ, կիսլկէն աղաճլարրն արսասրնսան սրյյրըլարսգ, սէսսկղ սէսսասրգ կէօղսէն նիհան օլսու։

Իհթիյարէ Գօնթէս, չքմալի մէմհունկյէթկնսէն նաչի իչկնի չէչքէրէք — է՛հ, արթրգ իչհմիղ սրրսասը-նա կիրսի · Գարսկնալ ճէնսապլէրի վաս խթմիշ օլսու-ղու պէշ եհւգ բհսթօլը վիրմէյէ արթրգ խմթկնա խոէ-

մէյճէէք սիր, վէ պէն պու մէպլաղ իլէ չու մէլուն միւսիս սը Ֆարժհսէն ախղը խնթիդամ խոէպկլէճէ-յիմ· զիրա պու չաչդրն Ֆարժկ, պկլմէղ քի չհմնկյէ գասսար դուսմարսա պէնսէն գաղանմրչ օլսուղու բարաչարրն աճրսրնը պու սուրէթլէ չրգարմագասյրմ — սէյկղ, պէօյլէ ալչագճասրնա ախղը խնթիդամ խոէպկլէճէ-յի իւմիւսկյլէ բէրվէրսէ օլարագ, վէ մէքրուհ պկր հալ իլէ կիւլէրէք քէօչքէ սօղրու բէվան օլսու։

Ձէրսասը կիսն էօյլէ վագթի կէնճ պկր սիւվարի, Ամկյէն չէհրի գաբուլարրն պկրկնսէն սրչարը չրգրպ; Պուլօնյը ճանհպլինէ կիսէր օլան թարիդին իւղէրկնսէ; աղրը աղրը վէ կիւյա էյլէնէէք իչկուն քէչթ ու կիւպար խոկյօր կիսպկ կէղմէյէ պաչլասը· ֆագսթ թարիդը մէգքիւրրն քէօչէսկնի սէօնէր սէօնմէղ, նահկսահան հայվանը մնահմկլէյիպ, թօղը սիւսմնա գամթարճա-արնա սօղու սիղկկն աթրնը սիւրերէք կէօղսէն նիհան օլսու։

2.

Թագրիպէն օթուղ եաչրնսա, գասս ու գամէթի մէվզուն, նահկէյի հալինսէ ասալէթը զաթկյէսի նիւ-մայան, վէ սաուէճէ էլպկսէ կկյկնմիչ օլան եագըշըգը պկր սիւվարի, Պուլօնյըյա իւչ Ֆարսախ գասսար պախա օլուպ սա, Ամկյէն ճանհպլինէ չրգարրր թարիդին իւ-ղէրկնսէ քէյֆի մայէչա պէյկհրինի իլէրույէ սիւրմէք-սէ խախ։

Սիւվարիի մէրգումէն, լապիս օլտուղու էվլադ եօլճուլուղա միւսահիտ օլմայըզ, անճադ կէօնիւլ էյլէնճէրմէք իչիւն քէչի ու կիւզար խոյն կէզկինճիլէրին հալինէ պէնզէմէքտէ խոի խէ տէ, ֆագաթ կէօզլէրի էօնիւնտէ այըլմըշ օլան կիւզել մէնզարէյի, ասլա նազարը պըգդաթէ ալմադ խոթէմէյիզ, մահզա նազարընը պինմիշ օլտուղու պէյկիրին՝ հալուպալը խօշէնտամինէ հաբը ևթմիշ խոի։ մուամիլէյհին սիմասընը իհաթա խոյն քէտուրէթ ու միւլահազաթէ պագըլըղը հալտէ, ճանընըն սըդդըն, վէ տերտ ու էլէմ իլէ մուդթարըզ օլտուղու անլաշըլապիլիը խոի։

Մէրգումէ, նէ գառար մէսաֆէ գաթ ևթմիշ օլտուղունտան խապէրի օլմագըզըն, պէլքի պու հալ իլէ պիր միւտէթ տահա եօլունա տէվամ խոյճէյի մէլհուղ խոի խէ տէ, օլ անտէ նահիհահան զարիպ պիր չամաթա իչխէրէք, կիրիֆթաթ օլտուղու պիհուշ հալի թէբդ պիրլէ, տաէթա ույդուտան օյանըը կիպի այըլըը։

Կիճէնին գարանլըղը պիտթէտրիճ պատմագտա, ֆագաթ զուլմէթ՝ բույի սէմայի բէք օ գառար խոթիլա ևթմիշ օլմատըղընտան, պէղիմ տաըլզատէ սիւվարի, սօլ թարաֆընտա վագը աղաճլըղըն արգտասընտա պուլունան ըշըգը պիր խանէյի կէօրիպ, իչխէտնիյի բաթըրտըը սէտալէր, խանէյի մէզքիւրտէն կէլմէքտէ օլտուղունը անկայարագ, մէրագընտան նաչի, հէյման աթընը օլ ճանիպէ տօղրու սիւրտիւյինտէ, քէնտիսինի պիր լօգանթաանըն բիչչկեահինտէ պուլտու։

Մէզքիւր լօգանթաատան իչխոիլմէքտէ օլան, պիր թագըմ աճալ աճայիպ սէտալէր, չանաք չէօմլէք չամանթալերի, վէ դարըլարըն աչըլըպ դարանճայերի բաթըրտըլարընտա նէզարէն, լօգանթաճընըն մէնաֆիի

մախտուսէսինէ օլարագ պիր դիյաֆէթ, վէ եախօտ պիր չէնիլիք իճրա օլունմագտա խոտուկի քէչի օլտուղու խոի։

Սիւվարիի մէրգում, պէօյլէ թիւրահաթտէն պիր մատտէ իչիւն եօլունտան չաչմըշ օլտուղունա ութաղընդ ճանը սըդըլըր, վէ հէման պէյկիրինին պաչընը Պուլճայը թարիգինէ տօղրու չէվիրմէքտէ իքէն, նահնահան — եօլէճէք օլտամ պիլէ, միւճէրրէտ պուրատան տըշարը չըգմալըյըմ— աէյէ պիր սէտա իչխիթտի։

Խանէնին իչ թարաֆընտան օլմայըզ, իլլա պիրի դէմինտէն կէլմէքտէ օլան պու սէտա, պիգիմ սիւվարինին հարաքաթաթընը մէնն խոիպ, գուլաղընա չալընմագտա օլան պալատէ մուհարրեր սէօղլէրտէն, պիր ատէմին տէհչէթլու պիր վարթայէ կիրիֆթաթ օլտուղունը անլատը, վէ մագլումը մէրգումէն խոտատընա էրիչմէքլիյէ թէչէպպիւս պիրլէ, մահալի մէզքիւրի ինճէտէն ինճէյէ թէագդդ վէ թահարրիյէ պաչլատը։ մուամիլէյհ, պէյկիրտէն ինէբէք, միւլթէրիլէրին արզու վէ ֆէրահիյէթի իչիւն, լօգանթանըն գարըը իքի ճանիպինտէ տիքիլմիշ օլան աղաճլըղըն արգասընը ապաչարտը խէ տէ, հիչ պիր քիմսէյի պուլամատը։ ֆագաթ ատըլղատէլիք վազիֆէսինի իքմալ ևթմէք, վէ տահա տօղրուսը, վիճտանընըն բահէթի իչիւն, մահալի մէզքիւրի թէբդ ևթմէղտէն էվվէլ, խանէնին ևթթաֆընը պիր տէֆա տահա տօլաչմագլըղա գարար վէրիպ, վէ այագլարը ուճլարընա պատտարագ, քէմալի իհթիրազէ թէհարրիյաթընա տէվամ, վէ ըղթրագ իչինտէ զանն օլունան պիչարէնին քէնտինի ըղհար խէպիմէսի իչիւն կէտհ պէ կէտհ զայէթ համաչ պիր սէտայա «ը՛սթ բը՛սթ» տէյէ ևթթաֆը սէպլէմէքտէ խոի։

Մէրգուամ, պու հալ իւէ թահարրիյաթաե իքէն, նակեահան էլ վէ եախօտ բէնչէ կիպի պիր չէյին սըդը սըդըյա պաճաղընը գավրաալըղընը, վէ միւթեադըպէն պօղուք պիր սեօտա իւէ — աման սիւքիւթ իտոնինիզ — ռեյէ պիր սես իչիթախյինաե, տերադապ եէրե տօղրու էյիւնիպ տըդգամ իթմէքդէ, քէնահինի պէօյէ չիտէթէ թուրթան նէտանէնին, պաչդա պիր չէյ օլմայըպ, իւլա մահպէնին պաճաընտան տըշարըյա ուզանմըշ օլան պիր ինսան էլի օլտուղունը քէմալի թէաճիւպէ կէօրիւպ, վէ մէրգուամընն իչպու մուամէլէյի զարիպէօնտէն ազըճըդ ճանը սըդըլարադ,

— Բէք ալա, իտթէխյինիզ գատար սիւքիւթ իտէլիմ, լաքին պէօյէ պաճաղըմը չըրմալամտատա նէ՛ պէյիս վար իտի, նէթէ քիմ լիսանը հալ իւէ մէրատընըդը անլաթադիւնը իտինիզ, վէ պէն տահի լայըգըյա տույադիւնը իտիմ— ռեյինճէ, հէման էլ տիր կէրիյէ չէքիւիպ սեօզէ ազազ պիրէ,

— Ադիվ իտէրսինիզ էֆէնտիմ, պէնահինիզ կիպի պէօյէ պիր միւչկիւլ վազիյէթտէ պուլունան աառէմին արիզ ու ամըդ տիւչիւնմէքդիյէ միւատատէսի օլմայըպ, անճա ֆըրսաթը էլտէ իտթոխքճէ, անըն սաչընտան գովրայաճաղը թաալի պիր հալ տըր զանն իտէրիմ— ռետիյինտէ, սիւվարի ճէվապ վէրիպ, — եանի պաճաղընտան տիմէք իտթէրսինիզ ռեյի՞ղմի — ռետի։

Պու թօհաֆ սեօզտէն, պօտուրումըն բէնչէրէսինտէն կէօրիւչէն ատէմ կիւլմէսինի թուրթամադ օլտուղու կիպի, պիղիմ սիւվարի տահի, պիլ պետահա իտթոխյի լաթիֆետէն քէյֆիչէնէրէք, մէրգումըն գահգահասընա իչտիրադ իտթոխքտէն ոճրա, սետատընա պիր միւլայիմէթ վիրմէքլէ,

— Ինկեր պէնիմ մուամէնէթիմտէն իսօչնուտա օլուբ-

ատնըդ, չու ան տէ իտրտմէթինիզտե պուլունմադըդա էղճան ու տիլ արզու իտէրիմ. հալընըդ նա՞սըլ օլուպ տա պու պօտուրումըն տէրունինտե պուլունտուղունու պէնահինիզէ պիլտիրսէնիզ մէճմուա օլուրում. քեամիլի էտրար օլտուղումա քեամիլչէն էվին օլապիլտըրսինիզ. իտմոլ պույուրուն սիզի տինլէմէքտէյիմ։

Սիւվարի, պալատե մուհարրեր սուալ իտթոխքտէն ոճրա, հէման մէվգուֆ պուլունան ատէմին պաչը հիզաաընը պուլմադ իչիւն, չիմէնին իւզերինէ օթուրուպ, պաչընը պօտուրումըն բէնչէրէսինէ տօղրու էյի վէրտի. մէվգուֆ տահի։ պօտուրումըն պաճաընտան սիմաընընն նըսֆը կէօրիւլմէքտե օլտուղու հալտէ, քէնահինի թօբչայըպ, վէ իչխոիւմէզ պիր սես իւէ սեօզէ պաչլատըղընտա, սիւվարի,

— Աղըճըդ եիւքսէք սետա իւէ սեյլէսէնիզ օլմա՞ղմը — ռեյու սուալ իտթոխ։

— Պու էվտե պուլունան ատէմլէրտէն սեսիմ իշիտիչէճէք օլուրսա, արթըդ գուրթուլուշում օլամազ։

— Օվ խուսուստա քեամիլչէն միւթեէմմին օլապիլտըրսինիզ. չինքի իչէրիտե օ գատար բաթըրտը, օ գատար շամթթա վար քի, ատէթա ավազ ավազ պաղըրտանըդ տահի, սեսինիզին իչխոիւչէճէյի միւմքիւնսիզ տիր. ֆագաթի պու տէրէճէ վէսվեսե վէ իհթիրազ իտթոխքտէ նէզարէն, բէք ազըր պիր մեսէլէյէ միւտատխէլե իտթոխ օլմանըդ մէլհուդ տըր։

— Օվ գատար ազըր պիր մատտե քի, անճա պաչըմա թազվին իտէճէյիմ տիր։

— Ա՜ճա՛իպ։ նէ՞ եարատընըդ քի։

— Ասըլզատէլիք չանընա մուվաֆըդ հարաքէթտե պուլունտում քի, պու իսէ միւսիւ տը Ռիչլէօ ինտոնտե աֆվ օլունմազ պիր ճինայէթ սայըլմադտա տըր։

— Տուէլլօ՞մը իթաէնիզ։

— Էվէթ, հաթտա բադիպիմի տախի էօլտուբուտում։

— Վադաա էյի պիր չէյ իթմէմիշլինիզ։ Չունքի էկէր Գրալըն նազըրը տախի օլայըտընըզ, Եվինէ Գարտինալըն բէնչէսինտէն կիւճ հալ իլէ եադանըզը սըյըբաճագտընըզ։

Իչթէ օլ սէպէպտէն պէնտէնիզ տախի, Թաղեիի էվգաթ իթմէքսիզլին ֆիրարէ եիւզ թութտուում, վէ նասըլ քի կէօրմէքտաէսինիզ, Պուլօնյըյա եադըլաշմադտաա խոխմ քի, անտէն տախի Ինկիլթերայա կէչմէք նիյէթինտէ իքէն, իչպու լօգանթատան եիւզ տարմ գատար ուզագտա, պէյկիրիմ եօրդունլուղունտան նաչի գաբանարագ պէնի իւղերինտէն աթը վէրտի, վէ հէնուզ այագլանմադա վագըթ պուլապիլմիշ իքէն, տէօրտ նէֆէր թիւֆէնկճիլէր պէնի իհանթա իթտիլէր։ պէնտէնիզ տախի ասըլզատէլիք գայիտէսինէ իթթիպաէն, հէման սըյրա դըլըճ նէֆսինի մուհաֆազայէ սայ իթտիմ իսէ տէ, ֆագաթ Թարաֆէյնին գուվվէթի, նէքտիկէրէ միւսավի օլմատըղընտան, մաղլուպէն դըլըճմըն Գարտինալըն ատէմլէրինէ թէսլիմ իթմէյէ մէճպուր օլտում, վէ անլէր տախի պէնտէնիզի իչպու պօտուրումտա հապս իթտիլէր քի, եարըն սապահ Թահտէլ հրճղ մէրդումանըն ըէֆագաթըյլա Ամիյէնէ կէօթիւրիւլճէյիմ։

— Բէք վէնիմ պիր հալտէ պուլունմադտասընըզ, վէ պու վարթատէն խէլասընըզ իսէ, անճագ սէրհան ֆիրար իթմէքլէ միւմքիւն օլապիլիր։

— Ա՛հ տօսթում, պիր սաաթտան պիյատէ տիր քի պու տէլիքտէ Թըզդըլա գալմըշըմ։ պույուրտուղունուզ կիպի, պէնիմ տախի պիրիճիք մադասըմ ֆիքրիմ կալմադը։

բար իթմէք իսէ տէ, չի՛ ֆայիտէ քի, օլ խուսուստա իթտիյիմ պունճա ճահտ ու իդթամ պէյհուտէ օլտու։ դիրա դաբու դայէթ միւհքէմ օլմաղլա, օլ ճիհէթտէն լումիւտիմ օլամադ։ ֆագաթ նասըլսա պիր ֆըչը եուվարլայարագ պուրայա կէթիրիպ իւղերինէ չըգարըմ, վէ շու բէնճէրէյէ եէթիչէպիլտիմ իսէ տէ, պիր միւքքիւն ֆիրարէ եօլ պուլամադըմ։ Հաթտա սիզին պուրայա եադլաչտըղընըզտա, էլիմին անճագ իչինտէ դըմընտանապիլմէքտէ օլան շու մէլուն տէյիյի, աճէպ նէ՛ վէչհ իլէ կէնիչլէթէպիլիրիմ տէյու տիւշինմէքտէ խոխմ։

— Պու տէօրիյինիզ տէ իհթիմալտէն պախա տէյիլ տիր, վէ պէլքի իքիմիզ պիրլիքտէ չալըշըրսադ, մուվաֆֆագ օլապիլիրիզ։

— Բէ՛հ, միւմքիւն տէյիլ տիր։ չունքի պու տիվարըն Թաշլարը ղայէթ դավի, վէ սոն տէրէճէ իհթիմամ իլէ էօրնլիմիշ տիր։ սիզ շու էսէֆէ չույան հալէ պադընըզ քի, պիւթիւն Ֆրանսատա պուլունան լօգանթալարըն էքսէրիսի չերչի պիր հալտէ օլուպ, եալընըզ պու մէլուն պինա պէօյլէճէ միւհքէմ եաթըրմըշ տըր, վէ պէն իսէ պէտապահոլըղընտան նաչի, իչթէ պուրատա պուլունմադտայըմ։ ա՛հ, պու մէլուն խանէյի եարան տուվարճըլարը տա, սահիպինի տէ, վէլ հասըլ ճիւմլէսինի տէ չէյթան ալսըն։

— Ֆագաթ տուրունուզ, պէնտէ ղայէթ քէսկին պիր ըրչադ վար տըր։

— Նէյէ՛ եարաբ, ըրչադը Թաշլարա տօգունտուրտուղումտա, ճամ կիպի բարչալանճաղընա չիւպհէմ եօգ տըր։ պունտան պաշգա, անընլա պու տէյինի էլ վիրճէք դատար կէնիչլէթմէք իչինն, վագթիմիզին օն միսլի պիր վագըթա իհթիյաճըմըզ օլաճագ տըր։

— Հադդըն վար , վադթիմիզ միւսաատէ էթմէյէ-
ճէք տէր ։

Վէ էքխէ պէրլիքտէ պէր մըդտար սիւքիւթ էլէ տիւշիւնտիւքտէն սօնրա , մէվդուճ օլան քիմսէ քէլա-
մէ աղազ պէրլէ ,

— Հասըլը նէ դաատար տիւշիւնիւյօր խէմ տէ , պէր թէտպիր պուլամայօրում· ֆադաթ պու ճիւմլէ միւսիւ Գարտինալը տախի , պաշըմը քէատիրմէք քէյ-
ֆինտէն մահրում դըլմադըղա գարարը գաթի վէրմի-
շիմ տէր · խոռի սէզ չու բըչաղը պէնտէնիզէ վէրինիզ , աղիզ ճանըմըն իւզէրինէ անտ խաէրիմ քի , եարըն սա-
պահ , միւսիւ տը Ռիչլիօնըն ատէմլէրի պէնի պուրա-
տէն սաղ տըշարը չըդարամայաճադլար տըր , վէ էօլ-
մէզտէն էվվէլ հիչ օլմազսա անլէրտէն պիրինին օլսուն լէշինի սէրմէքլէ միւթէսէլլի օլաճաղըմ տըր ։

— Պու սօն գարարընդը իճրա էթմէքլիյէ տայխա վադթինիզ օլապիլէճէք տէր · անճա « կիճէլէր կէպէ տէր նէլէր տօղուրուր » տարըլը մէսէլին մէնթուգընճա , սաղը խոխոզ վուգուաթէ միւնթազընը օլմալըսը-
նըզ · սիզի տէրտէսթ խոնդէը գա՞չ քիշի տիրլէր ։

— Տէօրա քիշի տիրլէր · լաքին պիլմիշ օլասընըզ քի , էյէր պէյիկիմ դաբանընշ օլմազսա խոխ , պէնի էօյլէ գօլայճա տէրտէսթ խոէմէյէճէքլէր խոխ ։

— Տէօրա քիշիյէ գարշը թահաֆֆուզանէ հարա-
քէթ էթմէք , բէք տէ միւմքինսիւզ տէյիլ խէ տէ , ֆադաթ աչըգտան աչըղա թէարրուզէ գալգըշմազ տախի տոէթա տիվանէլիք տիմէք օլաճաղընտան , պէն-
տէնիզ հէյլէ վէ խիւտէյէ միւրաճաաթ խոէճէյիմ տէր ։

— Նէ՞ թէտպիր գուլլանաճադընըզ ։

— Տօղրուսու չիմոխքի հալ պէնտէ պիլմէմ , լա-
քին ազբճըգ պահտրմըզընն եավէրլիյինէ , վէ ալէլ խու-

սուս պիր հըսսիյաթը միւտէպպիրանէյէ կիւվէնմէք-
տէյիմ· խոռի գըլըճըմ պանա քեաֆի օլմազլա , սիզ
չու բըչաղը ալընըզ տա , էկէր մուվաֆֆադ օլամազ
խէմ , անը օլապիլտիկի գատար ֆայխոէլի սուրէթտէ
խաթխաճ խոէ կէօրիւնիւզ , եարըն չու սահրալէրին հէ-
վասընը քէմալը սերպէսթիյէ թէնէֆֆիւս խոէպիլմէ-
նիզ իչիւն , էլիմտէն կէլէն ֆէտաքեարլըզը տիրիզ էթ-
մէյէճէյիմէ , վէ օլ խուսուստա ճան ու տիլտէն չալը-
շաճաղըմա միւթէէմմին օլապիլիրսինիզ ։

Միւվարի , մուխաթխալինէն էլինի սուրէթը տօս-
թանէտէ սըզդարադ , հէման պէյիկիրինէն իւզէրինէ աթ-
լայըզ աէսիզ սէտասըզ եօլա բէվան օլտու , վէ պու
սուրէթլէ իւքի իւչ եիւզ ատըմ գատար պիր տէվր
էթտիքտէն սօնրա , քէմալի սիւրաթլէ աթընը գօչտու-
բարադ , լօգանթաճընըն բիյչկեահինէ վասըլ օլունճա ,
դաբույը ադիմ պիր չիտէթտէ վուբունայա պաշլատը քի ,
իչէրիտէ տախի էլան ֆէվդէլատէ բաթըրտը վէ շամա-
թա տէվամ էթմէքտէ խոխ ։

Մուսթաֆէյհին , չիտէթը շամաթասընա նիսպէ-
թէն , իչէրիտէն սէտասը կիւճ հալ իլէ իչխիլիպ , վէ
սուրէթը զահիրէտէ պէյան էթմէքտէ օլտուղու հի-
տէթ ու սապըրսըզլըդ , վարա վարա ճիտոխ պիր հալ
քէտպ էթմէքլէ , հէման դաբույը զօրլայըզ դըրմադըղ
նիյէթինտէ իլքէն , նիհայէթ դաբու աչըլտը , վէ էք-
սէրի լօգանթաճըլարա մնախտուս օլան՝ գըրմըզը սու-
բաթը , վէ չիչ գարընը եուս եուվարլադ պիր տաէ-
վին դարչըսընտա պուլունարադ , վէրդուսու՝

— Տօղրուսու ուսթաճըզըմ , պէնի բէք չօգ պէք-
լէթտինիզ — տէտի ։

Միւվարինին պու սէօզինէ ճէվապ օլարադ՝ մեր-
դումըն տուտադլարը իւզէրինտէ սըյրըդճա պիր թէ-

պէսսիւմ կէօրիւլտի · չիւնքի մուսթիլէյհին լապիս օլ-
տուղու սատէ էլպիսէսի , վէ մայէթինտէ խըսմէթ-
քեարը պուլունմամասը խուսուսլարը , լօգանթաճընըն
նազարը էհէմմիյէթինի ճէլպ խոէմէմիշ խոի խսէ տէ ,
ֆագաթ իքինճի պիր թէադըդաթտա , եօլճունըն սի-
մասընտա նիւմայան օլան ասարը ատալէթ ու մէրտա-
նէկի , վէ պինամիշ օլտուղու հայվանըն նէֆասէթ ու կի-
րան պէհա դըյմէթի՝ մէրդումըն կէօրիւնէ չարբանագ-
լա , հէման էվվէլքի թավըրընը պիտ թէպոտիլ , վէ պէ-
րայի իհթիրամ չապդատընը չըդարըպ , ղայէթ հալի-
մանէ վէ թաթէլը պիր սէտայլա ,

— Ա֊ֆվընըղը խաթիրհամ խոէրիմ էֆէնտիմ, իչէ-
րիտէ չօգ չամաթա օլմադլա , ղաթը ասիլանէլէրինին
թէչրիֆինի տույամատրմ· պունտան դաթինագար պիր
ուշաղըմ վար քի , օլ տաճի խատթա եաթմագ-
լա , եալընըղ իքի նէֆէր պէտլէմէլէրիմտէն մատէ հիչ
պիր մուավինիմ պուլունմամագտա տըր · պիր սալճնա
դօշարըմ, պիր մութպախա սէյիրտիրիմ, պիր քիլարէ
սալարըմ, ա՛հ էֆէնտիմ, թահամմիլ օլունաճադ չէյ
տէյիլ տիր · ինսան միճէրրէտ չըլտրըրը — տէտի , վէ
տէրագատ սէտասընը թաղիր խոէրէք — հէ՛յ ժա-
նէ՛թ նէ՛րտէսին , չա՛րըդ , էֆէնտինին աթընը ախըրա
պաղլա , արբա սամանը դըսդանմա , կո՛թօն , սէնտէ
չու չանթայը ալըպ եէչիլ օտայա կէօթիւր , սիդ տէ
էֆէնտիմ, իչէրիյէ թէչրիֆ պույուրուն · պու մնհալ-
տէ օլ տէրէճէ խութիրահաթ խոէճէքսինիդ քի , էկէր
միւսթաճիլ պիր իչինիդ եօդ խսէ , պիր միւմքինն պու
լօգանթատան այրըլմանընդ դապիլ օլմայաճագ տըր ·
համա օլսուն ԲՈՒԼԷՆ ԳՈՒՐՕՆԷՆԻՆ օթէլի , հէր վէչհ
իլէ հիւանի չէօհրէթ քէսպ խոէպիլմիշ տիր · հաթտա
սայըդ լօգանթալար կիսի , պուրայա տաճի հէր քէս

էֆէկէթսիզլիքլէ միսաֆիր օլուր , ֆագաթ սոնրա է-
սէճի տէրուն իլէ մուճարէգաթ խոէր · · ·

— Էվէ՛թ , բարալարընը պուրատա սարճ իթթիք-
լէրինէ էսէճ խոէրէք — տէյու Հայգըրտը՝ սալօնտա
պուլունան պօղուդ սէտալը միչրէերինին պիրի , վէ
եինէ օլ սէտա իլէ իլտվէթէն — հա՛յտէ հա՛յտէ , պօշ-
պօղաղ հէրիճ , կէվէզելյինն սըրատը տէյիլ , եօլճույը
իչէրիյէ խոխալ եթ տէ չարըդ մութպախա տէօն · պիրա
քէպապընն դօդուսընտան պուրնուտ տիւչիյօր — տէտի :

Լօգանթաճը , պու նապէճա իթթիրապտէն ճանը
սրդըլարադ , միւթէրիմի մէրդումըն եիւգիւնէ էյրի
էյրի պադըպ — բէ՛ք ալա , բէ՛ք ալա , կէլիյօրում,
աղրճդ սապը խոռինիդ , հէր խըսմէթէ պիրտէն եէթի-
չէմէմ— տէյիպ , պատէհու եէնի կէլէն եօլճույա
— մաղուր պույուրուն պէյիմ, պէնտէնիդ չիմսի կէ-
լիրիմ— տէյէրէք , մուսթիլէյհի ալչաճդ պիր սալօ-
նա կէօթիւրտի :

Մէկքիւր սալօնտա պուլունան ուղուն պիր սօֆ-
րանըն էթրաֆընտա , պալատէ վասֆլէրի կիւզէրան ի-
տէն տէօրտ նէֆէր թիւֆէնկճիլէր օթուրուպ , պիր
տէսթի չէրսալը էլտէն էլէ կէզտիրէրէք՝ կիւյա դապլէլ
թատամ մէղէլէնմէքտէ , վէ պիր եանտան տաճի քէ-
մալի սապըրսըղլըդա աղիմ չամաթա վէ հայգըրըշլար
իլէ լօգանթաճընըն իչկիւզարլըղընը մուսահէղէ իթմէք-
տէ խոիլէր :

Պունլարտան պիրի , բէֆիդլէրինէն պուլունտուդ-
լարը ահվալէ նէտպէթէն , հիչ պիր կէօնա սապըրսըղ-
լըդ ալամէթի իպրաղ իթմէտիյինտէն , մէրդումընըն
թէաճիւպ ու խէնտէլէրինէ հէտէֆ օլուպ , համթատա
պիրի քէնտիսինէ խութիապէն ,

— Տօղրուսու Լարօղ, պիր սօլուդտա օթուզ ֆար-

ախ գատար գաթի մեսաֆէ լթաիլիմիզ հալտե, էլան միտէնին սիւքիւնէթ իւզրե պուլունմասընա թէաճիւպ խայօրում— տէտիլի կիպի, օլ պիր արդատաշը տախ սէօզէ միւտախէլէ իտերէք,

— Պէսպէյլի սէվինճինտէն իչթիհատը գարանմըշ օլմալը տըր· պաշա չըգարտըղըմըզ չու էհէմմիյէթլի տէրտէսթէ միւքեաֆաթէն, հեր պիրիմիզե վատ օլունան օն ատէտ բիսթօլլար, պիզիմ Լարօզա պիր գուվվեի ֆէվգելատե պախշ լթաժէքատե տիրլեր— տէյինճէ, Լարօզ,

— Օ՛ օ՛, պագայըմ քի Գարտինալ ճենապլէրինէն խագինէտարը, բարալարը սայմագ իչիւն սանտըղը աչտըղընատա, էլինիզի խաթիղնա իլէ կէրի չէքէսինիզ— տէտի։

— Հա՛յըր, տօղրույը սէօյլէմէք իչիւն ատա օ նիյէթտե տէյիլիզ· ֆագաթ չուրասը վար քի, պիզ, բարայը եուվարլագ օլուպ տա տայիմա եուվարլանըպ կիթմէկի իչիւն սէվէրիզ· սէն խաէ, պիլ աքիս եասը տըր տէյերէք իսթ իսթէ երղմագտասըն։

— Էվէթ, տէտիյինիզ կիպի բարալարը երղմագտայըմ, վէ պէօյլէ եարանագլըղա տա մուհիմ սէպէպլէրիմ վար· ֆագաթ պու խուսուստա քիմնէյէ կյզահաթ վիրմէյէ մէճպուր տէյիլիմ։

— Իյզահաթէ հաճէթ եօգ, խաթէրսէն սէպէպլինի պէն սէօյլէյիմ· սէն սօն տէրէճէ թամամքեար պիր ատէմինէն։

Լարօզ, հիսէթինտէն նաշի բանճար կիպի գըղըբարագ հէյնան եէրինտէն գըյամ իթթիյի կիպի, մուխաթիպի տախի պիլ մուգապէլէ այաղա գալգը· ֆագաթ օլ անէ գատար մէրգումանըն սէօղլէրինէ ասլա միւտախէլէ իթմէյէն, վէ օն պաշըլըդ ալամէթինի հայիղ պուլունան տէօրտունճի թիւֆէնկճի, չիտէթլէ եումիւղունը սօֆրայէ վուրարագ,

— Նէ՞ օ, գավկա՞մը խոկյօրտունուզ, ֆագաթ իքինիղնէ տէ հադգը եօդ տըր· սէն ասլ ու էսասընը պիլմէյիյնի հալտե արդատաշընը թահդիր իթթիյնի իչիւն հագտըղընըն, սէն տէ Լարօզ, մատտէնին էսպապը մեմուուհէսինի ըղհար իթմէյիպ տէ, հեր քէսի հագդընատա սույի զաննէ տավէթ իթթիյնի իչնի թէօհմէթլի սայըլապիլիրսին· Հա՛յըր միւսիւլէր, հա՛յըր, պիլմիշ օլասընըզ քի, պիզիմ Լարօզ թամամքեար օլմատըգտան մատէ, հաթտա բէք էյի պիր արդատաշ տըր· զէվալը նէ եաբսըն, դըզդարընատաշը ժօրժէթ, տելիգանլընըն պիրինէ ալագա իթմիշ տիր քի, էկեր մերգումէնին ճիհադը հաղըր օլայըտը, չիմոկյէ գատար չօգտան էվլէնմիշ օլաճագտը· իչթէ պիզիմ Լարօզ, նամուս խաթրը իչիւն նէֆսինի հեր չէյտէն մահրում գըլարագ, պիր ան էվվէլ գըղդարընատաշընըն ճիհադընը թէատրիք խէպլիմէք նէյէթը մեմուուհէսիյլէ, թապիի բարա թօրլամագա մէճպուր տըր— տէտիյինատե, Լարօզըն բագիպի պու կյզահաթտէն մահճուպ օլարագ,

— Մատէմ քի էօյլէ տիր, պէն տախի հագդըզ օլտուղումու կյթիրաճ իթմէքլէ աճվընըզը թալէպ իտերիմ— տէտի, վէ օն պաշը տախի,

— Զարը՛գ, ագտի միւսալէհէ իչիւն ժօրժէթին աչգընա պատէ նուշ խաէլիմ— տէյինճէ, ճիւմլէսի հէք ավագ,

— Ժօրժէթի՛ն աչգընա — տէյու պաղըրտըլար, վէ օն պաշը իլավէի մեգալ խաէրէք — Ալլահ վերե տէ պիզիմ Լարօզ, միւտէթը գալիլէ զարճընատա պիր չօգ բարա թօրլայա պիլսէ — տէտի։

Ինչու մէնղարէ, հատոր զաթինոէ պաշդալարը իչուն էհէմիյէթէ չայան պիր չէյ տէյիլ խոի խաէ տէ, ֆագաթ պալատէ վասֆ օլունան հօլճու իչուն էօյլէ օլմայըպ, մուհաիլէյհ, վուգու պուլան հալլէրի տըզ-գաթը թամամ իլէ կէօզաէն կէչիրմէ.քաէ խոի. վէ պու արա, Բուլէն Գուրօնէ լօգանթաալընըն սահիպի, իհ-թիչանը գարնընը ափքմիչ օլտուղու հալտէ, սալօնտա զահիր օլուպ հօլճույա խիթապէն,

— Պույուրուն պէյիմ, նէ՞ խաթէք խաէրսիզիպ. թաամընըղ իչուն նէ՞ հազրըլայըմ— տէտի։

— Օնտան էվվէլ լուգումու պիր իշ վար քի, հէր հալտէ անը սըրաալընա գօյմալըյըմ. աճէպ սիղին էմ-նիյէթլի վէ իչկիլզար պիր ուշաղընըղ վա՞րմը տըր։

— Ա՜հ էֆէնիմ, նասըլ քի պիր աղ էվվէլ զաթը ալինիզէ իֆաաէ իթաաիմ խոի, պիր մուաէթաէն պէ-րու ուշաղըմ օլան Բէթրի խաաթա հաթմնագտա տըր. ֆագաթ էկէր խաթէրսէնիպ, անըն ևէրինէ պէնտէ-նիպ . . .

— Սէ՞նմի — տէտի հօլճու, մերգումընն սէօղիւնի դաթ պիրլէ կիւլէրէք, — բէք ալա, էօյլէ խաէ հայտէ չաբըդ պիր պէյիկը հազրըլայըպ սէրհան Մօնթրէօյլէ կիթ, մութէաարըրքը օյանարըարագ հուգուրընա չըզ, վէ պու սապահ հազրնանէնին իւղերինաէ ունութմուշ օլտուղում գըրմըղը գարագուը չըզտանըմը խաթէ, վէ հէման պիր տագըգա պիրլէ զայպ իթմէքսիղին ալ կէ-թիր, հա՛յտէ սէնի կէօրէյիմ, չաբը՛դ օլ . . .

Լօգանթաճը, թարիֆի նագապիլ պիր հայրէթլէ հօլճունան եիւպինտէն հօգարը պագըպ տուրմագտա իքէն, մերգում իլանէյի մէդալ խաէրէք,

— Տէակյիմի անլա՞մատընը, ֆագաթ պու բէք աղըր պիր մէսէլէ տիր. Գարաինալ միւսիւ տը Ռիշլիօ ճէնապլէրինտէն՝ հաչմէթլու Ինկիլթէրա Գրալիչասը հագրէթլէրինէ եաղըլմըշ պիր մէքթուպ վար քի, պու սապահ հօլա չըգտըղըմտա ունութմուշըմ տըր, վէ գկյատէսկյլէ հօրղուն օլտուղում հատէպկյլէ, պիղղաթ Մօնթրէօյլէ գատար կիտէմէղ պիր հալտէյիմ, վէ հա-ըրըն սապահ խաէ հէման չաֆագ վագթը պէնի Պուլօն-յրտա պէ.քլէյէնլէր վար. Հա՛յտէ սէնի կէօրէյիմ չա-բո՛դ իշ կէօր. սանա լիւզումընտան գկյատէ պիր միւ-քեաֆաթ իթմէ.քլկյի վատ խաէրիմ։

Լօգանթաճը, հօլճունըն նագարը տըզգաթընը քէնտիսինէ ճէլպ խոիճի պիր հարա.քեաթը հալիմանէ իպրաղըյլա,

— Մաղուր պույուրուն էֆէնիմ, պու մատտէ հագգընտա էյի տիւշինեմէյօրսունուզ զանն խոէրիմ. պունտան գաթինագար, էկէրչի արզունըղը իճրա իթ-մէքլկյէ վիճուտիմ միւսաատէ իթմիշ օլա խոի տախի, ևինէ թէքլիֆինիպի գապուլ խոէմէյճէ.ք խոիմ. զիրա մալիմը ալիլէրի օլտուղու կիպի, պէնտէնիպին զայ-պուպէթիմտէ, եէրիմտէ գայըմ օլաճագ քիմսէմ պու-լունմամագտա տըր — տէտի։

— Էօյլէ խաէ, չու հագընտարտան պանա պիր բօա-թաճը պուլունուզ. վէլ հասըլ հէր նէ օլուրսա օլսուն, չըզտանըմը կէթիրէնէ եիրմի ատէթ բիսթօլ վիրմէյի վատ խաէրիմ։

Հօլճու, պալատէ մուհարրէր սէօղլէրի էթրաֆտա տույուրմագ նկյէթկյլէ, էն գատտէն եիւքսէ.ք սէտա իլէ սէօյլէմէ.քտաէ օլուպ, վէ պիր արա Լաթօզըն՝ ան պաչըսընըն գուլաղընտան պիր չէյլէր բրօբլէմատա-տա օլտուղունը կէօրիւպ, մահզուղկյէթինտէն նագի տուտագլարը իւղերինտէ պիր թէպէսսիմ կէօրիւլտի։

— Պու մէսէլէտէ մինատիպէթսիզ պիր հալ կէօր-

մէյօրում — տէտի օն պաչը Լարօղա ճէվապէն, — չուրբասը տա վար քի, իշ Գարտինալ ճէնապլէրինէ այբա օլմազա, արթըդ հիչ մուհանա՝աթ խոէմէմ, վէ սէն տախի չաֆադ աթմադըդըն կիտիպ կէլէպիլըրսին. խոտի ազիզեմ Լարօղ, պու ֆըրսաթտէն միսթիֆիտ օլա կէօր — տէյիպ, վէ լօգանթաճըյա խիթապէն — ազիզիմ միւսիւ, տիկէր պէրինի արամազլըղա հաճէթ եօզ, էկէր պէյ էֆէնտի, պու խըտմէթի մայէթիմինէ օլան առէմլէրին պէրինէ իհսալէ էթմէկլիյի գապուլ իտէրսէ, քէնտիլի սուհուլէթլէ իճրա օլունաճաղընա կըմին օլապիլիր — տէտիկինտէ, պիզիմ եօլճու հէման,

— Ազիմ թէշէքքիւրլէ գապուլ խոէրիմ տօստում — տէյիպ, սօֆրանըն իւղէրինէ պիր քիսէ ֆըրլատը վէրտի, վէ իլավէթէն,

— Ջանն խոէրիմ քի, բէչինամ օլարադ վէրիլէն պու իճբէթ, տօստումուզը Թաճիլ էթմէյէ Թէշվիգ խաէճէք տիր — տէտի:

Լարօղ, սէվինճինտէն նէ կէօնա Թէշէքքիւր խոճէյինի պիլմէյէրէք, հէման քիսէյի գօյնունա սօղ տու, վէ եօլճունըն Թավսիամը մախսուսէսինի ախզ էթմէքտէն սօնրա, ալէթ Թաճիլ լօգանթատան տըշարըյա ֆըրլատը քի, պիր գաչ տադըգա սօնրա, մէրդումին պինամիչ օլտուղու պէյիկէրին, տօլու տիկկին գօչտուղունատն զուհուրա կէլէն այագ սեալէրի, ուզադլանտըգճա իչխիսկէդ օլտու:

Եօլճու, ֆիքրինտէն — հէլէ պիրինի սավապիլմէք, լաբին կէրիտէ լուչ քիչի տահա վար — ամէմքտէ խոտ:

3.

Լօգանթաճը, պօլ պօլ բիսթօլլար սարֆ էթմէքտէ օլան ասիլ վէ սախավէթլի եօլճունըն հուզուրընտա, պէրայի իհթիրամ չապդասը էլինտէ, մէրդումա,

— Թաամինըդ հադգընտա, պիր աղ էվվէլ էթմիչ օլտուղում սուալի, Թէքէրրիւր էթմէկլէ իֆթիխար խոէրիմ — տէտի:

— Օլ խուսուստա Թաճիդ օլմայըն, զաթէն մաթափտա բիչէն եէմէկլէրին գօդուսընտան, պու էֆէնտիլէրէ լայըգը պիր Թաամ հաղըրլամադտա օլտուղունը քէնդի էթտիմ խոտ, վէ էկէր միւսիւ Գարտինալըն խանէտանը ալտինէ մէնտուպ օլան պիր ատըլզատէյի՝ պու միւսիւլէր սօֆրալէրինտէ գապուլ խոէրլէրտէ, քէնտիմի պահաթյար առտ խոէրիմ:

Մումանլէյհ պու սէօզլէրի, Թիւֆէնկճիլէրին զապիթի պուլունան օն պաչըյա խիթապ էթմէքտէ խոտ քի, մէրդում տախի ասքէր ուտուլի խուզրէ եօլճույը սէլամլայըպ, վէ զայէթ խօշ պիր սէտա իլէ ճէվապ վէրիպ,

— Մահզա զաթը ալինիզտէն Թաապի հըսս էթմէքտէ օլտուղումուզ իհթիրազտէն նաչի՝ ճէսարէթի իտէմէկյիմիզ պիր տավէթէ լութֆէն իճապէթ խէրէք, պիզլէրի պու սուրէթլէ իհճա պույուրմազտասընըզ — տէյիպ, վէ լօգանթաճըյա — ուսթաճըզըմ, պագսանա տէսթիմիզ պօչ տըր, չարըդ տօլտուրու վէր. դիրա պէյ էֆէնտինին, ադըճդ քէսալը նէչէ էթմէյէ էչէտտը լուզումի օլմալը տըր — տէտիկինտէ, եօլճու տախի:

— Բէ.ք տօղրու քէչՁ լթաոինիղ, ալէլ խուսուս չէրապըն էն ալասընաան կէթիրընիղ — տէյիպ, լօ-դանթաճընըն ավուճընա պէշ ալթը աոէա բխոթօլ սը-դըշըրըտը :

Լօգանթաճը, իւք տէՁա օլարադ թէխաոխուՁ լթ-տիյէ պէօյլէ պիր սախավէթը Ձէվգէլաոէյէ վիւթէ-շէ.քՁխուրէն, անլընը էէրէ սիւրիւյէճէ.ք տէրէճէտէ տէր-Ձիւրու լթմէ.ք արղուսինաոէ խոի խսէ տէ, չի ՁայիտէՁ քի վիճուտինին չէշմանլըղը, իշղու թէվազունըն լճ-բաասընա մանի օլմագտա խոի :

Օլ անաէ իւքի պէսլէմէլէրին կէթիրմէ.քաէ օլ-տուգլարը ալա պիր քէպապ իւլէ նէՁխ չէրապըն հիւս-նի թէէսիրինաէն, պիղիմ տէօրա գաոէհ.քէտարլէր, սուրէթը տէրպէսթանէտէ բխուր չաա ու խուրրէմ նէշէ-մինա օլմայա պաշլատըլար :

ԵէՆի կէլէն միսաՁիրին բխոթօլլարը սայէսինաէ, արթըգ տէսթի խոթիմալ օլունմայըպ, անճագ պիր թագըմ իւՁէրլէրի թօղու էակի չէրապ չէշէլէրի լաէն-գաթի տօղուպ պօչանմագտա · վէ մէրգում, թիւՁէնկ-ճիլէրէ ասլա մէյտան վիրմէ.քսիղին, բէյ տէր բէյ չէ-բապ սունմագտա խոի խսէ տէ, իւմիւտ լթմէ.քաէ օլ-տուղու մուհասէնաթը կէօրէմէմէ.քաէ խոի :

Մէրգումանտէն եալընըղ պիր նէՁէրի, բէգապէթ խոէմէյէճէ.ք պիր հալտէ կէօրիւնմէ.քաէ խոի · ՁիւլվաՁը մէրգում, քէմալի նէշէ իւՁէ կիւՁէր, չագար, սէօյ-Ձէր, վէ թիւրքիւՁէր օգուր խոի խսէ տէ, պու ճիւմիՁէ տէօնմէ.քաէ օլան պաշընըն մուվաղէնէսինի ղայպ լթ-մէմէ.ք իշիւն պէղՁ խսէ կէՁտիյի ճահա ու իգտամ, վէ մահմուր կէօղՁէրինի սըգ սըգ աչըպ գաբահասը, պու տէէմին մտատէթէն զաիճ, ՁագաթմանէՆ գուվվէթՁի օլտուղունա պիր տէՁիւի գավի խոի :

Մէրգումըն տիկէր իւքի րէՁիգՁէրինէ կէՁինճէ, տէյէպիՁէրիղ քի, պունՁարըն հալի՝ եօՁճունըն էՁ-քէարը խաՁիյէսինէ բէ.ք տէ մուվաՁիգ տէյիՁ խոի :

ՊիՁ աքիս պունՁարըն իւՁինճիսի՝ եօՁճունըն արղու-սընա քէամիՁէն մուվաՁիգագաթ խոիպ, իչրէթտէն խճ-թինագաՁ իթմէ.ք չէօյՁէ տուրսուն · հաթտա գաոէհի ՁէպաՁէպ տօՁմայրընճա տուտագՁարընա տօգունատուր-մաղ խոի, հաՁպուքի օՁ վագտաոէ մէրգումըն պու խաոսիյէթը ղարիպէսի՝ եօՁճունըն մէյտանիյէթինի մու-ճիպ օլմագտա խոի · ղիրա մէրսում իՁա նիհայէ իչէր, վէ իչուի.քճէ էօղունի աէօղունի աէչէր օլմաղՁա, եօՁճու տաէթա մումանիՁէյհին գաոէհինէ չէրապ տօՁտուր-մագտան պիղար գաՁարագ, իչին պու սուրէթիՁէ պաչա չրգապիՁէճէյինէ տայըր նա իւմիւտ օլմագտա խոի :

ԷղճիւմիՁէ պու չէրապ գահրիմանընըն պիր զաիճ ճիհէթինի պուՁմագ տաիի օՁ գատար կիւճ պիր չէյ տէյիՁ խոի · ղիրա չէրապ պիր եանտան պու տաէմին պէ.ինինէ ճիՁա վէ ղիհնինէ քէակինիՁի.ք վէրտիյի հաՁ-տէ, պիր թարաճատան տաիի կէօյնիւնի տիւչարը րէ-խաոիէթ իթմէ.քտաէ խոի · չէօյՁէ քի մէրգում՝ էվէՁա հէր պիր գաոէհի պօչաՁթօրՁընտա, պէսլէմէՁէրին էն չէրինի օյան ժանէթ նամ գրզճրագա աչրգանէ նիկեահ-Ձէր խոիպ, վէ իչպու սուղիչիՁ նիկեահՁերի միւթէա-գիպ հարճենտապՁըղա պաչՁատը · վէՁ հատըՁ իշ օ մեր-քէղՁերէ կէՁտի քի, պիղիմ եօՁճու մէրգումին պու հա-Ձինատէն խոթիճատաէ խոէպիՁէճէյինէ խմիւտվար օլտու :

Ճագաթ օն պաչըյա կէՁինճէ, մէրգում իւքի գա-ոէհ չէրապ իչուի.քտէն սօնրա, մէյտանը խմթիհանատէն բիւճաթ իթտի քի, պու սուրէթիՁէ մէրգումին՝ պի-ղիմ եօՁճունըն մուհասէնէմինէ սիրէր օլապիՁէճէ.ք հիչ պիր զաիճ թարաճը պունմատըղը անՁաչըՁտը :

— Է՛հ Թօսունըմ էրքէն տէյի՞լմի, նի՞չիւն կէրի չէքիլմինիզ — տէտի Հօջաս։

— Պու խուսուսատա աֆվընըզը Թալեպ խաէրիմ։

— Տօղրուսու աֆվ իթմէյեճէյիմ տիր։

— Էսէֆ խաէրիմ քի, հագդը ալինիզտէ պօրճլու օլտուղումմ բայէթ ու հիւքմէթէ բաղմէն՝ սէօզիւնիւզի տիյնէմմէմէյէ մէճպուր պուլունմադտայըմ։

— Տէմէք քի պէօյլէ եաբմագլըզա մուհիմ սէպեպլէրինիզ օլմալը տըր։

— Ճիւպհէսիզ։ Ֆագաթ լմոնինիզտէ Թէրպիյէսիզ պիր ատէմ սայըլմամագ իչիւն իչի հէքիայէ խաէյիմ տէ, պիզզաթ մուհաքեմէ խոնինիզ։

— Պույուրուն, տինլէյօրում։

— Էվէլա չուբայը պիլմէլիսինիզ քի, պէնտէնիզ սօն տէրէճէ սուտան գօրդար վէ նէֆրէթի խաէրիմ։

— Ա՛ճայի՛պ, իչրէթի իթմէտիյինիզին սէպեպլի պո՞ւմը տըր։

— Էվէթի էֆէնիմ, պիրիճիք սէպեպլի պու տըր։ իչրէթ հէքիայէսինի խաէյիմ տէ տինլէյինիզ։ տօղրուդում քէօյէ կիրիպ տէ, պիր իչի հաֆիթա գաատար ադամ խաէպիլմէք իչիւն զապիթիմանէն խոթիպան իթմիմ, վէ պիր միւտէթ քէօյտէ գալմըդտան սօնրա, ավտէթ խաէճէյիմ կիւն պէյկիրիմէ պինիպ քէօյտաշլարըմընա էլվէտա իթմտիյիմտէ, անլէր տախի պէրայի հիւքմէթ պէնտէնիզէ վէտա պատէսի Թադիմ իթտիլէր։ վէ գարիյէտէ խաքեան խաէն պիլճիմիլէ խալգըլա տօստուղումմ օլմադը հասէպիյլէ հէր խանէյէն պիրեր շէրապ իչիմ քի, արթըդ նէ հալէ կիրիֆթաթ օլմուշ օլտուղումմը բէք գօլայ քէշֆ խաէպիլիրսինիզ։ խուսուսայի քէլամ բիւր նէյճէ վէ մէսթանէ հալ իլէ տօլու տիզկին պէյկիրիմի սիւրտիմ, վէ ադըմ պաշըմտա

օլմադըղընատան, Թարլա, օրման, տաղ, Թէքէ, տէրէ տէմէյիպ, կէլիչի կիւզել ըղըար կիթմէքտէ խոմ, վէ շունը տախի իյիթիրաֆէ պօրճլույըմ քի, էնայի բահտէ եէր, կէօյ, աղաճ, չիչէք, վէլ հասըլ պիւթիւն էշեա կէօզիմմէ պիր գարա պուլութ կիպի կէօրիւնիւպ, հիչ պիր շէյի Թէֆրիզ խաէմէզ խոմ. վէ իչրէթին զօրույլա պէյնիմէ արըզ օլան իւֆնէթի, քէսապը չիտէթ իթմէիքճէ, պէն տախի օ նիսպէթտէ պիր սիւրաթը ֆէվգէլատէ իլէ հայվանը սիւրմէքտէ խոմ. նակեահան պէնիմ կէօրմէյէ միւգթէտիր օլամատըղըմ պիր մանի զուհուր իթմէքլէ պէյկիր տուրու վէրտի, վէ պէն տախի պիչարէ հայվանը չիտէթլէ տարպ վէ մահմիզէտիյիմտէ, հայվան՝ պիր միմքիւն կիթմէք խոթէմեյիպ շահ գալդը, պէն վուրուրում, օ կիթմէզ, վէլ հասըլ իբթիմիզ տէ սօն տէրէճէ պիր ինսան իլէ օղրաշըր իքէն, նասըլսա պէյկիր աստէթա հէվայէ կիւլէ աթաը կիպի պէնտէնիզի նէրէ աթտը քի, հէման պիր ըրմաղըն իչինէ տիւշիւպ, թա տիպինէտէք պաթը վէրտիմ. տաման եա Րապպիմ, օ նէ տէհշէթլիւ հալ խոմ. նէ գաատար սու եումթուղումմ պիլէմէզսէմ տէ, շու գաատարընը տէյէպիլիրիմ քի, միւտէթը էօմրիւմտէ թա օլ տէրէճէ թէլխիկեամ օլտուղում եօգտը. վէ էկեր պիզիմ խայըրխահ քէօյլիլէր, վուգույի հալտէն խապէրսըտար օլուպտա խոմսատըմա նէթիյէմէսէլէր խոմ, միւճերրէտ կէպէրիպ կիտէճէքտիմ. իչտիյիմ սուլարընը քէսրէթինտէն խասթալանըպ հայլի միւտէթ էսիրգիրաշ օլտում քի, արթըդ էօմրիւմ օլտուգճա պիր տահլա սու պիլէ իչմէմէյէ անտ ու չարթ իթտիմ, վէ պունա էմնալ պիր գաղա տահա պաշըմա կէլմէքլէ, օլ կիւնտէն իթիպարէն՝ ադլ ու հուշումը զայպ խոճէք մէրթէպէտէ չէրապ իչմէմէյէ տախի գարարը գա-

թի վերահմ. Լռնոն զաթը ալևնիզ կելմեռեն պիր գաչ տանե իչմիչ խահմ, վե մահզա սիզեն աչգընըզա, վե տահա տօղրուսը խաթըրընըզ եչուն չարնաչար պիր գատհ տահա նուշ խոիզ, քեյֆիմ դիյառեսկիլե թեմամ օլմազլա, պենռեհնիզե թեքլիֆի պառե իթմեմհնիզի թեմհննի վե ըչճա խոերիմ։

Օն պաշընըն իչըթթ խուռուսընառա օլան բերհիզքեարլըզը, պիղիմ հօլճունըն հիչ իչինե կելմեռեմ. վե էն ֆենա եերի չուրառը խոի քի, մերգումը գանառըրապիլեճեք հիչ պիր տեւիլ տահի խարազ խոեմեմքտե խոի։

Պու իւչ բագիպլերե գարչը նե բըլան իթհիռազ իթմեզլի, վե նե թեռապիր գուլլանմազը խոի։

Վազառա պու իւչ նեֆեր բագիպլերռեն պիրինին էհեմմիյեթի հօզ խոի խե տե, ֆագաթ կերիռե կերեք ադըլ վե կերեք վիճուռճա սըհհեթլերի պեր քեմազ ի՛քի քիչի տահա վար խոի, աչըգտան աչըզա անլերին իւզերինե հիռճմե գալգըչմագլըգ, կերեք իչին մուվաֆֆագըյեթինի վե կերեք քենահինի՝ թեհլիքեյե իւզա իթմիչ օլաճագտը։

Վազառա հօլճու չեճի պիր զաթ օլմազլա, օ կիպի մուհառթարալերե չօգլուգ էհեմմիյեթ վերիր տահմիերռեն տեյիլ խոի խե տե, մահզա մեվզուֆ պուլունան վե հերչի պառառատա խեչառա իթմեյե սեօզ վիրմիչ օլռուղու սաբըզառհնին խաթըրը իչուն, քիռաթահանե հարառքեթռեն իճթինառազ իթմեքլե, ուսթալըգուը պիր թեռապիր տիռչհննեքտե խոի։

Մուռնիչեյհ պու կիպի միւսահազաթ իւչ մեչղուռ ի՛քեն, զաթեն թռառմ խոիթառմ պուլմուչ, վե սերիռօչ թիւֆենկճի տահի տայիռա կիւռիւպ սեօյլեմեյե, վե թիւրքիւլեր օգուռնայա տեվառմ իթռահյե կիպի, օլ պիր

արգառառաչը տահի մառռուռաղել ժանեթթի թեչվիգ իթմեյե չալըշմագռառա խոի խահ տե, ֆագաթ մերգուռմե գուրնազ դըզըն կեօղլերի, հեր վեչհ իւչ չիրին օլան հօլճունըն իւղերինառե օլմազլա, թիւֆենկճիյի տալա իթլեմհ յօղ խոի։

Հեյե օն պաչը, մուռավինելերինին հիառեմենա օլռուգլառը դիյառեսկիլե պագռա պագռա հօրուլռազ, էլինի ռօֆլառե տապռաթմիչ, վե պառը կեօյուն իւղերինե առրագռամ չ օլռառա պու հալռե, կիրճերի ուչգուռառնա մահռուգլերն ալել հիռռազ պիր ուչգու չեքմեքռահ խոի։

Նակեռահան պիր թեչեպռահմ, հօլճունըն սիմռառընը իհաթա խոերն գուրունթուլը մահվ իթռահյինռահեն, առռամագռառա օլռուղու թեռապիրի պուլմուչ զաննն օլուռնուռ խոի։

Ժանեթթին՝ սալօնռառան տըշարը չըգաճազը հեննկեռամռե, հօլճու տահի հեմման արգառընռառան կիթմեքլե, մերգուռմեյի մռթպազրն գառուռընռառա եագառլայըզ,

— Կիւղել գըզըմ, ռառնա պիր սեօզիմ վար — տեռի։

— Օն տանե սեօյլեյինիզ, եֆենռիմ։

— Աճապա նե՛ գառառր կիւղել օլռուղունը պիւի՛ր-միհին։

— Պույուրռուղունուզ կիպի տեյօղլար։

— Նվեթ, սեն օ գառառր կիւղելին քի, մեսելա էկեր մալիքե օլռուղուն խառսիյեթլերին հեր պիրինե պիրեր բիսթօլ վերիլմեք լազըմ կելսե, ինռան ֆրանսառնըն են մեչհուր պառգերի օլռա տահի, իֆլառ խոեճեյի չիւպհեհիզ տիր։

— Ա՛հ եֆենռիմ, ճառիյենիզի խաթիհզա խոյօրսունուզ։

— Հաշա, ճիտոի սէօյլէյօրում. խաթէ՞րմիսին քի պիրէր պիրէր սայըպ տա սանա հիսապը վիրէյիմ։

Ժանէթի ոիվանէ կիպի կիւլմէյէ պաշլասը, վէ մէրսուէնին իչպու մէսրուրիյէթի՝ եօլճունըն վագը օլան թէքլիֆինի ըէտտա իթմէյէճէյինէ պիր տէլիլի գավի ատտ օլունուր խոխ։

— Շիմոի հիսապա պաշլայալըմ— տէտի եօլճու, վէ մէրսուէնին հէր պիր կիւզէլլիյինի թատտա իթտիյինտէ բարմաղըյլա իչարէթի խոխպ — էվվէլ էմիրտէ օլ ահու կիպի կէօզէլրինտէն պաշլայալըմ քի, անլէրին հէր պիրի ճէննէթտէ միհման օլան ազիզլէրին ճիւմլէսինի տէ ճէհէննէմ իզամ խոէպիլիր տէրէճէտէ կիւզել վէ ֆիսունսաղ տըրլար։

— Ա՛հ, էֆէնտիմ...

— Օլտու պիր բիսթօլ, վէ տահա տօղրուսունը խաթէրսէն, իքի բիսթօլ հիսապ իթմէմիզ լազըմ կէլիր, եանի հէր պիր կէօզինիւզ իչինն պիր բիսթօլ։

— Էօյլէ եա, թամամ։

— Իքի բիսթօլ տա օ կիւզել վէ բամուզ կիպի եումուշաղ էլլէրինիզ իչինն։

— Ցէմէք քի, պու հիսապ իլէ տէօբա բիսթօլ օլտու։

— Պիր տանէ տէ, չու իրէք կիպի գումրալ վէ ուզուն քեաքիւլլէրինիզ իչինն գօյալըմ։

— Օլտու պէյ։

— Պիր տանէ տէ, զընչէ կիպի տիհանը նիհանըննըզ իչինն։

— Ալթը։

— Պիր աաէտա բիսթօլ տախի, չու խէնտէնիզէ պիր գաթ տահա բէյնապպախչ օլան զէննէխտանընըզ իչինն։

— Ֆաղաթ էֆէնտիմ, պու կիտիչլէ բէք չաբըզ ըզհարը իֆլաս խաէճէքսինիզ տէր։

— Հադդըն վար. թէքմիլ վարխտաթըմ տախի քիֆայէթ իթմէյէճէք տէր, ֆաղաթ տահա հէնուզ իչին պիտայէթինտէյիզ. խմոի ապլը գապլը քիսէմի գապուլ իթ տէ, պօրճումու թէտիյէ իթմիչ օլայըմ։

— Ա՛հ պու նէ պահտըյարլըզ տըր. պէօյլէ պիր իհսանէ նայիլ օլաճաղըմը տալա մէմնուլ իթմէզ խոխմ— տէտի ժանէթ կէօզլէրի բարլայարաղ։

— Նայիլ օլտուղուն սէրվէթ, մահզա պահտընըն սայէսինտէ օլմաղլա, պանա թէչէքքիւր իթմէյէ հաճէթ մէս իթմէզ. չինքի իլք տէֆա գարշըմա չըգան գըզըն ճիհէզինի վիրմէքլիյէ ահա իթմիչ խոխմ. խմոի պիլա իհթիրազ սէօյլէ պանա, աշըգըն վա՞րմը տըր։

— Զօ՛դ, պէլքի եիրմի տանէ՛մի, զարիպ հալ. ֆաղաթ պունլարտան հէր գա՞նղըսը կէօյնինէն ճէլպ խաէպիլմիչ խտ, խալրազը թէքէպպիւր վէ քէնտինի պահտըյար աատ իթմէքլիյէ հադդը օլաճաղ տըր։

— Ֆաղաթ հիչ պիրի տէ կէօյնիւմի ճէլպ խաէմէմիչլէր տէր. զիրա ճիւմլէսի տէ քէօյլի մադուլէօնտէն տիրլէր։

— Թամամ, իչթէ պու էյի, պէն խտ պիրինէ մէյիլ վէրմիչսին տէյէ գօրգըյօր խոխմ։

— Նի՞չին գօրգույօրուտընըզ։

— Զինքի ճիհէզինի թէտարիք իթտիքտէն սօնրա, զէվճինի տախի պիղզաթ քէնտիմ ինթիխապ իթմէք խսթէրիմ։

— Ա՛հ էֆէնտիմ, սի՞զմի...

— Էվէթ պէն, լաքին պու իչ սանա մինասիպէթսի՞զմի կէօրինիյօր։

— Հա՛յըը էֆէնտիմ, սիզին թապիաթ սահիպի պիր դաթ օլտուղունուզա չիւպհէմ եօղ ատը։

— Շիմդի կէօրէճէքսին։

— Նէ՛ գաւսար տա խաթիճալ խակյօրսունուղ։

— Նէ եաբըյըմ, հէր եչի չաբըդ պէնթիմէք միւթաասըմ ատը։ Չու տախի մալիւմիւն օլսուն քի, ինթիխապ ինթախյիմ ատէմի պէյճամէխին հալտէ գապուլ ինմէմէյէ սէրպէսթսին։

— Լաքին էօյլէ օլտուղու հալտէ, ճիհէդի կէրի վիրմէքլիյիմ լազըմ կէլէճէք ատի՞մի։

— Հա՛յըը, կէրի վիրմէյճէճէքսին։ Չիմդի տիյէճէյիմ սէօզլէրիե էյի գուլաղ վէր։ պիր ազսան խաթխահապ ինթախյիմ ատէմ, լօգանթանըն էօնիւնտէ պուլունան աղաճլըղըն ալթընտա սէնի պուլաճադ ատը, վէ պէնիմ սէնտէն պիրինճիք թալէպիմ չու ատը քի, մէրդումըն մուհապէթինի ըէոտա ինմէյէճէքսին։

— Օլ պտապտէ միւսթերիհ օլունուղ։ ճարկէնիղ անընտա կէօրուշիւպ, վէ հալինի թէճէսսիւս ինմէքլէ վաղըթ կէչիրճէճյիմ տիր։

— Հաթտա կէղինէք պէհանէսիյլէ, օլապիլտիյի գաւսար մէրդումը պուրալարտան ուզաղ լանտըրմալըսըն

— Ֆագաթ սիզ նէ՞ եաբմադ նիյէթինտէսինիզ։

— Է՛հ, էլպէթտէ պէնիմ տէ քէնտիմէ կէօրէ սէպէպլէրիմ վար ատը։

— Աըղունըզը իճրա խաճէյիմ տիր։

— Էօյլէ խսե չաբըդ աղաճլըղըն ալթընա կիթ։ ճիհէդինիլ նըշանլըսը պու ագշամ պուլտուղուն կիսի, օն պէշ կիւնտէն տախի վէյիմէ րեսմինին իճրա օլունտաղընա միւթէէմմինէ օլապիլիրսին։

— Է՛վէթ։ Ֆագաթ էկէր նշանլըմը պէյէնէճէք օլուրսամ։

— Հա՛յ հա՛յ... տէմէք օլուր քի արթըզ ույուշամիլտիճ կիթտի։

Եօղճու, սալօնա կիրէրէք՝ տօստօղրու պիղիմ էհլի աշղ թիւճէնկճիյէ համաշտը, վէ գուլաղընտան աշաղը,

— Տիւնեատէ սէնտէն պահաբյար պիր ատէմ տահա պուլունապիլի՞րմի։ սէն միւճէրրէտա կէնճ վէ կիւղել դըզլարը թէխսիր խոէպիլմէք էչինն միւէսսիր պիր նուսխէ թաչրիպտա օլմալըսըն — տէմի։

— Նէ տէմէք խաթիյօրսունուղ էֆէնտիմ, պիր շէյ անլայամայօրում։

— Շունը տէմէք խաթիյօրում քի, լօգանթանըն գաբուսը էօնիւնտէ պուլունան աղաճլըղըն ալթընտա, աթէչի մուհապէթէ սուղան օլան տիլրուպա պիր մախլուպ, պիլա սապը ու թահամմիւլ քէնտինի այարթմըշ օլան ատէմին դուտումինի ատօրա կէօղ իլէ կէօղէթմէքտէ տիր։

— Աման էֆէնտիմ, նէ՞ տէյօրսունուղ, պիղիմ չու մինի մինի ժանէ՞թմի...

— Նէկեր կէճիքճէճէք օլուրսան, ղէմի աշղ իլէ էօլճէճէք օլտուղունը սանա սէօյլէմէքլիյիմի թամամյէ խաթի։

— Ալլահ կէօսթէրմէսին, մուհարէպէ մէյտանլարը միւսթէնա օլարագ՝ տէյէպիլիրիմ քի, պէնտէնիղ քիմսէյէ էօլտիւրմէմիշիմ — տէտի, ատճլէ իլէ ատյապա գալգարագ,

Եօղճու, թիւճէնկճինին քէմալի չիթապլէ տըշարը չըդտըղընը կէօրիւպ քէնտի քէնտինէ «օլտու խքի, չիմդի կէլէլիմ իւչիւնճիսյէ» տէտի։

Սօֆրատան աղ էօթէտէ ույուսադտա օլան ոն պաչընըն թա պաչը ուճունտա, թամանըն տիրէյինէ պիր իր իլէ սըդը սըդըյա պաղլը տէօրտ պէշ դանճալը

պիը չէնկէլ ասըլմըշ օլուպ , մեղքիւը չէնկէլին իբի տա-
խի պիը մագարատան կեչիբիլիպ , տիվարտէն աշադը
սարդըլմադատա խոի ։

Լօգանթայէ լագըմ օլան ինէք վէ տօմուզ էթլէ-
րի , մահզա բարչա բարչա մեղքիւը չէնկելտէն ասըլըը
խոի իսէ տէ , օլ կիճէ լօգանթաճընդն թիւֆէնկճիլէրէ
զիյաֆէթի վէրտիկի հասէպիլէ , թէքմիլ էթլէը սարճ
օլունուպ թապիի չէնկել պօշ տուրմադատա խոի ։

Պիզիմ եօլճու , թէքրարէն ասֆրայէ հադդն քէն-
տի մեգամընա կէչիպ օթուրատու , վէ թա օլ անէ տէ-
կին քէմալի մուվաֆֆագըյէթլէ պաշա չըղարապլըկի
թէշէպպիւսաթընը , նէ սուրէթլէ լքմալ խաէճէյինի
տիւշինմէքտաէ խոի · մէրդում , պիը ապա օն պաշըյը
օյանարըրպ տա հէման ալյրա գըլըճ մէֆդուֆ օլան
աաէմի քէնտիսինէ թէպլիմ իթմէսինի թէքլիֆ իթմէք
թասավվուրընատա պուլունատու , վէ քէնտի պիւյիւ-
մինճէ պու սուրէթլէ մուվաֆֆագ օլապիլէճէյինի
թէպլիմ իթմէքտաէ խոի · չինքի սարիսօշ օլան թիւ-
ֆէնկճի , զապիթինին խմատընա եէթիշէճէք հալտէ
սէյիլ խոի ։

Լօգանթաճըյա կէլինճէ , օ թարաֆտան հիչ պիը
իհթիրազէ սէպէպ եօզատը · չինքի քիսէսինին աղըը ա-
չըդ օլան աաէմլէրէ բէք չօզ թարաֆկիը պուլունա-
ճաղը կիպի , պիզիմ լօգանթաճընդն տախտ օ գապիլ-
տէն օլաճաղը չիւպհէսիզ խոի ։

Մէրդում , պու միւլահազաթի իլէ եէրինատն գը-
յամ , վէ հէման էլինի օն պաշընդն ումուդը իւղերինէ
վաղ խաէճէքքէն , թէսատուֆի օլարադ թապանատան
սարդըլմըշ օլան չէնկել կէօղունէ իլիշտի ։

Օլ անտէ մուսահիլէյհին խաթընա գարիպ պիը
թէսապիը տիւշիւշ օլմադա , հէման մեղքիւը թէսա-

պիըն մեվզըյը իհթայէ վաղ իթմեքլիյէ գարար վէրտի ։

Պու արա լօգանթաճընդն՝ սալնա կիբտիկինի եօլ-
ճու կէօրիւպ , ճեպինատէն պիը ավուճ ալթուն վէ կիւ-
միշ սիքքէլէը չըդարարագ , սօֆրանընդ իւզերինէ աթը
վէրմէքլէ ,

— Ալ ուսթաճըդըմ , պունդար ալէնին հադդընը
տըը — տէյինճէ , լօգանթաճը ի՛էճիւպ ու մեսէրրե-
թինատն նաշի , իբի իբի կէօղէրինի աչտը , վէ նէ տէ-
յէճէյինի շաչըրարագ ,

— Թէչէքքիւր իտէրիմ , էֆէնտիմ , ճէնտալը հադդ
զաթը ֆէխամէթսիսմաթլէրինին էօմրինի վիւզատա
էյլէյէ — տէտի ։

— Ճադաթի պանա պիը խըտմէթ իթմէյիսին ։

— Պաչ ուսթինէ էֆէնտիմ , պույուրուն · ճան ու
թէնհիլէ էմրինիզէ միւնթազըրըմ ։

— Շու իբրին պաչընա կէ՛չ պադալըմ ։

— Բէք ալա , էֆէնտիմ ։

— Իբի չէօղ , վէ չէնկելի էնտիր ։

— Պաչ ուսթինէ , էֆէնտիմ ։

— Բէք ալա ։

Եօլճու , չէնկելին գանճաղարընատան պիբինի՝ ու-
յումադատա օլան օն պաչընդն գուչաղընա , վէ օլ պի-
լինի տախի կիյմիչ օլատուղու բուպաընա թապտըզ-
սան ոնդրա , թաաճիւպ ու խութիրատընատան նաշի չաչ-
մի գալմըշ օլան լօգանթաճըյա ,

— Հա՛յտէ , չի՛ք պադալըմ չիմոի — տէյի էմր
խոնճէ ,

Լօգանթաճը , աուէթա մաքինավարի պիը հալ
իլէ , հիչ պիր կէօնա իթիրազ իթմէքսիզին իչէ պաչ-
լատը վէ մերդում , գուվվէթլի բաղուլարա մալիք օլ-
մաղը , աերին պիը ույդու չէքմէքտէ օլան օն պաչը ,

աղբը աղբը վէ իմթիչամը աւրէթաէ հէվայէ ոօղրու գըյամէ պաշլառը :

— Ա՜ճայի՛պ , եա պէնիմ կէօղէրիմ չէշ պէշ կէօրիյօր , վէ եախօտ պիղիմ օն պաշը ճիտաէ օլարագ ուչըյօր — տէյի հայդըրտը սարխօշ թիւֆէնկին՝ այտաղա գալդմայա ճահա իտէրէք ,

Վէ մէրդում , պիր միւմքինն այագտա տուրտանայարագ , հէմեն լակէմլէնէն իւզերինէ տիւշի վիրմէքլէ , մահզա գապլթինէն իշպու մուճիղէլի գըյամընը սէյր իթմէքլէ իւթիճա իթտի :

Օն պաշընըն հալինէ կէլինճէ , մէրդում ճիւմլէտէն գիյատէ պիր իսթիղրապ իշինտէ , վէ հայրէթ էնտէր հայրէթ օլարագ , չէնկէլին իլք հարաքէթի սատմէօնտէն հէնուզ ույանմըշ , վէ ույդու սէրսէմիկի իլէ , սօֆրանընն պիթթիէարիճ քէնտինտէն թէպահւա իթտիյինի , վէ մուդավէմէթի միւմքինտէղ պիր դուվվէյի ֆէվգէլատէ իլէ թավանա տօղրու չէքիլմէքտաէ օլատուղունը կէօրտի , վէ եավաշ եավաշ ադըը պաշընա կէլէրէք վուդույի հալի անլայընճա , տէհղէթլու պիր հիտաէթ քէսպ իթմէքլէ , լօղանթաճըյա քէնտինի աշապը էնտիրմէսինի էմի , վէ պիր չօղ քիւֆր ու թէհտիտաթ իլէ պէօյլէ պի մինտոիպէթ չադա իթմէքլիյէ մութէճասընը օլան լօղանթաճըտան ախղը ինթիգամ իտէճէյինի քին էնտէր քին , վէ պէօյիւք պէօյիւք եէմինլէր իտէրէք պէյան իթմէքտաէ իտի :

— Տո՛ւր , պու գատարը քեսճի տիր — տէտի եօլճու լօղանթաճըյա :

Լօղանթաճը , մէրդումին էմրինէ իթա՛ատ թմէքլէ , օն պաշը մուալլագտա ատըլա դալտը · դէփսը աաէմին հալի , մուղեհանէլէրտաէ ատըլը օլան պատարլանմիշ պալըգլարըն վազիյէթլէրինէ պէնղէմէքտաէիտի .

ֆազաթ չու ֆայդ էլէ քի , մուսաիլէյհ , մէղքիւր հայվանլար կիպի պիլա հարաքէթ տուրմայընշ , իլլա չըլարըտաըյա պաղըրըր , թէպրինիր , օղրաչըր , վէ աճէմի եիւղկէճլէր կիպի , դօլապը վէ պաճադլարըյըտ միւթէմատիյէն չըրըճընըր տուրուր իտի , վէ ավազը օտուդճա ,

— Եէթի՛չ Պուրկօնյը , եէթի՛չ , գըլըճընը չու մէլուն լօղանթաճընըն պէօվրինէ ատըյա տա , պէնի չու վազիյէթտէն դուրթար — տէյի հայդըրմազտա իտի :

Լաքին չի՛ ֆայտաէ քի , Պուրկօնյը մէրդումին սէվինի նէ իչտիր , վէ նէ տէ մէրտինը անլայապէլիր իտի . անճագ մէրդում , կիտահ պէ կիտահ կէօղէրինի հայրէթլէ օվուշտուրուր , վէ տաէթա սայըդլար կիպի ,

— Զօղ ղարի՛պ հալ · պիղիմ օն պաշը ուչար , լաքին պէօյլէ դօլապընը պիրիպիրինէ չարբընը տա , գուշ կիպի ուչապիլմէք խատիյէթինէ մալիք օլտուղունը պիլմէղ իտիմ . պու խուսուստա պանա հիչ պիր չէյ տէմէմիշ իտի— տէր , վէ պիր տիւղիւյ թավանա պադար տուրուր իտի :

Իչլէր պու մերքէզտէ իքէն , եօլճու լօղանթաճըյա եառնաչարագ ,

— Լաքին իչ պու գատար էլէ պիթմէղ · չու պուտուրումին անահտարընը վէր պագըյըմ— տէյինճէ , լօղանթաճը պիւթիւն պիւթիւնէ շաչըրարագ ,

— Լաքին էֆէնտիմ , նա՞սըլ · · ·

— Պօտուրումտա պիր տաէմ հապա իտիլմիչ տիր · մէվղուֆը մէրդում չարըդ չիտնի տալը վէրիլմէլի տիր :

— Ա՜հ , աման եա Բապպիմ , տէմէք քի զաթը ալինիզ՝ մէրդում տաէմին՝ Դարաինալ ճէնապլէրինին էմրի մուխտասիյլէ աէրտէմի օլաննատուղունը պիլմէյօրտունուղ :

— Նէ՞ վազիցէմ պէնիմ, քիմին էմրի իլէ օլուրսա օլսուն. սէն չիմոի պիր ֆէնէր եագ տա էօնիւմէ տիւշ պադըյըմ։

— Ֆագաթ էֆէնտիմ, տէտիյինիզի եաբաճագ օլուրսամ, պէնի տէ առաճագլարը չիւպհէսիզ տիր։

— Լաքին էկէր տէտիյիմի եաբմայաճագ օլուրսան, գըլըճըմը պաղրընա սաբըյաճաղըմ քի, տար աղաճընատն տահա չաբըզ տուրէթտէ իչինի պիթիրէճէք տիր։

— Ֆէրէմ պույուրուն էֆէնտիմ, Գրալ ճէնապլէրինին էն սաոըզ թէպաալերինատն պուլունան պէնիմ կիպի հէր սէնէ տուրէթը միւնթազամատ վէրկիսինէ վէրիր, վէ նամուսըյլա սէնաթընը իչլէր պիր առէմէ մէրհամէթ խոինիզ. դիրա պէնատէնիզ...

— (Սէօզլէրէ ֆեսերէֆ) Պօչ լաֆլար տինլէյիճէք վաթիմ եօզ տըր, չաբըզ անահտարը վէր, եօխսա չիմոի ճանընը ալըրըմ հա՛։

— Ա՜հ էֆէնտիմ, էմրինիզի իճրա իթմէյէ բաղը տախի օլսամ, եինէ միւնթիւն օլամայաճագ տըր, չինքի անահթարը՝ թավանտագի օն պաշընըն ճէպինատ պուլունմագտա տըր։

— Է՛հ նէ պէյիս վար, էօյլէ իսէ գաբըյը գըրաբըզ. հա՛յտէ տիւշ էօնիւմէ պադայըմ։

Օն պաշը, եօլճու իլէ լօգանթաճընըն մագէյինատէ ճէրիյան իտէն իչտու միւքեալէմէնին պիր հարֆընը տախի ղայպ իթմէմիչ օլուպ, պիր ան էվվէլ գուրթուլմագ, վէ եօլճունըն թէչէպպիւսաթընը մէնն իթմէք սեվտաբյլա, օլ տէրէճէ չիտէթլէ չըրբընմայա պաշլատը քի, նիհայէթ ճէպինատ մահֆուզ պուլունան անահթար, սօֆրանըն իւզէրինէ տիւշիս վէրտի քի, եօլճու տախի հէման ալըպ ճէպինէ գօյտու։

Լօգանթաճը, սրթընզ մուգավէմէթին պէյհուտէ օլաճաղընը տէրք իտիպ, հէման պիր ըշըզ եագաբագ, եօլճունըն էօնիւնէ տիւշտի, վէ իքինի պիրլիքտէ պօտուրումա ինտիլէը։

Եօլճու, մէվզուֆ պուլունան առէմի խէլաս իթտիքտէն սօնրա, լօգանթաճըյա խիթապէն,

— Է՛յ տօստում, չիմոի պու միւբէֆֆիհ վէ տիլքիշա մահալին քէֆինի չընգարմագլըղըն սըրրասը սէնինն տիր. էվէթ, սէնի չիմոի պուրաճընգտա հապս իտէճէյիմ, վէ պէօյլէ եաբմագլըղա տա մուհիմ սէպպէլէրիմ վար. պիրինճիսի՝ պիղ պուրատան հայլըճա մէսաֆէ գաթ իթմէքտիղըն, օն պաշընըն խէլասընը միւմքինսիուղ գըլմագ գապկյէսի տիր, վէ իքինճի սէպպէն տախի պիղղաթ սէնին մէնֆաաթընն իչինն տիր. չինքի սէնի պուրատա մահբուս կէօրտիւքլէրինատ, սրթընզ պիղ հէմէֆքնար օլմագլըզ թէօհմէթինյէ իթհամ խտիլէմէյէճէյին պէտիհի տիր. խմոի պուընար մալիումին օլտուղու հալտէ՝ գալ սաղլըգլա, կիճճէլէր հայր օլսուն, հէման ձէնապը Հագգ, օ կիւղել վէ եուվարլագ գարնընըն՝ չիրին վէ ճագիպ չէչկինյինէ պիր կէօնա զէվալ վիրմէսին — տէյիպ, լօգանթաճըյը պօտուրումըն իչինէ իթի վիրէրէք գաբույը գարատը, վէ անահտարը տախի իքի տէֆա չէվիրէրէք, իհթիմամը սուրէթտէ քիթլէտի։

Չէնուզ սէրպէսթիյէթինի էլտէ խտէպիլմիչ օլան մէվզուֆ՝ մուխլիսինէ ըղհարը թէչէքքիւր իթմէք խութէտի խտէ տէ, մուամիլէյհ՝ մէրգումըն սէօղիւնի գաթ պիրլէ,

— Իքի սաաթ գատար վագթիմիզ վար տըր ղանն իտէրիմ. խմոի, պու միւտէթտատն սէրիան խութիֆատէ իթմէմիզ լազըմ կէլիր — տէտի։

Եօլճու, քէնտի պէյլիրինի ախըրտա պուլտու, վէ մէվգուֆ տախի ան պաշընըն աթընա սիւվար օլտուղու կիպի, Թիւֆէնկճիլէրին դըլըճլարը իչինտէ քէնտինէ մախտուս օլան գըլըճը պուլարագ պէլինէ պաղլատը, վէ պու հալ իլէ էքիսի պիրլիքտէ պէրապի իհթիյաճ, եօլ իւզէրինտէ պուլունան պիր օրմանըն տէրսունինէ կիրաիքտէն ածնրա, Պուլօնյը ճանիպինէ տօղրու ախըլարընը սիւրագ սիւրիւսլ կիթմէյէ պաշլատըլար։

4.

Կիւնէշ պիթթէտարիճ եւսքսէլէքտէ օլուպ, վէ պիգիմ սիւվարիլէը իսկ հայլըճա գաթի մէսաֆէ իհթիմիչ օլտուգլարընտան, պէյլիրլէը պիր մըդտար եօրղունլուգ ալտըն նիչէթիյլէ, եաէա եւրիւմէքլիյէ տէվամ, վէ օլ անէ գատար իհթիհտաղ իհթիչ օլտուդլարը թարիխդը սիւքիւթի դաթ պիրլէ միւքեալէմէյէ պաշլատըլար։

Էվէլա մէվգուֆիյէթտէն իսէլաս օլան ատըղտաէ, բէֆիդինէ պէյտնը թէչէէքքիւր զըմմըյտա քէլտէ ատաղաղ իհթայինտաէ, մէրդում տախի շու վէչէ իլէ ճէվապ վէրտի։

— Իհթիչ օլտուղում խըտամէթ՝ ինտինիզտաէ պէօյիւք պիր չէյ ատյըլմտաղը տըր· դիրա օլ խուտատա ատա պիր սըգընըթը չէքմէյիչ օլտուղումտան, թէչէքքիւրինիզէ չայան տէյիլ տիր· պունտան դաթինտաղար,

նէ՞ խոի եաթտըղըմ, տէօբտա նէֆէր բագխպէրիմ վար իսի, պունըտտան պիրինին ադճէյէ լուղումը օլտուղունը հիսս խտէրէք, բարա իլէ կէօյնինի գազանտըմ· իքինճիյի՝ արղուսը միւճիւպինճէ՝ ատրնօշ իհթտիմ, վէ իւչինճիյէ՝ կիւղել պիր գըղըա թէաչիւդ խտէպիլմէսի իչին իղմադը այն խտէրէք պիր իքի սաաթ մէյտան վէրտիմ, վէ իչթէ կէօրիյօրսունուզ քի, պիղզաթ չայանը թագտիր պիր ֆէտաքէտարըղտա պուլունմուշ տէյիլիմ։

— Լաքին չիւպհէմ եօզ քի, տէօբտինճինսկյլէ իշինիղ բէք պըրաբընտա ճէրիյան իհթիչ օլմամալը տըր· դիրա մէրդումըն հադդընտա սիւքիւթ իհթիկքտէսինիղ։

— Ցէօբտինճի բէք լայըգը պիր զապթի խոի քի, անը տախի՝ բէֆիդիլէրիյլէ պէրապէր եէմիչ օլտուղու սըղըր էթինին եէրինէ, պօչ գալմըշ օլան էթ չէնկէլինէ ատ վէրտիմ։

— Օհօ՛, միւնքի՞նմի տիր — տէյտու սուալ իհթտի սապղդ մէվգուֆ օլան ատըղտաէ։

— Խուտա պիմ, շու համիյէթլի ան պաշը, պուլունտուղու վաղիյէթիյլէ, մայէթինտաէ պուլունան նէֆէրլէրէ էբէյինճէ պիր ղէվգ պաղըշլամըշ օլմալը տըր· չինքի ղէվալընըն սիմտաը էօյլէ պիր թօհաֆ հալ քէսպ իհթիչ խոի քի, խաթըրըմա կէլտիքճէ կիւլմէմի զապթ խտէմէյօրում· լաքին ան պաշընըն քէսպ իհթիչ օլտուղու ահաղ ահայիպ սիմտաընըն վաֆընը իհթտիյինտէ, Գարտինաղ ճէնապլէրի, թէչէպպիւտաթընըն հիսանի նէթիճէսինին նէ օլտուղունը իչթիտիյինտաէ, սիմտաընըն քէսպ խտէճէյի հալ ու հէյէթինին թէբտիմ իհթիճք իչին, մայէթինտաէ պիր բէտատամ պուլունմատըղընա թէէսիւֆ խտէրիմ։

— Մումտիլէյհ ֆէնա հալտտէ գըղաճագ տըր։

— Հա՛յ հա՛յ, սիրքէ ֆըչբընտա պըյրգլարը ըս-

լանմըշ քէտիյէ տէօնէճէք տիր · պա խուսուս տուտա-
ղընաա նիմ պիր թէպէսիւմ օլսուղու Հալտէ . . .

— Էվէթ , պու զաթը գուտսիյէթսիմաթ հիտէ-
թինտէն տիշլէրինի կըճըրթաատաճագ , վէ պիղի՝ թէէ-
լիճ իթմիշ օլսուղու ասքերի խրխրթիյանըղը գանունը
միւճիւալինճէ , պիլա ինսաճ աճօրօղ խտէճէք տիր :

— Թըպգը Թրպգըյա բէնչէսինտէն պիր ճան խէ-
լաա խտիւիշ օլան չէյլթան կիտի հիտէթլէնէճէք տիր :

— Տօղրուսու , ադիդ տօստում , սիզտէն պիր շէյ
կիզլէմէք խտթէմիւմ , պիւմիշ օլասընըզ քի , պուլունսու-
ղունուզ միշկիւլ վազկէթտէն թէշվիդ օլմայընզ , մահ-
զա Գարտինալը գըզըլըրմադ նիկէթկիլէ խտի քի , խէ-
լասընըզա թէշէպպիւս իթտիմ խտի :

— Տէմէք քի , մէրգումէն հադգընաա աատավէթի-
նիդ պէրքէմալ պուլունմադսա տըր :

— Լաքին հայըր — տէտի եապանճը տաէմ կիս-
լէրէք , — պէնտէնիդ անըն պէօյիւք պիր պէլայա կի-
բիֆթաար օլմասընը խտթէմէմ . անճադ մուհաքիգյէնի՝
պու սէնէ ադիդլէր սիլքինէ տախիլ օլմասընը կէօրմէյէ
ղիյասէտխյլէ արզու իթմէքտէյիմ :

— Թէէմին օլունուզ քի , Գարտինալ ճէնապլէրինի
օլ տէտիկինիդ Հալի սաատէթէ նայիլ խտէպիդմէք եչիւն
էլիճտէն կէլէնի տիրիդ իթմէյէճէյիմ — տէյու ճէվապ
վէրտի սապըդ մէվգուֆ օլան տէլիֆոանը կիւլէրէք :

— Պիր ան էվվէլ , կիբիֆթաար օլսուղունուզ թէէ-
լիքէտէն խէլաա օլսուղունուզսան սօնրա , Գարտինալ
ճէնապլէրինի մինդէթտար գալմանըզընը՝ թապկի պիր
Հալ օլսուղունու էյիտէն անլարըմ :

— Ա՛հ — տէտի տէլիֆոանը , տէրտնի տիլտէն պիր
ահի սէրա չեքէրէք , — քհաչքի եալընըզ օլ խուսուս
օլայըտը . . .

— Կէօրիւնիւր քի , սիզին սատավէթինիզին թարիխի
բէք էսկի օլմալը :

— Ատավէթիմին թարիխի թա՛ օլ կիւնտէն պաշլար ,
նէ վադըթ քի սինէմտէ գալպիմին չարբընթըսընը ,
պէնզիմին սօլսուղունու , վէ գանըմըն տամարլարըմոա
չիտաէթլի սուբէթտէ ճէվլան իթտիկինի Հբսս իթտիմ
— տէյու ճէվապ վէրտի տէլիֆոանը , սօն տէրէճէ ա-
թէչլի պիր սէօյլէյիչ իլէ — ա՛հ զանն իթմէյինիզ քի
օլ կիւն , էլտէ դըլըճ պիր տիւշմէն գարշուսընսա պու-
լունմադսա խտիմ , իլլա տիւնսատէ էն կիւզել , վէ
էն տիլրուպա , պիր էլտէն եէրէ տիւշմիւշ օլան պիր
եէլրաչէյի ալըպտա , սահիպէսինէ թադտիմ իթտի-
յիմտէ , բարմադլարըմ օլ գար կիպի պէյազ էլլէրէ
սօդունսուղու տադըդատա , իչթէ պու կիպի պիր խէ-
լէճանէ տիւչար օլտում խտի :

— Ա՛հ բէք ալա , բէք ալա — տէտի եապանճը , բէ-
ֆիկինէ խայըրխահանէ վէ մուլահաղալը պիր ամֆը
նիկահ խտէրէք — սիղին կիպի չէճի պիր գավալկէրին
սէրկիւղէչթինտէ , աչը ու սէվտանըն էհէմմիյէթլի պիր
մէվզը թուֆադը թապկի տիր :

— Ա՛հ էֆէնտիմ պիւմիշ օլասընըզ քի , Ֆրանսա թահ-
տընըն նէրտիւպանլէրինէ սարըլըպտա , պիտ թէատիճ
եօգարը չդմադտա օլան միւսիւ Աբման Տիւպլէսիս ,
եանի գարտինալ Ռիշլյէօնըն , պու հարաքաթը քիւս-
թահանէսինէ ասլա վաղիֆէ իթմէմ , ֆիկ հադըդա
մուհաքիգյհին իշպու հարաքէթի , թըպգը օլ էնկէրէք
եըլանընըն հարաքէթինէ պէնզեր քի , մէ՛սէլա պիր ա-
ղաճ ալթընտա ույսուսմադտա օլան ինսանըն , տէօրթ եա-
նընը հասը խտուպտա , զէհիյլի տիշլէրի իլէ զէվալըյը
սօղարադ ույանտըրըը , վէ օլ տախի օյանտըղընտա ,
քէնտինին գըսդըվրադ օլսուղունը քէմալի տէհզէթ իլէ
հիսս խտէր , գըրալըմըզ , եանի ան իւչինճի Լույի ճէ-
նապլէրի , նէ վադըթ քի Սէնժէրմէնն քէօշկինտէ , ույ-

գույա տալըպ ավ, վէ ռօղան թէյալաթըյլա բէսյալէր կէօրիւը, վէ էլլէրինի թաղըլաբա եալատըը, վէ եաղմուրլը հէվալէրտէ բարմագլարըյլա բէնէչէրէնին ճամլարը իւզէրինէ թրատմէթ վուրմագլա էվգաթ կիւղաբ օլտուղու հալտէ, էօթէտէ գարտինալ իսէ, վարա վարա գըրալըըը տէրիւհտէ խտուպ, Գէաունինին վիլէաի, եանի Ձրանաա գրալընըն պաչգա պիր չէյ օլմայուպ, իլլա եալընըզ ֆէրմանլարը եմզա իտիճի պիր մաքինա, վէ եաթօտ պիր գուգլա օլտուղունա գարարը գաթի վէրէրէք, անէ կէօրէ հարաքեաթը միւսթաֆիլանէսինէ տէվամ էթմէքտէ տիր, չէօյլէ քի գարտինալ ճէնաապլէրի, քէյֆի մանէչա իլանը հարպ, վէ ռուտը միւսալահա իտէր, հարպ բլանլարընը չըզար, մուհասէրէ էմր իտէր, վէլ հասըլ հէր ումուրը խուսուս մումանիլէյհին ըէյի միւսթաֆիլանէսինէ մէրպութ օլտուղու կիպի, քէնտի տաիսի պիղղաթ թէալլիւգաթընըն պաչլարը ուճունա կէչէրէք մէյտանը մուհարէպէտէ պուլունուր, վէ ատէթա պիր ասկէր կիպի թօր ու թիւֆէնկ տիւմանլարընըն թէմաշասըյլա քէյֆլէնիր, ֆագաթ պունլար պանա այըտ չէյլէր տէյիլտիրլէր, պէն սաատճէ պիր ասրլզատէյիմ, գարտինալըն վազկյէթի պունլար տըր, վէ պիր տէրէճէյէ գատար տաիսի պուհալլէր թահսինէ չաւան տըր, պիրա մումանիլէյհ, տէվլէթինն պաչ մէմուրը օլմպլա, գրալկյէթին մէնֆաաթը իչինն ասրլզատէլկյի մահվ էթմէք մէսլէքինի էթթիխազ էթմիչ տիր · իմոի պէնատէնիզ ասլա աատվէթ հրսս էթմէքսիզինն, պու մէնֆուր, վէ չաւանը թադպիհ բօլիթիգայէ գարշու սերքէչլիք խտուպ տայիմա խսէան էթմէքտէյիմ, էվվէթ գարտինալ, հրսկյաթը նամուս, վէ չճաաաթ տէնիլէն մուգատտաս չէյլէրէ էհէմմկյէթ վէրմէյօպ, հաթտա պա ֆէրմանը ալի տուէլըյը տաիսի մէն էթմիչ տիր, ֆագաթ պէնատէնիզ մին ղայրի հատտին, քէնտի նէֆսիմէ սահիպ պիր աատմ օլտուղում հասէպկյէ, կէրէք տուէլլօ էթմէյի, վէ կէրէք ալչաղճասընա խատմինն թէքլիֆինի գապուլ էթմէմէքլէ ճէղատէն սալիմ օլապիլիրիմ, վէլհասըլ գարտինալըն էվամիրինէ էթտաաթ խտուպ էթմէմէյէ քէնտիմի սէրպէսթ ատտ իտէրիմ, եէթէր քի գարտինալ ճէնաապլէրի, կէօնիւլ մէսէլէլէրինէ միւտախէլէ էթմէսիւն, ռօղրուսը մումանիլէյհին, հէր պիր թաղալլումինէ աֆֆ իտէրսէմտէ, ֆագաթ եալընըզ ճանլարը թէֆթիչ, վէ թէմէիլ էթմէք մէսէլէսինէ կէլինճէ ասլա աֆֆ իտէմէմ։

—Հադգընըզ վար կինճ տօստում —տէտի եապանճը քիմսէ, մէղքիւր աթէչի մէչրէպ տէլիգանլըյա խալիսանէ սուրէթտէ արզը թէվէճճիւհ խտէրէք,— ֆագաթ պու օլո՞ր չէյմիտիր · տէմէք քի արթըզ պիր ատէմ, կէօյնիւնիւ ճէլպ իտէն, վէ մուհապպէթ իլէ սիւզան օլմագտա օլան գատընըն էլինի սրգմաղա, կէօրիւճմէյէ, վէ խալիսանէ սուրէթտէ տէրաղուչ էթմէքլիյէ, վէ լաղըմ կէլտիյի հալտէ մերսումէյի, աղէաբընն բէնչէսինտէն գուրթարմագլըղա, միւճէրրէտ միւսիւ գարտինալտէն միւսաատէ թալէպ էթմէլի։

—Ձիլհադրգա պու ատէմ, ճէպպարլըղընն տէրէճէյի նիհայէսինէ վասըլ օլմագտա տըր։

—Էվէթ, միւսիւ գարտինալըն չայանը թադպիհ օլան մէթալիպի իչթէ պունլարտան խպարէթ տիր, սէվիպ սէվիլմէք, բիւթպէ, աերվէթ, վէ ասրլզատէլիք, մերգում իչնն հիչ մէգամինտա չէյլէր տիր, էկէրչի մումանիլէյհին նէ պէնատէսի, վէ նէ տէ...

—Ճասուսը տէսէնիզ տահա մինասիպէթլի օլուր —տէտի եապանճը մուխաթխպինն սէօղիւնի քէսէրէք։

—Էվէթ, մատէմքի մումանիլէյհին ճասուսը տէյիլսին, թէխայիւլ էթմէքտէ օլտուղուն սաատէթին, սապուն քէօբիւյի կիպի մահվ ու նապուտ օլաճաղընա էմին օլմալըսըն, էվէթ, մուհապէթի իլէ բէրվէրտէ օ-

Լուպ տա, քէնտինէ նամղէտ էթթիխաղ էթմիշ օլտուղուն գըզըղըպաղըն, քիլիսա միհրապընըն ըկյշկեահինտէ, գըրբաղ-գարտինալըն մէնաֆիյի չախսիյէսինէ իսըտմէթ իտիճի պիր առէմ իլէ նի-քահ օլտուղունը կէօրիւպ թէհամմիւլ էթմէլիսին։

—Տօղրուսը բէ-ք տէհղէթամիղ հալ —տէյու հայդըրտը եապանճը քիտնէ։

—Թէհամմիւլ օլունմազ հալ —տէյէ մուգապէլէ էթտի տէլիգանլը, վէ իլավէյի մէգալ իտէրէք— ա՛հ միւճէրրէտ գարտինալըն սարայընը աթէչէ վէրմէլիյիմ քի...

—Ա՛, ամմա աճէլէճի իմիչսինիղ, ֆագաթ զաննըմճա հէնուղ էօյլէ պիր մինասիպէթսիղ չագա էթմէքլիյէ մէճպուր պուլունմազտա տէյիլսինիղ, զիրա էկէր սէօզիւնիւզիւն մանասընը տէրք իտէպիլմիղ իսէմ, սիղ սէվիլմէքտէսինիղ...

—Ա՛հ էֆէնտիմ, օլ պապտէ պախթըէաբըմ, վէ գարտինալ ճէնապէլէրինին պիւթիւն գուվվէթի, իչպու պախթըէաբըլըղըմը մէն իտէմէյճէք տիր։

—Մատեմքի էօյլէ տիր, թէլալ էթմէնիղէ նէ պէյիս վար· չիւնքի գատըն գըսմընըն խասսէլէրի, զուհուրա կէլէն մէվանիտէն թաղէիր օլմայուպ, պիլալքիս տահա զիյատէ թաղվիյէթ պուլուր, վէ զաննըմա կէօրէ, սիղին մաշուգէնիղ պուլունան զաթ, էօյլէ պիր թաղըմ թէհտիտաթտէն գօրգմատըղը կիպի, պախշիշաթէ տախի էհէմմիյէթ վէրմէյճէյի չիւպհէսիղ տիր։

—Է,յ վահ, պիլալքիս տահա զիյատէ թէլալ էթմէքտէյիմ։

—Նիչիւն թէլալ իտէյօրսընըղ։

—Զիրա մաշուգէմին ուֆագ պիր նօգսանիյէթի վար քի, էկէր մէզպուրէնին չէրան զէվճի օլայտըմ, պու խուսուստա մէճպուն օլմազլըղըմ լազըմ կէլիր իտի, ֆագաթ աչըղը պուլունտուգճա, պու հալ պէնտէնի-

զի տիւչարը էնտիչէ իտիյօր, մաշուգէմին նօգսանիյէթի, մուգավէմէթ էթմէքլիյէ գուտրէթի պուլունմամտըը տըը։ Վ,ապտա Րիչլէօ, մէզպուրէյէ պիր տիկէրի իլէ թէզէվվիւճ էթմէյի էմր էթտիյինտէ, ապա բուչի բիղա կէօսթէրմէյէճէյինի մէմուլ իտէր իսէմտէ, մուսահիլէյհանըն մուգավէմէթի՝ թա օլ տէրէճէյէ վասըլ օլմայաճագ քի, գարտինալըն էմրինէ բաղմէն պէնտէնիղլէ թէզէվվիւճ իտէրէք, մէրգում զալիմ հէրիֆէ զալէպէ չալալըմ։

—Էհ սէվկիւլիւ տօսթում, հէր նէ տախի օլսա եինէ պահաընըղտան թէչէքքի էթմէյէ հազդընըղ եօղ տըը, սէվիլմիղ օլտուղունուղ սիղի թէչճի էթմէյի տիր, ֆագաթ գապիլ տիր քի պու մէյուսիյէթ, մաշուգէնիղի կէօրէսիլմէք սատաէթինտէն մահրում օլտուղունուղտան նէչաթ իտիյօր։

—Նէ՞ տէյօրսընըղ, էկէր մէրսումէ, ֆէթհի միւքքինիղ օլան պիր գալա՛ տէրունինտէ հապս օլմուչ օլսա իտի, մահբէսինին տիվարլարընը եըգմազ պէնիմ իչիւն հիչ պիր շէյ օլաճագտը —տէտի տէլիգանլը, սօն տէրէճէ պիր խահիչ իլէ։

—Մութլու սիղէ քի, պէօյլէ սուհուլէթլէ մաշուգէնիղի կէօրէսիլմէքտէսինիղ, տէտի եապանճը պիր ահի տէրուն չէքէրէք, վէ իլավէյի մէգալ պիրլէ — ֆագաթ հրսս էթտիյինիղ քէտէրտէն իսթիտալ իտէյօրում քի, մէրսումէ իլէ թէնհաճա, եանի ճասուսլար պուլունմայարագ կէօրիւշէպիլմէյէ մէյտան պուլամայօրսընըղ, զիրա նասըլ քի մալիւմ տիր, ինսան պէօյլէ ճասուսլար, վէ կէօզճիլէր մուվաճէհէսինտէ, հէր պիր թավրու հարաքէաթընը հիսապ թահտընա ալմազա մէճպուր օլուր— տէտի։

—Վ,ապտա մէրսումէյի սրգճա կէօրէմէմ, չէօյլէ քի հէր ահշամ պիր տէֆա օլարագ կէօրիւշէպիլիրիմ— տէտիյինտէ, եապանճը գահգահա իլէ կիւլէրէք ճէվապ վէրուպ։

—Ա՛ճայիպ, պէօյլէ սուհուլէթինիզ օլտուղու հալտէ, հալա թէչէգքի՞ մի խոխյօրսընըզ, ֆագաթ կէօրիւնիւր քի սիզին իչիւն մէսէլէ, մուայէն օլան վագթին իւզէրինտէ օլմալը տըր։

—Ֆագաթ էֆէնտիմ, տիւնեատէ մաշուգէվին կէօզլէրինտէն պաշգա կիւնէշիմ օլմատըղընը անլա՞մայօրմուսունուզ, մերսուիէնին պուլունմատըղը մահալտէ, էթրաֆըմը գօյու պիր գարանլըգ իհաթա իթմէգտէ տիր։ Թէնէֆֆիւս իթմիյիմ հէվա, էկէր մուամէլէյհանըն չէքերպար տուտագլարընա տէյմէմիշ իսէ, պէնի թէլեսիկեատ խաէր, ա՛հ ճէհէննէմքեարի պիր ազապ իչինտէ պուլունմագտայըմ, էվվէթ։ Սէվկիւլի Գաթէրինիմի ճանըզ պիր սուրէթ կիպի կէօրիւրիւմ, նասըլ քի պիր շաիր խէյալ իւլէ գալպէն կէօրիւշիւր, վէ նասըլ քի տիվանէ սաիկ կէօգտէքի երլերզ իւլէ սէօյլէշիր···

—Շու ֆարդ իւլէ քի, սիզ օլ երլերզըն ճեվապընա նայիլ օլապիլմէգտաէսինիզ։

—Հա՛յ հա՛յ, լաքին նէյլէյիմ քի, մերսուէմէյի տէրթաղուշ իթմէգլէ, իսթէհսիյիմ գատար բուս խէմէմէգտէյիմ, ա՛հ մէկեր տիւնեատէ պէնիմ գատար պէտապահտ վէ սէֆիլ պիր աչըգ տահա պուլունապիլի՞ր մի։

—Ա՜հ միւսիւ, նէ՛ տէյէճէքսինիզ օլ ատէմին հալինէ քի, քէնտի սէվկիւլիւսինի ասլա կէօրէմէյուպ, անճագ ուզագտան, վէ ատէթա կէօզլէ կէօրիւնմէգ պիր իլահէ կիպի բէրէքաթիչ իթմէյէ, վէ հաթտա մէզգուրէ իլահէնին մապէտինէ պիլէ կիրմէյէ մէզունկյէթի պուլունմամագտա տըր։ Իչթէ սէվկիւլիւ տօսթումի, պուտըր պէնիմ սէրնիւվիւչթիմ, էվէթ, վուսլէթի միւմքինսիւզ պիր հասրէթ իլէ երկյիպ պիթմէգտէյիմ· ա՛հ էօյլէ պիր զաթը սէվմէգտէյիմ քի, քէնտիսի սէրքէշ, մերթէպէսի ալա, վէ պիւտիւթիւն խալգտան միւթէնէզզիհ պիր հալտէ պուլունմագտա տըր, չէօյլէ քի մուամէլէյհայը սէվմէք, ատէթա պիր ճինայէթ ատտ օ-

լունագիլիր, ա՛հ մէլուն Բիչէօ···

—Ա՛ սիզին իչինիզտէ ոէ գարտինալըն մէտհալէ վար էօյլէ՞ մի, քէնտինիզի մաղլուպ ատտ իթտիյինիզին սէպէպլինի չիմտի անլայօրում։

—Մաղլո՞ւպ մը — տէտի սէրքէշ եաղտանճը միւթէէզիհէեանէ, վէ քէսկին պիր սէտայըլա— հա՛յըր ասլըզատէ տօստում հա՛յըր, պիլմիշ օլտուընըզ քի շու անտէ սիզի իլէ կէօրիւշէն ատէմ, տիւնեատէ հիչ պիր քիմսէյէ սէրֆիրու իթմիշ տէյիլ տիր, վէ էկէր Ռիչէօ պէնտէն եիւզ տէրէճէ զիեատէ գուվվէթլի օլտա տախ, եինէ մերգումա զալէպէ իտէճէյիմ, էվվէթ· լաղըմ կէլտիյի հալտէ եէրի կէօյիւ պիրիպիրինէ գաթաճաղըմ, —տէյինճէ, տէլեգանլը քէմալի հայրէթ իլէ։

—Ա՛ֆէրին, իչթէ պու կիւզէլ սէօզ —տէյիւ հայդըրտը, վէ իլավէթէն —էվվէթ մաշուգէլէրիմիզ իչիւն եէրի կէօյլ պիրիպիրինէ գաթալըմ, ահ էֆէնտիմ, պէնիմքինին միւթթասըֆ օլտուղը կիւզէլ խասիյէթլէրինի թարիֆ իտէմէմ· պիլմէգսինիզ նէ կիւզէլ պիր ճան տըր, ա՛հ պիլմէմ, նասըլ նագշ իտէյիմ սիզի· օլ կիւլ կիպի լաթիֆ հանագլարը, զօնչէ կիպի ուֆագ տիհանը, պիլլուր կիպի կէրտանը, ուղուն, վէ խանչէրքեաբի քիրբիքլերի, հէլէ օլ կէօզլէրինտէքի···

—Բիճաֆի տիր միւսիւ, նասիյէյի հալինիզէ կէօրէ սէօզիւնիւզի թէլիմ իտէրիմ, ֆագաթ մէյուսիյէթինիզ նէ՞ տէրէճէլէրէ վասըլ օլաճագտը։ Էնէրջի սէվմէյինիզ գըզճըազ, էօմրիւմի ֆէտայէ հազըր օլտուղում օլ գատընըն, մալիքէ օլտուղու հէւան ու անու մէլահաթընըն զերրէսինէ սահիպէ օլմուշ օլա խոխ։

—Մաղուր պույուրուն էֆէնտի, մաշուգ էնիչին կիւզէլլիկինէ, պէնիմքինին մաֆէվզընտա՞ մը ատտ իտէյօրսունուզ, լաքին հէրքիմքի մերսուէմէյի պիր տիկէրինէ միւսավի ատտ իտէրսէ, միւճէերքէտ օլ քիմսէյի չահսըմա հագարաթի խոխյօր զանն իտէճէքտիմ —տէտիյինտէ,

եապանճը թահդիրամիզ պիը թավը իլէ ճէվապ վիրուպ,

—Ի՛հ օլ խուսուստա էմին օլունուզ, մաամաղէլ Գաթէրին հէր նէ տէրէճէ կիւզէլ տախի օլսա, ևինէ հիչ պիը վէչհ իլէ վասֆընը իթթիխիմ դաարընա միւսաւիր օլամազ։

Տելիփանը հիսաէթինաէն տուտագլարընը ըսըրտը, վէ քէնաուչի խէլաա խաէն քիմսէյէ պիը աթէչլի նիհահ աթֆ խաուպ, ղայէթ թիթրէչ պիը սէսայըլա քէլամէ աղազ պիրլէ,

—Միւսի՛ը, հիսաէթիմի զապթ իթթիխիմ, մահզա սիզէ միննէթտար պուլունաուզլուճաման նէշաթ իթմէքտէ տիր. ֆագաթ բէճա խաէրիմ, սիզ տախի իթմիչ օլաուզլունուզ խամէթին գաարինի պէօյլէ լայըգըզ սուբէթաէ խթիխմալ իթմէյինիզ —տէտի։

Եապանճը աաէմ, իչպու թէհոիաամիզ սէօզլէրի իչհինճէ, գանը գաֆհասընա սըչրայուպ, ևիւզլէրի աթէչ հիպի գըզարտը խսէ աէ, ֆագաթ ևինէ պիը սօուդ գանըլըզ խպրազըյա,

—Թէէհիւֆ խաէրիմ քի, պէօյլէ էհէմմիյէթսիզ պիր սէպէպ, սիզին հիպի պիր ասըլզաաէյէ լաղըմ կէլէն մուաամէլէյի իճրա իթմէքսիզ մանի օլույօր —տէտի։

—Միւսիւ, բէճա խաէրիմ հիսաէթիմի սօն տէրէճէ թահրիպ իթմէքլէ, պէնտէնիզի՝ հագգընտա իթմիչ օլ տուզլունուզ խըսամէթի, ունութմազա մէճպուր իթմէյինիզ։

—Էհէր տէտիյիմ սէօզլէրտէն քէնտինիզի մուհագգար զանն խսէ յօրսանընզ, պիլմիչ օլասընըզ քի, սիզին սէօզլէրինիզ տախի, պէնիմ գալպիմի եարէքմիչ տիր։

—Տէմէք քի պէնտէնիզտէն թարզիյէ խթէյօրսունուզ, տէյի՞ մի —տէտի տէլիփանը քէմալի միսերքէթլէ, ելինի գըլըճընա ուղատսըրագ։

—Տօղրուսու արզատաշ բէք ալա քէչի իթտինիզ։

—Տէմէք քի արթընզ սիլահպէտէթի կէօրիւչէճէյիզ, տօղրուսու էֆէնտի պուս հարաքէթլէ ուլուվվը ճէնապընըզը ըզհար իթմէքտէտինիզ, պուս տուէլլօ, պէյնիմիզտէ օլան հագատաթ միսէլէսինի հալլ իտէճէքտիր, վէ պուս հալ իլէ հագգընըզտա օլան հիւրիէթիմ, ատէթա թէհայէիւրէ միւպէտտէլ օլմազտա տըր, զաթը ալինիզ կիպի ալիճէնապ պիր խասխմ իլէ էօչհիւմէյի ճանէ միննէթ, վէ ագիմ պիր պահտեաարըզ ատտա իտէրիմ —տէյուպ, հէման գըլըճընը չէքտի։

—Բէք ալա միւսիւ, թէչէքքիւր խաէրիմ, զիրա պէնի պէօյիւք պիր էնտիչէտէն գուրթարտընըզ, պէն խտ ալչագ պիր ատէմի, տուէլլօյը գապուլ իթմէքլիյէ միճապուր իթմիչ օլմայըմ տէյու դօրգմազտա խսիմ։

—Ալչա՞գ մը —տէյու հայգըրտը տելիփանը քէմալի հիսաէթլէ, վէ իլավէթէն— պուլյուրսուն էֆէնտի էմրինիզէ միւնթազըրըմ —տէտի։

Պէօյլէ սուբէթը նակհահանիտէ եէքտիկէրինէ ատտու օլմուշ օլան իքի տօստլար, պէյիկըլէրինտէն էնիւպ, հայվանլանալարը պիրեր ապաճ քէօքիւնէ պաղլայարագ, պուլունաուգլարը օրմանըն ապաճտան խալի պիր մահալինի տուէլլօյա միննասիպ կէօրտիւլէր, վէ քէմալի նէղապէթլէ պիրպիրլէրինի սէլամլաարգտան սօնրա, հէման չաթըչմայա հագըրլանտըլար։

Պու ատա նահկհան եապանճը քիմսէ քէլամէ աղազ խաէրէք,

—Ապաճըդ տուրտունուզ միւսիւ, խյրատ իթթիխինիզ սէօզլէրէ վէ հարաքէաթընըզա նէզարէն, ասըլզաաէլիքտէ պէր քէմալ օլաուզլունուզու անլամընըմ տըր. պէնտէնիզի՝ չախսըմա կէլինճէ, զանն իթմէմ քի գըլըճընըզ պէնիմ գըլըճըմա չարբընմագլա քէնտինիզի մուհագգար զանն խաէրտինիզ, ֆագաթ պու ճիւմլէ, պիրիպիրիմիզին նամ ու չէօհրէթինի անլատագ տահա ալա օլմա՞զ մը —տէյինճէ, տելիփանը.

—Հագգընըզ վար էֆէնտի, պէնտէնիզ գօնթ տը

Ֆաբժի, թէամկէ օլունմագտայըմ — տէտի։

—Վէ պէնտէնիզ տախի, ժօքժ Վէլկէր տիւզ տը Պըգինկհէմ, տէնիլէն քիմսէ չկմ —տէտի եապանճը ատէմ, նազիքեանէ պիր թէշէքքիւր հարէքէթի իպրաղ խաէրէք։

Միւսիւ տը Ֆաբժի պու խոմ իչէթոկիենտէ տօնա գալտը։

—Ա՛րչ միւսիւ, գըլըճլարըմըզ հարաքէթէ պաշլասընլար —տէյու հայդըրտը, Պըգինկհէմ քէմալի սապըրսըզըզ։

Միւսիւ տը Ֆաբժի, գըլըճընըն ուճունը եէրէ ինտիրվէրտի։

—Ա՛ն ադըրնըդա խիֆֆէ՞թ մը կէլկյօր, քէնտինիզի թավուդ կիպի էօլմիւրտմէ՞ք մը խաթէ յօրսունուզ — տէտի տիւք։

Գօնթ, մուհաիլէ յհին հուզուրունտա քէմալի թաագիմ ու հիւրմէթ իլէ սէրֆիրու խաէրէք։

—Միւսիւ տիւք, հուզուրունուզտա մէքթէպ չօճուղու կիպի տավրանարզըմա, վէ ատէթա պուտալա կիպի սէօզլէր սէօյլէմկիմ իչիւն աֆֆընըզը թէմէննի իտէրիմ —տէտի։

Պըգինկհէմ, թահդիրամիզ պիր հալ իպրաղ խէրէք պիր տարմ կէրի չէքիլտի, վէ,

—Պիր ազ էվվէլ, նանի էլինիզտէ գըլըճ, վէ կէօդինիզտէ չէճաաթ չուէնսի իչթինալ օլտուղու հալտէ, ինտիմտէ տահա մագպուլ խոնիզ, տօղրուտը միւսիւ գօնթ, սիզ սօն տէրէճէ թէրպիյէլի պիր տարըլգատէ իվիչմինիզ —տէյինճէ, գօնթ տը Ֆաբժի էլինատէքի գըլըճը ֆըրլաթտը, վէ էլէրինի խաչվարի սինէսի իտգէրինէ գօյտուգտան սօնրա, սէրքէշանէ պիր թավը իլէ ճէվապ վիրտի,

—Սիլահսըզ պիր գավալիյէրի թահդիտը էթմէքլիք, զաթը ալինիզին չանընտան տէյիլ տիր։ Խոմ չէրիֆի-

նիզի պիլտիյիմ տագըդատէն պէրու, պէյնիմիզտէ ճէրիմէն իտէկէլէն միւնագաանըն սէպէպի մահվ օլմուշտը։ Էվէթ մաշուգէմին խասիյէթի իչիւն սօն նէֆէսիմ չըգընճայէ տէկինն տէօյիւշմէյէ հազըը խոմ խէսմէ, ֆագաթ չիմտի մէսէլէ տէյիշմիչ տիր, վէ պէնտէնիզ կյթիրաճ խէրիմ քի, մէրսումէնին մաֆֆէվգընտա պուլունմայա չահան տիւնեատէ եալընըզ պիր գատըն վար տը։

—Ֆի՞մ խոմիչ պու գատըն —տէյէ տուալ իթտի Պըգինկհէմ սօն տէրէճէ պիր մէրագ իլէ։

—Նֆէնտիմ, պիր ազ էվվէլ գավալիյէրի օլտուղունուզտա պէյանէ հիմմէթ պույուրտուղունուզ, օլ ասալէթլու գատըն իչինն տէյօրում։

Պըգինկհէմ չիւպհէ, վէ էմնիյէթսիզլիք հըսս խէրէք էնտիչէ իլէ էթրաֆընա պագտը, վէ մուխաթիպի պուլունան քիմսէ, գարտինալըն ճասուսը տը զանընըլը, գըլըճընըն գապղէսինի էվէլգինատէն զիհատէ գավիճէ սըգտըգտան սօնրա, քէնտիսինէ, ճայիպ հալտէ կէօրմէնէն խասիլնէ աֆֆը նիհանի խէրէք,

—Միւսիւ գօնթ —տէտի խոթիհզաքատարի պիր թէպէսիւմ իլէ, թէֆէքքիւր էթտիյիմ գատըն հագդընտա, կէօսթէրտիյինիզ նէզաքէթտէն միւթէէսսիր օլտում, ֆագաթ աֆֆընըզը թէմէննի իտէրէք տէրիմ քի, մէրգումէնին խոմ պէյան օլունմագսըզըն քիմ օլտուղունու քէչիճ գապդըմագ ադէ մուվաֆֆագ սայլամազ, վէ իչթէ անըն իչինն պու հալէ եէնի պիր հագարաթ նազարըգյա պագմագտայըմ —տէտի։

—Տօղրուտու էֆէնտիմ, հըսսիյաթը նազիքեանէնիզպէնտէնիզի թէհայիւրտէ պըրագըյօր։

—Բէզա պէն տախի, սիզին միւտէպպիրլիյինիզէ հայրէթ իթմէքտէյիմ։

—Իքի չիֆտ սէօզ իլէ ֆէտաքեարըզըմ խուսուսընտա միւթէէմմին օլաճաղընըզ կիպի, նիյէթը խալխա-

նէմ հադդընաա տախ, սույի զաննընդզ մահվ օլաճադընաան, մէմուլ խաէրիմ քի արթըզ գըլըճընդզը գընընա գօյաճադսընդզ տըր։

Պըգինկհէմ, խաֆիֆ սուրէթտէ գըղարարադ —գօրգո՞յօրմույըմ զանն խոյօրսունուզ միսիւ, եախօտ սիղտէն զինաատ էմնկէթտի՞զ մի պէլէ յօրսունուզ պէնի —տէտի, վէ խաամինէ իմթիհալ իտէրէք գըլըճընը ծն աարըմ գաատար ուզադա ֆընըլաթարգատան սընրա իլաավէի մէգալ պիրէ,

—Շիմտի պույուրուն, պէնտէնիզէ սատըզ տօսթ օլ տուղունուզու իյմա իտիճի օլան օլ իչի չիֆթ սեօղիւ սեօյլէյինիզ —տէտի։

—Էվէլա չուրայը նյթիրաֆ նթմէլինիմ քի, տերտեսթ օլունատուղում սեպեպլէր հադդընաա, զաթը ասիլանէրինէ նթմիզ օլատուղում հիքեայէնին դաթտան ասլու էսասը եօզ իտի։

—Նէ՞ տէ յօրսունուզ, տէմէք քի տուէլլօտա խաամինիզի թէլէֆ նթմիզ օլատուղունուզ իչինն...

—Միւսիւ տիւք, օլ սեօղլէրին քեաֆֆէսի տախի թտանկյաթտէն իպարէթ չէյլէր իտի։

—Ա՜ճայիպ, տէմէք օլուր քի պու կիւն տուէլլօ կիւնի տէյիլ իմիշ· ֆագաթ աճէլէ իլէ ֆիրաբընդզ, վէ եօրղունըզուգտան չաթլամընդզ օլան պէյի՞ր տէ մի...

—Թամ իչթէ պուրատա հիքեայէնին էսասընա կիրիչյօրուզ, տօղրուսու պիչարէ հայվանըմը չօղ աճըմագտայըմ, ֆագաթ նէ չարէ էօյլէ չիտէթլէ սիւրտիւյիւմէ իչի մուհիմ սեպեպլէրիմ վար իտի· պիրինճիսի, չինանքի գարտինալըն ճասուալարընատան թէագրպ օլունուրում տէյու վէսվեսէ իտյօրարմ, վէ նասըլ քի տէ վուգույի հալ, վէսվեսէ նթմէյէ հագդըմ օլատուղընը թէպէյինէն նթտի, իչինճի սեպեպլի տախի իսէ, օլ ասլըզատէյէ թագտիմ նթմէչ էչէն պէնտէնիզէ իհալէ գըլընան պիր էմնէթթի թագտիմ նթմէչլէ, պիր ան

էվվել մուամիլէյինն սատաէթը հալինէ պայիս օլմագ արզուսըյլա սուզան օլմագտա իտիմ։

—Ղայէթ կիղլի պիր էմնէթ օլմալը քի, խէլասընըզա չալըշընդզըմ էմնատէ պանա պիլէ պէյան նթմէտինիզ իտի։

—Ա՜հ էֆէնտիմ, օլ դատար կիղլի պիր էմնէթ քի, անըն նէ օլատուղընը անլամագ իչիւն, Րիչլիէօ՝ քէնտի դօնագընը, պէչ նէֆէր չահրէրինի, վէ խագինէսինին նրսֆընը վիրմէյէ խմթինա նթմէյէճէքտի, վէ հէլէ մէդքուր էմնէթթի էլտէ խոէպլըմէք իչիւն, հագդըմտա ագրլտան ֆինքիրտէն պիրուն ճէղալէր Թէրթիպ խոէճէյի կիւն կիպի աչէքտար տընը։

—Ֆագաթ սիղէ պու մուհիմ Թավսիյէյի նթմիչ օլան զաթընն, խամինի պիլտիրմէյէ հիմմէթ խոճ՞րմիսինիզ —տէտի Պըգինկհէմ քէմալի հայրէթ իլէ։

Միւսիւ տը Ֆարժի, էթրաֆընդա պիր աթֆը նագալ նթտիքտէն սընրա, մէրգում Ինկիլիզէ կանաչարագ բէսատէն։

—Մի՛ լօրտ, պու էմնէթ՝ մաթպուլի մուֆախխամըմ հաշվէթլու Դրալիչա, մատամ Տանթրօթիչ հագրնթէրի ճանիպի ալիսինատէն տիր —տէյինճէ, Պըգինկհէմին, պէնզի աթտարագ, հէման չագկատընը չզգատար։

—Վէ օլ էմնէթի քէնտիլէրինէ Թագտիմ նթմէքլիյէ մէմուր պուլունտուղում մէսուտ, վէ մուգպիլ ասըլզատէ տախի —տէտի միւսիւ Ֆարժի սեօղիւնէ տեվամ խոէրէք— Ինկիլթէրրա տեվլէթի ֆէխիմէսի սեֆիրի քեպիրի, ատալէթլու, Ժօրժ Վ.իլիյէր տը Պըգինկհէմ ճէնատլէրի տիր —տիմէքլէ, դիքրի սեպգաթ խոէն Թատվիրին մահֆազատը օլան գուրթուճընը մուամիլէյհէ Թագտիմ նթտի։

Դրալիչանըն քիւսթախ իւֆթատէսի օլան Պըգինկհէմին սիմատը, Թարիֆի նագատիլ պիր սատաէթի չուլէսի իլէ իչթիհալ օլմագա պաշլայուպ, Թիթրէք էլլէր

լէլ գուԹույը աչոը, վէ Թաասվէրի կէօրիւնճէ չիտտէԹլի պիր ըսըԹմայէ կիրիֆԹար օլմուշ տըր կիպի պաշտան այաղա գաատար ԹիւԹրէյէրէք։

—Ա՛հ —պաղըրտը— տէմէք քի մուսաիլէյհա էլան պէնի խաԹըրտան ֆէրամուշ պույուրմայընճըլար տըր։ էվէ՛Թ, նասըլ քի գարագուշ աֆիԹապը ալէմԹապէ պագմաղա իճԹիսար խտէր։ էօյլէ տէ քէնաի մուգատտէս, վէ ժէլայիգէլէրէ մախսուս օլան հիւանիւանը մէլահաԹ պէ յանընա կէօզ տիքէն օլ քիւաԹախ աատէմէ, չէշմի հագարաԹ իլէ նազար իԹմէմէքտէ տիր։ ա՛հ չիտտէԹի աշգընմասն մէճնունանէ պիր էֆքեարէ պահիպ օլուպ, միւԹէքէպպիր վէ իգպալ բէրէքէԹ օլմաղըլա հէր պիր գանունը բայիմալ իԹմէյէ ճիւրաաԹ իԹմիմ։ էվէԹ պու նասիհաթ էմնալ գրալիչա, խալընըղ պիր սէօզ իլէ, պիր հարաքէԹ իլէ պէնի, սատէքա պիր սէրիսօշ, եախօտ քիւաԹախ պիր տիլէնճի, վէ եա պիր պուտալա կիպի հուզուրունսան Թարտ ու ԹէպէԹիա իտէպիլիր խտի, ֆագաԹ պու գրալիչա, իլԹէ պէնի ատճըյօր, հալիմէ մէրհամէԹ խտիյօր, վէ հաԹտա ահունեատէ եալընըղ պէնիմ իչիւն կիւղել, վէ պէնիմ իչիւն նէվրէս պիր գատըն օլմագըղա Թէնէղգիւլ պույուրմագտա տըր։ ա՛հ էԹրաֆընը իհամԹա իԹմիչ օլան տիւշմէնլէրինէն կէօզիւ էօնիւնտէ, քէմալի խահիշ, վէ սատէքա քէնտույի Թատտի խտէրճէսինէ Թալէպ իԹմիչ օլտուղում պու մուգատտէս սուրէԹի պանա կէօնտէրմէքլէ, նամուսը հայխէյէԹինի ագիմ Թէհլիքէլէրէ իւգա իԹմէքլիյի կէօզէ ալտրմընը տըր, վէ պէն իչտու նասիհաթ էմնալ Թատավիրի էլտէ խտէպիլմէյէ պիւսապիւԹիւն նախմիւտա իքէն, մէկէր պու մուգատտէս սուրէԹին հիքմէԹամիզ, ՝վէ Ալլահանի նագչընը տայիմա Թէմնալա իԹմէքլիյէ նայիլ օլաճագմընըմ։ էվէԹ պու օլ սուրէէԹ տիր քի, ըզհար իԹտիյիմ աշգ ու մուհապպէԹ էէ աԹֆը նիկահը մէրհամէԹ, վէ խօշ ԹէպէԹսիւմ

լէը խտէրէք պէնի ԹալԹիֆ ու իհէա պույուրմուշ խտի։ Ա՛հ, էյ խաղինէյի եէկեանէ։ վէ՛յ քէնճինէյի մուգատտէս, եիւգիւմի կէօզիւմի ղուպարը խագէ սիւրէրէք գապուլ իԹմէյի խտիմ։ ֆագաԹ պէն սէնի իչիւն խաֆիյէն, վէ Խալընըղ քէնճիմէ մախսուս օլարագ պիր միհրապ իտալ, վէ պիր ժէնպէր ԹէչգիլԹ իԹմէքլէ, հէր կիւն, հէր սաաԹ, հէր սագըղա սանա սէճճէ խտէճէյիմ, է՛վէԹ սէն աիւնեատէ, պէլաղէԹ ու ժէլահաԹրն պիր մուսագղէգ էսէրիսին, վէ պէն իչԹէ անքն իչիւն սանա հէր ան բէրէսԹիչ խտէճէյիմ։

ՖիւսԹախ գըզընկհէմին, ըզհար խտէկէլտիյի պու հըսսիյաԹ, սօն տէրէճէ խալիսանէ խտի, ժէրգաւմ, աչգ ու սաատէԹ պատէսի իլէ սէրմէսԹ օլուպ, կէահ չօճուգ կիպի աղլար, կէահ կիւլէր խտի։ Վէ պագէն տախի, կիւյա Թասվիրի մէգքիւրրն չուայի հայրէԹֆէզասընտան կէօզլէրի գամաշմասրն իչիւն ուզագտան Թէմնաշա խտէր, վէ կէահիտէ տուտագլարընա սօգուտուրարագ, քէմալի աչգ ու մուհապպէԹ, վէ սատէքա պիր բուհանի տույղու իլէ բուս խտէր տուբուր խտի, վէ գօնԹ տը ֆարժի, մալիքը հիւանեան օլան գըզընկհէմին, ըզհար իԹտիյի իչպու աչգ ու մուհապպէԹի, քէմալի ըզգաԹ իլէ Թէմնաշա խտէրէք, քէլամէ ագազ խտուպ։

—Միւսիւ տիւգ, տօղրուսը զաԹը ալինիգին պու սաատէԹը հալի, ԹապխաԹրն մաֆէվգընտա օլմաղլա, Թատճիւպ օլունաճագ տէրէճէտէ տիր, վէ սիզ իչպու սաատէԹէ էզհէր ճիհէԹ լայգսընըղ —տէտի։

ԳօնԹ տը ֆարժինին սէտտասը, աչգ ու մուհապպէԹ իլէ վալիհու հայրան օլան գըզընկհէմի, այըլտտը, վէ պիր մըղտար արամ իլէ քէնտույի պուլտուգտան սօնրա, մուխաԹիպինէ ճէվապէն։

—Գօ՛նԹ, պիր աղ էվէլ տէտիյինիգ սէօզտէ հանընըմամըշ խտինիգ, պունտան պէօյլէ սիգին, սօն տէրէճէ

ֆէտաքեար պիր ատստունուզ օլտուղումա չիւպհէնիզ օլմասըն —տէտի, վէ պիր մըգտար միւլահազայէ տալտըգտան սոնրա, իլավէյի մէգալ խաէրէք,

—Էկէր գրալիչայը կէօրէմէզսէմ, հէր հալտէ էօլմէքլիյիմ լազըմ կէլէճէք տիր· իմոի Ֆրանսա մէմալիքինի թէր.ք էթմէզտէն էվվել՝ մուամիլէ յհայը պիր տահա կէօրմէք խաթէրիմ —տէյինճէ, Ֆարժի, մէրգումա վէրմիշ օլտուղը պու մէմուլին զայրի գարարատէն, տիւչարը տէհղէթ օլարագ,

—Նա՞սըլ, մուամիլէ յհայը կէօրմէք էֆքէարընտա՞մըսընըզ —տէյի հայդըրսը, վէ —ֆագաթ էֆէնիմ, պու գարարընըզտան նէչէթ խաէպիվիր օլան թէհլիքէնին աղամէթինի տիւչի՞նմէ յօրմուտունուզ —տէտի։

—Թէհլիգէ՞ մի··· պէն էօյլէ թէհլիգէ մէհլիգէ պիլմէմ —տէտի, Պըդինհէմ գուլաղընա չալընան պու թահգիրամիզ սէօզտէն տիլիվիր, վէ պիր գաթ տահա թահրիդ օլունարագ —մատամ (Տանթրօթիչի) կէօրմէյինճէ Ֆրանսայը թէր.ք էթմէյէճէյիմ, էկէր Բիւյէօ կիտաճէք կիւնիւմի թային էթտե պիլէ, էկէր ոն իւչիւնճի Լույի ճէննապէրի պէնիմ վատէթամ իլէ Ինկիլթէրրա սէֆարէթինի թահգիրէ գատար գալգըշա, վէ էկէր տեվլէթէյն պէյնինտէ մուհարէպէ տախի զուհուր էթտե, վէլհասըլ չիմչէք, վէ ղաղապը սէմավի պէտէնի մի բարէ բարէ էթտե, եվնէ մուամիլէ յհայը կէօրմէկիյիմ, վարսընըզտըր չիղմէկերիմին մահմիզկերինէ պիր պէօլուք ճատուսլար պաղլասընըզտըր, ճիւմլէյինի տախի ալտտաթաճաղըմ տըր· վարսընըզտըր գրալիչանըն իգամէթկահը էթրաֆընտա տիվար եվրինէ թիւֆէնկիլէր տիզսինլեր, պէն օլ տիվարը եըզըպ տէվիրիպ կէչէճէյիմ, է՛հ էօլսէմտէ զամ եէմէմ, եվթէր քի գանըմընն սօն տամլասընը տէօքմէքտիվրն, վէ հալի նէզիտէ պուլունտուղում հալտէ մուամիլէ յհանընն հուզուրունտա գաբանըզ «պէնի ճան ու թէնիմիէ» տէվերիմ, քէլամը մեսերէթ էնճամը թէլաֆֆուզ խաէպիվէմ յէ միւթէէտիր օլապիլէյիմ· ա՛հ մատամ քի միւսիւ տը Ռիշլիէ յօ պէնի տիվանէ եէրինէ գօյմազտա տըր, պէն տախի տիվանէմէճ միւամիլէ խաէճէյիմ, Ֆագաթ օլ տիվանէ, Գարտինալը խաթիհզա վէ իւղերինէ կիւլմէքտէ օլան գատընտան սէվիվմիշ օլաճագ տըր։

Գօնէր, պու Ֆէթհին վէ չէճի ասըլզատէնին, մէճնունըզտա գատար բէսիտէ օլապիլիր օլան ճէտարէթ, վէ քիւթահըլզըղընը բանա պիլմէքլէ, այդընատան, վէ հիտատէթինտէն աթէշ քեսիվմիշ օլան Տիւքին Թէհտիթամիզ մէգալաթընա մուգապէլէ էթմէքսիզին տինլէտի, վէ Պըդինհէմ սէօղունէ խթհամ վէրտիյինտե, Ֆարժի, պիր հալի պէֆէթհուրանէ, վէ քեմալի սօուգ գանըզըզգա մուամիլէ յհէ,

—Ա՛հ էֆէնիմ, գրալիչանըն նամուսընը թէհլիքէյէ էլգա էթմէքտէն խէվֆի էթմէ յօրմուտունուզ, վէ տահա տօզրուսը, մուամիլէ յհանըն հագգը ալինիպտէ կէօսթերմիշ օլտուղը խայըխահլըզա իճրէթ օլարագ, անը կերէք գրալըն, վէ կերէք տիւնանընն մուվաճէհէսինտե մանէն էօլտուրմէյէ նա՞սըլ վիճտանընըզ բաղը օլսույօր —տէտի։

Ֆարժինին պու սէօզլինտէն, ասըլզատե Ինկիլիզին սիմասը, զամ ու քէտէր պուլութըլա իհաթա օլուպ·

—Մ՛իսիւ տը Ֆարժի, սիզ Ֆէտաքեար, վէ ատտըպ պիր խատէմէսինիզ —տէտի,— Ֆագաթ վէրմիշ օլտուղում գարարը թէպտիլ էթտիրմէյէ չալըշմայընըզ· սիզին սէօզլինիզդի տինլէմէք էլինտէն կէլմէզ, լաքին չունը տախի պիլմիշ օլուն քի, Փօրժ Վ.իլիյէր, թայիֆէյի նէսանընն նամուսլարընը բայխալ էթմէքլէ էֆէթհխար էտէն ատէմլերտէն տէյիլ տիր, գըբրալիչայը կէօրմէք էչինն մահիրանէ, վէ ագիլանէ թէտպիրլէր էլտե խատճէյիմ· հաթտա պու կիւն Պուլօնեըտան Ամիյենէ տօգրու էօլա չըգմագ նիյէթինտէյիմ, պէնիմ էչինն պէ-

հանելը, վէ տէսիսելը էքսիք օլմայաճագ տըր, մատամ Հանրիյէթտէն, նէ դատար էհէմմիյէթսիզ տախի օլսա, պիր մէմուրիյէթ թալէպ իտէճէյիմ, նանի մուամիլէ յհատէն գըրալըն վալիտէսինէ խիթապ օլունմուշ պիր մէքթուպ ալաճաղըմ քի, մահզա պու թէտպիրին սայէսինտէ, քիմսէ չիւպհէյէ վարամայաճագ տըր։ Իմ տի պանա վատ էթմիշ օլտուղունուզ ֆէտաքէարլըղըն նըշանէսինի սիզտէն թալէպ իտէճէյիմ։

—Պույուրուն էֆէնտիմ, էմր իտինիզ—տէտի Ֆարժի։

—Շիւպհէ եօք քի Գարտինալըն մասլահաթկիւզարլէրի, սիզի Պուլօնէրտա արայաճաղլար տըր։ Իմտի հէմման Ամիյէնէ ավտէթ էթմէնիզի թէմէննի էտէրիմ։

Գօնթ, քէմալի հիւրմէթլէ սէրֆիրու էթտիքտէն սօնրա պէյիկերինին եուլարընը պաղլամըշ օլտուղու ադաճ քէօքիւնտէն չէօղերէք հապաքէթէ հազըրլանտը։

—Գրալիչա հազրէթլէրի, թասվիրինի գապուլ էթմիշ օլտուղումը սիզտէ՞ն մի տույաճագ —տէտի Պըդինկհէմ աղ չօգ միւթէէսսիր պիր հալ իլէ։

—Էվէթ էֆէնտիմ, քէմալի մէսէրբէթլէ պու խապէրի պէնտէնիզտէն տույաճագ։

—Ցէմէք քի, հայաթընը զայըֆ էթմէյի կէօզիւնէ ալտըրմըշ օլան, պու ադաճ գապուլ էթմէզ գուլունըն, պիր տէֆա տահա խագիյալէրինէ եիւզ սիւրմէք չէրէֆինէ նայիլ օլաճաղընը քէնտիլէրինէ պէյան իտէճէքսինիզ, էյլէ՞ մի։

—Պույուրտուղունուզ կիպի տէյէճէյիմ։

—Թէշէքքիւր իտէրիմ միւսիւ տը Ֆարժի, ձէնտալը Հագ սիվլէնճէ օլսուն։

—Միւսիւ տէւգ, ձէնտալը Հագտան անտամիմ իւլ պալ մագսատընըզա նայիլ օլմանըզը թէմէննի իտէրիմ։

Իքի ասըլզատէլէր, նէքտիկէրինին էլինի սըգտըգտան սօնրա, հէման պէյիկլերի իւզէրինէ ամիյա-

քագ, վէ պիր պիրինէ միւթէնագքս թարիգլէր իթիխագ իտէրէք քէմալի սիւրաթլէ ըէվան օլտուլար։

ԻՔԻՆՃԻ ԳԼՈՒԽ.

Գրալիչա, Ամիյէնտէքի սարայըն պէօյիւք սալօնունտա, ուղուն պիր գանադէ իւզէրինտէ իքի սահաթտան պէրու քէմալի ըէխավէթի իլէ հան կէլմիշ օլտուղու հալտէ, ճանը սըգըլմագտա իտի։

Մուամիլէ յհանըն, թավրու հալինտէ կէօրիւլէն թասա, վէ ըէխավէթէ նէզարէն, պիր խասթալըգլա մուգթարըզ օլտուղու քէշֆ օլունուր իտի իտէտ, սիմասընըն՝ տիլրուպա զաղէ ու թաղէլիյի, վէ չուլէ ֆէշան պագըշլարը, սըհհէթը պէտէնիյէսինին պէր քէմալ օլտուղունա պիր տէլիլի գավի ատտ օլունապիլիր իտի։

Հիւմանէտաը, վէ չիրին Գաթէրին Տանժէն տախի, մուամիլէ յհանըն այագլարը էօնիւնտէ ուֆագ պիր սանտալիէ իւզէրինտէ օթուրուպ, էֆէնտիսի կիպի պիր հալի ըէխավէթ խալրագ էթմէքտէ իտի. ճիւմէն թէնապէլ, ֆագաթ գալգէն քեարկիւզար, վէ չէճի օլան պու կէնճ գըզ, միւսիւ Ֆարժինին խըթիրաֆ էթմիշ օլտուղու կիպի՝ մուգավէմէթէ միւգթէտիրէ օլտուղունա նիհապէթէն, միւշկիւլաթէ զալէպէ էթմէք խուսուսընտա սէպաթըգ իտի, մէզգուրէնին թապինէ մախսուս օլան կէվհէքլիք, վէ սիւչինճէլի հալ, կէօզէրինտէ ճէվէլան իտէն չուլէյի ֆիտունի թէսկինի, վէ պայդէն պիր հալէ կէթիրիպ, մալիքէ օլտուղու հիւմնիւ անընա պիր դաթ տահա ճազիպէ, վէ ըէճնագ վիրմէքտէ իտի. հէլէ օլ զայէթ նազիք վէ ուֆաճըգ այագլարընը կէօրէն, միւճէրրէտ եիւրիւմէքտէն իմթինա խտուպտա, քէլլիք կիպի սէքտիյինէ՝ մէրսումէյի մադուր թուրթաճագլարը տէրքէար իտի,

Մէրգուժեան ազատըզ ուզադտա, անլը պուրուշմուշ, չէքիլմիշ, դուրուժուշ, վէ ատէթա վիճուտինին ազալարը հայլը պիր զէնապէրէք իլէ թահրիդ օլույօր կիպի իհթիմարէ պիր դատըն օթուրմուշ խոք քի, պու դատըն, դրալիչանըն տայիրէսի քէթխիւտասը վէ նազըրէսի, մատամ դօնթէս տը Լանուա՝ քէնատիսի խոք։

Մէրգուժ, մահզա պիր վազիյէթտէ պուլունմազ նիյէթի իլէ, կիւյա տանթէլա իշլէմէքլէ մէշղուլ կիպի կէօրիւնիւր խոք խէ տէ, ֆագաթ միւտաղէդէ կէօղլէրի ասլա էլինտէքի իշտէ օլմայուշ, իլլա դրալիչանըն իւզէրինէ աթի օլունմուշ խոք։

Մէզպուրէ, քէնտի հուզուրընըն սըդլէթ, վէ նախօտ աէֆա պախշ պիր թէէսիր խտուշ իհթիմալինին պիլմէքլիյէ ասլա վազիֆէ իհթիմէքտաէ խոք, վադտա քէնտուսի դրալիչանըն խըտմէթինտէ միւսթախտեմ խոք խէ տէ, ասլա մուտախիլէյհայէ էհէմմիյէթ վիրմէյուշ, իլլա պաշգա պիր դուվվէթլի հիւքիւմ թէէսիրի թահսինտա օլմազլա, հաքիմի մէզքիւրընն եվամիրինի նօզթէ պէ նօզթէ, վէ թամամը թամամընա իճրա իհթիմտաէ խոք։

Ալէլ խուսուս նազըրէ դատըն, պիր դաչ կիւնտէն պէրու սըդդաթ ու թէհտիտտաթը չէտիտէսինի աբթըրմազա եէնիտէն եէնիյէ թալիմաթլար ախազ իհթիմալ օլմայը խոք քի, ատէթա Տանթրօթիչին (դրալիչան) կէօղիէսի տիր կիպի, պիր սանիյէ պիլէ մուտախիլէյհանընն եանընտան այրըլմազ խոք, չէօյլէ քի չայէտ դըրալիչա գըյամ իհթտ, մատամ Լանուա տախի այաղէ գալդար, էկէր եիւրիւտ, մէրսուժ տախի արդ ատը սըրա եիւրիւը խոք, վէլ հասըլ հիչ պիր հարաքէթ, հիչ պիր չէքիլ, հիչ պիր հալ, մէրսուժ իհթիյաճլէ քէթխիւտանընն նազարը սըդդաթընտան դուրթուլմազ խոք։

Ատէթա կէօղ հապսընտէ օլան պիչարէ Դըրալիչա, պիր միւտտէթճիք բահամ խէպիլմէք իչիւն, միւթլազա նազըրէ դատընըն Գարատինալ իլէ մուխապէրէ, վէ եախօտ չիւպհէ տավէթ խոխճի պիր վազատայը հալլ իհթմէք, զըմընընտա մէրգուժ իլէ միւշավէրէ խէպիլմէք իչիւն եանընտան այրըլմազլըղա մէճպուր օլմատընա իհթիյաճլի խոք։

Սապահտան պէրի պու իշ չախազլար, մէզքիւր սալօնըն տէրսինինտէ պիրիպիրլէրինէ նազըն, վէ կէօնտ կէօն հալլէրտէ պուլունմազտա խոխլէր · չէօյլէ քի, Գըրալիչա տայիտա սըդըլմազտա, գօնթէս նազարը սըդդաթընտա տէվամ իհթմէքտէ, վէ Գաթէրինն խէ կէահ պիրինէ, վէ կէահտա օլ պիրինէ աթիֆը նիկէահ խէրէք, զանն խէրինն քի գրալիչայէ պազը չէյլէր պէյան իհթմէք իչիւն պիր ֆըրսաթ կէօղէթմէքտէ խոք։

—Հայտէ կիւզէլ դըղըմ, միւսիւ Վիւսթիւռնն թէէլիֆքէրտէսի օլան (ալֆոտտէն) պիր ֆըղրա օղու տա տինլէյիմ —տէտի դրալիչա։

Գաթէրինն, Ալֆոտտն էլ նազըրը օլան քէազըրը մատանընն իւզէրինտէն ալտը, վէ հէնուզ պիր գաչ սաթըրընը կէօղտէն կէչիրմիշ իլքէն, դրալիչա մէրգուժէյի օդաւմազտան մէն իլէ,

—Է՛հ, քէտաֆի տիր դըղըմ, պու հիքեայէնին իչինտէ ճալիսլի սըդդաթ օլաճագ հիչ պիր շէյ եօգ սըրը։ Պու ատէմիլէր քէնտի սօզլ լիսանլարընըզա պէյանը էֆքէտար իհթմէղլէր · չու տտանթէլսայը վէր քի, քիլիստանըն պէօյիւք միհրապը Թէզվինաթը իչիւն իսմալ խոէճէյիմի Ամիյէն բիագօօսընա վատա իհթմիշ խոխմ —տէտի։

Դրալիչա, պիր դաչ տէֆա իյնէյի իշլէթտիքտէն սօնրա, մէզքիւր իսմալաթը տատին պիր եանէ դօյարագ,

—Ամա՛ն եա Բատպիմ —տէտի պիր ահի տէրուն չէքէրէք— պու կիւն հէր շէյտէն խոթխոպալ խոխյօրում, հայտէ Գաթէրինն պիր ազտա չալ՛ընըզ Թէճրիպտէ խոէլիմ —տէտի։

Զակը տախի, գրասեր վէ եվ մէշղուլիյէթի կիպի աէֆի սըգլէթէ մէտար օլամայուպ, մատամ Տանթրօ-
թիչ եվնէ էվէլքի մէյուսիյէթէ կիրիֆթար օլտու։

—Թապէալարըն իւղէրինաէ ազըճըգ տօլաշըլսա, պէյքի զաթը հաշվէթմէապլէրինին գալպի քէսպը ֆէ-
բահ խաէր տէյու զանն խաէրիմ —տէտի, գօնթէս տը Լանուա։

—Պիլմէմ ամմա... իհթիմալ տը...

—Կիտուպ արապանըզըն հաղըրլանմասընա տայըր լազըմ կէլէն էմրի վէրէյիմ, վէ ճարիյէնիզ տախի զաթը հաշվէթմէապլէրինէ բէֆազաթ իհթիմէյէ ամմաէ օ-
լայըմ։

—Հայը՛ր, հայըր... պէյհուտէ զահմէթ իհթիմար իհթիմէյինիզ, կէօյնիւմ տըշարը չըզմագ խօթէմէյօր։

Մատամպէլ Տանժէնին տուտագլարը իւղէրինաէ նիմ թէպէսիւմ կէօրիւլմիյի կիպի, գօնթէս տախի հիտ-
տէթինաէն տուտագլարընը ըսըրտը, վէ,

—Պու սապահ զաթը հաշվէթմէապլէրինին ճանը բէք զիյատէ սըգդըն կէօրիւնիյօր —տէտի։

—Հագ գընըզ վար, հիչ պիր շէյէ զէվգիմ եօք, վէ էկէր կէօյնիւմիւ էյլէնտիրմէք իչին ելինաէն կէլէնի տէրինզ իհթիմէյէն, պու համիյէթլիւ Գաթէրինիմ նէզ-
տինտէ օլմասայըտը, ֆէնա հալտէ սըգըլաճագտըմ — տէտի գրալիչա, կիւլկիւն վէ նիմ միւտէվվէր բարմագ-
լարըյլա կէնճ գըզըն իրէք կիպի սարը քնաքիւլէրինի եօխշայարագ։

Մատամ գօնթէս տը Լանուանըն կէօզլէրինաէ պիր տատավէթ շուլէսի իչթիսալ օլմայա պաչլատը։

—Օ՛հ, էվէթ —տէտի Տանթրօթիչ սէօզիւնէ տէ-
վամ խաէրէք, Ինկիլթէրրա դրամատիչասը Աննա ճէնատ-
լէրի, ֆախրի ճարիյէլէր թէրպիյէ իհթիմէքլիք խուսու-
սընտա պէզը հիմմէ իհթիչ օլտուզունը, քէնտիմէ ա-
զիմ պիր պահաիեարլըգ ատտ խաէրիմ, չիւնքի զամքին

կիւնլէրիմտէ կէնճ, վէ կիւզէլ սիմալէր կէօրմէքլէ մահ-
զուզ օլուրում, վէ պուտտա թապիյի տիր քի մուզթա-
րըպ օլմուշ պիր դալպ, էօյլէ սէնինի քէսիրէ թէէսսի-
բի իլէ գուրումուշ, վէ աատէթա պուզ պաղլամըշ օլան դալպլէրտէն քէսպը թէսէլլի խաէմէզ։

—Տէմէք քի պահարէտար իմիշիմ —տէյի ճէվապ վէր-
տի գօնթէս պօզունուգ պիր սէտտա իլէ —զիրա պիր քաչ կիւնտէն օլ խուսուսատա զաթը հաշվէթմէապլէրի-
նին, քէամիլէն մէմնուն օլաճագլարընը թէպչիր իհ-
մէքլիք մէմնունիյէթինէ նայիլ օլաճագրմ տը։

—Սէվկիւլիւմ մատամ Լանուա, տէտիյինիզ սէօզիւ եյզահ իհթիմէյէ հիմմէթ խաէ՞րմիսինիզ։

—Միւսիւ տը Ռիշլէօ թարաֆընտան իրսալ գըլը-
նան պիր թաթար մարիֆէթի իլէ ալմըշ օլտուղում թապիմաթը մախսուս միւճիւթինճէ, զաթը հաշվէթ-
մէապլէրինտէն էվվէլ Բարիզէ կիտուպտա, տայիրէնի-
զին թէֆրիչաթընա նէզարէթի իհթիմէք իչիւն, հէր հալ-
տէ...

—Ա՜հ մատամ գօնթէս, տէմէք քի սիզին լէթաֆէթ պախչ հուզուրունուզտան մահրում ,օլարագ մաթէմ խ-
չինտէ գալաճագըզ տը —տէտի դրապիչա, բիյաքսարա-
նէ պիր թավը իլէ գօնթէսին սէօզիւնի գաթ խաէրէք, մուսահիլէ չհա, խութիհզաքհարի մէդալաթընը պէլլի իհթիմէմք խուսուսընտա ֆէվգէլատէ պիր մէհաբէթէ մալիքէ պուլունմագտա խոր։

—Պէչ կիւնտէն սօնրա էսէֆը տէրուն իլէ զաթը հաշվէթմէապլէրինտէն պիլ խութիղան միւֆարէգաթի խ-
տէճէյիմ տիր —տէտի, մատամ Լանուա եվնէ պօզուգ վէ հիսէթամիզ պիր սէտտա իլէ,

—Տէմէք քի, հարա հալընըզ քէնտի պաչըմա գա-
լաճագրմ, սիզին կիպի պիր համիսէն մահրում օլաճա-
գըմ. ահ պու հալ տօղրուսու էսէֆէ չահան տըր։

—Միւսիէրիհ օլունուզ մատամ —տէտի իհթիհա-

ըի գ-ծնթեա— Գրալիչա զարթնելուն եմըի իլե Ա.մկենե գատար զաթը հաշվելմեսալելուն լեֆադամ խաեն եկած նեֆերը ֆախըի գըղլար, պենահենելին զայզուզելթիմ էնձասընատա մայելթինելզած պուլունճաճալար որը։ Համատա խրամելթինելզած պուլունմատըղլարը կիւնլեր, մուսմանլե յհիւմանըն չեհիրած խպամելթ իլմելերինե տայրը մեզունելթ վերիլմիշ ոիր —սեյինճե գրալիչանըն պենդի ամատը, վե քելթխուտա գատըն սեօղիւնե տեվամ խաերեք,

—Զամեն օլ խաուսուտա լազըմ կելլեն եվամիրի մուհիմմե չի իլմա խլեմիշիմ ոիր։ Եանի մատամազել Ցանժենեն բեֆիզ ելերի եչուն մի-քեմմել տայիրելեր հաղըրանիշ որը —սեսա։

Գրալիչա, որրի առավելթ վե էմնիյելթսիզլիքաեն նեշամ իլմիշ օլան եչուն նենի թելթիսատըն թահտարնատա նե կեօնտա թատալըմ, վե հազատամ մեվճուտա խատկինի ֆեհմ խաերեք սի-քիւթ իլմատ, չիւնքի մուսմանլե յհա, գ-ծնթեանեն հուզուրըննատա պեչանը թելէօքի իլմիչի ուլուվը ճենատընա հազըղատրատմայուզ, հիւչա պուս նեզարելթինե թահտընատա օլան մուհիմմ պիր հալե ֆերք իլմելիշ ոիր կիւսլ, ըզհարը թեճահիւլ իլմելքիւչի տահա զիյատե եվլա տատա իլմիշ խատ։

Պուս սպա սարայ խատեմելերինաեն պիրի եչերու կիրերեք, գրալիչայա խրիմատ օլունմուշ օլան պիր մեքթուպը, մատամ Լամուսայե թեսլիմ իլմատ։

—Մեքթուպ քիմի՞ն թատրաֆընատան որը, սեյու սուալ իլմատ գրալիչա պին ֆիլմուրանե պիր հալ իլե։

—Մատամ Համրիյելթատեն ոիր —մուսմանլե յհա, հեվալերինե միւսահա օլմատրըղընատան, ելան Պուլօնեըտա գալմադըղա մեճպուրե օլմուշ որը —սեյու ճեվապ վերուի գ-ծնթես, վե սօնրա խատեմե յհ խրիմատեն—մեքթուպը կելթիրեն քի՞մ խատ —սեյու սօրտու։

—Մեքթուպը կելթիրեն, պիղզամ ֆելհամելթլիսուդ որը Պըդինհեմ ճենապալերի քենախի խատ —սեյու ճեվապ վերուի խատեմե, վե իլավելթեն— զաթը ֆելհամելթսիմաթլերի, պերայե թադոտիմի հիւրմելթ դրալըն վալիսեոի նեզարինատ պուլունմադատա որը —սեսա։

—Պըդինհեմ մի, —սեյու պաղըրըը դրալիչա, պուս խսիմեն հըրա իլմիշ օլտուզու թեեսիւրի զաթը խաեմելերեք, մուսմանլեյհա, պուս հալ իլե իլմելհյարի օլմայարադ եարարը սերունենի ֆաշ իլմիշ օլտուզը եչուն անլը աթեշ կիսլե դըզարտը։

—Ա՞ճայիզ ... սիւդ որը Պըդհինհեմ Ա.մկենաե՞մի իմիշ —սեսա գ-ծնթես քեմալի թեսաճիւսլե, մերսուսմենեն սեմատը պուրուշուդ, վե ուզուն օլմադլա, իչզու հայրելթ ալամելթի իլե սաեթա պիր մուգալլեա չեքըլ իլքելհատ իլմելքատ խսի։

Մերսուսմե, պուս հատսեսաեն միւելթեեսիրե օլտուզու հալսե հեման սալօնատան որշարը չըդարը, վե զանն իսերանեն քի պու հալսեն սեհշելթլիս պելալերը թեվելելիւա խաեճեքատ։

Գրալիչա սասի սօն սերեճե սիւնկիր, վե միւելթեեսիրե օլուզ, կեսահ մեսերելթ, կեսահ քեսեր, վե կեսահտա գօրդու հըսսկյաթըլյա կեօղլերինե բույն սեմայե գալըրըը, վե պիրի պիրինե ուլաշմը օլան եւլերինի գանուսինե վազ խաերեք։

—Ա՛հ, նե՛ գատար միւսահալատըղըզ, նե՛ գատար քիւսթահըզ —սեյու պաղըրըը խսի։

Նիհայելթ իչզու ազիմ թեեսիւր մահվ օլուզ, անըն նելինե պիր մեսերելթը ֆեվգելատե գայըմ օլարադ, քելամե ազազ պիրլե։

—Ա՛հ Գաթերին, նե՛ մուհադաթ, նե՛ չայանը թադ ոիր գահրիմանըզ, պանա թադարրուզ իլմիք, վե պենի պիր սեֆա տահա կեօրեպիլմե՛ք իչուն, պեր

քի էօմբիւնի թէհլիքէյէ իւղա խոյօր, չիւնքի տիւշմէնլերիմ պիր ճինայէթի իճրա իթմէքճին իհթիրազ իթմէյէճէքլերի տեր.քեար տըր· վէ պէն տախի աղ գալըը քի գօնթէսին մուվաճէհէսինտէ քէնտիմի էլէ վերիյօր խոխմ··· ա՛հ Գաթէրին, մերդում պանա էվվէլտէն խապէր վիրմէքսիզին պու մեսէլէի իթթիխազ իթմէլի՞ միյնոի —տէտի։

—Մաաղուբ պույուրուն էֆէնտիմ, սուչ թէքմիլ մաասամ լանուանըն տըր— տէտի կէնճ գըզ —սապահտան պէրի տիր քի սապըրսըզլըգա, պիր միւատէճիք օլսուն կէօզճիւլիյինէ թէրք իթմէսինէ ինթիզար խոխյօրտուսմ, լաքին մերսուսմէ հաբսխանէ վարտընանալարը կիպի եէրինտէն այըրըմտաը քի, զաթը ֆէխամէթսիզմաթլերինին գուսուսմինի սիպե պիլտիրե խոխմ։

—Մ՛ուսմանիլէ յէրին վիրուտինտէն մալիսմաթըն վա՞ր մը խոխ։

—Պու սապահ նէզտը ալինիպէ կէլմէզտէն էվվէլ միւսիւ տը Ֆարժիյի կէօրտիւմ քի, մերդում, Տիւպ ճինապլերինտէն անճագ պիր գաչ սաաթ էվվէլ հօլա չըգմըշ օլսուղընը ճարիյինիպէ պիլտիրմիշ խոխ։

—Պուրայա կէլմինին սեպեպի նէ՞ իսիշ —տէյու սուալ իթտի հիւսնէտտար գրալիչա Թէպէսիւմ խոխերէք։

—Բըդաթը գալպիյինիպէ խոթինտէն, սօն տէֆա օլարաղ զաթը հաշվէթմէտպլերի իլէ էլվէտտա իթմէքլիյէ, քէնտիլերինէ միւսաատէ պուլյուրաճաղընըզը մետուլ իթմէքտէ տիր։

—Հա՛յ հա՛յ··· չիւպհէսիզ, ա՛հ Գաթէրին սէնտէն պիր չէյ կիպլեմէք խոթէմէմ, տօղրուսը պէն տախի քէնտինի կէօշտերլե մէտուտ օլաճաղըմ տըր։

—Տեմեք քի միւսաատէ խոխյօրտունուզ։

—Էկէր գօնթէս պիր Թագըմ ճանիբըրաշ իթիրազ լերե գալգըշըպ տա, գարտինալա տախի ալէյհինտէ Ֆէմ պախշ պիր ժուրնալ կէօնտէրմէյէ չըգըշմազտա,

պու ապչամ տայիրեմտէ պիր ճեմիյէթ Թէչքիլ խտերէք պազը քինհելերի տավէթ խտեճէյիմ քի, օլ մինատպէթլե ինկիլԹերրա սեֆիրի տախ հազրը պուլունապիլիր, իսմո՞նմու սեվկիւլիւ գըզըմ։

Մաասմազել Տանժէն, քեմալի տըգդաթլա Թէեսիւբ ալամէթի խարազ իթմէքտէ օլան գրալիչանըն սիմասընա աթֆը նիկետահ խտերէք,

—Տիւպ տը Պըդինհէմ նալընըզ պու ինայէթլե արզուլերինի մահտուտ խտեմէյճէք տիր —տէտի։

—Տահա նե խթէյօր —տէյու ճէվապ վերտի գըբալիչա, Թէպտիլ օլունմուշ պիր սէտա իլե —զաթէն պու հալ իլե նամուսըմը հայրճա քիրլեթմիշ օլաճաղըմ տըր —տէտի։

—Մ՛ուԹաա օլունախլէլեն սերայ Թէչրիֆաթընտան կիպլի, նամի զայրի բեսմի օլարաղ, զաթը հաշվէթմէտպլերի իլե պիր գաչ սապգըտա միւլազաթ իթմէյի Թէմենին խոխյօր, վէ իչԹէ պու միննասիպէթլե օլ կիրանպէհա հէտիյենին հապդընտա, նամի Թաավիրինեպի կէօնտերմէյէ հիմմէթ պուլյուրտուզունուզ իչին, խասսեթէն ըղհարը Թէչէքքիւր խոխպիլմէք արզուսըյլա սուզան օլմազտա տըր։

—Ա՛հ, սաէթա տիվանէլիք տիր պու —տէտի գըբալիչա։

—Խաահմելեր մուվաճէհէսինտէ, զաթը ալինիպէ ըզհարը Թէչէքքիւր խոխմէյճէյի Թապիի տիր —տէտի Գաթէրին իմիրազլիքտարի պիր սեօյլեյիշ իլէ։

—Անըայօրտա, մուսմանլէյհ պէնտէն խոստուսի պիր միւլազաթ Թալեպ իթմէքտէ տիր —տէտի գրալիչա միւթէհասիր օլարաղ— ֆազաթի միւմքինօլուզ տիր, դիրա էկեր ԹուրԹուլաճազ օլուրսաղ, խքիմիպէն տէ մահվ օլաճաղընըզ չիւպհէսիզ տիր։ Ա՛հ տեմեք քի պիր գրալիչանըն նամուսը նէ՞ մուգաուտէս օլսուղընը ուռնաԹույօր։ Իսմոի Տիւպէն Թէքլիֆինի գապուլ խոխ-

մէյճէյնի միւսիւ որ Ֆարժիյէ պիլտիր ... եախօտ հիչ պիր չէյ սեօյլեմէ, ճեվապ վիրմեմէք տահա եվլա որը, զիրա Պըլէնիկէնի թէչէպուիւս լիթանյի իչտէն մէն լիթմեզլիք, արզուլերինի թահրիփ լիթմեք օլաճաղընտան, պանա թապարրուպ խաեպիմիզ իչիւն մեմուլին զայըի թէչէպուիւսաթէ, վէ հեր նեվի քիւսթախլըզա ճիւրաթ խոեճէք տիր, վէ պէն իսէ պու հալ իլէ մերդումին թէչէպուիւսաթընա մուդավէմէթ լիթմէյ միւդիէետիրէ օլաճայաճաղըմ, իչթէ Գաթերինն դըզըմ պունը իչիւն միւսիւ որ Ֆարժիյէ հիչ պիր չէյ սեօյլեմէնի խաթեմէմ, վարըմն ճէնապալը Հադդէն տեսիյի օլսուն։

Վալիճէ, աչգ, դօրդու, վէ իւմիւտ սահրասընաա միւթերետտիւտ հալսէ գալմըշ օլան գրալիչա, օլ կիւնիւն՝ ասն սերեճէ սըգլէթ, վէ պեգինիլիք իլէ պաշլամըշ օլան սաաթլարըն, պէօյլէ քեմալի սիւրաթ, վէ թէէսիւբ իլէ կէչիպ կիլոմաիլինի կէօրմէքճաէ խոի։

Ա՛իշամ իւսթի մտամնագել Ցանժէ իլէ նալընըզճա պուլուշարագ, մուհամիլէյհայէ խիլոմապէն,

—Կիւզել Գաթերինիմ, նէ՞ վար նէ՞ հալ վադը օլսու սանա —սէյու սուալ լիթաի գրալիչա, կէնճ գըզըզն քեսերամիլ նիկէահընը, վէ սիմասընըն թէպեհուլաթընը կէօրերէք,

Գաթերին, գրալիչանըն հուզուրունսա տիզ չէօքտիւ, վէ մուհամիլէյհանըն էլինի թուխուպ սէլ կիլսի կէօզ հաչը սէօքերէք, լաենգաթի բուս խաեր տուրսուբ խոի։

Մատամ Ցանթօմիչ (գրալիչա) մերսուէնին հալինի կէօրիւպ սուալինէ խարար, վէ,

—Նի՞չիւն ապլայօրսըն գըզըմ, մահզունիյէթինին սեպեպի նէ՞ տիր։ Ֆագաթ պէնի տէհշէթլիւ պիր էնտիչէ իչինաե պըրագըյօրսուն, նէ՞ վար սեօյլե պագալըմ, պէնաէն պիր չէյ կիզլեմէ, հեր չէյի պիլմէք խաթերիմ —տեսի։

—Ա՛հ սեվկիլիլ էֆէնտիճիյիմ, նէ՞ սերեճէ հայասըզըզ նէ գատար ալչագըզ։

—Եէնի պիր թեագի՞պ մի վար, պիր տիւշմէնլի՞ք մի հըսս լիթաէն, ֆագաթ սեվկիլիլ Գաթերինիմ, մեկերչի հեր չէյի մեմուլ լիթմէք վազիֆեսի իլէ միւքէլլէֆ տեյի՞լ միսիմ։

—Ա՛հ մատամ, ճարիյէնիզի միւդիաըզըպ խոէն մատոե, թեագըպ մեսելեսի տեյիլ տիր, ճեսարեթի վէ սեպաթի իլէ հեր նեվի տիւշմէնլիք, վէ թեագըպաթէ մուդավէմէթի օլունապիլիր, պունսան մատե մատամ որ լանուսանըն, գարտունալ թարաֆընսան ճաթըն ալընմըշ օլսուզընը պիլտիյիմսէն, անըն հադդընսա թեաճճիւպ խոէճէք սեպեպիմ կօզ որը։

—Զաթէն մահզունիյէթինէ սեպեպ օլան մատոեսէ միւճերրեթ գօնթեսին բարմագը օլսուզընը պիլիր խոիմ, պու գարընըն ճանը տույդուսուզ, գալպի ֆասիտ, վէ էֆքեարը զալիմանե տիր, վէ պու խսե քենտինին հիւսնիւսանսէն մահրում օլմասը, վէ հիչ պիր վագըթ կիւզել օլմամըշ օլսուզու իչիւն տիր քի, տիկերլերին հիւսնի սուրէթինէ հասէտ խոէրէք պեօյլէ ալչագճասընա ախազ լինթիգամէ գալգըշյօր։

—Ֆագաթ հըսսիյաթը ճեմիլեսէն մահրումէ օլան կէնճ, վէ կիւզել գատընըզա նէ՞ տենմելի տիր։

—Նեֆրեթի խոէճէք հալ։

—Իչթէ էֆէնտիմ մահզունիյէթիմին սեպեպի պուտըր, պու կիւն էօյլե վագթը բեֆիգլերիմ ճարիյէնիզէ պեօյլե չաեանը նեֆրեթի, վէ մեզմում պիր հալ իսպըրաղ լիթտիլեր։

—Էյ վահ ... չօգ տեֆիա սանա մերդումելեր հադդընսա պեհանը էֆքեար լիթմիշիմ տիր։

—Օլ խուսուսսա եանըլըյօրսունուզ զանն լիթմեքտե խոիմ։

—Սեֆալեթի իլէ միւճերրեպ օլան սաեմ, նկյգու

պէտի ըէք դօլայ ֆէրդ խաէպկիր, ֆագաթ չարըդ աէօյլէ գիհնիմի թէրէտիւտէ պրադմա, բէֆիդելէրինին իրթիքեապ էթիւքլերի ահվալի մեզմումէ նէտէ՞ն խպարէթ չէյլեր տիր։

—Մաատամ տը Լանուանըն տավլէթինէ իճապէթէն, ճիւմլէմիզտէ մէրսուտնին խանէխնտէ թէճէմմիւ էթմիշ խտիք։ Մաատամ Լանուա էվէլա միւտահին սէօղլեր իլէ պիգի մեհ ու սիթայիշ խտուպ, ֆէխամէթլիւ դարտնալ թարաֆընտան, դըբալ հադրէթլերինին ճիւմլէսինէն խօշնուա օլտուղընը, պիղէ պէյան էթմէյէ մեմուր խտուգինի էֆատէ էթտիքտէն սոնրա, իլավէյի մեդալ խտերէք «սիղ բէք չօդ թէհլիքելէր, վէ տիւշմէնլեր իլէ միհնհասրը օլտուղունուղտան, ֆէխաքտար քիմսէլերինին հիմայէթլերինէ իհթիյաճընըղ վար, դըբալիչանըն հեր պիր ահվալինէ նէզարէթ էթմէք, վազիֆէնիղ իդ թէիղասընտան տըր։ Իմտի պէնիմ զայպուպէթիմտէ, գարտնալըն թալիմաթընը մեվգըյը իճրայէ վազ էթմէքլիք վազիֆէսինի մուվազդաթէն սիղէ իհալէ խտերիմ —տէտի, խիւլասայի քէլամ, սիմսարնտա զէրրէ գատարճարու հիճապ էսէրի օլմատրզը հալտէ, գարտնալըն թալիմաթը մեզմումէսինի պէյան էթմէքլիյէ ատա իհթիրազ էթմէտի ... ա՛հ մատամ, պիղտէն ատէթա ճասուսլըդ, խայրնլըդ, զամնազլըդ թալէպ օլունուչօր, աման նա Բապպիմ նէ՞ ճէհէննէմքտարի վազիյէթ ...

—Էօյլէ պիր վազիյէթ քի, մահզա Բիշլէօ կիպի պիր ատէմին գիհնինտէն թէվէլլիւտ խտէպկիր։

—Էսէֆէ չաէտան էերի չուբասը տըր քի, դըբալ հադրէթլերի տավի, թատավդ խտուպ էմր պույուրմուչլար տըր։

—Դըբալըն ադըլճա օլան զաաֆէթի, գարտնալըն ատավլէթինէ ալէթ օլմազտա տըր, ֆագաթ նա՞սըլ օլտու տա կէնճ ատամլարըմ պու կիպի մեզմում պիր էրթիպաթը գապուլ էթտիլէր։

—Դըբալ հադրէթլերի իլէ գարտնալէ սատըդ գալմագ հէմինի իլէ։

—Ճիւմլէսի՞ տէ մի հէմին էթտիլէր։

—Իվէթ, ճիւմլէսի տէ։

—Իչթէ սէվկիւլիւ Դաթէրինիմ, կէօրիւյօրսուն քի, պէն մերդումլերի բէք ալա մուհաքեմ էթմիշիմ տիր։

—Հադգը ալինիղ վար խմիշ, հեր նէ հալ իսէ, ճարիյէնիղ պու հալէ վադըֆ օլտուղումտա, տէրէճէյի նիհայէտէ հիտտէթլէնտիմ, վէ հէման մերդումլերի մուահէդէյէ պաշլայաճադ իտի խսէմտէ, ֆագաթ նակէահան խաթըրըմա պիր չէյ կէլերէք, հիտէթ ու զապտըմը զապթ էթմէյէ միւգթէտիրէ օլապիլտիմ, զիրա էկէր պէօյլէ պիր չէյ եաբաա խտիմ, պէնի թարտ ու թէպհիտ իտէճէքլերի չիւպհէսիղ օլմազըլա, սիղ տախի պիւտպիւթիւն թէք ու թէնհա գալաճադ խտինիղ, էվէթ ճարիյինիղ կիպի մահրէմը էտրար, վէ եաըլընըղ պիր պադըշընըղտան էֆքեարընըզը անլար, սատըդ պիր տօստտան մահրում օլաճադտընըղ։

—Ա՜հ սէվկիւլիւ դըղըմ։

—Պու սէպէպլէ ճարիյինիղ, մահզա հադգը ալինիղտէ օլան տօստլուգ վէ ֆէտաքեարլըղըմա տէվամ իտէպիլմէք իչուն, պիղզարուր եալանը իրթիքեապ իտէրէք բէֆիդելերիմէ կիւյա հէմֆքեար օլտուր, վէ հաթտա մերդումլերտէն չօդ գիւեատէ պիր խահիշ իլէ եէմինլերը էթտիմ, մեմուլ իտերիմ քի ճէննապը Հադ, երպապը ֆէտատը ալտահմադ նիյէթը խայրիյէսի իլէ պէօյլէ զարուրի խտիմիշ օլան եէմինլերի, կիւնահ ատտ էթմէյէճէք տիր։

Գրալիչա գըեամ իտերէք, պիր գաչ տադըղտա խէլէճանը գալգ իլէ տօլաչարգտան սոնրա, պիրտէն պիրէ պուբատու, վէ թէէսսիւլի պիր սէտտա իլէ,

—Բիշլէ՛օ Բիշլէ՛օ, այն պէնի հարպէ տավլէթ իտի-

յօբսուն էօյլէ՞ մի, է՛հ բէք ալա պէնաէ գապուլ էթ տիմ կէթուի —ատուի։

Բ.

Մաումաղէլ Տանժէն, կիճէյի գըրալիչանըն նէզոնինաէ կէչիրուիքաէն սօնրա, սապահլայըն չէհիրաէ իսթիճաը էթմիշ օլուռլու օթէլէ ատօնիւպ քէնուուչէ մախուռա օլան տայիրէսինէ չէքիլուի, տիկէը ֆախրի գըղլար տախէ մէրուռմ կիսի, խըռամէթլէրի օլմասըղը՝ եանի մէղուն օլուռգլարը կիւնէլէր, իսթիճաը էթուիքլէրի ատնաուըլմըշ տայիրէլէրաէ սաքինէ օլմագ-ա խուիլէր, գըրալ խանէտանը լուղումը իչիւն չէհիրաէ պուլունան տօնաուըլմըշ խանէլէրին ֆըղդանը սէպէպլի իլէ, գրալիչանըն մայէթինաէ օլան պիլ ճիւմլէ խաուէմէկեան օթէլլէրաէ իդամէթ էթմէչէ մէճպուռ օլմուշղար խուի։ Շէհրին ահալիսի իսէ պու հալաէն իսթիճաաէ իաէրէք քէնաէ ֆամիլեալէրի իլէ պիրէր ուճագ տայիրէլէրաէ սըղընըգ, վէ պագըլարը տախէ պօտուռում, վէ եախօտ ախըր կիպլի մահալլէրաէ պարընմագլա՝ խանէլէրինի զայէթ ֆահիշ ֆիյաթի իլէ քիրալայարագ, վէ չէքուիքլէրի միհն ու մէշագդաթա պագմագսըղըն, խանէտանը գըրալինին տահա թուլ միւաէթ չէհիրաէ միսաֆիր գալմասը իչիւն, էզ ճան ու տիլ արզու էթմէքաէ իտիլէր։

Մաումաղէլ Տանժէն, իլք կիւնաէն հօրդուն՝ վէ պիհուզուր օլմասը հասէպի իլէ, տայիրէսինէ կիրեր կիրմեզ քուշ թիւյի իլէ մէֆրուշ զայէթ եուումշագ, վէ էնլի պիր գանաբէ իւղերինէ սերիլի վերաի։ Մուամիլէյհանըն քիւչիճէք այագլարը, մէֆրուշաթը մէղքիւբենին տերուննինաէ զայղ օլմուշ, գօլլարընը գանաբէնին գօլթուռու իւղերինէ վաղ էթմիշ, վէ կէօղլերի եարը այըգ վէ եարը գաբալը օլուռլու հալաէ, կիւյա տէ-

ֆի էնաիշէ էթմէքաէ, վէ պու սուբէթլէ պիր նէֆի թաթլը կէվշէքլիյէ կիրիֆթաը օլմուշ խաի քի, մահզա պու հալէ նէ ույդու, նէ այըդըգ, նէ էօվիւք, վէ նէ տէ էօվիւմ տէնիլէպիլիլը խաի։

Ֆագաթի մէրուումէնին պու իսթիրահաթը հալի չօղ սիւրմէյուղ իվալ օլունուս, զիրա նահէհան իսրամէթքեաը գըղ օտասընա կիրէրէք՝ գօնթ տը Ֆարժի թարաֆընան կէլմիշ օլան պիր ասըլզատէնին, քէնուուսի իլէ կէօրիւշմէյէ միւսաատ թալէպ էթտիյինի պէյան էթտի։

Մաումաղէլ Տանժէ իչիւն՝ գօնթ տը Ֆարժինին խամի, աուէթա սիհիր ալամէթի կիպի միւսէխխիր օլմաղըլա, հէման նէրինտէն գըյամ խաէրէք, մէղքիւր ասըլզատէյի նէզոնինէ կէթիրմէսինի իսրամէթքեաը գըզա էմր էթտի, վէ ասըլզատէ տէրագաղ օտասէն իչէրու կիրտի, մուամիլէյհա մէրգումը կէօրիւր կէօրմէզ միւթասը օլմաեան պիր խահիշ իլէ իսրամէթճիյէ խէթթասէն։

—Տըշարը չըզ —ատի, վէ սօնրա թէճիւպ իլէ եապանճը քիմսէնին եիւգիւնէ պագ ադաղ։

—Ա՛հ միւսիւ տիւգ սի՞զմիսինիզ, քի՞մ մէմուլ տէպիլիր քի···

—Էլգէթաէ էթիխաղ էթտիյիմ մէսլէք իչիւն պէնտէնիզէ աֆֆ խահճէքսինիզ տիր, վագաա վէրտիյիմիզ զաբար միճիւպիւնճէ, գօնթ տը Ֆարժի պիղզաթ քէնտիսի կէլէճէքտաի, ֆագաթ պու սուբէթլէ արզու էթտիյիմ ճեվապը սիզոէն ալագիլմէք իչիւն, պիր սաաթ գաատաբ պէքլէմէք էգթիզա խոէր խաի քի, պու իսէ պէնիմ իչիւն աուէթա էօվիւմ տիմէք օլաճագ տը։

—Լաքին օլ սաաթ գօլայ կէչէր խաի, վէ սիզաէ նէնիտէն պէօյլէ պիր թէսալիրսիզլիք էթմիշ օլմաղ խունիզ։ Զաթէն ճարիյէնիզ տախի չիւսէհէտէն վարէսթիճ օլմատըղմ իչիւն, աճագ պուրայէ կէլտիյինիզլէ

քիմնէ կէօրմի՞ւշ մի տիր, տէյու տիւշիւնտիւգճէ, ադըլըմա խըֆֆէթ կէլիյօր։

—Պէնտէնիզ եաեա, վէ չապդամը կէօղլէրիմէ դաատար էնտիրմիշ օլտուղում հալտէ կէլտիմ իտի։ Իմտի եէմին խաէրիմ սիզէ քի, տիւգ տը Պըդինկհէմի պու թէպտիլ գըյաֆէթլէ քիմնէ թանըյամայաճադտըր։

—Տիւնտէն պէրի բէք չօգ ըղթըրտապ չէքտիյիմտէն, չար նաչար սէօղիւնիղէ գանաաթ կէթիրմէք խոթէրիմ։

—Լաքին քէրէմ պույուրուն, ճէվապընըզը թէէխիր իթմէքլէ եիւրէյիմի էրինմէյինիզ, դրալիչա, պէնտէնիզի գապուլ իթմէյէ բաղը օլտո՞ւ մը։

—Էվվէթ։

—Ա՛հ, թէշէէքքիւր խաէրիմ... պինէրճէ թէշէէքքիւր խաէրիմ, պու միւլագաթ եալընըզճա օլաճադ տէյի՞ղ մի։

—Միւսիւ տիւգ, եալընըզ ճարխէնիզ հաղըր պուլունաճաղըմ տըր։

—Նէ՛ պէյիս վար, մաահէմ քի սիզ պէնիմ տօստումսունուզ, սիզին մուվաճէհէնիզտէ՝ գալպիմի թաղէիպ իտուպտա, սէօղլէրիմի հիսապ թահսընա ալմաղա, վէ պէնի միւթէէսիր գըլան հրսակյաթը կիզլէմէյէ մէճպուր օլմայաճաղըմ, ա՛հ մաահաղէլ, ըէճա խաէրիմ, գրրալիչա ճէնապլէրինէ սէօյլէյին քի, հագդը աճիղտէ ըղհար պույուրտուղու պու ինայէթ, վէ պու միւսաահէ՝ պէնտէլէրինի տերեայի հուպուրու սուրտուրէ միւսթաղրաղ իթմիչ տիր։ Խիւտա ալիմ իշպու ինայէթը ճիհան գըյմէթի, էօմրիւմի ֆէտա խաէրէք թաղտիր իթմէյէ նէ գաատար արզուքէշ օլտուղումը թարիֆ խաէմէմ։

—Մէլօ՛ըտ, զաթը ալինիզի տիկիր իթախիմ իշիւն թէէսիւֆ իթմէքտաէյիմ, սիղ բէք չաբուգ մէսրուր օլտունուզ։ Իմտի սէրպէսթ սէօյլէյիմ, իյթիրաֆ խաէրիմ քի, էկէր պէն սիղին եէրինիզտէ օլմուշ օլայըտըմ, ալտըղընըզ ճէվապըն մաալինտէն՝ սաատէթը հալիմէ քեաֆի օլաճադ օլ թէվէճճիւհ իլէ իքթիֆա խոուպտա, պէօյլէ միւմքիւնսիւզ պիր մաատէյի մէվգըյը իճբայէ վաղ իթմէքլիյէ գալդըղմայաճադտըմ։

—Միւմքիւնսի՞ղ մի տէխինիղ։

—Հիչ օլմազսա պինէրճէ մանիլէր վար քի...

—Ճիւմլէսինի տէ բայիմալ խաէճէյիմ։

—Աֆ խաէրսինիղ միլօ՛ըտ, վէրտիյինիղ ճէվապըն մաալինտէ, ադըէ եադըն պիր հալ օլմայուպ, անճագ պիր էֆքեար վէ պիր հիսէթ էսէրի կէօրիւլմէքտէ տիր։

—Մաահաղէլ, պիլմիչ օլասընըզ քի, գրալիչա հաղրէթլէրինէն բէյի ալինէրի, սիղտէն պուլապիլէճէյիմ մուաաֆինէթ, վէ նայիլ օլապիլէճէյիմ օլ կիրանապէհա միւքեաֆաթ, պէնտէնիղի հէր չէյի եաբմադըղընա միւգթէտիր խաէճէքլէր տիր։ Վէ էկէր պէնտէնիզէ միւմքինսիզ կէօրինէն պիր մաատէ վար իսէ, օ տա մուվաֆագըյէթ պուլմամադըղընըմ մաատէսի տիր։

—Գրալիչա հաղրէթլէրի, հիչ պիր վագըթ պէօյլէ սըգը նէգարէթ թահսընտա պուլունտուղը էօգտը։ Գօնթէս Լանուա կիճէ կինտիւ, վէ հէր եէրտէ մուսահիբլէյհանըն եանընտան այրըլմամագտա տըր։

—Ճադաթ՝ մէսմուաթա կէօրէ, գօնթէս Բարիղէ կիտէճէքմիշ։

—Էվվէթ, տէօրտ կինտէն։

—Տէօրտ կինտէ՞ն մի, բէք ալա պէքլէյէճէյիմ։

—Լաքին, պուննան տահա ֆէնասը վար, պիր տիւշմէն եէրինէ, մուգապիլէ խաէճէք ալթը նէֆէր տիւշմէնինիղ օլաճադ տըր։

—Րէճա խաէրիմ սէօղիւնիղի կյղահ խոնիղ։

—Մաատամ Լանուանըն թէրթիպաթը միւճիւպինճէ, քէնտի զայուպուպէթի էանասընտա՝ մէգամընտա գա-

յըմ օլմադ իչիւն նէտի նէֆէր ֆախըի դըզլար ինթիխապ օլունմուշ տըր։ Մէրսուտէնին մուֆարէդաթ խէճէյի կիւն, ճիւմլէմիզտէ դըրալիչանըն տայիրէսինատէ իդամէթ խէճէյիզ քի, պու սուբէթլե ճարիյէնիզտէն մատէ, ալթը նէֆէր նազըրէլէր օլաճադ տըր։

—Է՛հ, ալթը նէֆէր կէնճ գըզլարըն գալլէրինի գաղանմադ, վէ հալսօտ ալտատըլ տա եէքտիկէրինատէն թէֆրիզ ինմէք, օ գատար մուշկիւլ պիր չէյ տէյիլ տիր։

—Պու գատար գօլա՞յ մը զանն իտիյօրսունըզ։

Հա՛յ հա՛յ, ալէլ խուտուս էկէր սիզ տահի մուավէնէթինիզի տիրիզ ինմէզսէնիզ։

—Քէմալի մէճմուհիյէթլէ։

Մատամազէլ Տանժէն, եինէ գանաբէսինին իւզէրինէ եան կէլտի։ Պըգինկհէմ մէրսուտէնին պի ֆութուր թավրընը կէօրմէքլէ, պէօյլէ կէվշէք, վէ ֆիլհուրսըզ պիր գըզճըղազըն հագդընտա չօգլուդ իւմիւտվար օլամատը իտէ տէ, պու ճիւմլէ եինէ մէյուս օլմայուպ,

—Տէմէք քի էօնիւմիւզտէ տէօրթ կիւնիւմիւզ վար —տէտի։

—Էվէթ, բէք ճիւզվի պիր միւտատէթ։

—Հայըր չօգ տըր պիլէ, մատատ օլ տէօրտա կիւնիւն իչինտէ միւտէպպիրանէ, վէ ապիլանէ սուբէթատ հաբաքէթ իտիէպիլմէքտատ տիր։

—Իչթէ ասըլ կիւճլիքտէ օնտա տըր ա։

—Տիւշմէնէ զալէպէ իթմէք իսթէյէն ատէմ, էվէլ էմիրտէ անըն զաւֆ թարաֆընը թահտը իթինայէ ալմալը տըր։

—Պիզիմ ալթը նէֆէր տիւշմէնլէրիմիզին դուվվէթլի ճիհէթլէրի իսե բէք աչիքտար տըր։

—Գա՞նղըլարը տըր։

—Միւսիւ տը Ռիչլիօնըն բէյլինի իճրա իթմէք իստուսընտա օլան ֆէտաքէարլըզլարը տըր։

—Զաւֆ ճիհէթլէրի գա՞նղըլարը տըր։

—Ֆախըի գըզլարըն, հէր պիրինին զաւֆ ճիհէթլէքի վար իսե տէ, ասլա պիրիսիրլէրինէ պէնզէմէզ։

—Տէմէք քի այըր այըր ալթը ատէթ թապիա զապթ ու թէսխիր իթմէյէ մէճպուր օլաճաղըզ տըր։

—Էվէթ միւսիւ տիւդ։ Թէէսսիւֆ օլունուր քի տէտիկինիզ կիպի տիր։

—Ֆագաթ պու միւքեալէմէ սիզի թահճիզ իտէյօր զանն իտէրիմ։

—Կիճէնէն պիր մըդտարընը գրալիչա իլէ միւսահիպէթ իթմէքլէ կէչիրտիկիտէն, սայ քի ալթը սահթ պիլէ ույուեամատըմ։

—Ա՜հ մատամազէլ, միւթէէմմին օլունուզ քի, էկէր տադըգ֊լարըմըզ սայըլմըշ, վէ կիրանպէհա օլմատա իտի, սիզի պէօյլէ թահճիզ իթտիյիմէ գիւեատէսի իլէ թէէսսիւֆ իտէճէքտիմ։

—Միւսիւ տիւդ, պիլաքիս պէն սիզին աֆֆընըզը իսթիրհամ իտէրիմ։ Վադտտա ույդուսուզլուդտան պաչըմ սէրսէմ իսե տէ, պու ճիւմլէ եինէ մէսէլէտէն ուտուլ իթմէմէքլիյէ չալըշաճաղըմ տըր։

—Պու դըզլարըն զաւֆ թարաֆլարընը պէյանէ հիմմէթ իտէ՞բիլինիզ։

—Մէճպուրկէթլէ։

Պըգինկհէմ ճէպինտէն չիզտանընը չըգարըպ մալիւմաթ ալմագլըզա հազըր պուլունտու, վէ,

—Ճիւմլէտէն էվվէլ հանկըսընըն իսմինի իչար իտէյիմ —տէտի։

—Էվվէլա մատամազէլ տը Թէմզինի հազրընըզ, պու գըզըն նէ օլտուղունու անլատապիլմէք իչիւն, տիւնքի կիւն վուգու պուլան պիր հատիսէյի սիզէ հիքմայէ էտէճէյիմ։

—Պույուրուն։

—Գըրալըն վալիտէսի տայիրէսինատէ պէօյիւք պիր

ճէմկէթ օլուպ, մատմազէլ որ Թէմին տախի օրատա հազրըկ իտի, ֆադաթ շուրայը պիլմէլիսինիղ քի, զաթը հաշմէթմէապլէրինէ հիւրմէթէն, ճիւմլէմիզտէ զայէթ կիրանպէհա, վէ շաշաալը էլպիսէ կիյմէյէ մէճպուրըղ, վէ պու հալ ատէթա պիր րէգապէթ սուրէթինի քէսպ իթմիշ տիր, պու մինասիպէթլէ Ֆրանսա գըրալիյէթի խանէտանը շաշաա, վէ իհթիշամ խուսուսընտա, պիլճիւմլէ էվրօբա հիւքիւմտարանըն մաֆէվդընտա պուլունմադտա որը։ Իմոի մալիւմիւնիւզ օլմադ կէրէք տիր քի։ Մատմազէլ Թէմին իլքի սէնէտէն պէրու վուդու պուլան րէսմի ճէմկէթլէրտէ վէ զիյաֆէթլէրտէ, տայիմա օլ էլպիսէ վէ օլ միւճէվհէրաթ իլէ կէօրիւնմէքտէ օլուպ, էլպիսէսինին պու հալ իլէ խալրանմըշ օլտուղու Թապկէի օլաճաղը շէօյլէ տուրսուն, հաթտա Թագընտըղը միւճէվհէրաթ պիլէ սըրչա օլմալա բարլադ կէօրիւնմէմէքտէ տիր։ Գըրալըն վալիտէսի, (քի պէօյլէ պիր ֆըրսաթա պէքլէմէքտէ օլտուղու իհթիմալտէն կէօրիւնիր) տիւնքի կիւն մէրսում էյ էանաչատը, վէ կիւյա Թախմին իթմէք իսթէյօր կիպի էլինի կէրտանըլըղընա ուզատարադ, ահ սէվկիւլիւ դըղըմ ֆէնա հալտէ ալտանմըշընըղ։ պու կէրտանըլըղըն Թաչլարը աէթա սըրչա տըրլար, լաքին դուշմէունուզ քի՞մ տիր» տէյինճէ, մատմազէլ Թէմին հիճապընտան ուէօղլէրինին պէյազընա գատար դըղարտը։ Օլ վագըթ գըրալըն վալիտէսի եինէ բիյաքատարանէ պիր սէտա իլէ սէօղիւնէ տէվամ իտուպ,

—Գըղըմ պունտան սոնրա ալտանմամընըղ իչիւն պէնիմ դուշմէունա կիթմէյիսինիղ, վէ պէն տախի եարընտան պէտ իլէ սիղի իչիւն պիր միւճէվհէրաթ ըամարլայաճաղըմ քի, մէճիտն օլաճաղընըզը մէմուլ իտէրիմ —տէտի։ Պիչարէ Թէմին իչիւն պու տարալէնին նէ աէրէճէ տէհշէթլի օլարղընը քէչճ իտէպիլէրսինիղ։ Պու հատիսէնին իւղէրինէ զէվալը գըղճըղազ իսասթա-

լանտը։ Ֆադաթ մէրսումէնին պու խասթալըզը մահճուպիյէթ էսէրի օլմայուպ, իլլա միւճէվհէրաթըն ադճէսինի քէնտի քիսէսինտէն էօտէմէյ մէճպուրէ օլտուղունտան նէշաթ իթմիշ տիր։

—Պու հալտէն, մատմազէլ Թէմինին, Թամաքեար պիր գըղ օլտուղու իսթիտալ օլունուր։

—Հաթտա մատմազէլ Թէմինին, գարաինալ հադղընտա ֆէտաքեարըլըզը օլ կիւնտէն պաշլար՝ նէ վադթի քի մէրգում, մանթալա մէսարիֆի իչիւն մէրգումէնին մատրընա իւչ պին ալթուն գատար պիր մէպլաղ զամմ իթմտի։

—Է՛հ, միւսիւ Րիչլէօնըն խոթխոթալ խոհկէլտիյի սէլահլարը, պիր պաշդասըտա գուլլանապլէլը։

—Ցէմէք քի մատմազէլ որ Կրէյսէնին չիշ պօղազլըզը իւղերինէ տախի լեղիղ Թատմլար իլէ հիւճիւմ իտէճէքսինիղ։

—Հա՛յ հայ։

—Մատմազէլ որ Բօշֆուդօլըն Թէքէպպիւրինի տախի, էլդապլար իլէ Թաթեիպ իթմէյէ մէճպուր օլաճագսընըղ։

—Մէրսում էրքէք օլայրատը, քէնտինէ տիղ պաղը նըշանընըն պիրինճի բիւմպէսինի ալտըրըը խոհմ, լաքին պէյիս եօգ՝ պաշդա պիր շէյ պուլունապիլիր։

—Շէհվէթ բէրէտի օլան մատմազէլ Տօթֆօրիյէ կէլինճէ, մէրսումէյի ճէլպ խոհպիլմէք իչիւն, աշըգանէ հալլեր խարաղ իթմէք քիֆայէթ խոեր։

—Մէրգումէնին աշըդը վա՞ր մը որը։

—Ճիւմլէնինտէ աշըդլարը վար։

—Պու նօգթայը պիլմէք էլզէմ տիր։

—Հէլէ մատմազէլ Վիլօդլէրտէն զերրեճճէ մէյուս օլունմամալը որը —տէյու ճէվապ վէրտի Տանժէն կէվշէք պիր սէտայըլա, վէ մէրսում կիւյա պու ուզուն միւքեալէմէտէն եօրուլմուշ որը կիպի պաշընը եատարղա ուզատը վէրտի։

Պըդ-ինկհեմ, լայըդ-ըյլա քէ-սալը մալիւ-մաթ խոէպիլ-մէ-ք էմ-էլի իլէ սուալ-էրինէ տէվամ, վէ ըսրաբ խոէրէ-ք,

—Մաամաղել տը Լ-կյանդուր իչիւն տկյօրտուն-ուդ-քի···

—Էվվէթ, մերդ-ումէ զայէթ Թիղ մէչրէպ պիր դըզ-մըր։

—Եա մաամաղել տը Վ-իլօդ-լէ՞ր···

—Յօն տէրէճէ դ-ըսկանճ, վէ հիւաէթ-լի տիր։

—Հիւաէթ իլէ դ-ըսկանճ-լըդ, տիմէ-ք օլուր քի պու ի-քի ճիհէթ-աէ եաբաճադ էչ-իմիդ բէ-ք ճիւ-զվի օլաճադ-մըր։

—Մ-ինա-ւ տիւ-ք, նասըլ-ք քի սիզէ սէօյլէ-իմ խոի, պու էֆ-էնտ-արաէն ֆարիղ օլմանըդ ադ-լէ մուվաֆըդ-մըր։

Վէ մուամաիլէ-յհա, ույուէա պիլմէ-ք էչիւն վազիյէ-թ-ինի տէ-յիշիրէն քիմսէ կիպի գանարանըն տէրուէ-նինաէ տէօնիւ վէրմի։

—Գրալէչայը կէօրմէ-ք էֆ-էնտ-ըմըզ-նաան ֆարիղ մի օ-լայըմ —տէ-յա հայդ-ըրաը Պըդ-ինկհեմ— հա՛յըդ հա՛յըդ միւ-ֆթիւն տէ-յիլ տիր մաամաղել, վազ-աա ադիմ միւշ-քիլաթ, վէ մէվանի օլտուղ-ունու պիլիրիմ, վէ պու մա-նիլէրէ նէ վաէթ-ալարլա զալէպ խոէճէ-յիմէ տախի հէնուղ պիր գ-արար վէրմիշ տէ-յիլ խէմսէ, շուրասը մուհազ-աբ մըր քի, նիհայէթ զալէպ խոէճէ-յիմ տիր։ Մաամաֆ Լանուա տէօրտ կիւնանէն կիւոէճէ-ք տէ-տի նիլ խոի. խանի պէնաէ պէչինճի կիւնի հաղըր պու-լունաճաղըմ, բէճա խոէրիմ պունլարը դ-րալիչա հազ-բէթ-լէրինէ պիլտիրինիլ, վէ պու մինաասիպէթ-լէ քէն-տու-լէրինէ իլէ էպէտ մինէնէթ-տար օլտուղմը պէ-յան լիմ-մէ-յէ հիմմէթ խոինիլ։

Մաամաղել Տանժէն, Պըդ-ինկհեմին պալաաէ մուհար-բէը տէօղլէրինէ ճէվապ վիրմէտի, ղիրա մուամաիլէ-յհա ատէթա ույուէօր խոի։

Պըդ-ինկհեմ պիր դաչ տագ-ըդա մէրդ-ումէնին նիւ-

ղիւնէ պագ-ատըդ-տան սօնրա, պիր ան էվվէլքի միւ-քէա-լէմէօլինի իթ-մամ իթ-մէ-ք էմէլի իլէ, չէզ-տանըն-նա աթ-իւշ ղիւբը էսամէյի իչար իթ-տի։

Մաամաղել տը Թէմին —Խաոսաէթ

» տը Կըրանսէյ —Շիչպօղալըդ

» տը Լաուօչֆուդ-օլ —մաղրուրըուդ

» Տօթֆօր —չէհվէթ

» տը Լիւեանգուր —հիւաէթ

» տը Վ-իլօդ-լէր —Գըսկանճլըդ

—Էհ —տէ-տի Պըդ-ինկհեմ չըղտանընը գ-ադայարադ— գ-ադըմոա ալթը էօլիւմճէ-ք կիւնահլար պուլունմադ-տա տըը —վէ մաամաղել Տանժէնէ աթֆը նիկհահ խ-տէրէ-ք իլավէթ-էն։

—Եէմինճի կիւնահ տախի պէնաէն Թադաֆա տըը, ևանի···

Թէնպէլլի-ք։

Վէ մուամաիլէ-յհ, մաամաղել Տանժէյի օևանտըրմա-մադ սայղըը իլէ այադ-լարը ուճ-լարընա պասադաղ ևաբճա ևաբճա գ-ադուբա տօղրու կիւթ-մէ-քտէ ի-քէն, նա-կէհան չիտէթ-լէ գ-ադու աչըլտը, վէ գ-օնթ տը Ֆարժի սիմասընտա պիր էսէրի խէլէճան ու ղամ, էլպիսէսի ղայրի միւնթ-ադաղամ, վէ էլինաէ ևալըն գ-ըլըճ օլտուղու հալտէ, չիթ-ապլէ օտա գ-ադուսընտան իչէրուչէ կիրտի։

Գ.

Գ-օնթ տը Ֆարժինին իչէրուչէ կիրմէտի չամաթ-ասընտան՝ մաամաղել Տանժէն օյանըպ սըչրատը, վէ ևա-ըը աչըլմըշ օլան կէօղլէրի իլէ էթրաֆընա չաշ-դըն նադար իթ-տիքատէն սօնրա, նիհայէթ Պըդ-ինկհեմի կէօրմէ-ք-լէ այըլտը, վէ հէման ևէրինաէն գ-ըչամիլէ գ-ըղարըպ պօղարադ։

—Ա-ֆ-ֆընըդը Թէմզինի խոէրիմ միլօրտ, սօն տէրէ-

ճէ Հօրդուն օլտուղումաան ույուհա գալմիշըմ — տէտի։

Պու արա գօնթ տը Ֆարժինին տախի սիմասը կէօղհունե խլիշերէք։

— Ա՛ միւսիւ գօնթ, սի՞զտէ մի պուրատայըմիշընըզ — տէտի ֆէվգելատե պիր թէաճիւպ խլե։

Վէ սօնրա մէրգումընն՝ բարէ բարէ օլմուշ կէօմլէյինտէն ադմադտա օլան գանը կէօրիւպ,

— Աման նա՛ Բաղչիմ Հարալանմիշընըզ — տէյի ֆէրհատե պաշլատը։

— Վէսվէսե իթմէյինիզ մատմազել — տէյու ճէվապ վէրտի գօնթ մէրգումընն իւղերինե աշըդանե պիր նիկահ աթֆ խաերէք — հիչ պիր շէյ Հօդ... լէք ճիւզվի պիր շէյ տիր։

— Սէվկիւլիւմ գօնթ, նե Հալ վադը օլտու սիզե — տէյու սուալ իթտի Պըդինկհէմ միւթաատը օլան աթէշլի պիր սէտայըլա,

— Լաքին չիմտի սուալլերին սըրասը տէյիլ տիր — տէտի կէնճ գըզ քէմալի խահիշ խլե — էվվել էմիրտե Հարէսինին չարէսինե պադմալըյըզ։

— Հա՛յըր մատմազել, սադըն քիմսէյի չադրըմայընըզ — տէտի գօնթ Հարէյլի գօլունը կէօսթէրերէք — իչթէ կէօրիւյօրսունուզա՝ հիչ պիր շէյ տիր, Հալընըզ ադան գանը տուրատուրալըմ, վէ պունա խտ պիր մէնտիլ օլ սա քիֆայէթ խտը։

— Պույուրսուն իչթէ մէնտիլ։

Մատմազել Տանժէն, զայէթ զարիֆանէ իշլէնմիշ, վէ իւղերինտէ ալթուն թէլ խլե խտ ու շէօհրէթինին իլք հարֆլարը Թահրիր օլունմուշ օլան մէնտիլինի Թադտիմ իթտի քի, գօնթ տախի քէմալի արզույըլա ալուպ պէլքի Եիրմի տէֆա բուս խտերէք,

— Ա՛հ, Թէշէքքիւր խտերիմ մատմազել, պինլերճէ Թէշէքքիւր խտերիմ — տէտի Թիթրէք պիր սէտայըլա, Հարէմ դաբանաքդաան սօնրա, Հադդըմտա կէօսթեր-

տիյինիզ ըրդաթըն եէկէտանէ նըշանէսի օլան իշպու կիրան գըյմէթ Հատիկաարը, էօմրիւմ օլտուդճա դալըպիմ իւղրէ Թաշըյաճաըմ։

Գօնթ մէնտիլի գօլունա սարտը, վէ կէնճ գըզ պիրզաթ քէնտիսի պաղլամագ իստէտի իսէ տէ, պու մուամէլաթ հէմ կիւճ օլտու, վէ հէմ տէ Հայըրճա ուղրէն սիւրտիւ։

Զիրա մատմազել Տանժէնին գաբ կիպի պէյտազ, վէ նազիք էլլէրի, մէճբուրէն միւթէատտիտ բուսէլէրինտէն Թիթրէր տուրուր, վէ պու Հալտէն մահդուզէ օլան կէնճ գըզըն էլլէրի գօնթըն Հարէսի իւղերինե միւքէմմէլ պիր սարիը պաղլայամագ օլտու քի, Թաբաֆէյն պատիյի խօշնուտիյէթ օլան իշպու Թօհաֆ մուամէլէ Հայլիտէն Հայլի ուզատը։

Նէ Հալ իսէ էյի քէօթիւ Հարէ սարմագ մուամէլաթընա խիԹամ վէրիլիւպ, միւսիւ տը Ֆարժի պաշընա կէլէն վադտանըն հիքմայէսինե պէտ էյլէտի։

— Ֆիլվադը պու հիչ պիր շէյ իսէ տէ — տէտի, իշպու Թօհաֆ մէնզարէյի պուրնունուն ալթընտան կիւլէրէք սէյր իթմէքտե օլան Պըդինկհէմե — ֆադաթ ճիւմլէմիզ իչինտե պիր Թէհլիքե օլաճաղընա տայըր գօրդու հիսս իթմէքտէ յիմ։ Պու սապահ մատմազել Տանժէնին ճէվապընը զաթը ալինիզե կէմիրմէք իչիւն տայիրէմտէն տրշաշը չըգարմ, ֆադաթ Միլօրտ, կէօրիւնիւր քի զաթը ասիլանէլերի իշպու ճէվապը ալմագ իչիւն մուգաբրեր օլան վադթա պէքլէմէքզիյէ Թահամմիւլ խտէմիզ օլմալըսընըզ։

— Պէնտէնիզ ասլա պէքլէմէք նէ տիր պիլմէմ — տէտի Պըդինկհէմ կիւլէրէք — տօղրուսու պու ճիւզվի նօղսանիյէթիմի իյիլիրտաֆէ պօրճլույում։

— Պու օմէլտէն անճագ պիր դաչ ատըմ ուզագտայըրըմ — տէյու հիքմայէսինե տէվամ իթտի Ֆարժի — պիրտե գաբօթը իչինտե կիպլէնմիշ, վէ սիմասընըն պիր

գըսմը սէթը օլունմուշ աաէմին պիրի, չիթապէ եա-
նըմտան կէչէրէք էնդաստէն տիրսէյի իլէ չիսէթլիճէ
պէնտէնիզի տիւրթի վէրտի։ Վադաա մատմազէլ, պու
կիսպի էհէմմիյէթսիզ չէյլէրտէն ալընմամ։ Մէսէլա պի-
րինին պահա լոշ կէօրիւնմէյէն հալի, վէ եախօտ եիւ-
զիւմէ էյրի պագմասընա էհէմմիյէթի վիրուպտա, տօստ-
լարըմըն հիչ պիրի իլէ միւնազաա իթմէմիշ իսէմ տէ,
նասըլսա պու հէրիֆին մինասիպսէթսիզ սատմասինտէ
պիր սույի նիյէթ օլաճաղը հըսսիյաթըյըլա հիսէթիմ
տէն գանըմ գաֆամա սըչրատը, ֆագաթ եինէ իչպու
սատմաթ թէսատտուֆի պիր չէյ մի, նօքսա ճիտտի
պիր հիւճիւմ մի պիր տէյու տէօնիւպ հէրիֆէ պագ-
տըզըմտա, մէրդումի կիւյա քէնտինի թահդիր իթմիշիմ
կիսպի գուտուրմուշ պիր հալ իլէ իւզէրիմէ դօյուլտու,
չիւպհէ եօգ քի պու հալ մահդա պէնիմ իչիւն թատավ-
վուր օլունմուշ պիր տուղաղ իտի, էլիմտէն եադալա-
ըրընը դուրթարմագ նիյէթի իլէ՝ դըլըճ միւտաբէպէ-
սինտէ մահիր պուլունան աաի քիմնէլէրտէն սէֆիհ պիր
աաէմի իւճրէթլէ թուրթմուշ օլտուդլարը անլաշըլըը,
չիւնքի պիղիմ գահրիման միւտաբիպ, իյղահաթէ կիրիշ-
մէքսիզ մէյտան վիրմէքսիզին հէման գըլըճընը սըյըր-
տը քի, պէն տաիսի տէրագաթ մէրդումա իմթիսալ ի-
տէրէք վուրուշմայա պաշլատը, վէ թատաֆէյին պիր
իքի տարատէ ալըպ վէրակիսիզտէ, զայէթ ճէսուր, մա-
հիր վէ չաբիդ պիր իսամ իլէ օղրաշմայա մէճպուր օլ
տուղումու անլատըմ, պու արա մէմուլին զայրի սու-
րէթտէ նահէհան ալթը նէֆէր գարաղօլ էթրաֆըմըզը
գուշատարագ պիղի տէրաէսէթ իթմէք իսթէրլէր։ Խաս-
սիսին ասլա մուգավէմէթ իթմէկիյինտէն կէրէյի կի-
պի չիւպհէլէնտիմ։ Նասըլսա մէրդում պու հալտէ տէ-
րագաթ գաբօթը իչինտէ քէնտույի կիղլէմէյէ պաշլա-
յըպ, վէ էնտայի միւտաբէպէսիզտէ քէնտուսինի թա-
նըմամագ իչիւն, թա կէօղլէրինէ գատար էնտիրմիշ օլ

տըղը շապկասը տիւշտիւյիւնտէ, քիմ օլտուղընը թանը-
տըմ, ֆագաթ քիմ օլսա էյի, գարտինալըն ավէնէլէ-
բինտէն գօնթ Րօշֆօր քէնտիսի։ Իչթէ օլ վագըթ պու
մէմուլին զայրի տուէլլօնըն մանասընը տէրք իտէպիլ-
տիմ, ֆագաթ պու արա էհալի պիղիմ շամաթամընգ-
տան խանէլէրինտէն տրշարըյա օղրայարագ էթրաֆը-
մըզը իհաթա իթմիշ իտիլէր։ Պէնտէնիզ ագըմը պաշը-
մա թօբլաեարագ, պիր եանտան ավազ ավազ —եէթի-
չին տօստլար, ալչագճասընա տէհղէթիւ պիր վարթա-
յէ կիրիֆթար օլտում, շու հայտուտլարը իւզէրինէ
հիւճիւմ իտինիզ, վուրունուզ —տէյու պաղըրտըմ, վէ
պիր թարաֆտան տախի օլապիլտիյի գատար գարաղօլ
նէֆէրաթըյըլա տէօյիւշիւպ օղրաշտըմ քի, իչթէ պիրի-
նին դըլըճը գօլումա թէսատուֆ իտէրէք ճիւզվիճէ
եարալանտըմ։ Խիւլասայի քէլամ էհալինին մուավէնէ-
թի իլէ, վէ պա խուսուս պու գարըպաշալըգտան իսթի-
ֆատէ իտէրէք, պուրայա գատար կէլէ պիլտիմ, վէ
մատէմ քի, զաթը ասլանէլէրինէ կէօրէպիլմէք պահ-
տընա նայիլ օլտում, իմտի պէնտէնիզ սիղտէն կիղլէնէ-
ճէք պիր մահալ թալէպ իթմէքտէն պաշգա հիչ պիր
չէյ իսթէմէյմ։

—Հադգընըզտա օլան թէվէճճիւհիմի բէք ալա պիլ-
տիյինիզտէն —տէտի մատմազէլ Ֆանժէն քէմալի հի-
ճապլէ սէրֆիրու իտէրէք —սիղէ կիղլէնէճէք պիր մա-
հալ թէտարիք իտէճէյիմէ էմին օլապիլէրսինիզ։ Վէ
գարտինալըն մէմուրլէրի տախի, սիղի թահարըի իթ-
մէք իչիւն թա պուրայա գատար կէլմէյէ ճէսարէթ ի-
տէմէյէճէքլէրի տէրքեար տըր։

Պըդինկհեմ, մէրդումէնին տէտիյինէ ինանմա-
մագլըգ իյմա իտէր սուրէթտէ նիմ թէպէսսիմ իլէ։

—Վա՛գաա, էօյլէ օլմասը լազըմ կէլիր իտի տէտի—
էկէրչի պէն օլայտըմ, պիր գատըն թարաֆընտան
լութֆէն ամատէ իտիլմիշ մէլճայէ՝ աաէթը քիլիսա

միհրապը մեզամընտա նազար խոերեք թազիմ ու թահրիմոե գուսուր իթմէ յէճէքտիմ. էվվէթ, պիր գաղընդն նազիք բարմազլարը՝ վէ եախօտ էլոիվէնինին ուճու, պէնիմ էն պաշ տիւշմինիմ պուլունան պիր աոէմէ, եանկյա եիւզիւմէ թիւքիւրիւպ ոէ պէնի թահդիր խաէն, վէ եախօտ ճանըմա գասա իթմէք նկյէթինոե օլան պիր գաթիլէ պիլէ տօգունաճաղ օլսա, պէն քի, Միլօրտ տիւք տը Պըգինկհէմ տէնիվէմէքտէյիմ, պէն քի, Ինկիլթէրրա մէմալիքի պէշ լիմանլարընդն մուհաֆըզը, վէ տէվլէթը միւշարէլէյհանընդն սէֆիրի քէպիրի պուլունմազտայըմ, իչթէ սիզէ եէմին խոերիմ քի, օ սէֆիլ քիմսէյի կիւյա էօզ պէ էօզ պիրաոէրիմ տիր կիպի հէր նէվի մուխաթարատէն գուրթարըպ հադդընտա խպրազը հիւրմէթ խոէճէքտիմ, վէ չայէտ օլ քիմսէնին վալիտէսի, վէ եախօտ հէմչիրէսի օլսա խոի, հադդըմտա խոէճէքլերի հադարաթէ թարզիյէ, վէ տահա տօղրուսը միւքեաֆաթ օլարազ անճազ պիր խօշ թէպէսսիւմ թալէպ խոէճէքտիմ, ֆազաթ սէվկիւլիւ էվլատլարըմ, սիզ զաֆիլ պուլընմայընըզ —տէյիւ իլավ էթտի մերդում ասըլզատէ Ինկիլիզ, թէնասիւպլի գամէթինի տօղրուլտարազ —գարտինալ Րիչլէօ, ժօրժ Վիլիյէր Պըգհինկհէմ կիպի էհլի հալ, վէ ալի ճէնապ պիր աոէմ տէյիլ տիր։ Ֆիլ վազը մերդում կիմսիչ օլ տուղը դըրմըզը էլոիսէսի ալթընտա պիր եիւրէք թաշըյապիլիր, լաքին էկէր գոնթ տը Ֆարժինին խաամի օլան զաթըն տամարլարընտա, պիր ասալէթը գաոիսէ գանը ճէվէլան էթմէքտէ օլաուղընտա գանի օլայտրմ, տօստուսունուղը մուխաթարատէն սալիմ աոտ խոէպիլիր խոիմ. Ֆազաթ չի Ֆայխոէ քի Ալման տիւպլէսին ավէնէլերի, պիր գաոընըն, մուդաոաէս օլան խուսուսի օտտասընտա կիրմէյէ ասլա իհթիրազ իթմէյէճէքլերի զանընը գավիսինտէ յիմ։

—Ա՛հ, նէ տէրէճէ հայասըղլըզ —տէտի մատմազել

Տանժէն մէ յուսանէ գանաբէնին իւզէրինէ տիւչէրէք։

—Շէքվայի հալ իթմէ յինիվ մատմազել —տէտի Պըգինկհէմ— Գրալիչալար պիլէ տըգգաթ ու թէճէսսիւսէն սալիմ օլմատըդլարը հալտէ, ֆախրի գըղլարընտահա զիյատէ կէօզէտիլէճէքլերի թապիյի տիր —ա՛հ— տէյու իլավէ իթտի մուամիլէյհ թէհտիտատիվ, վէ տէհչէթլիւ պիր հարաքէթ իպրազ խոէրէք —գրալիչա ճէնապլերի հադդընտա սօն տէրէճէ մուղթարըպ օլուրօրսուս. պէն քի միւտաէթը էօմրիւմտէ հիչ պիր մուխաթարատէն եիւզ չէվիրմէմիշիմ տիր, լաքին վա՛յ օլ ատէմին հալինէ քի՝ իւք տէֆա օլարազ պու օտայա կիրմէյէ ճիւրաթ խոէճէք տիր. հաթտա էկէր օլ սէֆիլ քիմսէ, պիղզաթ օլ գըրմըզը չէյթան (գարտինալ) քէնտիսի տախի օլսա,

—Ֆազաթ —տէտի կէնճ գըղ Պըգինկհէմին հիտտէթինտէն սօն տէրէճէ խուրքէրէք —խրիսթաֆ խոէրիմ քի, միւսիւ տը Ֆարժինին հադդընտա իճրա օլունան պու ատավէթ, ճարիյինիղին զիհնիմի գարըշըրըյօր. վէ պունըն սէպէպինի հիչ պիր վէչհլէ տէրք խոէմէյօրում, չիւնքի մուամիլէյհ սարայտա չօգլուգ թանըլմամըշ օլմազլա, միւսիւ տը Րիչլէօնըն ատավէթինէ հէտէֆ օլտուղընա թէճաճիւպ օլունուր։

—Մատըրբուր պույուրուն մատմազել, միւսիւ տը Ֆարժի իւք կիւնի պէնատէնիվէ պիր էմանէթ կէթիրմէք իչիւն, գարտինալըն սատըգ խատէմէլերի էլինատէն ֆիրար իթմէյէ մուվաֆազ օլապիլտի, վէ պու կիւն տահի մերդումը ոէրատէթ խոէրէք Լանընտա, Գրալիչանըն պէնատէնիվէ խիթապէն պիր ճէվապնամէսինի պուլաճազլարը խումիտնատ իքէն, իքինճի տէֆա օլարազ եինէ էլլէրինատէն գուրթուլապիլտիյի իչիւն, էլպէթտէ դաթ պէ գաթ Րիչլէօնըն ատավէթինէ սէզավար օլաճազտը։

—Ֆիքրիմ թէնվիր խոէյօրսունուղ —տէտի Գա-

թէրին— ֆիլ վագը միւսիւ տը Ֆարժինին հօլա չըգա-
ճաղը կիւնին իւր ադչամըսը, պաղչէլեր իչինտէ Գըրա-
լիչայըլա վուգու պուլան միւքեալէմմիղ էնտասընտա,
մուսմանիէ յհայը մուղթարըզ խէն պիր վագասյը տեր
խաթըը խոխյօրըմ, վէ պու տախի միւճէրրեթա պիղիմ
իհթիյար կէօղճիմիզ, եանի մատամ գօնթէս Լանուա-
նըն զամմաղըզը էսէրի օլմալը տըր· ֆագաթ զաթը ա-
լինիղին Ամիյենէ ավտէթի, գօնթըն հադդընտա խո-
լէն չիւպհէյի մահվ ելթմէլի խոի, պիրա ենընընտա պու-
լունապիլէճէյի մէլհուղ օլան օլ ճէվապը, սիղ պիղզաթ
քէնտինիզ կէթիրմիշ օլտուղունուզտան, արթըզ մեր-
դումտան նա՞սըլ չիւպհէ խոխլէպիլիր։

—Մատտէ օ տէյիլ —տէտի միւսիւ տը Ֆարժի—
չիմտի մատէմ քի գարտինալըն ավէնելերի Գըրալիչա-
նըն ֆէտաքեար վէ սատըդ պիր պէնտէսի օլտուղրմը
պիլմէքտէ տիրլեր· էլպէթտէ պէնտէնիզի քէնտի հիւ-
քիւմլերի թահտընա ալմագլա ազդրմտան պիր էսրար
դաբապիլմէք, վէլ հասըլ պէնի քէնտիլերի կիպի ա-
տէթա պիր ճասուս իթմէք նպէթի իլէ, թէպդըզ ի-
տէճէքլեր տիր· վէ պունտան գաթինաղար —տէյու
տէվամ իթտի թիթրէք պիր աֆտայըլա— պիր մուհիմ
սէպէպ տահա վար քի պիր միւմքին իյթիրաֆ իթմէյէ
ճէսարէթ իտէմէյօրում· ֆագաթ մատէմքի չիմտի սեր-
պէսիյէթիմին մահվընը թէհտիտ իտէն միւխաթապա ան
պէ ան քէսպը ճէսամէթ իթմէքտէ տիր, իմտի պու սէ-
պէպի տախի չարնաչար ըզհար իթմէքդիկէ մճապուրի-
յէթ հասըլ օլտու —տէյինճէ, կէնճ գըզ աշըգընըն
խէլէճանընը կէօրիւպ, ադիմ պիր էնտիչէ իլէ,

—Ա՛հ միւսիւ Ֆարժի նէ՞ վար··· սիղտէ պիր ըզթը-
բաղ կէօրիյօրում քի, պու հալ պէնի տախի կիրիֆ-
թարը էնտիչէ խոխյօր —տէտի։

—Էյլէ խէ մատմազէլ, պիլմիշ օլուն քի —տէտի
գօնթ քէսպը ճէսարէթ իթմէքդիկէ չալըշարագ— գար-

տինալ ճէնտալէրի, սիղի քէնտի ադրատասընտան պի-
րի իլէ էվվէնտիրմէք նպէթինտէ տիր։

—Պէնի՞մի··· չէվդտթլու Գրալիչամըզը պաչ տիւշ-
մէնի պուլտնան գարտինալըն թէսալլի-դաթքընտան պի-
րի իլէ թէղէվվի՞ճ մի իտէյիմ, հաչա հաչա —տէտի
կէնճ գըզ տիւչարը խէլէճանը ադիմ օլարագ, վէ իլա-
վէթէն— զաթէն պու նապէճա սըհրիյէթ մալիւմիմ օլ-
մադլա, թէքմիլ գուվվէթիմ իլէ բէտտա իթմիշ խոխմ։

—Մատմազէլ, միւսիւ տը Ր իչլէօ կէրէք չախընըզա,
վէ կէրէք միրասընըզա սահիպ օլմադ ադրուսընտա տըր
քի, պու հալ խէ Գարտինալըն ադրատասը պու լընտան
ատէմին իչինէ բէք ալա նարար օլուպ, վէ անճագ պու
իչին պաչա չըգ արըլմասընտա մանի օլանը, եանի պէն-
տէնիզ կիպի թէհլիքէլի պիր տիւշմէնին վիճուտանի,
տէսայիսի կէօտա կէօտա, վէ բօլիթիղա թէօհմէթի իլէ
իթհամ խաերէք օրթատան գալտըրըլմադըզընա գա-
րար վէրիլմիշ տիր· զիրա մալիւմա՝ պու մուտգամ
Գարտինալ քէնտու ադրատասընը ադրերէ սեվ-
մէքտէ տիր— տէյինճէ, մատմազէլ Ֆանժէն ներինտէն
գըյամ խաերէք քէմալի սեպաթ իլէ,

—Միւսիւ տը Ֆարժի միւթէէմմին օլտնուզ քի,
Գարտինալ հէր նէ տախի ներսա, վէ հէր նէ թէտ-
պիրէ միւրաճաաթ իթտ, ևինէ մադատընա նայիլ օլա-
մայաճագ տըր, վէ մէկեր մերդում հադդընտա հըտո
իթտիյամ ատտավէթը չէտիտ՝ սէօղիւմտէ սեպաթ խէ-
ճէյիմէ պիր թէէմմինաթ ատտ օլտնատտագ մը —տէտի։

—Մատմազէլ՝ պէնճէ, գօնթ տը Ֆարժի հադդընտա օլան մուհապէթինիղ կիպի պիր թէէմմինաթ օլա-
մագ —տէտի Պրդինկհեմ, վէ սէօղիւնէ տեվամ իտէ-
բէք— ֆագաթ պու ատն պէյանաթը տիւշինտիւրճէ,
պիղիմ պիչարէ Ֆարժինին սերպէսիյէթի հադդընտա
վէսվեսէ իթմէքտէյիմ — տէտի։

—Ա՛հ էֆէնտիմ, ճարիյէնիզի պու տէհլիթլու սէօղ-

լեր իլէ էօլեւ-ւրմէ՞ք մի իսթէ յօրսունուզ —տէտի կէնճ գըզճըազ։

—Հադըդաթը հալի սէյլէ յօրում մատմազէլ, էկէր գօնթ պուրատան տըշարը չըգա՝ա, Րօշֆօր իլէ ավէնէսինի դաբուներն էօնիւնտէ պուլաճադ տըր, չայէտ պուրատա գալա՝ա, անլեր տախի պուրայա կէլիպ թահարքի իտէճէքլեր տիր։

—Շուրասը տա վար քի —տէտի Ցանժէն հիճապըն-տան գըզարարագ —ագշամա գատար պուրատա գալապիլիր ... ա՛հ ևա Բապպիմ ևա՛ Բապպիմ.., նէ տէհչէթլիս հալ տըր պու ... աճագ նասըլ ևարատագ, ահ էֆէնտիմ, րէճա իտէրիմ պիդէ մուավէնէթ իստինիզ, պիր ադըլ էօյրէտինիզ, զիրա զաթը ալինիզին պու էօլա տա այդ ու սէվտա մէսէլէլերինի հալլ, վէ մուհապէթ վարթալարընը մահվ իթմէք իստուսընտա մէհարէթը քնամիլինիզ օլտուղու սէօյլէնմէքտէ տիր։

Պըդինկէմ, կէնճ գըզըն պու սատէտիլմանէ պէեանաթընա, վէ պու զարիպ թէմինինիյաթընա կիւլմէսինի զագթ իտէմէյէրէք գօնթա իսթիազէն,

—Պու հալտէն իսէլաս օլմանըզա ևալընըզ պիր չարէ վար քի, օլ տախի նէ եարաճաղընըզա սէրիան պիր գարատը գաթի վիրմէք, վէ ատա թէերետիւա իթմէմէքլէ օլապիլիր —տէտի։

—Հայըր էֆէնտիմ հայըր, թէերետիւա իթմէյէճէք տիր —տէտի Գաթէրին— շիմտիքի հալ շու մէրուն զըրթլանըն բէնչէսինտէն ազատէ օլմազ-ըզըն չարէսինէ ազագմալըյըզ... ա՛հ էֆէնտիմ սէօյլէյինիզ պիր թէատ պիր իրայէ խոնիզ, վէ ճարիյէնիզ իսէ էպէտ սիզ մինէթտար գալաճաղըմ տըր։

Պըդինկէմ մէրատմէնին սէօզիւնէ ճէվապ վիրմէյէ վագըթ պուլատմատը, զիրա պու ատա խըտամէթքնատան պիր գըզ իչէրուլէ կիրէրէք, գօնթ տը Րօշֆօրն՝ մատմազէլ Ցանժէնին տատաընա կիրմէք իսթէտիյինի պէյան իթտի։

—Գօնթ Րօշֆօր մը —տէտի Գաթէրին քէմալի էնատիչէ իսէ ... ահ հէր չէյ պիթտի, արթըգ մուսիւ Ֆարժինին գուրթուլուշը օլմայաճագ։

—Գօնթըն րէֆագաթընատա պայգա քիմսէ վա՞ր մը տըր —տէյիս սուալ իթտի Պըդինկէմ։

—Հայըր, հալընըզ տըր —տէյիս ճէվապ վիրտի խըտամէթքնատէ գըզ։

—Էօյլէ խոչ —տէտի Գաթէրին մէրսուտէյէ խնթատէն— մէրգուսը պիր պէհանէ իսէ ևօլա գօյմայըրսըն, աղրճըզ քէյֆիմ ևօգ, քիմսէյի գապուլ իթմէյէճէյիմի քէնտինէ սէօյլէ։

—Մատմազէ՛լ, տիւչի՞ննմէ յօրմուսունուզ քի —տէտի Պըդինկէմ, մումանիլէյհանըն սէօզիւնէ իթիրազ իտէրէք —պու ատէմին՝ միւսիւ տը Ֆարժինին պուրատա պուլունտուղընատան մալիւմաթը ևօգ տըր, ֆագաթ թէքլիֆինի րէտտ իթմէյինիպտէ, մէրգուսընը չիւպհէյէ զահիպ օլաճադը սէրքէտար տըր, Իմտի պիէ աքիս պէնիմ զաննըմճա Րօշֆօրը գապուլ իտուպ, սիզտէն նէ թալէպ իթմէքտէ օլտուղընը անլամանըզ տատա ալա օլուր։ անճագ մէրգուսընն պուրատա պուլունտուղը միւսէթէք գատար պիպի պիր էմին մահալտէ կիպղէմէնին չարէսինէ պագմալըսընըզ։

—Էվվէ՛թ էվվէթ, հադգը ալինիզ վար —տէտի Գաթէրին, գատըն թայիֆէսինէ մախսուս օլունա կէլէն պիր սէպաթ իսէ, իւմիտսիզ պիր հալտէ իքէն նատկէհան քէտտը ճէտարէթ իտէրէք —ֆագաթ ևէրքէտէ կիպղէյիմ սիզի ... ահ չու սանատըգ օտատը բէք մինատիպէթլի տիր։

Վէ մուսիւ Գաթէրինէ տէրագատ ուֆագ, վէ գարանըզ պիր օտատըզըն գապուսընը աչարագ, Պըդինկէմ իսէ Ֆարժինի մէղքիւր օտատըզա թըզգատըդատան սոնրատ փոթլագիպ անատոտըրընը ալտը, վէ գանարէյի իւզէրինէ նան կէլէրէք —ատան Բապպիմ նէ՞ հատիսէլէը

վաղու պուլույօր, ինսանըն ապրլընա խըֆֆէթ կէլմէսի հիչ պիր շէյ ոիր —տէտի։

Մէրսուոէնին խէլէճանը տէրունի էլան թէնքին օրմանըդ լըքէն գոնթ Րօշֆօր օտա գարուսընտան իչէրույէ կիրտի։

Մուռահիլէյհ՝ օթուզ գըրդ հաշլարընտա, գատ ու գամէթի միւթէնահիպ, սիմսար կիւղել, սէտասը ճալիպ, վէ թէրպիյէլի պիր ատէմ իտի, վէ հախօտ օլ անտէ պուլունարդը վազիյէթ իդթիղասընճա, քէնտույի իչպու խասիյէթլէրէ մալիք կիպի կէօսթէրմէդետ իտի։ Գարտինալըն գարու քէթխիւտասը օլան պու ատէմին սուրէթ ու սիյրէթինի նազդ իթմէք նիյէթինտէ տէյիլ իտի, շու գատարընը տէմէլիյիդ քի, պումունար՝ էֆէնտիմի պուլունան Րիշլիէօնըն թահմինէթը մախսուսէսի միւճիպինճէ, պիր կիւնիւն իչինտէ, փափազ, ասքէր, չէհիրլի, ասըլզատէ, կիւղել հախօտ չիրքին, կէնճ վէ հա իհթիյար, պաղէն սէրքէշ, պաղէն հալիմ, կէհո քիպար կէհո ատի, մանէն միւթէրէտտիւտ, վէ մատտէթէն էհլի սէպաթ, վէլ հասըլ պուդալէմնէն տէնիզէն հայվան կիպի հէր ըրնիկ կիրուպ չըդմադըդ խուսուսընտա զայէթ մահիր պիր քիմսէ իտի։

—Մատմազէլ՝ զաթը ալինիդի թահիդ իթմիյիմ իչիւն աֆֆընըդը թէմէննի իտէրիմ —տէտի, թաղիմ ու հիւրմէթլէ մուամիլէյհայը սէլամլայարադ, միւքաալէմինիդ մանի օլտում զանն իտէրիմ...

—Հա՛յըր էֆէնտիմ հա՛յըր —տէյիւ ճէվապ վէրտի կէնճ դըդ անլը կիւլ կիպի դըդաբարադ, մէրսուոէնին պու հալի գոնթըն նազարը տըդգաթընտան գուրթուլամասը— կէօրիւյօրսընըդ քի եալընըդ պուլունմադտայըմ, անճադ զաթը ալինիդի պէրլէթմիյիմին սէպէպի պաշգա պիր շէյ օլմայուպ, իլլա ազընճդ քէյֆսիդ օլմանըլա սիդի կիճէլիպ էվապ իլէ գապուլ իթմէք իմթէմէյօրուտում։

Միւսիւ տը Րօշֆօր տէֆաէն թաղիմ իլէ սէրֆիրու էթտի իսէ տէ, ֆագաթ ինճէ, վէ ըրնիկսիդ տուտագլարը իւղէրինէ պիր թէպէսսիւմ կէօրիւլտի, վէ մատմազէլ Ցանժէն՝ մէրգուտին քէնտի սէօզլէրինէ կիտանմամադտա օլտուղընը տէրք իտէրէք պիր գաթ տահա դըդգարտը։

Խիւլասայի քէլամ, մուամիլէյհա, աչդընը էլէ վիրիճի օլան էնտիշէ ու թէէսսիրինի զահաթէ միւգթէտիդէ օլարադ, ֆիքիրտըդ պիր սէտայըլա ճէվապա միւսաարադտէ...

—Օթուրուն միւսիւ գոնթ, վէ իչպու վիղիթանըդտան մադտատ նէ օլտուղընը պէյտանէ հիմմէթ պույուրըն —տէյինճէ։

Գոնթ Րօշֆօր, կիւղել վէ կէնճ գըդճըպազըն թէքէլլիւմ իթմէյի էտնատէ, քէնտի եիւղինէ պագաճադ էէրուէ, քէմալի շէրմու հիճապլէ էօնիւնէ պագմադտա օլտուզունա տըդգաթի իտէրէք պիր սանտալիյէ իւղէրինէ օթուրտու։

—Թատճիւպէ չահան հալ —տէտի նիմ պիր սէտայըլա— պու սէնէ սէրայ գուրթալինտէն շէրմու հիճապ նէյլէրի էսիյօր։

Վէ սոնրա սէօզլէրինտէ պիր հալի սէրպէսթի ըզհար իտուպ, վէ սատէտիլտանէ պիր սուրէթ իլթիճապ իտէրէք,

—Մատմազէլ, շիւպհէսիդ խաթըրընըզտան կէչմէյէն, վէ ինթիղար իթմէտիյինիդ մէսլէքէ, շու վէ նա պու թէմրլին նէյլէ տիկէր պիր սուրէթ վիրմէյէ չալըշմայաճաղըմ տը։ ֆագաթ պու մահալտէ եալընըդ օլտուղումուզա, վէ միւքաալէմէմիղին քիմսէ թահաճընտան իչիտիլմէյէճէյի խուսուսընտա պէնտէնիդի թէէմին իտէճէքսինիդ տէյի՞ մի —տէտի։

—Միւսիւ, զանն իտէրսէմ, պունլար պէյհուտէ, վէ թահդիրամիդ սէօզլէր տիր, նէթէր քի սիդի տին-

լէմէյէ հապրը պուլունմադուայըմ, վէ պու խէ քեաֆի տիը —տէյու ճէվապ վէրտի Գաթէրին։

Ֆագաթ մէրդումէ պու էնտատէ, Ֆարժի իլէ Պըգինկհէմին մէվգուֆ պուլունտուգլարը օտաճըղա տօղրու կիզլիճէ պիր պագըզ պագատը քի, պու հալ տաճի Բօշֆօրըն նազարը տըդդաթընտան դուրթուլամայուպ, քէնտու քէնտույէ,

—Պահա խտերիմ քի պուրտայըտը, ֆագաթ նէ պէյիս վար, եէթէր քի չիմոի եագատը բէնչէմէ կէչմիչ տիը։ Իմոի թաթիլը վէ սիթայիչքեարանէ սէօղլէր իլէ բաղարըըղա կիրիչէլիմ, բաթըրտը վէ կիւրիւլթի չըգարմադա տայիմա վազթիմ օլաճադ տըր —տէտիքտէն ոօնրա։

—Պուրայա նէ՛ իչիւն կէլտիյիմի սէրպէսթ պիր լիտան իլէ սիզէ իֆատէ իտէճէյիմ տիը —տէտի հալիմ, վէ բիւնաքեարանէ պիր հալ իլէ— իքի տիւշմէն հիւքիւմէթ պէնինտէ ադատը միւսաէկա, վէ թէէսսիսի իթտիհատ իթմէք իչիւն, էլիմտէ պէյթուն տալի օլտուղու հալտէ հուզուրունըղա կէլտիմ։

—Միւսիւ դօ՛նթ —տէյու ճէվապ վէրտի մատամազէլ Տանժէն, մէրդումէն իոչ սէտասընտան պիր տէրճէյէ դատար միւթէէմմին օլարագ,— տէրիւհատ իթտիյինիզ մէմուրիյէթի բէք դօլայ սուրէթտէ պաշա չըգարապիլէճէյինիզէ էմին օլապիլիրսինիզ, գիրա ճարիյէնիզ հիչ պիր ֆէրա իլէ պօզուշուգ տէյիլիմ։

—Իչթէ պիր ճէվապ քի —տէտի Բօշֆօր— ատէթա ալյասէթ դօգուսը նէչր իտիյօր, բէք տօղրու տըր քի պաղը գատընտար սիզէ պէնզէմէքտէ օլուպ, սիզին կիպի պիրեր մէլէքէ տիրլեր։ Ֆագաթ բէք չօգտարը վար քի, ալել ումում ումուրը սիյասիյէյէ աչինա պիրեր տիպլօմաթ տօղմուչար տըր։ Ֆագաթ բէճա խտերիմ պիրպիրլերինի ալատաթմագ էֆքէնարըյա նէգատիկէրինէ չարբըշմադըղա մէտար օլան իչպու մէյտանը սիսեասի-

յի էրքէքլերէ թէրք իտէլիմ, նէմին իտէրիմ քի, պէ՛նիմ նիյէթիմ քիպպու բիւտատէն արե օլմադըղա, սէօզլէրիմին թահմընատա ասլա կիղլի պիր վարթա, վէ տուզագ պուլունմամագտա տըր։

—Միւսիւ տը Բօշֆօր, ճէտ պէ ճէտ ատըպզատէ օտուզմընուզ հատէպի իլէ սէօղիւնիղի թէյիմ, վէ տօտօղրու հրատիյաթըմըն էսէրի օլան մատատ յի սիղէ սէօյլէյէճէյիմի վատ իտէրիմ։

—Մատէմ էօյլէ տիը, իմոի սիղէ պէյան իտէրիմ քի, ֆէնոատէթիս Գարտինալ Բիչէօ ճէնատլէրի, հադդը աճիպանէմոէ օլան էմնիյէթի իլէ պէնատէնիղի թա՛ղիմ ու թէքրիմ իթմէք իտիթյուպ իատատէթէն թարաֆընըզա կէօնտէրմիչլէր տիր։ Վէ չու հալ իլէ իչպուտուրէթը ատըճույանէատ օլան մէմուրիյէթիմին, էօյլէ բէքտատ էհէմմիյէթսիզ, վէ էտատսըզ օլմատըզընը սիզ տաճի կիթիրաֆ իթմէկմէնիզ— տէյինճէ, մատամազէլ Տանժէն կիւլմէյէ չալըշարագ,

—Տօղրուտու միւսիւ դօնթ, ֆէնոատէթիս էֆէնտինիզին՝ ճարիյէնիղէ ատէթա նիւզէ չըգմըշ պիր չօճուդ կիղի պարընմագտա օլտուղնա պիր միւմքին էնտատմայըրըմ։

—Ֆագաթ պէնատէնիզ, զաթը ֆէնոատէթսիմաթէրինին, հադդընըզտա օլան հրատիյաթը խուտուսընատա եանըմագտա օլտուզունուզա սիղի իգնա իտէպկիրիմ —տէտի Բօշֆօր քեմալէ խահիշլէ։

—Ա՜հ միւսիւ դօնթ —տէտի Տանժէն խաթիհզա իլէ— էնտատնըն տիհանընատան սէօղլէր բէք դօլայ ուչապիլիր, ֆագաթ հրատիյաթըն էսէրինի խապաթ իտէն գալ օլմայուպ, իլլա հալլ օլմալը տըր։

—Պէնատէ սիղէ հէմֆքեարըմ —տէտի Բօշֆօր— էօյլէ ադիմ վէ մուհիմ պիր մէսէլէ վար քի, անըն իսպաթը պիւսպիւթիւն Գարտինալ ճէնապլէրինին էչհինտէ տիր։

—Ցեակյինիզ խապաթ հա՛նկըսը սըր միւսիւ —տէ-
տի Գաթէրին, ասն տէրէճէ Թաաճիւպ խէրէք։

—Ձէխաժէթլու Գարտինալ հաղրէթլէրի, կէրէք սի-
դին հագդընըզտա հըտա լթոտկի Թէվէճճիւհաթէ, վէ
կէրէք խանէտանը ալինիդէ օլան հիւրմէթ ու բիայէթի
գաստիէնին խապաթ խէտիմէք իչուն, սիզէ Թէգաբ
բիւպ լթոմէք՝ նանի զաթը ալինիկի քէնտի խանէտա-
նը,յա պիրլէշտիրմէք սըղուսը,յա սուզան օլմագտա սըր։

—Նվվէթ, միւճիպլի իֆթիխարըմ օլան պու Թէգլիֆ՝
նէք տէֆա օլաբագ ճաբիյէնիզէ սրղ օլունտուզունտա,
պէնտէ էօյլէ զանն լթոմէքտէ խոխմ —տէտի կէնճ գըզ
ազըր պիր վագտ իլէ— ֆագաթ մաատէմ քի բէտտա
լթոտկիմ Թէգլիֆ էլան, վէ սուբէթը միտսիւբրանէ-
տէ, Թէգբաբ օլունտույօր, վէ պէնքի տէ ազ վագըթտան
աատէթա ճէպը, վէ Թէտագըզ սուբէթի քէտազ խոճէնէք
տէր, իմտի Թէտպահլի նկյէթի լթոմէզ օլտուզումա Թա-
բաֆրընըզտան ասլա Թաաճիւպ օլունմամալը սըր։

—Էօյլէ մաատէլէր վաբ քի —տէտի Բօշֆօր— ին-
տան անլէրէ օլ տէրէճէ էհէմմիյէթի վէրիր, վէ օլ գա-
տար հիւրմէթի խոէր քի, անլէրտէն գօլայճա քէֆֆը
եէտա խոէմէզ։

—Ա՛հ միւսիւ գօնթ, բէք միւտահիննիհիզ։

—Ֆագաթ էֆէնտիմ, Թէգլիֆի օլունան մաատէյի
պէօյլէ մուսէրրահէ բէտտա լթոտկինիզտէն, Գարտինալ
ճէնապլէրինին հըտա խոէկէլտիկի մահզունիյէթի նէ գա-
տարտա չօգ օլսա, կէնէ հագդընըզտա ճէպը լսոթխմալ
լթոմէք, զաթը ֆէխաժէթսիմաթլէրինին Թաալը լէթա-
ֆէթ մապլէրի խարիճինտէ պիր,չէյ տիր։ Հաթտա
պէնտէնիզ պու խուսուտտա սիզի Թէէմին լթոմէք իչուն,
Գարտինալ Թարաֆընտան, խաասէթէն հուզուրունըզա
կէլմիչիմ տիր։

Կէնճ գըզ, Բօշֆօրուն պու սէօզլէրինտէն օլ գա-
տար մէմնուն օլտու քի, հաթտա աճէպ եանլըշ մը ան-

լամըշ սըր, տէյտու գօրդմագտա օլուպ։

—Ա՛հ միւսիւ գօնթ —տէտի ատէթա պագըրարագ—
մաատէմ քի պէօյլէ տէյօրսընըզ, իմտի Գարտինալ ճէ-
նապլէրինէ Թէչէքքիւրիւմի սրզ լթոմէզլիյէ հիմմէթ կ-
ատինիզ։

—Մաամաղէլ, միւսաատէ խոխնիզ քի, մէմնուրիյէ-
Թիմի լթոմամ իտէյիմ —տէտի Բօշֆօր պիր հալի պէ-
րատէթ իլէ։

—Ա՛հ —տէտի Ցանժէն ասն տէրէճէ պիր էհտիչէ կ-
լէ— տէմէք քի տահա պագպա...

—Ձէխաժէթլու Գարտինալ ճէնապլէրի —տէյտու տէ-
վամ լթոտի Բօշֆօր Գաթէրինին սէօզիւնի գամ խոէ-
րէք— պիր հագդըզլըգ կէօրտիւյիւնտէ, էօյլէ եարը
պուչուգ պիր Թաղմինաթ իլէ իգթիֆա խոէմէզ։ Վա-
պտա պու մէսէլէ հէր նէ գատար քէնտի խամիսլէրինի
մահվ խոէճէքտէ տէ, պու ճիւմլէ եինէ սրղու լթոտ-
յինիզ քիմսէ կէլէ իղտիմաճ լթոմէնիզէ ըաղը օլսուր։
Հաթտա հագդընըզտա հըտա լթոտկի Թէվէճճիւհաթէ
պիր տէյլիլ գավի օլմագ իչուն, էհէր խոթէրսէնիզ
միւսիւ սը Ֆարժի իլէ էվլէնէպիլմէնիզէ մանի օլան
խուսուսլարըն տէֆի ղընընտա, գըրաղ հագրէթլերի
նէզտինտէ անսամիմ իլ պալ լագըմ կէլէն լոթխմասը
տահի լթոմէքլիյէ հագըր սըր։

—Ձիտաո՞ մի սէօյլէ յօրսունուզ միւսիւ գօնթ —տէ-
տի պիչարէ դըզճըզագ, Գարտինալըն պու մէմնուլին
գայրի վատալէրինի իչիտուպ հայրէթտէ գալարագ։

—Հա՛յ հա՛յ, բէք ճիտտի սէօյլէ յօրսուն մաամաղէլ։

—Բէճա խոէրիմ միւսիւ գօնթ, տինլէյինիզ —տէ-
տի Ցանժէն պիր մըգտար սիւքիւթ լթոտկտէն սօնրա—
ճաբիյէնիզ հէնուզ մանսաթըրտան չըգմըշ պիր միւպ-
Թէտի տէյիլիմ. պիր սէնէյի միւթէճավուզ սաբայտա
վագըթ կէչիրիյօրսուն, եանի տէմէք խոթէրիմ քի, տա-
յինա էնկէրէք եըլանըարը իւսթինէ պատագտա, տու-

տագլարըմա սէմու ղէհը տօղունմագտա, վէ կէօղէբիմ ինսան սուրէթինի կէօսթէրիը մասքէլէը կէօրմէքտէ տիր։ Սարայըն տէրունինտէ կիւն օլմազ քի, ֆագաթ նէ տէյօրում, պիր սաաթ պիլէ եօղ տըր քի՝ կէրէք գատըն, վէ կէրէք էրքէք, եէքտիկէրի իլէ տուէլլօ լիմէսինէլէր, վէ պու միւտարէպէլէրտէ խաթիմալ օլունան սիլահլար պաչգա պիր չէյ օլմայուպ, իլա սէօզ, պադըշ, վէ պաղչա տախի ճիւզվի պիր հարաքէթտէն խպարէթ տիրլէր։ Ֆագաթ պու տուէլլօլարըն էնճամինտա, վէ պու սիլահլարըն ուճունտա տայիմա ևա հայաթ, վէ եախօտ մէմաթ հաղըր տըր։ Ա՛հ միւսիւ դօնթ, պէնի իզթալ իթմէյէ, ալտանմայա չալըշմայընըզ տա, սիզի իլէ անլը աչըդ, վէ պիլա ըյա ճէնկիլէշէլիմ։ Էկէր պու թէքլիֆիմի գապուլտէն իմթինա խաէրսէնիզ, հէման պու տաղըդտաէն պէտ իլէ արթըդ սիզի տինլէմէյէճէկ յիմ տիր։ Գարտինալ ճէնապլէրինէն պանա իթտիկի իշլու պէօյուք վէ չաչաալը թէքլիֆլէր, միւճէրրէտ կիպլի պիր նիկէթէ մէպնի օլմալը տըր։ Բէճա խաէրիմ տօղրու սէօյլէյինիզ, սիզ պիր աղ եվվէլ պաղը գատընլարընն տիպլօմաթ օլտուդլարընը թատտիգ իթտինիզ խոն։ իմոի ճարկէնիզ տախի պու սէնաթըմնն իզթիճասընճա, նանի ումուրը սիյասիյէ աչինա օլտուդում հասէպի իլէ, էքսէրիէնս պու կիպի սուլհ մուահէտաթընտա, միւթլագա պիր թարաֆ օլ պիր թարաֆըն մէնֆաաթընը մուճիպ օլաճագ պիր չէյի ֆէտա իթմէսի տաէթ, վէ տաէթա չարխ օլտուդընը իշլէթմիշիմ տիր։ Իմոի սէօյլէյին, պէնտէն թալէպ օլունան ֆէտաքէտալըդ նէ՛ չէյտէն խպարէթ օլաճագ տըր։

—Գարտինալ ճէնապլէրի սիզտէն ֆէտաքէտալըդա տայիր պիր չէյ թալէպ իթմէյօր —տէտի դօնթ— զիբա հըսսիյաթը զաթիյէնիզէ թէմամըն թէմամընա ույղուն օլան պիր վազիֆէնէն իպֆասընա, ֆէտաքէտալըդ

քէլիմէսինէն իսթիֆատլի մինաասպէթ ալմազ։

—Ա՛ֆֆ իտէրսինիզ, տէտիյինիզտէն պիր չէյ անլայամատըմ —տէտի մատամազել Տանժէն։

—Զաննը ատիպանէմճէ —տէտի Բօշֆօր ֆիթռաբատը պիր հալ իլէ— միւսիւ տը Ռիշլիօ սիպէն գըրալիչայէ սաատըդ պիր տօսթ օլտուղունուդը մէմուլ իթտիյինտէ նանըլմամըշ օլմալը տըր։

—Բէք տօղրու տըր, զաթը հաչմէթմէապլէրի հազրընտա օլ տէրէճէ սաատըդ պիր մուհապպէթ, վէ պիր հիւնի թէվէճճիւհ հըսս իթմէքտէյիմ քի···

—Լաքին օլ թէվէճճիւհաթ հէր նէ տէրէճէտէ տախի օլտա, նինէ Գարտինալ ճէնապլէրի՝ զաթը հաչմէթսիմաթլէրի հազրընտա հըսս իտէկէլտիյի թէվէճճիւհաթի գատար չիտաէթլի օլամազ —տէտի Բօշֆօր մէրսուսմէնին քէլամընը գաթի իտէրէք— վէ իշթէ պու սէպէպտէն տիր քի, հաչմէթլու գըրալիչա հազրէթլէրինին՝ նամ ու չանլարընը սէքթէտար իտէկէլմէքտէ օլան, պաղը էսէֆէ չաէտան վազատլէրին, տէֆ ու իղտըրսէն ղըճընտա սիպէն մուտավէնէթինիզ թալէպ օլունույօր։

Բօշֆօր, պալատէ մուհարրըր մէգաէֆյէ հէնուզ խութամ վէրմիչ օլտուդը հալտէ, դիբրի սէպէպտաթ իտէն օտաճըղընն տէրունինտէն պիր չամտաթա իչիտիլինճէ, կէնճ դըզճըպաչ սօն տէրէճէ տիւչարը էնտիչէ օլարաք դըղըրըպ պօզարտը իսէ տէ, նինէ պիֆիուքթուր պիր հալ քէսպ իտէկէլմէյէ չալըշարաք։

—Մ՛իւսիւ դօնթ։ Թէքրար տէրիմ քի —տէտի— իրատ պույուրտուդունուդ սէօզլէրտէն ասլա պիր չէյ անլայամատըմ։ վէ ճարկէնիզլէ նէ մատտէ հազրընտա սէօյլէշմէք իսթէմիյինիզի պիլէմէյօրում։

—Ֆագաթ Բօշֆօր քէնտույի մաղլուպ ատտա իթմէյուպ, մահզա կէնճ դըզըն իշլու մուսիրրանէ իտտաասընատն, վէ ըզհար իթտիկի թէճահիւլտէն հիտտէթլէնտի, գիբա մուտահիլէյհ, ումուրը սիյասիյէճէ օլան

մէհարէթինէ նիապէթէն քէնալը մուվաֆագըյէթ խոս-
մէմէքաե խոս։

—Մէմուլ եթմէմ քի —ասէ— միւսիւ որը Ֆարժի
տախի սիղին կիալի ըղհարը թէճահիւլ եթսին, զիրա
մէրդումըն նէյնի եթմիշ օլտուղը օլ մուհիմ սէյհահաթ,
զանն խաերսին քի պիր աղ էվվէլքի եթտիյիմ թէշղի-
հաթէ բէք մինասիպ տիւշիյօր, վի էկէր զաթընըղ
միւրատա եթմիշ օլսանըղ···

—Ա՛հ, էկէր միւրատա եթսեմ··· իչթէ պէրիւք վէ
էհէմմիյէթլի պիր սէօզ —ասէ մատմազել Տանժէն,
հըրա եթտիյի հիսաէթինէ նէմ պիր թէպէսիւմ թահ-
սընատա սէթիր խաերէք— ֆագաթ միւսիւ գօնիր, հա՛ն-
կը չէյ միւրատա եթմէմի խոթէյօրսընըղ, բէճա խաե-
րիմ սէօղիւնիւզի կյզահ խոնիղ, դըրալիչայի խըյանէ՞թ
մի միւրատա խոսյիմ, նիհայէթ սէյճէյինիղ պու սէ-
յի՞ղ մի խոս։

—Գըրալիչայա խըյանէ՞թ մի եթմէք —ասէ Բօշ-
ֆօր ադիմ պիր հայրէթ ալամէթի խպրաղ խաերէք—
Ալլահ կէօսթէրմէսին, պէնատէնիղնի զաթը հաչմէթմէ-
ապէրի հագդընատա հիւրմէթ ու բիայէթիմ պէր քէ-
մալ օլտուղը հալտէ, նա՞սըլ օ կիալի պիր ճինայէթի իր-
թիքապ խոսէպիլերիմ, հաչա մատմազել հաչա, պէնիմ
տիհանըմնատան պէօյլէ պիր սէօղ չըդմատը, պէնատէնիղ
նալընըղ շուբայը անլաթմազ խոթէրիտիմ, համի պու
արա սիւվարի գայմազամիլըը մէմուրույէթի միւնհալ
օլմազլա, Գարտինալ ճինապէրի, իչղու մէմուրիյէթը
մուհիմմէյի միւսիւ որը Ֆարժինին էօհատինէ իհալէ
եթտիրմէյէ պիր վէսիլէ պուլտուղունատա, քէնատսինի
պահտիսար ատտ խատճէք տիր։

—Ա՛ վէսիլէ՞ տէ մի լազըմ օլսունօր— տէտի Գաթէրին։

—Աման նա Բապպիմ, նի՞չինն սէօղլէրիմէ տույի մա-
նա վիրիյօրսունուղ։ Գարտինալըն միւքատաթաթ խոս-
ճէք բէք չօղ պէնատէլերի օլտուղընը պիտիրսինիղ· պու

ճիւմլէ միւշարիէյհին նազարը թէվէճճիւհինի գազան-
մազ, վէ հիմայէսի Թահտընա կիրէպիլմէք, միւսիւ որը
Ֆարժիյէ բէք գօլայ օլաճազ որը։

—Սէօղիւնիւզէ տէվամ խոնիղ —ասէ կէնճ գըզ
աղիմ պիր խահիշ իլէ։

—Է՛հ, նիհայէթի ավլայապիլմէք —ասէ Բօշֆօր
քէնատս քէնատսյէ, վէ սօնրա մէրդումէյէ խիթապէն—
օլապիլիր քի Գըրալիչայէ խիթապ օլունմուշ, վէ մու-
մանիէյհա կիալի աֆիֆէ պիր գատընըն բահաթ ու ա-
սայիշինի կիալ խոճի Թահդիրամիղ պիր քէտղըս
գօնիրն էլինէ կէչմին։ Իմտի սօրաըրըմ սիղէ՝ Գըրալ
հադրէթլերինէ պիր խըտմէթ, վէ պիր ֆէտաքէտըլըդ
եթմէք նէյնէրը խայրիյէսի իլէ, պու կիալի մէզմուտ պիր
քէտղըս Գըրալիչայէ Թագտիմ խաէճէք հէրտէ, Գար-
տինալ ճինապէրինէ Թէպիմ եթսե տահա ալա օլմո՞զ
մը, դիրա, նասըլ քի մալիսմինուղ տիր, պու կիալի
մուհաբրերաթ, Գըրալիչա հադրէթլերինէ տատէթա հա-
դարաթ տատ օլունապիլիր։

Մատմազել Տանժէն, խոթիհզաքէտրի, վէ զօր իլէ
Թէպէսիւմ եթտի, վէ հիտատէթինատէն չարբմազտտա օ-
լան գալալինին տատմէսինի էլի իլէ Թէսքին խաերէք
շու հօլտա ճէվապէ միւսարատաթ եթտի։

—Միւսիւ, պիլմէմ տամմա, տճապտա հանըլը յօրմու-
յըմ· ֆագաթ պու կիալի խըտմէթլերի տէրիհտաե խոճէն
տաէմիներ, ճատուս վէ զամմազ սրֆաթը վերիլմէքտաե
օլտուղընը չօղ տէֆա իչթիմիչիմ տիր։ Միւսիւ որը Ֆար-
ժի նամուտը պիր զաթ որը, վէ ալել խատուս տահա
հէնուղ սարայա կիրմիշ օլմազլա, պէօյլէ հալ ու գալ-
լերե ալընըղ տէյիլ տիր։ Վագտա Թանըտընըմըղ պիր
Թագըմ տսընդատէլերին զուրուր ու Թէքէպպիւրլերինի
Թաթևիպ խաեր օլան պու կիալի Թէքլիֆլերտէն, մեր-
գում քէնատսի մուհադդար տատ խաէճէքտի, խոճի
բէք պէօյլուք պիր պահտընարլըդ որը քի, զաթընըղ

ճարքյէնիզի ահմագ վէ ագըլսըզ պիր մախլուգ զանն խոերէք, պանա միւրաճաաթ իթմէյի միւնասիպ կէօրմիւշևինիւզ, զիրա պէն գաատըն օլտուղըմ հասէպի իլէ պէօյլէ պիր հադարաթէ պէտէլ, սիղտէն թարզիյէ թալէպ իսէմէյէճէյիմ տէրքեար տըր։

Կէնճ գըզ, պալատէ մուհարրիր սէօզլէրի օլ տէրէճէ թաթլը պիր ոէտայըլա, վէ օլ գաատար թապիյի պիր րահաթի պալ իլէ թէլաֆֆուզ իթտի քի, Րօշֆօր ալտանարագ քէնտու քէնտույէ,

—Նէ գաատար տա դուրնագ տըր, քէնտինի մէզատ իտիյօր, սաթըլմագա գարար վէրմիշ տիր։ Իմոի ֆիեաթընը թայնն իթտիյիմ հալտէ, իչ գօլայճա թէսվիյէ օլտնանճագ տըր —տէտի քտան։

—Մաամաղէ՛լ, սիւվարի գայմագամլըղը բիւթպէսի, միւսիւ յոր Ֆարժինին պէ հադգէն արզու իտէպիլիր օլտուղը լազու իգպալին նիհայէթի սայըլմամալը տըր։ Ֆաւ մէմուրիյէթ՝ իգպալ նէրահաւպանընըն իլգ գաատէմէսի տիր քի, մահզա Գարաինալ ճէնապլէրինին լուԹֆ ու հիմմէթի իլէ գաատէմ պասըլապիլիր։ Վէ մէրդումմալիք օլտուղը ջէքիավէթ ու չէճաաթը սայէսինտէ, իչպու չէրէֆ ու իճլալ մէյտանընտա սիւրաթլէ թէգաատիւմ իտէճէյի տէրքեաղ տըր —տէտի։

—Յէմէք քի —տէյու իթիրազ իթտի Գաթէրինն— սիղ թահտը հիմայէթինիզտէ օլան օրտունըն զապիթլէրինի, ճասուսլարտան վէ իտայընլարտան լնմէհսաղ իթմէգքաէսինիզ։ տէմէք քի, պու կիւնքի կիւն ինսանլար, տիւշմէն աթէշի ալԹընտա չէճիանէ տէօյիւչէրէք պիր գալա, վէ պիր թապիա իսթիլա իթմէքլէ նայինի բիւթպէ օլտանանագտտա տըրլար։

—Մաամաղէլ, տօղրուսը նաթըղ-արէրտագլըղ տա մէչհուր օլան (Պաաօն Ռիյէրինն) լիտանըյլա սէօյլէօրտունուղ —տէտի Րօշֆօր կիւլէրէք— ֆագաթ, չու նօգ-Թայը սիղէ իսթաը իտէրիմ քի, Գըրալըն լուԹֆ ու

միւքիւվվէթինէ սէղավաթ պուլրօլան միւսիւ տը Լուլի, ասլա օրտուլարտա պուլունմամըշ տըր։ Իմոի էկէր տօստունուզ օլան միւսիւ տը Ֆարժի, Գարաինալ ճէնապլէրինին լուԹֆէն քէնտույէ թագտիմ իթտիյի տէօԹը միւրիւվվէթբէյվէսթի ըհտա իթմէգ իսէ, աղ միւատէթ զարֆընտա իմրահօր նասագ օլունմաղլա, կէօյսիս տահի, րուհ էլ գուտս նըշանը ալիսի, վէ միւրատտա միտտալըը իլէ թէղեին օլունաճաղը չիւպհէտէն վարէսթէ տիր։

Կէնճ գըզ, Գըրալիչանըն հադգընտա հըսս իտէկէլտիյի սատագաթը գաահիէսինէ րագվէն, գուրնագ Րօշֆօրըն՝ պալատէ մուհարրիր պու բարլագ, վէ սիհրամիզ սէօզլէրտէն պիր տէրճէյէ գաատար ալընտը իսէ տէ, (զաթէն Րօշֆօր տահի պու սէօզլէրին միւճէրրէտ Գաթէրինին գալպինէ թէէսիր իտէճէյինի քէչֆ իթմիչ իտի) ֆագաթ իչպու մէնզարէտտ խաֆիյէն հաղըր պուլընան Պըդինհէմի տէրխաթըը իտտուպ, վէ պու ֆէլաքէթէ մուգավէմէթ իթմէյէ գարարը գաթի վիրճէլէ, ագլընը պաչընա թօղլայարագ հէման այագա գալդը, վէ պիր ան ագտէմ ֆիքրինէ իչղալ իթմիչ օլան էֆքեարտէն մահճուպ օլարագ, աղըր պիր վագաթ, վէ պիր թավրը սէրքէչանէ իլէ,

—Միւսիւ, իչթէ պու տէֆա տէտիյինիղ սէօզլէրին մանասընը քհամիլէն անլայապիլտիմ —տէյիւ պաղըրտը Րօշֆօրը թահդիրամիզ պիր նիկահ իլէ մէյտաս իտտէրէք։ Սիղ պիր սէնաթը մէզմունէյէ պէտէլը իւճրէթ օլարագ, պանա պիր սատատէթը հալ թէէլիֆ իտէյօրսընըզ։ սիղ իսթէյօրսունուզ քի, քէնտի էֆէնտիսինի վէ Ալլահընը, կիւլէրէք վէ բուս իտէրէք էլէ վէրմիշ օլան խայըն (Ծուգա) կիպի, ալէն տահի պիտուչ, վէ աֆիֆէ էֆէնտիմէ իսրյանէթ իտէյիմ։ մուսահիլէ յհայը սաթայըմ, էլէ վէրէյիմ։ Էվվէթ, սիղ իսթիյօրսընըզ քի, Գըրալիչայա գօլայ սուրէթտտ իսրյանէթ իտէպիլ-

մէք իչիւն, անըն հուզուբընաա տիղ չէօքիւպ, հալթագլըգ խաէյիմ, ֆագաթ պի՞լմէյօրմուսունուզ քի Գըբալիչա, պանա պիր տօսա, վէ հաթաա պիր զըղ դարնաաչտան պիւն տէրէճէ զիւնատ տիր· պի՞լմէյօրմուսունուզ քի, մումախլէյհա, նէֆրէթամիզ պիր միւֆթէրի թարաֆընտան ալչագճասընա իթհամ օլունաուզունտա, քէնտույի միւտաֆաա, վէ թէսէլլի իթմէք իչիւն հալընըզ պանա միւրաճաաթ խտէճէք իտի, ֆագաթ սիզ մահզա Գարոմնալըն տօլու քիսէսինէ սատըպ օլտուզունուզտան, պու կիսի հըսախյաթը մուգաատէյի անլամամագ՝տասընըզ։ Էվվէլթ պիր քէրըճ տէօթիւի սըզմըշ օլան օլ շահանէ էլլէր, էկէր պէնի տէյիվ թէհտիա վէ ազար էլէ, հաթաա ըրզգաթ վէ թէզաֆիւլ իլէ հուզուբունտան տէֆ օլմամը իչարէթ իթաէ իտի, ճանըմ պէտէնիմտէն այրըլըյօր կիսի միւթէհասիր օլարագ՝ օլ անտ թէսլիմի րուհ խտէճէք իտիմ։ Ա՛հ միւսիւ Բօշֆօր, տէֆտէն տէրիմ քի, սիզ պու կիսի նաղիք տույղուլարը հըսա իթմէքլիյէ, պու հօլտա սատագաթ ու ֆէտաքէարլըգլարը անլամագա միւգթէտիր տէյիլսինիզ։ Իմտի պանա իթհտիյինիզ օլ մէգմուտ թէքլիֆէ անճագ պիր ճէվապըմ վար, տէֆ օլունուզ, տրշարը չըգրնըզ միւսիւ...

Վէ մուսախլէյհա, իչպու աերքէշանէ թամըրըյըլա մաղլուպ իթմիչ օլտուզու տէֆիլ հերիֆէ բարմաղըյլա գաբույը կէօսթերի վերտի։

Գօնթ Բօշֆօրըն պու մաղլուպիյէթի չօդ սիւբմէտի։ Մէրգում օլ անէ դատար սիմասընը սէթը իթմիչ օլան բիճաքէարլըզ նիդապընը չագ իթմէքլէ, անլընըն տամաըլարը տիքիլտի, վէ սօն տերճէճ պիր հիտէթ ու չիտէթ խարագ խտէրէք։

—Մատմազէլ —տէտի սէօյնի եիւքսէլտէրէք— սիզ պէնի թահգիր խտիյօրսընըզ, ֆագաթ պիլմէյօրսընըզ քի, պու հագարէթի պէնիմ չահարմա օլմայուպ, իլլա

տօղրուտան տօղրույա գարտինալէ այիտ օլմազլա, ճուճմախլէյհին քին ու տատավէթինէ եէր վէրիյօրսընըզ քի, էլպէթտէ պու խուսուսէթին իլգ գուրպանը միւֆթի օլաճագ տըր։

—Շիւպհէ եօք քի, պու սէօզլէր իլէ պէնի գօրգուճմագ խաթէ յօրսունուզ —տէյու ճէվապ վէրտի Գաթէրինն հիտտէթ իլէ— ֆագաթ սիզէ չուրայը պէյան խտէրիմ քի, միւսիւ տը Ֆարժի կիսի էհլի նամուս տտէմլէր, ալչագճասընա եաչամագտան խտ, էօլմէյէ պէն դաթ տահա միւրաճճահ տատ խտէրլէր։ իմտի տօն տէֆտա օլարագ էմի խտէրիմ, տրշարը չըգրնըզ միւսիւ։

Մէրգումտ, տէտիյի սէօզլէրճ խաթամ վէրմէք իւգրճ իքէն, օտաճըզրն տէրուհնտահն պիր չամաթա իչտիվինճէ՝ ֆէնա հալտէ մուղթարըզ օլտու, Բօշֆօր իտէ տուտագլարընտա ճէհէննէմքեարի պիր թէպէսիւմ օլտուզու հալտէ, էվվէլա մէգրնւր օտաճըզա, վէ սօնրա կէնճ գըզրն սիմասընա սըլյըզճա պագարագ օտատան տրշարը չըգուպ կիթտի։

Դ.

Գօնթ Բօշֆօր, մահալի մէգքնւրտէն կիտէր կիթմէզ, մատմազէլ Տանժէն տէրագապ մէվգուֆինհն սէպիլէ թահլիյէլէրինէ թէչէպպիւս իթտի։

—Ա՛հ, սիզ պիր մէլէքսինիզ —տէյու պաղըրտը միւսիւ տը Ֆարժի մէրսումէնին այագլարընա գարանտարագ։

—Մէլէքտէն տէ միւթէպէր, ալիճէնապ, վէ ագիլէ գատընսընըզ— տէտի Պըճինկհէմ սէրֆիրու խտէրէք։

—Ա՛հ, չու սէֆիլ Բօշֆօրը հէր պիր նիկհատընըզլա թազիպ իթտիյինիզտէ, աճէպա նէ գատար կիսզէլ, վէ լաթիֆ պիր հալ քէտապ իթմէքտէ յիտինիզ։

Միւսիւ տը Ֆարժի, պու սէօզլէրի սէօյլէտիյինտէ՝ կէօզլէրի քէմալի աշղ ու թէհայիւր իլէ Գաթէրինին

լեթաֆելեթ պախչ սխմասընա աթֆ օլուննուշ խոխ։

—Ա՛ճապ քէնոխ իւզերինէ խոթիհզա իլէ կիւլտիւյինիւզի հըսս խթոխյինոսէ, օլ խայըն Րօշֆօրըն սխմասը նէ մէքրուհ պիր հալ քէսպ խթոխ —ոէոխ Պըզինկհէմ կիւլերէք— Տօղրուսը օլ թօհաֆ մէնզարէյի կէօրմէքլիյէ նայիլ օլամասըզըմ իչիւն թէէսսիւֆ խոէրիմ։

—Ռերէմ պույուրունուշ էֆէնոխլեր —ոէյու միւտախէլէ խթոխ Գաթէրին— մասէմ քի մուխաթաբա թա պաշըմըշ ուճունսոս տրը։ Իմոխ մէկեր, մէոհլեր, վէ լաթիֆելեր իլէ թաղելյի էվգաթ խթմէնիշ քհարը ադի՞լ մի տիր։ Ա՛իւսիւ գօնթ պիլմիշ օլասընըշ քի, Րօշֆօր սիզին խթոխյինիշ չամաթայը իչխթոխ, վէ պէնիմ տախի օլ եիւզաէն հըսս խթոխիմ խէվֆ ու էնոխչէյի ֆարգ խթմէքլէ, արթըզ սիզին պուրսաոս մահֆուզ օլսուղունուզա, ղերրե գաոար չիւպհէսի գալմամըշ օլսուղունս թէէմին օլունուշ։

—Տօղրուսու պու մահիր ավճը՝ քէնոխ չի՛քհարընըն լղինի բէք ալա պուլսուս —ոէոխ Պըզինկհէմ։

—Վէ հիչ չիւպհէ եօգ քի, պիր չարնէք սաաթ տախի բահաթ վէրմէյէճէք տիր։

—Հա՛յ հա՛յ, էկեր մէյոան վէրսէ, սօն տերէճէ պէճերիքսիզլիք խթմիշ օլաճագ տրը։

—Իմոխ, նասըլ քի կէօրմէքոէխինիշ, նէ եարաճաղըմըզա տայիր սերիան պիր գարար վէրմէլիյինիշ։

—Ճու հալոէ, չէճի պիր սաէմ իչիւն, եալընըշ պիր չէյ վար եարաճագ —ոէոխ Ֆարժի— եանի հէման պու տադըզսոս, վէ կիւնոխու կէօղի իլէ, սերպուլենսոսնէ էլիմ գըլըճըմին գապղէսի իւզերինոէ օլարագ պուրսաոսն տրչըրը չըդմալըյմ։

—Սապընհա՛ սադընհա —ոէյու պաղըրսը Գաթէրին, վէ Պըզինկհէմ խթոխսէն— աման Միլըօրս, Ալլահ աշղընս օլսուն, էկեր ճարիյենիզի էօլուրսմէք խթմէքսէնիշ պըրագմայըն, ղերս տիչարը չըդար չըդմաղ էօմրիւնէ գասս խոէճէքլեր տիր։

Պու արս խըտմէթքհարէ դըշ, աղիմ պիր խէվֆ ու թէլաշ իլէ օտս գաբըսընոան իչէրույէ կիրուպ։

—Ա՛հ մաոմաղէլ, մէն խթմէքլիյէ միւգթէոիր օլամասրմ, գաբույը զօր իլէ աչըրլար··· իչթէ իչթէ կէլիյօրլար···

Խըտմէթքհարէ դըշ, հէնուշ սէօղիւնէ պիխթիրմէմիշ իքէն, ոերագսոս գարունըն էչիյի իւզերինոէ, արգասընոս պիր գաչ նէֆէր ժանտարմալար օլսուղը հալոէ պիր բօյիս նիւմայան օլսուս։

Գօնթ Ֆարժի, մէրգումանէ մուգսոպէլէ խթմէք իչիւն իլէրույէ տօղրու պիր գաչ ատրմ ալը խսէ տէ, մաոմաղէլ Տանժէն տէհչէթլիս պիր սէտայըլա պաղըրարագ, աչըգընըն գօլունա սարբլըպ ալը գօյսոս։

—Միւսիւ գօնթ տը Ֆարժի քի՞մ օլույօր —ոէյու սուալ խթոխ բօլիս։

—Պէնիմ —ոէյու ճէվապ վէրոխ ասըլզատէ տէկիգանը սէրքէչանէ պիր թավը իլէ։

—Գըրաչ հազրէթլերի նամընա սիզի տերոէսոթ իտէրիմ։ իմոխ գըլըճընըզը թէսլիմ իտնիպ։

—Գըրա՞չ նամընա մը —ոէյու թէքրարլատը գօնթ, գընընսոան նըտֆընա գատար չէքմիշ օլսուղու գըլըճընը էլինոէն պըրագարագ։

Իչպու հատիսէյի նահէհ զուհուր, ատէթա չիմհէք տարպեսի կիպի միւտհիշ օլուպ, ղերրե գատար մուգավէմէթ խթմէքլիյէ մէ յոան գալմամըշ խոխ, պիր սանկի գատար տէհչէթլիս պիր սիւքիւթ հիւքմ ֆէրմա օլուպ, մաոմաղէլ Տանժէն տախի չիոոէթը ըզթըրապընսոան սուս բուս աղլար, վէ սիմասընսոան տանէ տանէ կէօղ նաչլարը նէրէ տէօքիւլիւրլեր խոխ։ քիմ պիլիր՝ պէլքի մերսումէ պու անոէ, աշըգընըն հուրբանէթինի մուխաթարայէ իլգա խթմիշ օլսուղու իչիւն նատիմ օլմագսոս խոխ։

Պու մէնզարէյի թագաթ ֆէրսատէն եալընըզ լօրա Պըդինկհէմ պէ ֆիթուբ, վէ պիլա թէէսսիւբ քէմալէ ասայիշի պալ իւզրէ պուլունուպ, սիմսընատա նիմ թէպէսսիւմ օլտուղը հալտէ, դաբօթընըն տիւմէլէրի իլէ շինամազատա խոի։ Մուհամիլէյհին ընշար խոէկէլտիյի պէսալէթը պէ ֆիթուրանէ, օլ գատար թագիյի կէօրիւնմէքտէ խոի քի, պու հալ պիր տէրճէյէ գատար կէնճ գըզընն ըղթըրապը տէրունինին թէսկինինէ մէտատ օլմազլա, ըրդդաթ ու խօթիրհամ իյմա իտիճի օլան օլ կիւղէլ կէօզլէրի իլէ լօրտըն սիմսընատա պագտըղընատա, Պըդինկհէմ հէման մէրգումէյէ եանաշըպ դայէթ բէատէն։

—Միւթէէմինին օլունուղ մատմազէլ, հիչ պիր վագըթ պիր գատընըն պէնոէնիդէ վուգու պուլան բէճատը պէյհուտէ, վէ սէյէրէսիդ գալմամըշ տըր։ քէնտի տօստլարընը մուհամարատէ պըրագըպատա պէ ֆիթուբ օլմազ, Պըդինկհէմին ատէթինատէն տէյիլ տիր։ էվվէթ, Պըդինկհէմ նէ Գըրալտան վէ նէ տէ Գարտինալտան գօրդար, վէ իչթէ պու սէպէպլէ գըլըճ չէքիպ տէ բօլիսլէրի ֆիրար իթտիրմէյէ հաճէթ կէօրմէդ։

—Ֆըսըլթը լազըմ տէյիլ տիր —տէյու հայդըրտը բօլիս։ —սիդատ միւսիւ հայտէյհին պագատըմ, դիրա մուդավէմէթ իթմէքդիյհին ֆայտատը օլմատըդտան մատտ թէօհմէթ տախի ատտ օլունուբ— տէյէրէք, մայէթինատէ օլան ժանտարմա նէֆէրաթընը գօնթա իրայէ իթտի։

Լօրտըն պիր իշարէթը մախսուսէսի իւզէրինէ, Ֆարժի պիլա հարաքէթ տուրտու, վէ Պըդինկհէմ էօյլէ պիր թավրը սէրքէշանէ, վէ խօթիհզաքեարի պիր հալ իլէ բօլիսէ տօղրու իլէրլէտի քի, մէրգումի տախի տիւքին պու հարաքէթինատէն, վէ ալէլ խուսուս լաթիֆ, վէ ատատը ատալէթ իպրաղ իտէր օլան սիմսընատան միւթէէսսիրէն հայրէթէնատէր հայրէթ օլուպ գալա գալտը։

—Միւսիւ, զանն իտէրսէմ սէօզլինիւզ պանա խիթապ օլունմուշ իտի —տէտի տիւգ։

—Սիզի թանըմամ միւսիւ —տէյի ճէվապ վէրտի մէրգումի, Պըդինկհէմին քիւսթահլըզընատան շաշըրտագ— սիզ կիտէպլիերսինիզ։

—Հա՛յըր միւսիւ, կիթմէյէճէյիմ —տէտի Պըդինկհէմ, պիր ալ տահա իլէրլէյէրէք— զանն իտէրսէմ սիւքիւթ իթմէքլիյիմի թէնպիհ պույուրտուննուզ իտի։

—Ա՛ միւսիւ, տօստունուղընն տէրտէսթի խուսուսունատա մուգավէմէ՞թ մի իթմէք իսթիյօրսունուզ — տէտի բօլիս տիւչարը էնտիչէ օլարագ— ժանտարմալար կէօզլինինիզի տէօրտ այընըզ հա։

Պըդինկհէմ, հէման բօլիսէ միւսատէմ իտէճէք տէրճէտատ տէ թէդպիրսուզ իթմիշ իտի քի, մուհամիլէյհին պու հալինատէն պիչարէ բօլիսին պէնզի աթարագ տամլա տամլա թէր տէօքմէքտէ իտի։

—Միւսի՛ւ, ատէթա սըյրըզ քիւլխան պէյլէրի կիպի հուղուրըմտա չապգա պայընըզտա օլտուղը հալտէ սէօյլէմէքլիյէ ճիւրաթ իտիյօրսունուզ, վէ պու հալ իտէ իլք տէֆա վուգու պուլմուշ օլմազլա, սիզին տախի սէֆիհ, վէ թէրպիյէսիդ պիր հայլազ օլտուղունըզա տէլալէթ իտեր։

Վէ մուհամիլէյհ բարմաղընըն ուճույըլա բօլիսին չապգասընը տիւրթէրէք բէնչէրէտէն աչագը աթը վէրտի։

—Միւսիւ —տէյու հայդըրտը բօլիս հիտէթինատէն պէնզի պիւսպիւթիւն սօլարագ— պու հագարաթըն հիսապընը վէրէճէքսինիզ, պէն հայիդ օլտուղում մէմուրիյէթի մէվգըյը իճրայէ վազ իթմէքլէ միւքէլլէֆ օլտուղում հալտէ, սիզ պէնի թահգիր իտէրէք պատալէթի բայիմալ իտիյօրսունուզ, հայտէյհին ժանտարմալար չաբուգ իլէրի կելինիդ։

Ժանտարմալար, զապիթլէրինին էմրինէ իթտաթպիրլէ, հէման իլէրլէտիլէր, ֆագաթ Պըդինկհէմ օլ անտէ դըլըճըյլա եթրաֆընա վաոի պիր տայիրէ չըղա-

քագ ղայէթ միւէօսիը պիը սէտայըլա,

—Թօսո՛ւնլարըմ իհթիրազ իլէ տավրանընըզ, պու-
բատա հիչ պիը քիմսէ եօզ քի Դարտինալըն հիւքմ ու
թէպահյէթինտէ պուլունսունն, պու իչտէ միւճէրրէտ
պիը ճանլըլըզ վուդու պուլտուղու աչիքտար տըր։

Ժանտարմալար Պըդինկհէմին պու սէօզիւնտէն հայ-
բէթտէ գալտըլար իսէ տէ, ֆագաթ բօլիս՝ մայէթին-
տէ օլան նէֆէրաթըն ճիամէն, վէ սիլահէն քէնտույէ
սիբէր օլտուգլարընը կէօրիւպ, եէնիտէն քէսպը չէճա-
աթ իտերէք, տաէթա տիվանէ կիսլի։

—Անըն սէօզիւնէ գուլագ ասմայըն, միւսիւ տը Ֆար-
ժիյի տէրտէսթ իտինիզտէ, սօնրա պու էֆէնտի իլէ
տախի հիսապըմըզը կէօրիւրիւզ —տէյու հայդըրմաղա
պաչլատը։

—Միւսիւ տը Ֆարժի, սէրին պու նէզաքէթլի տա-
վէթինիզէ իճապէթ իթմէքլիյէ հազըր տըր —տէտի
Պըդինկհէմ— ֆագաթ տէրտէսթի հադգընտա չըգա-
բըլան էմիրնամէյի կէօրմէք արզու իտիյօր։

Բօլիս աղըր պիը վագտար իլէ ճէպինտէն պիը միւ-
հիւրլիւ քեաղըտ չըգարարագ, ժանտարմալարըն պիրէ
իլէ Պըդինկհէմէ թագտիմ իթտի։

Պըդինկհէմ, կիւյա մէղքիւր քեաղըտը միւտաֆը-
գանէ սուբէթտէ օգուլօր կիսլի պիը հալ իտլարագ իթ-
տիքտէն սօնրա ժանտարմայէ իտտէ իտուպ։

—Պու էմինամէ, քեամիլէն գանունա մուվաֆըզ տըր
—տէտի թէմքինլի պիը հալ իլէ,

—Իչթէ էֆէնտիմ կէօրիյօրսունուզ քի հագդըմ
վար իմիշ —տէտի բօլիս քէմալի ճէսարէթի իլէ մուամի-
լէյհէ թէգաբրուպ իտերէք —իմտի, հայիզ օլտու-
ղում մէմուրիյէթինն ըէսմի ալամէթինէ բայէթ իթմէ-
տիյինիզ էչքէն, պէնտէն ակֆ թալէպ իտէճէքսինիզ
տիր —տէտիքտէն սօնրա, գօնթա խիթապէն— միւսիւ
տը Ֆարժի գըլըճընըզը թէսլիմ իտինիզ —տէտի։

—Հայֆա քի —տէյու տեվամ իթտի Պըդինկհէմ—
վագտա պու միւհիւրլի քեաղըտ քեամիլէն գանունէ
մեվաֆըզ իսէ տէ, թէէսսիւֆ օլունուր քի միւսիւ տը
Ֆարժի իլէ մինատիպէթի օլամազ, մա մաֆիհի միւսիւ
տը Ֆարժի պուբատա հազըր տըր, վէ հաթտա սիզէ
ըէֆագաթ իտէմէյէճէյի էչիւն տախի ճը տույմագ-
տա տըր։

—Թամա՛մ... եէնիտէ՞ն մի պաչլատըզ —տէտի բօ-
լիս, միւքեալէմէնին քէսպ իթմիշ օլտուղու պու սու-
բէթէ թաաճիւպ իտերէք։

—Միւսիւ —տէյի տեվամ իթտի տիւգ— հէր նէ
գատար բօլիս իսէնիզ տէ, եէնէ ագըլը պիը աատէմ
պէնզէյօրսունուզ. իմտի միւսիւ տը Ֆարժինէն,
սիզին լաթիֆ միւտապէհէթինիզտէն մահրում գալմագ-
մէճմուլ օլտուղունը պիզգաթ թաատիզ իտէճէքսինիզ
տիր։

—Սէպեպսիզ պէյան իթմէյէ հիմմէթ պույուրմու-
սունըզ —տէյու սուաչ էթտի բօլիս մուզհիզ պիր
թավը իլէ, զիրա մերգում, հապանճը ասլըզատէնէն
քէնտուսինի ուարագտայէ ալմագտա օլտուղունը ֆէհմ ի-
տերէք, քէնտիսի տախի պիլ մուդ ապէլէ մուամիլէյհ
իլէ կիւյա էյլէնմէյէ հազըրլանագ։

Պըդինկհէմ, նակէահան աղըր պիր վագտար, վէ թէս-
լինլի պիր հալ քէսպ իտերէք, պիւլէնտ ավագ իլէ
ճէվապսէ ազագ պիրլէ։

—Զիհնէքի գօնթ տը Ֆարժի, հաշմէթլու Ինկիլթէր-
րա գըրալիչասը հազրէթլէրինին խուսուսի իհթիսօրլըզ
մեմուրիյէթինէ նասագ օլմուշ օլմազլա, պուննան պէօյ-
լէ արթըզ Ֆրանսա տեվլէթի իտամէթինտէ միւթահա-
տեմ տէյիլ տիր —տէտի։

—Ա՛յ ա՛յ ա՛յ սահի՞ն մի սէօյլէյօրսունուզ, սօղրու-
սը ֆէնտա տէսիսէ տէյիլ տիր պու —տէտի բօլիս, ի-
նանմամազըզ վէ իսթիհզա իլէ կիւլէրէք— ֆագաթ

տէտիլինիկ սէօվլուն սըհհէթինի քիմ թէէմին իտէճէք։

—Պէն քէնտիմ, ֆօրժ վիլիէը, տուգ ու Պըգինկհէմ, եանի Ինկիլիթէրրա տէվլէթի ֆէխխամէսի պէշ լիմանլարընըն մուհաֆըզ լօրտը։ Վէ հաշվէթլու գըրալիչա հապրէթլէրինի, ֆրանսա տէվլէթի նէզտինտէ սէֆիրի քէալերի, իչթէ պէն պիղղաթ մաթպուլի մուֆտախխամիմ նամըյլա սիպէ իկնթար իտէրիմ քի, պու ասըլ զատէյի սէրպէսթ պըրագուպ, հէմման չու տադըղատա-պուրատան կիտէպինիկ —տէտի Ֆանթրօթիչին (դըբտալիչանըն) քէսնթախ իւֆֆաատէսի։

Վէ մուսիվլէ՞ր, պալատէ մուհարրըր սէօվլէրի սէօյլէյէրէք, կեյֆիչ օլտուղը գաբօթը պիր եանէ ալուպ, ռատարընը թէկնին իտէն մուրաասա նըշանլարը իրայէ իլթատ։

Բօլիս ռօն տէրէճէ միւթէհայըը, վէ թէրէտտիւա իլէ կէօվլէրինի իրի իրի աչարագ լալու էպդեմ գալմըչ օլտուղը հալտէ, Պըգինկհէմ, ճէպինտէն պիր ավուճ ալ թուն չընդարըպ, ժանտարմա նէֆէրաթընա թէվզի իլթիմէքլէ, ֆրանսա վէ Ինկիլիթէրրա դըալիչալարընըն աչդալարընա պատէ նուշ իլթանէլէրինի թավսիյէ վէ թէնպիհ իլթիմէքտէ իտի։

Բօլիս չինիչքտէն վուրուլմուշ կիպի սէրսեմ պիր հալ իլէ, լօրտըն աֆֆընը թալէպ իլթիմէք խուսուսընտա պիր գաչ սէտրէպէքի սէօվլէր սէօյլէտի իտէ տէ, ֆագաթ Պըգինկհէմ ումուղլարընը ըէֆ իտէրէք մերգումա, պիր ան էվվել մահալի մէղքիւրտէն սավուշտուպ տա, չապդաարընա գավուշմասընը ըէճա իլթատ քի, մուսահիլէյհին պու թէքվիֆի տէր հալ լմրա օլունտու։

Իչպու մէնզաբէ, տաէթա պիր սիհրու էֆտունն ալտմէթի կիպի օլ տէրէճէ սիւրաթլէ կիւզար իլթիմիչ իտի քի, մատամաղել Ֆանժէն իլէ գօնթ ու Ֆարժի սանէմ կիպի վալիհու հայրան գալուպ, պու հատիսէյի միւտհիշնին, պէօյլէ հիւանիւ սուրէթտէ խիթամ պուլմասը

խուսուսընտա մէսրուր օլմազա ճէսարէթի իտէմէմէքտէ, վէ հաթտա պիր ան էվվել կէօրիւպ իչթիտիքլերի հալաթէ պիլէ ինանմամագտա իտիլէր։

Ֆագաթ հադըգաթը հալէ վագըֆի օլտուգլարընտա, հէմման Գաթէրինն իլէ Ֆարժի, Պըգինկհէմին էլլէրինէ սարըլարագ, նէք տիլ ու նէք ավազ։

—Ա՜հ միւսիւ տուգ, սիղ պիղիմ գուրթարըճմըղ օլտուճնուղ, վէ պիղտէ իլել էպէտ զաթը սարլանէլէրինէ մինէթտար գալաճաղըզ։

—Պանտա թէչէքքիւր իթմէքլիյէ ըէք աճէլէ իտիյօրտուճնուղ —տէտի Պըգինկհէմ— զիրա անգարիպ վուգու պուլաճագ օլան պիր պէլայը թէպէնտա իթմէք իչուն, իտիմամալ իթտիյիմ թէտպիր, սիղի իչուն պատիյի մահդունիյէթ, վէ նէնթատէն պիր պէտպահալըզ օլաճագ տըր։

—Մատեմ քի միւսիւ տը Ֆարժի խէլտա օլմուշ տըր —տէյի պաղըրտը մատամաղել Ֆանժէն թատաճիւպ իլէ— արթըզ նիչուն պէտպահտա օլաճաղըզ։

—Վագտտա միւսիւ տը Ֆարժի չու հալտէ սէրպէսթ իտէ տէ, լաքին պու սէրպէսիյէթ սիղի իչուն ֆըրդաթ, վէ անըն իչուն տահի տաէթա պիր մէնֆի օլաճագ տըր։

—Մէնֆի՞ մի —տէյու թէգրարլատը գօնթ։

—Ֆըրդա՞թ մը —տէտի, պիչարէ գըզճըղաղ տաէթա բիւյա կէօրիւյօր կիպի պիր հալ իլէ։

Վէ իքիսի պիրլիքտէ վտաֆ օլունմաղ մէրթէպէ էլէմ, վէ մէյուսիյէթլէ կէօվլէրինի ատըղտաէ էյլէնին սիհտաընա աթֆ իթտիլէր։

—Իմտի, միւսիւ տը Ֆարժի —տէյու տէվամ իթտի Պըգինկհէմ— պիր ան էվվել մուճիպի խէլտասընըզ օլան էլգապըն մանտա ու իպտարէսինի անլայտամաընըզ զանն իտէրիմ, պու մատատ, հալի ըղթըրապտէ պիլ պէտահա տիւչինիւլմիւշ օլուպ տա, վագթը ատայիշտէ պիր հանէ աթըլապիլիր օլտուղընը զանն իթմէք, աֆֆ օլունմաղ պիր խաթայէ տիւչմէք տիր։ Հալա,

պիտ ալ մուգալլիմներուն տէյթիպիտ քի, ոյնատեղները լուպիյաթտա, նակէհան էսկի պիւսկիւ բուպալէր կէյէրլեր, վէ գօմիւնէնին խիթամընտա կիյոփքլերի ելմիսէյի չըգարուպ, եիւղլերինտէքի պօճալարը սիլերլեր, վէ էյրեթի սայլարընը ճէպլերինէ գօճարապ եօլլարընա տէվամ խտէրլեր։ Պիմիշ օլասընըզ քի՝ պէնտէնիզ պու հալ իլէ հայիզ օլտուղում մէմուրիյէթի մուխթարայէ իլգա խտէճէք օլտուղումտան մտաէ, սիզին տախի պաշընըզա պիր ղաղապը հինտիւմտարիի տավէթ խտէճէքտիմ քի, իչպու ղաղապտէն սիզի խելաս եթմէք, պէնիմ իչիւն միւմքինսիզ օլաճագտը։ Իմտի հէրչի պատապատ հաշմէթլու Ինկիլիթերրա Գըրալիչասը, մտատմ Հանրիյէթի ճէնապլերինին իմտախօրլըզ մէմուրիյէթը ֆէխիմէսինի գապու իթմէյէ թահամմիւլ կէթիրմէլէսինիզ։

—Գապու խտէրիմ —տէյտ ճէվապ վէրտի [դ]օնթ տէրուննու տիլտէն պիր ահ չէքէրէք։

—Իչպու մէմուրիյէթը ճէտիտէնիզ, մաթպուլի մուֆախամըմ թապաֆընտան տախի թաստիզ օլունմալը տըր, վէ պէնտէնիզ մտել մէճպուպիյէ պու խըտմէթի տէրհալ խտէրիմ։ Իմտի պու տապրզատէն պէտ իլէ, հաշմէթլու Ինկիլիթերրա Գըրալիչասը մէմուրիյին սիլքինտէն ատտ օլունմտնըզլա, զաթը հաշմէթմէապլերի իլէ պէրապէր Ֆրըտնսատան մուֆապէգաթ իթմէկլիյէ հազըրլըզ կէօրինիւզ։

Իչպու մէսէլէնին, չու հալէ ինթահ խտէճէյի, միւսիւ տը Ֆապրժինին խտաթը ու խէյալինտէն կէչմէզ պիր մտատտ օլմազլա, կէրէք մէրզում, վէ կէրէք մտատմազել Տանժէն՝ ազիմ պիր հայրէթտէ գալմըշլար խտի։ Հէլէ պիչարե կէնճ գըզճըղազ, պու տապրպէյի չէքտէէտէն օլ տէրճէճ միւթէէսսիրե օլտու քի, պայըլմազ իչիւն հայըճա զահմէթ չէքմէքտէ խտի։

Գըզինկհէմ, պու հալի թագաթֆէբտանըն տէվամընան խտէ, պիր ան էվվել խիթամ պուլմասընը էվլա ատտ խտէրէք։

—Հա՛յտէ միւսիւ տը Ֆապրժ, ազըճըդ ճէսապէթլի օլունուզ, մտատմազել Տանժէյ էլվէտտա խտինիզ, տէտի։

—Էլվէտտա՞ մը —տէյտ թէգրապլատը գօնթ սօն տէրէճէ մահզունկյէթ իլէ։

—Տէմէք քի, չու անտէ պիրիպիրիմիզտէն այրըլաճաղըզ —տէյտ մըրըլտանտը Տանժէն, թէէսիրլի պիր սէտայըլա։

—Ֆապաթ —տէյտ իլավէ իթտի գօնթ սօն պիր իւմիտա չուլէսինէ սարըլարապ։

—Գըրալիչա էլան Ֆրանսա մէմալիքինտէ պուլունույօր, վէ սիզ տախի անճագ պիր գաչ կիւնտէն հապաքէթ խտէպիլճէէքսինիզ տիր։ Իմտի միւօ՛րտ, ուղուն սիւտէթ տէվամ խտէճէյի մէշհուր օլան իչպու էլէմպախշ մուֆտարէդաթըն սօն տապրզատարընտան, խիթիֆատէ խտէճէյիմիզ սատտէթտէն՝ պիզի մահրում գըլմայընըզ։

—Կէրէք մտատմազելին ատայիչի հալի, վէ կէրէք պիզզաթ սիզին՝ մուխամթապատէն սալիմ օլմանըզ իչիւն, հէման չիմտիտէն թէզի էօզ այրըլմանըզ էլչէմ տիր — տէյտ ըսրար խիթտի Գըզինկհէմ— պիր քէրըչ միւլահազա խտինիզ քի, Բիլէօնըն սէյֆի ինթիզամը տապլիմա պաշընըզ իւզրէ ասըլմիշ պուլունմադտա տըր։ Նայէտ մէրզում այտընըզտա սիզէ պիր չէյ էաբմազա միւգթէէիր տէյիլ իսէ տէ, ֆապաթ զարանըզտա բէք զօլայ վուրապիլիր օլտուղունը ունութմայընըզ։ պէն Գարտինալըն նէ օլտուղընը բէք ալա պիլիրիմ, մէրզում, եիւքսէք օթլար՝ վէ չիմէնզար ալթընտա սիւրիւքլէնէն մարը հէլտիլ նիսար միսալ, քէնտի չիքէարընընն իւղերինէ սէսսիզ սէտասըզ գօյուլարապ անը սարտըգտան սօնրա տէրապապ պէհիրլեր քի, զեվալը մազլում, օլ տէհշէթլու եըլանընն քէնտի պաշը ուճունտա պուլունտուղունտան զերրէ գատար մալիւմաթը օլմա-

աբդը հալտե, հէման զէհրնագ բէնէչէսի ալթընա տիւշէնէպ մահվ օլուբ։ Իլթէ դահրիման Ֆարժիմ պու մէսէլէ իլէ սէօզիւմի թէքրար խտերէք տէրիմ, քի, սիղին խէլասընըզ մահզա Ինկիլթերրա Գըրալիչասը նէզտինաէ օլապիլիր։ Իմոի զաֆիլ պուլունուպտա տիւշմէնինիզ էշ կէօրէճէք մէյտան վերմէքսիզին, տէրադապ պուրատան կիլմէյէ հաղըր օլունուզ։ Էվվէթ, լօրտ Պրդինկհէմտէն, մատամ Հանրիյէթէ թադտիմ օլունմուշ պիր խըտմէթին իճրասընա մէմուրէն, հէման մուֆաբէգաթ խտ կէօրինիւզ։

Գօնթ տը Ֆարժի ճէվապ վիրմէտի։ մուսիէլէյհին էլէնինագ պագ՚ըշը, մատամաղէլ Տանժէնէն նիկհահընա աթֆ օլունմուշ խտ քի, մուսիէլէյհա քէլամէ ադաղ խտերէք։

—Ջաթը ասկանէլէրինէն հադդը ալինէրի վար տը՛ը —տէտի կէվշէք պիր սէտայըլա, մուֆարէգաթընըզ էլղէմ տիր... նասըլ քի սիղին զիքրի ճէմիլինիպ տայիմա պէնիմ սատըդ բէֆիզիմ օլաճադ տը՛ը։ Էօյլէ տէ պէնիմ զիքրիմ մէնֆիտէ պուլունտուղունըզ էնտատէ սիղէ բէֆագաթ խտճէք տիր... էհ արթըզ էլվէտա միւսիւ տը՛ը Ֆարժի... էլվէտա... սէլամէթ իլէ կիտինիպ...

Վէ մուսիէլէյհա էլինի Ֆարժիյէ թադտիմ իթմէք իսթէտի խտ տէ, թատ ու թուվանը զալմայուպ պէնզի աթտը, վէ կէօղէրի զարանատադ պիր հալի մէճնունանէ իլէ զօնթըն զուճաղընտա պայըլա զալը։

Գօնթ՝ հէման խըտմէթքնարէ զըղըն մուսաիէնէթի իլէ մէրզումէյի զարնօլատընա կէօթիւրիւպ նաթըրտը։

Օլ անտէ Պրդինկհէմ, Ֆարժինէն էլինի թուրթարադ քէմալի խահիշ իլէ,

—Աթթըզ պույուրուն կիտէլիմ —տէտի։

—Ա՛հ միւսիւ տիւդ, նէ՞ տիյօրսունուզ, մէրզումէյի պու տէհշէթլիւ հալտէ պըրագըպտա նա՞սըլ կիտէպիլիրիմ —տէյու պաղըրտը գօնթ— ա՛հ եօզ եօզ միւմքինսիզ տիր։

—Ֆագաթ պիչարէյի եէնիտէն տիւչտը էնտիչէ խտուպ տա էօլտիւրմէ՞ք մի խթէյօրսունուզ —տէտի Պրդինկհէմ սօն տէրէճէ սօուդ գանլըլըզ խպրագ խտէրէք։

Ֆարժի, արթըզ մուգավէմէթ խտէմէդ օլտու, ֆագաթ օտատան տըշարը չըգմատան, մատամաղէլ Տանժէնէն գար կիտպի պէյտ, վէ սօումուշ էլլէրինի սօն տէֆա օլարագ բուս, վէ գարունըն էչկի խուզէրինատէն թարիֆի նագատիլ էլէմ ու մուհատէթ ըղհար խտճէ պիր նիկհահ իլէ մուսիէլէյհանըն կիւզէլ, վէ սօկուն սիմատընա պագտրգատան սօնրա, լօրտ Պրդինկհէմ իլէ կիթմէգլիյէ գարարը գաթի վէրտի։

ԳԼՈՒԽ ՍԱԼԻՍ

Ա։

Գօնթ տը Ֆարժի, Պուլօնը թարիգէ խուզէրինագ սէֆարէթ բօսթատըլըա տօլու տիպկին կիթմէքատ օլսուն, Պրդինկհէմ, քի Ֆարժի իլէ սօն տէֆա օլարագ պիր տահա կէօրիւշիւպ, մատամաղէլ Տանժէտէն ալմըշ օլտուղու մալիսմաթը խգմալ իթմիշ խտ, մուսիէլէյհ, քէնտու թադպիտընա մախսուս օլունա կէլէն պիր աշղ իլէ, էօյլէ պիր միւլահազաթ բըլանընա թէսլիմ օլմուշ խտ քի, մէգքիւր բըլանը մէվգըը իճրայէ վազ իթիմէք խուսուսընտա, հայրըճա մէվանի վէ միւշկիւլաթ պուլունմագտա խտ։

Ֆիլ հագըզա՝ Պիգինկհէմ կիտլի պիր ատէմ իչիւն, կէնճ, վէ կիւզել պիր կէօղճիւնէն գալպինի ճէլպ խտէպիլմէք, բէք գօլայ վէ սատէ պիր չէյ խտ խտ տէ, ֆագաթ պու նագըրթելէր, վէ տահա տօղրուսը պու

ճաուսօչլէը պիր թանէ օլմայուպ, իլլա ալթը նէֆէր իտիլէը։

Կէօզճիլէրին նէհայնճիսի տիւշմէն սիլքինտէն առտ օլունամազ իտի։ Իմտի գարշուսընտա ալթը նէֆէր գառըն պուլունմազտա իտիլէը, նանի ույուԹաճազ ալթը նէֆէր (արգօս) լար վար իտի։

Մէնաֆի, վէ մէչրէպճէ պիրիպիրինտէն ֆարդը, այրը այրը ալթը նէֆէր քիմիէլերի եալընըդ պիր սաաԹտա, վէ պիր տարսէ իլէ Թէպէկա իԹմէլի իտի։

Պու ալթը նէֆէր կէօզճիլէրի, քէնտուսինին պիղ զաթ Գըրըալէչանըն տայիրէսինտէ գալտըդընը, վէ նահոտ անտէն տըշարը չըգտըդընը կէօրէմէդ, վէ միւմանաթ իտէմէդ պիր հալէ գօյմազ իչուն, հէր հալտէ մուհամիլէ յհուսայը իչԹիղալ Թմէքդիյէ, պիրեր մէչդուլիյէթ Թանի, վէ Թէտարիք ԹմէքՔ լազըմ իտի։

Ֆագաթ մէսէլէնին պու գարըչըդ հալինտէն, Պըգինկէդմին էֆքնարը քիւսԹախանէսի Թահրիք օլունտաւ, զաԹէն մուհամիլէյհ, էքսէրի պու կիսպի մէտայիլի միչկիւլէտէ Թմէնհազ իտէկէլտիյի մէհարէթ, վէ քիւսԹախըդընը բարըզագ Թէճրիւպէլերինի կէօսթէրմիշ օլմազլա, պու տէֆա տահի ճէտարէթ ու քիւսԹախըդընը օլ տէրէճէ իլէրու վարտըրար քի, հէման դրալիչայըլա միւզագաթ իտէճէյի կիւնին, վէ սաաԹըն գառարը գաԹիսինի տահի վէրտի իսէ տէ, զարիպ նէրի չուրաաը տըր քի, հէնուզ նէ Թէտալը, վէ նէ վասէթա իսԹիհմալ իտէճէյինի պիլմէզ իտի։

ՏանԹրօվիչ (դրըալիչա) մահմադել Տանիժ վասէԹաըլա տիւդ տը Պըգինկէդմին, հազիրան իքիտ ագշամ իւսԹիւ սաաթ տօգուզ սուլարընտա կելճէյինէ տայիր մալիւմաթը մահտուսէ ալմըշ իտի։

Հազիրանըն իքիտ, պիր ճումաա իրԹէսի կիւնիւնէ Թէտաուիֆ իմմէքտէ իտի։ մահամմ Լանուանընն կիտէճէյի կիւնիւն իրԹէսի կիւնիւ տահի մայիս օֆուզ,

պիր բէնճէմպիհ սապահըսընա միւսաաֆթ օլուպ, նանի ֆահրի գըզլարըն Գըրըալէչանըն տայիրէսինտէ իգամէթի իմԹիհանլէրինտէն գըրդ սէքիզ սաաթ էվվել, լօրտ Պըգինկհէմ, Ամիյէն չէհրի խարիճինտէ վագը սահրատէ, պէյիկը իլէ կէզինէրէք, էղհար ու չէմէնղարըն բայիհայի անպէր ֆէղասընը իսԹիչմամ, վէ բույան իտէն պատի սէպայի հայաԹպախշայը Թէնէֆֆիւս պիրլէ, Թէչէպպիւս իտէճէյի մահտէ հագդընտա խայըրլը պիր հըսսիյաթ եախօտ տահա տօզրուսը պիր իչհամ ճիւսԹուճու իմԹէքտէ իտի։

Ֆագաթ մուհամիլէյհին պուլունտուղը վազիյէթի իգԹիզասընճա, հէր վագըԹտան պիհտէտ գինինու ֆիքրինին ճէմիյէթինէ էչէտաը իհԹիյաճը վար իքէն, իչպու միւլահազաթէ մանի օլմազ իչուն, զանն իտէրսին քի կիպլի պիր իմԹիհտա Թէչքիլ օլունմուշ իտի, չէօյլէ քի օլ կիւն հավա գայԹէ սըճագ, վէ բույի սէհմտէ ասլա պուլուԹ կէօրինմէմէքլէ, չէհրին հէր սընըճ էհալիսի, սէօզ պիր իմԹիչլէր կիպլի մահալի մէգքիւրտէ կէգինմէքտէ խոլէը, վէ նօլուն իւգերինտէ միւԹէտատտա սէտտալէը, քիրա արապալարը, վէ ալայիմի տաալէԹ սլան սիլահ ըէսիմիլերի իլէ միւզէյյէն պաղը քիպար ֆայԹօնլարը կէօրիւլմէքտէ իտի։

Ամիյէն չէհրի՝ Բարիզ կիպլի Գըրըալ խանէտանընըն գէվգ ու սէֆահաթընտա էլվէրիշլի պիր մահալ օլմազըլա, պու սէպէպտէն տարայ Թագըմլարը օլ էմնալէրտէ, նէհնի պիր էյլէնճէ, վէ տաէԹտա մնտա հիւքմիւնէ կէչմիշ օլան տէչԹ ու տահրայը քէչԹ ու կիւզար իտէպիվմէք իչուն քէմալի խահիշ իլէ, կիւնէչլէն իւք գիյալերինէ իմԹիղար իմԹիքտէ խոլէը։

Պիր Թագըմ մուազզամ, վէ միւԹէալեր գառընլար տապահէյին էրքէն՝ կէօզէր գամաչարըրընը օլան գիյպ ու ֆէրէլերինի կէօսթէրմէք նիյէԹի իլէ, Սօմ նէհրի գըյըլարընտա գօչուշտուգլարը կիպլի, տաբլզատէ տէլի-

գանլըլար տախի, մերդումելերէ աշըդանէ հարֆէնտազլըգլար, վէ մուհապէթ չէչէքլերի թագտիմ իթմէք իչուն կիւրուհ կիւրուհ մահալի մեղքիւրէ չէթտալ իթմէքտէ խոխլեը։

Իշտու սէրայ մօտասը սէքիղ կիւն գատար տէվամ իթտի, վէ էչթէ էյէամը մեղքիւրէնին պիրինտէ խոխքի, Պըգինկհէմին՝ միւլահազաթ տէրեասընա տալմըշ, վէ պէյկիրինի քէյֆի մայէշա պըրագըպտա, կէլիչի կիւղել չիմէնզար արասընտա կէղինմէքտէ օլտուղընը կէօրտիւք։

Եալընըղ կէօրմէք վէ կէօրիւնմէք մադասատըյըա սէյր ու թէմաշայէ չըգմըշ օլան, իշտու սըգլէթ պահչ իզտիհամհէն թէպահիւտ իթմէք նէյէթի իլէ՝ Պըգինկհէմ, պիր սաբա եօլա սալմք օլտու, վէ ֆիլ հագըգա մեղքիւր թարիք թէնհա օլմազըլա, աղ չօղ քէսպը բահաթ խէպիլտի, զաթէն պատիյի խօշնուտույէթ վէ էմնէյէթ պահչ միւլահազալեր թէէսսիրի իլէ, պիր ան էվվէլ պուրուշմուշ օլան անլընըն խաթլարը պիթ թէարիճ մահվ ու զայիլ օլուպ, տուտագլարը իւզերինտէ տախի պիր թէպէսսիւմ կէօրիւլմէքտէ իքէն, նահկհան մեմուրլին զայրի պիր հատխէ զուհուր իթմէքլէ, միւշարիւէյհին սէրսերիանէ տօլանմասընա մանի օլտու։

Շէօյլէ քի, միւթէատիտ ադաճլար իլէ մուհիթ տարաճըդ պիր եօլուն, թամ օրթա եէրինտէ իքի ատէթ արապալար կէօրիւնմէքլէ, մեղքիւր արապալարըն պիրի կիթմէքտէ վէ տիկերի տախի կէլմէքտէ օլուպ, վէ զաթէն թարիդը մեղքիւրըն անճա պիր արապա կէչէպիլէճէք գատար վիւսաթը օլմազլա, գարշուպէ գարշու կէլտիքլերինտէ՝ թագիյի հէր իքիսի տաթի եօլարընա տէվամ խոխմէղ պիր հալտէ պուլունտուղաք, վէ շու հալտէ միւճէրրէտ արապալերտէն պիրինին րիւճաթ իթմէսի էլղէմ խոխ տէ, ֆագաթ հէր իքիսի տախի քէմալի թէանիւտ իլէ իշտու րիւճաթը գապուլ խոխմէյուպ եէրլէրինտէ տուրա գալմըշլար խոխ։

էվվէլա, իքի արապաճըլար՝ պիրիպիրլէրինէ կէրի չէքիլմէյէրինի իսթաթ իթմիշլեր, վէ պու իկը թէքլիֆաթ էտնասընտա, պէհէր արապա գարուսընտան պիրըր գատըն պաշլարը կէօրինիւպ, հէման պիրիպիրլերի իւզերինէ պիրըր նիկահ աթֆ իթտիքտէն սոնրա, հէր պիրի քէնտի արապաճըսընա, չէտտա վէ ամիր պիր սէտայըլա,

—Իլերի սիւր —տէյու պաղըրմըշլար խոխ։

Եալընըղ պիր մատտէնին իճրասընը էմր իթմէք քէաֆի ատտ օլունամազ, պիրա պիր խըտմէթքէտտ, վէլէվ սոն տէրէճէ ֆէտտաքտտ, վէ էֆէնտիսինէն էմրինի իճրա իթմէքլիյէ խահիշկեր օլտա պիլէ, եէնէ մէրգումըն թէչէպպիւսատընըն մուվաֆֆագըյէթի, մահզա էմր օլունան մատտէնին իճրասը միւմքին օլապիլէճէյինէ թէվազգուճ իթտիյի կիպի, իլերույէ տօղրու պիր հարաքէթի էմրի պաշգա պիր շէյէ միւֆիւտ օլմայուպ, իլլա իքի պէյկիրլերին պիլ միւսաատէմ չահ գալգմալարը օլաճագ խոխ քի, պու հալի սէյր իթմէք պատիյի խօշնուտույէթ խէ տէ, ֆագաթ միւշկիւլլին հալլ օլունմասընա մէտտար օլմայաճագ խոխ։

Պու սէպէպլէ, արապաճըլար՝ էֆէնտիլէրինին արզուլէրինի մէվգըյի իճրայէ գօյմագլըգ միւմքիւ օլմայաճաղընը ֆէհմ խոէրէք, պէյկիրլերի քէնտի հալլէրինէ թէրք իթմէյի մինասիպ կէօրտիւլէր խէ տէ, մամաֆիհի պուննար, հէր նէ սուրէթլէ օլուրսա օլտուն պիր իշկիւզարլըգ խարաճ իթմէք էմէլի իլէ, նէքտիկերինի թահգիրէ պաշլայուպ, պէյկիրլերինտէ հէր նէվի սիթէմ, թէհտիտ, վէ քիւֆր ու հադարաթ թէհաթի օլունտու խէ տէ, պուննան իլերիսինէ վարըլմասը, հանի մէղքիւր խուսուսէթի գուվվէտտէն ֆիիլէ կէթիրմէք իչուն եէրլերինտէն ասլա հարաքէթ իթմէք նէյէթինտէ պուլունմատըգլարընտան, մէսէլէ անճա սէօզ միւճատէլէսի հուտուտունը թէճավուզ իթմէտի։

Ի՛ր գաղթնլար, իւր նիհայե եէրլէրինաե տուրմադ նիյէթինաե օլուպ, քէմալի ասայիշի պալ իլէ արապալարընտա եան կէլմիշլէր խոր։

Մուսթաֆէ յհիւսաեէն պիրի, ասէթա տուա դիթապը օգույօր կիպի տըգդաթսըզ պիր հալ իլէ (Լադալդրընէա) նաե միւէյյիֆին պիր հիքայէսինի միւթալաա իթմէքտաե իոր։

Ցիկէրի իսէ էլոիվէնինին ուճունը, տիպլէրի իւղէրինաե օյնայուպ ինլէմէքտաե օլան ուֆաճըզ պիր ֆինօ քէօրէյինէ ըսըրտմադ լա մէչղուլէ պուլունմադտա իոր։

Պըգինկհէմ, պու մէնզարէյի աճիպէյի պիր դաչ տադըդա սէյր իթմէքդէ կէօյնիւնի էյլէնտիրտիքտաէն սօնրա, եօլունա տէվամ իթմէք իսթէտիյինաե, քէնտինին տաիի կէչիպ կիտէպլիմէսի միւմքիւնսիւզ օլաճաղընը անլատը։

Ֆադաթ մուսթաֆէյհ, թէպտիլի թարիք իտուպտա եօլունա տէվամ իտէպիլիր իոր, վէ հէման պու ապլանէ հարաքէտաթէ թէչէպպիւսպիրլէ, մերգումէթէյնէ պիր հիւսնիւ իպրէթ վիրմէք արզուսընտա իքէն, նակհահան պիր թէֆէքքիւրաթը ղարիպէ, մուսթաֆէյհէն գարարընը թաղդիր իթմէքդէ, իշպու աղըր մէսէլէյէ, եանի եէքտիկէրինի թէգաատիւմ իտէպիլմէք ըէգապէթինէ միւտաիսէլէ իթմէքդիյինէն, էրէյիճէ քէյֆիլի պիր շէյ օլաճաղընը անլայարադ, տերհալ պէյիկըտէն էնիւպ եայա օլարադ իւք արապանըն եանընտա վապը օլտու։

Գիթապ օգուսմադլա մէչղուլէ օլան գաաըն պու արապատա պուլունմադլա, Պըգինկհէմ մերգումէյէ։

—Ա՛ֆֆընըզը թէմէննի իտէրիմ մատամ, ֆադաթ արապանըզ եօլու պիւսպիւթիւն սէտտ իթմիշ օլմադլա, պէնտէնիպի կէչէմէզ պիր հալէ գոյմուշ օլտուղունը քէմալի հիւրմէթլէ ղարընըզդա իսիթատ իթմէքդիյինէ մէճպուր օլտուս —տէտի։

Մէզպուրէ, քէնտուսինէ սէօզ սէօյլէմէքդիյէ ճիւրաթ իտէն քիսինէյի թէտգիգ իթմէք իչիւն, անճադ կէօզլէրինի օգուսմադտա օլտուղու քիթապըն իւզէրինտէն գալտրըմադա հիմմէթ պույուրտը։

Մէրգումէ ծն սէքիզ եիրմի չաղլարընտա կէնճ, մուհադգիր, քիւսթահ պադըշը, մուանննիտ, վէ տէհղիթֆէրմա օլաճադ մէրթէպէտե կիւզել պիր գըզ իոր։

Պիր սանիյէ գաատր, քէնտիսինէ իթիրադ իթմէքդիյէ միւթէճասըր օլան քիմսինէ ճէվապ չայան մը, տէյի՞ մի տիր տէյու միւլահազա իթտիքտաէն սօնրա, հէր ան թահգիրամէ հաղըր օլան տուտագըրը արապընտան էվվէլա չու թապիյի սուալ ուչը վէրմէքդէ,

—Սիզ քի՞մ օլույօրսունուզ միւսիւ տէտիյինաե։

—Պըգինկհէմ թէմսիյէ օլունուրում —տէտի տիւգ պիֆիթուր, վէ սատե պիր հալ իլէ։

Մէրգումէ, մուխամիպինէ ճէվապ վիրմէյէ թէնէզզիլ պույուրտուղը հալտէ, քէնտու ասալէթը զաթիյէսինէ խալէլ կէլմէյէճէյինի, տույմուշ օլտուղու խամտէն քէչճ խտէրէք, պիր տագըդա գաատր քիպրու ղուրուրընը թէրք, վէ զայէթ նէզաքէթլի պիր թէպէսիմ իլէ ճէվապ վիրուպ,

—Միւսիւ տիւգ, ֆիլ հագըգա եօլունուզա մանի օլտուղում իչիւն թէէսսիֆ խտէրիմ, ֆադաթ հադդանիյէթի ելտե իթտիյինիզ հալտէ, չու միւնասիպէթսիզլիյի եալընըզ ճարիյէնիզդէ համլ իթմէյէճէյինիզ տերքէար տըր։ խոմի էկէր պու հալին տէվամընը խսթէմէզսէնիզ, նէզաքէթ վէ թէրպիյէյի մերիյէյ բայէթ իթմէյուպ տա, թա սիւվար օլտուղում արապանըն էօնիւնի քէսմէքդիյէ գաատր պիր հադարէթէ միւթէճասըրէ օլան քիմսէյէ միւրաճաաթ իթմէքդիյէ հիմմէթ պույուրմալըսընըզ —տէտի։

Պըգինկհէմ, քէմալի թաապիմ իլէ մերգումէյի սէլամլայըպ, վէ անըն տաիի պիլ մուգապէլէ սէլամընա

Հայան պուլբուլտուդտան ոճնրա, հէման խքինճի արապանըն դաբուսընա տօղրու դօշը վէրտի։

Պու արապանըն սիւվարխի օլան դաառըն տախի, կիւղէլւիք վէ թավրը սէրքէշանէտե տիկէրինէ միւսավի օլտուդտան մատե, հաթտա պուռնըն պադըշնտա, վէ ճիւնպիւշ ու հարաքեաթընտա պիր խահիշ, վ՝ պիր հարարէթ կէօրիւլտիւյի կիպի, սէօղէրի տախի աղ չօղ միւէսսիր իտի։

Պըդինկհէմ, կերէք խամ ու չէօհրէթինի, վէ կերէք մէսէղէյի պէյան խոինճէ, մերդումէ։

—Միւսիւ տիւդ, տինիմ հադդը իչիւն տէրիմ քի, խաասիմէ։ պիր բարմադ նէր վիրմէյէ թէնէղղիւլ էթմէյէճէյիմ տիր —տէյու ճէվապ վէրտի— խմոի, նասըլ քի ճարիյինիդ քէմալի սապրու թահամմիւլ էլէ պէքլէյօրում, սիղի տախի պէքլէմէ քելիյե տավէթ խոերիմ։

Թարաֆէյն վուդու պուլան պու խոտաա, վէ պու ինաա, պիր թօհաֆէլըդ քէսպ էթմէ քըլէ, Պըդինկհէմ, պու հալէ հէման գահգահա էլէ կիւլէճէք իտի խսե տէ, ֆադաթի պէրայի նէղաքէթ քենտուլի զաալթ խտուպ, անճադ տուտադլարը իւղէրինտե խաֆիֆ պիր թէպէսսիմ կէօրիւլիւպ։

—Մաառամ, աֆֆընըզա մաղրուրէն, զաթը ալինիդէ պիր էթիրաղ պէյան էթմէք խսթէրիմ —տէտի։

—Պույուրուն, պէեանը էթիրաղ խոէպիկերսինիդ, ֆադաթի սէրպէսթի սէօյլէյէրէք սիղէ էնթաար խոերիմ քի, պէյհուտէյէ զահմէթի էնթինյար էթմիշ օլաճադսընըզ։

—Պինաէնիդի տինլէտիյինիդտե, պաշգա կէօնա պիր էֆքեարե զահիպե օլաճաղընըզ միւհթէմէլ տիր։

—Պույուրուն սիղի տինլէյօրում։

—Մէսէլա րադիպինիդ տախի սիղին գաառը գուվվէթլի բէյ, վէ··· վէ···

—Մուանինիալիք տէմէք խսթէրսինիդ, տէյի՞ մի,

էհթիրաղ էթմէյին սէօյլէյին։

—Էսթաղֆիրուլլահ, պէնտէնիդ՝ հէր նէ գաառը սըրֆ պիր ալիճէնապլըդ, վէ պիր աղամէթ հրսսկյաթընտան թէվէլլիւտ խոէկէլէն պու միւնաղաանըն խիթամ պուլմասընը արզու խոեր խսէմ տէ, մա մաֆիհի հէր ան թադտիր վէ թահսին էթմէքտե օլտուդում պու հրսսկյաթը ճէմիլէյէ, պու կիպի պիր իամ վիրէմէյէճէյիմ տէրքեար տըր, անճադ շուբայը տիմէք խթէրիտիմ, եանի զանն խոերիմ քի չայէտ խաասինիդ տախի սիղին կիպի պու միւնաղաայէ տէվամ խոէճէք օլսա···

—Զանն էթմէք տէյիլ, հաթթա էօյլէ օլաճաղընա էմինիմ։

—Բէք ալա, էօյլէ օլտուդու հալտե նէ՞ օլաճադ, սաաթլար կէչէրէք, կիճէնին դարանըլըդը պաասճադ, վէ սիղ իսէ էլան պուլունտուդունուդ մահալտե գալաճադսընըզ։

—Էվվէ՛թ, էկեր էօյլէ եաբմադըդ լաղըմ կելսե, պու կիւնտե պուրտաա գալաճաղըզ, եաբընտա, օ պիր կիւնտե, օ պիր հաֆթաատա, խիւլասայի քելամ էօմրիւմիւղին նիհայէթինե գաառը պուրտաա գալաճաբզ տըր։

—Ֆադաթի չօղ ուզուն օլմա՞զ մը։

—Շայէտ պու իչտե թէրքը հայաթ էթմէք տախի լաղըմ կելսե, եինե պէնիմ արապամ, անըն արապասը էօնիւնտեն բիւճաթ էթմէյէճէք տիր, էվվէթ հէր հալտե մերդումէ հադդը սարիհիմի թանըմալը տըր։

—Բէք ալա, լաքին բաքիպէնիդ տախի, քենտի հուդու գընըն սիղինքինե միւսավի խաուկինի խոտաա խոէճէյի ադլէ մուվաֆըգ տէյի՞լ մի տիր։

—Էօյլէ օլտուդը հալտե, պէն քենտի հուդուգըմը իրայե էթմէքլիյէ հադըր օլտուդում կիպի, մերսումէ տախի քենտի հադդընը խալրաղ խոեպիկիր, վէ օլ զէ-

ման իշպու մէսէլէնին թէսվիյէսի, պիր [մահ.քէմէնին հիւ.քմ ու գարարընա վազէմէթ օլուր։

—Վադաա պու միւնազաանըն խիթամ պուլմասընա պաշդա հիչ պիր չարե եօզ խսե տէ, էսէֆ օլունուր քի պուրալարտա եօյլէ պիր մահ.քէմէ եօզ տըր, ֆադաթ էկէր հադդը աճիվէտ էճնիյէթինիզ օլայըդը...

—Նա՞սըլ, տէմէք քի տավամըզըն ֆասլը խուսուսընտա, զաթը ալինիզ հաքիմիյի տէրիւհտէ խոյօրսունուզ էօյլե՞ մի, բէք ալա էկէր խասիմ տախի դադուլ խտէրսէ, ճարիյինիզ հէր հալտէ սիզին հիւ.քմ ու գարարընըզդա միւթադադաթ իթմէզէյիյէ հազըրըմ։

Պըգինկհէմ, պու թարաֆտան իչի սըրասընա դոյտուդտան սոնրա, տէր հալ քիթադ դըրաաթ խտէն գաարընըն նէզտինէ վարտը քի, պու հէնկհամտէ մէրդումէնին ադլու ֆիքրի, քեամիլէն (կադալզրընէա)ին գահրիմանզարը էվտաֆընա հասր օլունմուշ խտի։

Պու տախի, Պըգինկհէմին միւնազաայէ միւտախէլէ իթէք խուսուսընտա տէտիյի սէօզլերի տըդդաթը թամամ էլէ տինէյուդ, բուչի բիզա կէօսթէրիր պիր սէտայըլա ճէվապէ միւսարաաթ պիրլէ։

—Միւսիւ տիւդ, խասիմ կիմի պէն տախի սիզին հաքիմիյինիզի դադուլ խտէրիմ, վադաա պու նազիք տավայը ֆասլ, վէ պու մէսէլէյի մուհիմմէտ պուլուննան միւշկիւլաթըն բէֆի դըմընտա, պիր հաքիմ էլէ իքթիֆա օլունամազ խսե տէ, չի ֆայիտէ քի պաշդա պիր թէտավիրէ չարե եօզ, իմոի վիրէճէք օլաուղուննուզ հիւ.քմ ու գարարը, նըզամ ու հադդանիյէթէ միւթադադ աաա խտէրէք, նօզթասը նօզթասընա գապուլ իթմէզիյէ սէօզ վէրիրիմ —տէտի։

—Մա՛տամլար —տէտի Պըգինկհէմ նիւ.քսէք սէտայըլա— հադդը աճիղանէմտէ թարաֆէ յնտէն ըղըար պուլրուլա կէլէն, վէ պատիյի իֆթիխարըմ օլան իշպու էճնիյէթէ, հէր վէչհիլէ չաեան օլմազըդա ճահա խտէ-

ճէ յիմ. իմոի պուլրուուն սիզի տինէմէքիյէ հազըրըմ— տէ յինճէ՝ օլ վազդթ, իքի գաարընըարըն հէր պիրի քէնտի արապասը գարուսընա էլէրի իչէ տայանարագ՝ պաշլարընը, եօլուն քէնարընտա, վէ իքի արապալարըն թամ արա նէրինտէ տուրմագտա օլան Պըգինկհէմէ տօղրու չէվիրտիլէր։

—Սանտալէէ պուլունմատըզընտան —տէտի Պըգինկհէմ, լաթիֆէ թարըզյա կիւլէրէք— չու մէչէ ադաճըն քէօքիւ լուղերինտէ օթուրաճաղըմ, նասըլ քի պիր վադդթ տօգուղունճու Լուդովիկ գըրաալ տախի, վէնէտնտէ մէվդուֆիյէթի հէնկհամընտա պու հալ իչէ ֆասլը տավա խտէր իտի —տէտի, վէ իչպու լաթիֆէ հէր նէ դաատար ֆինօ քէօրէյինի իսթիհսաղ իտէն գաարընըն նիմ պիր թէպէսսիմի իչէ թագտիր, վէ թէչվիգ օլունտու խտ տէ, պիւլաքիս գըրաաթէրվէր գաարընա խօշ կէօրիւնմէյուդ, մէրդումէնին գաչլարընըն չաթըր տըդդընը Պըգինկհէմ կէօրմէքիւ տէօղիւնէ տէվամ իտուդ — ֆադաթ չաե հալտէ լաթիֆէյինին ճայիղ օլամայաճաղընը ֆէրամուշ իթմէյիմ իչհուն աֆֆընընդը թէմէննի իտէրիմ. պինտաղերին մէսէլէյի հազըրէյինին էհէմմիյէթինի նազարը տըդդաթէ ալարագ, կէրէք սէօղլերիմէ, վէ կէրէք հալ ու սուրէթիմէ ազըր, վէ ճիտտի պիր վագտր վիրմէքիյէ թէչէպպիւս խտէճէ յիմ տիր. իմոի պուլրուուն, միւսահասանըդա տէվամ իտէպիլիրսինիզ, վէ պէնտէնիզ տախի սիզի տինէմէքիյէ հազըրըմ — տէտի։

Նէվվէլա քիթադ գըրաաթըյըա մէչդուէ օլան գաատըն քէլամէ ազազ պիրլէ։

—Իշպու միւճատէլէնին մուխթասար սուրէթտէ խիթամ պուլմասը իչհուն —տէտի կիրիչմէկի պիր սէտայըա— խամ ու չէօրէթիմի պէյտան իթմէք քեաֆի օլաճագ տըր, զանն խտէրիմ, պէն վէնէնտալը էլհազասէթ, Անճէլիք տը Ռութվիյ, գօնթէս Մօնմօրանսի թէսվիյէ օլունուրում —տէյինճէ։

Պըգ-ինկհեմ տեր հալ եէրինաէն գըյամ, վէ չապդասընը չըգ-արարագ թազիմ իլե սէրֆիրու լթաիքաէն սօնրա,

—Ֆիլ հագըգա մատամ, պու կիւղել պիր իամ օլմաղլա, պե հագ-գէն ումուրըն հիւրմէթ ու բայէթինէ սէզավար օլսա կէրէք տիր —տէտի։

—Նէկեր մատամ իսիմլեր վէ չէօհրէթլեր պէնան լթիմէքաէ իսէ —տէյու ճէվապ վէրտի ֆինոյը իսթիսհապ լթիմիշ օլան գաատըն— պէն տահի մատամ կիալի պէյանը նամ ու չէօհրէթ լթիմէքլե իգթիֆա իսէճէյիմ տիր, վէ իչթէ պէնիմ իամ ու չէօհրէթիմ տահի Աննա Մարի Շարլօթ տը Լա Րօշֆօգ-օլու տըր —տէտի։

Թէլաֆֆուզ օլունան պու սօն իամ, Պըգ-ինկհեմ աաէթա պիր սիհր ալամէթի կիպի թէէսսիր իտուպ, օլ անէ գաատար սըրֆ պիր էյլէնճէ մէգամըյլա թէլաֆդը լթիմիշ օլտուղու հատիսէ, նակկհան ֆէվգ-էլատէ ճէսամէթ վէ էհէմմիյէթ քէսպ լթիմիշ իտի։

Մատամազել տը լա Րօշֆուգ-օլ, հանի Գըրաալիչանըն տայիրէսինէ մէնսուպ օլան ֆահրի խաաէմիկհանաէն պիրի, պիղզաթ կէօղլերի էօնիւնատ պուլունուպ, համատա քէնտուսինի, հըսսիյաթը թէքէպպիւրէսինաէն նէշաթ լթիմիշ օլան պիր միւնազաանըն հալլ ու թէսվիյէսի խուսուսընատա հագիմ տէյու գապուլ լթիմիշ իտի։ Էվվէլթ հուտուս իտէն պու վագատա, Պըգ-ինկհեմ իչինե էօյլէ մէմուրին զայրի պիր պահտիսաբըզդ, վէ օլ տէ-բէճէ կիւղել պիր ֆըրսաթ իտի քի, մէրգումէնին մէլուճէ օլտուղը մաղրուրիյէթի, վէ քիպրի զաթիյէսինի թաաճիպ իտիճի պիր քէլիմէ սէօյլէմէքլե, նէյէ՞ր իտթիֆատ իտէմէզ իտի։

Ֆագաթ հիչ օլմազատա սուրէթը զահիրէտ օլսուն պի թաատաֆըզդ իպրազ իտուպ տատ, էօյլէ պիր հիւքմ վէրմէյի իտի քի, իսթինաֆը միւմքիւն օլմայատ, վէ պու տատ էօյլէ բէք գօլայ պիր մատամ տէյիլ իտի։

Պըգ-ինկհեմ, մէսէլէյի մէգքիւրէնին հիւանի թէսվիյէսի խուսուսընատա պիր թէտպիր տիւշիւնմէքլե պէբաապէր, չապդասընը չըգ-արուպ տէֆաթլե սէրֆիրու իտերէք։

—Լա Րօշֆօգ-օլ իանէտանը զայէթ միւթէապէր, վէ աատլէթի միւսթէապան տըր —տէտի։

—Ֆագաթ Մօնմօրանս իանէտանընատան զիհատէ միւթէապէր, վէ աատլէթլի օլմազ —տէյու հայդըրտը գօնթէս, քէսկին պիր սէտայըլա։

—Մատամ, պիղիմ ֆամիլէատընըն իպթիտայի զուհուրինի պուլապիլմէք իչին, տահա աթիք զէմանլարա միւրաճաաթ օլունմալը տըր։

—Թա գապա սագալ Պուշարա գատար տէյի՞ մի —տէտի ֆահրի գըզ իսթինզա թարղըյըլա։

—Պու իամի Քէնտիմիզե ազիմ իֆթիխար ատտ իտէրիզ —տէտի գ-օնթէս, հիտաէթինատէն արապա գարուսընը գարլսյան գատիֆէյի բարմագլարըյլա Քըրմալայարագ։

—Պու զավալլը Պուշար —տէյու իլավէ իթտի լա Րօշֆուգ-օլ իչինի չէքէրէք— նէ գատար պահտիսար իմիշ քի, քէնտի սէնաթընը իչլէտիյի պիր ասըրտա, հէնուզ հիւքիմէթ աէհլիզլերինէն էսէրի պուլունմամագտա իտի։

—Նէ՞ սէնաթլե մէչղուլ օլուր իտի— տէյու սուալ լթտի Պըգ-ինկհեմ թաաճիպ իլե։

—Ա՛հ հա Բապպիմ նասըլ Թարիֆ իտէյիմ, պու նամուսլը ատամ, հանի միւսիւ Պուշար, զայէթ չալըշդան պիր զաթ իտի քի, պոչ վագըթլարընը պիլե, հօլճուլարըն էլլերի քիրլէնմէմէսի իչին, անլերի պիղզաթ քէնտի սօյմազլա կէչիրիր իտի։

—Մատա՛մ, էֆքեարընըզ պէնի Թահգի՞ր մի լթիմէք տիր —տէյու հայդըրտը գօնթէս, հիտէթինատէն աթէչ քէսիլէրէք։

—Էսթաղֆիրուլլահ մատամ —տէտի լա Րօշֆուգ-օլ

ֆեվդելատե պէր սօղուդ դանըլըդ խարաղ խաերէք— ճարիչէնիղին էֆ.քուարը՝ մահզա ասալէթլու Ինկիլթերըա սէֆիլբինէ, ֆըրանսա Թարիխինաէն ուֆագ պէր տէրա վիրմէքաէն խպարէթ տիր, էվէթ միւսիւ տիւգ, պիղիմ Պուշար, կերէք Սէնաբնիատե, վէ կերէք սայըդ մահալլերատե, պէր չօգ բաբաղլար սօյուպ, մերդումանը ճիւպպելերինէ սըրթլարընատա թաշրմագ զահմէթինաէն խելատ էթմէկ կիպի, հայրըճա պէյիկլերի տախ քէնար սիւվարիլէրինաէն, վէ հաթտա նալլարընատան պիղէ ազատ էթմիշ տիր։ Հէյէ Թալան էթմիշ օլտուղը էօքիւղլերին, վէ աղնամըն սայըրընը պիղմէք մուհալ գապիլինատէն տիր։ վէ եղթէ պու մինասիպէթլէ միւտաէթը դալիւէ զարֆընատա, օն ատէտ օտալարը ճիւպպէ, դալըպ, վէ սայըդ էլպիսէյի բուհանկէ իլէ մաքամալ խտուպ, տուտագլարընատա պէր խաֆիֆ թէպէսսիւմ օլտուղը հալատ, մեդբիւր օտալարը «քիլիսա սէր ամէտանը մէճլիսի» տէյու Թէսմիյէ խաերէք քէյֆլէնտիյի կիպէ, էօքիւղ վէ աղնամ պօյնուղլարը իլէ տախ օն ատէտ գատար անպարլար տօլտուրտուգտան մատա, պէր տէ «նալխանէ» նամբյլա զայէթ վատի պէր սալօն, վէ հախօտ պէր նէվի միւղէխանէ բէյտա էթմիշ խոի քի, մեդբիւր միւղէխանէնին տիվարլարը սըբայըլա, վէ կէօղէ խօշ կէօրիւնէճէք սուբէթատ պէր ինթիզամ իլէ, նէվ պէ նէվ պէյիկը նալլարը, վէ միւթէատտիտ սիւվարի էահվաթըյլա Թէպէնին խոխմիշ իտի, ֆագաթ միւսիւ տիւք, սադրն տէտիյիմ սէօղլէր միւպալաղա զանն օլունմասըն, պունլար նէկհան հէկհան Թէվարիխատ մուհարբէր տիր։

—Է՛վէթ, մեդբիւր մուհարբէրթաթ, ֆամիլիատմըղըն ալէյհինատ պուլունան տիւշմէնլէր, նամի Սէնաբնի բաբաղլարը Թարաֆընատան նապըլմըշ տրը —տէտի դօնթէս հէրարէթլի պէր սէօյլէյիշ իլէ— ֆագաթ էղճիւհիլէ մուախխարէն Պուշարըն անսամիմ իւլ պալ նէտատէթ

կէթիբիւպ, վէ քիլիսա ադայիտի միւճիւպինճէ նանը մուգատտես իլէ միւլէհիգ օլունուպ տա, էն էվվէլ մուսմին պէր խըրիսթիանան սէրկէրատէսի օլտուղընը պէյան էթմէքլիյէ ունուտուդյօրսընըզ, խոսի մատմաղել տը լա Բօշֆուդօլ, ինսանֆը էլտէն պըրագմայարագ ճէվապ վէրինէպ, սիղին կիպի իլգ տէֆա բըրօթէսթանտլըղը դապուլ էթմիշ օլան պէր տիւքին սիւլալէսինատէն օլմատան խտ, Պուշար կիպի մուսմին պէր զաթըն գիւրբիւյէթինատէն առտ օլունմագլըդ տահա էվլա տէյի՞լ մի տիր։

—Ա՛հ մատամ, սիղին սիլսիլէնիղ գաթօլիք տասալէթլէյի խտուտուսընատա, պիղիմ ֆամիլիատմըղըն մաֆէվգընտա պէր մէվգը իհրաղ էթմիշ օլտուղընը բէգ ալա պիլիբիմ —տէտի մատմաղել տը լա Բօշֆուդօլ, նարմա պէր խէճալէթ խարաղ խաերէք, —հաթտա ապիղէ պիքիր Մերկէմանե տախ, Թէյղէ գըզընըզ կիպէ պէր չէյ օլմալը տրը զանն խաերիմ, տէյի՞լ մի։

—Թէյ՞ գըզը՞ մը —տէյու Թէքբարլատը Պըդինկհեմ կիւլմէսինի կիւճ հալ իլէ զապթ խաերէք, գիրա մուսմինէյհ Ինկիլիզլի, վէ ալել խուտուս բրօթէսթանդ քիլիսատընա մէնտուպ օլտուղու հալատ, պու միսիլլու սէպիւքմազազանէ հիքմէտյաթա խման կէթիրէմէյէճէյի տէրքնար օլտուղը կիպի, Մօնմըրանսի ֆամիլիատը ատալէթինին տախ, Թա պու մէրթէպէ էզմինէյի սախտէտէն պէտ էթմիշ օլտուղընա լինանմասար Թատլիյի պէր հալ խոխ։

—Մատա՛մ —տէյու հայդըրտը գօնթէս, սօն տէրէճէ հիտտէթ իլէ —մեդհէպէ քիւֆը ու հագարէթէ իճթիհատ խոէն միւլէհալէր հադգընատա, էլ նէվմ ֆըրանսատա ճէղա գանունէնատէլէրինէն մեվճուտ օլտուղընը պիլմէյօրմուսընըզ։

—Հաչա՛, պէն հագարէթի էթմէյօրում, անճագ միւԹէպէր ֆամիլիատընըզըն, տէրհալն մատուլ (մագա-

ղաթ) տէֆթէրլէը տէրունլենտէն մուդայյէտ պուլունան մատտէլերի թէքրար խոյօրում — տէ՛ոի կէնճ դըղ, վէ իլավէյի մէդալ պէրլէ— հաթտա կիւյա կիւնիւն պէրինտէ, պու միւպարէք թէյդէ դըղը՝ քէնտի եէկէնլէրինէն պէրինէ, եանի սիղէն պէօյու՛ք տայընըղա, քէնտուսի իլէ կէօրիւշոիւյիւնտէ շապդասընը չըդարմանասընը բէճա իթթիյինի, վէ տայընըղ տաիի ադիղէնէն պու էմրինէ իթթաաթ խոերէք «սէվկիւլու եէկէնիմ էմրինիղ միւպարէք օլա» տէմիշ օլտուղընը, պիղդաթ սիղ բիվայէթ ի՛թմէնիղմիյոի։

Պըդինկէյմ, պու հիքմայէյի զարիպէյի տէյնէտիյինտէ, հէման ադիմ պէր դահդահա իլէ կիւլմէսինի զապթ խոէպիլմէք իչիւն տուտագլարընը ըսըրտը, վէ մատտամ Պուրթվիյ տաիի, բադիպէսինէն նէ տէրէճէ միւսթահդի օլտուղընը, մէրտիվէնէն բիյադնարանէ մահճուպիյէթինտէն քէչի խոէրէք, հիսէթինտէն չաթլամա տէրէճէսինէ գատար կէլմիշ իտի։

Ֆագաթ Պըդինկէյմ, պու իքի գատընլարըն մապէյնլերինի պուլտուպտա, նէքտիկերի իլէ պարըշարըմայը թէճրիւպէ իթմէք իսթէյուղ, քէլամէ աղաղ իտէրէք,

—Մատամլար, մենտուղ օլտուղունուղ ֆամիլիեալարըն աթիդիյի օլապիլմիյի գատար իապաթ օլունմուշ տըր։ Ֆագաթ բէճա խոէրիմ մէղէնդ խուտուսընտան պահս իթմէյէլիմ, զիրա մալիւմա՛ պէնտէնիղ Ինկիլիզ օլտուղում մինասիպէթի իլէ, իլմի իլահի վէ ֆագահաթ (աստուածաբանութիւն, եւ կրօնագիտութիւն) մէսէլէլէրինտէ ճէհալէթիմի իյթիրաֆ խոէրիմ, իմամ պու խուտուսը պըրագալըմ տա, ապա ու էճտաատընը զըն չէճաաթ ու պէտալէթլերէ, վէ հիւքիւմտարլերինի տաիի մէրդումանընն գատր ու դըյմէթլերինի թագտիր պէրլէ, հադլարընտա իհտան պույուրմուշ օլտուգլարը իմթիհանագաթ, վէ էլթաֆ ու միւրվէթլերտէն պահս խոէլիմ — տէտի։

—Մատուրահտէ վուդու պուլան օլ պէտպահտ մուհարէպէ հէնկէամընտա — տէյու հայդըրըղ գօնթէս— էճտաատըմտան պէրի, Անժու տուդասընա պէր պէյկիր վէրմիշ, վէ քէնտի ալթընտա տաիի ալթը ատէտ էճինտէվէլերի թէլէֆ օլունուշտըր տըր։

—Թունուղտա —տէյու ճէվապ վէրտի կէնճ դըղ ադիմ պէր հէբարէթ իլէ— լա Բօշֆուդօլտաան պէրի, վէպա իլլէթինէ միւպարէկա օլտուղը թահամին օլունան, ադիղ Լուդովիկ գըրտալը, մէղքիւր խասթալըդտան ինլէմէքտէ օլտուղը հալտէ, պիլա իհթիրազ իքի սաաթ գատար սըրթընտա թաշըտըդտան սոնրա, պէր սու քէնարընա կէօրիւրտի քի, Գըրտալը միւշարիլէյհ հէման օրատա ալթը նէֆէր քհաֆիրլերի վաֆթիղ իթմէքլէ, խըրխընթլտան մէղհէպինէ խոխալ իթտիյի մալիւմը ամմէ տէր։

—Ալթընճը կարօլօս գըրտալըն ճունունկյէթի հէնկէամընտա —տէյու ճէվապ վէրտի մատտամ տը Պուրթվիյ— Մօնմօրանսիլերտէն պէրի, չիզմէսինէն մահվիղինի պէր եէհուտի նէզտինէ բէհէն պըրտաղարագ, խոթիպրագ իթտիյի ադչէ իլէ Գըրտալը միւշարիլէյհէն էյլէնճէսի իչիւն, պալըգ օլթասը, վէ օյուն քհաղըտը միւպահա իթտիյի միւսթէհապան տըր։

—Զաթը հաչվէթսիմաթլերի՝ եէտինճի կարօլօս հազբէթլերի —տէյու ճէվապ աղաղ էյլէտի մատտաղել տը լա Բօշֆուդօլ— պէրայի իհթիրամ Բիյերֆօնտա վադը սայֆիկէմիզի թէչրիֆէ թէնէզզուլ պույուրտուդլարընտա, էնտայի թաատտէ, կահասը վէ այագլարը հալտրղանմըշ պէր պալըգչին իքրամ օլունտու քի, Գըրտալ ճէննապլերի, պու իքրամտան զիևատէսի իլէ մահզուզ օլուպ, տէտէմիզէ էլլի նէֆէր սիլահշօրլար թաշըմասընա, վէ պէր օ գատար տա, կիճէ ույուտուղունտա նէզտրէթ իթմէլերինէ պա իմթիյազ ըուխսաթ վէրմիշ օլտուգլարը, պէյնէլ նաս էլան սէօյլէնմէքտէ տիր։

—Պու տահա ապիմ պիր չերէֆ խսե տէ, պիր աղ պիչիմիղճէ տիր —տէյու թէֆէքքիւր էթտի Պըդինկհէմ։

—Մատամ, նիհայէթ պիլմիչ օլասընըդ քի —տէտի դօնթէս— անճա բըրէնա սիւլէյէլերի պիղիմ ֆամիլեամընդ մա ֆէվգընատա ատտ օլունապիլիրլեր։

—Էօյլէ դըրալդատէլեր վար քի, ասլա քէնտի ատալէթը զաթիյէլերինէ դարշու հարաքէթ էթմիչ սայըլմայարագ, մահլ մէճպուռնիյէ պիղիմ ֆամիլեամընդա սըհրիյէթ, վէ մինասիպէթ բէյտա էթմիչլեր տիր —տէյու ճէվապ վէրտի մաղրուբէ դըդ։

—Նիհայէթ մատամ —տէտի դօնթէս— մահէմ քի միւսիւ տիւդ իքիմիղի տահի էյիճէ թանըրը, իմտի քէմալի սէրպէսթի իլէ հիւքմինի վէրէպիլիր։

—Հա՛յ հայ մատամ, պէն տահի օլ հիւքմէ լինթիզար էթմէքտէ յիմ։

Պալատէ զիքր օլունան պու միւճատէլէ էսնասընտա, Պըդինկհէմ քէնտի արզուսընա միւթտազըդ սուրէթտէ վէրէճէք օլտուղը հիւքմէ, օլապիլեճիյի դատար հադդանիյէթ բէնկի վէրէպիլմէք իչիւն պիր տէսիսէ պուլ մաղա չալըշմադտա իտի։

—Տօղրուսու մատամընդար, պէնտէնիզի սօն տէրէճէ պիր հալի թէրէտտիւտտէ պըրադտընըդ, պիր թադըմ մուտդաղամ էսատի, վէ շէօհրէթլէր միյանընտա չալընըրդ դալտըղընտան, իչպու ատալէթ վէզնէսինին իբի քէֆէլէրինտէն հիչ պիրինի թէտէննիյէ մէյլ էթտիրէմէյօրըմ . . .ֆադաթ աֆ իտէրսինիզ սիզէ պիր շէյ սուալ իտէճէյիմ— տէյուպ, վէ մատամադել տը լա Բօշֆուդօլա խսէթտադէն։

—Զաթը ալինիզ, Ֆըրանսա Դըրալչատը տայիրէսինէ մէնատպէ տէյի՛լմիսինիզ —տէտի։

—Նվվէթ միւսիւ տիւդ, ճարիյէնիզ՝ զաթը հաշմէթմէտպէլերի մայէթինտէ պուլունան ֆախրի մատամադել լերտէն պուլունմադտայըմ —տէյու ճէվապ վէրտի տը լա Բօշֆուդօլ։

—Վէ պէն խսէ միւսիւ տիւդ —տէտի դօնթէս միւթէքէպպիրանէ պիր թավը իլէ— հիչ պիր քիմսէյէ մէնսուպէ տէյիլիմ։

Նիհայէթիւլ էմր Պըդինկհէմ, արամադտա օլտուղը տէսիսէյի պուլմուշ օլմադըդա, տէրհալ էհէմմիյէթլի պիր սուրէթ քէսպ իտէրէք։

—Մատամ դօնթէս տը Պուֆվիյ ճէնապէլերինին ատճիզանէ սուրէթտէ աֆֆլարընը իտթիրհամ իտէրիմ, զիրա մատամադել տը լա Բօշֆուդօլ, Ֆըրանսա դըրալչատը հազրէթլէրինէ մէնսուպ օլմադ չերէֆինէ չահան պուլրուլմուշ օլուպ, չու հալտէ՝ վէլէվ տիկէր էհլիյէթ, վէ լիյագաթ եէքտիկէրէ միւսավի ատտ օլունապիլէ, եինէ պիր Մանմորանսիյէ սէրֆիրու իտտուպտա, անընհուզուրընտա տուն մէրթէպէտէ պուլունսա, քէնտի վազիֆէսինէ նահէյսան սուրէթտէ հարաքէթ էթմիչ օլաճադը տէրքեար տըր· իմտի էֆքարը աճիզանէմէճ, հադդանիյէթ մատամադել տը լա Բօշֆուդօլըն թարաֆընտա օլուպ, մուտահիլէյհ պու վազատտէ դօնթէս ճէնապէլերինին մաֆէվգընտա պուլունմասը էլզեմ օլմաղըլա, պիր թադի անընչէյհինտէ հիւքմ վիրմէքլիյիմ իյճադ իտէր —տէտի։

Պու հիւքիւմտէն, մատամադել տը լա Բօշֆուդօլըն սիմասընտա, մուզաֆֆէրիյէթ էսէրի օլան պիր մէճպուռնիյէթ չուլէսի իչթիմալ օլմադա պաշլատը։

Պիլադիս դօնթէսին բարլադ կէօզլէրի իչինտէ տահի, Ֆուրթունա զուհուրինէ տէլալէթի իտէր օլան հիւքմէ չինիչէլլերի չերարէսի միւշահատէ օլունտու իսէտէ, Ֆուրթունա զուհուր իթմէյուպ, մատամ տը Պուֆվիյ հըսս իթտիյի հիտէթէ զալէպէ իտէրէք, աղըր վէ թէմքինլի պիր վազտ իլէ աթիւդ զիքր սէօզլէրի սէօյլէմէքլէ իքթիֆա իթտի։

—Միւսիւ տիւդ, իթիրազ իտէրիմ, ալէյհինտէ վէրիլէն չու հազտըղ հիւքմի հիչ պիր վէչհ իլէ զապտուլ

խեմէմ. լսոմ էհգագը հագ օլունմագլըղմ էչլուն, տահա ալի պէր մահգէմէյէ մուրաճաաթ խոճէյիմ տէր, ֆագաթ պէյիս եօգ, գօ պու կիւն մաղլուպ աատ օլունայըմ, մա մաֆիհի Մօնմօրանսիլերին գէնոմ սէօզլերինոե սապէթ օլտուգլարը պէտիհի տէր։

Գօնթէս պու սէօզլերի սէօյլէմիգտէն սօնրա, գաբույա տօղրու էյիլերէգ, արապաճըսընա րուճաթ լթմէսինի էմր լթոմ խսե ատ, արապաճը, հանլըղ անլամըղ օլմասը էչլուն ըղհարը թէրէոտուտ լթոմ գի, մերգումէ տախ րուճաթ էմրինի թէգրարլամայա մէճպուր օլտու։

—Պիչարե գօնթէս —տէխ մաոմազել տը լա Բօշֆուգօլ մուրթէմաոմ կիւլերէգ —իհթիմալ գի չիմոմ հիոէթինոէն էօլսիւն... ֆագաթ —տէյու իլավէ լթոմ Պըգինկհէմէ պագարագ— մաոէմ գի հագդը սարիհիմի մերգումէյէ թանըթտըրաալսիմ, արթըգ պու մուզաֆֆերիյէթիմոէն սօնրա ալիճէնապլըղմը տախ իղհար լթմելսիմ —տէյու,

Վէ հէման արապաճըսընա էմր խոէր լթմեղ, մերգումէ տախ գօնթէսին արապաճըսընա իմթիհալէն, գէնոխ տախ րուճաթէ պաշլատը, չէօյլե գի իգի ատրապալար եէգոհիկերի էօնիւնոէն կերի չէգիլե չէգիլե, եօլըն նիհայէթինէ վասըլ օլտուլար, վէ թարիղը մեզգիւրի տօլաշըպ, պիրիպիրինէ մուրէնագըս օլարագ թէպահուտե տէվամ լթոհիլեր։

Պըգինկհէմ, պէյհիրինէ սիւվար օլմաղըլա, պիլթաոպ մաոմազել տը լա Բօշֆուգօլըն թուրթտուղու թարիղէ սալիգ օլմագտա խոհ գի, պիր ատա մերգումէնին արապատը գաբուսընա եոնաշըպ, պերապեր կէղինմէգիլիգ լուֆֆընը՝ հէղար նազ ու նիյազ իլե, մաղրուր վէ հիւոնէտոար գըղճըազտոան թէմէնոի լթոհ։

—Տօղրուսը —տէյու ճէվապ վիրոհ կէնճ գըղ կիւլերէգ— սիղին կիւպի հագդըմտա լթմիշ օլտուղու էյլերին միննէթտարը պուլունտուղում սէվկիւլիւ, վէ նագիգ պիր հաքիմին թէգլիֆինի ըհտա խեմէմ։

—Էսթաղֆիրուլլահ, պէնոէհնիղ սիղէ էյլիգ լթմեմիշիմ տիր մաոմազել, իլլա օլ նգի գուվվէթլերէ միւթապաաթ լթմեգլիյէ մէճպուր օլտուղումոան, թապիյի պաշգա սուրէթտե հիւքմ խեմէյէճէքտիմ։

—Ա՜ճայիպ, տէհկինիղ օլ նգի գուվվէթ նէտե՞ն խպարէթ չէյլեր տիր։

—Պիրինճիսի հագդանյէթ։

—Զանն խեերսէմ, հալընըղ պու գուվվէթ քէաֆի աատ օլունապիլիր խոհ։

—Շիւպհէ՞ մի վար, ֆագաթ սիղի էչլուն պէօյլե օլմայաճագտը։ Էկերչի նգինճի գուվվէթ մուզաֆֆերիյէթինիղի թահտը թէէվինաթէ ալմըղ օլմաոա խոհ։

—Պու նգինճինէն նե օլտուղընը անլայապիլի՞ըմիյիմ։

—Օլ տախ հիւանի նէզաքէթինիզտէն միւթէէսիր օլուպ տա, քէնճինէյի սինէմտե չարըմագտաա օլան գալպիմ տիր մաոմազել։

—Ա՜հ միւսիւ տիւգ, սիղի էչլուն աչրըը տերկճէ պէնոօստա տըը տերլեր։

—Եէթեր քի խալիսիւլ պաշ պիր ատէմ իմ։

Պըգինկհէմ, պու սուրէթլե միւքեալէմէսինե տեվամ լթմեգտե օլուպ, մաոմազել տը լա Բօշֆուգօլ տախ, իչղու միւքեալէմէյէ աչըզանէյէ խիթաամ վիրմէգլիյի տիւչինմէմտի պիլե, դիրա Պըգինկհէմմէն սըֆթաճա կիւղէլլիյի, ագլու զէքճավէթի, վէ հիւանի հալ ու նէզաքէթի, մերգումէյէ թէսիսիր իսերճէսինի միւթէսիր դըլմագտա խոհ։ Ֆիլհագըգա լօրտը միւշարիկհէն, միւսէլլահ օլտուղը չու խասիյէթը ճէմիլե սիլահլարընա, թայիֆէյի նիհասեն հինչ սիրինէն թապավէտը մուգավէմէթ օլամայաճագը կիպի, պու զաթը նասիհիւլ սըֆթաթ, մալիգ օլտուղը հիւանի մեհաթըլա, սիւթհեն սարոյ գասընըարընըն կէօնիւլլե-

բինի թէսխիը եթմիշ, վէ խամ ու սըֆաթը նիչէ նիչէ տիլրուպա գըղլարըն, նիկեաբխանէյի գալպէրինտե նադշ օլունմուշ, վէ հասըլ պու ճիվանը սէպահաթնըշան՝ աստէթա պիր պուր կիպի ճիւմլէնին բէրբէթիչինէ չաեան օլտուղը հալտէ, քիպրու ղուրուրկիէթ չէրապլիյա սէրհոշ օլան մատմազել տը լա Րօշֆուգօլ, պու զաթը ալի գատրին քէնտի հուզուրընտա տիզ չէօքճէյի խէյալաթըյլա, պիւսպիւթիւն սերմէսթ ու հայրան օլմագտա իտի։

Պալատէ մուհարրէր օլան միւքեալէմէ՝ ասն տերէճէ պիր սիւրաթ, վէ պիր կերմիկէթ քէսպ իթմիշ իտի իսէ, հալպու քի մուֆարէգաթ իտիլճէճէ տագըդա տախի թէդարրուպ իթմիշ օլուպ, հէր նասըլսա պիր տա թէնհաճա կէօրիւշպիլմէք իչին պիր վագըթ թային իթմէքլիք սէօզիւ տախի կէչմիշ օլմազըլա, կէնճ դըղ թարաֆընտան, իշլու նապէճա թէքլիֆին աստէմի գապուլ խուսուսընտա հիտաէթլէ ճէվապ վէրմէճէյի տէրքէար իտի։

Շիւպհէսիղ մատմազել տը լա Րօշֆուգօլ, մահզա վիճատանընը միւսթէրիհ իթմէք էմէլի իլէ, օլ տերէճէ մախուֆ, վէ միւթէրէտտիւտանէ պիր ճէվապը բէտտի վիրտի քի, պու հալ, աստէթա Պըղընկհէմի, վագը օլան թէքլիֆ ու թէմէննիյաթընըն թէքրար իթմէսինէ տավէթ իթմէք կիպի պիր շէյ իտի։

—Շուբասըտա վար քի —տէտի նիհայէթ կէնճ դըղ— թէքլիֆինիղի գապուլ իթմէմտէ պիր մահզուր կէօրէմէյօրում, իմտի պիր սապահլէյին կէզմէյէ չըղտըղըմ տա, իքինճի տէֆա օլարագ ճաբխէնիղե բէֆագաթ իտէպիլիրսինիզ։

—Սապահլայը՞ն մը, նէ՞ տէյօրսունուզ մատմազել —տէտի Պըղընկհէմ, թէաճիւպ, վէ մահզունիյէթ պէյան խաէր պիր սէտայըլա։

—Ֆագաթ միւսիւ տիւգ, զանն իտէրսէմ ագշամ լարը կէզինմէք տաէթին խարիճինտե պիր շէյ տիր։

—Ա՛հ մատմազել, պիլաքիս թամ օլ վագըթ տըր քի ինսանըն գալպի թաթը միւլահազալէրե, վէ խաթըրը թաթիւպ իտիճի լաթիֆ խէյալաթա թէպիմ օլուր։ էվվէթ թամ օլ տէմիէրտե տիր քի, ֆիքր իլէ կէօղ, պիր թագըմ տույղուսուզ, վէ հէր նէվի հրսափյաթտէն պի պէհրէ օլան պիր գալապալըղըն սըգլէթպախչ պագըչլարընտան, տաթսըղ վէ միւթահգիճանէ հարֆէնտազլըգլարընտան ազատե օլուպ, ալէմի վահտէթտե թասավվուր իտէկէլտիյի սաատէթին խէյալաթըյլա մէչղուլ օլուր։ Ա՛հ էֆէնտիմ պիլմիշ օլասընըղ քի, թապիաթ ադշամըն նիմ գարանլըղընա էյլէ պիր լէթաֆէթը աճիպե պախչ իտեր քի, օլ թէնհալըգտա, վէ օլ ասայիչի հալտե, կէօնիւլտէն կէօճիւլէ կէօրիւշմէք իչիւն պադգա հիչ պիր միւսահտ տէմ թասավվուր օլունմամազ, էվվէթ մատմազել, նալընըղ օլ տէմիէրտե տիր քի, պէնիյի պէչէրին ֆիքր ու գալպի հիւմա գուշը կիպի բէր աչուպտա, թա արչի ալայէ գատար բէրվազ, վէ պին տիւրլիւ խէյալաթը խաթըր նիւվազ իլէ իչթիզալ իտերլէր։

Պըղինկհէմ, պալատէ մուհարրէր օլան չաիրանէ թապիրլերե, տահա բէք չօղ միւէսսիր քէլամլեր իլավէ իթտի քի, նիհայէթ մատմազել տը լա Րօշֆուգօլ, մուտմաիլէյհին թէքլիֆինի նօղթասը նօղթասընա գապուլ իթմէյէ մէճպուր օլտու։

Վէ իչթէ պու սեպեպլէ օ պիր հաֆթանընն ճումա իրթէսի ագշամը, սաաթ տօղուզ բաստէլերինտե, Պըղինկհէմին նագշ ու թէրսիմ իթմիշ օլտուղը մէնզարէյի չաիրանէյի բայել այն կէօրիւպ տե, սըհհէթինի թաստիղ իտէպիլմէք իչիւն, պիրի պիրլերի իլէ Ամիկէն չէհրի գարուսընտա պուլուշմագըղդա գարարը գաթի վէրտիլէր։

Նէհայի մուֆարէգաթտե, մատմազել տը լա Րօշֆուգօլըն էլտիվէնսիղ օլան բամուգ կէպի պէյագ, վէ նա-

ղեք էլէ, թաղիչի պէր հալ էլէ արապա գաքուսընըն տըշ թարաֆընա վազ օլունմուշ օլմաղըլա, Պըգինկհէմ տախի թաղիչի օլարագ մէրգումէյի սէլամլամագ իչուն սէրֆիրու լթախչինահ, տուտագլարընը անըն էլինէ տօգունտուրմագ ֆըրսաթընը գաչըրմամըշ իտի։

Բ.

Պալատէ նագշ ու պէյան լթախչիմիշ վէնգարէտէն պէր գաչ սաաթ սոնրա, օգուհանլարըմըզա պիղիմէ պէրապէր, մատմազել տը Լիյանգուրըն մէսքէնինի թէչրիճ լթէմէլէրինի ըհճա իտէրիզ, մէրսումէ, գըրալչյանընն ֆախրի խատէմէլէրինատէն օլ դըզ իտի քի, Պըգինկհէմ չըզատանընա իտինի թահրիր լթախչինահ, գարչուսընա (հիտէտ) քէլիմէսինի իշարէթ լթմիշ իտի։

Մէրգումէնին տայիրէսինահ ֆէվգէլատէ պէր թէլաշ, վէ պէր բաթըրտը զահիր օլմաղլա, խըտմէթքէարլար չաշդըն չաշդըն եօգատը աշաղա էնիպ չըգատագ, նիրմի գատար պէրիպէրինէ սիւթէնագըս էվամիրին, գանդըսընը իճրա իտճէգլէրինէ չաշըրմըշ գալմըշլար իտի։

Հաթտա պիղզաթ մատմազել տը Լիեանգուր քէնտիսի տախի, թարիֆի նագսալիլ պէր թէլաշէ էլէ սալօնատն հաթագ օտասընա, վէ հաթագ օտասընատն սալօնա կիտիպ կէլիր, վէ ազիմ պէր չամաֆա էլէ տօլապլարը աչըպ գարար, վէ տէլիք տէշիկի արայընպ, էլինէ կէլէն էշեայը ալթիսաթ իտէր տուրուր իտի։

Մատմազել տը Լիյանգուր, օլ անտէ քիլիսայէ կիթմէքլիկէ հազըրլանմագատա իտի իսէ տէ, տուա լթմէք իչուն օլմայուպ, իլլա կէնճ, վէ կիտէլ (գանտիկլէ) վիդօնթընըն էլինտէն ապը մուգատտէսի (օրհնած ջուր) գապուլ լթմէք նիկէթի էլէ իտի քի, պու մինասիպէթլէ այըգը պուլունան մէրգում վիդօնթըն, քէնտույէ պէրկիւղար մագամըյլա վիրմիշ օլտուղը հալթըղլա միւսէննա, վէ միւսավիվեր ղայէթ կիրանպահա պէր տուա քիթապընը պէրապէր ալմագ իսթէմիշ իտի։

Թաահիւպէ շայան հալ, անլաշըլմազ պէր վագտա, քիթապը մէզպուր իչի թօղույլա ղայպ ու նապէտիտ օլմուշ իտի։

—Մարթա՛, քիթապը արատանա —տէյու հայգըրըր տուրուր իտի իսրտմէթքէարէ գըղա քէսկին պէր սէտայըլա— տավրանսանա պագալըմ, ա՛հ չու ֆիլոսուրսըղ հալինէ պագտարգա, հիտէթխտէն գանըմ գաֆատա սըչրայօր... ֆագաթ էյի պիլիրսին քի պու քիթապ ղայպ օլմայա կէլմէզ, հէր հալտէ պուլունմալը տըր։

—Մատամ, կէօրիւյօրսունուզ քի էլիմտէն կէլէնի հապըր յօրում —տէյու ճեվապ վէրտի Մարթա, էֆէնտիսինէ իմթիսալէն սէրի իւզ հարաքէ, վէ կիւյա ազիմ պէր թէլաշ իտիյօր կիպի էօթէյի պէրիյի արաչտըրտագ, ֆագաթ մէրգումէնին իսրտագ լթախչի պու քհարկիւզարըդ, ճիտտի պէր հալ զանն օլունամագ իտի։

—Տիւնքի կիւն պէրայի միւլագաթ, խանէսինէ կիթմիշ օլտուղում մատամ տը Պիւթանժիյէ քիմսէյի կէօնտէրտին մի։

—Էվվէթ մատամ։

—Մատմազել տը Սէնընբվիյէ՞տէ։

—Կէօնտէրտիյիմ ատէմ, էլան ավտէթ լթմէտի։

—Ա՛հ, մատամ տը Լիւքսանպուրկը տախի ղայրէթ լթմէք իսթէյօրում, չաբըդ ուշագլարտան պէրինի տէ օրայա կէօնտէրի վէր։

—Ֆագաթ մատամ, վէրմիշ օլտուղունուզ էվամիրի խիֆա լթմէք իչուն, ուշագլարըն ճիւմլէսի տէ կիթտիլէր։

—Պաչդա պէրինի պուլ։

—Լաքին մատամ...

—Ի՛հ սէնտէ, օտուն կիպի նէրինատէն գըմըլտամաճօրսուն, կէօրմէյօրմուսըն քի մէրագըմտան չաթլայա-

ճաըմ էօլէճէյիմ, հա՛յտե չաբըդ օլ··· չայէտ քիմնէյի-
տէ պուլամազսան տաիսի, պիղղաթ սէն քէնտին կիթ։

—Պաշ իւսթիւնէ մատամ։

—Կիթտիյինտէ, էվվէլա պէօյիւք քիլիսայէ օղրատա
սօր, զնըրա տիւն ադշամ տուա իթմէյէ կիթտիմ, իհ-
թիմալ քի քիթապըմը օրատա ունուԹմուշ օլայըմ։

—Բէք ալա մատամ։

—Էվվէլա չու ուֆագ չէքմէճէյի պանա կէթիը
պագայըմ։

—Մատամ, սէքիզ կիւնատէն պէրի տիր քի էմրինիզ-
լէ օրատա գօյմուշում, վէ օլ կիւնատէն պէրի քիմսէնէյն
էլի տօգունմամըշ տըր։

—Մանա իսթէմէմ, անլա՞օրմուսըն, նէ սէօյլէ յօրսամ
սէն անը Էրամազա մէճպուրսըն։

Մատմազէլ տը Լէյանգուր, զայագ իթմիշ օլտուղը քի-
թապընը անատ տաւիսի պուլամամազլա, քէմալի հիս-
տէթլէ չէքմէճէյի բարչա բարչա խտուպ սալօնըն օր-
թասընա փըրլատը վէրտի։

Մարթա, պու սօն ալամէթտէն՝ անգարիպ պիր ա-
զիմ պօրա գօրաճաղընը տէրք խէրէք, ալտըղը էմրի
էյֆա իթմէք պէհանէսի իլէ, հէյման տրշարը չըզ-
մայը քէարը ագիլ ատտ իթտի։

Մէրգումէ, պիր տադըդա սօնրա կիւլէրէք ավտէթ
իթտի։

—Մատա՛մ մատա՛մ, միւժտէ միւժտէ···

—Քիթապըմ պուլունտո՞ մը։

—Էվվէլթ մատամ, պուլունտը։

—Համտ օլսուն Էա Բապպիմ։

Վէ մատմազէլ տը Լէյանգուր, պիր ան էվվէլ հըզա
իթտիյի մէյուսիյէթը ազիմէյէ նիսպէթէն, օն տէրէ-
ճէ քէսպը մահղուզիյէթ իթտի։

—Քիլիսատէ ունուԹմուշընըզ մատամ —տէյու լ-
լավէ իթտի Մարթա։

—Պէն ատա տէ՞մէտիմ մի խտի··· ահ Մարթա, նէ
դատար դօղդուտում պիլի՞ըմիսին, էկէր քիթապըմ զայագ
օլմուշ օլայտը, ասլա Թէսէլլի պուլմայաճագտըմ։

—Հադգընըզ վար մատամ, օ կիպի կիրանպահա վէ
միւսավվէր պիր քիթապըն զայագը էչիւն էլպէթատ Թէ-
էսահիւֆ օլունուր։

Մատմազէլ տը Լէյանգուր, ումուղլարընը Էիւքսէլ-
Թէրէք սէրպիւլէնատանէ պիր Թավր իլէ Մարթանըն
Էիւղիւնէ պագտը, վէ նակէատան հէրարէթլի պիր սե-
տայըլա։

—Ֆագաթ մատէմ քի քիթապըմ պուլունմուշ խտէ
նէ՛ըէտէ տիր, Էանընատա՞ մը տըր··· վէր պագայըմ···
չարըդ էթ ճանըմը չըգարմա —տէտի։

—Մատամ, քիթապընըզը կէթիրէն քիմսէ, պիղղաթ
քէնտիսի Թէսլիմ իթմէյի արզու խտիյօր։

—Ցէվինտէն պէրի նի՞չին տէմէյօրսուն, չարըդ
սէօյլէ քիմ իտէ կէլսին։

Մարթա, ազ չօգ Թէմիզճէ կիյինմիշ քէօյլիւնին պի-
րինի իչէրույէ խտխալ իթտի քի, մէրգումըն սիմատըն-
տա պիր հալի Թէրէտտուտ, վէ սաֆտէրունանէ պիր
Թէհայէիւր Նիւմայան օլուպ, էլինտէ ԹուԹմուշ օլտու-
ղու էնլի քէնարը հասըր չապգասընը միւԹէմատի չէ-
վիրէրէք, վէ Թէաճիւպլէ սազ ու սօլա պագարագ,
վէ իհԹիրազքէարանէ պիր հալ իլէ իլերլէյինճէ, մատ-
մազէլ տը Լէյանգուր կիւլէրէք։

—Քիթապըմը պուլան զաթ սի՞զմիսինիզ —տէտի։

Տէլիգանլը քէօյլիւնին չաչգընճա հալի, կէնճ գըզ-
ըն սօն տէրէճէ Թօհաֆընա կիտէրէք մահղուզիյէթինի
մուճիպ օլմուշ խտի։

—Հէ՛յ մատամ, պէն պուլտում —տէյու ճէվապ
վէրտի քէօյլու, ալըգ ալըգ, վէ քէօյլիւլէրէ մախսուս
օլունակէլէն գատալըգլա կիւլէրէք։

Մատմազէլ տը Լէյանգուր, մէրգում քէօյլիւնին՝

քէնոմ օտասընա կիրտիլինտ, կիւյա գըրալ պահճէլերինին պիրինտ պուլունմագտա տըր կիպի պիր հալ խպրագ իմթիյինի կէօրմէքըլ, մահզուզիյէթի պիր գամթտահա թէղայիւտ պուլտու։

—Ֆագամթ քիմսայըմը նէրէյէ կզօյմուչտունուզ, էլինիզտէ կէօրմէյօրում —տէտի։

—Ձէլիմտէ տիր մատմազել, իչիմ պույուրուն։

—Գիղղամթ էլինիպլէ պանա թէալիմ իմմէյի արզու իմթիյինիզ՝ ադիլանէ պիր թէտալիր օլմազլա, պու պագտէ թէչէքքիւր խէրիմ —տէյուպ, խըամէթքէարէ գըղա խիմթապէն,

—Մարթա՛, պու սատըգ, վէ նամուսը տէլիգանլիղանըլա սէրինլէտիճի պիր իչրէթ կէմիր, վէ սատագամթընա միւքէաֆամթ օլմագ իւզրէ, չու քիսէյի տախի քէնոխինէ վէր —տէյինճէ,

Գէօյլու, մէղքիւր քիսէյի ալմագ խամէմէյուպ, էլի իլէ պիր բէտտ հարաքէթի խպրագ խէրէք։

—Բարայա իհթիյաճըմ նօգ տըր —տէտի։

—Թէքէպպի՛ւր —տէտի, մատմազել տը Լիւնանդուր մէրգումըն հալինէ թէհայիւր խէրէք —տօղրուսու չու հըսսիյամթը նագլիքանէնիզի, քէմալի թէհայիւր իլէ թահսին խէր խսէմ տէ, պու ճիւմլէ սիպէ պօրճլու գալմագլըղը տախի հիչ պիր վէճհ իլէ գապուլ խէմէմ՝

—Ա՛հ, միւսթէրիհ օլունուզ մատամ, գօրդմայըդ պանա պօրճլու գալմայագադըընըզ, չինքի պէն տախի սիպտէն պիր խըամէթ թալէպ խէճէյիմ տիր։

—Բէք ալա։

—Ֆագամթ ... չինքի ...

—Սէօյլէյին պագալըմ, պիկա իհթիրագ պէնանը էֆքէար խոնիզ, թալէպ խէճէյինիզ խամէթին իճրասընա հազըրըմ։

—Զինքի ... ահ մատամ ճէսարէթիմէ աֆֆ լտնիզ։

Վէ մէրգում սէտասընը բէսլէմիպ, Մարթայա տօղրու միւթէրէտտուտանէ պիր նիկահ աթֆ իմմէքըլէ։

—Զինքի տէյէճէք էօյլէ սէօզլէրիմ վար քի, հալընըզ սիպկին տույմանըզ լազըմ կէլիր —տէտի։

—Բէք ալա, նասըլ իսթէրսէնիզ —տէտի մատմազել տը Լիւնանդուր, վէ խըամէթքէարէ գըղա խիմթապէն —Մարթա՛, պիկի հալընըզ պըրագ— տէտի։

Մարթա նիւգիհան էքչիսէրէք տըչարը չըգտը, գիրա կիւզար խէն մէնղարէտէ, մէրգումէնին դիյմէտիալ պուլունտուղը մաղնուն օլուպ, թա նիհայէթինէ գատար իչին հէր պիր թէֆէրրուաթընա ակնահ օլմագլըղա ճան ամմագտա իտի։

Մատմազել տը Լիւնանդուր, օթուրմուշ օլտուղը հալտէ՝ տուա քիմսայըընն սահիֆէլէրինի չէվիրիր տուրուր, վէ տէրունինտէ պուլունան միւսավվէրաթէ պագմայըլա տօյամագ իտի։

Աղ չօգ թէէմմինաթ ալմըշ, վէ քէսպի ճէսարէթի իմմիշ զանն օլունան քէօյլի, ուսուլ ուսուլ կէնճ գըղա թէգարրիւպ խէրէք, մէրգումէնին հաւարըղընա նագլար իմմէքըլէ։

—Զահմէթ պույուրմայընըղ մատամ, իչինտէն հիչ պիր չէյ է քսիք տէյիլ տիր, նասըլ պուլտում խսէ էօյլէճէ ալըպ կէթիրտիմ —տէտի։

—Օլ խուսուստա ասլա չիւպհէմ նօգ, պէօյլէ տըրգամթ իլէ պագտըղըմ էճնիյէթսիզլիկիմտէն օլմայուպ, իլլա մահզուզիյէթիմտէն նագլի տիր։

—Կէօրինիւր քի պու քիմսայա զնյատէսի իլէ մէյլինիզ վար։

—Նէ դատար ես, թարիֆ խէմէմ։

—Գէնիմ կիպի։

—Նա՞սըլ, պէնիմ քիմսայըմա սրզո՞ն տէ մի մէյլինիզ վար։

—Ա՛հ հայրը մատամ, ամը տէմէք իսթէմէտիմ, քիմսայընըղընն պանա նէ լուզումը վար, պէնիմ մահզա (Բէրլինէ) մէյլիմ վար։

—Բէրբինէ՞ մի տէտինիզ։

—Իվվէթթ մատամ, նասըլ քի սիզ պու կիւզել քիթապճըազա մէ յալըընըզ, էօյլէ տէ պէն բէրբինէ մայիլիմ։

—Ինթիհալ տըր, ֆագաթ զանն իտէրսէմ մէսէլէ պիր խըտմէթ թալէպի հադդընատա խոխ քի, հաթատա սիզին սէօզիւնիւզէ նէզարէն, պու խըտմէթին իճրասը էլիմնէն կէլիր պիր չէյ լմիշ տէ յօրուտունուզ... իմոի պէքլէ յօրատում քի անը սէօյլէմէյէ հիմմէթ...

—Թամամ պէնտէնիզտէ անտէն պահս իտէճէքտիմ. իմոի նասըլ քի պէն սիզէ այիտ օլան չէյի իտատ իթտիմ, էօյլէ տէ սիզին, պանա այիտ օլան չէյի իտատ իթմէնիզի ըէճա իտէրիմ, վէ զանն իտէրսէմ պու խուսուստա հադդըմ վար տըր, տէյիլ մի։

—Նա՞սըլ, նէ կիպի, աճապ խատաէրիմ օլմադըղըն սիզի պիր ղարարա՞ մը օղրաթմըշըմ։

—Հայըր մատամ, սիզ տէյիլ, իլլա սիզին թանըտըղընըզ պիր միւսիւ տիր քի. իչթիհէյիմէ նազարէն, սիզին օլ զաթ իւզէրինէ պէօյիւք թէէսիրինիզ վար իմիշ։

—Սահի՞ մի, լաքին թանըմագտա օլտուղումտ պու կիւզել միւսիւ քիմ իմիշ, սէօյլէ պագայըմ։

—Ֆի՞մ օլաճագ մատամ, իչթէ Վիկտոթ տը Գանտիյլ թէսմիյէ օլունան զաթ տըր։

Մատմազէլ տը Լիյանգուր, թէաճիւպ իտէրէք մուղհիդ պիր սիմա իլէ կիւլմէքտէ օլան քէօյլիւնիւն եհուղինէ պագա գալտը։

—Ֆագաթ, Վիկտոթ միւսիւ տը Գանտիյլին իւզէրինէ նուֆուզու թէէսիրիմ օլտուղունը սիզէ քի՞մ սէօյլէտի։

—Հէր քէս սէօյլէյօր։

—Ա՜ճա՞իպ...

—Գունատան գաթիննաղար պիզտէ քէօր տէյիլիգա, պիզիմ տէ կէօղիւմիւզ վար։

—Սահի՞ մի սէօյլէյօրսունուզ։

—Ա՜ֆֆ իտէրսինիզ մատամ, պիզ հէր նէ գատար

քէօյլիւ խոէք տէ, էինէ աղ չօգ ագլըմըզ վար, մէսէլա պէր տէլիգանլը կէնճ պէր գըզըն էթրաֆընը բէրվանէ կիսէլ տօլանըը, վէ գըզ տախի անըն պու հարաքէթինէ միւսաատէ իթտիքտէն մատա, մըզնաթըս կիսէլ տախի արգասընատան չէքիպ կէօթիւրիւը, վէ հաթատա «ֆիլան չէյի էաբ, ֆալանը էաբմա, չունատան կիթմէ, պունատան կիթ» տէյու ատէթա ուշաղընա էմր իտէր կիսէլ պուէուրուը, վէ օղլան տախի մէրգումէնին հէր պիր էմրինէ քէօր քէօրունա միթապաատթ իտէրսէ, արթըգ էօյլէլէրէ աշըգ մաշուգ տէնտէղտէ, պաշդա նէ՛ տէնիր, ահ մատամ, պէնտէնիզ պուրալարընը տէրը իտէմէյէճէք դատար սէրսէմ տէյիլիմ։

—Մատմազէլ տը Լիյանգուր, մէրգումէն սէօզլէրինէ իչթիհաքտէ, քէնատու քէնատույէ կէահ կիւլէր, վէ կէահատա հիսատէթլէնիր խոխ։

Ֆագաթ մէրգումէնին ալիճէնապլըդ հըսսիյաթը, ըզհարը հիսատէթ իթմէսինէ մանի օլտուգտան մատէ, հաթատա մէրագընատան թահրիգ օլունարագ, նիմ թէպէսսիմ իլէ։

—Մատէմ քի, պու տէրէճէ պէքիսինիզ, վէ մըդտարը քնաֆի մալիմաթընըզ վար, իմոի միւսիւ... միւսիւ...

—Գուլունուզ ժօրժ թէսմիյէ ղունուրում մատամ —տէտի քէօյլիւ սաղ այագլըյլա կէրույէ տօղրու հարաքէթ խատուգ տա, քէօյլիւլէրէ մախսուս օլան պիր թավր իլէ մէրգումէյի սէլամլայարագ։

—Բէք ալա, իմոի միւսիւ ժօրժ, սիզին զաննընըզա կէօրէ, թուրթալըմ քի պէնիմ Վիկտոնթըն իւզէրինէ նուֆուզու թէէսիրիմ ճարի օլմուշ օլսուն, ֆագաթ սիզէ նէ եօլտա խըտմէթ իտէպիլէճէյիմի սէօյլէմէյէ հիմմէթ իտէ՞րմիսինիզ։

—Վա՛գտա, սէօյլէմէքլիյիմ էլզէմ տիր, ֆագաթ հիքեայէնին էն կիւզէլ եէրիտէ իչթէ օբատա խոէ տէ,

նէթէը քի պու իշտէ պէնիմ գատար սիղին տախի մէնֆաաթընըդ տէրքեար ըը, լաքին պու ճիւմլէ իհթիմալ քի, ադղընմտան չըգաճադ օլան իլք սէօզտէն տարըլըպ տա հիտտէթինիդ թահրիք օլսուն։

—Պու գատար ուզուն ուզատըյա մուգատուէմէյ հաճաթ նօգ, մէսելէ նէտէն իսթարէթ իսկ անը սէօյլէյին —տէտի մատմազել ը Լիյանգուը, հէրտարէթլի պիր սէօյլէյիչ իլե, գիրա մէրգուումէնին սապրը գալմամադտա իտի։

—Սիղէ պիր թատավվուը պէյան իտէյիմ քի, պարի իչ գօլայճա անլաչըլըըն —տէտի ֆօրժ չաշըրմադսըղըն— մէսելա թուրթալըմ քի կիւնիւն պիրինտէ, ադըմա էստէտ գըյը սուլարըյլա սիղէ նամանմադ իսթէսէմ, նանի թէշիւք իթմէյէ գալգըչսամ, վէ ...

—Միսիւ ֆօրժ, հատտունիդի թէճավուզ իտիյօրսունուզ։

—Ցինիմ հադգը իչիւն օլսուն քի մատամ, սիղէ հադարէթ իթմէք նիյէթինտէ տէյիլ իմ, սիզ օլ գատար կիւզել, օլ գատար տիլրուպասընըզ քի, սիզի կէօրիւպտէ սէվմէմէք գապիլ օլամազ, իմտի էկեը իչ տէտիյիմ կիպի օլայըտը, աճէպ Վիգօնթ միսիւ տը Գանտիյլ պէնտէնիդէ նէ կէօնա մուամէլէ իտէճէքտի։

—Ուշագլարա էմր իտէճէք իտի քի, սիղէ ալա պիր տայագ աֆսընլար։

—Ֆագաթ, թատավվուըրմընն միւքէմմէլ օլմասը իչիւն, թուրթալըմ քի պէն Վիգօնթընն նէրինտէ օլմուշ օլայըտրմ, վէ Վիգօնթ տախի պէնիմ կիպի պիր քէօյլիւ օլա՞յըտը։

—Ի՛թէրաֆ իտէրիմ քի, օլ վագըթ մէսելէ տահա գիճատէ դարըշաճագտը։

—Հայըը մատամ, զանն իթտիյինիզ գատար միւշկիւլ օլմայուպ, անճագ միսիւ տը Գանտիյլին եարաճաղը չէյ պուննտան իպարէթ օլաճագտը, նանի կիտիպ

Բէրբինէ պուլմազ, վէ օլանճա վուդուաթը հիքեայէ իթտիքտաէն սօնրա, մէրգումէյէ, իչիմ օլտուղը մահալտէն կէբի չէքիմէքլիյիմ տայիը պանա էմր իթմէսինի ըճճա իտէճէք իտի, տէյի՞լ մի, իչթէ մատամ պէնտէնիդ տահա մահզա պէօյլէ եարմազ իչիւն նէզտինիզէ կէլմիչիմ տիր։

Մատմազել ը Լիյանգուը, եավաչ եավաչ իչէ ակեահ օլմաղըլա, հէմման բիւր հիտէթ այագա գալգտը, վէ կէօզլէրի աթէչլէր սաչարագ։

—Միսիւ ֆօրժ, տէտիյինիդ սէօզ հադգընտա էյի տիւշիւնմի՞չիսինիդ։

—Շիւպհէսիզ մատամ, զաթէն տիւնքի կիւնտէն պէրու հիչ պաչգա պիր չէյ տիւշիւնտուիմ նօգ, իմտի տինլէյինիդ, պէն տախի սիղին կիպի քիթիսատէ պուլունմադտա իտիմ, վէ նէ վագըթ կէօրտիւմ քի քիթապընըդը գանաբէնին իւզէրինտէ ունուտտարագ կիթմէյէ հազըրլանը յօրսունուզ, արգանըզտան գօշուպտա քիթապընըդը սիղէ զիատէ իտէճէք եէրտէ, հէմման ճէպիմէ գօյու վէրտիմ, զիրա գօնագընըզա կիրմէք, վէ սիղի իլէ խուսուսի կէօրիչէպիլմէք իչիւն, էլիմտէ պուննտան ալա պիր վատէթա օլամազ իտի։

Մատմազել ը Լիյանգուը, հիտէթինտէնտնաչի պիւքրիւլմիւշ բարմադլարըյլա մէզքիւր տուա քիթապընը սըգըշտըրըը տուրուր իտի։ պու հալի թէէսսիւր իլէ պիր գաչ ատըմ ալտըգտան սօնրա, տուրտու, վէ քէնտու քէնտույէ սէօյլէչէրէք —միւճէրրէտ տիվանէ օլմալըյըմ քի, պու կիպի սէօզլէրէ գուլադ ասըյօրըմ, ալէլհուսուս շու պօչպօղազ հէրիֆինն սէտրէպէքի հէզէնանընա լինանըպտա էհէմմիյէթի վիրմէք հատտագաթլըգ տէյի՞լ մի —տէտի։

—Հէզէնա՞ն մը —տէտի ֆօրժ թէճքինէլ պիր վագտը իլէ —մատամ, պիլմիչ օլասընըզ քի, պիզ էօյլէ վահի գաննիյաթ, վէ խէյալի չէյլէր իչիւն պիրիպիրի-

նէ կէչէնլէրտէն տէյիլիզ, պիզ պիր վագաանըն սըհ-
հէթինի թաստիգ իթմէտիքճէ թէչլաչ իթմէյիզ։

—Խոպաթ, խոպաթ խոհնիզ —տէյու հայգըրտը մատմազել տը Լէյանգուր, թիթրէք վէ թէէսսիրլի պիր սէտայըլա։

—Նէ կէօնէ խոպաթ խոթէրսէնիզ կէօսթէրմէյէ հազըրմ —տէտի ժօրժ։

Կէնճ գըզ, մերգումըն սօղուգ դանըլըզը, վէ ֆութբոլսըզ թարզընտան պիւսպիւթիւն հէրտէթլէնէրէք, սէրպիւլէնտանէ պիր թավը իլէ, վէ կէօղլէրինտէն հետէթ ալթէչլերի սայըլտըգ, ժօրժըն դարշուսընտա տիքիլիպ տուրմուշ օլտուղը հալտէ։

—Սէյլէ, չաբըգ սէյլէ —տէյու հայգըրտը, պիւթիւն պիւթիւնէ սապրու թահամմիւլի եանարադ։

—Ա՛ խոպա՞թ մը խոթէյօրսունուզ —տէտի ժօրժ— բէք ալա, չիմտի սէյլէյէճէյիմ, վէ էկէր գալ իլէ իքթիֆա օլունմազսա, հալ իլէ պէյան խոճէյիմ, չիւնքի իքիսի տախի հալու վազկէթլէրինի կիպլէմէյօրլար խոտ, հանի գըզ ճիվիչլէր խոտը, օղլանտա գըզտա համանը։ անլաչըլըը՞ մը, հաթթա տահա տիւն սապահ խոտ քի···

—Ցիւն սապահ պէն Գըրաւիչանըն նէզտինտէ խոտիմ։

—Իհթիմալ տըր, ֆագաթ պունտան նէ՞ չըգար, եէթէր քի վիդօնթընըզըն սիպի իլէ պէրապէր պուլունմատըգընտա էմինիմ, չիւնքի մերգում՝ տիւն սապահտան պէրի Բէրլինէն իգամէթ իթտիկի չիֆթլիկնէն էթքտոֆընը սէրսէրի սէրսէրի տօլաչմագտա խոտ։

—Սիզ քէնտիսինի կէօրտիւնիզ մի խոտ։

—Տէյիլ եալընըզ անը կէօրմէք, հաթտա Բէրլինէն տախի բէնչէրէյտէն մերգում իչմար չագըրըզընը, վէ պիր աղ սօնրա տախի Ամէրիկա ճաատէսինտէ եան եանա, վէ գօլ գօլա տօլաչտըգլարընը կէօղլէրիմ իլէ կէօրտիւմ։

—Պէրապէ՞ր մի տօլաչըյօրլար խոտ։

—Էվվէթ մատամ —տէտի քէօյլիւ պիտ թէատրիճ քէսպը հէրարէթ խոէրէք— է՛վվէթ, հէմ պիրլիքտէ կէղինիյօրլար, վէ հէմտէ պիրիպիրլէրինէ աչըգանէ նիկահլար խոյօրլար խոտ, իչթէ չիւ չէքիլտե··· — վէ ժօրժ, կիւյա մերգումանը թագլիտ խոյօր Կիպլի պիր գաչ տէֆա կէօղլէրինի գըրբարգտան սօնրա սէօղիւնէ տէվամ խոէրէք։

—Հաթտա պիրի պիրլէրինէ պիր չօղ չէյլեր սէօյլէտիլէր քի, պէն իչիտէմէտիմ, ֆագաթ կէօրինիւր քի պու սէօղլեր աչգ ու մուհաթապէթէ տայիր չէյլեր իտիլեր, չիւնքի Բէրլին, զօնչէ կիպլի գըրմըզը տուտագլարըյլա գօնթըն եիւղիւնէ պագարագ կիւլեր, վէ օլ տախի մերգումէնին պէյագ էլինի քէնտի էլլերի իչինէ ալարագ եօխչար տուրուր խոտ։

—Եա՛ Բագպիմ նէ գատար նամուսսըզ հալ։

—Վագաա նամուսսուղըզ··· ֆագաթ էն ֆէնա եէրի չուրասը տըր քի, պիրի պիրլէրինտէն այրըլտըգլարը վագըթտա··· ահ մատամ կէօրմէյիյիտինիզ··· կէօրմէյիյիտինիզ քի նասըլ մերգումէյէ եամանըյօր իտի, չէյլէ··· կէօրմէյիյիտինիզ քի, նա՞սըլ պիր մուհաթապէթ աթէչի իլէ մերգումէնին պէյինի չէյլէ սարըպտա··· գալպի իւղէրինտէ սըգայօր խոտ· ա՛հ մատամ, վէյ հասըլ կէօրմէյիյիտինիզ քի նա՞սըլ, վէ նէ խահիշ իլէ անըն եիւղիւնտէն բուսէ ալմագ լըզըգա գատար ճիւրաթ խոտուգ տա, հէման չէյլէ···

—Սըյրը՛գ հերիֆ —տէյու պաղըրտը մատմազել տը Լէյանգուր հէման կէրույէ տօղրու սըչրայագագ։

—Ժօրժ, ղայաուպէթտէ պուլունան պու իքի աչըգու մագուգէնին իհրագ իթմէյէ օլտուգլարը վագիյէթտէն քէսպը հէրարէթ խոէրէք, մերգումանըն թագլիտէրինի՝ հիքեայէսինէ բագաթ իթմէքտէ խոտ։

Մերգում, կէնճ գըզըն իթիրագընտան քէնտինէ կէ-

լիպ, շաշըրարաք դըզարոը, վէ մէրդումէտէն աֆֆ թալեպ իտէրճէսինէ պիր գաչ սէօղէը բէրէլէտէ.քաէն սօնրա, կիւյա ուԹանօրդընատան, չապգասընը կէօղէբինէ գատար էնտիրմիչ օլտուղը հալտէ, պագըշընատան հիտաէԹ չիմչէ.քէրի չագմագտա օլան մատմաղել տը Լիյանգուրըն հուղուրընտա, բուԹ կիպի պիլա հարա.քէԹ տուրա գալտը։

—Ցըշարը՛ չըգընըղ —տէտի կէնճ գըզ քէմալի խըշմ իլէ սէսինի եւ.քսէլտէրէ.ք,

Ժօրժ ասլա եէրինտէն գըմըլտամատը։

—Ցըշարը՛ չըգընըղ, տէՖ օլընուղ տէյօրըմ, էօխտա չիմաի սիզի ուշագլարըն մարիՖէԹի իլէ գարըտան տըշարը աԹտըրըրըմ։

—Ցահա հէր չէյի սէօյլէմէտիմ —տէտի Ժօրժ, սաՖտէրուանէ պիր հալ իլէ։

Մատմաղել տը Լիյանգուր, Ժօրժըն քիւսԹախլըղընա զայէԹ հրրսլանմըշ, վէ գօնԹըն պիվէՖալըղընատան տիկիր օլմուշ օլմադլա, գալըինի ԹարիՖի նագատիւ պիր հիտէԹ խաԹիա խտուպ, քէմալի խըրսընատան նաչի կեահ սարտըրը, կեահ գըզարոը, վէ քիրբիքլէրի ուճլարընատան կէօղ հաշլարը սայըլըը խտի, մէրդումէ տուա քիԹապընը, սալօնըն էշեսը իւզէրինէ էօյլէ պիր խըշմ իլէ ֆըրլաԹտը քի, քիԹապը մէգքիւրըն եիմի տանէ գատար հարրագլարը էօԹէ պէրի տաղըլտըլար, կէնճ գըզ, էկէր պու հիտաէԹի հէնկեամընատա պիրինի տէօյուպ Թէրէլէյճէ.ք օլսա խտի, դիեատէսի իլէ մէմնուն օլաճադը աէրքիտար օլմադլա, պիր ան էվվէլ էօյլէ սըյրըղճա քէնտինէ հադարէԹէ ճիւրաԹ խԹմիչ օլան սէՖիլի, կեահ պէ կեահ կէօղէրինտէն սայըլան հիտէԹ գըզըլճըմիարըլյա հադրպ գավուրմադ արզուսըլյա սուդան օլմադտա խտի։ Վէ գօնԹ հադրը պուլունմամադա, անըն եէրինէ Ժօրժ, մէրդումէնէն խանչէրի հիտաէԹինէ հէտէՖ օլաճադ խտի խտ տէ, Ֆա-

գաԹ մէրդում տահա հէր պիր չէյի տէմէմիչ խտի, վէ մատմաղել տը Լիյանգուր խտ, իչի ԹէՖէրրուաէԹլըլա տինլէմէ.ք արզուսընտա խտի։

Վէլհասըլ, գըսհանճլըգ հրսսիյաԹը, հիտաէԹ ու Թէ.քէպպիւրէ զալէպ խԹմիչ օլմադլա, մէրդումէ քէլամէ ադաղ իտէրէ.ք։

—Մէօղիւնիւզի պիԹիրինիզ, ՖագաԹ օլապիլտիյէ դատար չաբըգ սուրէԹտէ —տէտի։

Ժօրժ, եինէ քէնտույէ մահսուս օլան Ֆիլմ ուրարդլըղ վազիյէԹինի էլտէ իտէրէ.ք։

—Մատամ, պիր ադ էվվէլ պէնտէնէզտէն իսպաԹ խաԹէտինիզ իտի, խմտէ պիզադաԹ կէօղէրինիզ իլէ կէօրմէ.քլիյէ պիր Ֆըրսադ պուլադմադըմը վատ իտէրիմ —տէտի։

—Ը՛հ, էկէր պէնի ալտադմայօրսանըղ, Թէ.քմիլ վարիտադըմը մէՖտունիյէԹլէ սիզէ պահշ իտէճէ.յիմէ էմին օլընուպ։

—Եալընըղ պիր չէյ Թէմէննի իտէրիմ, վէ օլ տահի չու տըր.քի, պուննան պէօղէ ՎէդօնէԹ, աղԹըգ Ռէրրինէն կադասընը պրրադըն, վէ անըն իզդամէԹ խԹտիյէ չինիԹլիյինն ճիվադրընը տօլաչմադտան Ֆարիպ կէլէրէ.ք, պադտա պիր սէյրանկեահ խԹիխադ խԹտին։

—ՄիւսԹէրիհ օլընուպ, աղԹըգ օլ խուսուս պատնա այիտ տիր։

—Ը.ֆֆընըզա մադրուրէն պիր խԹրադըմ տահա վար, սիպ ադըճըգ Թիպ մէչրէպ կիպի կէօրինէյօրսունուպ, վէ պէնտէնիզ խտ, չու պիր գաչ կիւն կէչմէ.քսիզին սիզէ պիր չէյ կէօսԹէրէճէյիմ տիր, իմտի՝ չիւպհէսիզ օլ կիւնէ գատար վիզօնէԹ սիզի կէօրմէ.յէ կէլէճէ.ք տիր, չայէտ սիզ մէրդումը կէօրսիյինինիւզտէ, սատադըրըղլըղա խադրադը հիտէԹ խտէրէ.ք պիր չէյ չագ տըրաճագ օլուրսանըղ, իչին պիւԹիւն պիւԹիւնէ պօզուլաճադը տէրքիտար տըր։

Մատմաղել տը Լիյանգուրըն տուտագլարը իւղերինտե ղարիպ պիր թէպէսիւմ կէօրիւնիւպ։

—Սիզ գատըն թայիֆէսինի էյի թանըմայօրսընըզ, պիլմիշ օլասընըզ քի միւսիւ ժօրժ, պէն հէր չէյի կէօղիւմ իլէ կէօրիւպտե՝ ախզը ինթիզամ իտէպիլմէք իչիւն, լազըմ կէլսէյի հալտե պիր այ, վէ հաթտա պիր սէնէ պիւէ պէքլէմէյէ հազըրըմ —տէտի։

—Օ գատար ուզուն միւտէթէ հաճաթ ւօզ, տիւնքի կիւն էնսայի մուֆարագաթլարընտա, Ոէն ժագ չէշմէսի դուրպինտե, ճումա իրթէսի ադչամընը պուլուշմազա գարար վէրտիլեր իտի։

—Ճումա իրթէսի՞ մի։

—Էվվէթ, պու կիւն չարշէմպիհ տիր, իմտի էկեր իչին հիւսնի սուրէթտե պիթմէսինի արզու իտերսէնիզ, իւչ տէօրթ կիւն գատար սապը ինթիզնիզ լազըմ կելիր։

—Տէօ՞րթ կիւն —տէյտ Հայգըրտը մատմաղել տը Լիյանգուր— տէմէք քի տէօրթ կիւնտէն ախզը ինթիզամ իտէճէյիմ տիր։ Էհ չիմտի արթըզ —իլավե ինթատ ժօրժըն իւղերինէ թահդիրամիզ պիր նիկեահ աթֆ իտերէք— կիտէպիլիբսինիզ, պանա ինթմիշ օլտուղունուզ խրատէթէ միւքեաֆաթէն՝ պիր ան էվվելքի ճիւրաթ ինթախխինիզ մուամէլէյի նապէճայը խօշ կէօրիւպ, միւսթահապ օլտըղընըզ ճէղայը աֆֆ ինթիմ —տէյինճէ։

Ժօրժ, կերէք այագլարը, վէ կերէք էլինտե թուխմուշ օլտուղը չապկասըյըլա մէրդումէյի սէլամլայտագ, վէ թա գաբույա գատար կերիսին կերիյէ կիտերէք սըշարը չըղ տը։

Ա՛ճէպա Մարթա, պու էնսատե նէ իշ իլէ մէշղուլէ պուլունմազատա իտի։

Մարթա, հարա հալընըզ քէնտի օտասընա գարանըպտա, Պըղինկհէմէ վէրմէշ օլտուղը զիքրի սէպէպաթ իտէն տուա քիթապընա, պէտէլի միւքեաֆաթ օլարագ՝ մուամիլէյհտէն ալտըղը միւճէվհեր եիւզիւքլերի

բարմաղընա թագմագ թէճրիւպէսի իլէ մէշղուլէ իտի, դիրա Պըղինկհէմ, մահզա մէզքիւր քիթապըն վասէթասըյլա մատմաղել տը Լիյանգուրէ թէգարրիւպ իտէպիլմիշ իտի։

Գ.

Մատմաղել տը Կրանսէյ, սէվիմլի, էթինէ տօլուճա, քնաքիւլլերի սկյահ, կէօղլերի ֆխունկեը, վէ լէպլերի եագուրթ կիպի գըրմըզը պիր դըզճըազ օլտագ, կիւլտիւքճէ, ղօնչէ տիհանը նիհանը արասընտան իքի սըրա միւնթազամ ինճուլեր տիղիլմիշ կիպի տիլլերի զահիր օլտը իտի։ Մերդումէնին՝ թազէ սիմասընտա պուլունան պէյղէքտարլի զէքէնի իւղերինտե, ղայէթ լաթիֆ պիր զէնէհատան, հանի պիր չուգուրճուգ միւշահէտե օլունուր իտի։ վիճուտճա ազրընըգ սէվիղճէ իտի իսէ տե, կէօղտէն խօր օլմայուգ՝ թէնասիւլը էնտամը եերինտե օլտուղը կիպի, թօմպուլ դօլլարընըն պօղուտինտան այրըլմիշ օլան սիւտ մանէնտի պէյատ, վէ նազիք էլլերինին պիր լէթաֆէթի մախսուսէսի օլտուգտան մատե, հաթտա բարմագլարը իւղերինտե տախի, զէքէնինտե զահիր օլտուղը միսիլլու պիրեր ուֆագ, վէ կիւղել չուգուրճուգլար պուլունմազատա իտի։

Ինսանըն սիմասը նագչընը, վէ ճիսմին վազիյէթինի թէֆթիշ պիրլէ, անըն նէ մէշրէպտե, վէ գանըզ մատտելերէ հեվէսքիար օլաճագընը, վէ ճանընըն նէ կիպի չէյլերէ արզուսը վար իտուկինի իսթիքճաֆէ կիրիշէն հիւքէմանընն էքսէրիսի, քէնտի խիւլասաթինէ քէչնիլերինտե, էքսէր աէֆտա եանըլտըգլարը մէլհուզ իսէ տե, ֆագաթի մատմաղել տը Կրանսէյին նագչը սիմասը քէշֆիյաթը խուսուսընտա, ասլա եանըլմայագլարը տերքիար իտի։ Հաթտա էկեր մէշհուր (Լավաթէ) պէր հայաթ օլուպ տա, մերդումէյի կէօրմիւշ օլայըրը, էհթիմալ տըր քի «պու գըզ աչըրը մերթեպե եէմէք իչ-

մէյ սէվէր պիր պօղազավէր» տիր տէյու հիւքմ խաէ-
ճէքտի։

Մէրգումէնին իւղէրինէ հիւքմ խաէկէլէն խաախկէթ
հէր պիր հալինտէ մէվճուտ օլսուղը կիպի, թէվաթիւն
խաէճէյի մէաքէնին թէնսիլաթը խուսուսընտա տոախի
քէնտույէ ըէհպէր օլմազլա, սաքինէ օլտուղը օթէլ,
կիւղել վէ կէչիտ պիր սօղադտա օլմատըդտան մատա,
հաթտա նէ օ գատար պէօյիւք, վէ նէ տէ տէպտէպէ-
լի պիր հալտէ խոի։

Անճաղ օթէլի իշլէտէն քիմնէ աշճըլըգտա խալրազը
մէհարէթ, վէ քէսալը չէօհրէթ իթմիշ պիր ուսթա խոի։
Ֆիլ հադըգտա մէրգում՝ պիւֆթէնք պահարլամազ, վէ
եահսօտ բիչիրմէք սէնաթընտա զայէթ ուսթա օլուպ,
մատմազել տը Կըրանսէյ խոէ, պիւֆթէք իչինն ճանընը
ֆէտտա խոէր խոի։

Ուսթա Անտրէնին խամ ու չէօհրէթի (մէրգում պէ
մանէնտ աշճը պու խամ իլէ եատ օլունուր խոի) էօյլէ պիր
քէպիր լէվնա իւղէրինտէ, եալտըզը եազըլար իլէ պիր
թագըմ ագընն խարիճինտէ օլան, «չէօյլէ պէօյլէ լէզիզ
նէմէքլէր բիչիրիր» տէյու իշթիալ իթմէզ խոի խսէ տէ,
ֆագաթ պու ճիւմլէ մէրգումնին խամի, պիր չօգ գատար
ու գըյմէթի պիլինճի, վէ միյտէ չինաս օլան զէվաթընն,
տէֆթէրի իշթիհալէրինտէ պօղուլմազ եազըլար իլէ
մահքիւք օլմազըլա, հաթտա իշպու էհլի մէզաք քիմ-
սէլէր, մէրգում լօգանթաճըյա քիւլհէմթի պօղաղա-
վէր միւչթէրիլէր պուլմայը քէնտիլէրինէ վազիֆէ տատա
իթմիշլէր խոի։

Ուսթա Անտրէ, չալը չըրըը ալթընտա կիզլէնմիշ օ-
լան էն ուֆագ, վէ հագիր պէնէֆշէնին գատրու հայ-
սիյէթի, անճա էհլի մէզագ քիմսէլէրտէն թագտիր օլու-
նաճաղընը բէք ալա պիլտիկինտէն, էօյլէ ֆէվգէլատէ
նիւմայիշլէր իչինն քիսէսինին ազգընը՝ չաչմամըշ խոի։

Մէրգում, պիր չօգ հէյինթի, վէ զատ ու զախիրէ

ճէմ խտուպտա, պիր թագըմ զարարընը մուճիպ օլա
ճագ սուրէթտէ էհլիյէթսիզ ուշագլարընն, վէ եահսօտ
մալիսմաթլարը չիսպհէլի օլան եամագլարընն մարիֆէ-
թի իլէ իշ կէօրէն ատէմլէրտէն օլմայուպ, հաթտա միշ-
թէրիլէրինէն քէսրէթինէ տախի, չօգլուգ էհէմմիյէթ
վիրիր թագըմտան տէյիլ խոի։

Ուսթա Անտրէնին, քէնտինճէ աթիսուգ զիքր իշ
մէպտէլէրի վար խոի քի, պունլարը ատէթա չիյիր հա-
լինէ դօյուպ, վէ մէվզուն օլարագ էզպէրլէմիչ խոի,
չէօյլէ քի,

Նվվէլա

Աչ էվինտէ օլմազըլա չօգ ատամ
Լէզիզ կիւղել օլուր մը եա հիչ թատամ։

Սանիյէն

Էլպէթտէ քի էլի կէօզիս ուսթատըն
Հէր նէվի թատամ պուլտուրուր տատըն։

Սալիսէն

Քահգիր օլմագտանսա պիր չօգ քէսանտան
Եէյ տիր օլմագ ազըն մէտհինէ չաեան։

Մէրգում, հէր սապահ ապօնէսի օլան միշթէրիլէ-
րին նէզտինէ վարուպ, կիւնտիւզ թատամընըն նէ չէքիլ-
տէ հազըրլանաճաղընը, վէ եէմէքլէրին նէտէն իպարէթ
օլաճաղը խուսուսընտա, ատէթա սուլ մուահէտէսի
պէնտլէրինին թանզիմի զըմընտա մէչվէրէթ իտէն պիր
տիպլօմաթ վէ եահսօտ պիր գըրսալ միշավիրի կիպի,
միշթէրիլէրի իլէ զայէթ արիզ ու ամիգ միշավէրէ,
վէ անլէրին րէյլէրինի իսթիհսալ խոէր խոի։

Ֆէզալիք իշպու մուդաննէն օլան թէչրիֆաթ, ագ-
շամ թատամը իչինն տախի թէքրրիւր օլունուր խոի։

Ուսթա Անտրէ, հէր նէ գատար պու սուրէթլէ պի-
րինճի սընըֆտա օլան միյտէչինսա միշթէրիլէրի իլէ
միշավէրէ խոէր խոի խսէ տէ, մատմազել տը Կըրան-

աէյին, պու խուսուստա ճիւմլէտէն պիւտատ մէհարէթինի պիւրը, վէ մէզագըրըն նէզաքէթինի թադտիը ւտէը օլմաղլա, անըն տախի ըէյինի խաթիհտալ ելիմէյի հէը հալտէ մինասիպ ատտ ելիմիշ օլմաղլա, մերդումըն ատէթ հիւքմիւնէ կէչմիշ օլան էշպու միւլադաթ, օլ տէրէճէ արիզ ու ամիզ պիր հալ քէսպ ելիմիշ խոլ քի, ինսան պու ատէմին գուվվէյի ազկիյէսինէ՞ մի, ևօխսա պաշ միւշկիլէրինի պուլունան մատմաղել ու Կրանսէյին, միւթէմատի կյճատ խէհկէլտիյի միյտէ նիւվաղանէ թէրթիպաթընա՞ մը հայրան օլաճաղընա, չաշըրըր պաըը խոլ։

Ուսթա Անտրէ, չօգ տէֆա մատմաղել ու Կրանսէյին, թատաճիւպէ չայան մէկէքէսինէ, վէ թատմ խուսուսընտա պէյան ելիտիյի էֆքէարը միյտէնիւվաղանէսի իւզէրինէ հայրէթատ գալարադ, կևահ պէ կևահ՝ զէվաթը մուադղամէյէ մախսուս օլա կէլէն պիր հալէ տէրպէսթի իլէ, թէրթիպ խէհկէլտիյի թատմլարըն պահարաթը լուղումը իչուն լաղըմ կէլէն միւքէմմէլ պանունլարը, վէ պու ևիւզտէն՝ ասֆրատա վադը օլան ըալահաթ իլէ, նէմէքլէրին քէսպը լէզզէթ ելիմէսի, մահզա մերդումէնին սայէսինտէ օլսուդընը իքրար, վէ իյթիրաֆ էյլէր խոլ։

Հաթտա օլ կիւն քի, Պըգինկհէմ՝ մատմաղել ու Ռօշֆուգօլըն քիպը ու զուրուրընը թատթիպ, վէ մատմաղել ու Լիվանգուրըն գալպի իչինտէ տախի գըսկանճլըգ օգլարընը էնտահաթ խաերէք, քէնտու բըլանընըն հիւանի սուբէթատ պաշա չըգմասընա մանի օլան իյք միշկիլտաթը, քէմալի մուվաֆագըյէթէլ բայխանել ելիմէքատ խոլ, էօյլէ թէսատուֆ ելիտի քի, օլ կիւն մատմաղել ու Կրանսէյ իչթիհասընա կէրմիյէթ վիրմէքլէ, հէնուզ ելմէթրա ելիմիշ օլտուդը պիր թէրթիպաթէ միւթապըգ սուբէթատ ադշամ թատամը հազըրլաթմադ իչուն, լօգանթաճընըն վիրուտինէ պէքլէյէ պէքլէյէ օսանմիշ խոլ։

Ուսթա Անտրէնին, պու մէմուրին զայըթ միւսամէհասընա հիչ պիր մանա վէրիլմէմէզ խոլ, գիրա մերդումին նըզամգէրվէլիյէ, վէ հէր պիր մուսամէլաթընտա ըզհար խէհկէլտիյի սըտգ ու սէպաթ, ատէթա պիր տարպը մէսէլ հիւքմիւնէ կէչմիշ խոլ։

Մատմաղել ու Կրանսէյին տէրուննէտէ զարիպ պիր պիհուզուրուդ բէյտա օլուպ, պու հըսսէյաթ խոչ քէնտինճէ միւճէրրէտ պիր պէտալաթալըդ վուդուդինէ տէլալէթ խոճմի պիր հալ խոլ։

Մերդումէնին կէօղլէրի, չալար ատաթըն բաղդատը իւզէրինէ հատր օլունմագլա, թարիֆի նադատիլ պիր մերադ, վէ պիր էնտիչէ իլէ, տագըդալըը թէպդիպ իտէն ատամլարըն կէչտիյինէ տըդդաթ իտէր տուրուբ խոլ։

Թևլատայի քէլամ, մերդումէնին ատալը նանատադ; խըտմէթքէատրէ դըղը ճելպ, վէ տէրադատ ուսատա Անտրէյի կերէք օթելինատ, վէ կերէք չէհրին իչինտէ, վէլ հասըլ հէր նէրէտէ օլուրսա օլսուն, հայդէն վէ ևախսա մէյթէն՝ սէրհան պուլսադ կէթիրմէսինի միւէքքիտէն էմր ու թէնպիհ էյլէտի։

Խըտմէթքէատրէ դըղ, օլ գատատր ուզադլարա կէթմէգլիյէ մէճպուր օլմայուդ, հէման իքի տագըդա կէչէր կէչմէդ, միւթէրէտտուտ վէ չաշըրմըշ պիր հալտէ իքէն, մահքիմը, նանի ուսթա Անտրէյի, հիտէթինտէն աթէչ քէսիլմիչ օլան հադիսինին (մատմաղել ու Կրանսէյինէն) հուզուրընա կէթիրտի։

—Սիպի էօլմիշ, վէ ևախսա թէհլիքէլի սուբէթատ խատթա գանն իլիտիմ խոլ —տէտի մատմաղել ու Կրանսէյ, հիտէթատիդ պիր սէտայըլա— հիչ չիւպհէմ եօք քի, ադշամ թատամընին ադրըճա սուբէթատ զարարընը մուճիպ օլան պու միւսամէհանըդ իչուն աֆֆընի խոլ թիրհամ իտէճէքսինիդ, տէյի՞լ մի։

—Նէ՞տէ յօրսընըդ մատամ, մէհէբ պու բատա՞մը թատ

ամ խոչճէքսինիզ —տէյու սուալ իթոտ Անտրէ քէմալ Թաաճիսպ, վէ խոթիղրաալ իլէ։

—Ջանն խոչբսէմ սիզէ պու կիսպի պիր չէյ տէմէմիշիմ։

Ուսթա Անտրէ, բամուդտան մամուլ Թարբօշընը, մի-Թէմաատ էլլէրի իչինտէ չէվիրիր տուրուր խոթ, տօղրուսը չու անտէ մէրդումըն Թարբօշը քիրլի օլտուղը հալտէ տախիլ, եինէ դալպինտէն չօղ Թէմիզ խոթ տիսէքտէ միւպալաղա իթմիչ օլմայըդ։

—Ամա՛ն հա Բաապիմ, միւճէրրէտ բիւյա կէօրմիւչ օլմալըյըմ, վէ եախօտ ադըդմ պաշընտա օլմամալը տըր։ տհ մատմազէլ, պէնտէնիզ պու ադշամ զաթը ալինիպնին՝ Գըրթալիչա նէզտինտէ պուլունաճաղը զիւյիւմինտէ խոթիմ, ֆագաթ էյրատ պուլուրտուղունուդ սէօղլէրտէն անլաչըլըյօր քի ֆէնա հալտէ եանըլմըյըմ, տօղրուսը չու ահմադըղըմտան էօթիւրի պիր միւմքին Թէսէլլի պուլամայաճաղըմ։

—Հէր նէ հալ խոչ, Թէսիւֆ իթիմէյնի —տէտի մատմազէլ տը Կրբանոսէյ, եավաչ եավաչ հիտէթի Թէսկինն օլարադ— ալել խուսուս իլը տէֆա տըր քի Թէքտիրէ միւսթահադ օլույօրսունուդ, պուտտան մատէ վուդու պուլան զարարընն չարէսի տէ միւմքինսիզ տէյիլ տիր, զիրա մէմուլ իտէրիմ քի, սուչունըզը աֆֆ իթտիյիմտէն Թէչվիդ օլունարադ, պու ադշամ սայ ու զայրէթինիզի արԹըրմադըա, պանա միւմքիւն մէրԹէպէ պիր Թաղմինաթ վիրմիչ օլուրսունուդ։

Պիզիմ լօդմանթաճը, կիւյա սօն տէրէճէ տիկկատ օլմուչ կիպի մէրդումէյէ ճէվապ մադամընտա, տէրուննի տիլտէն ուզունճա պիր ահ չէքտի։

—Իմտի —իլավէ իթտի մատմազէլ տը Կրբանոսէյ— տէտիյիմի անլատընը՞զա, իչԹէ սուչունուդը աֆֆ իթտիմ, արԹըդ պէն ճանըմընն սըդգընլըղընը, վէ սիզտէ նէտտամէթի Թէրք խոչբէք, պու ադշամընի Թաամըմըղըն ԹէրԹիպի խուսուսընտա, միւտադրդանէ տիւչիւնիպտէ պիր դարար վէրէյիմ։

—Ա՛հ մատամ, պէնտէնիզ աֆֆընըզա չայան օլմայաճադ սուրէթտէ սէֆիլ հէրիֆէն պիրիյիմ, դիրա իթտիյիմ խաթա, էօյլէ զանն իթտիյինիդ դատար ճիւզվի տէյիլ տիր։

—Նէ՞ տէյօրսուն, նէ՞ եարաբն ֆիքրինի իյդահ էթ, սէօյլէ պադալըմ դալպիմի էնտիչէտէ պըրադ ըյօրսըն։

—Էյ վա՛հ մատամ, պաշըմա կէլէն պէլայը սիզէ Թարիֆ իտէյիմ։

Ուսթա Անտրէ, սիմասընա պիր սաֆիլդ, վէ պիր հալ տուրիւսթի վէրէպիլմէք իչուն ֆէվդէլատէ ճահտ ու իդտամ իթմէյէ չալըշարադ, չու վէչհիլէ սէօվիւնէ տէվամ իթտի։

—Սայ քի պուննտան իբրի սաաթ դատար ադտէմ, հօթէլիմէ պիր եապանճը քիմսէ միսաֆիր օլտու։

—Ֆագաթ օլ եապանճը քիմսէնսին պէնիմ Թաամըմ իլէ նէ՞ մինասիպէթի օլապիլիր։

—Ա՛հ մատամ, էօյլէ ադիմ պիր մինասիպէթի վար քի, զաթը ալինիպէ ասլա խոչ կէօրիւնմէյէճէք տիր, զիրա իչԹէ օլ եապանճը քիմսէ տիր քի եէմէքլէրի...

—Ուսթա Անտրէ՛...

—Նէ՞ եարայըմ մատամ, մէրդում էհլի մեզադ, վէ լեզիզ Թաամլարը Թադտիր իտէն պիր ատէմ տիր, հաթտա աչճըլըգտա քէսպ իթմիչ օլտուղըմ սայթ ու չէօհրէթէ իչիտուպ տա, սըհհէթինի պիղղաթ Թաստիգ իթմէք իչուն, ատատօղրու Ամիյէնէ կէլմիչ օլտուղընա պէնտէնիզի իդնա իթտի, վէլ հասըլ օլ դատար ճաղիպէլի սէօղլէր սէօյլէտի քի, նիհայէթ պաշըմ տէօնէրէք, նէզտիմտէ մէվճուտ պուլունան պէհարաթ, վէ էչէայի սայիրէ իլէ կիւզել վէ լեզիզ պիր Թաամ հազըրլամադըղընա տայիր մէրդումա նամուսըմ իւզրէ վատ իթտիմ։

—Էլպէթտէ վատինիզէ չէսան օլաճադ սուրէթտէ հաթաքէթ իտէճէքսինիզ տիր, օլ խուսուստա ասլա վա-

գիֆէ էթմէմ... հալպու քի, լէզիզ թաամլաք գաորէնի պիլիր օլան պու եապանճը քիմսէ իչիւն հազըրլաման գիւնաֆէթաէն, պէնիմ ադչամ թաամլըմա նէ կէօնա զարար իչրաա իսէպիլիր օլտուղունը պիր միւմքինի անլայամայօրում։

—Ա՛հ մաամ անլա՞մայօրմիսընըզ, տօղաղլաթըրմաա հիչ պիր չէյ գալմայուպ, ճիւմլէսի տէ մէրգումընն թաամընա սարֆ օլունտու, չիւնքի զաթը ալինիղին պու ախշամ Գըրալիչա նէզամնտէ պուլունաճաղընա չիւպհէմ եօղ իտի։

—Նէ պէյիս վար, պաչգա պիր մահալտէն գաատու զախիրէ պուլապիլէրսինիզ։

—Մինմքինի տէյիլ, չիւնքի եալընըզ սապահլարը բաղար գաւրուլուր։

—Ճագամթ զանն իսէրսէմ, Ա.միկնատէ բէք չօգ սիւքքիանլար վար քի...

—Ա.ման եա Բապպիմ, օղ տէհիյինիզ սիւքքիանլարտա գուպ գուրա, վէ դէհիր կիպի Թուզլու պալըքլարտան պաչգա նէ՞ պուլունապիլիր։ տօղրուսը պէնտէնիզ օ կիպի նէմնէլէրէ էլ տօղունտուրմադա պիլէ նէֆրէթի իսէրիմ, ալել իսուսուս զաթը ալինիղ կիպի ադղընըն տաաընը պիլիր, վէ միյատօի նագիւ օլանլար իչիւն, անլէրին հիչ պիր վագըթ միննասիպ օլամայաճաղը տէրքիար տըր։

—Ի՛հ էօյլէ իսէ, էմնաֆընտան պիրինէ միւրաճաաթի էթմէլի սէն։

—Իմնաֆըմտա՞ն մը, անլէրին ճիւմլէսի տէ պանա հատէա էթմէքտաէ տիրլէր, հաթտա էկէր հայաթ ու մէմաթ մէսէլէսի իչինտէ պուլունսամ տախ, ելինէ հիչ պիրինին պանա մուավէնէթի օլմայաճաղընը պիլիրիմ։

—Նիհայէթ նէ եարապան եար, նէթէր քի թաամըմ հազըր օլսուն։

—Ճագամթ մաամ...

—Ճագամթ պէնի պու ադչամ թաամընդ պըրագմայը ֆիլբրինիպտէն կէչիրէմէզսինիզ զանն իսէրիմ։

—Լաքին...

—Եա Բապպիմ, նէ տէմէք տիր պու, զանն իսէքսէմ պէնի իսթիհզա իտիյօրսունուզ, լաքին պիլմիչ օլաբընդ քի, պու հալին միւճաղաթընը կէօրէճէքսինիզ։

—Մաամա՛մ...

—Ա.ֆֆ օլունմազ պիր ահմագլըգ իթաէն, իսմի ճահա էյլէ քի չարէսինի պուլասըն։

—Ճագամթ նա՞սըլ եապայըմ։

—Օլ իսուսուս պանա բաճի տէյիլ տիր։

Ուսթա Անտրէ, պու հալէ կիւյա պիր չարէ պուլապիլմէք իչիւն, կէօղլէրինի թավանա հաար իտուպ, չէնէմինի գաչրմազա պաչլասը, վէ նահարհան։

—Խաթըրմա պիր չէյ կէլտի —տէյու պաղըրտը— կիտիպ պիր քէրրէ միւսաֆիրիմի պուլայրմ։

—Պունտան ալա Թէտպիր օլամազ։

—Վէ պաչըմա կէլէն պէլայը Թէֆէրրուաթըյըլա մէրգումա նագլ իսէյիմ։

—Վէ մէրգումա ինճիլին «գայաերէ այիտ օլանը գայաերէ վիրինիզ» այէթինի իմթաը էյլէ։

—Ճագամթ էկէր միւմանատի իսէրսէ։

—Էկէր Թէրթիյէլի, վէ զատէկանտան պիր ատէմ իսէ, միւմանատի իսէմէյէճէք տիր։ ալել իսուսուս շուհալտէ Գայաերին, պիր գատըն օլտուղունը անլատըղընտա, վագը օլան Թէքլիֆի գապուլ իսէճէյի տէրքիար տըր։

—Էզ ճիւմլէ, պունտան պաչգա պիր Թէտպիր եօղ, իսմի պիր քէրրէ կիտիպ պահտըմը Թէճրիպէ իսէյիմ— տէյուպ մէրգումէնին նէզամնտէն մուֆթէգաթ իթմէ։

Մատմազէլ տը Կըրանտէյ, քէմալի բահէթի պալ լէլ էշպու Թէճրիպէտէն զուհուր իսէճէք օլան սէմէրէյէ ինթիզար իթմէլէլ պէրապէր, մէրգում եապան-

ճը քխմնէնկն, քէնաի պուլունտուղը ճընսկէթէ հիւրմէթէն, եանի գատըն օլտուղը իչիւն, վագը օլան թէքլիֆի գապուլ իտճէյինի միւմքիւնսիզ ատա իթմէմէքտէ իտի։

Պիր չարիէք սաաթ սընրա ուսթա Անտրէ կէօրիւնտի, ֆագաթ հայըֆ քի մէրգումընն սիմասընտա, էսէրի մուզաֆֆէրկյէթ միւշահէտե օլունմամագտա իտի։

—Նէ հապէր —տէյու սուալ իթտի մատմազել տը կըրանսէյ մէրադ իլէ։

—Մաաամ, հագդը ալինիզի մէրգում սէյհահէ թանըթապիլմէք իչիւն, թասավվուր իթմիչ օլտուղում պիր ճիւմլէ տէլիլլերի իրայէ իթտիմ իտի։

—Էլպէթտե հագդըմը թաստիզ իթտի, տէյինլ մի։

—Ա՜հ մաաամ, պիլ աքիս աչըգտան աչըղա ըէտա իթտի։

—Տօղրուսու իչիտիլմէմիչ պիր հալ, պու միսաֆիրինիզ նա՞սըլ ատէմ իմիչ։

—Ինֆէնտիմ, մէրգումընն սէրպուլէնտանէ թավըրնա, վէ ճէօմէրտկյինէ նէզարէն, զայէթ զէնկին, վէ ասըլզատե պիր զաթ օլտուղընա չիւպհէ օլունամազ։

—Զի ֆախտե քի, հագդըմտա իթթիհատ իթմիչ օլտուղը թարիքտէ, պիր էսէրը ասալէթ կէօրէմէ յօրըմ։

Մաամմազել տը կըրանսէյ, ճիտտէն մուզթաբըզ օլմայա պաշլատը, մէրգում օլ ագշամ քի լէզիզ թասընտան հէր հալտե մահրում գալաճաղընա գանսաթ կէթիրմէքտե իտի՛ քի, պու հալ լսե քէնտինճէ տէհշէթլու պիր տարպէ սայըլմագտա իտի։

Պու միւլահաղա, մէրգումէյի սօն տէրէճէ միւթէէսիր գըլմագտա օլուպ, չու հալ՝ եանի լէզիզ թասընտան միւթէլէզզիզ օլմագ խուսուսը, քէնտի գատաբ եապանճը քխմնէյէ տախի թէէսսիր իտէպիլիր օլտուղունը պիլ իսթիխալ, մահզա պու սէպէպտէն մէրգումընն քէնտի հագդընտա թէրպիյէսիզճէ տավրանմաղա

մէճպուր պուլունտուղընա գանսաթ կէթիրտի։

Վէ իչթէ պու միւլահաղա իլէ սուլհ թարիզինէ տօղրու պիր սաղմ աթմըշ օլաճաղը կիպէ, իչէ մանթըգա մուվաֆֆըգ օլաճագ սուբէթտե թէլադգը իտտուպ, նիհայէթ մէսէլէ օլ նօգթայէ տայանմըշ իտի քի, մէրգում քէնտու քէնտույէ։

—Հէր շէյի իսթէմէքլէ հիչ պիր շէյէ տէսթրէս օլունմայաճաղը կիպէ, պաղէն էօյլէ հալլէր վար քի, թէքլիֆ օլունան մատտէնին նըսֆընը ֆէտա իթմէքլէ, հիչ օլմազսա պիր միսլինի օլտուն էլտե իտէպիլմէք քէաբը ագիլ տիր —տէմէքտե իտի։

Մաամմազել տը կըրանսէյ, պու սէպէպլէ սուլհճույանէ, վէ արիզ ու ամիգ տիւշիւնտիւքտէն սօնրա, ագիլմանէ պիր թէտպիր գուլլանմազա գարար վէրուպ, օլ արա տուտագլարը իւզէրինտե հիյլէքյաբանէ պիր թէպէսսիմ կէօրիւնէն լօգանթաճըյա։

—Ուսթա՛ Անտրէ, չարըգ միսաֆիրինին նէզտինէ կիթ, վէ սէօյլէ քի, կէրէք պէն վէ կէրէք քէնտիսէ, մահզա սէնին իչլէմիչ օլտուղըն պիր խաթաատէն տօղայը, թարաֆէյն միւթէզարըը օլմամըզը ճայիզ կէօրէմէմ նիհայէթ իւլ էմր պու գըյլու գալէ պայիս օլան թասամ մէսէլէսինին, սուլհէն թէսվիյէրէդիր օլունմասընա, եանի միւսավաթ, վէ հագգանիյէթ իւզրէ թասմընմըզը բայլաշմազա բաղըյէ օլտուղըմը մէրգում պէյան էյլէ —տէյինճէ։

Ուսթա Անտրէ, տէրհալ մէրգումէնին էմրինէ միւթասաատ իտէրէք կիթտի, վէ պիր ազ սօնրա ավտէթ իթտիյինտե, մէրգումընն սիմասընտա, վագը օլան մուխապէրաթըն, հիւսնի սուբէթտե ճէրէեան իթմիչ օլտուղընը պէյան իտիճի պիր հալ կէօրինմէգլէ։

—Մաաամ, թէքլիֆինիզի եօլճույա արզ իթտիմ, վէ մէրգում տախի գապուլ իթտի —տէտի։

—Բէք ալա։

—Ֆագաթ պիր չարթըլա գապուլ խոյօր։

—Պիր չո՞րթլա մը —ասյու հայգըրտը մատմազէլ տը կըրանսէյ, վէ մէրդումէնին սիմասընտա պիր սանկի էվվէլ իչթիալ իտէն չուլէյի մահղուղկէթ, նակահան գարարմայա պաչլայըղ — սէօյլէ պագալըմ ուսթա Անարէ, նէ կիպի չարթ պէյան խոյօր —ասէ։

—Մատամ, պիղիմ Հօլճու, թատմըն պիլ միւնասէֆէթ թագսիմ օլունմասընա բաղը օլույօր խսէ տէ, իչպու մուգասէմ թարաֆէյնին հիւսնի ըհղասըյլա, պու ագչամ պիղզաթ պիր սօֆրատա, նանի գարչու պէ գարչու օթուրարագ իճրա օլունմասընը արզու խոյօր։

—Ա՞հ նա՛ Բապպիմ, նէ գատար հայասըղլըգ —ասյու պաղըրտը մատմազէլ տը Կրանսէյ, հիսէթինտէն աթէչ կիպի գըղարարագ — զանըմ պէօյլէ պիր նապէճա թէքլիֆին գապուլ խուսուսընտա տիհանընըղտան հիչ պիր քէլիմ չըգարմասընըղ տէյի՞լ մի։

—Պիլ աքիս մատամ, մէրդումէն պու թէքլիֆի պէնտէնիվէ բէք թապկի պիր չէյ կէօրիւնմիւիւնտէն...

—Սո՛ւս օլ սուս, ոէն պու կիւն պիւսպիւթիւն պունալմըչ կիպի հալլէրտէ պուլունըյօրսուն։

Պու տէֆա ուսթա Անարէ ճիւտի օլարագ միւքէտտէր օլտու։

Մատմազէլ տը կըրանսէյ, հէր նէ գատար պիր հիտէթ ու հէրարէթ, վէ նախօտ պիր հարաքէթը ֆէվգէլատէ խոլրագ լէլէ ևերինտէն գըրյամ իթմէյտուգ օթուրմուշ իտի իսէ տէ, ֆագաթ գալըլինին սիւրաթլէ չարրմասընտան, վէ սիմասընըն կնահ գըղարըղ վէ կնահ տա սարարմասընտան ապիմ պիր էնտիչէյէ կիրիֆմատ, վէ պիր հէյէճանը ֆէվգէլատէ իչինտէ օլտուգը, բէք գօլայ ֆէհմ օլունապիլիր իտի։

Մէրդումէնին պիր թարաֆտան քիպրի զաթիխ զամմըտար, վէ տիկէր թարաֆտան միյտէսի, ապիմ պիր մահրումիյէթէ տիւչար օլմագլա, պիր հալի թէքաուիւտտէ գալըգ պագգա պիր թէտպիր պուլունմամագտա իտի։

Զիրա նա օ տըր քի իչթիհասը ֆէրեատլէրինէ հէվալէյի սէմմի իթիպար իթմէմէլի, վէ նախօտ մուգանէնէն օլան վազիֆէնին՝ մուղայըրընտա հարաքէթ իթմէյի իտի, չէօյլէ քի, նա պիղզաթ քէնտիսինտէն, վէ նախօտ ճիհանըն գայտէսինտէն սարֆը նազար իթմէսի լազըմ կէլէճէք իտի։

Իչթէ իքի ուճ, վէ պիրի պիրինտէն միւթէպահատուղլար քի, պունլարտան պիրի, ագլու քէմալէթէ միւթապահաթ իթմէտիյի կիպի, տիկերի տախի մալիք օլտուղը գուվվէթէ զալէպէ իտէր, պինասէրէն պու կիպի պիր վազիյէթլէ թարաֆէյնին մէնաֆիյինի թահտը թէէմմինաթա ալըպտա, հէր իքիսինի մէճպուն իտէպիլմէք մուհալ գապիլինտէն պիր չէյ իտի, վէ իչթէ մէրդումէ, չու թէչէվվիւչտէ օլտուղը հալտէ, քէլամէ աղաղ իտէրէք։

—Ուսթա Անարէ, զանն իտէրսէմ պու հապանճը քիմնէ իչիւն, զատէկհանտէն կէօրիւնիւյօր տէտինիզ իտի, տէյի՞լ մի —ասէտի։

—Էվվէթ մատամ։

—Իտմինի պիլի՞րմիսինիզ։

—Տօղրուսը մատամ, Ալէման մը, Ինկիլիզ մի, Հօլանտալը մը, պիր է.յի պիլէմէյօրում, ֆագաթ մէրդումէն իտմի օլ տէրէճէ միւչկիւլ թէլաֆֆուզ օլունույօր քի, պիր հարֆընը պիլէ թէքերրիւր իտէմէմէքտէյիմ։

—Քա՞չ հաչընտա թահմին օլունուր։

—Է.յ հէման պիր օթուզ հաչընտա օլմալը տըր։

—Հիչ օլմազտա պարի իհթիմար օլմուշ օլայըրը — տէտի մատմազէլ տը Կրանսէյ իչինի չէքէրէք։

Մէրդումէ, պիր գաչ տագըղտա սիւքիւթ իթմէքտէն ոօնրա, թէքրար պիր ա՛հ չէքտի։ վէ թապու թուվանընըն գաթ օլտուղընը իյմա իտիճի պիր սէտայըլա քէլամէ աղաղ պիրէ։

—Պուբատա ուզան միւտաէթ գալմաղ նէյէթինաէ մի տիր —տէյու սուալ էթտի։

—Հա՛յըր մատամ, հարըն սապահ կիւնէշ տօղտուղունտա չէհրիմիղի թէրք խտէճէյինի պէնտէնիզէ էվվէլճէ պէհան էթմիշ խտի։

—Ա՛հ, —տէտի մատամազել տը կըրանսէյ, կիւյա գալպի իւղէրինտէն պիր պարը կիրան գալտըրըլտը կիպի կէնիշճէ նէֆէս ալարագ։

—Բաղը օլույօրմուսունուղ մատամ —տէյու սուալ էթտի ուսթա Անտրէ քէմալի խահիշ իլէ։

—Տուր ապադալըմ հէլէ, մէրգումա խամիմի սէօյլէմի՞ն մի։

—Միւմքի՞ն մի տիր էֆէնտիմ, էմրինիղ օլմատըղճա հէյ պէօյլէ պիր շէյ ճէսարէթի խտէպիկմիյիմ։

—Բէք ալա, պու խուսուստա սօն տէրէճէ քէթմը էսրար էթմէնի խսթէրիմ։

—Պաչ իւսթիւնէ էֆէնտիմ, իմտի տէմէք օլուր քի դապուլ էթտիյինիպի եօլճուևա պէյան իտէպիլիրիմ տէյի՞լ մի։

—Նէ չարէ էօյլէ հաբմամըղ լազըմ ատը։

Մատամազել տը կըրանսէյ, մէրգումի հապանճը քիմսէնէն թէքլիֆինի գապուլ էթտիքտէն սօնրա, իլավէյի մէգալ խտէրէք։

—Ճադաթի պէնիմ տախի պիր շարթըմ վար —տէյինճէ։

Ուստա Անտրէ, մէրգումէնին պու սէօվիւնտէն թէքրար պիհուղուր օլմազա պաշլատը։

Նատըլ քի էքսէրիյէն մադլուպ օլան քիմսէլէր, պուլունտուղլարը հալ ու վաղիյէթէ, պիր կէօնա իւվիյէթի վէրմէյէ ճահա խտէրլէր, էօյլէ տէ մատամազել տը կըրանսէյ ալիճէնապանէ պիր սուրէթ քէսալ խտէրէք։

—Ցէյճէյիմ սէօվլէրի տըգդաթըլա տինլէ —տէյու տէվամ էթտի— պիվմիշ օլասըն քի, պէն [մահզա սէնին թաղէիդ օլտուղընը կէօրիպտէ հալինէ ածքատը-

ղըմտան վէ ալէլ խուսուս ատըլզատէ պիր քիմսէյի տախի օրուճ թուրթմագլըղա մահքիւմ դըլմադ խտէմէտիյիմտէն տիր քի, մէրգումը լութֆէն ատֆրատտա գապուլ էթմէք կիպի պիր ալիճէնապլըգտա պուլունույօրըմ, խիւլասայի քէլամ, մատէմ քի պէն քէնտիմ մէրգումը թատամա տավլէթ խտիյօրըմ, իմտի պէնիմ տայիրէմտէ էքլը թատամ օլունմատընը թէքլիֆ խտէրիմ։

Ուսթա Անտրէնին, հօլճույա թէպլիղ խտէճէյի իչպու (իւլթիմատումը) հանի սօն թէքլիֆին, ատէմը գապուլի խուսուսընտա գօրգաճադ հէչ պիր շէյ հօղ խտի։ վէ ֆիլ վագը մէրգում, սէրհան ավտէթ խտէրէք միւսաֆիրին, վագը օլան թէքլիֆի պէլա էթէրազ գապուլ էթտիյինի, վէ պու մինատսէպէքլէ մէսէլէ թարաֆէյինէն պատիյի խօշնուտիյէթի օլաճագ սուրէթտէ թէսվիյէ օլտուղընը պէյան էթտի։

Պու հալ իլէ, մատամազել տը կըրանսէյինն թատամը արթըգ մուսատթարատէն սալիմ օլուպ, մէրգումէ պու ճիհէթտէն մէմնուն օլտու խսէ տէ, տիկէր հանատան սօն տէրէճէ պիր էնտիշէ իլէ գալպի մուղթարըպ օլմագտա խտի։ զիրա գապուլ էթմիշ օլտուղը պու մուսահէտէ, քէնտինճէ պիր ճինայէթ գատար վէխիմ կէօրիւնիւպ, շայէտ պունուն թահսընտան հապէճա պիր հալ ղուհուր էթտիյինտէ, պէյնէլ բիւֆէգա նէ տէրէճէ մահճուպ, վէ խէճիլ օլաճաղընը տիւշինմէքտէ խտի։

Մէրգումէ, քէնտի խսմինին պիր էսրար գապիլինտէ գալաճաղընը, վէ գապուլ խտէճէյի միսաֆիրին, հէմման ֆէրատսը կիւնի հօլճը օլաճաղը միւլահազատըյըլա, վիճատընը ըահաթ էթմէյէ չալըշըյօր խտի խսէտէ, պիր միւմքիւն մուվաֆֆագ օլամայօր խտի։

Զիրա պիր թագըմ տէհշէթֆէրմա միւլահազաթ, անըն ֆիքըրինի խսթիլա էթմէքլէ, չինտիտէն քէնտու խսմինին կէրէք չէհրին իչինտէ, վէ կէրէք սարայլըլար պէյնինտէ տիլտէն տիլէ տիւշիւյինի, վէ հարու ազ-

Եարբն թանու խոթիհզալէրինէ հէտէֆ օլտուղընը զանն իթմէյէ պաշլամըշ իտի քի, պու հալ իլէ էօյլէ վագ-թը կէչտիյինտէ, ըզտըրըպալը տէրուննի պիր գաթ տա-հա թէքէսսիւր իթտի, չէօյլէ քի մէրգումէ ֆէվգէլա-տէ պիր էֆքեարը վէխիմէ իլէ մուղթարըզ օլուպ, կէտհ պի թարաֆանէ, վէ կէտհտա թարաֆկիրանէ տիւչիւնէրէք, խէվֆ ու թէէմինաթ վիրիճի տէլիլլէր արար, վէ պու եէքտիկէրէ միւթէնադիս հըսսիյաթ ա-բասընտա միւթէրէտտիւտ, վէ պի գարար օլուր իտի։

Ֆագաթ պու ճիւմլէ, խոթիրաֆ իտէրիզ քի, մէր-գումէ իչի էյիյէ եօրարագ, պախչը թէէմինաթ իտի-ճի գումվէթլի տէլիլլէր թաանի իտէր, վէ թաամ վագ-թը եագլաշտըգճա, խէվֆ ու էնտիչէսի տախի վարա վարա զայիլ օլուպ, հէման էալիհայի իչթիհա իլէ միւ-սէլլահէն, պիր մէրթէպէ քէսպլը չէճաաթ իթմիշ իտի քի, պու արա ուսթա Անտրէ թաամ սօֆրասընը տիւ-զէլթմէք իչիւն օտայա կիրտիյինտէ, մէրգումէնին սի-մասընտա խօշ պիր սիւքիւնէթ նագդ օլտուղընը կէօր-տիւ, հաթտա պու ամէլիյաթըն խիթաամընտան սօնրա, կէնճ գըղ պիր գաչ տէֆա գաբուլա տօղրու աթֆը նա-զար իտէրէք, ինթիզար իթտիյի քիսմէնին կէճիքմէ-սինտէն վէսվէսէ իթմէքտէ օլտուղը անլաշըլըը, ֆիլ հագըգա էկէբչի միտաֆիր թաճիլ իթմէսէ իտի, մէր-գումէնին ֆէննա հալտէ հիտէթլէնէճէյի չիւպհէսիզ իտի։

Նիհայէթ, մէտվու օլան զաթ կէօրիւնտի, վէ մաամա-զէլ որ կըրանսէյ, մէրգումը խոթիզալ իչիւն գրեամ իթմէք խոթէտի խտէ տէ, մուվաֆֆագ օլամայուպ, տէր-հալ միւթէհայըը, աղըը աչըգ, վէ պաշընը տօղրու թուրթ-մուշ պիր վագիյէթ իլէ ամնամալեասը իւղէրինէ տիւչի վիրմէքլէ, թաշ քէսիլմիշ ամնէմ կիպի տօնա գալտը։

Վագաա (մէգուսըն) (1) գաֆիասը կէօրիւնմէքլէ,

(1) (Մէգուս) էվվէլա գայէթ հէյնա, վէ կիւզել քեաքիւլլէրէ մայիք միշ ի է տէ, (միհէվր) նամ իլահէյի թահգիր իթմիշ օլտուղընաան, իլահէյի մէզկուրէ պէրայի ինթիգամ անըն սաչլա-րընըն հէր պիր թէյինի, պիրէր երլանա թահվիլ իթթիքտէն մատա, կէօղէրինէ տախի, հէր պագտըղը նէնէյի թահճիր իթմէք (քարացնել) կիպի պիր գումվէթի վիրմիշ օլտուղը, խէ-յալէ նէվինտէն օյարագ նագլ օլունտըղը կիպի, հաթտա ար-կօս մէհմէտ քէթխինն (բէրսէ) նամ հիւքիւմտարը, մէկքիւր տի-վէ պաշընը քէսէրէք, հէր պիր մուհամէմէլէրինտէ պէրայէր կէզտիրուպ, անըգա տիւչմէնէրինի Թաշա Թահվիլ իտէր իմիշ տէյրա հիքեայէ օլունուր։

մէրգումէյի Թաշա Թահվիլ իթմիշ իտի։

Հալպու քի, պու անտէ կէօրիւնէն (Մէգուսըն) գա-ֆիասը, էօյլէ խէյալաթ նէվինտէն պիր չէյ օլմայուպ, իլլա պիզգաթ լօրտ Պըգինկհէմ քէնտիսի իտի քի, Թէ-աթրօ մէնզարէլէրինէ միւշապհէ օլան իշպու վիրուտի-նի, ադամ պիր գահգահա իլէ իսլալ իթմէմէք իչիւն, մալիք օլտուղը Թէքմիլ դուվվէյի սիյասիյէսինի եար-տըմա տավէթ իթմէյէ մէճպուր օլտու։

Իշպու վագիյէթ, հէր նէ գատար նագշու Թէրսիմ օլունմադա, վէ տահա տօղրուսը բայէլ այն իլէ կէօ-րիւլմէյէ չաեան, զայէթ Թօհաֆ պիր մէնզարէ իտի ի-սէ տէ, պու ճիւմլէ սօնունա գատար տա տէվամ իտէ-մէզ օլուպ, նիհայէթ Պըգինկհէմ, քէլամէ աղազ իտէ-ճէք իբէն, ուսթա Անտրէ, գօլթուղը ալթընտա պիր սօֆրա պէղի, վէ իբի էլլերի իլէ պիր կիւմիւշ Թէբսի ԹուԹմուշ օլտուղը հալտէ իչէրույէ կիրտի։ Մէգքիւր Թէբսի տէրունինտէ պուլունան Թաամըն, բայիհայը իչ-Թիհաքիւշասը՝ օլ տէրէճէ միւէսսիր իտի քի, պիր էօ-լիւյի տախի տիրիլթէրէք, էքլը Թաամէ մէճպուր ի-տէպիլիր իտի։

Ուսթա Անտրէ, Պըգինկհէմ իլէ մաամաղէլ տը Կր-բանսէյին պուլունտուգլարը վագիյէթը ղարիպէտէն

կիւ ա էվվէլա գայէթ հէյնա, վէ կիւզել քեաքիւլլէրէ մայիք միշ ի է տէ, (միհէվր) նամ իլահէյի թահգիր իթմիշ օլտու-ղընաան, իլահէյի մէզկուրէ պէրայի ինթիգամ անըն սաչլա-րընըն հէր պիր Թէյինի, պիրէր երլանա Թահվիլ իթթիքտէն մատա, կէօղէրինէ տախի, հէր պագտըղը նէնէյի թահճիր իթմէք (քարացնել) կիպի պիր գումվէթի վիրմիշ օլտուղը, խէ-յալէ նէվինտէն օյարագ նագլ օլունտըղը կիպի, հաթտա ար-կօս մէհմէտ քէթխինն (բէրսէ) նամ հիւքիւմտարը, մէկքիւր տի-վէ պաշընը քէսէրէք, հէր պիր մուհամէմէլէրինտէ պէրայէր կէզտիրուպ, անըգա տիւչմէնէրինի Թաշա Թահվիլ իտէր իմիշ տէյրա հիքեայէ օլունուր։

մուրթէհայիրէն նէ եաբաճաղընը չաշըրըպ, թէքմիլ պէ-
տէնինի կէրույէ չէքմիշ օլտուղը հալտէ, իքի էլլէրի ի-
լէ թէբսիյի էլէրույէ տօղրու ուզաթտըգտան սօնրա,
ազգընը պիր գարըշ վէ կէօղլէրինի ֆալ թաշը կիպի ա-
չարագ, ալըդ ալըդ մէրգումանէ պագմաղա պաշլա-
տըղընտա, Պըդինկհէմ, Անտրէնին պու թօհաֆ հալի-
նի կէօրիւպ, օլ անէ գատար կիւճպէլա կիւճ թէվդըֆ
իտէպիլտիյի խէնտէսինի, արթըդ զապթէ միւգթէտիր
օլամայարագ ադիմ պիր գահգահա գօրարտը քի, ուս-
թա Անտրէ՝ մուսահիլէ յհէ իմթիսալ իթտիյի կիպի, մատ-
մաղէլ տը Կըրանսէյ տախի քէնտույի զապթ իտէմէ-
յէրէք կիւլմէյէ պաշլատը, ֆիլ հագդա կիւլմէք իլ-
լէթի պուլաշըդ օլմաղըլա, տէր հալ պու իւչ շահսա
սիրայէթ իթմէքլէ, հէման պայըլմա տէրէճէսինէ կէ-
լինճէյէ գատար կիւլմէքլիյէ տէվամ իթտիլէր, ֆա-
գաթ Պըդինկհէմ, կիւլմէսի իլէ պու մինասիպէթսիզ
հալէ սէպէպիյէթ վիրտիյի իչուն, քէնտու քէնտույի
իթտապ իթտիյի միսիլլու, մատմաղէլ տը Կըրանսէյ տա-
խի պիր եանտան կիւլէր, վէ պիր եանտան տախի տէ-
րուննինտէ պուլունան աթէչի խէճալէթ, վէ կէօղլէրին-
տէ էշդը հիտէթ նիւմայան օլուպ, կիրեէու խէնտէ ա-
րասընտա գալմըշ իտի։ Հէլէ ուսթա Անտրէյէ կէլինճէ,
մէրգումտ քէնտինտէն կէչմիշճէսինէ կիւլէր, վէ նէ ի-
չուն կիւլտիւյինի քէնտի տախի պիլմէզ իտի։ Վէլէսապլ
պիղիմ մէչհուր լօգանթաճը, քէմալի սէրպէսթի իլէ
կիւլէր, սօֆրայա պիր շէյ վազ իթտիյինտէ թէքրար
կիւլէր, նէրտիւպանտէն էնտիյինտէ եինէ կիւլէր, խիւ-
լասայի քէլամ մանթալաա վարտըղընտա տախի օլ գա-
տար կիւլտի քի, նիհայէթ զէվճէսի, պու տէրէճէ կիւ-
րիւլթի իլէ կիւլիւշինիւն սէպէպինի սուալ իթտիյին-
տէ, մէրգումտ չաշըրարագ հիչ պիր ճէվապ վիրէմէզ
օլտու։

Ուսթա Անտրէ՝ տըշարը չըգտըղընտա, օտանըն տէ-

րուննինի աղիմ պիր սիւքիւնէթ հիւքմ իթմէյէ պաշլա-
տը, Պըդինկհէմ քէմալի թաապիմ ու իհթիրամ իլէ կէնճ
գըղա թէգարրուպ խաէրէք, նիյաղքաբանէ պիր սէ-
տայըլա։

—Մաամաղէլ, էկէր հադդը աճիզնէ գալպինիզէ
քին ու ղարաղ մէվճուտ, վէ միւթէֆի խէ, պու հա-
լին, մէշհուր օլան չէվգաթ ու խայըրխահլըղընըղա հիչ
պիր վէչհիլէ ույամայաճաղը տէրքնար տը —տէտի։

—Ա՛հ միւսիւ տիւգ, պու նասըլ վարթա տը, նէ
տէհշէթլու խիւտէ տիր —տէյու ճէվապ վէրտի կէնճ
գըղ, շաշըրտըղընտան էօնիւնէ տօղրու պագարագ։

Պըդինկհէմ, այըգտան այըղա պիր միւքեալէմէյի
այըգանէ դաբուսընը քիւշատ իթմէտէն իտէ, մատմա-
ղէլ տը Կըրանսէյին ֆիկրի, թախմին վէ զաննիյաթ
սահրասընտա սէրվէրտան օլմասընը տահա մինասիպ,
վէ տահա էվլա ատատ իթմիչ իտի, պու սէպէպլէ նա-
կէահան սէրսէմիւքատէն այըլմըշ, վէ իսաթըընա մուհիմ
պիր շէյ կէլմիչ կիպի պիր հալ իպրաղ իտէրէք։

—Ա՛հ նէ գատար պօշ պուլունույօրըմ, չօրապա սիղի
պէքլէյօր օլտուղընը ունութտում, օլմայա քի սօղու-
յուպտա եէնիլմէզ պիր հալէ կէլմիչ օլսուն —տէտի։

Մուսահիլէ յհ, պու սէօղ իլէ էն միւհիմը պիր թէ-
լէ տօղունմուշ օլտու, զիրա մատմաղէլ տը Կըրանսէյ,
չօրապանըն սօուճաճաղը թէհտիտինի տույար տույմազ,
ադըընը պաշընա ճէմ իտէրէք, հէման այաղա դալդը,
վէ Պըդինկհէմ տախի մէրգումէյի մէգամընա օթուրտ-
տուգտան սօնրա, քէնտիսի տախի գարշըսընա կէչիպ
օթուրտու քի, պու արա կէնճ գըղ, քիպրի զաթիսի-
նին մէճմուննիյէթինի նյմա իտիճի պիր թէպէսսիմ իլէ,
մուսահիլէ յհին՝ քէնտի թօնպուլ, վէ պէյազ էլի իւզէ-
րինէ հէքք իթմիչ օլտուղը բուսէնին մանասընը հալլ
իթմէյէ հայրի սավաշտը։

Էնանայի թաամտէ, մատմաղէլ տը Կըրանսէյ, մուրթէ-

նա պիր մեվգը լհրազ իթմիչ օլմազըլա, տիմազընը եագմամազտան պաչդա պիր չէյ տուչիւնմէմէքտէ իտի, վէ սօֆրայէ հէր եէնի թաամ կէլտիյինտէ, մերդումէնին հայրէթի արթտըզը կիպի, սիմասընտա տախի՝ սաատէթ տերէճէսինէ վասըլ օլուրճասընա պիր չուլէյի մահզուզկէթ նիւմայան օլուր իտի։

Վազտա օլ կիւն ուստա Անտրէնին մէհարէթի՝ թաաճիւպէ չահան պիր մերթէպէյէ վասըլ օլմուշ իտի տէսէք, ասլա միւպալաղա իթմիչ օլմայըզ։

Պըդինկհէմ, մաամազել տը կըրանսէյին՝ թա պու տէրէճէ, վէ լինանըլմայաճազ սուրէթտէ չիչպօղազլըզընը կէօրիւպ, օլ մերթէպէ հայրէթտէ գալմըշ իտի քի, պիր լօգմա պիլէ տաթմազտըզըն, իքի իւչ տէֆա եէմէք սահանլարընըն սօֆրատան գալտըրըլմասընա միւսաատէ իթտի, վէ պու հալ իտէ, ուսթա Անտրէյէ մուճիպի էնտիչէ օլարազ պաչընը սալայըպ քէնտու քէնտույէ կիւյա։

—Եազըդլար օլսուն, մէրդումին հազդընտա օլան թախմինիմտէ եանըլմըշըմ, ազղընըն լէղղէթինի պիլմէյօրըմըզ, պէն իտէ անը թաալաթ սահիպի, վէ էհլի մէզազ պիր քիմսէ զանն իթմէքտէ իտիմ —տէմէք իսթէյօր իտի։

Նիհայէթ ուսթա Անտրէ, սօֆրատտա գալան ուֆազ թէֆէյի տէվչիրուպ տըշարը չըդտըղընտա, Պըդինկհէմ, քէնտույի կէնճ գըզա իսոչ կէօսթէրմէնին վազթը կէլմիչ օլտուղընը տիւչիւնիւպ, հէման քէլամ ազազ իտէճէք իտի իտէ տէ, սէօզիւնէ տէվամ իտէմէզ օլտու, զիրա մաամազել տը կըրանսէյ, օլ անէ գատար քէնտի մուհիմ իշի իլէ մէշղուլէ իքէն (եանի տուրմամասընտա եէմէքտէ իքէն) նահէհան ույդու սէրսէմիյինտէն օյանուպտա, պիրտէն պիրէ սըչրայան քիմսելեր կիպի պիր հարաքէթ իպրազ իթտի։ զանն իտէրսին քի մէրդումէ, տիւնէտա հալլէրինէ վազթի օլմազ իշիւն, ճէպ-

բի օլարազ կէօյտէն եէրէ նիւզուլ իթմիչ իտի։

Պու կիպի հատիսէլեր, ճիւմլէմիզին ահվալինի պէյան իտէր պիր հիքայէյի իպրէթնիւմա տըր տէնիլտէ տիր։ զիրա հուզուզաթը նէֆսանիյէ, ազլու ֆիքրիմիզի իսթիլա իտուպ, պիզի սիւրիւքլէյէ սիւրիւքլէյէ պիր հալէ հասըլ իտէր քի, արթըդ հիչ պիր կէօնտա ազիլանէ միւլահազա իտէմէզ օլուրուզ, էվվէթ, հիչ պիր հէսապ, հիչ պիր թէֆէքքիւրաթ արզույի շէտիտէմիզէ մուգալիմէթի իտէմէյուպ, հէման նէֆսի էմմարէյէ թէսլիմ օլուրուզ, ֆագաթ պու հըրս ու խահիչ թէսքին օլտուղտան սօնրա, անըն եէրինէ գուվվէյի ազիյէյի ինսանիյէ գայըմ օլուր քի, իչթէ օլ զէման խէվֆ ու խէճալէթի, վէ աղիմ պիր նէտտամէթ հըրս իթմէյէ պաչլարըզ։

Վէ իչթէ մաամազել տը կըրանսէյ տախի պիրթ թէտրիճ խէճիլ օլուպ գըզարըր, վէ խէվֆինտէն տիթրէր տուրուր իտի, չու հալտէ մէրդումէ՝ էնտիչէսինտէն նաչի անճազ մանտազը պիր գաչ սէօզլէր սէօյլէյէպիլ տի քի, Պըդինկհէմ, անըն չու ըղթըրտալը, քէնտինէն քեաթխիմի էտրար օլմամասը դօրդուսընտան նէչաթ իթտիյինի անլատը։

Վազտա մուամիլէյի իչիւն, պու զայէթ կիրանպէհա պիր պուլուշ իտի, զիրա միւրատ ու մագտատընա նայիլ օլապիլմէք էմէլի էլէ, պիր թազըմ թէտտավիլի միւչկիլէյէ թէչէպպիւս իթմէք զահմէթինտէն դուրթուլմուշ օլտու։

—Միւթէէմմին օլունուզ մաամազել —տէտի թէէսսիրլի պիր սէտտայըլա— պու ազչամքի վազտա իւզէրինէ, տիհանըմտան ասլա պիր սէօզ չըդտըրմայաճաղըմա, տաալէթիմ հազդը իչիւն նէմին իտէրիմ, ֆագաթ էկէր միւտաատէ պույուրուր իսէնիզ, պու սիւքիւթիմէ միւքեաֆաթ օլմազ իւզրէ, սիղտէն պիր լութֆ թէմէննի իտէճէյիմ տիր։

—Նե կիպի լութի խոթէյօրսունուզ —տէյու սուալ իթոի մատմաղէլ որ կըրանսէյ աղիմ պիր հէյէճան իլէ մուսահիպէյհէ պադարադ։

—Բաղար կիւնի, Պուլօնյը ճանիպինէ կիթմէյէ մէճպուրըմ, իսոի պէնտէնիզի թէքրիմ, վէ միննէթսար գըլորգընըզ պու ադշամքի թաամէ պէտէլ օլմադ իւզրէ, ճումա իրթէսի ադշամը՝ թէրթիպ իտէճէյիմ դինաֆիթէ սիզի տավէթ իթմէքլիյիմէ միւսաատ պուլյուրունուզ։

—Ա՛հ միւսիւ տիւգ, խանէնիզէ կելմէքլիյիմի՞ մի խոթէյօրսունուզ։

—Հա՛յըր էֆէնտիմ, չէհիրտէն պիր գաչ ֆարսախ պաիտ, զիդիմ ուսթա Անտրէնէն միւթէսարրըֆ օլտուղը ախպիւշա պաղչէսի աղաճլըղը ալթընա կելէպիլիրսինիզ զանն իտերիմ։

—Հադրընըզ վար, ուսթա Անտրէնէն պաղչէսի պի թէրաֆ պիր արադի ատտ օլունապիլիր, ֆագաթ պու կիսի պիր թարիգէ սալիք օլմադ պէնիմ իչիւն...

Պըգինկհէմ, մէրգուսմէյէ սէօղիւնի տէվամ իթմէսինէ մէյտան վէրմէյուզ, հէման պիր իսահիշ իլէ գաթի իտերէք։

—Շու տախի մալիւմիւնիւզ օլա քի, միւմքիւն օլապիլսինի գատար, պու ադշամքի թաամլարտան տահա դիհատէ լէզիզ թաամլար հազըրլամասը իչիւն, ուսթա Անտրէյ թալիմաթը մախսուսէ իթա իտէճէյիմ տիր —տէտի։

—Մատմաղէլ որ կըրանսէյին՝ տուտադլարը իւզէրինէ պիր թէպէսիւմ միւշահատէ օլունտու, վէ կէօզլէրինի էնտիրերէք։

—Բէք ալա, պույուրտուղունըզ կիպի օլսուն —տէտի։

ԳԼՈՒԽ ՐԱՊԻ

Ա։

Պըգինկհէմ սաաթ տօգուզ պուչուգ բատտէլերինէ, մատմաղէլ որ Կըրանսէյին նէզտինտէն մուֆարէգաթ իթտի, ֆագաթ քէնտույէ մախսուս օլան օթէլէ կիտէճէք նէրտէ, օլ կիճէ իչիւն ուսթա Անտրէտէն իսթիճար իթմիչ օլտուղը ուֆաճըզ պիր օտայա չէքիլտի։

Մուսահիպէյհէն, գըլըճը պէլլինտէ, չապգասը պաչընտա, վէ գաբօթը սըրթընտա օլմասընա նազարէն, օլ կիճէյի մահալի մէգքիւրտէ կէչիրմէք նիյէթինտէ օլմադըզը անլաչըլմապիլիր իտի։

Պըգինկհէմ, քէնտու ճինայէթ չերիքինէն վիրուտինէ լինթիզար իտէն քիմսէլերէ մախսուս պիր թէպէսիւր իլէ, օտանըն տերուննինի աչադը նօգսարը կէզմէյէ պաչլայըզ, կէտհ պէ կէտհ ատրմիարընը աղըրլատտարադ, մէճպուննիյէթլէ կիւլէր իտի, չինքի օլ վագըթ ֆիքրինտէն կիւնլիւք հիսսապընը կէօրերէք, օլ անէ տէկինէ էլտէ իտէպիլտիյի մուզաֆֆէրաթըն թէֆէքքիւրաթը յըլա մահզուզ օլուր իտի։

Վէ պաղչէն տախի կէօզլէրինտէ պիհուզուր պիր նիկահ, վէ սիմասընտա գալպինէն խէլէճանընը էյմա իտէր պիր կէօնա չինի ճէպինի միւշահատէ օլունուր իտի քի, օլ անտէ զալէպէ իտէճէք իւչ մուհարէպէսի օլտուղընը, վէ իչի սուրէթը մաթլուպէտէ պաչա չըգարըլատիլմէք իչիւն, անճագ պիր կիւն միւտէթի պուլունտուղընը խէվֆ ու տէհչէթէ տիւշիւնիյօր օլտուղը անլաչըլմադտա իտի։

Ֆագաթ պու հալ ուզուն միւտէթի սիւրմէտի, դիրա պիր չարնէք սաաթ գատար կէչէր կէչմէզ օտա գաբըսը աչըլարադ, իչէրույէ տէլիդանըճա պիր ատէմ կիրտի։

Պու չախս, Բաթրիս նամընտա քէնտի իգամէթ իթտիյէ օթէլնին ուչաղըյըտը։

Բաթրիսին սխմասընտա պիր մուզաֆֆէրիյէթ ալամէթի կէօրիւնիւր խոխ, դիրա դուրնազ տէլիգանլը, էֆէնտիսինտէն ալտըղը թալիմաթը նօգթասը նօգթասընա հյֆա իթմիչ օլմազլա, (Տիտոս) (1) նամ մէշհուր Րօմա իմբէրաթօրընըն՝ բահէթի վիճտան իլէ տէտիյի կիպի, «կիւնիւմի պօշ կէչիրմէտիմ» տէյէպիլիր խոխ։

—Նէ՞ հաբտըն պագալըմ —տէյու սուալ իթտի Պրդինկհէմ մերագ իլէ— գույումճու պաշըյա կիթտի՞ն մի։

—Էվվէթ էֆէնտիմ, իպթիտա անտէն պաշլատըմ։

—Է՛հ, պիզիմ օլ միւհթէրէմ Սամուէլ նէ՞ սէօյլէտի սանա։

—Մատմազել տը Թէմին իչիւն ըսթանբուլտան միւճէվհէրաթ, պու կիւն Բաթրիզտէն կէլմիշ, վէ զաթը հաշմէթմէյապիլէրի, հանի գըրտալըն վալիտէսի էմրի միւճթիպինճէ, մէգքիւր միւճէվհէրաթի իլէ, էսմանը օլան հիրմի պին ալթունլըդ բուսուլայը, հաբրն մերդումէ թամամքիտար գըզա թագտիմ իտէճէք օլտուղընը սէօյլէտի։

—Ելրմի պին ալթուն էօյլե՞մի··· բէք ալա, հաբրն սաաթ գաչտա՞ թագտիմ իտէճէքմիշ։

—Էօյլէ վագթը։

—Պէն սաաթ օն սուլարընտա Սամուէլին խանէսինտէ պուլունաճաղըմ··· մատմազել Տ՛օթֆօռըն իգամէթ իթտիյի օթէլին սահիպինի կէօրէպիլտի՞ն մի։

—Էվվէթ էֆէնտիմ կէօրտիւմ։

—Էյ նա՞սըլ դապուլ խոխ՞օր մը։

—Զաթը ասիլանէլէրինին հէր պիր էմրինէ իթտաաթ իթմէքլիյի, քէնտինճէ ազիմ պիր պախթիւարլըդ աստա իթմէքտան տիր։

(1) (Տիտոս) Րօմա թագաորընա գուստա իտէն իմբէրաթօր ըարտան, իթինճի իմբէրաթօր օլուշ, թէպտասընա պիր էյիք վէ նախտա պիր իհտան իթմիյէ վատէթա պուլամատըդը կիւնինին ագշամրտա (կիւնինի գայդ իթտիմ) մէգալէյի Ֆէնէյեօֆանէյի տիլինտէ էպտէր իթմիչ իտի քի, պու սէօզ տատէթա տարտը մէսել հիւքմիւնէ կէչմիչ տիր։

—Նա՞սըլ, նիյէթիմի մէվգըյը իճրայէ վազ իթմէք միւմքիւն օլապիլէճէ՞ք մի։

—Օնտանտա գօլայ պիր չէյ հօգ, մէսելէ՝ հալընըդ թահտա բէրաէնին էյրէթի օլմասընտա տըր, վէ չինքի Գըրալիչանըն նէզտինտէ գալմագ նէօվլէթի պու կիւն մատմազել Տ՛օթֆօռըն տըր։ Իմոի մերդումէնին ղայդուպէթի էնտասընտա, իքի ամէլէ կէլիպ զաթը ասիլանէլէրինին էմրինի հյֆա իտէճէքլերի չիւպհէսիզ տիր։

—Տէմէք քի պագը գալան հազըրլըգլարըմը՝ կէօրմէք իչիւն, հաբրն ագշամա գատար վագթիմ օլաճագ տըր քի, պու գատար պիր վագըթ տախի պանա քեաֆի տիր··· է՛յ մատմազել տը Վիլօգըլերտէն նէ՞ խապեր պագալըմ։

—Ա՛հ էֆէնտիմ, նէ՞ մալ, նէ՞ բարչա —տէյու հայդըրտը Բաթրիս ըզհարը թէհայիւր իտէրէք— իքի բարմազըմին արասընտա սըղար տէրէճէտէ ինճէճիք պիր պէլ, նէ գատար կիւղել, վէ նէ մերթէպէ սէվիմլի պիր դըզ, տօղրուսը մերդումէ՝ պիր խըտմէթքարըն ազ-ազընա լայըգ օլաճագ սուրէթտէ հազրը պիր լօգմա տըր, լաքին···

—Զա՛բդըն —տէտի Պրդինկհէմ, Բաթրիսին թէհայիւրինէ բաշլըն մերդումըն սէօզինի գամի իտուպ կիւլէրէք— մատմազել տը Վիլօգըլեր կիպի ասըլզատէ պիր գըզ հադդընտա, պու կիպի սէօզլեր սէօյլէմէյէ նա՞սըլ ճէսարէթի խոխ՞օրընն։

—Հա՛յըր էֆէնտիմ հա՛յըր, պէնտէնիզ անըն հագդընտա սէօյլէմէյ յօրըմ, Ալլահ կէօսթէրմէսին —տէտի Բաթրիս, ըզհարը նէֆրէթի իտէրէք, վէ իլավէյի մեգալ պիրլէ— մատմազել տը Վիլօգըլեր, զաիֆ, պէնզի սօլուգ··· բո՛ւհ էօյլէսի նէյմէ լազըմ պէնիմ··· պէնտէնիզին մեհ իթտիյի օ տէյիլ, իլլա մերդումէնին պէսլէմէսի մատմազել Մանօն տըր քի, իքի սաաթ գա-

տար, մէրգումէ չիբրին դըզ իլէ գօնուշտում, վէ նէգ-տինտէն մուֆարէգաթ իթթիյիմտէ՝ զաթէն իչիմիզ սբ-բասընա կէրմիշ իտի։

—Հա՛յտէ հա՛յտէ հայլազ, չիմտի էօյիւնմէնէն սբ-բասը տէյիլ, հանչագ ըզգլարըն սէնէն օլսուն տա, հա-ըընըզ մատամազել տը Վ.իլօգ-ըլէր հագդընտա տէյճէ-յինի չարըզ սէօյլէ։

Բաթրիս, հէման տիւգին հանըընա թէգ-արրուպ ի-տերէք, մէմուրիյէթինի նա՞սըլ իյիա իթթիյինի, Բէս-տէն հիքմէյէ էյլէտի։

Պըգ-ինկհէմ, հէնուզ ալմըշ օլտուզը մալիւմաթտան իսթիֆատէ փատէալմէք եմէլի իլէ, օտանըն տէրուննինի տօլաշըպ՝ ինճէտէն ինճէյէ տիւշիւնմէյէ պաշլատը։

Մուսմանլէյհ, նակէտհան չապդասըընը կէօղլէրինէ գատար ինսանրուպ, վէ լայըգ-ըյլա էօրթինէպիլմէք իչիւն, գաբօթընըն էթէգլէրինի թօղլատըգտան սօնրա հէման Բաթրէսէ,

—Ազգամտան կէլ Բաթրիս —տէտի։

—Օթէլէ՞ մի տէօնէճէյիզ։

—Հա՛յըր, պէլքիտէ կիճէնէն պիր գըսմընը տըշա-ըըտա կէչիրէճէյիզ։

Բաթրիս, մուսմանլէյհին սէօզիւնտէն խէվֆ ու տէհ-շէթ կյմա իտեր պիր հարաքէթ իպրաղ իթմէգլէ։

—Ճագդաթ էֆէնտիմ, տէտիյինիզ նա՞սըլ օլապիլիր —տէտի էնտիշէ իլէ— տըշարըտա նէֆէս ալընամազ տէրէճէտէ պիր հէբարէթ վար, վէ կէօզ եիւղի տախի գաբալը օլմաղըլա, անգարիպ տէհշէթիւ պիր պօրա գօբաճաղը մէլհուզ տըր, վէ պէնտէնիզ պուրայա կէլ-տիյիմտէ չիմշէք չագ-ըյօրուտը, հաթտա չապդամընն իւ-պէրինէ տախի պիր գաչ տամյա եաղմուր տանէլէրի տիւշիւիւլէր։

—Եաղմուրըն պօրանըն պիրճէ՞ զիեանը օլապիլիր, գաբօթըն եօգ մը։

—Վար ամմա նա՞սըլ...

—Մանա իսթէմէզ, արգամտան կէլ տիյօրում սանա։

Ֆիլ հագդգա Բաթրիսէն տէտիյի կիպի, հավա զա-յէթ հէբարէթլի, վէ կէօզ եիւղիւ տախի սիյահ պիր չարսաֆէ պիւրիւնմիւշ կիպի օլուպ, կէահ պէ կէահ պիր պիրինի թէգ-ըզպ իտէն չիմշէքլէր, մէղքիւր զուլ-մէթ բէտէսինի իչթիաղ իտէրլէր, վէ արա սըրա տա-խի տէհշէթլիւ կէօզ կիւրլէմէլէրի իչիտիկիր իտի քի, պու իսմարէլէրտէն՝ հէման չիտէթլի պիր պօրա գօբա-ճաղընա չիւպհէ օլունամազ իտի։

Պըգ-ինկհէմ իլէ Բաթրիս, չէհրին գարանլըգ, վէ թէնհա սօղադլարընտան սուս բուս կէչտիլէր, վէ տի-վարլարը պէրուտէթտէն քիւֆլէնմիշ, վէ եօսունլար պաղլամըշ ուֆաճըգ պիր սօղադը տօլաշարգտան սօն-րա, նիհայէթ նէֆէսլագ, վէ ուզունճա պիր աղաճլըղա վասըլ օլտուլար քի, մահալի մէղքիւրտէ զայէթ քէօհ-նէ, վէ հէման եըգըլմազա մէյհալ պիր գուլիպէճիք պուլունմազըլա, իքիսի պիրտէն մէղքիւր գուլիպէտէն իչէրթուլէ կէրտիլէր։

Պիր սաաթ կէչտիքտէն սօնրա, մէղքիւր գուլիպէ-տէն տըշարը չըգտըլար, ֆագաթ պէրապէրլէրինտէ պիր իւչիւնճի չախս վար իտի քի, քէնտի եիւրիւյիւշ-լէրինի՝ չախսը մէղքիւրըն ատըմլարընա ույտուրմազա, եանի աղըր աղըր եիւրիւմէյէ մէճպուր օլտուլար։

Մէրգուման, եօլլարընա տէվամ իթմէքտէ օլսուն-լար, պիղ կէլելիմ պէօյիւք քիլիսատէն անճագ պիր գաչ ատըմ ուղագտա պուլունան ուֆաճըգ պիր խա-նէյէ քի, սահիպի, գըրըալ խանէտանը Ամիյէնտէ գալ-ըըգճա, մէղքիւր խանէյի՝ մատամազել տը Վ.իլօգ-ըլէրէ թէրք իթմիշ իտի։

Մատամազել տը Վ.իլօգ-ըլէրին, սուրէթի ու հալի՝ Բաթ-րիսին Պըգ-ինկհէմէ թարիֆ իթթիյի կիպի իտի իսէ տէ, ֆագաթ պու ճիւմլէ, մէրգումէնէն սիմասընտա պիր

նագչի ասալէթ տախի միւսթէպան խոի։

Էկէրչի մերդումէ, հասէտ, վէ դըսկանճլըդ տէնէլէն իլլէթը վէխիմէյէ միւպթէլա օլմասա խոի, իհթիմալ քի աղ չօդ կիւղել պիր դըզ օլապիլիր խոի, ֆադաթ պու տէհշէթլիւ խասթալըդ, պու հըսսիյաթը մէզմումէ, վէ պու հըրսը մէքրուհ, ինսանըն գալպինի խալրանըրըդ, վէ չէքլ ու սիմասընը խարապ իթմէյի կիպի, իլլէթը մէզմումէյի մէզքիւրէնէն տէհշէթլիւ տարպէսի, մատամաղել վ.իլօգըլէրին տախի՝ պէրքը խատարպէսի, մնահզէն միսիլլու սարարըդ սօլմուշ օլան չէհրէքսինտէ մահդիւդ, վէ մէնդուշ օլմադըլա, պիչարէ դըզճըդաղը, կէնճ օլմատան իհթիյարլըդա մահքիւմ իթմիշ խոի։

Ալէքսուսուս, օլ ադշամ՝ մէրդումէնէն սիմասը տէհշէթլիւ սուրէթտէ սօլկուն օլուպ, վահշի հայվանլարընն կէօզլէրի կիպի, պադըշընտան հիտէթ, վէ չիտէթ շէրըլէրի սաչլըլյօր զանն օլունմադտա խոի։

Մատամաղել տը վ.իլօգըլէր, դըսսա, վէ քէսիք քէսիք սէօզլէր իլէ քէնտու քէնտույէ սէօյլէյիր եաթըր, սընըրլարը թէէսիրի իլէ հարաքէթ խոեր, տուրուր, օթուրուր, եվնէ գալգար, տէֆա օթուրուր, վէլնասըլ պիր չարեէք սաաթ զարֆընտա, պէյքի օն տէֆա վազ յէթինի տէյիչէիրիր խոի։ Հաթթա՝ թաամ խէճէք վազթըն թէգ ալրուպ իթիպինի տախի նազարը տուդդաթա ալմայարադ, հէման խանէտէն տըշարըդյա չըդմադըդա հազրըլանան քիմնէլէր կիպի, էլվիսէ վէ թէզվինաթընը պիրիպիրինէ դարըշարըր տուրուր խոի։

Մէրդումէ հէլէ էլվիսէսի իչինտէն, մաթէմի տէլալէթ խոէն գապգարա պիր ֆիսթան թէնսիպ իթտի քի, պու հալ՝ կէօզլէրի իչինտէ սուրէթը վահշիանէտէ բարըմադտա օլան սիմնիյահ պէպէքլէրինէ ըէք մինասիպ տիւմէքտէ խոի։

Նիհայէթիւլ էմր, պէօյուք քիլիսանըն չալար սաաթը աղըր աղըր օն իքի վուրար։

Մատամաղել տը վ.իլօգըլէր, աթէչ կիպի եանմադտա օլան անլընը էլի իլէ օվալայըպ, վէ պիր գաչ սանիյէ գատար միւթէրէտտիւտանէ պիր հալ իլէ տիւշիւնտիւգտէն սոնրա, հէման եէրինտէն սըչրատը, նէրտիւպանտան էնտի, վէ սօգադ գաբուսընտան տըշարը չըդարադ, աաէթա տիվանէ, վէ եախօտ պիրինտէն թէադիյ օլունույօր կիպի պիր հալ իլէ գօշուպ, պիր գաչ տագըդա զարֆընտա Մարչէ մէյտանընա վասըլ օլտու։

Մէրդումէ, մնահալի մէզքիւրտէ տուրուպ, արատըղը քիմնէյի պուլմադ իչիւն էօթէ պէրի պագընտը խէ տէ, կիճէնէն գօյու գարանլըղը էթրաֆը իհաթա իթմիշ օլմադըլա, հիչ պիր շէյ ֆարդ խէմէգ օլտու։

Մատամաղել տը վ.իլօգըլէր, հէնուզ ույդույա վարմըշ օլան պադը քիմէնէլէրտէն սէտասը տույուլմասընն գօրգուսըյլա, եիւքսէրէք սէսլէնմէյէ ճէսարէթ խէմէմէ։

Նակէհան պիր չիճէյին չագմասըյլա, զանն խէրսին քի կէօք եիւղիւնի գաբլայան զուլմէթ բէրտէսի չագ օլուպ, վէ բույի ասիման աթէչլէ մալամալ ֆուրուն կիպի դըպ դըրմըղը պիր բէնկ քէսպ իթմէքլէ, մէզքիւր տէհշէթլիւ չուլէնէն գիյասըյլա բուեան խէն բուդիկեարտէն միւթէհարրիք, վէ մուալլագտա միւնադգաշ, պադը ինսան չէքիլլերի սէչիլտի քի, էչքեալը մէզքիւրէնէն պիրիպիրինէ միւսաատէմէսինէ, աճալ աճայիպ սէպլէր իչիտիլմէքտէ խոի։

—Իչթէ պէնի պէքլէյէնլեր օրատա տըրըլար —տէյու մըրըլտանտը մատամաղել տը վ.իլօգըլէր պաչտան աչաղա գատար թիր թիր տիթրէյերէք։

Ֆագաթ, մէզքիւր չիճէքտէն զուհուրա կէլէն չուալ տէհշէթֆէրմա, թարֆէ թիւլայինտէ զայիլ օլուպ, հէման թէքմիլ չէհիրի վուրուրճասընա տէհշէթլիւ պիր կէօք կիւրլէմէսի զուհուր իթտի, վէ ագասընտէ բուլը ասիմանը իհաթա խոէն էպըր զուլմէթ, իքինչ չագ

օլմաղըլա, քեմալի չիտէթլէ պիր տօլու թուֆանը եաղարագ, գուրշուն տանէլերի կիպի խանէլերին բէնչէրելերինէ, վէ տիւքեանլարըն քէբէնքլերինի տէօյմէյէ պաչլատը։

Միւթէմատիյէն էսմէքտէ օլան րուղիկեարըն ուլամասը, վէ չիտէթլի սուրէթտէ տէվամ իտէն տօլունըն տէհչէթպախչ կիւրիւլթիսի, վէ պաղը էճսամին հավլամագ սէտալարը պիրիպիրինէ գարըշըղը կիպի, կեահ պէ կեահ րուլի ասիւմանտէն ղուհր օլան չուլէնին զիյասըլա, էճսամը մէղքիւրէ միւշթէիլ օլմաղըլա, պունլար աստէթա ճէհէննեմ-քեարի պիր բաքս տայիրէսի թէչքիլ ելթմիշլեր կիպի զանն օլունուր իտի։

Մաամաղէլ տը Վ.իլօգրլեր, ճէսարէթ ու չէճաաթը գալպիյէսինին եավաչ եավաչ մահվ ու զայիլ օլտուղընը հրսս ելթմէյէ պաչլատը, մէրգուումէնին տիղ պաղլարը չէօղիւլիւպ, թապ ու թուվանը գալմաեարագ՝ հէման եէրէ եըգըլաճագ տէրէճէլերէ կէլմիշ իքէն, նակեահան պիր ճէսարէթը զարիպէ, վէ պիր գուվվէյէ ֆէվգելատէ քէսպ իտէրէք, հէման այաղա գալդը։

—Հա՛յըր հա՛յըր —տէտի, քէնտու քէնտույէ սէօյլէշէրէք— պէնիմ պու ալչագճա գօրգագլըղըմ, տիւշմէնիմին զալէպէսինի թէսհիլ իտէճէք տիր։ Հա՛յըր հիչ պիր շէյտէն գօրգմամ, թէչէպպիւս ելթտիյիմ իչին նիհայէթինէ գատար տէվամ իտէճէյիմ։

Մէրգումէ, Մարչէ մէյտանընտա պիր ազ եվվէլ եանմըշ օլան աթէչին նիմ ըշըղընտան պիլ իսթիֆատէ, ատըմլարընը ճէսարէթ վէ սէպաթլէ ալարագ իլէրույէ տօղրու եիւրիւտիւքտէն սօնրա, պիր աճուղէ գարընըն էօնիւնէ վարըպ տուրտու։ քի, աճուղէյի մէրգումէ օլ անտէ, պիր տար ազաճընըն ալթընտա սէօյիւնմէյէ մէյտալ օլան աթէչի, գարըշտրըրպ թուվթուշտուրմագլա իչթիղալ ելթմէքտէ իտի, մէղքիւր տար ազաճընտա իլք կիւնտէն սալպ օլունմուշ տէօրտ նէֆէր ճանիլէրին ճանըզ ճէսէտլերի սալմանմագ տա իտի։

Գալատէ իֆտատէ օլունտրղը կիպի, մատամաղէլ տը Վ.իլօգրլերին պիր ան եվվէլ չիմչէք ըշըղըյլա կէօրտիւի էճսամը միւթէհարիքէ, մէղքիւր ճանիլէրին լաչէլերի օլտուղընը, օգուեանլարըմզդ էլպէթտէ անլատըլար։

Իլան նուզուլ իտէն եաղմուրըն ալթընտա, չաթըրտայարագ եանըպ ալէվլէնէն քէօմիւրիւն, գըրմըղըյա մէյալ չուլէսինտէն միւշթէյիլ օլան աճիւղէյի մէրգումէնին սիմասը, (կուայա) (1) եախօտ (գալլօ) (2) կիպի բէստամլարըն, սըրֆ խէյալաթլերի էսերի օլարագ, նագշ ու թէրսիմ իտէկէլտիքլերի աճալ աճայիպ, վէ պիչիմնիպ միւտավէրաթէ շահան, վէ միւշտալիհ պուլունմագտա իտի։

Աճուղէյի մէրգումէնին գուրու, վէ մէչին կիպի սարըմթըրագ սիմասընըն իլքի ճիհէթինտէ տիքիլմիչ չէնէ քեմիքլերինին արա եէրինտէ, վէ քիրքիք մէդամընտա գըրմըղը պիր տայիրէ իչինտէ բարլայան պայկու կէօղի կիպի ուֆաճըգ կէօղլերի, քեմերվարի վէ չաթըգ դաշլարը ալթընտա ղայպ օլուր իտի. անըն եիւքսէք վէ տար անլը իւղերինէ իւսթիւրի միսիլլու սաչլար գարմագարըղ պիր հալտէ տէօքիւլմիւշ, վէ բիսագօրօսլարըն իսթիմալ իտէկէլտիքլերի ատա կիպի չէնկէլքեարի սուրնը, էյրի չէնէսի արասընտա լինճէ պիր չըգիր միսալի կէօրիւնէն տուտագլարը իչինտէ տիշլէք ազղը, վէլ հասըլ պաչընա սարմըշ օլտուղը պիր նէվի էսկի, վէ քերլի հօթօղը արասընտան տըշարըյա օղրամըշ օլան պիր թուֆամ քիւլ բէնկինտէ, վէ ատէթա լիֆ կիպի սաչլարը, մէրգումէնին էչքեալը մէքրուհէսինտէ պիր նէվի բէչագ վիրմէքտէ իտիլէր։

(1) (Կուայա) Ըսպանեալը պիր բէստամ օլուպ, 1796տա տօղմուշ վէ 1828տէ վէֆաթ իթմիշ տիր։

(2) (Գալլօ) հէմ գալէքեար, վէ հէմտէ բէստամ օլուպ, 1593 տէ Թէվելլութա իտուպ, 1653տէ վէֆաթ իթմիշ տիր։

Մեզպուրէնին իքի դաթ օլմուշ պէլի, սօն տերէճէ զաիֆ վէ ուզուն գօլլարը, քէմիքլի էլլերի, վէ ղայէթ էսկի մօտա իւղրէ եարըլմըշ օլան կիչտիյի էլպիսէյի ա-ճիպէ, իչպու մէքրուհ մախլուգընէֆրէթամիզ սիմա-սը նագչընը իքմալ իթմէքտէ իտիլեր։

Տօլու քէսիլմիշ, վէ կէօք կիւրլէմէսի սէտասը տա-խի, թա ուզագլարտան իչիտիլմէյէ պաչլամըշ իտի ի-սէ տէ, էլան բույի ասիւմանը միւրէքքէպ կիպի սիյահ պուլութլար իհաթա իթմիշ օլմազըլա, օրթալըղա գօյու, վէ տէհչէթլիւ պիր գարանլըղ հիւքմ իթմէքտէ իտի։

—Նէ գատար սէօղիւմտէ սապիթ օլտուղրմը կէօր-տիւնա՛ —տէտի մատմազէլ որ Վիլօգըլէր— գուտուր-մուշ օլան անասըրլար պիլէ ղալէպէ իտերէք, իչթէ եա-բա եալընըղ թա պուրայա գատար կէլտիմ։

Միւթէմատիյէն աթէչի իւֆլէմէքտէ օլան հօթօղլը աճիւզէ, իւֆլէմէյի թէրք պիրլէ, պաչընը չէվիրերէք քէլամէ ծաղաղ վէ։

—Պէնիյի պէչէր իչիւն լուչ չէյ լաղըմ տըր, եանի գուվվէթ, իման, վէ սէպաթ, պու խասսէլերէ մէյլիք օլմայան քիմսէյէ, ճինլեր ասլա միւթապաաթ իթմէզ տերլէր —տէտիյինտէ։

Մատմազէլ որ Վիլօգըլէր, սերքէշանէ պիր թաւր իլէ թէպէսսիւմ իտերէք։

—Մալիքէ օլտուղմ գուվվէթ հազրընտա չիւպհէ իտէմէզսին զանն իտերիմ —տէտի— պիրա իչթէ պիտ-ղաթ պէնի պուրատա հազըր կէօրիյօրսուն, վէ եկէր իմանընմ տախի օլմայ պէտ թա պուրայա գատար կէլ-մէզ իտիմ։ հէլէ սէպաթ խուսուսընտա կէլինճէ, պիլմիշ օլասըն քի մադատընմա վասըլ օլապիլմէք իչիւն, էօմ-բիւմին ոն սէնէսինի ֆէտտա իթմէքլիյէ, պիր տագըդտա պիլէ թէրէտտիւտ իթմէմ։

—Էյի տիւչինիւնիւզ —տէտի ատուպէ, էհէմմիյէթ, վէ մէթանէթլի պիր սէտայըլա, —տէհչէթլիւ թէճրիւ-

պէլերէ թէպահիյէթ իթմէնիզ լազըմ կէլէճէք տիր, վէ պիր ատըմ ալտըդտան սօնրա, արթըդ բիւճաթ իթմէք միւմքիւն օլմազ հա՛...

—Պապ քի սէն բիւճաթ իթմէյէսին —տէտի ֆախ-րի դըզ— իհթիյարէ դըպթինին սիմասընա էճնիյէթ-սիզ պիր հալ իլէ պագարագ— պու դատար թէէնին, վէ թէրէտտիւտինի կէօրմէքլէ, մալիքէ օլտուղուն դուվ-վէթ ու գուտրէթ հազդընտա չիւպհէ իթմէյէ պաչ-լայօրում, ա՛հ էկէր պէնի ալտաթըյօրսան վայ հալինէ...

Ճատը գարը, մէրգումէնին պու սէօղիւնտէն՝ տեր ան եըլանտան սօգուլմուշ կիպի պիր հարաքէթ իլէ ա-յաղա գալգը, մէզպուրէնին տէհչէթլու կէօղլերի ի-չինտէ հիտէթ չիմիչէքլերի իչթիալ իմէքտէ իտի։

—Էկէր իսթէմիյին ալթուն իսէ —տէյու իլավէ իթ-տի, մատմազէլ որ Վիլօգըլէր, պիլա հիտէթ, վէ սիւ-քիւնէթ իլէ— իչթէ, հէման իչէ պաչլա պագալըմ։

—Վէ մէրգումէ, տերագաթ իհթիյարէ գարընըն էօնիւնէ պիր ալթուն քիսէսի ֆըրլաթտըղընտա, զու-հուր իտէն սէտա գըպթի գարըսընա օլ տերէճէ թէէ-պիր իթտի քի, մէրգումէ, մէզքիւր սէտայի սամէանիւ-վաղը, տիւնեանընն էն ալա, վէ էն միւէսսիր սաղլարընն նագլէլերինէ թէրճիհ իտէճէյի չիւպհէսիզ իտի իսէ տէ, հալպու քի հըսս իթտիյի մահզուզիյէթը ադիմէյի սէթր, վէ պի ֆիթրաւր պիր հալ իսրաղ իտուպ, մէզքիւր քի-սէյի ալմադ իչինն ասլա պիր հարաքէթ իթմէտի։

Մէրգումէ, պիր գաչ անլաչըլմազ սէօղլեր մըրըլտա-յըպ, էլլերինի էվվէլա տար ադաճընըն ալթընա, վէ պատէհու իւսթիւնէ տօղրու ուղաթտըդտան սօնրա, ճիւքէք սէտայըլա։

—Էյ ինսան էվլատը, չու նէրտիւպանը տօղրուլթ, վէ անըն ուճունը՝ չու սօն մէսլուպընն ասըլտըղը տար ադաճընա տօղրու կէօթիւրիւպ տայայը վէր —տէյինճէ։

Մատմազէլ որ Վիլօգըլէր, մադատընա նայիլ օլա-

պիլմէք արզուսըլըլա մէսթի օլուպ, վէ գանընը թուրթուշտուրըճը պիր խէլէճանէ կիրիֆթաբ օլտուղը հալտէ, մէրգումէնին էմրինէ իթաաթ պիրլէ, կիւյա իրէնտէն մամուլ խաֆիֆ պիր իրլիք գալըրըյօր կիպի, քէմալի սուհուլէթլէ նէրտիւպանը տաճաթըրգտան սօնրա։

—Տահա պաշգա պիր շէյ եաբմագլըզըմ լազը՞մ մը տըր —տէյու սօրտու։

—Շու մագասը ալ պագայըմ —տէյու ճէվապ վէրտի չինկէանէ գաբըսը, տէհշէթֆէրմա պիր սէտայըլա։

Ֆախրի գըզ, մէզքիւր մագասը ալտը, պու մագասլազըմ կէլտիկի հալտէ, մուհաֆազայէ նէֆսէ մէտաթ օլապիլիր խտ։

—Նէրտիւպանտէն հօգաբը չըգտա —տէյու իլավէ իթաի գօճա գաբը— շու սէֆիլ հէրիֆին եանընա վար, ղէվալը տիւնքի կիւնէ գաատաբ, կիւլիւպ օյնամագտա խտ քի, չիմտի խտ ճանը՝ ճէլլատ վասէթաաըլըլա աղմի իւգպա իթմիշ օլմալը տըր։

Մաամաղէլ տը Վ.իլօգըլէր, աղըր աղըր նէրտիւպանտէն հօգաբըյա տօղրու չըգտը։ Մէրգումէ, նալէվիւ ֆէրեաալէր իշխիյօր, վէ եիւղիւնէ լէշ եէյիճի գարկա գանաալարը սիւրիւնիյօր կիպի զանն իթաիչինտէն, այագլարը տիթրէմէյէ պաշլաաբ, վէ հէման նէրտիւպանտէն գաեաճագ պիր հալէ կէլտի խտ տէ, մուախարէն տէֆիլ տէհշէթ, վէ քէսալը ճէսարէթ խտէրէք, հէյէճանլը պիր սէտայըլա աճուղէյի մէրգումէյէ։

—Իշթէ վաբլ օլտուս, հաթտա բարմաղըմ ուճուրըլա մէսլուպ տօգունապիլիրիմ, չիմտի նէ նաբաճաղըմ, չաբըգ սէօյլէ —տէյու հայգըրմաղա մուվաֆֆագ օլապիլտի— վէ իլավէթէն —չիպհէսիզ պու հալ տիվանէլիք տիր... ֆագաթ զանն խտերսին քի, մէզլուպըն սօկուն կէօզլէրի թէհտիթամիզ սուրէթտէ պանա պագըյօրլար —տէտի։

—Զօճուդ օլմա —տէյու հայգըրտը գօճա գաբը— եալընըզ պիր շէյ տահա գալտը եարաճագ։

—Նէ՞ եարաճաբմ —տէյու սուաղ իթտի դըզ ազիմ պիր գօրգույըլա։

—Մէրլուպըն պաշընտան պիր թուրթամ սաչ քէսէճէքսին —տէյու հայգըրտը գօճա գաբը քի, մէրգումէնին իշպու սէտասը, ճինլերէ վէ շէյթանլարա մախսուս օլան տէհշէթամիզ պիր կիւլիւշէ միւշապիհ իտի։

Մաամաղէլ տը Վ.իլօգըլէր, տըգգաթլա չինկէանէ գաբըսընըն եիւղիւնէ պագտը, պիշարէ գըզճըաղըն պաշը տէօնմէքտէ օլմաղըլա, ճան հավլիյիլէ նէրտիւպանէ սարըլտը քի, պու արա չիտաէթլի պիր ըսրթմայէ կիւրիֆթաբ օլմուշ կիպի սէրթաբա վիճուտի լէրզան, վէ տիզլէրի պիրի պիրինէ չարըմագտա օլտուղը հալտէ։

—Ա՛հ իշթէ պունա ճէսարէթ խտճէյիմ տիր —տէյու մըրըլտանտը։

—Նա՞սըլ, տահա հէնուզ պիր ատըմ ալմըշ իքէն րիւճա՞թ մը իտիյօրսուն —տէտի իհթիեարէ պիւյիւճի— իշթէ պիր թագըմ, կիւյա ճէսարէթլի գըզլար քի, եալընըզ լաֆ իլէ «պիղ շէօյլէ ճէսարէթլիյիզ, պէօյլէ շէճիյիզ, հիչ պիր շէյտէն գօրգմայըզ» տէտիքլէրի հալտէ, պիր գուրպաղը, վէ եախօտ պիր էօրիւմճէք կէօրտիւքլէրինտէ, գօրգուլարընտան էօտլերի գօբարագ պայըլըրլար։

—Ֆագաթ պիր մագթուլըն ճէսէտինէ նա՞սըլ տօգունուլապիլիր, կիւնահ օլմա՞զ մը —տէտի, մաամաղէլ տը Վ.իլօգըլէր, թիթրէք պիր սէտայըլա։

—Պու կիպի պօշ զիւյիւմլերէ զահիպ օլմա, նէ գատար էօտլէք իմիշսին —տէտի չինկէանէ— նէ զանն իթտէն, պիպիմ էսրարըմզը քէշֆ իթմէք, էօյլէ գօրգագ քիմսէլէրին իչի տէյիլ տիր։

—Ֆագաթ —տէյու պէյանը իթիրազ իթտի ֆախրի գըզ— պու միւշկիւլ իշտ պէնի մազուր թուրթանըզ օլմա՞զ մը։

—Հա՛յըը, ջլամաղ միւմքին տէյիլ։

—Մէկէրչի հէը հալտէ պէն մի…

—Սաչ ջլմայընճա էֆսուն տախի ջլամաղ —տէտի պիւյիւճի դաբը սէրտ պիը սէօյլէյիշ իլէ մէրգուումէնին սէօղիւնի դաթ խտէրէք— հաթտա էկէր սայը սէն քէնտի էլին իլէ քէամէզսէն, էֆսուն տախի դուվվէթինի զայպ խտէճէք տիը,

Պու միւքնալէմէ էնտասընտա, մատմազել տը վիլօդըլէր նէրտիւպանտէն պիը դաչ այագ նուղրուլ իթմիշ իլքէն, նէնիտէն դալղինի պիը տէհշէթը ապիմէ խաթիլա իտուպ թէքրար հօգաբը չըդմայա մէճպուր ջլտու, մէրգուումէ քէմալի խէվֆինտէն կէօղլէրինի դաբայուպ թիր թիր թիթրէմէքտտէ ջլան ադալէրինի՝ ըէյինէ միւթտապաթ իթտիրմէք իչիւն, սօն տէրէճէ ճահտ ու խդտամ իթմէքտտէ խտի, զէվալը գըզճըդաղ, ալէմի մանատէ թէապըպ օլունուպտա ֆիրար խտէմէյէն քիմսէյէր կիպի, տիղլէրինին վիճուտի սըքլէթինէ թահամմիւլ խտէմէզ պիը հալէ կէլտիկինի հըս իթմէքտտէ խտի· վէլ հասըլ նէրտիւպանտէն հօգաբը չըդսըդճա պաչընըն տէօնմէսի, վէ խէվֆ ու տէհշէթի պիը տէրէճէ թէչէտտիւտ իթմիշ խտի քի, կիճէնինն գալանլըզընտան սիմնիյահ ըէնկտէ կէօրիւնէն խտանէլէր, կիւյա քէնտու էթրաֆընտա բտքս խտիյօրլար կիպի պիը էվհամէ տիւչար օլտու։

Նտկէհան պաչտան այագա գաստար տարսըլըպ աճը պիը ֆէրեատ իթտի, չիւնքի պու արա մէրգուումէնին էլի, մագթուլըն պուզ կիպի տօղուտմուշ օլտն ուտմուզընտա տօղունտմուշ խտի։

Նէրտիւպանըն տալլանմասընտան՝ պիչարէ դըզճըդաղ հէմտն եէրէ տիւչէճէք իքէն, սօն տէֆտա օլարագ պիը տահա քէսպը ճէտարէթ իթտէյէ չալըշտը, վէ թէքմիլ գուվվէթի իլէ մագթուլը մէզքիւրըն ուտմուզընտա տարըլմագտա, պիը գաստէմ տահա հօգաբըյտ չըգտ պիլտի։

Հէլէ քի՝ պու գաստէմ նէրտիւպանըն տօն այագը խտի։

Օլ տէմ մէրգուումէ, սընըրլարը թէէտտիրինտէն քէտպ իթմիշ օլտուղը չխտէթլի պիը հըրտըլա էլինի մէտըտուղն պաչընտա տօղրու ու զաթտը, վէ պիը թուրթամ սաչ հադալայըպ քէտտիքտէն սօնրա, տաէթա գայար կիպի աշաղըյտ էնէրէք՝ հէմտն նէրտիւպանըն ալթընտա զայ ադըլ տիւչիւպ պայըլտա գալտը։

Գըպտի գաստն՝ տէրհալ մէրգուումէնին եիւգիւնէ պիը դաչ տամլա տօղուդ սու տէրբէրէք այըլտըդտան սօնրա, էլինտէն թուրթամլա սայը ալըպ, տիկէր նէվպէ նէվ թիւրթտիւրէր իլէ պէրապէր մանկալըն տէրուննինէ աթը վէրտի քի, հէմտն օլ անտէ գըրմըզը, վէ լինտանը պօզար տէրէճէտտ զայէթ քէսկին, վէ գալըն պիը տիւմտն չըդտրտդ էթրաֆը պիւրիւտի։

Աճուղէյի մէրգուումէ, իչպու սիթտուն չէգլինտէ կէօրիւնէն տիւմտնըն էթրաֆընը տօլանընը, վէ կիւյա քէնտույէ պիը իչտտ վագը օլմուշ կիպի պիը հալ քէտպ իտէրէք, էլինտէ թուրթմուշ օլտուղը եապան լինճիրէ տալըյըլա, կէրէք հէվատէ վէ կէրէք զէվինտէ, պիը թագըմ սիհրու էֆսուն ալամէթի օլտն տայիրէէրը չըզար, վէ մատմազել տը վիլօդըլէրին, պիը հարֆընը պիլէ անլայտմայտճաղը սուրէթտէ քէսիք քէսիք պիը նէվի տուա մընըլտար տուրուր իտի։

Նիհայէթիւլ էմի՝ էֆսուն, վէ տավէթ մուտամէլտթը խիթտամ տյուլմաղընա, պիւյիւճի գաստն սէսինի քէտտի։

Պիր սանիյէ գաստար հիւքմ իտէն սիւքիւթ էտնասընտա, ֆահրի գըզ ֆէվզէլատէ պիը հատիսէնին զուհուրա կէլէճէյի միւտահազտըյըտա գալպինին սատմասինի մէն իտէմէզ օլտու։

Նահնտհան պիը սէտայի տէհշէթֆէրմա իլէ, աթի իչզ պիըը սէօղլէր իսթիսմա օլունտու։

—Էյ պէնի պու մահալէ տավէթ իթմէյէ ճէտարէթ իտէն քիմսէ, պէնտէն նէ՞ թալէպ իթմէքտէսին։

Ջանն խոհրսին քի, պու հավլինագ սէտա տար ա-
զաճընըն ալթընտան իշխուկիյօր իտի։

Մատմաղել տը Վիլօգըլէրին իւք հարաքեաթը, թա-
պիկի հըսս իտէկէլտիկի գօրգուտան մաղլուպէն Ֆիքրա-
ըէ ևիւզ թուրմագ օլտու իսէ տէ, ֆագաթ տէրհալ
իքինճի պիր հըսսիյաթէ թէսլիմ պիրլէ, հէման մահ-
զուզիյէթ ալամէթի օլարագ իւքի էլլէրինի պիրիպիրինէ
դավուշտըրտը, դիրա մէրգումէ նիհայէթիւլ էմր թէք-
միլ արզուլէրինին վիճուտտ կէլէճէյինի տիւշինմէքտտ
իտի, ֆագաթ պու ճիւմլէ իշխոտիյի մէղքիւր սուալէ
տալթի ճէվապ վիրմէյէ ճէսարէթ իտէմէտի։

—Իշխէ Հաբաշըզըմ էֆտունն, քէմալի մուվաֆագը-
յէթլէ պաշա չըդտը —տէտի չինկեան գարըտը— իմոի
տավէթ օլունան ճինէ իսթէտիյինի սուալ էյլէ քի ճէ-
վապընը ալասըն։

—Տիւնքի կիւն սանա պէհան իթտիյիմ էսրարը,
պուրատա տալի թէքրար իթմէքլիյիմ լազըմ մը տըր
—տէյու սուալ իթտի ֆախրի դըզ, էնտիշէ իլէ ճաու-
զընին ևիւզիւնէ պագարագ։

—Պօշ չէյ տիր —տէյու ճէվապ վիրտի ճին տէհշէ-
թամիզ պիր սէտայըլա— օլ քի թէքմիլ միւլահազաթը
պիլմէքլիյիկ միւգթէտիր տիր, արթըզ սէնին տէյճէք
սէօզլէրինին էհէմմիյէթի օլամազ· իմոի տինլէ, պա-
գալըմ պանա տէտիյին սէօզլէրտտ հանըլմազըգ վար տէ-
մէյ ճէսարէթ իտէպիլէճէ՞քմիսին։

Մատմաղել տը Վիլօգըլէր, ևիւզիւնէ իշտու սէտա-
նընն կէլտիյի ճիհէթէ չէվիրմիշ օլմաղըա, գօրգուսըն-
տան նաշի կիւճ հալ իլէ նէֆէս ալըպ վիրմէքտտ իտի։

—Սէնին գալպինի —տէյու տէվամ իթտի ճին— ի-
քի նէվ հըրս իսթիլա իթմիշ տիր քի, պունըար կիճէ
կիւնտիւզ գուրտա կիպի անը օտարագ սէնի պիհուզուր
վէ պի գարար իթմէքտտ տիրլէր։

—Պու հըրսլարընն խոմիէրինի պիլէ պիլո՞քմիսիմ —

տէյու սուալ իթտի ֆախրի դըզ քէմալի խահիշ իլէ։

—Գըսկանճլըգ, վէ արզու —տէյու ճէվապ վիրտի
ճին, գուվվէթլի պիր սէտայըլա։

Մատմաղել տը Վիլօգըլէր, ուրթանտըզընտան իքի
էլլէրի իլէ ևիւզիւնի գարատը, մէրգումէ պու արա,
պիւթիւն սարայլըլարընն կէօզլէրի քէնտի իւզէրինէ հատ
օլունմուշլար տըր զանն իթմէքտտ իտի։

—Էվվէ՛թ, սէնին գալպինտտ հէմ մուհատպէթ, վէ
հէմտտ ատավէթ վար տըր —տէտի ճին— սէն քէմալի
չիտէթլէ պիրինի սէվմիյին կիպի, պիր տիկերի հագ-
դընտտ տախի խուսուսէթ հըսս իտիյօրսըն, էվվէթ պիր
գատընտտ ատավէթինի վար, չիւնքի օլ գատընտ՝ սէնտէն
զիհատտ կիւղել, վէ ճաղիպէլի օլտուգտտն մատէ, հաթ-
տտ աղիմ պիր գուվվէթ ու գուտրէթէ տախի մալիք տիր։

Մատմաղել տը Վիլօգըլէրին, էնտիշէտէն նաշի քիր-
լէնմիշ օլտն տուտագլարը արատընտտն պիր ֆէրհատ
իշխոտիյի։

—Սէն էօյլէ պիր ատէմի սէվէյօրսուն քի, մէրգու-
մին պու մուհատպէթտէն ատա խատպերի հօգ տըր, վէ
շայետ քէնտի հագդընտտ հըսս իտէկէլտիկին իշտու չէ-
տիտ մուհատպէթի պիլմիշ օլտտ իտի տախի, ևինէ զէրրէ
գատար տանտ էհէմմիյէթ վիրմէյէճէյի տէրքհատր իտի։

Մատմաղել տը Վիլօգըլէրին՝ զահիք, վէ տօյկուն հա-
նադլարը իւզէրինէ իքի տատմա իրճէ կէօզ հաշլարը
ևուվարլանտըլար։

—Զիւնքի, օլ սէվմիյին ատէմ —տէյու տէվամ
իթտի տէհշէթամիզ սէտա— քէնտի կէօյնինէն, էօմ-
րինէն, վէ նամուսընը, սէնին թա պու մէրթէպէ ա-
լէյհինտտ պուլունուպտտա թահդիր, վէ հագդընտտ
խուսուսէթ հըսս իթտիյին գատընըն, պյագլարը ալ-
թընտտ վազ իթմիշ տիր։ Իմոի սէն պէհիմ մալիք օլ-
տուղում գուվվէթ ու գուտրէթի բանտտ պիլտիյինտէն,
պէհի պուրատա տավէթ իթմէքլէ իսթէյօրսուն քի,

քէնտինի մէրգումա սէվտիրէրէք, բագիպէն պուլուն գառընտան պու սուրէթլէ ախզը ինթիգամ իթ-միչ օլասըն, նա՞բէլ տէտիյիմ սէօղլէը տօղրու տէյի՞լմի։

—Տօղրու տըր —տէյու բէրէլէտի պիչարէ գըզ, նէֆէսի քէսիլէրէք։

—Նա՞բէլ իսխիլէրինի տէ սէօյլէյի՞մ մի, իսթէ՞րմիսին —տէյու իլավէ իթտի ճին։

—Էվվէլթ —տէյու ճէվապ վէրտի գալըբ գըզ, խէլէճանը պիր սէտայըլա։

—Մաատ՛մ քի պիլմէք իսթէյօրսուն, իչթէ պէն տալխ պէյան իտէյիմ, հապդընտա քին ու առավէթ հըտա իթտիյին գառըն, տիւնեանըն մուաղղամ գառընըարընտան պիրի տիր, ևանի ֆըրանսա գըրայիչասը քէնտիսի տիր, վէ մուհապպէթի աթէչի իլէ սուգան օլտուղուն քիմսէ տալխ, ժօրժ Վիլկէ տիւդ տը Պըգինկհէմ տէնիլէն զաթ տըր։ Նա՞բէլ տօղրու տէյի՞լ մի, ինքնաբ իտէպիլի՞լմիսին։

—Նի՞չիւն ինքնաբ իտէյիմ, բէք տօղրու տըր, վէ սէն տալխ էյի պիլիյօրսուն։

—Ցինլէ՛ —տէյու իլավէ իթտի մէգքիւբ տէհղէթլիւ սէտա— ումմատ ճէհէննէմ ճինլէրինին գուտրէթլիւ հիւքիւմտարը, սանա իթտաթ իթտիքլիյիմ տայըր պանա խուսուսի պիր էմր իթտա իթտիչ օլմաղըլա, իւչ կիւն գառար սէնին բէյլինէ միւթապտաթ իտէճէյիմ տիր, իմտի գօրգմա, պիլա իհթիրազ սէօյլէ, արզուլըրին հէր նէ տալխ օլսա, իճրա իթտիքլիյէ հաղըրըմ։

—Ա՛ֆո՛ւս... աճապա գառըր օլապիլէճէ՞քմիսին։

ՃԻՆ, մէրգումէնին պու չիւպհէ իյմա իտիճի սէօղէ ճէվապ վէրմէտի։

Օլ վագըթ գըպղթի գառըն քէլամէ աղազ իտէրէք,

—Ա՛հ սէֆիլ գըզ, պու նէ՞ սէօզ իտի քի սէօյլէտին —տէտի— էհէր պիր տահա պու կիւպի չիւպհէ պէյան իտէճէք օլուրսան, սիհիր պօզուլուպ, վէ ճին տալխ

էպէտի սուրէթտէ սիւքիւթ իտէճէք տիր քի, օլ վագըթ պէնիմ թէքմիլ մէհարէթիմ տալխ ֆայիտէսիզ գալարագ, պուռնտան պէօյլէ արթըգ բէրիլէրի տավէթ իթտէյէ գառըր օլամայաճաղըմ տըր։ Իմտի պիր տահա պէօյլէ պիր խաթտաէ պուլունմաման իչիւն, իսթէրիմ քի՝ ճին, քէնտի մալիք օլտուղը գուտրէթ ու գուվվէյի ֆէվգելատէյնինին, ինքնաբը գապիլ օլամայաճագ սուրէթտէ պիր իսպաթրնը իրայէ իթտիւն —տէյիպ,

Վէ տէրհալ էլինտէ [illegible] օլտուղը տավլ [illegible], ևէնիտէն պիր սիհիր տայիրէտի չըզըը, վէ մանկալըն տէրունինէ տալխ պիր ավուճ թիւթսիւ աթտըգտան սօնրա, սիհիրպազլերէ մախսուս պիր սէտայըլա։

—Է՛յ զուլմէթ էվլատը, սանա անտ վէրիրիմ քի, պու միւվէզզիս, վէ իմանօրզ գըզը իգնա իթտիք իչիւն, գիհնինի իչղալ իտէն քիմսէնինն սուրէթինի հայրէն կէօսթէրէսին —տէյինճէ։

Հէմման բէրտէ շէքլինտէ, վէ պուլութ կիպի պիր տիւման եիւքսէլտի, վէ տէրհալ էթրաֆա եայըլտըգտան սօնրա, պիւսպիւթիւն տաղըլտը։

Մանկալըն տէրունինտէ՝ աթէչ քէսիլիպ ալէվլէնմէքտէ օլան քէօմիւր; էթրաֆա մըդտաըը քեաֆի պիր շուլէ սաչմագտա իքէն, տաղըլմագ իւզրէ օլան բէրաքէնտէ տիւմանըն իչինտէն պիր ինսան սուրէթի նիւմայան օլտու։

Մատմաղել տը Վիլօգըլէը, տէրագտագ մէգքիւբ սուրէթէ թագարրուպ իտէրէք, տըգտաթը թամմէ իլէ միւշահատէ իթտի, իչպու սուրէթ թըպգը թըպգըյա Պըգինկհէմին սիհմասը նագշընը ըզնար իթտէքտէ իտի։

Մէրգումէ, չիտէթը աչդ ու սէվտատընտան նաչի նէֆէսի թուրթուլմուշ, վէ աթէչի մուհապէթ իլէ ճան ու ճիյէրի թուրթուշմուշ օլուպ, հէմման մուգավէմէթի չայրի գապիլ պիր մուհապպէթը մըգնատըսիյէտէն թահրիք օլուրճասընա, կէօրտիւյի պու կիւղել կէօլկէ

յի տէրաղուշ խոէպիլմէք իչիւն դօլլարընը ուզաթաը։

Էյ նէ հայրէթ ... վէ նէ՞ աճիպ մուճիզէ, զանն ի-տէրսին քի սինէմի իւզերինէ ճիտաի պիր ճիամ դու-ճագլամըշ օլտուղը կիպի, թարաֆէյն օլան իչպու տէ-րաղուշ էնասընտա սօկուն սիմասընա պիրտէ աթէչլի բուսէ հէքք խոխոխինի հրտա իթտի։

Մէրդումէ, օլ անտէ խէվֆ ու հայրէթ հըսսիյա-թըյըլա պիհուշ, վէ պաշլըճա հիճապ էնտէր հիճապ օ-լարադ, իքի էլլերի իլէ թէքրար եուղիւնի դաբատը, վէ կէօղլերինի աչըղընտա, մէգքիւր չինին կէօկէնին նապոլեոն օլտուղընը մէյուսէն կէօրտիւ։

Պու ադա ճինին սէտտասը՝ թէքրար դուլաղընա վա-սըլ օլտու քի, չու սէօղլերի սէօյլէմէքտէ խոի։

—Շիմտի իհտիյաճընա՛, արզու իթտիկին չէյլերի իճ-րա իթմէք՝ պէնճէ բէք գօլայ օլտուղընա արթըգ չիւպ-հէն գա՞լմատը եա։

—Էվվէթ հնանընըրըմ վէ սէնին գուվվէթ ու գուտ-րէթինին, հատտա ու բայանը օլմատըղընա ղէրրէ գա-տտատ չիւպհէ իտէմէմ —տէյու ճէվապ վէրտի մատմա-ղել տը Վիլօգըլէր, մահճուպանէ, վէ թէէսսիրլի պիր սէտտայըլա— իսմի հուզուրընտա տիզ չէօքերէք մուա-վէնէթինի թալեպ իտերիմ։

—Թէպաիյէթի իլէ միւֆթէխիր օլտուղըմ հիւքիւմ-տարըմըն բէյինի, մէկէր պիր աղ էվվէլ սանա պէյան իՙթմէտիմ մի խոի, սէն հէման էմր էյլէ, վէ պէնսէ-նինն հէր պիր էմրինէ իթթիպա իտէճէյիմ տիր։

—Մատեմ էօյլէ խոտ —տէյու ճէվապ վէրտի ֆախ-րի գըզ հիտէթլի պիր թարղըլա— դըրտալիչանըն մալի-քէ օլտուղը ահվալը ճաղիպէյի, օլ թէսխիր իտիճի ադ-լու ֆիքրինի, դուլտուղ իւֆթատէկանը ղէնճէրի պիւը-ֆիւնէ գայտ ու պէնտ իտեր օլան օլ հիւսնի անը մէ-լահաթ պէյանընը, վէլհասըլ մուսահիլէյհանըն մալիքէ օլտուղը պու խասկէթը ճէմիլէլէրինի քաֆֆէսինի ան-

տէն ալըպ, պանա վիրմէյէ հիմմէթ էյլէ, վէ պուն-տան մատէ, պէնիմ տախի սիյտամը խոթթիա իտէկէլէն սօկունտուղը, վէ գանըմը նադրպ գուրութմագտա օ-լան օլ իլլէթը վէխիմէյի, վէ միւթէսսաիյէն գալպէ-մի մուղթարըպ իտէն օլ դըսկանճըդ ճինէլէրինի, քէա-միլէն մէրդումէնինն գալպի տէրունինէ իտխոալ էյլէ, խիւլասայի քէլամ մէրդումէ ըետտա իտիճի, վէ պէն իտէ ճաղիպ օլայըմ, քէնտու էղճան ու տիլ սէվմէն, լաքին սէվիլմէյէն, վէլհասըլ ճանու կէօնիւլտէն ըէրէսթիշ իթտիկի օլ բուրթը, օլ կիւղէլ վէ չիրին ասըլզատէյի, եանի Պըգինկհէմ թէսվիյէ գըլընան օլ զաթը սէպա-հաթ սիմաթը, քի պունտան պէօյլէ արթըգ մէրդու-մէն կէօղլերի՝ անըն աչգ ու սէվտայըլա տէօքտուկի էշ-քի չէշմինի կէօրմէ յէճէք, վէ գըսգանճըլըղընըն պիլա թէէսսիր գալտըղընը կէօրէրէք, իտէճէյի ֆէրեատ ու ֆիղանլէը, մուսահիլէյհին գուլաղընա վասըլ օլմայա-ճագ տըր։ Էվվէթ իսթէրսիմ քի, պու ճաղիպէլի վէ կիւ-ղէլ աչըղ, պէնիմ այագլարըմ ալթընտա տիզ չէօքէ-րէք, աչգ ու մուհապէթիմի թէմէննի, վէ չէֆգաթը աչըգանէմի իսթիրհամ իթթսիւն, վէ րագիպէմ օլան օլ գարը, եանի դըրալիչա տախի, պու հալի կէօրէրէք հասէտինտէն չաթլայըպ էօլսիւն, մահվ օլտուն։ իչթէ պէնիմ արզուլէրիմ պունտան իպարէթ տիր։

—Իսթէտիյէն հէբտի պու գատարճը՞գ մը տըր — տէտի ճին, իսթիհզաքտարի պիր սէտտայըլա։

—Գըրալիչանըն թահգիր օլունմատընտան, վէ Պը-գինկհէմին մուհապէթինի ճէլպ իթմէքտէն պաչգա տա-հա նէ՛ իսթէյէպիլիրիմ— տէտի ֆախրի գըզ, ապիմ պիր իտահիշ իլէ։

—Սանա վիրէճէք օլտուղըմ թալիմաթը, նօղթասը նօղթասընա իճրա իթտիկինտէ, հէր պիր արզունա է-րէճէյինէ չիւպհէն օլմասըն։

—Պէնկի պէչէրին իգթիտասրը տախիլինտէ օլան հէր

չէյլ իճրա խոէճէյլիմէ էմին օլ։

—Էյլէ խէ տէյէճէք սէօզլէրիմէ էյիճէ գուլաղ վէր, բէյինէ միւթապաաթ իթմէք իչիւն պանա վէրիլ-միշ օլան օլ հիւքմ ու գուվվէթին վաւէսի, էօնիւմիւզ-տէքի ճումա իրթէսի կիւնի, կիճէնին սաաթ օն իքի-սինէ թէքմիլ օլուր, իշպու վաւէնին խիթաաբընտան իւչ սաաթ էվվէլ, թամ պուրաճըգտա հաղըր պուլուն-մալըսըն, լաքին պէրապէրինէ պիր չուվալ տարը ալըպ, սաաթ օն պիրէ գատար մէզքիւր տարըլարը թանէ թանէ եէրէ էքսիքտէն սօնրա պէնի տավէթ էյլէ, ֆա-գաաթ պագ քի իքի տարը պիրտէն եէրէ տիւչիւրմէյէ-սին, պու մաատէյէ զիյաէսի իլէ տըգգաթ օլունմա-լը տըր, զիրա սօնրա ճէվապ ալամազ օլուրսըն, խամիմ (Բէլպիկօր) օլմազլա, նէ վաղըթ քի պէնի պու իսմ ի-լէ չըղըրսան, պէն տախի թըպգը պու կիւնքի կիպի սանա «նէ՞ թալեպ իթմէքտէսին» տէյու սուալ խէ-ճէյիմ, վէ օլ անաէ հէման բագիպլինի, այագլարընըն ալթընտա եաթըպ ույումագտա օլաուղընը կէօրէճէք-սին, վէ սէն տախի բարմաղընլա մէրգումէնին անլընա տօգունտուգտան սօնրա, աղըր աղըր վէ արգանա պագ-մագսըզըն խանէնէ ավտէթ իթմէլիսին, վէ իչթէ պու հալ իլէ կիճէնին հարըսընտա, արզու իթտիյին թէ-պէտուխլաթ վագը օլաճագ տըր։

Պալատէ մուհարրիր սէօզլէրտէն սօնրա, ճին սիւ-քիւթ իթտի, վէ հէման օլ արա չիտէթլի պիր կէօզ կիւրլէմէսի զուհր օլուպ, վէ ագապլինտէ սու թուֆա-նը կիպի պիր սաղանագ եաղմաղա պաչլատը։

—Ղայրի պուրատա իչիմիզ գալմատը —տէտի պիւ-յիւճի գատըն— կիտէլիմ արթըգ։

Մատմազել տը Վիլօղըլէր, թիր թիր թիթրէյէրէք աճիւզէնին արգասընտան եիւրիւմէյէ պաչլատը, մէր-գումէ, իճրա իթմիշ օլաուղը պու քիւսթահանէ թէ-շէպպիւսաթըն թէէսսիրի իլէ, պիր թարաֆտան պիւ-

չարը տէհղէթ, վէ տիկէր եանտան տախի պիր հալի մահզուզիյէթ իչինտէ պուլունմագտա իտի։

Մէրգումէթէյն, մահալի մէզքիւրտէն մուֆարէ-գաթ իտէր իթմէզ, տար աղաճընըն ալթընտան պիր ըսլըգ սէտասը իչիտիլտի։

Իշպու իչարէթը մախսուսէ վէրիլտիյինտէ, հայլի վագըթտան պէրի մէյտանըն պիր քէօչէսինտէ պիլա հարաքէթ տուրմագտա օլան աաէմին պիրի, դօչարագ կէլիպ ֆիլթուրսըզ պիր հալ իլէ տար աղաճընա տա-եանմըշ օլան տիկէր պիր աաէմ իլէ պէրլէշտի։

Օլ տէմ պու իքի քիմնէլէր, չապգալարընը կէօղէ-րինէ գատար էնտերիւպ, վէ սըգը սըգըյա գաբօթլա-րընա պիւրիւնմիւշ օլտուղլարը հալտէ, ատըմլարընը աճէլէ իլէ ալարագ, Ինկիլթէրրա սէֆէրինին իգամէթ իթտիյի գօնաղը եօլունը էլէ ալտըլար։ Պու աաէմլեր-տէն պէրի էֆէնտի, վէ տիկէրի խըտմէթքեար օլուպ, էֆէնտինին գալըի միսթէրիհ, վէ մէճիւն իտի իսէ տէ, անը նէսպէթէն խըտմէթքեար տախի, եանի թա-նըմըշ օլաուղըմըզ (Բաթրիս օթէյլի) եաղմուրտան սըր սըգլամ օլաուղընտան տէհղէթլու սուրէթտէ քիւֆիւր-լէր իթմէքտէ իտի։

Բ.

Զահիրի հալտէ վագարլը, վէ մաղպութ, ֆագաթ ուֆաճըգ պիր խանէնին իւսթ գաթընտա, սապահտան պէրի, զահիֆ վէ պիւյիւճէք պիր գատըն օթուրմուշ ըտը, էվէր մէրգումէնին սիմատը նագչէյաթընտա, հիւս-նիւ ան վէ ճապիպէյի մահվ իտէր օլան զաթիպ պիր հալ կէօրիւնմէսէ իտի. էրէյիճէ կիւղել պիր գատըն տըր տէնիլէպիլիր իտի։

Պու գատընըն մէրթէպէսի, սաքին օլաուղը մէսքէն ու էլպահէսինին հալինտէն հիւքմ իտիլտիյի թագտիր-տէ, տատի պիր չէհրի գարըսը զանն օլունուր իտի իսէ

տէ, ֆագաթ հագըդաթը հալ էօյլէ օլմայուպ, մէրգուժէ զէնկին, ասալէթլու, վէ հաթտա ֆըրանսա գըբալէչասը ֆախրի խատէմէկէանընտան մա՛տուտ, մատմազել տը Թէվֆին քէնտիսի իտի քի, պահասը ուճուզ պիր տայիրէ քիրալամագ իչիւն էբէյիճէ զահմէթ չէքմիշ իտի, նէ Թէ քիմ արգատաշլարը, եանի տիկէր ֆախրի դըզլար՝ տէպատէպէլի, վէ պէօյիւք տայիրէլէր պուլապիլմէք իչիւն, հայըճա զահմէթլէր էխթիեար էթմիշլէր իտի։

Մատմազել տը Թէվֆին, Թապէն էնտիչէլի վէ խօտբէսէնա պիր գըզ օլմազըլա, օլ կիւն հարիքիւլ ատէ օլարագ Թապիաթընա մէյտան կէօրիւնմէքտէ իտի, զիրա ազ կիւնտէն ֆրանսա գրալիչասը տայիրէյի ալիյէլէրինտէ մուԹանԹան սուրէթտէ պիր ճէմիյէթ վուգու պուլաճազընը քէնտույէ խասէր վէրմիշլէր իտի, վէ մէրգուժէ իլքինճի տէֆա օլարագ գըրրալ հազրէթլէրինին վալիտէսի, մատտամ Մարի Մէտիչի ճէնապլերի Թարաֆընտան, եէնիտէն պիր հագարաթ տահա կէօրմէյէ ասլա բազը օլմամագտա իտի, զիրա գըրրալըն վալիտէսի, մատմազել տը Թէվֆինին միւճէվհէրաթընը մուախէզէ էթմիչ օլտուզընը էլպէթթ օգուճանլարըմըզ տէր խաթըը իտէճէքլէր տիր։

Պու հալտէ մէրգուժէ, ազիմ պիր էնտիչէ իչինտէ օլմազըլա, ույգուտան օյանտըզընտան պէրի, պայլըճա քէնտույէ խօշ կէօրիւնմէյէն մատտէ իւզէրինէ միւթէմատի տիւչիւնիւպ տուրուր իտի։

Մէրգուժէնին տէրուննինտէ մէվճուտ օլան խօտբէսէնալիք, վէ Թամամքէարլըդ ախլագը մէզմուժ միճանընտա, չէտիտ պիր միւճատէլէ պայլամագլա, Թարաֆէյն տախի տէլիլլէրի գուվվէթլի, վէ գաթի սուրէթտէ օլուպ, ֆագաթ նիհայէթիւլ էմր, քէֆֆը միղան՝ պիր արա խօտբէսէնալիք ճիհէթինէ տօղրու մէյլ էթտի։

Մատմազել տը Թէվֆին, Թօքու Թօքու պիր իտամէթքէարը պուլունան իրի Եարը պիր գըզը նէգահինէ ճէլպ, վէ մէրգուժէյէ։

—Կէլ պագալըմ Մարի Ժան, սէնին միւշավէրէթլի նէ միւհիմճըմ —տէտի։

—Մատա՛մ, էկէր էմրը ալինիպ օլմայայտը՝ պէճանը էֆքեար իթմէյէ գաթան ճէսարէթ իտէմէյէճէքտիմ, ֆագաթ մատամ քի տավէթ իտիյօրսընըզ, իմտի ճարիյէնիզտէ, միւշավիրլիք մէմուրիյէթիյլէ տախի միւքէլլէֆ պուլունատուղրմա ինանմագըզըմ լազըմ կէլիր, պու հալտէ մէմուրիյէթիմի պիլա նօգսանիյէթ իյֆա իտէճէյիմէ տայիր միւթէէմմին օլապիլիրսինիզ։

—Սէրայ Թէչրիֆաթընա մահսուս օլան էլպիսէմ խուսուսընտա, նէ Թէֆէքքիւր իթմէքտէսին պագալըմ։

—Ճարիյէնիզ անճագ սիզէ խօշ կէօրիւնէն էֆքեարը Թէֆէքքիւր իտէրիմ։

—Ողճըդ իպրանմըշ, վէ պիրագտա բէնիմ ադըմըշ տըր՝ տէյի՞լ մի, նէ տէրսին պաչդա պիր էլճիսէ եաբտըրմագ լազը՞մ մը տըր։

—Տօղրուսը մատտամ, սիզին էֆքեարընըզ հէր նէ իսէ պէնիմ տախի օ տըր։

—Ա՛հ նէ՞ դատար մէսարիֆ —տէտի, մատմազել տը Թէվֆին լչինի չէքերէք։

—Ա՛ման եա Բապպիմ, նէ տէհչէթլիս հալ, պաչտան այագա գատար կիյինէպիլմէք նէ գատար պահալը օլուեօր —տէտի, Մարի Ժան, հանըմը կիպի քէնտի տախի պիր ահի տէրուն չէքերէք։

—Նէ՛ չարէ, Թահամմիւլ իթմէլի։

—Հագդընըզ վար մատտամ։

—Ֆագաթ Մարի Ժան, պիր գարարը գաթի վիրմէզտէն էվվէլ, սօն պալօ կիճէսի, հէր քէսին խէնատէյէ խաթիհպալէրինի մուճիպ օլան չուս ֆիսթանընըմը կէԹիրտէ, պիր տէֆա կէօզտէն կէչիրէ յիմ։

Մարի Ժան, տէր հալ գօյու հարէ գումաչընտան

մամուլ, վէ պէհաղ ճանգիւս թէղէլինաթ իլէ մուղէյէէն պիր ֆիսթան կէթիրիւպ, քէմալի ւթիւնա իլէ պիր սանտալէէ իւզերինէ եայը վէրտի։

—Տօղրուսը —տէտի մատմազէլ տը Թէմին, եարըմ սաաթ գատար ֆիսթանը թէտղիդ ւթիւտիքտէն սօնրա— չու ֆիսթանէ նազար ւթիւտիքճէ, պալօ կիճէսինատէքի միւսթահզիլէը՝ մահզա պուննա հասէտ կէօղիւ իլէ պադմըշ օլտուղլարընա դանաաթ կէթիրիյօրըմ։

—Ճարիյէնիղ տաիի սիզէ հէմէֆքեարըմ։

—Է՛հ արթըդ պէյհուտէ ըղհաըը Թէէսիւֆ ւթիմէնէին լուղումը եօղ տըը, պիր տիկերինի ալմալը վէսէլամ։

Մատմազէլ տը Թէմին, պու սէօղլերի սէօյլէտիյինտէ՝ կիւյա պիր չէքիլմէզ տերտէ տիւչար օլմուշ տըը տա, զարուրի սապը իտիյօր կիպի, կէրէք հարաքեաԹրինտա, վէ կէրէք սէտասրինտա, Թէհայիւրէ չայան պիր սապրու Թահամմիւլ ասաըը պէհան իտէր պիր հալ քէսպ ւթիտի։

Մարի Ժան տաիի, մերգումէտէն կէրի գալմամաղ իչիւն, գահրիմանքեարի պիր հարաքէթ իպրաղ իտէրէք, գաթը պիր սէտայըլա։

—Է՛վէթ, պիր պաշդասընը ալմալը —տէյու հայդըրտը։

—Էվէթ —տէյու իլավէ ւթիտի մատմազէլ տը Թէմին— գուրու հաբրաղ րէնկինտէ հարէ պիր ֆիսթան միւսաահա իտիճէյիմ տիր։

—Պէն տաիի ֆիքրիմտէն օլ րէնկի Թէնսիպ ւթիմէքտէ իտիմ։

—Զիւնքի, մէղրիւր րէնկտէ օլան գումաշլար, ուզուն միւտէթ սօլմագ սրղըն սագլանըլապիլիր։

—Հայ հա՛յ, սօլմազ րէնկ՝ տաճանըդլը գումաշտան տահա միւբաճճահ տըը։

—Է՛հ նէ՛ օլուրսուն, մէկերչի՞ պու ֆիսթանըն ճանճէսլերինի, նէնի հաբտրրաճաղրմըղ ֆիսթան իչիւն իտԹիմաղ իտի՞մէզմիյիղ։

—Շիւպհէ՞ մի վար, հաթտա էկէր արզու իտէրսէնիղ, տահա բէք չօդ չէյլեր խաթխմալ օլըննապիլիր։

—Հայըր Մարի Ժան հայըր, պուննան տահա ալա պիր չէյ կէլտի խաթըրմա։

—Տիմէք քի եվելքի նիյէթխմիզտէն վազ կէչէլիմ։

—Շու հարէյի էյիճէ պիր կէօզտէն կէչիր, պագրէնկի պօղուլմո՞ւշ մը տըը։

—Նէ՛ միննասիպէթ, այնա կիպի բարլայօր։

—Էօյլէ իտէ գարարրըմը վէրտիմ կիւթտի, ֆիսթաննըմը պօղմամտա, եալընըդ պէյազ ճանճէս չէրիտլերին եէրինէ, իրկավանի ճանճէստէն չէրիտլեր գօտուրթտուրուրում, օլմա՞զ մը։

—Բէք ալա օլուր, պերա իրկավանի կիւղել պիր րէնկ տիր։

—Շու տա վար քի, պու Թէտպիր իլէ հէմ ֆիսթաննըմ ճէտիտա պիր հալ քէսպ իտէր, վէ հէմտէ պիդ ազ պիր մէսարիճ իլէ գուրթուլմուշ օլուրուղ։

—Հայ հայ։

—Պիլմէմ քի, միւթլագա չէրիտլերի տէյիչտիրմէմիզ էլվէ՞մ մի տիր։

—Է՛հ, օ գատար էլվէմ տէյիլ տիր։

—Հօշ եալընըդ չէրիտլերին իւղերինտէքի տիւյմէլէրի Թամիր ւթիտիրսէք տէ օլապիլիր իտի եա...

—Է՛հ, էվվէթ մատամ, եէր եէնի պիր էլպիսէ օլուր իտի։

—Էօյլէ տէյի՞զ մի եա։

—Միւքէմմէլ սուրէթտէ եէնի։

—Տօղրուսը պէհտէ սանա հէմէֆքեարըմ, ֆիսթաննըմին չէրիտլերինի տէյիչտիրտիմ օլուր պիթէր· էհ նէ՞ չարէ, նէ՞ եարամալը, խալգըն սույի զաննընա եէր վիրմէմէք իչիւն պու դատար ֆէտաքեարլըդ ւթիմէմիղ էզզէմ տիր։

Մարի Ժան, հանըմընըն պու սօն դարարտան միւս-

թէբհէն տէֆի էնաիչէ իթախլինի նազարը տըդաթա ալարադ, օլ կիւնի գուլումճը Սամուէլին կելիպտէ, գըբալըն վալիտէսի թարաֆընտան սըբարըշ օլունան միւճէվհերաթը կէթիրէճէյինի մէրդումէյէ պիլտիրմէք իչիւն, հէման կիւղել պիր ֆըրսաթ աստա իթախ։

Մատամաղել տը Թէմին, գուլումճընըն կելէճէյի խապէրինի ալընճա, սիմասընտա էնիտէն պիր ասարը ֆութուր զահիր օլուպ։

—Պու կի՞ն մի —տէյու հայդըրտը— պու կիւն կելէճէյինի էյի պիլի՞րմիսին։

—Էվվէթ մատամ, բէք ալա պիլիրիմ, դիրա միւսիւ Սամուէլ պու սապահ պիգզաթ կելիպ, կերտանըզըլա պիլէղէյի թէճրիւպէ իթմէք լազըմ կելտիյինի պէեան, վէ պու մինատիպէթլէ պու կիւն միւճէրրէտ էվտէ պուլունմանընը իչիւն, զաթը ալինիպէ բէճա իթմէքլիյիմի ճարիյէնիպէ թավսիյէ իթախ իտի։

—Ա՛հ, գըբալիչանըն նազարընտան տիւշմէմէք իչիւն հէր հալտէ պու աստմի գապուլ, վէ հաթտա թէչէքքիւրլէր տախի իտէրէք բարալարը սայմալը տըր։

—Մումախլէյհանըն էլինտէն իչէլա օլապիլմէք իչիւն զայէթ սատէ պիր թէտպիր վար, եանի միւճէվհերաթա պէյէնմէմէք։

—Աման եա Բաղդիմ նա՞սըլ օլապիլիր, մէզքիւր միւճէվհերաթըն՝ զայէթ կիւղել, վէ ուսթաքեարանէ հաբըլմըշ օլտուղընա էմինիմ... պունտան դաթի նազար, շայէտ տէտիյին կիպի պէյէնմէմէզլիք իթտէմ, հիչ չիւպհէ եօգ քի՝ օլ վադըթ Սամուէլ, դըբալիչայա միւրաճաաթ իտէճէք, վէ պէն տախի պիւտպիւթիւն բիւտայ օլաճաղըմ տըր։ Ա՛հ նէ տէ յիմ, էկէր լօրա Պըդինիհէմին Թագտիմ օլունտուղը էնտատէ, պիղզաթ Լուվրտա հազըր պուլունմուշ օլայըրտըմ, չիմոն պու տէբէճէ տարտտա գալմազ ըտըմ, ահ Մարի ֆան, լօրտը մումախլէյհին նէ՛ աստմ օլտուղընը պիլի՞րմիսին։

—Լօրտըն հադդընտա տինիլէն սէօղլէրէ նազարէն, Թէհայնիւրէ չայան պիր աստմ օլտուղը պէտիհի տիր, ֆադաթ մատամ, մէկէր զաթը ալինիպ մումախլէյհի Թանը՞րմըսընըզ։

—ԻնկիլիԹէրըա դըբալիչասընըն ազիմէթլինտէն էվվէլ, քի հէնուզ պիր գաչ կիւն օլտու, սարայտա վէրիլէն սօն պալօ էնտասընտա, գըբալիչա իլէ գատրիլ բաքս իթախլինտէ՝ Թա գարշուսընտա իտիմ, վէ սօնրա տախի գըբալըն վալիտէսի տայիրէսինտէ մումախլէյհ իլէ պէրաբէր պուլունտու իտիմ։

—Պահս իտէրիմ քի, տինիլէն սէօղլէրտէ միւպալաղա վար, մումախլէյհ տէտիքլերի գատար կիւղել օլ մամալը տըր։

—Նէ՞ տէյօրսուն Մարի ֆան, միւպալաղա օլմատըգտան մատէ, պէլքի պիր գաթ տահա կիւղել տիր, անըն Թադտիմ օլունտուղու կիւն, կէյտիյի՝ կէօղլէր գամաչտըրըճը միւղէյէն էլպիսէսինի պիր քէրրէ Թատավվուր էյլէ... հայըֆ քի օլ կիւն ուֆագ պիր քէյֆսիզլիք սէպէպի իլէ հազըր պուլունմամտըր, լաքին հազըր պուլունանլարըն րիվայէԹլէրինէ կէօրէ, մումախլէյհ՝ պէյազ ճանֆէս իւզէրինէ ալԹուն իչլէմէլի պիր եէլէկ կէյմիչ, վէ սըրԹընա տախի աչըգ բէնկտէ գատիֆէտէն մամուլ պիր հարմանի վար իմիչ քի, մէզքիւր հարմանինին իւզէրինտէ զայէթ կիրանապահա լինճուլէր օլուպ, վէ պու լինճուլէր իսէ մախսուսի օլարադ կէվշէք տիքիլմիչ օլմադըլա, հէր ատըմ ալըշընտա եէրէ սաչըլըր, վէ մէզքիւր լինճուլէր Թօքլանըլըպ տա քէնտուսինէ վէրիլտիյինտէ... ա՛հ Մարի ֆան, լինանըրմըսըն քի, մումախլէյհ անլէրի ասլա գապուլ իթմէմիչ։

—Ա՛հ նէ՞ քիպարլըզ, նէ՛ սախավէթ, նէ՛ միւլիւքեանէ հալ, ա՛հ պու էմնալի նա մէսպուդ ալիճէնապ ասըլզատէյի կէօրմէյէ նէ՞ գատար արզու իթմէքտէ յիմ։

—Պէնի Թէէմին իթտիլէր քի, մումախլէյհ օլ կիւն,

մատմաղել որ Ֆօնթրայլէ՝ ղայէթ կիւղել, վէ կիրանպէհա պիր կէրտանլըդ հէտիյէ իթմիշ, հա՛յֆ սատ հայֆ քէ, էկէր քէյֆսիզ օլմասա խոխմ, չիւպհէսիզ մէղքիւր կէրտանլըդ պանա դամէթ օլաճաղըտը, վէ պու կիւն տախխ Սամուէլին էլէմ պախշ վիրուտինէ միւնթազըր օլմազ պէտպահօլըղընտան դուրթուլմուշ օլաճագտըմ։

Պու արա խաֆիֆ սուրէթտէ գարունըն վուրուլմասըյլա, մատմաղել որ Թէմին սէօղիւնէ տէվամ իտէմէդ օլտու, Մարի ժան գօշուպ գարույը աչտըղընտա, քեամիլճէ կիյինմիշ, վէ սիմսար խայրխահլըդ իյմա խտէր օլան պիր ատէմ իչէրույէ կիրտի, վէ։

—Մատամ, պէնտէնիզ դույմաճը միսիւ Սամուէլին պաշ մասլահաթկիւզարըյըմ քի, չիւպհէսիզ սապըրսըզ լըդլա պէքլէմէքտէ օլտուղընըդ գուրթուճըաղը կէթիրմիշիմ տիր —տէտի։

Մատմաղել որ Թէմին, խէլէճանընտան նաչի տուտագլարընը ըսըրը վէրտի։

—Մատամ, էլպէթտէ քի պիղի մաղուր ատտ իտէճ՛քսինիզ տիր —տէյու իլավէ իթտի մասլահաթկիւզար— զիրա էկէր մէսէլէ ատի պիր Թէզէլինաթ հագդընտա օլայրտը, չիւպհէսիզ պիր կիւնտէ իմալ օլունտուպ պիթէր խտի, ֆագաթի սիղին սըրտարըդ պուլուրտուղընըդ միւճէվհէրաթըն լուզերինտէ պահատար լինճուլէր, վէ այնիչէմնէր պուլունմատը միւճէրրէտ օլմազըլա, անլէրի միւնթազամ սուրէթտէ վազ իթմէք էօյլէ ատի պիր իչճինին եաբասիլէճէյի իշ օլմայուպ, անճագ ղայէթ սէնաթքեար պիր ուսթա պուլմազըղա լուզում կէօրիւնտիւ, նիհայէթ մատամ, սիղի Թէէմին խտէրիմ քի, ուսթա Սամուէլ, մէճպուրի օլարագ իթմիշ օլտուղու Թէէննի իչիւն, ազարընըդա միւսթահագ օլմատըդտան մատէ, հաթտա պու խուսուստա խպրաղ էթմիշ օլտուղը սօն տէրէճէ ղայրէթէ միւքեաֆաթէն, թարաֆընըզտան մաղհարը աֆէրինչ ու Թահսինէ սէզա-

վար պույրուլտա ճայիղ տիր։

—Հագդընըդ վար, սօն տէրէճէ ղայրէթ —տէտի մատմաղել որ Թէմին, աճը պիր Թէզէսսիւմ իլէ, մէրդումէ, սըրտարըդ օլունան միւճէվհէրաթըն իմալի խուսուսընտա, ուսթա պիր սէնաթքեար պուլմագըղա լուզում կէօրիւնտիւյէ, վէ իւզերինտէ կիրանպահա լինճուլէր, վէ այնիչէմնէր պուլունտըղընը իչիտինճէ, տէրուննի տիլտէն ուսթա Սամուէլին հագդընտա լանէթլէր օգումագտա իտի։

Մատմաղել որ Թէմին, քէնտի հէր սէօյլէտիյի սէօղլէր, վէ իպրաղ իթտիյի էն ուֆագ ճիւնպիւշ ու հարբաքեաթ պիլէ, դըրտալըն վալիտէսինէ հարֆ պէ հարֆ պէյան ու իֆատէ իտիլէճէյինէ էմին օլմազըլա, օլապիլտիյի դատար Թարզու Թավրընա, հագդընտա խայրըլը օլաճագ մէրթէպէտէ պիր տուրէթ վիրմէյէ բէք չօգ չալըշտը իսէ տէ, պիր միւքին տէրուննինտէն հրտա իտէկէլտիյի, վէ Թա մէյուսիյէթ տէրէճէսինէ գատար վատըլ օլտուղը պիր հալի նախօշնուտիյի կիղլէմէյէ մուվաֆֆագ օլամատը, մէրդումէ, օլ անէտէք ուսթա Սամուէլին մասլահաթկիւզարը եիւղիւնէ պագմազա ճէսարէթ իտէմէյտուպ, վէ աչտատընա պիր հիլմիյէթ վիրմէք իչիւն, իթտիյի ճահտ ու իգտամէ նիսպէթէն՝ դատա, վէ սէրա պիր սէօյլէյիշ իլէ, դուԹույը պիր էշնա իւզերինէ վազ, վէ միւճէվհէրաթըն էսմանը հավի օլան մագպուղ բուսուլատընը քէնտույէ իթա իթմէսինի մասլահաթկիւզարէ էմր իթտի։

—Նա՞սըլ բուսուլա մատամ —տէտի մասլահաթկիւզար, ագիմ պիր Թէճիւպ ալամէթի Թագլիտ իտէրէք— սիղէ Թէսլիմ իթմէք իչիւն պէնտէնիզէ պիր կէրտանլըդ, պիր չիֆթ քիւրէ, պիր ատէթ Թօքլու իյնէ, վէ պիր պիլէդիք վէրտիլէր, մագպուղ բուսուլատընա տայըր ատա պիր սէօղ կէշմէտի։

Պու սէօզտէն մատմաղել որ Թէմինին գուլագլարը,

նա՞բլ թամաքնարանէ սուրբէթտէ աչբլտրղընը թասալվուր իթմէք մուհալ ապր։ տէմէք քի գբրալըն վալիտէսի քընտուսինէ պիր իհսան իթմէքտէ իտի, մուգատէմա մուսմիլէ յհատէն կէօրմիշ օլտուղը օղ հագարաթէ պէտէլ, պունտան դիւեատէ ալիճինապանէ պիր թաղմինաթ վերիլէմէղ իտի։ վէ մէրգումէ, պունա մէմասիլ պիր թարղիյէ ախղ իթմէք էչիւն, մաել մէմնունիյէ ղաթը հաշմէթմէապլերի թարաֆընտան, տահա բէք չօղ հագարաթ կէօրմէբլէ, քընտույի պախթիւար ատա իտճէյի չիւպհէսիղ իտի։

—Պընտէնիղէ վերիլէն թալիմաթ չունտան իպարէթ ապր —տէյ՚ւ իլավէ իթտի մասլահաթկիւզար— նանի պու միւճէվհէրաթը՝ պիղղաթ քընտի էլինէ թէճրիւպէ իթմէքլիյիմ միւսաատէ պույուրմանըղը ըչճա իտէճէյիմ, չէօյլէ քի, եէնիտէն թամիր իթմէք, վէ եահօտ տիւզէլթէճէք պիր եէրի օլուպ օլմատըղը ճուսուսընտա սիւթէյէմինէ օլայըմ։

—Մաել մէճպունիյէ —տէյու ճէվապ վերտի մատաղել տը Թէմին, կէօզլէրինտէ մահզուզիյէթ չուլէսի, վէ տուտագլարը իւզէրինտէ խոշ պիր թէպէսսիմ կէօրիւլէրէք։

Մէրգումէնին ա՚րթըղ սուրբէթը թէպէտտիւլաթը միւքէմմէլ իտի, վէ պու թէպէտտիւլաթ, պիւթիւն պիւթիւնէ իքմալ օլտու, նէ վաղըթ քի հըսսիյաթընէն թէրճիմանը օլան նիհեահը, ուսթա Սամուէլին մասլահաթկիւզարը սիմասընա աթֆ օլունտու։

Պու առէմին թավրու սիմասը, միւճէրրէտ մէրգումէնին իւզէրինէ բէք զիյատէ պիր չիտէթլէ թէճսիր իթմիշ օլմալըյըտը քի, Մարի ծան, օղ արա հանըմընէն հայրէթ իչմա իտէր օլան զարուրի պիր հայդըրըչընտան, քընտախի տախի տիւչտը հայրէթ օլտու։

Մասլահաթկիւզարը մէրգում, օղ անատէ գումթույը աչմըշ օլմաղըլա, կիւյա իչղահաթ վիրմէք իտթէյուպ, իպրամէթքնար գբզա իտթապէն։

—Պու էմնալի նա մէսպուդ բըրլանթալէր, մատամ ճէնապլերինէն հայրէթինի մուճիպ օլաճաղընը բէք ալա պիլիրիտիմ —տէտի։

Մատմազել տը Թէմին, պիր տիւզիյէ մասլահաթկիւզարընն սիմասընը թէպգըզ իթմէքլէ քընտուս քընտույէ։

—Հա՛յրը հա՛յրը, միւթլագա քընտախի տիր, միւմքին տէյիլ քի ալտանմըշ օլայըմ, պիղղաթ քընտախի տիր —տէմէքտէ իտի։

Մատմազել տը Թէմին, զանն ու թահմինինտէ ասլա եանըլմամըշ օլտուղընա գանատաթ կէթիրտիքճէ, հէյէճան ու մահճուպիյէթի տախի օ նիսպէթտէ արթար իտի։ Վագատա պիղ մէրգումէնին, նէ կէօնա հըսսիյաթ իլէ միւթէէսսիր օլտուղընըն սէպէպը հագըգխինի պէյան իտէմէղ իսէքտէ, ֆագաթ իչպու Թէէսսիւրին պիր հալէ նախօշնուտտուն նէչաթ իթմէմիշ օլտուղընը տախի Թատտիգ իտէպիլիրիղ։

—Մատա՛մ, չու քիւբէլերի Թէճրիւպէ իթմէքլիյէ հիմմէթ պույուրո՞ւրմուսունուղ —տէյու սուալ իթտի մասլահաթկիւզար։

Մատմազել տը Թէմին, տէրհալ էնատամ այինէսինին գարշուսընա կէչիպ, կէօզլէր գամաշըրըր սուրբէթտէ բարլամագտա օլան քիւբէլերի գուլագլարընա Թագտը։

—Կէրտանլըղը տախի Թէճրիւպէ իտինիղ։

Վէ մէրգում, չուլֆէչան բըրլանթա Թօբլուլը կէրտանլըղընն իւզէրինէ վազ իթտիքտէն սոնրա, պիլէզիքլերի իպրաղ իտէրէք։

—Պու պիլէզիքլերէ կէլինճէ, միւսաատէ պույուրունըզտա սիւրկիւսինի պիղղաթ պէնատէնիղ գարայըմ —տէտի։

Մատմազել տը Թէմին, պիլա իթթիրազ նազիք, վէ բատուգ կիպի պէյազ գօլունը մէրգումա ուզատը վէրտի։

Մասլահաթկիւզար, առւտագլարընը մէրգումէնին գօլունա եագլաշըրըզ, պու հալ իլէ, քէնտուսինին էմթաայի նէֆէսէ գըյմէթինի պիլիր պիր առէմ օլտուղընը թաստիգ իթտի։

—Էյ'Ն միւսիւ նէ եարըյօրսըն —տէտի մատմազել տը Թէմինն, թէհտիտամիզ պիր սէտայըլա, ֆագաթ ունուԹմայալըմ տէմէյէ քի, պու սէտա մասլահաթկիւզարը մէրգումը գօրգուտաճագ մերԹէպէտէ վէխիմ տէյիլ իտի։

—Ա'Ն աֆֆընըզը ԹէմինՆի իտէրիմ մատամ... սիւրկիւ կէվչէյիտի տէ... պաղչն ֆապրիգատա տաիի պու հալ վուգու պուլուր, էլիմիզտէ ալատանըզդ պուլունմազտա, տիչլէրիմիզի իտթիմալ իթմէյէ մէճպուր օլուրուզ, վէ աղրըմըզ սայ քի առէթա պու իչէ ալըշկան կիպի տիր։

—Հիչ օլմազտա գօլումը եարալամամազա տըրդաթ իտնիզ։

Վէ մէրգումէ, պիլէդիկին օլ պիր Թէչքինի տաիի գօյտուրԹմագ իչիւն, տիկէր գօլունը տաիի ուզաթտը, ֆագաթ պիլէդիկին պու Թէչքի տաիի օ պիրընտէն էյի պիր հալտէ տէյիլ իտի։

Մատմազել տը Թէմինն ֆիքր ու իչէյալի, Թարիֆի զայըի գապիլ պիր հալ իչինտէ օլուպ, մէրգումէ քէնտի էօզունէ Թէհայիւրէ պագմագլա, աղ տահա քէնտի սուրԹինէ քէնտիսի բէրէսԹիչ իտէճէքտի, օլ սուրէթէ քի, այինէնին աքսըյըլա առէթա բույի սէմատէ քէվաքիպի միւնէվվէրէ իլէ միւղէյէն պիր իլահէ չէքիլ կիպի շուէտար կէօրիւնմէքտէ իտի։

—Աճագա մատամ ճէննապլէրի խօշնուտա օլտուլա՞ր մը —տէյու սիւալ իթտի մասլահաթկիւզար։

—Տօղրուսը բէք գիւատէ մէճիւն օլտում, պու միւճէվհէրաթ, սէնաԹը նէֆիսէյէ նիւմունէ օլաճագ տէրէճէտէ չաւանը ԹէհայիւրԹ տիրլէր· գըրալիչա հազ-

րէԹլէրի միւսԹէնա ԹուԹուլտուղը հալտէ, սարայ գատընլարընտան պիր գատըն եօգ քի, պու միւճէվհէրաթ գատար միւսէնինա, վէ պահատար պիր ԹէզեվինաԹը խաթխահապ իտէպիլէն, ալէյհուսուա —տէյու իլավէ իթտի մէրգումէ, կէօզէրինի էնտիրէրէք— պունլար էգհէր ճիհէթ ինտիմոէ պի պէհա վէ գըյմէթտար օլմասը լազըմ կէլիր քի, հէր Թագըզմա, պիր զաԹը այի գատրըն պէրկիւզարը օլտուղընը եատ իթմէք ֆըրսաԹընը ասլա վէֆԹ իթմէյէճէյիմ տիր։

Կիւզար իտէն հալին միւսաատ իտէճէյի գատար ազ չօգ միւԹէէսիրանէ Թէլաֆֆուզ օլունան պու քէլամլէրէ, խօշ պիր չէհրէ տաիի իլավէ իթմէգլեյէ քէնտույի մէճպուրէ աատ իտէն, վէ մահզա պու միւլահաղաթ իլէ մէչղուլէ օլան մատմազել տը Թէմինն, ֆէհման օլ անատ ուսԹա Սամուէլին մասլահաթկիւզարը տուտագլարը իւղէրինատ, իսԹիհզաքնարի պիր նիմ Թէպէսսիմ զահիր օլտուղընը ֆարդ իտէմէմիշ իտի։

Ֆագաթ մէրգումէ խըտմէԹքնարը պուլունան գըղ հաղըր օլտուղը հալտէ, Թապիյի պէօյլէ սօնունա գատար այինէյէ պագմագ վաղիյէԹինատ գալամայաճաղընտան, պիրէր պիրէր քիւբէլէրի, պիլէդիքլէրի, վէ կէրտանըլըղը չըգարմայա պաչլատը, հալպու քի կէրտանըլըղը չըգարտըղընտա, նակէհան խէվֆ ու տէհշէԹլէ պաղրտը, դիրա մասլահաթկիւզարըն մարիֆէԹի իլէ իւղէրինէ վաղ իտիլմիշ օլան գըյմէԹտար պըրըլանԹա Թօրլու, հէր նասըլտա սիւրկիւսինատէն այրըլուպ եէրէ տիւշմիւշ իտի։

Մասլահաթկիւզար, տէրհալ մէղքիւր Թօրլույը եէրտէն գալտըրմազա Թէչէպպիւս իտուպ, հարմա պիր հայրէթ իլէ Թօրլույը Թէտգըզ իթտիքտէն սօնրա, մատմազել տը Թէմինն Թէչէմին իտիճի պիր սէտայըլա։

—Համա օլսուն, հէլէ քի պէօյիւք պիր զարարը մուճիպ օլմատը —տէտի։

—Ա՛հ սահի՞ն մի սեօյլէյօրսունուզ պիր չէյ օ՞լմա-
սը մը —տէտի ֆախրի գըզ սերպէսթանէ նէֆէս ալա-
րադ , —գըրըլսը տէյու էօտիւմ գօբառու :

—Թաշլարա պիր գիւեան օլմամըշ, եալընըզ թաշէվի-
սի ազրճըզ պօզուլմուշ, հելէ պիր կերտանըլըրսա պա-
գայըմ :

—Պույուրըն միւսիւ պադընըզ, ֆագաթ բեճա ի-
տէրիմ չօլբալըզըմը խօշ կէօրիւնիւզ :

—Ասըլ չօլբա պունը իմալ իտէն իչճի տիր ք՛ի , թօբ-
լուններն չէնկելինի էյիճէ սըզըշարըմամըշ, հաթտա լէ-
հիմէմէմիշ պիլէ , էօէֆ օլուներ ք՛ի իչլին եէնիտէն կե-
րույ դալաճաղընա սեպեպ օլտու , կերտանըզդա թօբ-
լըսը օպիր կիւն կէթիրիրիմ :

—Օպիր կի՞ն մի··· —տէտի մատմազել տը Թէմին ,
պիր ահ չէքերէք , պու ճիւղվի Թէէխիր , մերսուսէյ
դայէթ ուղուն պիր միւտաէթ կիպի կէօրիւնմէքտէ իտի :

—Էվվէթ , օպիր կիւն —տէյու Թէքերարլատը մա-
լահաթկիւղար , —գավիճէ եաբըլմըշ օլտուղու հալտէ
կէթիրճէէյիմ տիր :

—Էյվահ , օ վագթա գատար պէքլէմէքլիյիմ լազըմ
կէլճէք տիր :

—Մատամ , կերտանըզընըզը պիղդաթ պէնտէնիզ
կէթիրմէքլիյիմէ միւսատաէ իտէ՞րմիսինիզ :

—Ֆագաթ··· էվվէթ··· նասըլ խաթերսէնիզ··· —
տէյու ճէվապ վէրտի մատմազել տը Թէմին բէբէլէյէրէք :

—Մէկէրչի՞ օղ կիւն տախի պու օտատա սիզէ Թագ-
տիմ օլունմագըզդ չերէֆինէ նայըլ օլապիլէճէքմիյի՞մ :

—Խայըր , չիւնքի գըրալիչանըն տայիրէսինէ նագ-
իտէճէյիմ տիր :

Ֆագաթ մէրսուսէ , մալահաթկիւզարըն սիյմասըն-
տա պիր խօշնուտսուզըզդ նըշանէսի կէօրմէքլէ , հէման
իլավէյի մէգալէ Թէչէպպիւս պիրլէ ,

—Ֆագաթ··· զանն իտէրսէմ··· իչլէրիմի սըրտասը-

նա գօյմագ իչիւն պիր կիւն քեաֆի օլմայաճագ տըր ,
վէ օ պիր կիւն տախի պուրատա գալմագըզդա մէճպուր
օլաճաղընտան , սիզի իչպու մահալտէ պէքլէյէճէյիմ
տիր —տէտի :

—Մատամ , ադչամըն սաաթ տօգուզընտա պուրա-
տա հաղըր պուլունաճաղըմ տըր :

—Ադչա՞մ մը —տէյու հայգըրտը մատմազել Թէմին :

—Էն զիեատէ էլի չաբըդ իչճի տախի , տէտիյիմ
միւատէթտէն էվվէլ պիթիրէմէզ :

—Ադչամըն սաաթ տօգուզընտա էօյլէ՞ մի , բէք ա-
լա պույուրուն··· ֆագաթ պուրաճըզտա պուլունա-
ճաղըմա տայըր սիզէ սէօղ վիրէմէմ :

—Մատամ սիզէ խասսէթէն իսթաթ իտէրիմ ք՛ի ,
անլէրի պիղդաթ պէնիմ մուվաճէհէմտէ Թէճրիւպէ իթ-
մէնիզ էլզէմ տիր :

—Մատէմքի էօյլէ իսէ , սիզին տէտիյինիզ կիպի օլ-
սուն , օպիր կիւն սաաթ տօգուզտա պու մահալտէ հա-
զըր պուլունաճաղըմ տըր :

Գույումճը ուսթա Սամուէլին մալահաթկիւզարըր-
յըմ տէյէն զաթըն , լ՛օրտ Պըգինկհէմ քէնտիսի օլտու-
ղունը՝ մատմազել տը Թէմին գատար , էլպէթտէ օղու-
եանլարըմզդ տախի Թանըտըլար , լօրտը մուսահիբէյհ՝
պու սուբէթէ պիր մուվաֆագըյէթ տահա էլտէ իտէ-
պիլմիշ օլտուղու իչիւն , բիւր շատ ու խէնտան մատ-
մազել տը Թէմինին նէզտինտէն մուֆտարէգաթ իթմէ-
քի , մերսուսէնին մահզուզիյէթի տախի անտէն տուն
մերթէպէտէ օլմամաղըլա , կիւլէրէք Մարի Թանա խի-
թապէն ,

—Նա՞սըլ պու բարլագ , վէ կերտանպահա Թէղէ-
Թըլա բագիպէլերիմէ վիւքեմիել պիր զալէպէ չալաճա-
ղըմզ զանն իտէրմի՞սին —տէյու սիւալ իթտի :

—Պէն էօյլէ զանն իտէրիմ ք՛ի , անլէրին Թէղէ-
Թը չուլսա , սիզին միւճէվհերաթընըզըն եանընտա ,

թըպգը կիւնէչի իհաթա խոէն եըլտըզլարըն պիյասը կիպի ոօնուգ կէօրիւնէմէքլէր տիր։

—Կէօրիւյօրմուսըն, ֆիսթանըն չէրիտլէրինի տէյիշտիրթմէքլէ, պիւսպիւթիւն պէյհուտէ պիր մէսարիֆ թահտընա կիրմիշ օլաճաղըմ, իմտի ֆիսթանըմ էսկի հալինտէ գալաճագ տըր։

Իշտու զիյնէթէ՝ալագատար, ֆագաթ խասխա պիր գատըն իչիւն, պու կիպի կիրանպէհա միւճէվհէրաթ իլէ քէնտուսի թէզելին իթմէք, ֆէննը իտարէճէ մալիւմաթը միւքէմմիլլէսի օլմագ տիմէք տիր, նէթիճէսի դուչուժը, մէզքիւր միւճէվհէրաթըն հիսսայ բուսուլասընը կէօնտէրմէյէճէք մէրթէպէտէ մէտէննի, վէ թէրպիյէլի պիր զաթ օլսուն։

Գ.

Մատմազէլ Տօթֆօր, ադչամըն սաաթ տօգուդը սուլարընտա քէնտի հաթադ օտասընտա, պիր գօլթուգ սանտալէյէ իւզերինէ րեհավէթ, վէ կէվչէքլիք իլէ հան կէլմիշ օլտուդու հալտէ, կհահ պէ կհահ տէրուննի տիէտէն ահլեր չէքմէքտաէ իտի։ մէրսումէննին, հիւզն ու էլէմ իյմա իտիճի օլան մահմուր պագըշը, օտա տէրուննինի իհաթա իտէն նէվ պէ նէվ էչէայի միւթէատիտէյէ հասր օլումուշ ըտր քի, գարտինալըն պիր արշուսը, վէ տահա տօղրուսը եալընըդ պիր քէյֆինի իյֆա իթմէք իչիւն, պիր կիւն սօնրա՝ էչէայի նէֆիսէյի մէզքիւրէ իլէ միւզէյյէն, վէ ատէթա եալանճը պիր ճէննէթթ հալի քէսպ իթմիշ օլան իչտու մահալի չէվգ իչթիմալտէն, չարնաչար միւֆարէգաթ իթմէյէ մէճպուրէ օլաճաղընը, էսէֆի տէրուն իլէ տիւչիւնիւր տուրուր իտի։

Ֆիլհագըգա մէզքիւր օտանըն տէօչէմէսինի թէֆերիշ իտէն օլ ներմ, վէ իւզերի նէվպէնէվ էվհարը միւ-

թէատոիտէ իչլէնմիշ օլան օլ միւսէննա գալիչէ, ատէթա պիր չիմէնզար չէքլինտէ կէօրիւնէյուգ, էրպապը թէմմաչանըն կէօզլէրինի գամաչտըրտըղը կիպի, զայէթ զարիֆ, վէ խաֆիֆ վէ գար կիպի պէյազ թիւլ չարսաֆլարըն ալթընտան խէյալ մէյալ կէօրիւնէն իրէքտէն մահուլ, վէ կէօք րէնկինտէ օլան օլ հայրէթպախշ նիկհար ու նագչիյաթ, վէ մէզքիւր միւնագգաշ բէրտէլէրին՝ միւսէննա չիչէք սապտըլարը չէքլինտէ պիր նէվի գալտըրմալար իլէ զայէթ զարիֆանէ սուրէթտէ տիւրիւլմիւշ, վէ գալտըրըլմըշ հալի, վէլհասըլ ատէթա նիկհարհանէյի չին օլան պու ճայի տիլգիւշա, էհլի մէրագըն հայրէթլէրինի մուճիպ օլաճագ սուրէթտէ ֆէրահֆէզա իտի։

Տէօրթ ատէթ վէնէտիկ իչի էնտամ այինէլէրի, օտանըն տէօրտ քիւշէսինտէ էօյլէ պիր սէնաթ իլէ վաղ իտիլմիշ իտի քի, պիր սուրէթը միւնթազամատէ տիզիլմիշ օլան սանտալէյէլէր, միւսէննա չիչէքլեր, վէ տիկկեր էչէայի նէֆիսէ պիրեր չուէյի ճէվվալէ կիպի, մէ քիւր միւճէլլա այինէլէրէ նաղարրուտա աքսլեր սալմագտա իտիլեր։

Մէզքիւր օտայը թէզելին իտէն մէֆրուշաթը լաթիֆէ, վէ էնվայի էչէայի նէֆիսէտէն մատտէ, իւզերի ճիպինլիքլի զայէթ միւսէննա, վէ րահէթֆէզա պիրտէ ճամէխտապ (դարեօլա) պուլունմագտա իտի քի, մէզքիւր դարեօլատա եաթան քիմսէնէ, նէվի պէչէրտէն օլտուդունը ունուտտուգ, հիւյա անգայի մուհապէզէթ րերուպալի իւզերինտէ ճիհնատան, վէ պու հալ իլէ անպէ ան միւլքի սեմավաթէ նաքլի մէքհան իտէճէյինի մէմուլ իտեր իտի, տէսէք ճայիզ տիր։ ֆագաթ պու հայրէթֆէզա, վէ լէթաֆէթպախշա օտաճըդաշըն սահիպէսի պուլունան օլ տուխթէրի նէզաքէթրէվեր, աշղ ու մուհապէզէտէն միւթէվէլլիւա իսթնայի պէչէրին՝ մուանննիտա վէլէտլերի հադդընտա թէֆէչքիւր իթ-

մեյուպ, իլլա ալէմի լահուԹաէ միւԹէմէքքիւն դիւմբէյի ֆէրիչԹէկեանըն սուբէԹու բէրուպալլէրի, վէ պաղի պիհիչԹ իչինաէ արամնաղ օլան ղըլմանլարըն հիւանիւ ճէմալլէրի Թէխայիւլի իլէ էվդաԹկիւզար էԹմէքաէ իտի։

Մաամաղէլ ՏօԹֆօրըն ադրապասընտան ղայէԹ տինտար, վէ միւԹէասիպէ պիր գաապն, Ամիչէն չէհրի հէվալիսինաէ վադը, ԹահէԹը Թասարրուֆընտա պուլունան պիր քէօչկի, սուբէԹը զահիտանէաէ ԹէզԼին էԹտիրուպ, աաէԹա պիր զավկէճիք հալինէ վազ էԹմէքքէ, գարնավալ, վէ բուհ էլ գուտս ՏօրԹուլարընտա, վէ տիկէր էյամը մախսուսէլէրաէ իճրա օլունան գուտտասալէրին, վէ սէյլէնէն վազլէրին հիչ պիրինաէն մահրում գալմամաղ իչիւն, հեր սէնէ սուբէԹը միւնԹազամաաէ կէլիպ, օլ կիպի միւպարէք կիւնլէրի իչպու մահալաէ կէչիրմէյի քէնտույէ միւԹաա էԹմիչ իտի, գինէԹը տիւնէնէվկէյէ չօգլուգ հէվէսքէաար օլմայան պու էՀլի Թադվա, վէ զահիտէ գաապն, Թասնի էԹմիչ օլտուղու ճէննէԹինի, քէմալի խօշնուտի իլէ մուվազգաԹէն մաամաղէլ ՏօԹֆօրըն էմր ու իտարէսի Թահտընա վազ էԹմիչ օլմաղըլա, մէրսումէ տախի, զահիտէնին ճէննէԹինի վարա վարա պլ[illegible] պուԹխանէ հալինէ Թահվիլ էԹմիչ իտի քի, պու հալ, եանի մահալի մէգքիւրտէ պուլունան մէֆրուշաԹ, վէ էչէայի աճիպէ, զահիտէ գաապնըն էֆքէարը սէպէքմազազանէսինէ մէտաար օլուր իքէն, պիլաքիս մաամաղէլ ՏօԹֆօրըն տախի, խէյալաԹը չէհվէԹբէրէստանէսինի մուճիպ օլուր ըար։

Մաամաղէլ ՏօԹֆօր, պիր գուշ Թիւյի չիլԹէ կուպրինէ քնամիլէն նասընմիշ օլտուղու հալտէ, սէվապէմէհէլը կիպի տէրին պիր ԹէֆէէքքիւրաԹ տէրնասընա տալմիշ իտի, մէրսում՝ նէնիտէն սարայտա էվդաԹկիւզար օլմազա մէճպուրէ պուլունտուղունը տիւչինմէքտաէ իտի։ չիւպհէ նօգքի պու նօլտա նազամազ, պիր մանասԹըը քիւչէսինտաէ նօմիւր կէչիրմէք գաապար մինէքիւլ տէյիլ իսէտէ, ֆազաԹ չիֆայիտէքի պու հալ, գըրազ խանէտանընըն Ամիչէնտաէ իգամէԹ էԹտիյինտաէն պէրի, քէնտի հուրրիյէԹինտաէն մահրում օլմազըղա մուճիպ օլմուշ իտի, պու ճիւմլէ, պազարըմ մէրսումէ քէնտի հուրրիյէԹինի նա՞ըղ, վէ նէ կէօնա խաԹխազ էԹմիչ իտի, վագաա պիր կիւն, պիր սաաԹ կէչմէզ իտի քի, կիրուհի ղէնտօսԹանընըն տիղսուզան ահլէրինի իչԹիմիսինի, չէհվէԹանէ նիկեահլարա սիրէր օլմասըն, վէ ըղհարը տէրտի աչգ իտեր քէլտիլար խաԹխա էԹմիչինի, ֆազաԹ քէնտու պայագլարը ալԹընա սաչըլան իչպու մուաաԹԹարսաղ չէչէքլէրտէն քէնտույէ նէ՞ եատիկեար գալմըչըտը, հիչ պիր չէյ, քէնտու հազրընտա օլան պու հիւրմէԹ ու նիվազիչլէրտէն, գանղընտը մէրսուսինի քիպրի զաԹխինի Թէչվիգ, վէ եախօտ հիչ օլմազտա հրսսիյաԹը խօտրէսէնտանէսինի ԹաԹԹիպ խտէպլիմիչ իտի, ափսուս հի՛չ պիրի, քէնտու էԹրաֆընը իհաԹա իտէն պինէրճէ իւֆԹատէլէրտէն, վէ հիւանիւնէ բէրէքաԹիչ իտէնլէրտէն, հիչ պիրի եանընտա պուլունմազտա տէյիլ իտի, անճագ չու հալի վահտէԹինտէ, իւֆԹատէկեանը մէրգուսինընի էչքիալ ու սիմալէրի, քէմալի մուղաֆֆէրկէԹլէ խաԹընա խուԹուբ էԹմէքտաէ իտիլէր։

Շու հալ պիր տիկէրի իչիւն տույղուսուզլըգ ԹապիրԹ իլէ կյղահ օլունտուղու Թազտիրտաէ, աչգ ու մուհասապէԹ չուլէսինի քէանտունը գալպինտաէ էլան իչԹիալ իտէկէլէն պու դըղճըղազ [հազ գընտա նէ մանա վէրիլէպիլիր։

Հալ պէօյլէ իքէն, եանի պատէյի աչգ ու մուհասապէԹ իլէ նէչէմէնտ օլան պու դըղճըղազ, նիչի՞ն պիրինի սէվէմէմիշ իտի, անընը իչիւն քի, քէնտույի իհաԹա իտէն պիլճիւմլէ բէրէքաԹէրան ու իւֆԹատէկեա-

նըն, աչգ ու սեվտա խուսուսընտա արզու, վէ խահիշ-
լէըլի նէ գատաը չիտտէթլի օլսա տախի, ևինէ պուն-
լար պաշգա պիը չէյ օլմայուպ, իլլա աոի, վէ ֆանի
ինսան դիւմրէսինտէն մատուտ խոլէը, պին տիւրլիւ
չան ու չէրէֆ էֆքեաըլյա մէլուֆ, միւթէքէպպիը,
խոտպին, վէ չէհվէթը մէքրուհէ իլէ իլէ ալուտէ օլան
պիը պէնկյի աոէմ մէրսումէնին թէչնէյի ճամի մու-
հապպէթ օլան գալպինի նա՞օըլ, վէ նէ՞ կիպի պիը մու-
հապպէթ քէվսէրի իլէ սկյրապ խոէպիլէճէք խոի, էվ
վէթ, մատմազել Տօթֆօըըն գալպինէ կէչիճի պիը մու-
հապպէթ կէրէքմէզ օլուպ, մէրսումէ անճագ՝ զայլէ յի
տիւնհէվկյէտէն ազատ պիը կէօնիւլ արամագտա քոը,
էօյլէ պիը կէօնիւլ քի, պիը քէրրէ չէմկյի աչգ իլէ իչ-
թիալ իթտիքտէն ատնրա, արթըգ հէվկյի նէֆսանկյէ
իլէ սէօնմէյուպ, իլլա մահվ օլունճայա գատաը չուլ-
զաը օլմալըյըոը։

Պիը ագշամ՝ Ֆրանսա գըրրալիչսաը սէրկյը պահճէ-
սինտէ, պազը տօսթլարտան միւրէթթէպ, խուսուսի
պիը մէճլիս թէչէքքիւլ իթմիշ օլուպ, Ինկիլթէրրա գը-
րալիչսաը տախի պու պէզմը ահուպպատէ հազրը պու-
լունմազըլա, թագկիյի իքի գըրրալիչալարըն մայթիլէ-
բինտէ պուլունան տուխթէրանը բէրէքթարանտէն պա-
զըլարը, վէ պիը գաչ նէֆէր ասըլզատէլէր պուլուն-
տուզու կիպի, լօրտ Պրգ-ինկհէմ տախի տախիլի մէճ-
լիս իքէն, էմնայի միւսահիպէթտէ, աչգ ու մուհապ-
պէթ հազգընտա հարիք իւլ ատէ պիը միւճատէլէ ա-
չըլը քի, պու հըսսիյաթըն ասըլ էսասընը թէֆրիկ
իթմէք մագսատըյլա՝ պազըլարը ինսանըն գալպինտէ,
վէ տէկէրլերի տախի պայը տէրունկինտէ պուլունուր
տէյու սէյանը էֆքեար իթտիքլէրինտէ,

—Ձարիյէնիլ էօյլէ զանն իտէրիմ քի —տէտի, մատ-
մազել Տօթֆօը —պու հըսսը մուգատտէս, նէ պայտա
վէ նէ տէ գալպտէ տիր։

—Նիչի՞ն մատմազել —տէյու սիւալ իթտի Պը-
գինկհէմ։

—Զիրա հագրդի պիը աչգ, աչըգընն թէքմիլ ճան
ու ճիսմի իչինտէ պուլունմասը էլզէմ տիր։

—Էհ սէվկիւլիս գըզըմ, պու սէօզ իլէ, տիւնեատէ
ճուսթուճույի մուհապպէթ իտէն քիմսէ, տիվանէ օլ-
մազ կէրէք տիր տէմէք խոթէբսին տէյի՞լ մի —տէտի
Ինկիլթէրրա գըրրալիչսաը ազիմ պիը խահիշ իլէ։

—Իչլէթ անըն իչիւն տիր քի մատամ —տէյու ճէ-
վապ վէրտի մատմազել Տօթֆօը —ճարիյէնիլ ասլա պու
տիւնեատէ մուհապպէթ արամայուպ, իլլա սեմալէրտէ
արաըրմ։

—Հէվայի բէրիլէրին վիլայէթինտէ տէյի՞մի —տէ-
տի Պըգինհէմ կիւլէրէք։

—Ա՜հ բեճա խաէրիմ միւսիւ տիւդ կիւլմէյինիզ,
ճարիյէնիլ ֆէվգը սեմատ՝ թայըը հէվայի բէրիլէը
պուլունտուղունա լինանըրըմ։

—Պէնտէնիլ իսէ, օ կիպի էվհամէ ասլա լինանամամ։

—Իվվէթ, է՛րքէք գիւմրէսինին մաղրուրկյէթի, վէ
նագըսլըգլարընտան իլէրի կէլմէ պիը հալ տըը պու,
պիլ ահիստէն օլ գատաը տիլկիը, վէ օլ տէրէճէ նա-
խօշնուտըզ քի, հէրան ըսլահը հալ իթմէնիպէ արզու ի-
տէրիզ, վէ սիզ իսէ ագէ ու իտտագտէն պի պէհրէ պու-
լունտուղունուզտան տըը քի, մաֆէվգընըզտա սիզտէն
լկյատաթը զաթլար պուլունմասընա գանի օլմագ խա-
թէմէզնինիզ։

Մատմազել Տօթֆօըըն իթտիկի իշպու իգրարը ի-
ման, Պըգինկհէմ խօշ կէօրինմէտի, վէ մուսահիբկյինտէ
չայէտ պիը ֆըրսաթընա տիւշհուրսիյինտէ, մէրսու-
վէտէն ախաը ինթիգամ իտէճէյի մէլհուզ խոի։

Գարիյնի քիրատըն խաթըը նըշանլէրի օլմասը լազըմ
կէլէն իշպու կէչմիշ վագտայը թարիֆ իթտիքտէն ատն-
ըա, պիլ ևինէ հիքմայէմիզ միւպաչիրէթ իտէլիմ։

Մաամաղել Ծօթֆօր, մուաթթարսաղը մէշամը էհլի այգ օլան տէօրթ աատէթ չէմալերին նէմ գիեալերի լէկ, քէնաու չիրին սիմասընըն, գարսան պէյազ ումուզլարընըն, նաղիք վէ կիւղել էլլերինին, ալթուն կիպի սարը, վէ խէմ պէ խէմ կէյսուի սէմէնտուլերինին, էնսամ այինէլերի տէրունինտէ աքս էնսաղը լէթաֆէթ օլսուզունը կէօրմէքլէ, մալիքէ օլսուզու պու խէզայինի ճէմիլէ, հիւքմի էճէլէ թասլի օլան, վէ ասլա էհլիյէթի օլմայան աատի պիր պէնիյի պէշերէ գըսմէթ օլմայաճաղը միւլահաղաթըյլա բէրվէրսէ օլուպ, վարա վարա հիսէնէնիվէ թէֆէէքքիւրլերի տէֆու թէպեհա խաերէք, անգարիպ՝ կէրէք գարսինաւ Րիչլէս լէկ գըրսալէյայը, վէ կէրէք օլ կիւղել իդաժէթիկեահընը թէրք խսուպսա, սըդլէթպախշ օլան սարայսա գարանմաղա մէճպուրէ օլաճաղը էֆքէարը միւտհիշէյի պիւսպիւրէթիւն ունուտը վէրսի, օլ հէնիկեամտէ անըն շահիպազը ֆիքրի, պու տիւնեատէն թէպախիւս խսուպ, արչի մուալլեատ բէրվազ էթմէքլէ, սանըրսըն քի արթըզ կէօղլերի հիչ պիր շէյ կէօրէմէմէքսէ խոի· վէը հասըլ մերսուսմէ, պատէյի խէյալաթ իլէ ճիսատէն սէրկէրսան, վէ թահմիլի խասլը կիրան օլմազըլա, կիւճպէլա պու հալսէն այրըլուպ հէման սօեուինսոը, վէ եանմագսա օլան մուսլաըը սէօնսիւրիւպ, օեանընդ հալսէ թէխայիւլ էթոկյի միւրզանը խէյալաթը խաթըրընիւվազանըն, հէվալէյի ճամէխասլը բահէթինտէ բէրվազ խաէճէքլերի իւմիւտի իլէ, տէրհալ գարսօլասը իւզերինէ աթըլարագ ույուեա գալսը։

Մաամաղել Ծօթֆօր՝ պիր սաաթ գասար ույուսուեագսան սօնրա, օսանըն թահսաբէրսէսի ճանիպինտէն պիր չամաթա իչիթմէքլէ, եարը ույգու վէ եարը օեանընդ օլսուզու հալսէ կէօղլերի նէմ սուրէթէտ աչըլսը, ֆագաթ էօյլէ պիր մաասի վէ եա մանէվի հալ իչինսէ քի, օեանը՛դ մը եօխսա ույգուսաա մը օլսուզընը ֆէէհմ խէմէխիյինտէն, թասլիյի բահէթինին իվալըընը մուճիպ օլան սէպէպէ վագըֆէ օլամասը։

Աբասը չօգ կէչմէքսիղին մէրսումէ, թէքրարէն պիհուշ պիր հալէ ասիչար օլաճագ իքէն, նակէհան գուլաղընա զայէթ թաթլը, վէ տիլսուզ ահէնկլի պիր մուսիդէ սէտասը չալընսը, իչպու սէտայի սամէանիվազ, էվվէլա ուզագտան իչիտիլիյօր կիպի խոի խաէտէ, զանն խաերսին վարա վարա եագլաչմագտա խոի քի, մաամաղել Ծօթֆօր պու տէֆա արթըզ պիւսպիւթիւն օեանուպ կէօղլերինի աչսը, պաչընը եասարգտան գալը տըրսը վէ էլինի գուլաղընա տայաթարագ տինլէմէյէ պաչլատը։

Էյ նէ աճիպ մէնզարէ, նէ հայրէթպախշ հալ, խօչ վէ նէմ պիր ըշըգ օրթալըզը թէնվիր խսուպ, քէնտի եաթագ օտասը ուճունտա պուլունան թահէթաբէրտէ, թարֆէ թիւլ այնէտէ նասէտիսա օլսուս, վէ հէման կէօղլերինէ, զայէթ կիրանպէհա տիյպալէը իլէ մէֆրուշ, վէ լաթիֆ գօգուլուս չիչէքլերլէ միւղէյյէն պիր տայիրէ կէօրիւնսիս քի, իչպու տայիրէյի նայիրէ, մերսուսմէնին հայրէթ էնսեր հայրէթ օլան խէյալաթը էօնիւնսէ, կիւյա ուլուս վէ մուգատտէս պիր զավկէ թէչէքքիւլ էթտի։

Էօթէ պէրի վազ խոիլէն ալթունտան մամուլ միւճմերելեր տէրունինտէ թիւթմէքտէ օլան պուխսուրաթը չարգիյէնին թաթլը գօգուլարը, չիչէքլերին բայիհայի լաթիֆելերինէ գարըշմագտա խոիլեր, իչպու սալօնը միւնէվվէր գըլան չէմալեր կէօրիւնմէյուպ, անճագ (ալբատի) կիւլլեյեր պիր նէվի ֆանուս կիպի սիրքերլիք խաերէք, անլերին չուլելերինի թատիլ էթմէքլէ խաֆիֆ, վէ լաթիֆ պիր ըշըգա թահվիլ խոէրլեր խոի, վէյհասըլ օլ սէմավի մուսիքինին տինինիվազ սէտասը, օլ մէսէթ խոիճի լաթիֆ գօգուլար, օլ նաղար բուպա ըշնկլեր, մաամաղել Ծօթֆօրըն իւզերինէ քէմալի չի-

տէթէլէ Թէէսսէը խտուպ, ադէ ու ֆիքրի ճուլէր մի-սալի ղալեան, վէ գալպի տախ ադիմ պիր Թէէսսիւր լէյ ղիյրու ղէպէր օլմադըլա,

—Իլահի ներբեռէյիմ —տէյու հայդըրտը —քի՛մ պէնի պու ճայի սէֆապախշայէ նադէ էթտի։

—Սէն ասլա օտանտան որչարը չըդմըշ տէյիլսին — տէյու ճէվապ վէրտի ղայէթ եավաշ Թաթը, վէ չիրին պիր սէտա քի, մերսուամ, պէնիյի պէչերտէն հիչ պի-րինին էօյլէ պիր միւէսսիր սէտայէ մալիք օլամայտա-ղը ղիւյիւմինէ ղահիպէ օլտու։

Ա՛տամպէլ Տօթֆօր, Թարիֆի ղայրի գապիլ պիր Թէէսսիւր լէյ միւԹէէսսիր օլտու, աճապ մերսուամէնին հըրս էթտիյի մահղուղիյէ՞թ մի, եօխսա խէվֆ ու տէհ-շէթ մի խտի, վէլէհասըլ քէնտի տախ, իւղերինէ հիւքմ ֆէրմա օլան Թէէսսիւրին նէ օլտուղունը պիլէմէտիյինտէն, պուլունտուղու վաղիյէթտէ պիլա հարէքէթ, վէ սուս բուս տուրտուդ, անճադ պիր նէֆէս ալըպ վիրմէյէ ճէսարէթ խտէպիլմէքտէ խտի, իհթիմալ քի պու մէնղարէ սըրֆի էվհամու խայալաթ նէվինտէն պիր շէյ խտի, ֆադաթ պու ճիւմլէ մերսուամ, պէլքի խէյալա-Թը մէղքիւրէ մահվ օլուր դօրդուսույըլա, ախհանքն-տան պիր սէօզ չըդարմադտան, վէ հաֆտա Թէնէֆ-ֆիւս պիլէ էթմէքտէն իհթիրազ խտիյօր խտի։

Պու արա իճրայէ ահէնկ խտէն մուսիքի, Թէքրա-րէն սէտասընը խաֆիֆլէտէրէք, զանն խտէրսինքի Թա սէկհահ բէրտէսինին բէս մադամանըտտա զայպ օլ-մադտա խտի, վէ քէնտույէ խիթապ օլունան սէս տա-խի՝ էվվէլքինտէն դիյատէ Թաթը, վէ նիւվաղիչքէա-րանէ պիր հալիլէ, չու վէչհիլէ իլավէյի մէդալ իյլէտի,

—Էյ տուխԹէրի պէնի պէչեր, աճէպա Թէքէլլիւմ էթմէքէ սիղէ խօշ կէօրիւնմէմէք պէտապահալըզընա՞ մը տիւչար օլտուա, էյ վահ, եալընըզ տիյատըը բիւր էն-վարընա հայրան հայրան, նիկրան օլմադ ղէվգի իլէ

էքԹիֆա խտուպտա, ըղհարը վիճուտա էթմէքէ Թիրի սիԹէմինիղէ հէտէֆ օլմամալըյըրտը։

—Ըղհարը վիճո՞ւտա մը տէտին, աճայիպ, պէն եա-լընըզ սէտինի իչխտիյօրուա, պիյհուտէ կէօղէրիա էօԹէ պէրի սէնի արայըպ հիչ պիր շէյ կէօրէմէյօր, արԹըզ-չու անտէ բույա կէօրմէքտէ օլտուղուա ասլա չիւպ-հէ խտէմէ։

—Խա՛յըր, կէօրտիւյիւն բիւյա տէյիլ տիր, պու լա-Թիֆ դօղուլար, պու սազլարըն ահէնկի, պու չիչէք-լէր, վէլհասըլ ճիւմլէ կէօրտիւքլէրին ճիտտի, վէ սա-հիհ շէյլէր տիր։

—Էօյլէ խտէ քի՞մնին սէն, նա՞սըլ օլուր քի սէն պու-բատա հաղըր պուլունուբատա, կէօղէրիմէ կէօրիւնմէղ-սէն, հայը՛ր հա՛յրը, տէօրտա ճանըմը մուճիղէլէր իհա-Թա իթմիչլէր տիր ... Թէքրարէն սէօյլէրիմ քի, պու հալին ճիտտի օլտուղունա ասլա իհանամայօրում, հաթ-տա սէսսին պիլէ սըրֆի պիր խէյալտէն իպարէթ տիր։

—Էյ մահքիմէյի մէմաթ օլան տուխԹէրի պիւհրէ բէյքեր, ճէնապը խալիղին մատտունըննտա, վէ պէնիյէ ատէմին մաֆէվզ ընտա պուլունան օլ մախլուղաթ հապ-դընտա սէօյլէնէն սէօղլերի, հիչ իչիթմիչ տէյի՞լ մի սէն, անլեր քի արչու սէմա պէյնինտէ, եանի մուալլադտա եայարլար, մախլուղաթը մէղքիւրէ, պէնի ատէմէ մախտուս օլան աշղ հրսախյաթընա հիսսէմէնտա օլտուղ-լարը կիպի, իչխիյէթ ճանխպինտէն տախի հոյաթը ճա-վիտանկյէ նայիլ օլմուչլար տըր, վէ պունլարըն հրտա իթտիքլէրի աշղու մուհապէթ տախի, էօմիւրլերի մի-սիլլու միւէպպէտէն պագը տըր։

—Սիլֆ (1), էօյլէ՞ մի —տէյու հայդըրտը մատմա-ղել Ց՛օթֆօր։

---

(1) Պիր նէզի հէվաստէ բէրվազ իտա ն բէրի տիր քի, պէ-մանը մազիտէ պուհլարըն մէվճուտա օլտուգլարընա իման ե-լաճուր իտի։

—Եվ՛էթ, պէն պիր սիլֆիմ, հէվայի պիր բերիյիմ, խոռի ձա՞սըլ, վէ նէ՞ սուբէթլէ սանա թէգաբրուպ լէթ-տիյիմի, վէ կէօղլերին նի՞չիւն պէնի կէօրէմմէյօր սը-տուղունը, անճաղ մալիք օլտուղում դուտրէթ ու թա-պիաթ սանա իղդահաթ վիրէպիլիր, վէ նէ՛ էֆքեարէ մէհնի եանընա կէլմիշ օլտուղումը էկեր տուալ խոբ-սէն, ճեվապ օլարագ տերիմ քի, պէնի պուբայա սէվգ իտէն պելայի աշդու մուհտաջէթ տիր։

—Աչդու մուհտաջէ՞թ մի

—Էյ վահ, Եվ՛էթ, պիր ագշամ վիլայաթը մուալ-լատէ՝ ոիկեր սիլֆիլերլէ պերապեր միւթաապրմըղ օլան լուպիյաթ իլէ մէչղուլ իքէն, պիրտաեըլէրիմոէն պիրի-նէն թէ՛ագբալընաան աղատէյի կիրիպան խոէպիլմէք իչիւն, բերու պալիմէ պիր սիւրաթը ֆէվգելատէ վի-բերէք բերվազ խոուպ, օլ անէ գաապր թէգաբրուպ իթմէմիշ օլտուղում բույի արզէ գաապր գօյուլարագ, քէնտիմի զայէթ կիւղել, վէ տիլքիւշա պիր պաղչէ տե-բուէնտատ պուլտում քի, մէղքիւր պաղչէյի թէգլերին խոէն չիչէքլերը, պանա ալայիմի սէմա էլմանըրը եատ իթտիրմէքլէ, քէնտի բայիհալերի իլէ տաիչ պէնի մէսթ իթմէքտատ խոլլեր, պու միւսէխխիր, վէ ֆիխունսաղ մահալտէն այըրըլմադ խոթէմէյուպ, պիր չիչէքտէն օ պիր չիչէյէ բերվազ խոէ խոէ, նիհայէթ պիր հավզա թէգաբրուպ իթտիմքի, հավզը մէղքիւրըն քէնտրինտատ պիր չօգ տիւննէվի գըզլար օթուրմուշլար խոր։ պուն-լարըն ճիւմլեսիոտ կիւղել խոէլերոտէ, ֆագաթ իչլերին-տէն պիրի, մալիքէ օլտուղու հիւանի ճէմալ իլէ ճիւմ-լէյէ ֆայըգէ օլմադըլա, բուխսարինէ նիհէհահ իթմէք իչիւն հեր պիր չէյի ունութտում, ա՛հ մէրսումէնին հիւանի ճէմալինէ աչդ օլմուշ բարմ։

—Ֆագաթ սէն պիր վիլէտի հէվա օլտուղուն հալ-տէ տիւննէվի պիր գըզա նա՞սըլ աչդ օլուբսուն, մէ-կերչի պու մուհտաջէթ մինասիպէթտիզ, վէ նադատիլ տէյիլ մի տիր։

—Վադատա ադըմ պաչըմա կէլէրէ՛ք, ադիլանէ սու-բէթտէ հարէքէթ իթմէ՛ք խոթէտիմ ամմա, նէ չարէ՛-քի արթըգ իչ իչտէն կէչմիշ օլուպ, զաթէն աթէչի աչդ գալալիմի խոթխապ իթմիշ խտի, պունտան մատէ պիզիմ գանունլարըմըզ օլ գատար չիտէթլի տէյիլ տիրլեր, պիզե պէնիյի պէչէրտէն օլանլարը սեվմէքլիյէ միւսաատէ օլունուր, հաթտա քէնտիմիզի սեվտիրթպ-տէ մէսում օլմամըզ իչիւն վատէթալար տախի իրայէ օլունըր, պիզի աչդըլըլա թէսխիր խտէն մախլուգա, քէնտիմիզի կէօսթէրմէ՛ք իչիւն պիր չարթ դօյմադ քի-ֆայէթ խտեր։

—Նէ՞ կիպի չարթ գօրսունըզ։

—Մ՛էսէլա, սեվտիյիմիզ զաթա ըզհարը տերտի աչդ իթտիքատէն սոնրա, էկեր մուհտաջէթիմիզի գապուլ ի-տերսե, անէ իքի թէքլիֆ արզ իտերիզ, վէ պիզիմ սերնիւվիչթիմիզին նէ՛ օլաճադը, արթըգ մէրսումէնին բէյինէ մէրպութ տըր։

—Քէնտինիզի թէհլիքէյէ իւգա իթմէմէ՛ք իչիւն, եէթէր քի պու թէքլիֆլերտէն պիրի հադդընըզտա խայըրլը օլսուն, տէյի՞լ մի։

—Ա՛հ —տէյու իլավէ իթտի սէս հէրտարէթ իլէ — մէկեր պիր աչըգա, մաչուդէսի իլէ պէտպահտ օլմադ սատատէթ տէյի՞լ մի տիր։

—Մ՛երագըմը թահրիք խոյօրսուն, սէօյլէ պագա-լըմ նէ՞ խիշ օլ թէքլիֆլեր։

—Պիզի կէօրմէքլիյէ արզու իթմէքսիզին սեվմէ՛ք, եախօտ հէնուզ նէ՛քսիկերիմիզի սեվմէյէ վատ իթմէ-տէն՝ կէօրիւնիւր պիր չէ՛քիլտե ըզհարը վիճուտ իթմէ-միզի խոթէմէ՛ք։

—Իկեր պու իքի թէքլիֆին պիրինի գապուլ իթ-մէքլիք մէճպուրիյէթինտե պուլունմուշ օլայըրսըմ, հէ-նուզ սէօզ ալմատան կէօրմէ՛ք խոթէյէճէքտիմ զանն խտերիմ։

—Վէ էլթէ օլ վադըթ սեֆիլ ըէրլի, սէնին կէօղիւ-
նէ ինանա չէքլի թահտընտա օլարագ կէօրիւնէճէք, վէ
անտէն սօնրա արթըգ օլ չէքիլտե գալաճադտը, հա-
նի քէնտի գուվվէթինի, վէ հայաթը սերմէհիսինի ղայղ
խտէճէք խտի։

—Ա՛հ հայը՛ր հայը՛ր, պէն օլ նկյէթտէն վաղ կէչ-
տիմ, պու հօլտա պիր չէյ թէնհիղ խտէմէմ —տէտի,
մատմազէլ Տօթֆօր քէմալի հէրարէթ իլէ —էօյլէ ֆէ-
տաքհարանէ պիր մուհապէթէ նանքէօրլուդլա միւ-
քեաֆաթ իթմէյի ատլա խթէմէմ... ֆագաթ էկէր
կէօրմէքսիղին ապվմէյէ հիմմէթ խոիլտիյինտե, օլ
վադըթ նէ վուգու պուլուր։

—Օլ վադըթ պէնիյի պէչէրտէն օլան օլ գըզըն ճիս-
մի վէֆթ օլուղ, վէ պիր մուհապէթը ճամիտանի զէվ-
գինտէն միւէզզէյէտէն լէզզէթեաղ օլմագ իչիւն, բէ-
րիլէր՝ մերսուսէնին բուհրնը գանատլարը իւղերինէ ա-
լարագ, հիւրիւլէրին թէվաֆիւն իթթիֆըլերի պագի
պիհիրթէ նագլ խտերլեր քի, հէմման միւէննէս պիր
սիլճ հալինէ թահվիլ օլուր։

—ֆագաթ պիր սիլճին սաատէթը հալի էկէր պու
սուրէթլէ թէչէֆքիւլ խտէճէք խտ, ամմանէվի պիր
գըզ իչիւն տախի այնի հալ վադը օլաճագ տէյիլ մի
տիր· ահ պու թէճրիւպէյէ թաալի օլան պիլ ճիւմլէ
գատընտար, կէօրմէտէն սեվմէք խթթէմիչ օլսուդլարը-
նա հիչ չիւպհէմ հօգ տըր։

—Հայը՛ր, ճիւմլէսիտե սեվմէզտէն էվվէլ կէօրմէ՛ք
խթթէմիչլեր տիր։

—Ա՛հ պէն նէմին խտերիմ քի··· ֆագաթ նէ տէ-
յօրսուն, մատէմքի սէօղիւմի թուրթմագլըղա ֆըրսաթ
պուլամայտճաղըմ տըր, խտի նէմին իթմէքլիսիմտէն
նէ ֆայիտե հուսուլէ կէլէճէք տիր։

—Էհ, էօյլէ խտ սանա թէդարրիւպ իթթիյիմին սէ-
պէպինի նէ զանն խտիյօրսուն —տէտի սէս, ղայէթ հա-

լիմանէ պիր ահէնկ իլէ, —էվվէ՛լթ, էյ հիւմմի մէլա-
հաթ սերվէրի, տուխթէրի պէնի պէչէր —տէյու իլա-
վէ էթտի հէրարէթլի սուրէթտէ —էվվէ՛լթ, սէնտին քի
պանա սեմավի մէխքէնիմի ունուրթտուրտըն, սէնին ի-
չիւն տիր քի գալըպմտե պիր սեօյիւնմէդ աթէչ եանը-
յօր, պանա սէնսիդ գուվվէթ ու գուտրէթ կէրէքմէդ,
վէ նայիլ օլսուղում պու հայաթը սերմէհտէն պիղար
օլուհօրսում սէնսիդ, միհնէթ ու ըղթըրտագ, վէ հաթ-
տա մէմաթ իչինտե տախի՝ եալընըդ սէնինլէ խօշ պիր
տիրլիք պուլաճաղըմ տըր· ա՛հ, սեօ՛յլէ սեօ՛յլէ էյ սէվ-
գիլիմ, պէնի տէհշէթլիս պիր մերագտան գուրթար,
թէք արզ իթտիյիմ աչգ ու մուհապէթի գագուլ իթ-
տէ, պէնի մահքիւմ էյլէ, էկէր ըսյըն պու խտ հէ-
ման էմր էթ, ֆերման սէնտէն գագուլ պէնտէն, ա՛հ
էմ չահի խուպան, ինսանլարըն ախչար օլսուդլարը հա-
լի սեֆալէթի պէնիմ նէմ լազըմ, նէթթէր քի եալընըդ
պիր սաաթ սէնտէն սեվիլմէք սատտէթինէ նայիլ օլա-
պիլէ յիմ։

—Սէն միւէզզէյէտէն սեվիլճէէքսին, վէ տիւչարը
մէմաթ օլան անճագ պէնիմ ճիամիմ օլաճագ տըր —
տէտի մատմազէլ Տօթֆօր, թտարիֆի նագտագիլ պիր
չևտէթլի թէէսսիւր իլէ։

—Ա՛հ նէ սեօյլէյօրսուն, աճէպ սահիհ մի տիր։

—Եեմին խտերիմ։

Պու արա մուսիքի սէտտասը, պիր ահէնկը սեմավի
կիպլի ղայէթ ըէտտէն, վէ ֆագաթ տայիմի սուրէթտե
իչիտիմմէքտե օլսուդու հալտե, նահէհան ըզըդլար
սեօնտիւ, վէ մատմազէլ Տօթֆօր դօյու պիր գարան-
լըդ իչինտե գալտը, օլ անտե մէրսուսմ, խտֆիֆ պիր
նէֆէսին՝ ինճէտէն ինճէ բուհան իտէն պատի սեպա
մխսլլու, քէնտի սիյմտասընը հօշտամագտա օլսուդունը
հիսս էթտի, վէ սօնրա էքի տուտապլար քէնտու լէպ-
լէրինէ տօգունտուլար, պատէհու նէ սէս իչէթտի, վէ

նէտէ պաշդա պէր չէյ հըսս խոէպլըտի։

—Սէվկիւլլու բէրի —տէյու իլավէ իթտի մատմաղէլ Տօթֆօր, պէր գաչ տադըդա պէգլէտիքտէն սօնրա —նի՞չիւն սիւքիւթ իթտին, վէ պու զուլմէթը նակէահանինին մանա՞ր նէ տիր. մէկէր եանըմտան մուֆարէզա՞թ մը իթտին։

—Տայիմա եանընտա պուլունմադտայըմ —տէյու ճէվապ վէրտի Սկլֆ։

—Մատէմ էօյլէ տիր, խմոի պէնի պէրապէրլինտէ կէօթիւրմէք էչիւն ոտհա դանդը չէյէ պէգլէյօրսուն, սանա եէմին իթտէո՞մ մի խոի, ահ պու եալան տիւնեայը թէր.ը իթմէյէ նէ գատար արզու իթտէքտէյիմ, օլ տիւնեայը քի մուհապէթի ֆանի տիր։

—Ա.րզու իթտիյին մատատ, անգարիպ իճրա օլունաճագ տըր, վիրմիչ օլտուղուն դարարը՝ բէրիլէրին հիւքիւմտարընա արզ իթտէք իչիւն, չիմոիքի հալ նէզտինտէն մուֆարէզաթ խտուպ, եալընըզ օլ պիր կիւն ավտէթ խտեճէյիմ տիր, չիւնքի պու մատատ հադըրընտա լայըգըյըլա տիւչիւնմէք իչիւն սանա իքի կիւն մուհլէթ վիրմէյէ մէճպուրըմ, իմոի օլ պիր կիւն կիւնէչ պաթար պաթմադ պու զավկյտատ հազրը պուլունը, վէ թամ սաաթ տօգուղտա պիր քէրրէ պէնի սէպէտիքտէն սօնրա, տիւնեէվլի հալինատ չէքմիչ օլտուղուն պիլ ճիւմլէ տէրէնճամ ու մէչադդաթլարը թէֆէքքիւր էյլէ, վէ սաաթ օնտա տահի իքի տէֆա պէնի սէպէյէրեք նայիլ օլտուղուն սաատէթը հալի խաթըրընա կէթիր, սաաթ օնալիրտէ իւչիւնճիւ տէֆա օլարադ նինէ պէնի իւչ քէրրէ չըղըր, վէ պիլ ճիւմլէ սաատէթ ու սէֆալէթինին միղանը թէֆէքքիւրաթէ վազ իթմէքլէ, իթմիչ օլտուղուն վատէ ինճազ խտուպ իթմէյէճէյինին գարարընը վիրէրէք, նըսֆէլլէյլ եաթըզ ույու, պէնտէ օլ վագըթ կէլիպ իթտիյին արզու մուճիալինճէ, եա օ տըր քի սէնի եէմինինտէն ադատէ խտէր, վէ եա-

խօտ բուհընը ալէմի լահութէ կէօթիւրմէյէ ամատէ պուլունուրըմ, ֆագաթ էյի տիւշիւն հա, մուայէն օլան վագըթտա սէօղիւնատէ սապիթ պուլունմադըղընը բէք էլզէմ տիր, խօխսա հէր ներէտէ օլսան, կիճէնին նըսֆընտա հէման ֆիւճճէթէն վէֆաթ խտուպ զայպ օլուրսուն, վէ այնի տարպէ իլէ իքիմիչ տահի դա՛ատը զէմինատէ պուլունան տէրին, վէ դարանըզդ կիրտասալարընըն էն տէրինինտէ միւէպպէտէն զարդ ու նապուտ օլուրուզ, իչթէ բէրիլէրին հիւքիւմտարը բիւր իգթիտարըն բէյ ու իրատէսի պէօյլէ տիր։

Պու սէօղլէր սէօյլէնտիքտէն սօնրա սէս սիւքիւթ խտուպ, պիր տահա իչխտիլմէզ օլտու. վէ մատմաղէլ Տօթֆօր իչպու թամըը, վէ նէչէպահչ օլան մուքեաէմէյէ տեվամ իթմէք իսթէտի խտետ, ֆագաթ ասլա ճէվապ ալամատը։

Լաքին պիր թագըմ խաթըրընիվաշ, վէ չէվգէֆղա խէյալաթ, մէրսումէնին ֆիքրինի եօխչայա եօխչայա, նիհայէթ կէօղլէրի թահմիլի խապը կիրան օլուպ ույուեա գալտը։

Մատմաղէլ Տօթֆօր, ֆէրտասը կիւնիւն սապահապը չօգ կէճ օյանըպ, եվվէլա իլք կիճէսի վուգու պուլան հատիսէյի զարիպէտէն՝ խաթըրընտա անճագ մէճհուլ, վէ ճիւզվի պիր էսէր գալմըշ խի, պատէհու մէրսումէնին թէֆէքքիւրաթը չուլէսի, վարա վարա իչթիտալ խտերէք, բէրի իլէ իթմիչ օլտուղու մուքեաէմէնին թէֆէրրուաթընը, վէ հէնուզ գուլաղընտա չալընան թամըը վէ ահէնկլի ավազը, չէչէքլէրին լոշ բայհալէրի, վէ կիւնեա ելան իչխոյօր զանն իթտիյէ մուղիդանըն օլ սէտայի ֆէրահֆէզատը, վէ հէվա բէրիսինին ըղհարը տէրտի մուհապէթ իթմէսի, վէ օլ խտուսուտա քէնտու իլէ իթմիչ օլտուղու ահատ ու բէյման, վէլհասըլ օլ կիճէքի վուգու պուլան վագտայի նէչէպահչանըն հէր պիր ահվալինի պիրէր պիրէր եատ իթմէքտէ իտի։

Ֆագաթ պու մուճիղէյ նաՙօբլ լինանըլապիլիը քի, անըն ճիւղվի պիը էսերի պիլէ մէյտանաէ գալմամըշ ըտը, դիրա մատմաղել Տօթֆօրըն օտասընտա հիչ պիը թէպէտիւլաթ վագը օլմայուպ, օլ կիւն նէ հալտէ իսէ, իլը ադչամը տախի այնի հալտէ պուլունմագտա իտի, տէմէք օլուր քի պու հալ ճիտաի պիը չէյ օլմայուպ, իլլա կիւղել վէ տիլֆիրիպ պիը րիւհա օլմաղըլա, հէր հալտէ պունը քիւչէյի խաթըրտան իսրաճ էթմէք լազըմ իտի, վէ իչթէ պու սէպէպլէ մատմաղել Տօթֆօրըն գալպի խիւրտու խաչը օլուպ, հաթտա սկսմասը իւզերինէ ինճու տանէլերի կիպի պիը գաչ տամըլա կէօզ հաչլարը տախի հուվարլանտըլար, նէ վագըթ քի գարեօլասընըն այթընտա հաբմա պիը կիւլ միչահատէ էթտի. ֆագաթ մեղքիւր կիւլ էյլէ պիը սէնաաթլէ թանկի խոխլիչ իտի քի, մերսուսմէ, անը սահիհ պիը կիւլ զանն իտերէք եէրտէն գալտըրտը, վէ դօգմագ իչիւն պուրնունա եադլաչտըրտը, վէ թամամ կիւլէ տօգունուր տօգունմագ հարբագլարը աչըլուպ, տէրսունինտէն զայէթ ուճագ պիը լէվհա իւզերինէ, կէօհէր թօզու իլէ մուհարրեր աթի իւզ դիքր քէլիմէլէր կէօրիւնտիւ, «Էյ տուխթերը պէնի պէչէր, պէյնիմիզտէ մուգարրեր օլան վագթը մուայէնի ունուԹմա»։

Մատմաղել Տօթֆօրըն կէօզլերի իչինտէ տէրհալ չուլէյի մահզուդիյէթ միւշթէյիլ օլուպ, մերսուսմէնին տօլկուն եանագլարը կիւլ կիպի ա՛լ ա՛լ օլարագ,

—Ա՛հ բույա տէյիլ իմիշ —տէյու պաղրտը, սէվինճենտէն քէնտույի զայդ էթմէ տէրէճէսինէ կէլերէք։

Վէ մեղքիւր կիւլին տէրսունինտէ մուհարրեր օլան եադլարը պէյքի պին քերթ խահիշ իլէ բուս խաերէք,

—Ա՛հ ունո՞Թմագ մը, մէկերչի մուայէն օլան վագթը ունուԹմագ գապիլ մի՞ պիը, գաչ քի մէսէլէ պիը մուհապէթը եպէտիյէ հադդընտա ճերիյան էթմէքտէ տէ պիը —տիմէքտէ իտի։

ՊԷՇԻՆՃԻ ԳԼՈՒԽ.

Տիմէք քի լօրտ Պըդլինկհէմին պիլ ճիւմլէ թէտապիրլերի, քէմալի մուվաֆագըյէթ իլէ պաչա չըգա պիլմիչ իտի։

Զիրա մատմաղել Տանժէն, ասլըզատէ Ինկիլիզին խԹիմալ էթտիկի պիլ ճիւմլէ թէտապիը ու խիւտէլերի հադդընտա, մալիւմաթը սահիհէ վիրմիչ օլմաղըլա, ալթը նէֆէր ֆախրի գըղլարըն պաչլարընա կէլէն վագաալերին, թէֆէրրուաթըյլա գըրաալիչա ճէնապլերինին մալիւմի օլմաղըլա, զաթը հաչմէթ մէապլերի՝ եէտինճիսի, եանի մատմաղել Գաթերլին Տանժէ իլէ պիը չօգ կիւլիւչերէք, իմթիտտա խաէն պիը ինթիզարըն սըգլէթինի անճա պու սուրէթլէ տէֆ էթմէքտէ իտի։

Նիհայէթ միւլագաթ իչիւն մուգարրեր օլան կիւն կէլիպ չաթմըշ, վէ գարտինալըն խԹիխտամ էթմիչ օլ տուղրու կիւղել ճասուսէլեր Թարաֆընտան հիչ պիը գօրգու էսերի գալմամըշ ըտը, դիրա գարար վերիլէն սաաթտէ ճիւմլէսի տախի, քէնտու աղրաղը նէֆսանիյէլերի խաթըը իչիւն գօնագտան մուֆարէգաթ իտէճէքլեր իտի։

Ֆագաթ գօրգու՝ հալընըշ պու գըղլաշըն ճասուսլըգլարը ճիհէթինտէ օլմայուպ, մէմուրիյէթտէ պուլունան էրքեք ճասուսլարըն տախի վիրսիքլերի սըգլէթ ու վէխամէթ, պունլարտան աչաղա գալմագ իտի, վագտա պունլար գըրաալիչանըն իչլերինի հադդընտան Թէճէսսիւս իտէպիլէճէք գատար հադլաչամագ իտի իտէլերտէ, ֆագաթ տըշարքի գաբուլարըն մուհաֆազասը, տիյատեպանը մէրգումանըն իւհաեէրինէ իհալէ իտիլմիչ օլմաղըլա, հիչ պիը ֆէրտը վահիտ անլէրին հօգ լամալարընտան, վէ նագարը տըգգաթլարընտան կէչմէքսիզին գօնագա կիրէմէզ իտի։

Պու վէնտասիյէթսիզլիք զայէթ միւշքիւլ, վէ եէնի

պախշ էտի , մատէմքի պու ատէմլէր գարտինալըն էն սատըգ պէնատէլէրինտէն էտիլէր ։

Գըրալիչանըն էրտամէթինտե մուսթախտէմ օլան պիլ ճիւմլէ ատէմլէրին իչինտե եալընըզ էքի չախս վար էտի քի , անճադ անլէրին սատագաթ ու ֆէտագէարլըզ-լարընա կիւվէնմէք գապիլ օլապիլիր էտի ։

Պու ատէմլէրտէն պիրի , Լաբօրթ նամընատա գըրալիչանըն չամաշըրճը պաշըսը էտի քի , մէրգումմ պու հէնկէամտե Պուլօնը ճանիպինտե պուլունմադտա էտի , վէ տիկէրի տախի մուսթէլէյհանըն մապէյնճախ օլուպ , Պէրթէն թէամիյէ օլունուր էտի ։

Մատմազէլ Տանժէն , թապկի միւսիւ Պէրթէնէ միւրաճաաթ էտուպ , մէրգումմ իլէ եալընըզ պուլունմադ ֆըրսաթընը էլտէ էթտիքատ , քէնտույէ մախսուս օլան օլ չիրին վէ ճաղիպէլի խէնտէսի իլէ քէլամէ աղաղ էտէրէք ,

—Միւսիւ Պէրթէն —տէտի —սիզ պուրատա պուլունան էչխաս իչինտե եալընըզ օլ զաթսընըզ քի , միւթէմմին օլմադուզըմ լազըմ կէլէն պաղը մալիւմաթ հադդընատա , սիզի իսթիճվապ էտէպիլիրիմ տէ յու զանն իտէրիմ , սուալ իտէճէք օլտուղում մատտէլէրին էսասընա վադըֆ օլաճաղընըզը պիլիրիմ , ֆագաթ սիզին քեաթիմի էսրար օլտուղունուղ տախի մալիւմիմ օլմադըլա , հադդընըզտա հուտուտսըզ պիր էմնիյէթ իթմէք գապիլ օլաճաղընա էվինիմ , լաքին էօյլէ սըրլար վար քի , անլէրէ մուտավէնէթ իթմէք տախի թէհլիքէլի տիր , ասլա զաֆիլ պուլունմանըզը իսթէմէմ , զիրա պու զաֆլէթտէն ֆէնա նէթիճէլէր զուհուրէ կէլէպիլիր օլտուղու էհթիմալտէն պախա տէյիլ տիր · իմոռ սիզէ էվզու էվլճէ պիլտիրիրիմ քի , կէրէք սուալլէրիմէ ճէվապ վիրմէք , վէ կէրէք մաթլուպ իթտիյիմ իսթամէթի նյֆա իթմէքլէ՝ քէնտինիզի ապիմ թէհլիքէլէրէ իլգա իթմիշ օլաճադսընըզ , էհէր պուննլարա մուդավէմէթ նիյէթինտէ տէյիլ իսէնիզ , հէմման իշպու միւքեալէմէյէ խիթամ վիրէլիմ ։

—Մատմազէլ —տէյու ճէվապ վէրտի Պէրթէն պիր հալի սիւքիւնէթ իլէ —տէտիյինիզ սէօզլէրտէն էօյլէ անլայօրում քի , մէսելէ՝ օ կիպի պիր զաթէ իսթամէթ իթմէք հադդընատա տըր քի , անըն իչիւն գանըմըն սօն տամլասընը ֆէտա իթմէքլէ քէնտիմի պախտիւար տատ իտէրիմ , իմոռ պիլա խէվֆ ու իհթիրազ սէօյլէյինիզ , տէտիյինիզ օլ թէհլիքէ ասլա ֆիքրինիզի իշղալ իթմէսին , պէնատինիզ էօյլէ պիր թէհլիքէ յէ տիւչար օլմազը ճանէ միհնէթ ատտ իտէրիմ , զիրա սատագաթըմը իսպրաղ իթմէք իչիւն անտէն ալա պիր վատէթա օլամազ ։

—Մատմազէլ էօյլէ տիր , իմոռ արթըգ սուալլէրիմէ միւպաշըրէթ իտէյիմ , էվվէլա շու սուալէ ճէվապ վիրմէյէ հիմմէթ իտինիզ , մէսելա էօյլէ զանն իտինիզ քի պիր զաթըն վիրուտինէ պէքլէյօրսունըզ , վէ օլ զաթ կէլտիյինտէ հիչ պիր մէմուր թարաֆընտան կէօրինմէքսիզին դօնաղա իտնաղ իթմէնիզ լազըմ կէլտիյինտէ , նէ՞ թէտպիր գուլանաճադտընըզ ։

—Օ տէտիյինիզ քէմնէնին դօնաղա կիրէպիլմէսի պէնճէ միւմքինսիզ տիր ։

—Էվվէթ , այըգտան այըզա դօնաղա կիրմէք խուսուսընտա , պէնտէ սիզէ հէմէֆքեարըմ , ֆագաթ պահճէնին իչինտէն . . . ։

—Օ տախի զայէթ միւշքիւլ խէտէ , նիհայէթ միւմքինսիզ տէյիլ տիր ։

—Յիվարա Ներտիւսան ուզաթամա՞զընըզ ։

—Հէլէ օլ խուսուստա տիւչինմէք պիւթիւնէ տիվանէլիք տիր , չիւնքի տիվարլար զայէթ եիւքսէք տիր ։

—Պէօյիւք գաֆէսին անահթարը եանընըզտա տէյի՞լ մի տիր ։

—Եանընտա տըր , ֆագաթ գաբուճընըն կէօղիւ էօ-

նիւնտէ գուլլանամամ, ղիրա մէրգումմ (պիկլօպ) (1) կիպլի պիր կէօղիւ քէօր խսէտ, ատէթա պիր (կէրբէրօ) (2) միսիլլու կիրիպ չըղանը միւտագըգանէ սուրբէթտէ թէֆթիչ իտէր։

—Պիլմէմքի միւմքիւն օլապիլիր տէտիկինիզ դանըզ՞սըյըտը։

—Ա՛հ մատմազէլ, սիզ ֆընտըգլըզըն արգասընտա տա պուլունան կիզլի գաբույը պէնիմ գատար պիլէմէզինիզ, մէգքիւր եէչիլ գաբու նէյճնագ, վէ թէհնէա պիր աղաճլըզըն թա տէրինինտէ տիր քի, օրասը էնկէրէք աղաճլըզը թէսմիյէ օլունուր։

—Ա՛հ թէշէքքիւր իտէրիմ, պէնիմ սատըգ միւսիւ Պէրթէնիմ, տօղրուսու պէնի սօն տէրէճէ մէճիւն էթտինիզ, օ տէտիկինիզ գաբուճըզըն անահթարը սիզտէ՞ մի տիր։

—Իսէֆ իտէրիմքի պէնտէ տէյիլ տիր —տէտի Պէնթէն —գաբուճընըն եանընտա տըր։

—Լանէթ օլսուն —տէյու հայգըրտը մատմազէլ Տանժէն —ա՛հ միւսիւ Պէրթէն, պէօյլէ էսասսըզ եէրտէ պիրինի մահզուզ էթմէք էյի պիր չէյ տէյիլ տիր, նէ գատար պէտպահտըգ, պու գաբուճը իչինն ըզըվաթ գապուլ էթմէզ տէյօրսունըզ տէյի՞լ մի։

—Զիւնքի ալչագ հէրիֆին պիրի տիր, գարտինալըն էմրինէ գարշու հարաքէթ էթտիկինտէ, մէրգումմ քէնտիսինի կըրէվի մէյատընընտա սալլանտըրըր տէյու էօտիւ բաթլար։

—Անահթար մէրգումըն եանընտան չալընա՞մազ մը, մէսելա օ ղայպ էթմիչ օլուր, պիզտէ բասթ կէլէ պուր մուչ օլուրուզ։

—Պիր ֆըրսաթ լազըմ տըր քի... նէ գատար վագթիմիզ վար։

—Սայքի աղչամա գատար։

—Օլմատը, պիր ֆըրսաթա պէքլէմէք իչինն օլ գատար վագըթի քիֆայէթ էթմէզ։

—Ա՛հ միւսիւ Պէրթէն, տէմէք քի պէնի մէյուս էթմէքլիյէ ահտ էթմիչինն տիր։

—Ֆագաթ —տէյու իլավէ էթտի Պէրթէն, քէնտու քէնտույէ սէօյլէչիյօր կիպի պիր հալ իպրազ իտէքէք —էլի չարըգ, վէ ուսթա պիր չիլինկիր իչինն լուզըմընտան գիւտատ վագըթ վար, պալ մնմըյըլա գալըպըրն չըգարըպտա պիր իքինճի անահթար եաբտըրմալը քի, պու սուրբէթլէ իչ պիթտիքտէն սօնրա օրթատան գալտըրըլըր, վէ քիմսէնինտէ վէսվէսէսինի մուճիհ օլմազ։

—Ա՛հ պէնիմ սատըգ Պէրթէնիմ, պանա եէնի պաշտան էօմիւր պախչ իտիյօրսունըզ —տէտի մատմազէլ Տանժէն —տօղրուսու իչիւրզար պիր մուավինսինիզ, ֆագաթ գալըպը քի՞մ չըգարաճագ տըր։

—Աման եա Բասպիմ —տէտի Պէրթէն վազիֆէսիզ լիքլէ, —քիմի՞ն ճէպինտէ աղըճըգ պալ մումը բարչաը պուլունմազ։

—Զիլինկիրի քի՞մ պուլաճագ։

—Բէքտէ գօլայ պիր չէյ տէյիլ խսէտէ, պէն եէնէ անը տէրիւհտէ իտէրիմ, սարայ գատընըլարընըն Ամիյէնէ կէլէլտէն պէրի, չէհիրտէ պուլունան իչճիլէրին, անահթար եաբմատան, սիւրկի տէյիվէտէն ճանըլարը աղըլլարընա կէլտի։

---

(1) Էսկի զէման չուարայի Եունանիյէսի գավինճէ, եալընըզ ալմնարը «թթաալնտա միւտէվվէր պիր թէք կէօղէրի մէվճուտ պիր թայիֆէյի մէվնումէ օլուսլ, պունըար (վուգան) եանի էտնա տապը հէվալիխնտէ սաքին օլուրլար ըմիշ, վէ կիսյա վահիվի քէրինատէն նաչի ինսանը բիչիրիպ եէրլէր իմիշ։

(2) Պու տախի հէքիյաթը մէվնումէտէն օլարագ, իչ պաչը դայէթ ազիզն պիր քէլպ օլմադըճա կիսյա ճէհէննէմ գաբուճունտա պէքճիլիք իտէր իմիշ։

—Միւսիւ Պէրթէն, պիտի հարցնեմ ատաղձագործ խոյօրսունըդ տէյի՞լ մի, —տէտի կենճ գըդ կիւլէրէք —գադաթ սատադաթըննդըն խաթըդ իչիւն, սուչըննդը ածի խոէրիմ, նէ հալ իսէ, չիմոի սիդէ պիր սօն թավսիյէմ տահա վար տը, ադչամ սաաթ տօգուդտա գարուչը պիդդաթ քենտինիդ աչմադ իչիւն անահթարը կանընդտա սադլայընդ։

—Սէօղիւմոէ սէպաթ խոէճէյիմէ էվին օլունուդ մատմադէլ։

Մատմադել Գադթէրին Տանժէնին, գըրալիչա ճէնապէլերի մապէ յնճիսի իլէ միւքեալէմէսի էնտասընտա, պահճէնին գաճէպլի գարուսը տէրպանընընդն գուլիպէսինոէ տաիսի, էօյլէ պիր մէնղարէ կիւղէրան իթմէքտոէ խոի քի, իլք մէնղարէյէ, կանկի մատմադել Տանժէ իլէ մապէ յնճի Պէրթէն մապէ յնինոէ վուդու պուլան հալէ, Թըպդը Թըպդըյա միւշաւիհ իսի։

Շէօյլէքի, գօնթ Րօչֆօռ ուղուն պիր կօլճուլուդտան ավտէթ իթթիքտէն սօնրա, պէյկիրինոէն հէնուդ կնմիշ օլան քիմսէ կիպի, էլպիսէսի Թօղ Թօբրադ, վէ մահմիդլի չիղմէլէր այաղընտա օլտուղու հալտէ գարուճընդն գուլիպէսինէ կիրտի, վէ մէրգումը պիր կանտա չաղըրուպ,

—Ուսթա կիյօմ, ֆէխամէթլիս գարտինալ ճէնապէլերի Թարաֆընտան սանա Թէպլիդ խոէճէդ օլտուղում էվամիր խուսուսընտա, սօն տէրէճէ քեաթխմի էսրար օլմադըդ էլղէմ տիր —տէտի։

—Միւսիւ գօնթ, պալըդ կիպի տիլսիդ, վէ ճէլլատ մուավինի միսիլլու միւթի օլմադ, Թապիաթըմ իդթիդասընտան տըր —տէյու ճէվապ վէրտի ուսթա կիյօմ Թաապիմ իլէ։

—Պու ադչամ գարաղօլ գարուսընտան պիր տադըգա պիլէ այրըլմա։

—Ամա այրըլմայաճաղըմ միւսիւ գօնթ, հաթտա էկէր օն ատըմ ուղագտա գարըմը տախի աչըրսալար, մէրգումէյի գուրթարմադ էչիւն պիր ատըմ պիլէ ալմայաճաղըմ։

—Հէմոէ պադիքի Եալընըդ սէն օրատա հաղըր պուլունասըն։

—Եալընը՞դ մը —տէտի գարուճը չաչըրմըդ պիր սիմա իլէ։

—Թէրէտտի՞ւա մի խոյօրսըն —տէտի Րօչֆօր Թէճճիւպ իլէ։

—Հա՛յըր միւսիւ գօնթ, ֆադաթ ... տէմէք քի սատըդ պիր արդատաչը մէգամընտա օլան Թաթօն նամ քէտիմոէն այրըլմադըդըմ լաղըմ կելէճէք տիր։

—Հա՛յըր —տէտի Րօչֆօր կիւլէրէք —զարարը Եօգ քէտինի Եանընտան այրըմա, Եէթթէրքի մըրլամասըն։

—Էօյլէ օլտուղու հալտէ, սագահա գատար եէրիմտէն դըմըլտամամ։

—Օ գատար ուղուն միւտէթ նէօվպէթճիկ իթմէյէ մէճպուր օլմայաճադըն։

—Սիլահլարըմը Եանըմա ալայը՞մ մը։

—Պօշ շէյ տիր ... քենտի գարօթլարընտա էյիճէ սարըլմըդ, վէ շապգալարընը ևիւղէրինէ գատար էնտիրմիշ օլտուղլարը հալտէ, իքի գավալիյէր գարուններն էօնիւնէ կելէճէէքլեր, օլ վագթթ սէն տախի բէտտէն մէրգումանէ բարօլայը սօրարսըն, անլատը՞ն ուսթա կիյօմ։

—Սօրտուղումոա նէ՞ ճէվապ վիրէճէէքլեր։

—Պիլ ադիս հիչ ճէվապ վիրմէյէճէէքլեր։

Գարուճը, Թէճճիւպինոէն նայի պիր գարըդ գատար աղղընը աչըպ գօնթըն ևիւղիւնէ պագա գալտը։

—Եալընըդ անլերոէն պիրի —տէյու տէվամ իթթի Րօչֆօր, —քենտի չէհատէթթ բարմաղընը տուտագլարընա տօգունտուրաճադ։

—Ա՛ֆֆ էտէրսինիդ էֆէնտիմ, հա՞նկը էլինին բարմաղընը, սա՞ղ մը սօլո՞մը —տէյու սուալ իթթի կիյօմ։

—Նէ՞ ումուրըն, հանկըսը օլուրսա օլսուն, ֆագաթի կոթիւրաֆ իտէրիմ քի, սէն ղայէթ դուրնաղ պիր գաբուճըսըն։

—Էսթաղֆիրուլլահ էֆէնտիմ, նէզաքէթինիզտէն նաչի պէօյլէ սէօյլէյօրսունուզ, —տէտի դաբուճը, աչիքեար սուրէթտե քէյֆիլէնէրէք։

—Նասիյէյի հալինտէն պէլլի տիր թօսունըմ, նէ հալ իսէ՝ չիմտի կէլէլիմ էմիրլէրէ, նէ վագըթ պու դավալիյէրլէրտէն պիրի տէտիյիմ նըշանը վէրիր, տէրագատ դաֆէսի աչըպ պըրագըրսըն քի իչէրույե կիրսինլէր, ֆագաթ մէրդումանը իսթիֆվաղ իթմէք, նախօտ հէր նէ սուրէթ իլէ օլուրսա օլսուն քիմ օլտուդլարընը անլամադ իսթէմէք կիպի պիր համադաթլըգտա պուլունմատան իհթիրազ իթմէյիսին։

—Մէրդումանըն իչէրի կիրտիքլէրինտէն սօնրա պէն նէ՛ եապաճաղըմ։

—Նէ իսթէրսէն անը եաբ, հէվա կիպի սէրպէսթսին, եէթէր քի դավալիյէրլէր տըչարը չըդմադ իսթէտիքլէրինտե, եէրինտէն գըմըլտամաճաբադ, վէ պիր էմրե պէքլէմէքսիզին հէման գաբուլը աչսըն։

—Տախի բարմադ նըշանընը վիրմէզլէրսէտե, էօյլե՞ մի։

—Եէպէթթէ, եա նէ՛ սանտըն, անլէր սէնի էյլէնտիրմէյե կէլմիչ բանտօմիա օնունճըլարը տէյիլ տիրլէր։ Էյի տիւշիւն ուսթա կիյօմ, պու ատէմլէր նէ աչըգ եիւզ իլէ կէօրիւնիւրլէր, վէ նէտե անլէր իլէ լադըրտը խոնչէպտիրլէր, լամտի սէն տախի, մէրդումանըն կէրէք լամ ու չէօհրէթ, վէ կէրէք րիւթպէհլերի խուսուսընտա հիչ պիր չէյ պիլմէմէլիսին։

—Քեաթիպլի էսրար օլտուղումա էմնիյէթ իտէպիլմիրլէր խոր —տէյու մըրըլտանտը գաբուճը։

—Էվվէթ թօսունըմ, հադդընտա էմնիյէթլերի պէրքէմալ տըր, հաթտա պու խուսուստա ղէրճէկ գատար չիւպհէլէրի օլմամադ լիչիւն պիր քի, սանա սըրըլարընը

ֆաշ իթմէյի միւմքինսիզ իթմէք իսթէմիչլէր տիր։

Ուսթա կիյօմ, պու (մագիավէլ)քեարի (1) սէօզիւն մանասընը էյի անլամայարադ, հադդընտա մէտհ ու սէնա իտիլիյօր զանն իտուպ,

—Միւսիւ դօնթ, արզընըզ կիպի օլսուն —տէյու ճէվապ վիրտ։

—Պու կիճէ, ույդուսուզ գալաճաղընա իւճրէթ օլարադ՝ ալ սանա ան ատէթ բիսթօլ, եարընն տախի սիւքիւթ իթտիկինէ միւքեաֆաթէն, սանա պու մէպլաղըն իչի միսլի տահա իհսան օլունաճադ տըր։

Պաատհու դօնթ, պէյիկիրինէ սուվար օլարադ, վէ տօլու տիզիկին գօչտուրուպ մէրդումըն նէզտինտէն մուֆարէգաթ իթտե։

Դըրալիչա, ադշամ իսթիւ պահճէտե կէդինտիքտէն սօնրա ավտէթ իտուպ, գօնաղըն բէնճէրէլերի ալթընտա պուլունան պիր (տարատատե) արամ իթմիչ իտե։

Նակէհան կիւյա իւզերինէ պիր պայղընըզդ կէլէրէք, հէրաբէթը հէվատէն իսթիտադաթ իթտիկի, վէ սօն տէրէճէ պիհուզուր օլտուղունը, մայէթը մէվճուտէսի նէ պէեան իտեր կիպի պիր հալ կէօսթէրտի։

—Մուսահիբ յհանընն էթրաֆընը իհսաթա խէն ֆախրի գըզլար, իչպու պէեանաթը իչթիտիքլերինտե, ճիւմլէնին պէնզէրի սօլտու։

Մէրսումէլեր գըրալիչանըն քէնտուլերինէ լուզումը օլուպտա, օլ ադշամ, վէ պէլքիտե թէքմիլ կիճէյի, մուսահիբ յհանընն նէզտինտե կէչիրմէյե մէճպուրէթ օլաճադլարընը տիւշինտիքճէ մէհուս օլմադտա իտիլեր։

Պու հալ իլէ մերսումէլեր, թամ օլ եանտաէ պէնճիրպէնտա գալաճադլար՝ իտի քի, հէր պիրի քէնտի սա՛ատէթը հալլերինի, հէման օլ կիճէ պուլուշմադլը-

(1) Մաքիավէլ, ումուր սիյասէթտե պայէթ մահիր պիր զաթ օլուպ, բիլհիգա խուսուսընտա իսթիտլալ յաւկէտյի իտիլէ վէ տէսիսէլերի էլե քէսպը իչթիհաթ իթմիչ իտի։

զա սեօզ վէրմիշ օլսուդլարը մահալէ կիթմէյիլէ ելտէ իսէպիլէճէքլերի լեմիւսէնաէ օլուպ, Թապկի պու ա-լըշմադըդ դաթան անլէրին իչինէ կէլմէդ իտի։

Վ.ադաա պուՆլար, ենէքտիկերի էֆքէար ու Թասավ-վուրաթընա մալիւմաթլարը օլմայուպ, ֆագաթ զանն իտէրսին քի, մատմազել Տանժէտէն մատէ ճիւմլէսիտէ մէյուս, վէ մահզուն պիր սուրէթ քէսպ կիթմէքլիկէ ահտ կիթմիշլերը իտի քի, կէրէք գըրաւիչա, վէ կէրէք մահրէմը էսրարը օլան մատմազել Տանժէն, անլէրին պու մէյուսկիէթլերի էսպապընա բէք ալա վադըֆէ օլմազըլա, կիւճ հալ իլէ գահգահալերինի զապթ իտէպիլմէքտէ իտիլեր։

Ֆագաթ մատամ ՏանԹրօֆիչ (գըրաւիչա) պու կիւղմէք պէլկիէսինի աէֆ կիթմէք իչիւն քէլամէ աղազ իտուպ, կէվհէք պիր սէտայըլա,

—Իլահի Եա Բասպիմ, նէ քէօԹիւ հալ, զանն իտէրսին քի ճանըմ պէտէնիմտէն այրըլաճադ Թէքմիլ վիճուտիմ խիւրատու խազ օլսյօր —տէյու մըրըլտանտը։

—Ֆագաթ մատամ —տէտի, մատմազել տը Վ.իլօգըլէր Եարը Թաթլը վէ Եարը սէրա պիր սէտայըլա — սիմանըդ ասլա Թէպտիլ օլմամըշ տըր։

—Ա՛Հ չօդ տէֆա զահիրի պիր հալ կինատը ալտաԹըր —տէտի Գաթէրին Տանժէն։

—Ա.ճայիպ, մէկէր պիր գըրաւիչա՝ տաւ պիր չէհրի գարըտ կիպի խատթա օլապիլի՞ր մի տէյու զանն իտիյօրսունըդ —տէյու պէյանը կիթիրազ կիթտի, միւԹէքէպտիր մատմազել տը լա Րօշֆուգօլ։

—Ինձիմալ քի զաթը հաշվէթմէտպլերի, պու կիւն խաֆիֆճէ պիր Թատմ կիթմիշ օլսունլար —տէտի չինպօղազ մատմազել տը Կըրանսէյ —պու կիւն բէրհիզ օլմատը մինատիպէթի իլէ պալըգ եօգ, իմոի զաթը հաշվէթսիմաթլերի տախի, Թըպդը պիղիմ կիպի ֆագըրճա պիր Թատմ կիթմէյէ մէճպուրէ օլմուշլար, հա-

նի եալընըդ սէպէվաթ, վէ մէյվէ իլէ իբԹիֆա կիթմիշլէր տիր —տէյու իլավէ կիթտի, ազիմ պիր նէֆրէթ իպրազ իտէրէք, —պու կիւն ճարիյէնիղ տախի բէք էյի պիր հալտէ տէյիլիմ, հաթտա գարնըմ տախի սանճըլայօր։

—Սիղ բէք նազիբսինիղ սէվկիւլի գըղըմ, —տէյու ճէվապ վէրտի գըրաւիչա, պէլլի պէլլիսիղ պիր Թէպէսիւմ իլէ, —սիղէ օֆԹուրմադըղդա միւսաատ իտէրիմ։

Հիտտէթմիղաճ մատմազել տը Լիեանգուրըն սապըը եանարադ, ուֆաճըդ այագլարընը հիտէթ իլէ սանտալեասընա վուրուր, վէ Թըրնագլարըյլա տախի, իբէքտէն մամուլ պիր եաստըղըն բիւսկիւլէրինի գօբաըրը տուրուր իտի, նիհայէթ մէրսում սապըրսըղըղընը զապթ իտէմէյէրէք,

—Ճարիյէնիղ տախի —տէտի, —էկէր զաթը հաշմէթսիմաթլերինէ պէեանը էֆքէար իտէճէքսէմ, օտա չունատան իպարէթի օլաճադ տըր, եանի հէրարէթին Թէէսսիրի իլէ սընըր սատմէսինէ միւպԹէլա օլանլարա, վահտէթ՝ վէ իտիրահէթտէն պաչգա միւէսսիր պիր իլաճ օլամազ, վէ զաթը հաշվէթմէտպլերինին իչպու պիհուղուրըլուղա կիրիֆթար օլտուղունուղը, մահզա սիյմանըդ սօղկունլուղունատան իտիխալ կիթմէքտէյիմ, պունատան գաթինադար զաթէն բույի ասիմանտախի սկյահ սկյահ պուլուԹլար իլէ սէթը օլանուլյօր, վէ ճարիյէնիղ հիչ չիւպհէ կիթմէմ քի, անգարիպ տէհլիէԹլիւ պիր պօրա գօբաճադ տըր, իմոի էկէր պիղ եանընըզատ պուլունսադ Թատմի տիր քի կէօրիւչէճէյիղ, վէ էֆէնտիմիղ տախի պիղիմ սէսիմիղտէն Թաճիղ օլուպ, կիճէյի պիհուղուր սուրէթտէ կէչիրէճէքլէր տիր։

—Ա՛Հ էվվէթ, տէրտը տէրուննէ իտիրահէթ կիպի կիւղել պիր տէրման եօգ տըր —տէյու մըրըլտանտը մատմազել ՏօԹֆօր —պախուսուս Թաթլը բայիհալար

խոթիչմամբ լրելա խոշ վէ խաթըրնիւվաղ խէյալէր պահշ խաէն խոթիրահէթ գառաթ պիր հալի սաատէթ օլամազ։

Ֆագաթ գըրալիչա, պիչարէ գըղլարըն հալէրինէ աճընարագ, մէրսուէմէլէրին էնտիչէլէրինէ խիթամ վիրմէք խոթէյուպ,

—Հադըրնըղ վար —տէտի, —հէվա, վէ չամաթա պէնի սօն տէրէճէ մուղթարըպ իտիյօր, նէ սէօզ սէօյլէմէյէ արզուս, վէ նէտէ տինլէմէյէ վագթըմ վար։

Մուամիլէյհանըն պու սէօզիւնտէն ալթը նէֆէր գըղլարըն սիմալէրի, պիր խէնտէյի չուէլ բաշ իլէ միւշթէյիլ օլտու։

—Օտամա չէքիլէյիմ —տէյու իլավէ լիթտի գըրալիչա, —բէճա խաէրիմ մատամազէլէր, պէնի նալընըղ պըրագընըղ, խըտմէթխանէ պուլունմազ իչիւն նալընըղ Դաթէրին քիճայէթ խաէր։

Գըրալիչանըն սէօզլէրի, ատէթա պիր սիհիր ալամէթի կիպի թէէսիր խոուպ, հաթտա մատամազէլ տը Վիլօգըլէր, պիղղաթ մատամ Ցանթրօթիչէ, մուղթարըպ օլտուղու իչիւն պէնանը թէէսսուճ խաէրէք էլ վէտտա լիթտիչի կիպի, մատամազէլ տը Կըրանտէյ տախի, կիւյա միւթատը օլան կիւնլիւք տէօրա նէօվպէթ թատմընը միւքէմմէլ սուրէթտաէ էլ լիթմիշ կիպի ճիւմլետէն էվվէլ բիւր չատ ու խէնտան տրչարը չըդմազլըդա օլ տէրէճէ պիր չիթտպ լիթտի քի, մատամազէլ տը լա Րօչֆուդօլ, մէրսուէմէյի՝ քէնտուսինի թէգտատիւմ լիթմիշ օլտուղու քիւսթահլըղը իչիւն թաղիրէ մէյտան պուլտմատը։

Նաղիք, վէ չիրին մատամազէլ Ցօթֆօր խաէ, խէյալ քէրտէտի օլան օլ սաատէթը սէմավիյէ իլէ օլ գառաթ մէչղուլէ, վէ օլ տէրէճէ միւթէֆէքքիւրէ խոի քի, տալկընըլդա մատամազէլ տը Լիյանդուրըն ֆիսթանը էթէյլինէ պասը վէրտի, ֆագաթ մէրսուէմ, օլ արա չօլրա գըղը թէքտիր լիթմէյի մինատիպ ատտ լիթմէտի։

Հէլէ մատամազէլ տը թէմինէ կէլինճէ, մէրսուէմ ալթուն տիւյմէլի ելտիվէնէլէրինի, վէ քէնտինէ մուազղէղ պիր եատիկաթ մէգամընտա օլան կիրանպահա պիլէղիլէրինի, րէֆիգէսինէ կէօթիւրմէք, եանի մատամազէլ Վիլօգըլէրին հայրէթինի մուճիպ օլմազ նէյէթի իլէ գօլունտան չըգարմըշ օլմազըլա, թէլաշ՝ վէ տալկընըլդընտան նաչի, տարատատէ ունուտտու վէրմիշ իտի։

Նիհայէթիւլ էմր, տուխթէրանը մէրսուէմանըն հէր պիրի, չիթապլէ քէնտի օտասընա չըգըպ հաղըլըգ կէօրտիւքտէն սօնրա, պիրի պիրլէրինտէն կէօրիւնմէմէք իչիւն սէսսիզ սէտասըզ, վէ քէմալի իհթիրազ իլէ եիւրէքլէրի չարբարազ, վէ պաշլարը պիրէր պաշլըգ իլէ էօրթիւլիւ օլտուղու հալտէ, ալէթ թաճիլ սէօզ վիրմիշ օլտուգլարը մահալէ կիթտիլէր։

Պու հալ իլէ մէրսուէման ալթը նէֆէր կիւղէլ գըղլար, եէքտիկէրինտէն կիղլի, վէ այրը այրը եօլլարա սալիքէ օլտու՝ գըրալիչանըն տայիրէսինտէն թէպաիւտ լիթտիքլէրի հէնկիամտէ, պիլ աքիս իքի նէֆէր սիւվարիլէր տախի, տայիրէյի մէգքիւրէյէ թէգպարրիւպ լիթմէքտէ խոիլէր։

Պու ատէմլէր՝ սըգը սըգըյա գաօթլարընա պիւրինմիւշ, վէ չապգալարընը նիւղլէրինէ գառաթ էնտիրմիշ օլտուգլարը հալտէ, թէնհա սօգապլարտան կէչէրէք, զայէթ բէտտէն պիրի պիրլէրի իլէ աթի իւզ գիքը սէօզլէրի թէաթի լիթմէքտէ խոիլէր։

—Միւսիւ գարտինալ —տէր խոի պիրի տիկէրինէ —աճալ աճայիպ պիր էլպիսէ իլէ եօլճուլըգ լիթտիրիյօրսըն պանա, տօղրուսը կեահպէկեահ պիր մահճուպկէթ գըղարթըսընըն, թա անլըմա գառաթ չըգտըղընը հըլա խոկյօրում։

—Սէպէպ նէ՞ հաշմէթլու էֆէնտիմ —տէյու ճէվապ վէրիր խոի տիկէրի։

—Սէպէպի պու տըր քի, սէնինն նուսհ ու բէնտինէ

մուխտասան էթմէկ էչուն, էթիխաղ էթտիկիմ Թարիդին կերէկ մադասաը, վէ կերէկ վասէթասը, նամուսա հադըշմազ պիր հալ կէօրուննիյօր պանա։

—Հաշմէթլու էֆէնիմ, պու կիպի մէպաէլէր՝ մահզա ադլէն ղաչիք, վէ դօրդաղ աաէմլերէ մախասուս տըր քի, էօյլէլեր հադըդաթը հալ իլէ քէնտու շախսիյէթլերի պէյնինաէ, զաֆլէթ բերաէսինին Թէմէվվուճ էթտիկինի կէօրուպ քէյֆլէնիրլեր։

—Մուսու դարտընալ, պու սէօզուննուզաէն էօյլէ անլաշըլըյօր քի, սիղին քիլէրճի պաշը էֆէնտինէն ըսթըլահընա բէք ալա մալումաթընըդ վարըմըդ —տէյտի խաթիհզայըլա, Թէպաիլի էավաղ էթմիշ օլան դըրաչ, —էկեր մուճքին խաչ պու մուրթէֆի չաիրանէ Թէբէլերաէն լինմէքլիյէ հիմմէթ խոնիպ, զիրա պէն եճաաաը մուազզամանէն տօդուդընըճը Գարլօ, վէ եախօտ պիրընճի ֆըրանսուա կիպի չիիր եաբմազա պիր մուճքին մուվաֆֆաղ օլամաճըդմ տըր, զարազտէն սալիմ օլարաղ կէօրուչէլիմ, զէվճէսինին Թէօհմէթինի պիղզաթ Թաստիփ էթմէկ էչուն խաֆիյէն, վէ աաէթա խըրսըզ կիպի անըն օտաալնա կիրմէք, մէկեր ատի պիր չէհրիլի զէվճին մուաամէլէսինի իրթիքապ էթմէկ տէյիլ մի տիր։

—Էկեր չէհրիլեր՝ պու կիպի կիւզել Թէապիրլեր խաԹիմալ խաէրլերաէ —տէյու ճէվապ վէրտի, չիաէթ ու հիմէթ խալրաղ խաեր քէսքին պիր սէաայըլա, չինքի մէրդումուն էֆէնտիսի պուլունան դըրաչ ճէննապլերի իւզէրինէ ֆեվգէլաաէ պիր Թէէսսիրի օլմադըլա, սէօզլէրինէ ճիաաի պիր սուրէթ վիրուպ, —գըրաալար նիչուն անաէն խաթիֆաաէ խաէմէղ օլսունլար, տօղրուսը էֆէնտիմ, դուլունըդ պուրայը ֆէհմ խաէմէյօրսուն։

—Շիապհէսիղ··· չիապհէսիղ··· ֆագաթ ԹէչվիղաԹընըդա գուլագ վիրմէսէմ տահա էյի օլուր ըսը — տէյտի գըրաչ։

—Թէչվիղաթը՞մ մը, աճայիպ —տէյու Թէքրարլասը գաբահնալ, — իչԹէ մանասըդ պիր սէօզ, ա՛հ հաշմէթլու էֆէնտիմ, հագդը ալինիպ վար, գըրաալարընն էֆքեաըը՝ չէհրիլէրին միւլահազաթընա մուղայըր տըր, անլէր քէնտի նամուսլարընըն վիդայէ վէ մուհաֆազասը իչուն նասիհաթ խոնկէրտէն իչԹիքաա խաերլէր, նէՔէքիմ պիր չէհրի, նամուսընը բայխալ խոէն քիմսէյի Թէճէղղի, վէ Թէէոիպ էթմէկ խաԹէոիպչինտէ, չայէա պիր տիկերի մէն էթմէյէ գալագըչաա, օլ քիմսէ անը միւճէրրէա էօլտուրուր, պիր գըրաալ՝ օլ գաատար գուվվէթլու օլ գաատար գուտրէթլու, վէ օլ տէրէճէ եիւքսէք պիր մէվգըտաա պուլունմազտաա տըր քի, քէնտուչի գարանլըդ, վէ եախօտ այտընլըդտաա Թահդիր, վէ Թէղլիլ խոէն չախսը, բայէլայն կէօրմէյի Թէճվիղ էթմէղ, էվվէ՛Թ, բէք աղ միւաթէոնալէր պուլունտուղու հալտէ տէյէպիլիրիմ քի, պիր հիւքիւմատար Թուճճան մամուլ օլ սանէմէ պէնդէր քի, խաԹաը էզէլէն բէյի իլահիսի անըն տէրուննինտէ պիր եիւբէք գօյմազլըդը զայիտ ատտ էթմիշ տիր քի, անըն հարէքէթտէն տուր օլան գըլըճը, նամուսընը բայխալ խոէն քիմսէյի Թէէոիպ էթմէյէ միւգԹէէիր օլամաչօր, ահ հաշմէթլու էֆէնտիմ, վագաա գուլունըդ բուհսան կիրուհընտան պուլունմազտայըմ, ֆագաթ զաԹը հաշմէթմէապլերինէ պիր խըտմէթ էթմէկ նիյէԹը մէրդուպէսի իլէ, բարազլըդ գաբօթը իւզէրինէ զըրիս կիյմէք, վէ լազըմ կէլտիյի հալտէ գըլըճ չէքմէյի եիԹիյար էթմէքտէյիմ, ահ էֆէնտիմ, տիմէք օլուր քի պու հալ իլէ գուլունըդ, պիր գըրաալտան գիեաաէ պահարեաըրմ։

—Զաթը ֆէխամէթսիմաԹլէրի՝ օլտուգճա ճէննկեավէը տիրլէր —տէյու ճէվապ վէրտի օն իւչինճի Լուտուվիկ, միւէէսսիր օլարաղ, —ֆագաթ զանն խաերսէմ մէրա սէլահչօրլարընմն պաչլարընա կէչմէք լազըմ

կէլտիչինտէ , Ֆըրանսա դըրալը սիղին արդանըզտա կիզ-
լէնմէզ ։

—Ա՜հ էֆէնտիմ, զաթը հաշմէթմէսալէրի մէնֆաա-
թը հադդընտա հըսս իթտիչիմ ղայրէթ ու հիմմէմ պէն-
տէնիզի բէք ուզադլարա կէօթիւրտիւլէր , —տէտի
Րիչլէօ աղըր պիր վադար իլէ՝ վուրմուշ օլտուղը տար-
պէնին թէէսիրինտէն մէճպուն օլարադ —գիյրը ճինահը
հիւքիւմտարիլէրինտէ պուլընան պիլճիւմլէ թէպաալէր ,
զաթը հաշմէթմէսալէրինին պէհատըր պիր դըրալը չէ-
ճի իւլ պալ օլտուղընըզը բէք ալա պիլիրլէր , ֆագաթ
Պըդինկհէմ տէնիլէն օլ քիւսթախ քիմսէյի միւճրիւմ
ատտ իթմէյէ էլան թէրէտտիւտ իթտիչինիզի կէօր-
տիւյիւմտէ , քէնտիմի զալթ իտէմէզ օլտում, օլ խօտ-
բէսէն սարիդի , էղհանը ամմէյի թախտիշ իթմէքլիյէ
տիլտատէ օլան օլ էպլէհ , վէ միւթէքէպպիր ատէմի ,
պիւթիւն թայիֆէյի նիսանըն նամուսլարընը քէսր , վէ
բայիմալ իտիճի օլան օլ խայընը քի , պէյինինտէ զեր-
բէ գատար պիր էֆքէարը սկյասկյէ օլմատըզը հալտէ ,
զաթըհաշմէթսիմաթլէրի կիսալ տիւնեանըն էն գուտ-
րէթլիս պիր հիւքիւմտարինէ խէվֆ ու տէհշէթ վիրի-
յօր զաննընտա պուլունմագտա տըր ։

—Պանա՞ մը խէվֆ ու տէհշէթ վերմէմէք , —տէտի
օն իւչիւնճիս Լուիթուվիկ պաշտան այաղա՞ գատար թիթ-
րէյիւպ , վէ անլընըն սաչլարընտան թէր տամլալէրի
բիյզան օլարադ ։

—Էվվե՛թ հաշմէթլու էֆէնտիմ, իչթէ մերդում պու
իւմիւտ իլէ բերվերտէ օլմագտա տըր ։

—Զաբըդ եիւբիւյէլիմ —տէտի գըրալ տաբմլարընը
թաճիլ իտերէք , —ֆագաթ միւսիս գարտինալ, պանա
պէյան իթմիչ օլտուղունուզ մատտէ հադդընտա էյի
մալիմաթընըզ վա՞ր մը տըր , վէ եախօտ պիր ֆըրսա-
թընա պէքլէսէք իտի տահա էյի օլմա՞զմըյլըտը ։

—Պէքլե՛մէք , տայիմա պէքլէմէք —տէյու ճէվապ

վերտի Րիչլէօ աճը պիր սէտայըլա , Պըդինկհէմըն ա-
լէյհինտէ հըսս իթտիչի ատտավէթտէն , վէ գըրալիչա-
տան ախզը ինթիգամ իթմէք խահիչի իլէ սուզան օ-
լարադ , —զաթը հաշմէթսիմաթլէրի պիր եանտան պէք-
լէմէտէ օլտունլար , թաքի պիր եանտան տախի իսթի-
լալ ֆըրդալարը մէյտան պուլարադ , էճնէպի իլէ ադ-
տը մուահէտէ իթտինլէր , էվվէթ պէքլէյինիզ, թաքի
հիւքիւմէթտէն նախօշնուտ օլան կիրուհ , վարա վարա
քէսպը ճէսամէթ իթտին , վէ սատըդ գուլլարընըզ տա-
խի պիտթէտրիճ մերդուման իլէ իթտիհատ իթմէքլէ ,
Ըսբանեա օրտուլարը Բարիզ գաբուսընա գատար վա-
տըլ օլտունլար , վէլհասըլ պէքլէյինիզ, թաքի Ըսբան-
եա , վէ Ինկիլթէրրա հիւքիւմէթլէրինին , իւզերիմիզե
վազ իտէճէքլերի տէհշէթֆէրմա չարթլարը գապուլ
իթմէք մէճպուրիյէթինտէ պուլունաբընըզ , չիւնքի պու
հալ՝ զէվճլիք նամուսընըզ իւզերինէ հիւճում իթմէք-
տէն զիէատէ , հիւքիւմէթինիզե գարշու պիր խըյա-
նէթ օլտուղը տերքէար տըր ։

—Ա՜հ միւսիւ —տէյու հայդըրտը գըրալ , պաշ վէ-
քիլինին իշպու իսթիտալաթը միւտհիշէսինտէն տիւ-
չարը խըֆֆէթ օլարադ , —սըրֆ ֆամիլեաճա օլան պիր
իշէ , բօլիթիգա մեսէլեսի գարըշարըպտա , պէքլի
պիւսպիւթիւն պի եաս , վէ չահանը իսթիհզա չիւպ-
հէլերիմիզե պիրտէ էնտիշէ իլավե իթմէյէլիմ ։

Պու անտէ գարտինալըն միւսթահզի սիմասընը կէօ-
բիւպտէ , տիւչարը տէհշէթ օլմամագ գապիլ տէյիլ իտի ։

—Ֆագաթ հաշմէթլիս էֆէնտիմ, չիւպհէլերիմին է-
ատտսըզ օլտուղունը քի՞մ սէօյլէտի սիղէ —տէյու սուալ
իթտի սէրքէշանէ պիր՝ թավը իլէ ։

Գըրալ ճէնապլերի , գարտինալըն պու սուալինէ գա-
չամագ հօլլու պիր ճէվապ վերէպիլմէք իչին , պէյ-
հուտէ զահմէթ չէքմէքտէ իտի , միւչարիլէ յհ նիհայէթ
սուչը պիր մէքթէպ չօճուղը կիպի սիմասը գըպգըր-

մըղը օլարադ աթի լուզ դիքը ճէվապը վէրէպիլտի ։

—Կէչէն կիւն , վալիտէմ դըրալիչա ճէնապէրի պէնի պիը եանէ ալուպ , Պըդինկհէմին իճրա իթաչի մէճնունքեաբի հարաքեաթաէ , մատամ Ցանթրօթիչին հէմթէօհմէթ օլմատըղընը սէօյլէտի խոխ , պունատան մատէ , մուամաիլէյհանըն էթրաֆընտա պուլունան ֆախրի գըզլը օլ տերէճճ լայըդը պիը տըդադաթ իթմէքտէ տիրլէր քի , արթըդ հիչ պիը խաթա իշլէմէքլիկին իհթիմալի օլամազ ։

—Վէ զաթը հաշմէթմէապէրի տախ , հէման պու սէօզլէրի իլէ նամուսընըզ խուսուսընտա թէէմին օլապիլիյօրսընըզ , էօյլէ՞ մի ։

—Ֆագաթ տէտիկիտէ տօղրու տըր , —տէտի օն իւչինճիւ Լույի , մերգուտըն սուապինէ տօղրուտան տօղրուեա ճէվապ վէրմէքտէն գաչընարադ , —հիչ օլմազսա չիմտիկէտէկին , Ինկիլիթերրա սէֆիրի գըրալիչա իլէ թէհնա պուլունամամըշ տըր , տօղրու տէյի՞լ մի ։

Գարտինալ ատըմլարընը եավաշլաթտը , վէ գըրալըն սուապինէ ճէվապ վէրմէտի ։

—Պունըն պէօյլէ օլտուղունը սիզ տախ թէէմին իտէրսինիզ , տէյի՞լ մի —տէյու տէվամ իթտի գըրալ , պիը տէրէճէյ գտտար մուրթէէմին օլմադըլա էլլէրինի օվուչտուրարադ ։

—Հաշմէթլիւ էֆէնտիմ —տէյու ճէվապ վէրտի Բիչլէյօ նակէահան տուրարադ , —մատամ Շեվրէօզըն , զաթը հաշմէթմէապէրինէ հիւրմէթէն , կէչէնտէ վէրմիշ օլտուղու պալօ բէք կիւզել , վէ բէք մութանէթան խոխ տէյի՞լ մի , վագաա մատամ Շեվրէօզ մելէքէ կիւպի հէմնա օլտուղու հալտէ , չէյթան կիպիտէ ադըԱը , քիւսթախ , վէ իսթիհլալճու պիը գաոըն տըր ։

—Ֆագաթ չիմտի պունըն նէ՞ մինասիպէթի վար , պու սուալի պանա նի՞չին խոյօրսունուզ —տէյու օղտու դըրալ միւթէհայիւր օլարադ ։

—Զաթը հաշմէթմէապէրինէ խօշ կէօրիւնմէյէն պիը միւքեալէմէնին Թարզ ու էսասընը տէյիտիրմէք իչիւն , մէզքիւր պալօտա սօն տերէճէ մէհարէթի իլէ բադս իտէն պիը բադդասը ալդըձլատըղընըզը խաթըրլայօրսուն , մէզքիւր բադսըն մէզամաթը՝ սիզին թէէլլիֆքէրտէնիզ օլմադըլա բէք կիւզել խոխ , տօղրուսը հաշմէթլիւ էֆէնտիմ , սիզ զայէթ մահիր պիը մուսիդիչինաա օլտուղունուզ կիպի , գուլունըզ տախ բէք ատի պիը չաիրիմ , հաթտա հաշմէթլիւ դըրալիչա տախ , զաթը հաշմէթսիմաթլէրինէ իմթիխալ իթմէքտէ խոխ , ֆագաթ իհթիմալ քի , բադդասը մէզքիւրըն իպրաղ իթտիկի մէհարէթինտէն զիհատտէ , բադսըն մէգամ ու ահէնկինի ալդըձլամըշ օլսուն ։

—Ֆիլհագըզդա օլ լէթաֆէթլիւ բադդաս ադլ ու հուշումը ճէլզ իթմէքտէ խոխ ։

—Զաթը հաշմէթսիմաթլէրի , բադդասը մէրգումըն իամինի մատամ տը Շեվրէօզէ ատրմա՞տըլար մը ։

—Պէն , սիզին դատար հէը պիը չէյի պիլմէյէ մէբադլը տէյիլիմ միւսիւ գարտինալ , անը պիզիմ օն եէտի նէֆէր պէլալը տէլիֆանլըլարտան պիրինի զանն իթտիմ խոխ , ֆագաթ սիզ էլպէթտէ չիմտի անըն իամինի պէյան իտէճէքսինիզ տիր , տէյի՞լ մի ։

—Պէնտէնիզ , մէսէլուր օլան սիյմալէրին նիդապլէրինի այմագ ատէթիմ տէյիլ տիր , ֆագաթ սահիհէն օլ կէճէ դըրալիչա ճէնապլէրի , հայրէթտէն հայրէթէ տիւչար օլմադտա իտի , չիւնքի , մուամիլէյհա , մատամ տը Շեվրէօզին դօլթուղընա տաճանմըշ օլտուղը հալտէ , չիչէքլիքտէ կէղինմէք իչիւն սիզտէն թէպահիա իտէրէք , թէմամ եիրմի ատրմ դատար ալմըշ իտի , նէ վադըթ քի կէնճ , վէ չիրին պադչէպանըն պիրի մուամիլէյհայէ պիը էլի իլէ մէյվէլէրլէ տօլու պիը զէնպիլ , վէ տիկէրի իլէ տախ պիը տէմէտա չիչէք թագտիմ իթտի , դըրալիչա , չիչէք տէմէթինի ալտըղընտա , էլի

պաղչէպանէ տօղունմուշ օլուպ, մէրգումմ տախի մուսմաիլէ յհանըն գուլաղընա պիր գաչ սէօզ սէօյլէմիշ, մատմազել տը Վ.իլօգըլէրին պէնտէնիզէ իթմիշ օլտուղը հիքեայէյէ կէօրէ, օլ անտէ դըրալիչա պիր թէսաճիւպ ալամէթի իպրաղ իթմէքլէ, վէ գըզարըպ պօզարագ հէման մահալի մէզքիւրտէն չիթապլէ մուֆարէգաթ իթմիշ։

—Ֆագաթ նի՞չիւն մէզքիւր քիւսթախ հէրիֆին ճէզայի սէպասընը վիրմէք իչիւն թէվգըֆ իթմէլէրինի էմր իթմէմիշ —տէտի գըրալ թէէսսիրլի պիր սէտայըլա։

—Շիւպհէսիզ զաթը հաշմէթմէապլէրի տախի օլ նիյէթտէ իտիլէը, ֆագաթ չի չարէ քի հէման պիր տագըդա զարֆընտա պաղճէպան նապէտիտ օլմուշ, վէ պիր ազ սօնրա տախի մատամ Աննա (դըրալիչա) պիր պիւյիւճինին սաքին օլտուղու մաղասը գաբուսը էօնիւնտէ պուլունմագտա իտի, հաշմէթլու էֆէնտիմ, ինատէ պուլունմագտա իտի, հաշմէթլու էֆէնտիմ, ինանըզ քի, պու մահիր պիւյիւճի՝ մուսմանլէ յհանըն էլէնի քէնտի էլլէրի էչինէ ալարագ, ավուճը տէրուննինտէ պուլունան չըզկըլարտան խոթխոթաճաթէ գալգըշուպ, էօյլէ հարիգ իւլ ատէ չէյլէր սէօյլէմիշ քի, դըրալիչա սօն տէրէճէ միւթէէսսիրէ օլուպ, վէ ևիւրէյի օյնատըղընտան՝ ազ գալսըն քի պայըլաճագմըշ, օլ վագըթ մատմազել Ցօթֆօր միւշարիւէ յհայը գուճագլամըշ, վէ մատամ Շէվրէօզ տախի պիւյիճէյէ, չէքիլիպ կիթմէսինի իչարէթ իթմիշ։

—Թատճիւպէ չաեան հալ —տէյու մըրըլտանտը օն իւչիւնճիւ Լույի քէմալի մահզունկյէթլէ, վէ հէման մաքինավարի պիր հալ իլէ ևիւրիւմէյէ պաշլատը։

—Ֆագաթ տօղրույը սէօյլէմէք իչիւն, Մօղոլ էլպիսէսի լաչիս օլան օլ թաճար խանը, մէճլիսէ պաշդա պիր ըէֆիագ վիրմէքտէ էտի։

—Է՛հ, հէյլէ քի պունատա տախի պիր սըր վար տէյու իտտատա խոհմէզսինիզ ա, —տէտի գըրալ միւսթէֆսար իւլ պալ օլարագ, —չիւնքի օլ Շարդ կպէյլէրինէ, վէ խանլարընը Թագլիտ իտէնլէրի, պիզզաթ պէն քէնտիմ, Ֆըրանսա գըրալկյէթի խանէտանընա մէնսուպ օլան բըրէնալէրտէն ինթիխապ իթմիշ իտիմ քի, ճիւմլէսինտէ հադդըմտա լազըմ կէլէն հիւրմէթ ու ուպուտկյէթտէ դուսուր իթմէտիլէը, սիզէ մէրգումանընն իսիմլէրինի տախի պէյան իտէպիլիրիմ, ևանի, տը Լօրէն, տը Բօհան, տը Շապօ, տը Պուկյէօն, վէ տը լա Թըրէմույլ նամ էֆէնտիլէրտէն իպարէթ իտիլէը։

—Ֆագաթ հաշմէթլու էֆէնտիմ, Մօղոլ խանընըն Թագլիտինի քիմէ իհալէ իթմիշ օլտուղընըզը սուալ իթմէքլիկիմի միւսաատէ օլունապիլի՞ր մի։

—Ֆիմէ իհալէ իթտիկիմի, սիզ տախի պէնիմ գաատար բանա պիլմէքտէսինիզ —տէյու ճէվապ վէրտի գըրալ, գարտինալըն Թէմքինլի սուրէթի իւզէրինէ կիւլէրէք, —մարքի Լուցինին մախսուսինին գաթիլի, վէ միւսիւ Շէվրէօզին քիւչիւք պիրատէրի օլան Շըվալկյէ տը կիզէ իհալէ իթմիշտիմ, տօղրուսը օլ ճէվապ հէր իլէ միւղյէհն Թաթար էլպիսէսի անէ բէք ալա եադըշմըշ ըտը, մէրգում մուզաֆէրկյէթլէ մէճլիսէ կիրուպ, օլ գատար կիւղել բագս իթտի, վէ գըրալիչայէ օլ տէրէճէ նիւվազիչքեարանէ ըղհարը հիւրմէթ իթտիքի, էմնայի Թատմոտ, եիւղէրինի աչմալէրինի էմր իթտիկիմտէ, մէրգում՝ իչպու մուվաֆֆագըյէթի իչիւն խասսէթէն Թէպրիք իթտիմ խտի։

—Միւսիւ տը կիզին, զաթը հաշմէթ սիմաթլերի թահսին ու Թէպրիքճաթընա չաեան օլմագլըզա գաթան հադդը եօգ խտի, —տէյու ճէվապ վէրտի Բիչլէօ պարիտա պիր Թավր իլէ, —մէրգում սիզի ալտաթըյօր իտի, զիրա Թաթար խանը էլպիսէսի իլէ բագս, վէ գըրալիչայէ իպրաղը հիւրմէթ ու ուպուտկյէթ իտէն քիմսէ քէնտի օլմայուպ, իլլա պիր պաշդասը խտի։

Գարտինալըն պու սէօզիւնտէն, օն իւչիւնճիւ Լույի

պաշտան այաշա գաատար թիթրէ յէրէք,

—Իսպա՛թ, իսպա՛թ, տէտիկինիզ սէօզիւն իսպաթընը իսթէրիմ միւսիւ գարտինալ, —տէտի —տէհչէթլիւ սուրէթատէ ախզը լինթիզամ իտէճէյիմ տիր· իմոի սէօյլէ պագալըմ, միւսիւ տը կիզին ըէֆագաթըյլա պէօյլէ սագալըմա կիւլէն օլ քիւսթախ հէրիֆ քի՞մ օլույօր։

—Անըլզատէնին պիրի իտի քի, պու խըտմէթէ պէտէլ իւճրէթ օլարագ միւսիւ տը կիզէ իւչ պին ատէթ քիսթէօլ սայմըշ իտի, պէնտէնիզ պու մնալիւմնաթը, մատմազէլ տը Լէյանգուրատան ախզ լիթտիմ, միւսիւ տը կիզին ահուպպասընտան պուլունան Վիգօնթ Գանտիյլի մէրսուման, մէրգուման էալընըզ էնայի թաատոէ օլ դըլըզա կիրտիկինի, եանի պէօյիւք թաթար խանը օլ տուղընը հիքմայէ լիթմիշ տիր· նասըլքի զաթը հաշմէթմէապէլերինինէ տախի բանա մնալիւմ տիր, միւսիւ տը կիզ դըճագ պիր գումարպազ օլուպ, վէ օլ հաֆթա իչի բաար կիթմէտիյինատէն, կիճէլէյին Բէօն Նէօֆ իւզէրինատէ խըրսըզլըդ լիթմէք նիյէթինատէ պուլունմուշ խէտէ, մէրգուման պու զահմէթի պէյհուտէ օլմուշ տը· չինքի եազ մէվսիմինատէ չէհրին ահալիսինատէն էօյլէ ուզուն սէթրէ կիյէն միւսիւլէր բէք ազ պուլունուբ, վէ հելէ մէրգումանըն քիսէլէրինէ կէլինճէ, եէնի վէրկիլէր սէպէպի իլէ կէրէյի կիպի խաֆիֆ օլաճաղը տէրքաար տը· իմոի միւսիւ տը կիզ, քէնտույէ լայըգ օլապիլէճէք էավապըն Թէտարիքի խուսուսընտա նէ եապաճաղընը շաշըրմըշ դալմըշ իքէն, մէգքիւր եապանճը ասըլզատէ իւչ պին բիսթօլը հավի պիր քիսէ, վէ ճիւմլէմիզին կէօղլերիմիզի գամաշորըան օլ միւճէվհէթաթը մէրգուման թագտիմ իտինճէ, արթըգ միւսիւ տը կիզին, մէրգումընն Թէքլիֆինի դապուլ իտուպ լիթմէյէճէյի բէք գօլայ քէշֆ օլունապիլիր։

—Օլ ասըլզատէնին իտինի էլալէթատէ միւսիւ տը

կիզտէն անըլայաճաղըմ տըր, հաթտա լաղըմ կէլտիյի հալտէ, մէրգուման իսթինթագիտէճէյիմ տիր, —տէտի օն իւչինճի Լույի սօն տէրէճէ պիր հիտէթ իլէ։

—Պու մէշհուր պալօտա վուգու պուլան չաճանը Թէաճիւպ հատիսէ, եալընըզ պու գաատար տէյիլ տիր, —տէյու տէվամ լիթտի Բիշլէօ —պիր պէշինճի ֆասլը տատա վար։

—Թէէլիֆքէրատէնիզ օլան՝ Միրամի նամ Թրաճէտեանընզ կիտի, —տէտի գըրրալ կիւլէրէք, զիրա միշաբիլէյհ ֆըքրատաթընա տիւշիւրտիւքճէ, գարտինալըն Թապիաթը չիրիյէսինի իսթիհզա լիթմէքլէ քէյֆիյէնիր իտի։

Գարտինալ, քէնտի միւէլլիֆլիք սըֆաթընըն պու սուրէթլէ Թիրի իսթիհզայէ սիրէր օլմասընտան ֆէնա հալտէ տիլիյը օլուպ՝ տուտաղընը ըսրրար, ֆագաթ սէրա չէհրէսինի, վէ սէրքէշանէ Թավրընը Թէպտիլ լիթմէյէրէք,

—Իլա՞հի, հաշմէթլիւ էֆէնտիմ, —տէյու ճէվապ վէրտի, —գուլունընզըն գուվվէյի Թատավվուրատաթը օլ գաատար ֆագիր, վէ գասիր տիր քի, էօյլէ պիր մէնզարէյի ճաճպէյի նագշ ու պէյան լիթմէյէ գաթան միւգԹէտիր օլամայաճաղըմ տըր։

—Պույուրու՛ն, սիզի տինլէմէքտաէյիմ —տէտի օն իւչինճի Լութուվիկ, պիր հիսսէյաթը Թապիյէ իլէ տէրուննի տիլտէն միւԹէէսսիր օլարագ։

—Զաթը հաշմէթմէապէլերի, գըրրալիչանընն արապասընա պինմէյուպ՝ —տէյու իլավէ լիթտի Բիշլէօ քէսկինն վէ միւսթահզիճանէ պիր ատայըլա, —իլա լութֆէն արապանըզ տէրուննատէ գուլունըզա պիր նէր իհսան լիթտինիզ իտի։

—Նվվէթ, պէն սաաթ տէօրթ սուլարընտա կիլիթտիմ իտի, վէ գըրրալիչանընն տախի՝ պալօտա գալմագ-

լըղըմը Թէքլիճ Եթմէհինին խաթըրլայօրում։

—Ֆիլհադըգա պալօ, օղ ղէման խիթամ պուլտու, նէ վադըթ-քի խանլար, շահլար, վէ ալէլհուսուս պէօյիւք Մօնղօղ խանը, մէհլիհէն ղէվգ ու շէվգինի պէրաձէր կէօթիւրիւպ կէօղտէն նիհան օլտուլար։

—Ֆագաթ օղ տէհլինինիզ պէշինճի ֆասըլ դա՞նղըսը տըր, չարըդ սէօյլէյին, —տէյու սօրտու դըրալ, տէրուննէն հրսա Եթմէքտէ օլտուղու տէհչէթի կիղլէմէյէ չալըշարադ։

Գարտինալ տուրու վէրտի, վէ Թէնասիւպլի ուղուն գամէթինի տօղրուլտարադ, չու վէչհ իլէ ճէվապէ աղազ իյլէտի,

—Նէ վադըթ-քի դըրալիչա քէնտի արաձասընա տօղրու ուղանտը, օղ անտէ մատամ ատ Շէվրէօղէ պյրտ օլան ալամէթը ֆարիզայի համիլ, վէ էլհասէյի ըհտիյէ լապա օլան պիր խատէմի արաձանընն գաբուսընը աչտրգտան սօնրա, այագտա տուրմուշ խտի, գըրալիչա կէօրիւնտիւյիւնտէ՝ խատէմէ հէման տիլ չէօքտու, ֆագաթ հաշմէթիւ էֆէնտիմ, մէրգուտ, արաձանընն պաստահաղընը ալչալտտաճադ էրտէ, քէնտի չըղլադ էլինի ուղաթըպ ավուճընը ատըր։

—Ա՜հ, պու հալ չիտդէնէպ, մատամ ատ Շէվրէօղինն պիր նէձա-քէթի տիր —տէյու ըհրելէտի դըրալ, իչիտելիր իչհտիլմէդ պիր սէօյլէյին։

—Եա Թէնասիւֆէն, նա միւԹէէսիր օլտուղունտան, վէ նախօտ պիր զադըհթը ֆէվդէլատէ խպրադ Եթմէք խաթէտիյինտէն, —տէյու տէվամ Եթտի գարտինալ քէսկին պիր սէօյլէյին, —խատէմէ դըրալիչանընն այագընը էօյլէ պիր չիտէթլէ սրդ ըչտրըտը քի, մուտմահլէ յհա Թատճիւպ վէ տէհչէթ իյմա խտիր օլան պիր հայդըրըդ իլէ մէրգումընն նիւզհունէ պադը վէրտի, չէօյլէքի մէչալէլերինն ըչըղըյյա, մատամ ատ Լանուա դըրալիչանընն սիմատը սարադաղընը բայէլայն կէօրէպիլտի։

—Գըրալիչանընն մայէթինտէ զասըլԹանտէն քիմնէ եօղ մըյրտը, —տէյու հայդըրտը օն իւչհունճհու Լույի, տէհչէթիւ սուրէթտէ պէնղի ադատադ։

—Վադատա էֆէնտիմ գօչուպ կէլտիլէր, ֆագաթ մուտմահլէյհ զաթէն օղ անտէ մատամ տը վէրնէ իլէ պէրադաղը արաձասընա բադիպ օլմուշ ընը· ահ էֆէնտիմ, սիղէ չահանը հայրէթ պիր մէնղարէ վատ Եթմէքդիկէ մէկէր հադգըմ եօղ մըյրտը, էօյլէ պիր զարինպ մէնղարէ քի, ֆագհա նիւվհուս միւէյյիֆէրիհիզտէն, Թըրքիստան Լիբիհա, վէ նախօտ միւսիւ Կարնիյէ պիղէ Թատնի, վէ Թատվիր Եթմէյհ մուվաֆֆադ օլամայաճադլարտը։

—Պա՛ խատէմէ քի՞մ իտի, —տէյու սօրտու դըրալ, բիւր հիտէթ վէ Թէնէրէք պիր սէտայըլա։

—Զաթը հաչմէթմէտադլերինէ մալիւմ օլտուղու կիմպէ, Ըսրանիա գըրալիչէթի խանէտանը գանունը միւճհուպինճէ, գըրալիչայէ տօգունմադ զաթէլ միւսԹահհադ պիր ճինայէթ ատտ օլունուպ, վէլէվ տօգունան քիմնէ վիւքէլատէն մատուտ տախի օլսա, Եվնէ մէզքիւր ճէղատէն սալիմ օլամայաճադը տէրքիտար տըր, —տէտի Բիչլէօ, —իչԹէ հաչմէթիւ էֆէնտիմ, գըրալիչայէ տօգունմադա Թէճասիւր խտէն պու քիւսԹախ խատէմէ, լէյլէյի մէզդուրէտտ՝ հէմ պաղչէպան, հէմ պիւյիւճի, հէմ չէյԹան, վէ հէմտէ Մօղօլ խանը օլմուշ խտի։

—Եամի՛, խամի, պէն սիղէ մէրգումընն խամինի տօրմադ տայըմ, սէօյլէյին սէօյլէյին, էկէր զազապըմա հէտէֆ օլմանընզը խաթէմէզսէնիզ չարըդ սէօյլէյին —տէյու հայդըրտը օն իւչհունճհու Լույի, սիմատը պուրուշմուշ, կէօղէրի գան իլէ մէմլու, վէ ատէԹա պիր Եաբրադ կիսալ Թիր Թիր տիԹրէյէրէք։

Գըրալը միւչարիէյհ, գալպինի իզաճ խտէն էնատիչէ ու տէհչէթին Թէէսիրի իլէ պի Թատ ու Թուման օ-

լուպ, անճապ պիր տիվարէ տայանասլիլտի։

—Բէ՛ք ալա հաշմէթլու էֆէնտիմ, բէ՛ք ալա —տէ-տի գարտինալ, պիր հալի պէրուտէթ իլէ, —Մատամ տը Լանուա, գըրալիչանըն հուզուրընտա տիզ չէօքէն խատէմէնին չախսը իչինտէ, զաթը ֆէխամէթսիմաթ-լէրի, ասալէթլու տուդ տը Պըգինկհէմին կէղէնմիչ օլտուղունը էյիտէն ֆարգ խէպիլմիչ տիր։

—Եինէ մի օ, ահ տայիմա պու ատէմ··· —տէյու մըրըլտանտը գըրալ պի Թապ ու Թուվան, վէ զաիֆ բարմադլարընը ոաչլարը իչինտէ սըգըշըրարագ, —Պըգինկհէմ սարիգը նամուս, վէ խայըն պիր ատէմ տիր··· ֆագաթ գըրալիչա, հա՛յըր հա՛յըր անըն մէր-գումի իլէ հէմթէօմէթ օլտուղունա հիչ պիր տէլիլ հիչ պիր խապաթ եօգ տըր, չիւնքի գըրալիչա խալդըն Թա-նու սիթէվինտէն իհթիրագ խատր, վագտա Պըգինկհէմ, քէնտի հուզուրընտա ըզհարը տէրտի աչգ իթմէյէ Թէ-ճտսիւր խէպիլմիչ իսէտէ, ֆագաթ մուսահիբ յհա գա-Թտան պիր Թէպէսիւմ, վէ եախօտ անըն մէնֆտատըր-նը Թէէմին խատր պիր հարաքէթ իպրագ իթմէմիչ տիր։ էվվէթ հիչ պիր վագըթ մէրգումի իլէ Թէնք ու Թէնհա պուլունմամըշ տըր։ իմտի հալ պէօյլէ իքէն նալընըզ Պըգինկհէմ միւթէէհիմ տիր։

—Հաշմէթլու էֆէնտիմ —տէտի ըրգագաթսըզ գար-տինալ —զէվճէնիզին Թասվիրի, պէյազ վէ գըրմըզը Թիւյլէր իլէ միւզէյյէն, վէ գատիֆէտէն մամուլ պիր մինրապըն տէրունինտէ վազ օլունտուղու հալտէ, էլան ինկիլիԹէրըա սէֆարէթխանէսինտէ, խուսուսի պիր օ-տա տէրունինտէ պուլունմագտա տըր։

—Պըգինկհէմին, տէտիյինիզ Թասվիրի պիղգաթ գը-րալիչանըն էլինտէն գապուլ իթմիչ օլտուղունա տայըր իսպաթընըզ վա՞ր մը տըր —տէյու սորտու օն իւչիւն-չիւ Լուլի, հըրս իթմէքտտէ օլտուղու հագարաթը, զին-նինտէն տէֆ իթմէյէ չալըշարագ։

—Հաշմէթլու էֆէնտիմ, պիր սօն վագտա տահա վար տըր քի, պու խսէ չիւպհէլէրինիզի քեամիլէն սըհ-հէթէ Թէպտիլ խտէպիլիր —տէտի գարտինալ, ազիմ պիր խահիչ իլէ, մէրգումի պու սէօզ իլէ պէտտահա է-ֆէնտիսինէ սօն տարպէյի վուրմագ իսթէմիչ խտի, — էճտատը քիրամընըզըն միւթէմէքքին օլտուգլարը Լուվրը սերայընա, կետ պէ կետ պիր գօրթլագ կել-մէքտէ օլտուղունը էսկի պիր բիվայէթ Թատիգ իթ-մէքտէ տիր։

—Ադատէլի գատըն հագդընտա սէօյլէմէք իսթէ-յօրտունըզ, տէյի՛լ մի, —տէյու մըրըլտանտը էֆքէա-րը պաթըլէ իլէ մէէլուֆ օլան միւթէասսիպ գըրալ, է-լի իլէ սիմասընա խաչ նըշանը Թէրսիմ խտէրէք, —էվ-վէթ, սայքի պուննան պիր այ մուգատտէմ մէրգումէ գօրթլագը օրատտա կէօրմիւշլէր տիր քի, պու հալ իսէ պէօյլէք պիր պէտտախթըրըլա տէլալէթ խտէր, տօղ-բուսը միւսիւ գարտինալ, պունա մէմնասիլ ահվալ ու մէշհուտաթէ չիւպհէ իթմէքլիյէ հագդընըզ օլմամագ։

Գարտինալ, պու կիպի էվճամէ ինանմատըղընը իյ-մա խտէր պիր հալ իլէ, վէ Թահդիրամիզ սուբէթտէ կիւլէրէք,

—Պույուրտուղունուզ ճիտտի, վէ սահիհ օլտա խտի պիլէ, եինէ գուլունուզ ասլա գօրգմայաճագտըմ, մա-տէմքի բարագ օլմագլըզըմ հասէպի իլէ, ճինլէրի վէ չէյթանլարը հուզուրըմտան տէֆ ու Թէպեիտ իթմէք գուտրէթինէ մալիք պուլունմագտայըմ, ֆագաթ Պու-արօթէրին մուտավէնէթի իլէ Պըգինկհէմին օտա ուշա-ղը պուլունան Խաթրնա Օրէյլի նամ չախսը էլտէ խտէ-րէք, պու մատտէ հագդընտա քէսագ իթմիչ օլտուղում մալումաթը մէվտուգայը ղաթը հաշմէթմէասլէրինէ տրգ խտէյիմ, չէօյլէ քի···։

—Մէզգուրէ ագատէլի գատընըն, Պըգինկհէմ իլէ նէ միհնասիպէթի օլագիլիը —տէտի գըրալ, գարտի-նալըն սէօզիւնիւ գամ խտէրէք։

—Ա՛հ էֆէնտիմ, ասալէթլու Ինկիլիթերրա սէֆիրի ճէնտալլերի, մատամ ոը Շէվրէօզըն նասիհաթը իլէ դօրթլադ բօլընը իճրա իթմիշլեր տիր, էվվէթ, Պըդինկհէմ ագասատէլի գատընըն կիյմիշ օլտուղը պէյազ էլպիսէյի լապտա, վէ մէղլուբէյի թադլիտ խաերէք, զավիյէ տէրուննէնտէ պիր չարեէք սաաթ գատար գըբրալիչա իլէ հաբա հալընըզ գալտըլար խոխ։

—Հալընը՞զ մը —տէտի գըբրալ, թարիֆի զայրի գապիլ պիր հիսէթլու սէտայըլա։

—Էվվէթ, պիր չարնէքտէն սոնրա մուամէլէյ կիլթոխ, չիւնքի օլ անտէ զաթը հաշմէթսիմաթլերի, Սէն ժէրմէն Անգլէյ չիքտարկնահընա կիտուպ հաթմադ իչիւն, գըբրալիչանըն տայիրէսի գաբուսը էօնիւնտէն կէչմէքտէ խոխնիզ, վէ մատամ Շէվրէօզ խոխ, գըբրալիչա ճէնտալլերի օտասընա կիրէճէքսինիզ զանընըյըա հէման զավիյէյէ տօղրու գօչարադ,

—Գըբրալ կէլտի —տէյու պաղըրմըշ ըտը։

—Անընա հալընըզ գալմադ —տէյու թէքրարլատը ան իչիւնճիւ Լույի, իչտու տէհղէթֆէրմա պէյտանաթըն թէէսիրի իլէ չիհիճէքտէն վուրուլմուշ կիպի պիր հալէ տիւչար օլարադ,

Պատէհու դարտինալըն գօլունտան թուքարադ, վէ հիչ պիր սէօզ սէօյլէմէքսիզին քէմալի հիսէթ վէ չիթտալէ մերդումը սիւրիւյիւպ կէօթիւրտի, վէ թէմամ տէմիր բարմադը գաբունըն էօնիւնէ վասըլ օլտուղլարընտա, օլ զէման Բիլէօ քէլամէ ազաղ խոերէք,

—Հաչմէթլու էֆէնտիմ, —տէտի —էկէր տուրէնտիչիկիմ իճրա օլունմադա, նասըլքի կէլտիք էօյլէտէ պահճէտէն չըղըպ կիրէ կէլտիկիմիզ մահալէ կիտերիզ, Եանի հիչ պիր քիմսէտէն թանըլմադըզըն, գուլունըզ պէրայի ևհթիյաճ պիր չօգ թէտպիրլերը ելտէ ևթմիշիմ տիր, չէօյլէքի հէման Ամիյէնի թէյը իլէ կիրէ Մանթէնօպլըյա տէծնէրիզ, վէ պու հալ իլէ պիրլիմ պուրատա հաղըը պուլունտուղումուզ խուսուսընտա հիչ պիր քիմսէ չիւպհէյէ վարամազ։

Գըբրալ, բիւր հիտէթ օլտուղու հալտէ ևթհիսադ ևթտիյի տէհղէթլու սիւքիւթէ տէվամ խաերէք գարտինալըն սէօղլէրինէ ճէվապ վիրմէտի, միւչարիւէյհ օլ անտէ՝ հալընըզ պիր մատտէ իւզերինէ տիւչիւնմէքտէ խոխ, պու մատտէ պիչարէ գըբրալըն գալըկինէ ադիմ պիր սաամէ վէրիպ, ղիհնինէն տախի հագըզ գավուրույօր խոխ։

—Էֆէնտիլէր, բարօլայը —տէյու ոօրտու ուսթա կիյօմ դայէթ բէտտէն, մէրդումտ գօնթ Րօչֆօրտան ախղ ևթմիշ օլտուղու էմր ու թալիմաթա նօդթասը նօդթասընա ևթտաթ ևթմէքլէ գուլևպէսինտէ նէօվպէթ պէքլէմէքտաէ խոխ։

Րիչլէօ, հէման սաղ էլինէն իչարէթ բարմադընը տուտադլարը իւղերինէ դօյտուղունտա, տէրհալ գարու աչըլը վէրտի, վէ իբի սիւվարիլէր էչէրույէ տախիլ օլտուլար։

Պիր ան էվվէլ, գըբրալիչա մատամ Տանթրօթիչ ճէնտալլերի տախի պիր գաբօթա պիւրիւնմիւշ, վէ սիմասը գատիֆէտէն մանուլ պիր նիպտադ իլէ մէսթուր օլտուղու հալտէ, մատամաղէ Գաթէրինն Տանժէն իլէ պէրտադէր գօլգօլա, գօնտաղըն թաշ նէրտիւպանը օլան գարըրընտան պահճէյէ տօղրու ևնմէքտաէ խոխ։

Պու արա պահճէնէն թա օպիր ուճունտա, էնկէրէք աղաճլըզը թէմամիյէ օլունան մահալտէքի ուֆադ գարու այըլուպ, տիւգտը Պըդինկհէմ՝ մատէ յնճի Պերթէնէն մարիֆէթի իլէ պաղչէյէ տախիլ օլտու։

Բ.

Մատամ Տանթրօթիչ, պու թէհնա աղաճլըզըն տէրուննէնտէ հէման Պըդինկհէմ թէտատիւճ ևթտի։

Պըդինկհէմ, գըբրալիչայէ թէգարրուպ խաեր ևթմէզ

տէրհալ մուսմախլէ յհանըն տիղլէրինէ սարըլարագ , ֆիս-
թանընըն էթէյինի էօյլէ պիր խահիշ, վէ օլ տէրէճէ
չիտէթլի պիր թէէսսիւբ իլէ բուս իթմէյէ պաշլասաը
քի , գըրալիչա պիւթիւն պիւթիւնէ չաշըրսը գալսը ,
վէ մատմազէլ Տանժէն , նազիքեանէ պիր թավրըլա ,
հիւանէտար վէ ճիվանմէրտ ասըլզատէյէ խիթապէն ,

—Ֆագաթ էֆէնտիմ, քիմի՞ն հուզուրընտա պու-
լունտուղունըզը ունուտըյօրսունըզ —տէտի ։

—Կէօյտէն եէրէ նազիլէ , վէ ումումըն բէրէսթիչի-
նէ չաւան օլան պիր իլահէյէ գուլ վէ քէօլէ կիպի
սէճատ խոյօրում —տէյու ճէվապ վէրտի Պըգինկհէմ ։

—Լաքին միւսիւ տիւգ , Ֆըրանսատէ գըրալիչալար
հագգընտա պու մէսէլէի իթիխազ իթմէք ատէթտէն
տէյիլ տիր —տէտի կէնճ գըզ ։

—Է՛հ , մատմազէլ —տէյու ճէվապ վէրտի տիւգ
սապըրսըզլըգա , վէ աչգ ու սէվտա գըզըլճըմլարը սաչ-
մադտա օլան կէօզլէրինի , գըրալիչանըն ահուվանը տի-
տէկեանընտան այրըմայարագ , —պէնատէնիզ , ինկիլթէր-
րա տէվլէթի ֆէխիմէսի սէֆիրի օլտուղում հատէսի
իլէ , պիթթապի վէքալէթէն պիր սէրի էֆնարտար
թագտիմ իթմէքդատէյիմ, խոռի հայիզ օլտուղում պու
սրֆաթ իլէ , պէնատէնիզէ էմրլէր վիրմէյէ հալընըզ պիր
ղաթըն հագգը օլապիլիր քի , օլ տախի հաշմէթլիս
Ֆըրանսա գըրալիչասը հազրէթլէրի տիրլէր ։

Պատէհու միւշարիլէյհ , թազարրու վէ նէյապքիա-
րանէ պիր թավր իլէ գըրալիչանըն էլինի թուրթարագ ,

—Մատամ, —տէյու իլավէ իթտի , —թուրքիայի
չէշմի թէհասիւրիւմ մեգամընտա օլան խագիքայէլէրինէ
եիւղէր , վէ կէօղլէր սիւրէրէք՝ իշպու էվամիրի սէնի-
յէ յէ ինթիզար իթմէքդատէյիմ, վէ հէր նէ տախի օլսա՝
սիղէ իթտաթ խոէճէյիմի ահտ խոէրիմ, նէթէր քի
գուլունըզը , ղաթը հաշմէթսիմաթլէրինէ սէվմէմէքլիյէ
մահքիւմ պույուրմայատընըզ ։

Մատամ Տանթրօթիչ (գըրալիչա) , վալիհու հայրան
օլմաղըլա մուսմախլէյհէ ճէվապ վիրմէյէ ճէսարէթի էն
տէմէյուպ , պէյհուտէ եէրէ նիկեահընըզը հիտէթի վէ չի-
տէթ սիլահլարըյըլա թէսլիհ իթմէյէ սավաշըյօր խոի ։

—Ա՛հ , սիղին մուհապէթինիզ իչուն —տէյու տէ-
վամ իթտի Պըգինկհէմ, —հէր չէյէ թէչէգգիւս իտէ-
պիլիրիմ, հաթտա էօլմէյէ տախի պիլ իֆթիխար բաղը
օլուրում, վէ գուլունըզ իչուն սիղի սէվմէմէք Ֆալընըզ
օլ վագըթ գապիլ օլապիլիր , նէ վագըթ քի էօլիւմ
գուճաղընտա ճիսմիմ տօնար , վէ գալպիմ սինէմտէն
մուֆարէգաթ խոէր ։

Գըրալիչա , մատմազէլ Տանժէնին գօլունը թէրք
իթտի , վէ մերսուժ հէման պիր ազ կէրիլէյէրէք պիր
թարաֆա չէքիլի վիրտի ։

—Միլօ՛րտ , պէնի տինլէյինիզ —տէյու ճէվապ վէր-
տի գըրալիչա , ազիմ պիր թէէսսիւբ իլէ , —պու մու-
լագաթէ բազըյէ օլմամալը խոիմ, չիւնքի պու հալ ի-
լէ խոթթա էչլէմիչ օլտում, Ֆագաթ նէ եաբայըմ, մու-
դաֆէճէթ խոէպիլմէք էլիմտէն կէլմէտի , ղերա սիղին
հըսպայաթընըզ՝ պանա ըյպու ըյատէն արի , վէ խա-
լիսաճէ կէօրիւնմէքլէ , պէնճէ , չախսըմտա տէյիլ եա-
լընըզ պիր գըրալիչա , իլլա պիր գատըն սրֆաթընը
տաթի կէօրմէքտէ օլան պիրիճիք ղաթը մուղթարըզ ,
վէ ժիւքէտտեր իթմէք ազիմ պիր գըէապուզ , վէ ին-
սաֆըզլըզ օլաճաղընտան , էլպէթտէքի պու հալի թէճ-
վիզ իտէմէյէճէքտիմ, սիղի կէօրմէք՝ վէ տինլէմէք իս-
թէմէյիմին սէպէպի չու իտի քի , պիր ան էվվէլ պու
մէմալէքի թէրք իտէսինիզ· էվվէլ , հագգընտա հըսս
իթտայինիզ , վէ անտ ու չարթ իլէ թատսիզ իթմէքտէ
օլտուղունուզ օլ մուհապէթը մուգատտէսէ նատընա օ-
լարագ , սիղտէն էպէտի պիր մուֆարէգաթ թալեպ ,
վէ պու խուսուսատա եէքտիկէրիմիզ իլէ ատն պիր էլվէ-
տա իթմէքլիյիմիզի թէմէննի իտէրիմ ։

—Մաաամ, սիզև նէ տէրէճէ սէվմէքտէ օլտուղումը անլամայօրսունըզ, վէ պու տա թապիյի տիր, չինքի սիզ սէվմէզլինիզ —տէտի Պըդինկհէմ Թիթրէք պիր սէտայըլա, —էկէր դուլունըզը սէվմիշ օլայըրընըզ, հիչ այրըլըզ սէօղիւնիւ տիհանընըզա ալըրմըյըրընըզ, պիր միչ օլասընըզ քի պէնիմ սաատէթը հալիմ, պէյլիս եօզ հէր նէ շարթ իլէ օլուրսա օլսուն, միւճէրրէտ սիզին չալշաալը վէ չէրճիլի էօմրիւնիզ սայէսինտէ եաշամադ-լա հուսուլէ կէլէպիլիր, պիլմիշ օլասընըզ քի, սիզին օլ մուսիգիյէ մանէնա թաթը սէտանըզլա վիրճէյինիզ էմիրլէրի իչինէմէքլիյէ, պաաստըղընըզ եէրլէրտէ նազիք այագլարընըզըն գումմ իւզէրինտէ պըրագըլը նըշանլարա պագմադա, չաանը բէրէքէթիչ օլան վիճուտը բիւրսուտինիզի քէնտի իւզէրինտէ թաչըյուպտա: սըչրաեարագ մէսիրիկեահլէրէ կէօթիւրմէքլիք չէրէֆինէ նայիլ օլան օլ պահարեար աթընըզը թիմար իթմէյէկ, բէրիչան քեաքիւլէրինիզին բայիհայի անպէր սարասընը գօգմադա, ճանճէզա ֆիսթանընըզըն օլ թաթը խըչըլթըսընը տույմադըղա, վաթանընըզ օլան Ըսրանեա ճանիպինէ կիտէն պուլուԹլարա տըդդաթ, վէ թէմքին իլէ նիկեահ իթայինիզի կէօրէպիլմէք իչին պիլ իֆթիեիսար ֆէտայի ճան իթմէքլիյէ ամադէչիւն պիլ իֆթիեիսար ֆէտայի ճան իթմէքլիյէ ամադէյիմ: վէլհասըլ սիզին վարըզընըզըա եաշամադ իւմիտի՝ գուլունուղա էօյլէ պիր ղապթէ վիրմէքտէ տիր քի, սիզի էյլէնտիրճի մուգալլիտլէրէ, վէ գուշպազ լարընըզա, վէ հաթտա մայէթինիզտէ պուլունան էն ատի պիր խատէմէնէն պիլէ հալ ու վազիյէթինէ հաատէ

թէբսինիզ, հաթտա գըբմըզը լիպասը, վէ բարաղ կի-
բուհընտան պիր աղեաբ, տէյի՞ լ մի, —ա՛հ մատամ,
մէրդումըն պանա իղնար իտէճէյի հալտէն բէք ալա
մալիմաթ վար, զիբա պու խուսուստա պաղը քէսմի
իհտապարաթ ալտըմըտը, կիւյա Ֆրանսանըն հէվասը,
Թայմըզըն բուտը հավասընտան զիեատէ սըհհէթը պէ-
տէնկէմի իհտալ իտէճէյինի, էլ ալթընտան պէնտէնի-
զէ տույուրտը, ֆագաթ գուլունուզ պու բումուզաթը
անլամագ իստէմէյիպ ասլա էէրիմտէն զըմզըլտամտաբմ։

—Միլո՛թ, սիզ սէֆիբլիկ սըֆաթընըզա կիւվէն-
մէքտէսինիզ տէյի՞լ մի, —տէտի գըբալիչա, —ֆա-
գաթ էյի պիր չէյ իթմէյօբսունըզ, չինքի սէֆարէթ
սըֆաթընա հիւրմէթ իտէպիլըբլէր լաքին . . .

—Լաքին քիւսթախ աչըգբտա պիր տուղաղա տիւ-
չիւրիւպ պօղապիլիբլէր, էօյլէ տէյի՞լ մի, նասըլքի պէն-
տէնիզտէն բէք աղ սուչը օլան ՍԷՆ ՄԷկրէն, վէ մի-
սիւ Ցանպուազէ եաբտըբլար իտի, ֆագաթ գարտինալ
պու ճիւզվի ֆարգը բէք ալա անլամըշ տըր, վէ գու-
լունըզըն տախի պէօյլէ ինանմագ լըզըմա իքի սէպէպ-
լէրիմ վար տըր։

—Օլմայաքի չիմփանզէն սիզէ պիր տուղաղ դուրմուշ
օլսուն, —տէտի Ցանթրօփիչ տիւչտըր էնտիչէ օլուպ։

—Մատամ, նէգտը ալինիզտէ պուլունմագ իչինն
գուլունուզա իհսան գըլընան տադըդալէր օլ գատար
գըյմէթտար, վէ օլ տէրէճէ կիբանպահա տըրըտըր քի,
ուսթա կոնէնին (գարտինալըն) պանա գուրմուշ օլ-
տուղու տատի, վէ կիւմէյէ չահան տուղադտըրընը վասֆ
իթմէքլէ թաղնիսի էվգաթ իթտիյիմէ տէյմէզ, վէ իչ-
թէ նասըլքի կէօբիւյօբսունըզ, գանըմըն պիր տատլա-
սընը, վէ պաչըմըն պիր թէլ սաչընը պիլէ ֆէտա իթ-
մէքսիզին, մէրդումըն տուղադտըրընտան կէչիպ թա
եանընըզա գատար կէլէպիլտիմ։

—Պունըտըր՝ թէֆէէրրուաթըա պիլմէք իսթէբիմ, —
տէտի գըբալիչա։

—Բէք ալա մատամ, եալընըզ ֆիսթանընըզըն պիր
էթէյինի օլսուն կէօբէպիլմէք իւմիւտի իլէ, իքի տէ-
ֆա սանտալէը կիպի թէպտիլ գըյաֆէթ, պահճէնիզին
պէյնա տօղրու սանտալըմ իլէ Սօմ նէհրի տուլարը
իւզէրինէ սէրսէրի տօլանտըմ, ֆագաթ նակեահան չի-
տէթլիւ պիր սատմէտէն սարսըլարագ տույա տիւշտիւմ,
չինքի տիկէր պիր սանտալ՝ պէնիմքինէ չարբմագ-
տէվիբմիչ իտի, տույըն իւզէրինէ չըգտըզմտա, մէզ-
քիւբ սանտալըն տէրտունինտէ պուլունան թադլիտ պա-
լըգճըլար, կիւյա պէնտէնիզի գուրթարմագ միւլահէ-
սէսի իլէ, էլէրինտէքի տօբալարըյլա գաֆամը բար-
չալամայա սավաչտըգլարընը կէօրտիւմ, ֆագաթ ատէ-
թա պալըգ կիպի եիւզմէք պիլտիյիմտէն, օլապիլտիյի
գատար մէրդումանտէն թէպահտա իտէրէք, հէման
պու թարիգ իլէ խէլաս օլապիլտիմ։

—Ա՛հ, քէնտինիզի պու կիպի ադիմ պիր թէհլիքէ-
յէ իլգա իթտիյինիզ պէնի՞մ իչիւն մի տիր, —տէտի
գըբալիչա կէօզլէրի բարլայարագ։

—Սիզի իչիւն տիր մատամ, —տէյտ իլավէ իթտի
Պըդինիհէմ, գըբալիչանըն նազիք էլի իւզէրինէ պիր
բուտ հէքք իտէրէք, —էվվէ՛թ, սիզի իչիւն իտի քի,
իքինճի կիւնիւ թէքբար Սօմ նէհրի գըյըլարընը տօ-
լանտըմ։

—Քիւսթա՛խ, —տէյտ մըրրլտանտը Ցանթրօփիչ։

—Օլ ագշամ հավա զայէթ միւթատիլ, վէ լաթէֆ
օլմաղրլա —տէյտ տէվամ իթտի Պըդինհէմ, —քուչի
ասիւմանը թէղելին իտէն եըլարըզլար, մուհաֆըզ մէչէ-
յիմին խէնատէյի մուհապէթ էյմա իտէր օլան կէօզլէրի
կիպի չուլէ ֆէշան իտի։ Սօմ նէհրի իւզէրինտէ պէնիմ-
քինտէն մատէ հիչ պիր սանտալ պուլունմայուպ, տայ-
քի եարա եալընըզ իտիմ, պահչէնիզէ եադլաշտըգճա,
գալըպմ պիր մէսրուբիյէթը ադիմէ իլէ մալամալ օլուր
իտի։ քիմսէտէն կէօրինմէքսիզին պիր աղաճըն արգա-

սընտա կիղլէնիպտէ հայաթպախչ սէտանըղը իչէթմէք, վէ եախօտ բուխսաըը բիւր էնվարընըղը կէօրմէք սաա-տէթինէ նայիլ օլապիլէճէյիմ իւմիտի իլէ բէրվէրտէ օլմադտա իքէն, թամամ սանտալ գըյըմա չարըար չարբամազ, ալթ թահտալէրի գապուրկալարընտան աչը-լուպ իքիյէ պէօլիւնտիւլէը, միւսիւ գարտինալ՝ պու հալ իլէ (Ակրիբրինէն) հիքեայէսինի նօգթասը նօգթա-սընա նէֆսիմտէ իճրա էթմէք իսթէմիշ իտի։

—Տէհչէթլիւ հալ, տէտի գըրալիչա, —նէ՞ տէրէճէ ալչապուղը։

—Ֆագաթ, հայըը մատամ, —տէտի Պըգինկհէմ, —պու հալ էսկի Բօմա իմբէրաթօրլարընըն էթիխազ իտէկէլտիքլէրի պիր մատտէյի սիեասիյէ տիր քի, պի-զիմ միւսիւ գարտինալըն՝ քէնտի ադիդ թարիխինէ միւքէմմէլ սուրէթտէ այինա օլտուղու, իչպու վագաա-տէն իսպաթ օլունապիլիը։

Մատամ Տանթօթիչ, պու ասըլզատէ լօրտընը՝ քէնտի հըսսիյաթը քիւթախանէսի սէպէպլի իլէ, էթրաֆը-ընէ տախի լաթիֆ թարղըյըլա կյրատը մէգալ էթտիյինէ կէօրիւպ, քէմալի հայրէթ իլէ մուամալէյհին սիմասընա պագարադ,

—Ֆագաթ պու տէֆա նա՞սըլ դուրթուլապիլտի-նիզ, —տէտի։

—Մատա՛մ, —տէյու ճէվապ վէրտի տիւդ, —էյ-թիրաֆ իտէրիմ քի, էն էվվէլ վիճդուտիմին չիտէթլէ թաշլարա չարբըլմասընտան պիր արա քէնտիմի զայպ իտէր՞տէրէճէտէ պիհուշ օլտուս. պատէհու ադլըմ պա-չըմա կէլտիկինտէ՝ պահճէյէ թէդարրուպ էթմէք իս-թէտիմ իսէտէ, աղաճլըղընն տէրուննինտէ դըլըճ բարըլ-թըլարը, վէ մէչալէլէր ըշըդլարը կէօրտիւյիւմտէ, պու նէյէթտէն վազ կէչմէյէ մէճպուր օլտուս, չիւնքի գար-տինալ պէրայի էհթիյաթ հէր չէյի էվվէլտէն հազըր-

լամըշ իտի։ Նէ հալ իսէ գարայա չըգապիլմէք իչիւն էն նագընըմտա պուլունան մահալ, աղաճատան մամուլ ղայէթ էսկի պիր քէօրիւ իլէ չէհիրէ պիթիչէն պիր ատաճըգ իտի քի, մէղքիւր ատայա վասըլ օլապիլմէք իչիւն ինանըլմայաճադ սուրէթտէ ճահտ ու իգտամ էթմէքլիյիմ լազըմ կէլտի, թէքմիլ աղալէրիմ խիւրտ ու խաչը օլուպ, վէ սօն տէրէճէ եօրղուն օլտուղումա նախ-պէթէն, պալըդճը էլպիսէսի իլէ թէպտիլ գըյաֆէթ էթմիշ օլտուղում հալտէ, չայէտ պէնի կէօրիւրլէր խէվ-ֆիլ իլէ, մէղքիւր ատատա գալմայը թէճվիզ էթմէտիմ, պու սէպէպլէ քէօրիւյի կէչմէք քտէ իքէն, նասըլսա հէ-րիֆին պիրի չիթապլէ ևանըմտան կէչմէք միւլապէսէ-սի իլէ, օլ տէրէճէ պիր չիտէթլէ պանա չարըը վէրտի քի, հէմման պու տարպէյէ մուդավէմէթ իտէմէյուպ, տիղ իւսթի ևէրէ գաբանաճադտըմ, հէլէ քի ադլ ու հուշումը ղայպ էթմէյէրէք, տէրհալ մէրգումա սարը-լը վէրտիմ, վէ իքիմիղ պիրլիքտէ չիւրիւմիւշ թահտա-լարըն իւղէրինէ տիւշտիւք իսէտէ, ասլա սէտա չը-գարմատըգ, վէլհասըլ պիրի պիրլմիղէ սարըլմըշ օլարադ, իքի եըլանլար միսիլլու եէքտիկէրիմիղլէ պիր միւտէթ տէօյիւշիւպ պօղուշտուք, պէնտէնիզ՝ սօն տէրէճէ պի թապ ու թուվան օլմամըշա, էկէր օլ անտէ հագդը-նըզտա տիւշիւնմիւշ օլմասա իտիմ, չիւպհէ եօգ քի մաղլուպ օլաճադտըմ, ֆագաթ նուր ճէմալինիղ կէօզ-լէրիմին էօնիւնէ կէլիպ, վէ սիզտէն իսթիմտատա իթ-մէքլէ քէնտի քէնտիմէ «ա՛հ միւմքիւն տէյիլ քի ճան-բարէմի պիր տահա կէօրմէքսիզին, վէ անըն լալի շէ-քէրպարընտան թաթը պիր քելամ իչէթմէքսիզին էօ-լէյիմ» տէտիքճէ, նէնիտէն քէսպը գուվվէթ իթմէք-տէ օլտուղըմը հըսս իտէր իտիմ, օլ անտէ բաքիպտիմ տույա տիւշմէմէք իչիւն, պօղաղընտան ասըլը օլան սու-րէթինիղին ղէնճէրինի սըղը սըղըյա թուվվատտա ի-քէն, նասըլսա ղէնճէր տիր դօրտը, վէ մէրգում սէֆիլ

հեբրիֆ սէօյիւպ սայարագ նէհբրին տէրուհինէ տիւշիւ վէբտի։

—Վէ տիւչար օլտուղընըզ պուհնճա պէլալէբրին թէքմիլ սէբի սէպէպլի պէհն իմ, տէյի՛ր մի —տէտի դըբալիչա պօղընտուգ պիր սէտայըլա— նի՞չհուն պու մէմալիքտէ գալմայա խտտաա խոյօրտունուղ, էօյլէ պիր միւքտէ քի, հեր քէս սիզէ տիւշմէհն տիր, վէ պէհն իսէ անլէբրին չէբրինտէհն սիզի մուհաֆազա խաէճէք գուտուրէմա էհնտիչէ իլէ, վէ մուղթաբրպ պիր հալ իչինտէ եաչամագ ըզղընա մահքիւմ ըթմէքտէսինիզ, զիբա կիճէ կիհնտիւզ սիզի պէլալէբտհն վէ գաղալէբտհն սալիմ պուրյուրմասը իչհուն ճէհնաղը Հադգա նէյագ ըթմէքըլէ էվգաթհկիւզար օլտուղտում կիպի, պու մուհասպպէթը չէտիտհնհն մէվթինիզէ սէպէպ օլտուղու խասպէրի բիւր քէտէրինի իչհթմէմէք իչհուն, տայիմ իւլ էվգաթ զարու նիզար օլմագտա, վէ գալզիմ թէթրէմէքտէսիր, ահ միլօ՛րտ նէչի՞ն պու մէմալիքի թէրք ըթմէք իսթէմէյօրտունըզ։

—Անըն իչհուն քի մատամ, սիզի ճանըմնան զիյատէ սէվէբիմ, —տէտի տիւգ սուզիչհի պիր սէտայըլա, —վիրա սիզին կէօզլէրինիզ էօնիւնտէ օղրաչուպ սավաշմագ պէհնիմ իչհուն ապիմ պիր իգպալ տըր, ա՛հ էկէր սիզին միւլահազաթընըզ դուլունուղ. Հադգընտա հասը խոյմիչ օլտա, էկէր գալզինիզ պանա գարշու սէտտուպէհնտ օլունմամըշ իսէ, օղ զէման պէհնիմ իչհուն [տայիմա թէհլիքէլէրտէ պուլունմագ, վէ հաթտա սէմէհնտէր տէհնիզէն հայվան կիպի, միւթէմատի պէյա աթէչհն իչհնտէ եաչամագ հիպի պիր սատատէթը ապիմէ օլմագ։

—Ֆագաթ միլօ՛րտ, էկէր Ինկիլթէրրատտա օլտընըզ պուրատտա կէչհրոխզինինզ մէլանէթի վէ խաթտարէնկիզ թէհլիքէլէրտէն արի վէ պէրի օլուրտունուղ, սիզ՝ քէնտի վաթանընըզտա ազատէ սէր, գուտրէթլիս՝ վէ պէր հիւքիւմտարը բիւր իգթիտարըն նազըրսը, վէ սէվկիւլհսի օլուպ, պէր էլհնիզտէ դըբալհչէթ խազինէլէրինհն անահթարը, վէ օպէր էլհնիզտէ սէյֆի հիւքիւմտարի օլարագ, վէ պիւթիւն ասըլզատէկեան կիրուհընըն հիւսնի իպրէթի օլմանըզըլա, զէրրէ գատար զապթէ վէ արզու խաէճէք հիչ պիր չէյհնիզ օլամագ, էվվէ՛լթ, սիզ օրատտա ճէհնապը հագգըն հիչ պիր քիմսէյէ իհսան իթմէմիչ օլտուղու չաչատը, մէսուտ, վէ պախթիյար պիր էօմիւր կէչէրէպլիլէրսհնիզ։

—Մատա՛մ, գուլունուղ Ինկիլթէրրատտէ օլսայոըմ էօլիւրիհիմ —տէտի Պըդհնիկհէմ եիւրէքլէր բարեէ յիճի պիր հալ իլէ։

—Էօլի՞ւրմիս խոհնիզ, —տէտի դըբալհչա տիթրէյէրէք։

—Էվվէլթ, —տէյտու տէվամ իթտի լօրտ, մահզուն պիր սիմա իլէ, —վագտա գուլունըզ զէհիրտէն, վէ պըչագտան խէվֆ իթմէմ, չհունքի զըբիս իլէ բաղճհր՝ անէլէրին վիրէճէքլէրի զարարը մահվ իտէպհլիր, ֆագթ հնտան եալընըզ զէհր վէ պըչագտան էօլմէզ, պուհյուրտուղընուղ օլ խէյալի մէսրուրհյէթ իչհնտէ, մահվը միւմքհնտիզ օլան պիր եատիկեար, տայիմա գալպամի իհսանա խտէճէք, սիզի գաթան ունութմայագաղըմ, հադգընըզտա հըսս իթտիյիմ մուհասպէթ պիլա սէմէրէ, վէ պիլա բհզագպէթ գալարագ, պու հալ պիտթէտրիճ էօմրիւմիս աչընտըրրագագ տըր, վէ պունտան գաթհնագար սիզտէն այրը գալտըղըմտա՝ պու էօմրիւն պանա նէ՞ ֆայիտէսի օլապիլէճէք տիր, նէ՞մէ եարագաճագ օլ խագհնէլէր քի, գուլունըզը էֆէնտիմէ թէգարրուպ իթմէյէ միւգթէտիր օլամայագաղլար, պու դըլըճըն պանա նէ՞ լուղումը օլապիլիր, մատէմքի անը սիզհն լէյհնիզտէ, վէ տիւշմէնլէրհնիզ աչէյհնտէ խաթիմալ խտէմէզ օլուրում, նա՞սըլ մատամ, նէ՞ զանն խ-

տէյօբսունըզ, պու ճայի էլէմպախշատէ սիղին մահպուս, մուղթաբըզ, վէ մուհադդար օլտուղունըզը պիլտիյիմ հալտէ, գուլտունուղ նի՞ճէ մէսուտ, վէ մէճիուն օլտուբուսմ, նէ՞ կիպի բահաթ պուլապիլիբիմ, ահ սիղի պու քէտէրնաք սէրայըն իչինտէ մէլուլ ու մահզունն պըբաղըպտա նա՞սըլ մահզուղ օլապիլիբիմ, օլ սէրայտէ քի, անըն հէր թէչրիֆաթը պիր բաբաղըն թահքիրամիզ ըէյի, վէ միւվէպիս քէյֆի միւճիւպինճէ իճրա օլտունմագտա տըր. էվվէլ, էյլէ պիր բաբաղ քի, քէնտու աղրաղը նէֆսանիյէսինի, ադլ ու խորադտէն պի պէհրէ օլան դէվճինիղին գալպինէ թէէսիր իթտիրմէքտէն պաշգա հիչ պիր մէհարէթի կօդ տըր, վէ պէն, պէնքի պիւթիւն տիւնեատէ պուլտունան դըրալըդըլըր սիղին այաղընըզ էօնիւնտէ կէօրմէյի խաթէրիմ, էվվէ՛լ պէն, զանն ալինիղճէ՝ պու դիյդուարէթ դուլտունուղ, էլիսի օլ մաղրուր գարտինալըն ումուզունա վազ իտէրէք, եիւղիւն գօյու եէրլէրտէ սիւրիւնէն հաշարաթը մազսուտթէ միսիլտու, քէնտի դըրալիչասը էօնիւնտէ սիւրիւնտիւրմէյէ միւդթէտիդ օլամայօրում, ահ մատա՛մ, պունլար սաատէթ տէյիլ տիրլէր, գուլտունուղ իչիւն միւմքիւն օլապիլէճէք սաատէթ եալընըզ պիր թանէ տիր։

Պըդինկհէմ, պու սօն քէլամըլըր սէօյլէտիկինտէ, սէտասը թարիֆի նագապիլ օլաճագ մէրթէպէտէ տիլսուղ պիր հալ քէսպ էթմիչ իտի։

—Ֆագաթ միլո՛րա, էկէր օլ տէտիկինիղ սաատէթ պիր ճինայէթ օլուրսա, —տէյու ճէվապ վէրտի գըրալիչա, պաշտան այաղա գատար տիթրէյէրէք։

—Ճինայէ՞թ մի, —տէտի Պըդինկհէմ պիր նէվի խաթիղա, վէ պիր հալի նախօշնուտի իլէ, —ճինայէ՞թ մի ատտ օլունաճագտը սէվմէք օլ ատէմի քի, սիղին պիհէմթա կիւղէլիկինիզտէն, ուլու վէ ըզդաթ լուդալինիղտէն թէսիսիր օլունարագ, հուզուրսունըզտա

ըզհարը տէրտի մուհապէթ իթմէյէ ճէսարէթի իտէճէք գատար թէճէննիւն իթմիչ տիր, օլ ատէմ քի, պիր թէպէսիւմիւնիւզէ պէտէ՝ մալիք օլտուղու հիւքիւմէթինի վիրճէք իտի, պիր չէֆգաթամիղ նիկահէ պէտէ՝ ապա ու ճէտտինին նամ ու չանլէրինի, պիր քէլիմէյէ, վէ պիր եիւրէք սատմէսինէ պէտէ, նամուսընը ֆէտա իտէճէք իտի, օլ ատէմ քի, սիղի իլք տէֆա կէօրիւչինտէ, ուղրունուղա ճանընը իհտա իթմէքլիյի ահա իթմիչ տիր, էհ մատա՛մ, սէվինիղ օլ զէվճի քի, թէքմիլ մուհապէթ ու թահլիֆաթընը, ավ զաղարլարընա, վէ տօղանլարա հաար իթմիչ տիր, սէվինիղ օլ զէվճի քի, սիղի ունուտուր, վէ մալիք օլտուղունուղ խասիյէթը ճէմիլէլէրի զէրրէ գատար էհէմմիյէթ վէրմէզ, սիղ քի թա պու մէրթէպէ կիւզէլ վէ պիր պէտէլինիղ, սէվինիղ օլ զէվճի քի, քէնտի պաշ վէքիլինին ատտավէթինէ միւթապաաթ իթմէք, վէ պիր իչթիպահ պու բաբաղըն նէֆրէթամիղ աշդընը ըէտտա իթտինինիղ իչիւն սիղի թէէսիպ, վէ թահդիր իթմէյէ պիլէ գալդընը, սիղ քի, թա պու տէրճճ նէզաքէթիւն վէ ալիճէննապ օլտուղունուղտան մնատ, հաթտա գըրալար սիւլալէսինտէն թէվէլլիւտ իթմիչ, վէ տամարլարընըզտա հիւքիւմտարլըր դանը ճէվլան իթմէքտէ տիր, ա՛հ մատա՛մ, նի՞չիւն սիղ պէ հադդըն պու կիւղել դըրալինէթին միւսթապիլ հիւքիւմտարը օլմանատ յըտընըզ, իչթէ օլ վադըթ դուլտունուղըն մէճիուն վէ մէսուտ պիր էօմրիւմ օլաճագտը, նէ վադըթ քի մէնաֆինինիղի թէէվին իտէպիլմէք իչիւն, սիղին միւշավիրինիղ, սիղին պիրիճիք տօստունըզ, սիղին սիլահընըզ, սիղին խատէմինիղ օլայըտըմ, ա՛հ օլ վադըթ քէնտիմի պահարնար ատտ իտէճէքտիմ, նէ վադըթ քի, պիր մուզաֆֆէրիյէթտէն ավտէթ իթթիխինտէ, բուս իթմէք իչիւն գուլտունուղա օլ չաճանը բէրէքէթիչ օլան ատէթինիղի թագտիմ իտէ խոնիղ, վէլէհասըլ, օլ վա-

գըթի մէսուա վէ միւֆթէխիր օլաճագտըմ, նէ վազըթ քի, հիւքիւմէթինիզէ խայըրլը, վէ չէրչիվի պիր մուահէտէ ադա իթաիքատէն սօնրա, կիրուհը ասըլզատէկէանըն, վէ թէքվիլ ահալինին «մատամ Ֆանթրօթիչ պէօյիւք պիր գըրալիչա տըր» տէյու ալգըլայըլըրը-նը էյիմէգըվէյէ նայիլ օլայըրտըմ։

Պըգինկհէմին, պալատէ մուհարրեր սէօզլէրի կյրատ իթտիյինատէ, սիմասընատա լէման օլան չուայի լէթաֆէթպախչանըն թարիֆի դապիլ օլամայաճագտը։

Պու մէգալաթ, գըրալիչանըն իւզերինէ մուգավէմէթի միւմքիւնսիլ օլաճագ սուրէթատէ պիր թէէսիր ըէյատա իթտիլէր, զիրա պու բըրինսէս չան ու չէրչէֆ սէվատասըլըլա բէրվէրատէ պիր գատըն օլուպ, թէքէպպիւրաթը զաթիյէսինի թաթէիպ իտէր օլան պու կիպի էֆքեարը լաթիֆէյի հէր գատընտան զիհատէ սէվէր, վէ անճագ անընլա մահզուզ օլուր իտի, էօյլէ պիր գաչաչբգանէ զազելլէր, վէ նախօտ կիզլի կիզլի ահ ու ֆիղանլէր իլէ իքթիֆա իտէր օլան պիր գօրգագ իւֆթատէ, անըն իտթիհզա վէ թէղաֆիւլինի մուճիպ օլաճագտը, չիւնքի գըրալիչա՝ պու կիպի չաիրանէ բուսմուզաթատան իսօշնուտ օլուր խըզգաթէ մալիքէ տէյիլ իտի, մուսահիպէյհանըն տատարլարընտա Ըսբանիա դանը ճէվէլան իթմէքատէ օլուպ, քէնտի խէյալաթընա թատճիպ, վէ հայրէթ վիրէն հէր մատտէ, անըն նէզտինատէ քէսպը մուվաֆագըյէթ իտէր իտի։

Վէ իչթէ պու սէպէպլէ, Պըգինկհէմին սէօզլէրի անընն թա գալպի տէրունինէ աքս էնատաղ օլմագտա իտիլէր։

Մուսահիպէյհա միւթէէսիրէ, տիւչարը խելէճան վէ գալպի զիյը ու զէպէր օլմաղըլա, կիւզէլ վէ ճէսուր ասըլզատէ հագգընտա, տէրունէն զապթը միւմքինսիլ պիր թէմայիւլ հըսսիյաթը տույմագտա իտի, զիրա Պըգինկհէմ, միւշարիլէյհանըն ըէյդուլէյի գալպինատէ

միւխթէֆի օլան պիլճիւմլէ տէրտ ու էլէմէ վագըֆ օլուպ, էօմր ու նամուսընը թէհլիքէյէ իլգա իտէրէք, անըն տիւշմէնլէրինատէն ախզը ինթիգամ իթմէյէ ճան աթմագտա իտի։

—Մատա՛մ, —տէտի տիւգ, թէքրար քէլամէ աղազ իտէրէք, —հայիզ պուլունտուղում մէմուրիյէթ վազիֆէսինճէ, Ֆըրանսատան մուֆարէգաթ իթմէյէ մէճպուրըմ, ֆագաթ ճճէպա ևինէ ավտէթ իթմէքլիյիմէ միւսաատէ պուլուրը՞մընընըզ։

—Էվվէ՛լ, միւսաատէ իտէրիմ, —տէյու ճէվապ վէրտի մատամ Ֆանթրօթիչ։

—Զաթը հաշմէթմէապլէրինատէն ունուտուլմայաճաղընը իւմիտ իտէպիլի՞րմիյիմ։

—Սիզի քի՞մ ունութտուրապիլէճէք, —տէտի գըրալիչա զայէթ բէսատէն։

Պու ճէվապը բիւր սէվապ, գըրալիչա թարաֆընտան աատէթա պիր իգրարը մուհապէթ տիմէք օլմաղըլա, օլ անատ Պըգինկհէմ, գալպինատէ օլ տէրէճէ չիտէթլի պիր սատմէ հրսս իթտի քի, հէման չօճուգ կիպի տիթրէմէյէ պաշլայուպ, կէօզլէրի տախի էչքի մուհապէթէ մալամալ օլտու։

Դըրալիչա տախի, մուսահիպէյհ գատար միւթէէսիրէ օլմաղըլա, տիհանընտան գաչըրմագ տա օլան ահ ու էնինի, վէ պիր նէվի հընչգըրըղը ճէպրէն զապթ իտէպիլմէք իչուն, մէնտիլի իլէ տուտագլարընը սէթր իթտի։

Աճէպա պու հալ էպէտի պիր (ատիյո) մի իտի, եանի մուէպպէտէն պիր մուֆարէգաթէ մի տէլալէթ իթմէքատէ իտի։

—Ա՛հ սէվէյօր պէնի, սէվէյօր պէնի, չօգ սէվէյօր —տէյու հայգըրտը տիւգ, ազիմ պիր խահիշ իլէ։

Լօրատ միւշարիլէյհ, պու սէօզլէրի տէտիյի էանատէ, օլ տէրէճէ գըրալիչայէ եագլաշտը քի, քէնտի նէֆէսի մուսահիպէյհանըն սիմասընը գավուրմագտա իտի։

—Մ'լօ՛բա, արթըզ մուֆարէգաթ իթմէզլէկիվիզին վադթը կէլսի, —տէյինճէ։

—Հայը՛ր հայը՛ր, պէրապէրնոռէ պիր եատիկեար կէօթիւրմէքսիզին մուֆարէգաթ միւմքին տէյիլ տիր, —տէտի Պըդինկէհէմ, վէ իլավէթէն, —հաթտա եկէր պէյնիվիզոռէ պիր աթէշոէն տիվար տախի էօրիւլմիւշ օլսա, —տէյուպ, վէ հէման մատամ Ցանթրօթիչի գօլլարը իչինէ ալարագ։ Թարիֆի ղայրի գապել պիր աշգու թէհասիւր իլե մուամալէյհայը տերագուշ իթտի։

Գըբալիչա, պօղունուգ սէտայըլա պիր ֆէրնատ իտէրէք, տէրհալ քէնտուլի տիւգին աղուչինտէն խէլսա իտուպ, մուամալէյհէն իւղերինէ միթէքէպպիրանէ պիր նիկեահ աթֆ իթտի, օլ անտէ քիպրի ղաթխի, գալպինին զաաֆէթինէ գարշու, նէֆսինին մուհաֆազա իթմէքտէ խոի։

Պու էնձատէ իքխոտէ սիւքիւթ իթմիշ օլմաղըլա, ուֆագ աղաճլըղըն տերուննինտէն գուրու տալլար իլե եարթագ խըչըլթըլարը սէսի կիպի ղարիպ պիր շամաթա էչիտէպիլտիլեր։

Պու շամաթաթ, գըբալիչայէ ադամ պիր տէհշէթ վէրտի խտէտ, Պըդինկհէմ պինֆինթուր գալըպ, զանն իտէրսին պիր նեվի թէհայնէրէ տիւչար օլմուշ խոի։

—Իչիթտինի՞ղ մի, —տէյու սօրտու Ցանթրօթիչ։

—Պիր շէյ տէյիլ, մատամազել Ցանժէնին ֆիսթանը խըչըլթըրը օլմալը։

—Հայըր օլամազ, —տէտի գըբալիչա, —մահիթապըն թէնվիր իթմէքտաէ օլտուղը չու գանարէ իւղերինէ Գաթէրինին օթուրմուշ օլտուղունը կէօրիյօրում։

—Միւսթէրիհ օլունուգ։ ։ ։ մատա՛մ արթըզ սէս սէտա իչիտիվէյօր, եալընըզ խատէմէլէրինիզ տիրլեր քի, պահճէտաէ սիղէ միւնթազրը տըրլար, —տէտի տիւգ, ղայէթ նամաշ պիր սէտայըլա։

—Ա՛հ գօրգույօրում, հիւքմ իթմէքտաէ օլան պու

սիւքիւթ պանա տէհշէթի վէրիյօր, Եա՛րաթպըհամ էկէր նակեահան մէշալէլէր իլե իւսթէ կէլիպտէ, պէնի պիւթիւն սէրայ խալղը մուվաճէհէնտէ թէրզիլ, վէ թահդիր իթտիլէր հալիմ նիճէ օլուր, —տէտի գըբալիչա տիլթըէյէրէք։

—Սիղի թահդիր իթմէլէրինէ միւսաատէ իթմամ մատամ —տէտի Պըդինկհէմ— հաթտա եկէր պիղղաթ գըբալ քէնտիսի տախի կէլմիշ օլսա։

—Սո՛ւս, սո՛ւս —տէյու հայգըրտը գըբալիչա, սիմսարը սէթր խոէն գատիֆէ նէգատը տիւղէլթիպ, վէ գօրգտուղընտան պուղ քէսիլմիշ օլան էլինի, տիւգին տուտապլարը իւղերինէ վազ իտերէք։

—Աղաճլըղըն տերուննինէ կիրուպտա, ճասուսլարը արամագլըղըմա միւսաատէ իտերմիսինիզ —տէյու սօրտու տիւգ, գըբալիչանըն խէվֆինտէն միւթէէսսիր օլարագ։

Ֆագաթ գըբալիչա, սօն տէրէճէ միւթէէսսիրէ, վէ տիւչարը խէլէճան օլմաղըլա, հէման պիր աղաճա տատանարագ, պիր էլի մուամալէյհէն էթէյինտէ օլտուղու հալտէ, տիկերի իլե տախի պիր ուֆագ աղաճլըղ կէօսթէրէրէք։

—Իչթէ միւօ՛բա, իչթէ, չիթապլէ կէչէն չու իւքի կէօվիկլերի կէօրի՞յօրմընըզը —տէտի։

—Հադըզընըզ վար մատամ, կէօրտիւմ։

—Գօնաղըն բարմադը գապուսը ճիհէթինտէն կէլմէքտէ խոիլեր։

—Մատամ՛, գուլընըզ չիմոի անլէրէ հէթիշիրիմ։

Վէ միւշարիլէյհ, եըլընըրմքեաբի պիր սիւրաթլէ ճասուսլարըն արդասընտան գօչտու խտէտի, ֆագաթ գըբալիչանըն կէօրտիւյի մէզքիւր իւքի կէօվիկլեր, տերհալ աղաճլըղըն տերուննինէ կիրուպ կէօզտէն նիհան օլտուլար։

Պու էնձատէ՝ մատամազել տանժէն, խէլէճանը պիր

հալ իլէ ալէթ թաճիլ դըրալիչանըն եանընա գօշտու , վէ Պէրթէն տախի մէրսուէյ սալիք օլմագտա իտի ։

—Գաչընըզ միւսիւ տիւդ գաչընըզ —տէտի կէնճ գըզ Պըգինկհէմ քի , մումանիլէյհ իսէ օլ անտէ կէօզլէրինտէն աթէչլէր սաչըլարագ վէ գըլըճընը չէքմէք իւզրէ օլուպ ,

—Ժօրժ Վիլկյ , հիչ պիր վագըթ ճասուսլարտան գաչմազ —տէյու ճէվապ վէրտի ։

—Գաչընըզ —տէյու թէքրարլատը Գաթէրին , Պըգինկհէմի տինլէմէյէրէք— գըրալ իլէ գարտինալ պուրատա տըրլար ։

—Գըրա՞լ մը —տէտի մատամ Ա՛նն տ՛Օթրիչ , խէվգինտէն պայըլմա տէրէճէլէրինէ կէլէրէք ։

—Տէտիկինիզ սէօզ էմի՞ն միսինիզ մատամազէլ —տէյու սօրտու Պըգինկհէմ սապրըսըզլըգլա ։

—Ն֊ֆէնտիմ , զաթը ալինիզի պաղչէյէ իտխալ իթտիքաէն սօնրա —տէտի մապէյնճի Պէրթէն— բարմագլըգը գաբընըն թարաֆընտան եօգարըյա չըզմագտա իքէն , գաբօթլարընա պիւրինմիւշ իքի նէֆէր գավալիյէրլէրին պէնտէնիզէ տօղրու իլերլէտիքլէրինի կէօրտիւմ , վէ ...

—Ա՛հ , պունլար պիր ան էվվէլ պիզիմ կէօրտիյիւմիւզ իքի կէօյկէլէր օլմալը —տէտի Պըգինկհէմ , Պէրթէնին սէօզիւնի գաթ իտէրէք , վէ իլավէթէն— սէօզիւնիւզէ տէվամ իտինիզ տէտի ։

—Պու թէսաոիւֆտէն չաչըրարագ —տէյու տէվամ իթտի Պէրթէն— հէման պիր ադամընը արգասընտա կիզլէնի վէրտիմ , մերգուման բէստէն կէօրիւչիւպ եանըմտան կէչտիքլէրինտէ , պիրինին տիկէրինէ «պու կիճէ պէօյիւք Մօղօլ խանը , Ֆըրանսա գըրալը Թարաֆընտան հարիդիւլ ատէ պիր գապուկյէթ պուլաճագ տըր» տէտիյինի իչինէմէմ իլէ պու սէօզիւ սէօյլէյէն քիմսէնէն , գարտինալ քէնտիսի օլտուղընը Թանըտըմ , օլ

պէրի տախի տէհչէթամիզ պիր սէտայըլա ճէվապ վէրուպ , «պագալըմ պու հաչմէթլիւէրին գա՞նղըսը օլ պիրինէ գօրգու վիրէճէք տիր» տէտի քի , պու տախի գըրալըն սէսի օլտըղընա ասլա չիւպհէմ գալմատը ։

Պէրթէն խաթմը քէլամ իթտիյինտէ , օթթալըղը տէհչէթֆէրմա պիր սիւքիւթ խութիլա իթտի ։

Գըրալիչա , եըլտըրըմնան վուրուլմուշճասընա պիլա հարաքէթ գալըպ , պէնզի սօլկուն վէ պագըշը միւթէհայըր օլմաղըլա , աաէթա պիր սանէմէ պէնզէյօր իտի ։

Հաթտա Պըգինկհէմ տախի սէրսէմ , վէ սէրկէրտան պիր հալէ տիւչար օլուպ , նէ եարաճաղընը չաչըրտը ։

Միւշարիւէյհ , պիլ իխթիւար ֆէտայի ճան իթժէյէ ամատէ իտի , ֆագաթ պագղէ տէրուինտէ , գըրալիչա քէնտիսի իլէ թուրթուլտուղընտա , ալէնի սուրէթտէ րիւավայ վէ ղէլէլ օլուպ , օլ հալտէ պիղզաթ քէնտիսի անընն սէֆալէթինի մուճիպ օլմուշ օլաճաղընտան , մումանիլէյհանընն քէնտու հադգընտա աատավէթ հըսս իտէճէյի չիւպհէսիզ իտի ։

Պըգինկհէմ , պու մէյուսանէ միւլահազաթ իլէ , քէնտույէ թաալիյի օլան միւտէպպիրլիյի , վէ սօուգ դանըլըղընը ղայպ իտէրէք , սայ քի տիվանէ օլաճաղընա հիչ պիր շէյ գալմամըշ իտի ։

Մումանիլէյհին , գուլագլարը , գաարը տէրէաաէ թաապու թուվանը քէսիլմիշ օլան տակրճլար կիպէ ուլամագտայըտը ։

Էվվէլա գըրալիչա , ազ չօգ քէնտույէ կէլէրէք , վէ ադընը պաշընա թօրլայապիլիպ , քէլամէ ազաղ պիրլէ ,

—Գըրալ իլէ գարտինալ , պու ազաճլըղընն տէրուինէտէ կիզլէնմիշլէր իսիչ , ա՛հ միլօրտ , էկէր տէտիյինիզ սէօզլերի իչինէմիլեր իսէ , արթըգ պէնտէ մահվ օլմուշ պիլէմիչիմ տիր— տէտի ։

—Ֆագաթ հէր հալտէ գըրալիչայը գուրթարմագ լազըմ տըր —տէտի մատամազէլ Տանժէն— ճարիյէնիզ

զաթը հաշմեթմեսալէրի էլէ գօնաղա ավտէթ խոէրիմ, վէ միւսիւ Պէրթէն տախի, հէնուզ թահտը մուհաֆազայէ ալընմասըղընը զանն էթտիկիմ գալուտան տիւգ ճէնապալէրինի գայբըրը։

—Ցագաթ գօնաղա ավտէթ էթտիկէմտէ, պիղղաթ քէնտի քէնտիմի էլէ վէրմիշ օլուրում —տէյու պէյանը էթիրազ էթտի գըրալիչա— չիւպհէսիզ գըրալ էլէ գարտինալ, պէնի խաթիճվապ էթմէյէ մէմուր օլան խ-քի հաքիմլէր կիպի, ներտիւպանըն լուղերինտէ պանա միւնթազըր օլմալը տըրլար։

—Տէմէք ծլուր քի, պուննան պէօյլէ Ֆըրանսա գըրալիչասը, քէնտի ֆախրի գըղլարը րէֆագաթըյլա պահճէտէ կէղինմէքլիյէ մէղուն օլամայաճագլար —տէտի Գաթէրին։

—Ա՛հ տիվանէ մի սէն Գաթէրին, տէմէք քի վուդույի հալին վէխամէթինի անլամայօրսըն —տէտի մատամ, Ա՛նն տ՛Օթրիշ— պիր ան էվվել՝ գըրալ, եանի էտամ վէ հաքիմիմ օլան զաթ չուրաճըդտայրսը, միւֆէնտիմ վէ հաքիմիմ օլան զաթ չուրաճըդտայրսը, միւչարլէյհ, տիւքիւն եանըմտա պուլունտուղընը կէօրմիւշ, վէ պէյքի տէ օղ սէօղլէրի իչէթմիշ տիր քի, գարտինալընը՝ վէ պիղղաթ քէնտի կէօղիւ էօնիւնտէ տիկնէմիշ օլտուղում իչիւն միւթթէհիմ աատ օլունապիլիրիմ։

—Ցագաթ իհթիմալ քի, սիմանըղը սէթը խաէն նիգապ, վէ արդանըղա ալընը օլտուղունուղ գաբօթ սայէսինտէ, սիղի մուհապդապ սուրէթտէ թանըհամմընշլար տըր —տէտի Պըդինկհէմ։

—Է՛հ պունլարընն նէ՛ ֆայիտէսի օլապիլիր, գաբօթըմը վէ նիգապըմը չըգարսամ տախի, եինէ պու վաթըմը պահճէտէ պուլունմապդընըմ խուսուսը, հէր պիր էթհամաթը թատիպ էթմէյէ քիֆայէթ խտըր, ա՛հ Գաթէրին պէն մահքիմ օլմուշ պիլիմիշիմ։

—Սի՞ղ մի, է՛յ պէնիմ սէվկիւլիւ վէլինիմէթիմ, սիղ քի պու գատար խայրխահ, էհլի քէրէմ, վէ ալիճէնապ

պիր զաթսընըղ, մէհէր միւմքիւն մի տիր քի, մահվիյէթի կիրտապընա թէքէրլէնտիկինիպի կէօրիւպտէ —տէյի հայդըրտը Գաթէրին— քէնտի թարաֆըմտան խէլասընըղ իչիւն հիչ պիր շէյէ թէչէպպիւս էթմէյիմ, հա՛յըր հա՛յըր պուննըն իհթիմալի եօղ տըր։

—Պիչարէ գըղճըազ, սէն տէհչէթլիւ տիւշմէնլէրիմէ գարշու նէ՞ եարապիլիրսին —տէտի գըրալիչա հալիմանէ սուրէթտէ— անլէր քի պէնի պու վարթանըն տէրուննինտէ թուրթտուլար, սէն մէսուտ օլ գըղըմ, պէնի թէրք էյլէ քի, հիչ օլմազսա պարի հաքիմլէրիմ պէնի եալընըղ պուլսունլար, վէ սէն տախի հիչ պիր սուչըն օլմատըղը հալտէ, պէնիմ գապահաթըմ իչիւն ճէղայէ չարըրըլմայասըն։

Օլ անտէ, մատամազէլ Գաթէրինին չէշմի սկյահընտան, չէշմէլէր կիպի կէօզ եաչը ագմայա պաշլատը, ֆագաթ գըրալիչանընն սօն սէօզլէրինի տույտուղընտա, մէրսումէ, նակէսհան թարիֆի զայրի գապիլ պիր մէսրուրիյէթլէ։

—Էվվէ՛թ, տահա էվլա տըր քի, եալընըղ պէնիմ մահքիմիյէթիմէ հիւքմ օլունսուն, պէն մահվ օլայըմ —տէտի կէնճ գըղ, աղիմ պիր խահիշ էլէ։

—Նէ՞ տէմէք խաթէյօրսուն —տէյու սուալ էթտի գըրալիչա, թէաճիւպ էլէ։

—Մատամ՛, իհթիմալ քի գուրթուլասընըղ —տէյու ճէվապ վէրտի Գաթէրին— եալընըղ էքիմիզ չու քիւչիւք աղաճլըղըն իչինէ կիրէչիմ, սիզ տէ միւսիւ Պէրթէն, տիւզ ճէնապալէրի իլէ էթրաֆը գօլայընըղ քի, քիմսէ իւսթէ կէլմէսին։

Վէ մէրսումէ, հէման գըրալիչայը աղաճլըղըն արգասընա կէօթիւրտիւ քի, պու հալ իլէ մուամաիլէյհ, Գաթէրին ապլընա խիֆֆէթ կէթիրմիչ օլտուղը զաննընա զահիպէ օլտու։

Գ.

Պու էնաատէ՝ մատամ Տանթրօթիչի, Պըդինկհէմ իլէ ալէրապէր պուլունտուղը անտէ պատմադ խթէյէնլէը, պու խուսուստա նէ թարիդ իթթիխազ խտէճէլէրինէ տայըը միւշավէրէ իթմէքտէ խոլէը։

Ֆիլ հադըգա, պու բէք նազիք պիր մէսէլէ խոի, գիրա միւթթէհիմ օլան զաթ՝ պիր գըրալիչա օլտուղը կիպի, հէմ թէօհմէթի տախի՝ մուազղամ պիր տէվլէթին սէֆիրի քէպիրի խոի։

Գարտինալ իլէ օն իւչիւնճի Լույի, վէլէվ Պըդինկհէմին աչըգանէ միւքեալէմէսինին պիր գըսմընը տույմուշ օլսունլար, ֆագաթ պիր զէվճին սույն էֆքեարընը՝ հիւանի նկյէթէ թէպոիլ խտէպիլիը խսպաթլար, անճա էճնէպիլէը կէօղիւնտէ պիր պահճէ տէրուննինտէ կէզինմէք մէսէլէսինտէ գարար գըլապիլիը օլուպ, վէ պու հալին խսէ, պաղը էսպաաղը սկյասկյէյէ համլ իտիլմէսի կիւճ պիր չէյ տէյիլ խոի։

Ինկիլիթերրանըն՝ գարտինալ Րիշլէօ հադդընտա օլան ֆըգտանը թէվէճճիւհի, վէ գարտինալ իլէ գըրալիչա պէյնինտէ, էօթէտէն պէրի ճարի օլունա կէլէն զարազ, վէ միւպայէնէթը գատիմէ այիքեար օլմաղըլա, պէօյլէ կէճ վագըթ իսթիյար օլունան պիր քէչի ու կիւզար, պիր չօգ իհթիյաճ ու իհթիրազաթ իլէ մուհիթ, վէ պու կիպի վագաալէրտէ, մէվգըյը իճրայէ վազ օլունմասը ճայիզ կէօրիւլէն պիր մէշվէրէթը խաճիյէ առտ օլունապիլիը խոի, վէ չիւնքի Ինկիլիթերրա իլէ պօղուշմադ Ֆլըրանսանըն իչինէ կէլմէզ խոի։ վէ իչթէ պալատէ զիքրի սէպէպաճ խտէն սույն թէէսիրի մուճիպ օլան պիր իյդահաճ, գարտինալը կերէյի կիպի չայըրտաճադ խոի։

Խմոի տէմէք օլուր քի, Րիշլէօ էվվէլ էմիրտէ քէնտինին գուրպան կիտէճէյի միւհիմմիլ օլան իչդու սույի թէէսիրը խուսուսընտա, գըրալըն էֆքեարընը թէպտիլ իթմէքլիյէ պէզլը հիմէմ իտէճէքտի, ֆագաթ մատամ Անննա Տանթրօթիչին թէէսիրինի սուրէթը գաթիյէտէ գըրմադ իչիւն, մուամիլէյհանըն իրթիքտապ իթտիկի խըճանէթի հադդընտա, խոթէտի քի օն իւչիւնճիւ Լույինին զիհնինտէ ասլա չիւպհէ էսէրի գալմասընը, վէ իչթէ պու սէպէպլէ գըրալ։ մատամ տը Լահնուանընը օտասընտա պէքլէմէքտէ խոի քի, պու էսնատէ մէրսուհինին զայդպուպէթի մինասիպէթի իլէ, մահալի մէզքիւրի խոթէտիքլէրի կիպի խոթխալ իտէպիլիրլէր խոի։

Ֆագաթ Րիշլէօ, պաղչէ տէրուննինտէ գըրալիչայէ սատըդ, վէ ֆէտաքեար քիմսէլէր պուլունուպտա, մուամիլէյհա, անլէրին վատէթասը իլէ գօնագտա վուգու պուլան աաէթտէն խարիճ հարաքեաթ ու չէմաթաթը տույարագ, Պըդինկհէմի գաչըրապիլիը օլտուղունը՝ էվվէլտէն տիւչիւնմիւշ խոի։

Պու մատտինին հէր պիր թէֆէրրուաթընա նէզրէթ իթմէք մէմուրիյէթի գօնթ տը Րօչֆօրըն իւհտէսինէ իհալէ գըլընտը քի, մէրգում տախի՝ լաղըմ կէլտիյինտէ, ուսթա կիյօմա մուավէնէթ խտէպիլմէլէրի իչիւն, բարմադլըգլը գարու ճիհէթինէ պիր գաչ նէֆէր գարաղօլլար վազ իթտիքտէն սօնրա, պահչինին՝ մէզքիւր գարուտան մատէ տըշարը չըգըլաճադ պիր մահալի օլուպ օլմատըղընը մէրգումա սուալ իթտի։

Գարը պէքճիսի կիյօմ, էնկէրէք աղաճլըղը ճիհէթինտէ վագը ուֆագ գարըյը կէօսթէրտիյինտէ, Րօչֆօր, գարտինալըն մայէթինտէ պուլունան ալթը նէֆէր գարաղօլլար իլէ մահալի մէզքիւրէ չիթտադ խուսուպ, թա ֆէրտասը կևնիւնէ գատար մէրգումանը բուսույա գօյտու։

Ֆագաթ գօնթ, հէր նէ գատար թաճիլ ու չիթտադ իթտի խսէտէ, եվինէ մահալի մէզքիւրէ վատըլ օլտու-

զունատ, զաթէն ուֆագ գաբու գաբանմըշ, վէ միւսիւ Պէրթէն, հալ ու գըյաֆէթինտէն՝ մատմազէլ Ցանժէն զանն օլունան պիր գատընըն րէֆագաթըյլա չըգըպ կիթմիշ իտի։

Նիհայէթ գօնթ որ Բօշֆօր, գօնաղըն պահճէյէ նազըր օլան ճիհէթինի տախի, թիւֆէնկճի նէֆէրաթընտան միւրէթթէպ պիր գօրտօն թահտընա ալտըգտան սօնրա, քէնտիտէ հէման գարտինալըն՝ եօգաըր աշաղը կէզինմէքտէ օլտուղու հավլինին գաբուսը էօնլունէ վարուպ օթուրտը։

Գարտինալ," սօն տէրէճէ սապըրսըզլըգլա՝ քէնտի չիքճաբընա միւնթազըր օլուպ, չիմտիտէն ախշը ինթիգամ շէրապընըն նէչէսի իլէ քէյֆլէնմէքտէ իտի։

Սայքի պիր չարեէք սաաթտան պէրի, թէտաբիքճաթը հարպիյէ հազըրլանմըշ պիթմիշ իտի քի, պու անտէ գօնաղըն թաշ նէրտիւպանը ճիհէթինտէ, պիր գատըն իլէ պիրտէ էրքէք նիւմայան օլտուլար։

Մէզպուրէ գատընըն սիմսը, սիյահ գատիֆէտէն մամուլ պիր նիգապ իլէ մէսթուր օլտուղու կիպի, Ըսբանճաքճարի պիր գաբօթ տախի, մէրսիմէնին լինճէ միճանընը սէթր իթմէքտէ կտի։

Պու արա Բիշլէօ, հավլինին գաբուսը էշկի իւզէրինէ գատէմ պասմըշ օլմաղըլա, խայընանէ պիր մահզուզկէթ իլէ նիգապը գատընա պագարագ, Բօշֆօրա խիթապէն,

—Միւսիւ գօնթ, անլէր տիրլէր, իմտի բուրթպէլէրինէ լայըգ օլաճագ սուրէթտէ քէնտիլէրինի խաթիրպաշ իտինիզ, —տէտի։

Նիգապը գատընըն րէֆագաթընտա պուլունան առէմ, մէրսիմէնին էլինի բուս իթտիքտէն սօնրա, հէման պահճէյի թէրք իթմէք իւզրէ էքէն, վէ գատըն տախի այագընը նէրտիւպանըն իլք գատէմէսինէ վազ իտէր իթմէզ, գօնթ Բօշֆօր, մէրդումանէ տօղրու լիլէրիյէրէք,

—Ա՛ֆ խէրսինիզ էֆէնտի, —տէտի Եապանճը քիմսէյէ քի, մէրդում տախի տէրհալ պիր գաչ ատըմ քիւճաթ իթտի, —տըշարը չըգմազ իչիւն պէյհուտէ Եօրուլմայընըզ։

—Միւսիւ, —տէյու ճէվապ վէրտի Եապանճը քիմսէ, սէրտ վէ մաղրուրանէ պիր սէտայըլա, —Նէրտիպան իլէ տիվաբլէրի աշան խըրսըզ, վէ Եախօտ սէրայ խատէմէսի տէյիլիմ քի, սիզտէն գօրգուպտա ֆիրարը իսթիհեար իտէյիմ։

—Պու պահճէնին տէրուսինտէ նէ՞ Եաբըյօրուտրընըզ, —տէյու սօրտու Բօշֆօր, գապա պիր սէօյլէյիշ իլէ, զիրա մէրդում, Եապանճընըն սէրքէչանէ մէգալաթընտան կէրէյի կիպի հիսէթլէնմիշ իտի։

—Հավա ալմազ իչիւն կէզինյօրուտրմ, —տէտի Եապանճը, իսթիհզա իլէ։

—Ցագալի մէմուլ իթմէմքի, —տէտի գօնթ, միւսթահզի պիր սէտայըլա՝ մուխաթիպլինէ իմթիխալ իտէրէք, պու կէզինմէքլիյէ Եարընա գատար տէվամ իտէսինիզ։

—Սիզին րէֆագաթընըզլա տէյիլ։

—Իվվէ՛թ, մատամ ճէնապլէրինին րէֆագաթընը տախա էվլա ատտ իտէր օլտուղունուզը պիլիրիմ։

Պու իսթիհզաքճարի, վէ թէճնիս քէլամլարըն թէտքի օլունատուղը անտէ, պիչարէ գատընըն թէքմիլ ազալէրի թիր թիր տիթրէմէքտէ իտի։

Մէրսիմէյի հիմայէ իտէն Եապանճը քիմսէ, անընտիւչարը խէվֆ ու տէհշէթ օլմասընտան միւթէէսսիր օլարագ, միւթէքէպպիրանէ պիր սէտայըլա,

—Սիզ քիմ օլույօրսունըզ քի, Եօլումը գաթ, վէ պէնի իսթիճվապ իթմէյէ ճէսարէթ իտէ յօրսունըզ, —տէյու սուալ իթտի Բօշֆօրա։

—Էօյլէ պիր ատէմ քի, հէման չու անտէ՝ գօնաղըն գարշուսընտա բուսուտա օլան Եիրմի նէֆէր գատար

սիլահշօրլարը, պիր սէօզ իլէ էթրաֆընըզա ճէմ լթաւրէպիլիր, —տէտի Րօշֆօր։

Եապանճը քիմնէ, տիվարէ տօղրու սիւրաթլէ աթֆը նիկեահ խաէրէք, մուխաթխպինին սէօզիւնէն թաստիզ լթաւքառէն սօնրա,

—Նէ վաղիֆէմ, տէյու ճէվապ վէրտի, —լամ ու չէօհրէթիմի պէեան լթաւկիմռէ, օլ մերա ասըլլատէլէրին հիչ պիրի, բարմաղընըն ուճույըլա տախի պանա տօգունմադըզա ճէսարէթ խաէմէյճէք տիր։

Նիգահը գաաըն, պու սէօզլէրտէն պիր գաթ տահա տիթրեյէրէք, րէճա խաէր պիր հալ իլէ րէֆիդինին գօլունը սըգը վէրտի։

Րօշֆօր, մերդումէնին պու հարաքէթինի կէօրմէքլէ,

—Մխսիւ, —տէյու իլավէ լթաւ, —էլպէթտէքի հադդընըզտա ճէպը խաթխմալ լթամէքլկիմէ պէնի մէճպուր լթամէյճէքսինիզ տիր։

—Ձէ՞պը լթամէք մի, —տէտի եապանճը, —պանա գարշու ճէպը խաթխմալ խտինլէր, միւթէճասըր օլտուդլարը հարաքէթտէն խաթխֆատէ խաէմէզլէր։

—Վաղտա մերա, վէ չէճի պիր զաթ օլտուղունու-զա քիմնէ չիւպհէ խաէմէզ խսէտէ, ֆադաթ եիրմի նէֆէր սիլահշօրլար իլէ օղրաշուպտա, պիր թագըմ մինասիպէթսիզ չուհէտանըն մերդագլարընա սիրէր օլմադտան խսէ, ամիրիմ պուլունան զաթ իլէ չու հավլիտէ պիր գաչ սէօզ թէաթի լթաւէնիզ տահա էյի օլմազ մը։

Գաաըն, պիր տէհշէթ հարաքեաթը խպրազ խտուպ, վէ կիւյա ֆիրար լթամէք խաթէ յօր կիպի էթրաֆընը կէօզտէն կէչիրտի։

Րօշֆօր, մերսուամէնին հալինի կէօրմէքլէ կիւլտիւ, վէ քէնտու քէնտույէ միւլահազա խաէրէք,

—Գարտինալ ճէնապկերինին թախմինի բէք տօղրու իմիշ, —տէտիքտէն սօնրա, —նէ՞յէ գարար վէրտինիզ միւսիւ, տէյու իլավէ լթաւ, եապանճընըն թէրէտիւտիւնիւ կէօրէրէք, —պու տէտիկիմ սիզտէն զիեատէ, րէֆադաթընըզտա պուլունան գաարընըն հադդընտա մէնֆաաթը տըր, չիւնքի սիզ քէնտի չախսընըզ իչիւն չօգլուդ գայա լթամէ յօրսունըզ կիպի անլայօրում։

Եապանճը քիմնէ, րէֆիդէսինէ տէօնէրէք,

—Մաաա՛մ, պիղզաթ սիզ քէնտինիզ գարար վէրինիզ, պէնտէնիզ սիլահշօրլարընը եօլունը սէտտ խտուպֆիրարընըզա մէյտան վէրմէք իչիւն, գանըմընն սօն տաամլասընը տէօքմէյ հազրըրմ, —տէտի։

—Մ՛իւ՛ըտ, հէր թաբաֆ թահտը մուհաֆազայէ աւընմըշ տըր, —տէտի Րօշֆօր եավաշ պիր սէտայըլա։

—Ա՛հ մաաէմֆի թանըլմըշըմ, —տէտի եապանճը, —տէ խտոի կիտէլիմ արթըդ։

Օլ անէ գատար սիւքիւրթի իկնթիեար խտուպտա, եալընըզ սընըր ալամէթի օլան տիթրեյիշլէր իպրազ լտէն, վէ նիգահընըն ալթընտան հընչդըրըդ սէտալէրի իչիտիլէն մէզղուրէ գաաըն, տէրհալ լօրտըն դօլթուղունա կիրտի։

Մերդուման, ահէսթէ ահէսթէ նէրտիւպանտէն եօգաարը չըգմայա պաչլատըլար, վէ Րօշֆօր տախի անլէրինն արգասընտան կիտէրէք, նիհայէթ պիր չօգ մէշալլէր իլէ թէնվիր դըլընտան հավլիյէ կիրուպ, գարտինալըն հուզուրընտա պուլունտուլար։

Րիչլիէնըն՝ ուղուն վէ գուրու չէհրէսի պիր հալի մահղունիյէթ վէ չէֆգաթսըզլըդ խպրազ լթամէքտէ խտի։

Րօշֆօրըն՝ պիր իչարէթը մախսուսէսի իլէ, տըշարըտան տէրհալ պիր գաչ նէֆէր սիլահշօրլար գօչուպ, հավլինին գարուսընը թահտը մուհաֆազայէ ալտըլար։

—Ֆադաթ խայընըզդ տըր պու, —տէյու հայդըրտը պրգինկհէմ։

—Իհթիյաթտէն պաչգա պիր չէյ տէյիլ տիր միւսիւ տիւգ, —տէյու ճէվապ վէրտի գարտինալ, սաքին պիր սէտայըլա։

—Մատեմքի զաթը ֆեխամէթսխմաթլեբի՝ պանա գարշու պու կիպի թէտպերլեր իթխաղ խոյօրլար, —տէյու ճէվապ վերտի Պըդինկհէմ, —խմոի պու ահվալին նէյէ միւպթէնի, վէ մնանասը նէ օլտուղունը աչըգտան աչըզա սուալ խոերիմ, գիրա պու տէվերան լատէն հալաթտէն հիչ պիր չէյ անլայամայօրում, կիւյա բօլիթիգայա տայըր պիր դապահաթ իչլեմիչիմ կիպի, պէնի տերտէսթ վէ թահդիր խոյօրլար, հաթտա միւսիւ տը Րօչֆօրըն՝ դըլըճըմը թալէպ իթմէտիյինէ թատճիւպ խոյօրում, վագտա էօյլէ պիր քիւսթախլըգ իթմիչ օլայըտը, տերհալ դըլըճըմը վիրճէքտիմ, ֆագաթ թա կէօյսիւնէ սաբլամագ չարթըյըլա։

Րօչֆօրըն պէնգի աթարագ ճէվապ վիրմէք իսթէմի իսէտ, դարտինալ, պիր իշարէթը մախսուս իլէ սիւքիւթ իթմէսինի էմր իթտի, վէ գօնթ տախի՝ դըրտիչանըն աչըգը իւղերինէ տէհչէթամիզ պիր նիկահ աթֆ խոերէք, էֆէնտիսինին էմրինէ իթտաթ իթտի։

—Նիհայէթ միւսիւ, նէ չէյ իլէ պէնի իթհամ խոյօրլար, —տէյու սօրտու քիւսթախ Պըդինկհէմ։

Գարտինալ, քէսկին կէօզլերի իլէ մուտմախլէյհի սիւզ ախքաէն սօնրա, սօն տերճէճ պիր սօուդ գանլըլըգլա ճէվապ վիրուպ,

—Տիւգ ճէնապլերի, պիզէ սուալլեր իթմէքլէ ունութըյօրլար քի, չու հալտէ քէնտիլերինէ սուալլեր իթմէք հագգը, մահզա պիզիմ թարաֆըմըզտա պուլունմագտա տըր, տէտի։

—Ջաթը պինիպ տախի, պէնիմ քիմ օլտուղումը ունութտըյօրսունուզ, միւսիւ գարտինալ, —տէտի Պըդինկհէմ, միւթէքէպպիր վէ սէրքէչանէ պիր թավը իլէ։

—Հայըր, ունութմամըշըմ, —տէտի Րիչլէօ, —պիլիրիմ քի Ինկիլիթերրա տէվլէթի ֆէխիմէսի հիւքիւմտարը, պիրինճի Գարլօ հազրէթլերինին սէվիլիւճիսի, վէ նագլըտը օլան զայէթ նէզաքէթլի պիր ասըլզատէ-

սինիպ, էվվէ՛թ, պիլիրիմ քի զաթը ասալէթսխմաթլէբի, հէր նէվի լուպիյաթտէ, տուէլլօտա. վէ հաթտա աչգ ու մուհապէթ խուսուսլարընտա պիր դըրալտան զիյատէ պախթըեար տըրըլար։

Պու տէհչէթամիզ ճինսա իւղերինէ թէքմիլ հազրըտունըն պագըչլարը, կէնճ գատընտա տօղրու աթֆ օլունտուլար։

Հէրքէս ադիմ պիր էնտիչէ, վէ պիր մէրագ իլէ՝ ասըլզատէ Ինկիլիզին վիրճէճք օլտուղու ճէվապէ պէքլէմէքտէ իտի։

Պըդինկհէմ, չիմչէք կիպի բարլայան կէօզլերի իլէ գարտինալըն իւղերինէ նէֆրէթամիզ պիր նիկահ աթֆ իթտիքտէն սօնրա, զայէթ նագիքանէ սուրէթտէ չապգասընը չըգարմագլա, կէնճ գատընըն սիմասընը հէլբաղէլէտի, վէ թահդիրանէ պիր թավը իլէ,

—Տիւնեատէ բէք չօգ մուհաննէթլէր, վէ ալչագլար վար քի, բարաղ օլմալարըյըլըն զայէթ պախթըեար տըրըլար, —տէտի։

Պու սէօզտէն, գարտինալըն ինճէ վէ սօկուն տուտագլարը, մուվագգաթէն պիր հիսսէթ աթէչի զըրթըսըյլա միւթէլէվվիսն օլան սիմասը կիպի պուրուշտու իսէտ, ֆագաթ թէպէսսիմ իթմէքլիյէ ֆէվգէլատէ պիր ճահա իթտի քի, մէրգումըն պու խէնտէսի, ճէհէննեմ ազապընա մահքիւմ օլան էհլի իսանընըն միւթահդիսանէ կիւլիւչլերինտէն տահա տէհչէթամիզ խոի։

Պու էնատէ հավլի տերուննատէ օլ տերէճէ պիր սիւքիւթ հիւքմֆէրմա օլմագտա խոի քի, պիր սինէյին վըղլամասը պիրլէ լայըգ ըյլա իչխտիլէպիլեր խոի։

—Եարատպիմ, պիզի թահդիր վէ ըէնճիտէ իսէնլերէ աֆֆ էյլէ, —տէտի Րիչլէօ հիւքսէք սէտտայըլա եիւղիւնէ խաչ նըշանը թէրսիմ խոերէք։

—Ա՛հ միւսիւ տը Րօչֆօր, —տէտի տիւպ, —էֆէն-

տինիպլին՝ էքսէրիէն Թըրաճէտիյա իլէ իչթիղալ իթտիյինի պիլիը իաիմ իսէտէ, ֆագաթ գօմէտի խուսուսընտա տաճա ղիյատէ մէլէքէսի օլտուղունտան մալիսմաթըմ եօգ իտի։

Պու միւսթահղիյանէ մէգալաթա, հիչ քիմսէ ճէվապ վիրմէտի։

—Էհ միւսիւ, արթըզ պու գաատար քիւսթահլըզ քեաֆիի տիր, —տետի գարտինալ, մէրգումա պու արա քէնտի աթէչլի տիւշմէնինէ դարշու ճէնկլէշմէք իչինն, տէհչէթամիղ պիր սիւքիւնէթթ քէսպ իթմիչ իտի, — պիր հաքիմէ ճէվապ վիրմէյէ ամատէ օլսընուզ։

—Ֆըրանսա մէմալիքինտէ հիչ պիր քիմսէ եօգ քի, պէնիմ հաքիմիմ օլապիլսին, —տեյտու ճէվապ վէրտի տիւգ, ասն տէրէճէ պիր մաղրուրիյէթ իլէ, —դիրա պէն՝ պուրատա սէֆիրի պուլունտուղում վէլինկմէթիմ, հաշմէթլու Ինկիլիթէրրա գըրալընըն, —ա՛հ միւսիւ տը Բիչլէօ, սիզ պէնի, խըստէթինիզտէ իսթիխտամ իտտուպատա իսթէտիյինիզ կիսլի կէտահ տատի պիր ճասուս, վէ կէտահտա խայըն պիր ճէլլատա իթմէքտտէ օլտուղունուզ, վէ նամուսլարընըն մուհաֆազասը խնուսուսընտա տուէլլօտան մէնն իթտիյինիզ տաբլզատէլէրտէն մի՞ զանն իթտինիզ իտի. հայըր հայըր, հաթտա պէն սիզի քէնտիմէ միւսավի պիլէ տատ իթմէմ, սիզին ֆամիլէտանըզըն տասէլէթի, պէնիմքինէ նեսապէթէն սեֆիլ պիր հալտէ գալըր. խիւլասայի քէլամ, պիրինճի Գարլօնըն սեֆիրի, ոն խւչինճի Լուինէն պաշ վէքիլինէ գաթան սերֆիրու իթմէյէ թէնէզղիւլ իթմէզ, սիզ պէնիմ հաքիմի՞մ օլասընըզ... տօզրուսը չօգ թօհաֆ չէյ, ահ միւսիւ դարտինալ աճապ լաթիֆէ՞ մի իտիյօրսունուզ։

Մուաղզամ գարտինալ, ֆամիլէտասը տասէլէթինէ գարշու էնտաստէ օլունան պու տարպէյի հագարաթտէն, թա ճիկէրկեահընտան զախմըտտար օլսու, գիրա

գըրալ խանէտանընա մէնսուպիյէթլէրի օլան բըրէնսէրը պիլէ, մէրգումա մուգավէմէթի իթմէքտիյէ ճէսարէթի իտէմէկտիքլէրի չէօյլէ տուրսուն, հաթտա վէլինիյմէթի, վէ էֆէնտիսի պուլունան գըրալը տաճի, իսթէտիյի կիսլի գուլլանմաղա ալըշմըշ օլան պու զաթը տիրայէթսիմաթ, Պրդ Ինկիլէմին հազմ օլունմազ սիթէմ ու սերղէնիչինտէն ֆէնտա հալտէ տիլիյը օլուպ, տէհչէթլիս սուրէթտտ հիտէթլէնտի իտէտ, սիմասընտա հիչ պիր հիտէթ ալամէթի կէօրիւլմէտի. ֆագաթ անգարիպ լօրտը մուհաիլէյհին վիճուտի տիւնեատէն գալտրրըլմասը խուսուսընտա ահտ ու անտ իթտի։

Մէրգումա պու հալ իլէ՝ թէքմիլ սօուպ գանլըլըզը էլէ ալարաղ իսթինթապընա տէվամ պիրլէ,

—Տօղրուսը միւ՛ըա, հաշմէթլիս Ինկիլիթէրրա գըրալընըն, պէօյլէ կիճէնին պիր նըսֆընտա գըրալիչանըն պահճէսինէ պիր սեֆիր կէօնտէրմէսինէ հիչ պիր մանա վէրմէմէյօրում, ահ միւսիւ տիւգ, էկէր միւսաատէնիզ օլուրսա՝ արթըզ պու մէսէլէտէն պահս իթմէյէլիմ, —տետի։

—Զինհա՛ր, —տեյտու պաղըրտը Պրդ Ինկիլէմ, —զինհա՛ր միւսիւ գարտինալ, սիզին կիսլի տիրայէթլի պիր զաթըն տիհանընտան չըղան՝ պու կիսլի քիւսթահանէ պիր քէլամէ, բէք չօգ սույի մանալէր վէրիլէպիլիր, սիզ ալիմ՝ վէ պէօյլուք պիր տիպլօմաթընըզ, իմտի էկէր տօղրուտան տօղրույա ամաճկէտահէ վուրմայը արզու իտէրսէնիզ, էօյլէ բէք իւճէլէրտէն նըշան ալմազլըզա իհթիրազ իթմէյլիսինիզ։

—Վէրտիկինիզ նասիհաթէ թէշէքքիւր իտէրիմ միւսիւ տիւգ, —տետի Բիչլէօ, —ֆագաթ պիր իշէ գարար վէրտիյիմ հալտէ, արթըզ անը միւճէերրէտ իճրա իթմէյինիմ, իտտի պույուրընը, սուալլէրիմէ ճէվապ վիրմէյէ հիմմէթ իտինիզ։

—Ասլա՛ միւսիւ, —տետի Պրդ Ինկիլէմ, հաթտա պու-

բառե հաղըը պուլունան ասըլզաառէլերին մուվաճէհէ-
սինառե, տէրհալ կերեք պէնիմ, վե կերեք թահթը հի-
մայէմե ալմըշ օլտուղում գառընըն սերպէսկէթիմիզե
թալեպ իառերիմ։

—Միւմքին տէյիլ տիր միլո՛րա։

—Պունտան մառե, խառէմէլերինիզին՝ հագդըմառա
իճթիսար իթթիհըլերի հարաքեաթը նամերզկէտէն տօ-
լայը, աֆֆըմը թէմէննի իթմէքըե թարզկէ վիրմէնիզե
թալեպ իառերիմ։

—Լաթիֆէտէն բեք խօշլանըյօրսունըզ միլո՛րա։

—Է՛հ իմոզ, գառտինալ Բի՛շլեօ, էկեր թուրթտու-
ղունուզ պու նէֆրեթամիզ թարիգե տէվամ իառեճէք
օլտըրսանըզ, ճէնապը հագդ, վե հալըրսուն չահիա օլ
սունլար քի, հուգուգը միլկէյէ գարշու հագդըմառա
իճրա դըլընան պու թառսալըութըն հիսապընը, վէլի-
նիյմէթիմ հաշմէթլու Գարլօ դըրալ հաղրէթլերի նա-
մընա օլարագ սիղտէն թալեպ իառեճէյիմ տիր։

—Միլո՛րա, պէն պու մպտառե հագդընառա հալընըզ
օլ վագըթ ճեվապ վերեպիլիրիմ, նէ վագըթ քի, գա-
վալկերի պուլունմագ չերիֆի իլե միւֆթէհիր օլտու-
ղընըզ գառընըն խամինի պէնան իթմէքլիյէ հիմմեթ ի-
տէրսինիզ։

—Միւսի՛ւ, պէն սիզի ասըլզաառե զանն իթմէքառ
խառմ, —տէյու հայգըրտը Պրգինկհէմ հիառէթլէնէրեք։

—Նասըլքի մալիմիւնիզ տիր, չան ու չէօհրէթի օլ
մայան պիր ասալէթե միւթէալլիգ պուլունմագտայըմ,
ֆագաթ միլո՛րա, էլպէթառէքի անը չէօհրէթչուար ի-
տէպիլէճէյիմ տիր, —տեսի գարտինալ։

—Է՛հ մառէմքի զառէկեանտէնսինիզ, խոռի պու կի-
պի պիր առալե նէ կէօնա ճեվապ վիրճէյիմի բեք ալա
պիլմէյի խոնիզ, էկերչի պու սուալ, պիր քելկաա մէ-
մուրը թարաֆընառան վուգու պուլմառա խոր։

—Սէօյլէյինիզ միլո՛րա։

—Հէմեն էլտիվէնիմի սուրաթընա ֆըրլատաճագտըմ։

—Բէք ալա, ֆագաթ գառընըն նիգապը պաղլարը-
նը սէօքէն քիմսէյ, նէ՞ կէօնա մուառմէլէ խառճէքտի-
նիզ, —տէյու սօրտու գարտինալ խահիշ իլե։

—Տէրհալ էօլտուրճէքտիմ, հաթտա էկեր օլ քիմ-
սէ գարտինալ տախի օլմուշ օլայըրտը, տէյու հայգը-
րտը Պրգինկհէմ քէմալե հիառէթ իլե։

Մուսահիբ յհնն պու սէօղիւնառէն, սալօնուն տէրու-
նինառե թէհայիւր ալառէթի օլան պիր ֆըսըլթը հիւ-
ղար իթտի։

—Ճայէտ օլ քիմսէնէնին, պիր գարտինալտէն, վե
պիր բըրինսառէն ալի պիր մէմլեսի օլսա խոր, —տէյու
սօրսուս գարտինալ, չէյթանի պիր սօուդ դանըլըզ ես։

Նիգապը գառընըն այագտա տուրաճագ մճճալի
դալմայուպ, Բօշֆօրսն կէթիրթմիշ օլտուղու սանտալ-
եե իւղերինե տէուշմուշ խոռ, մերսուսմ՝ գարտինալըն
պու տէհղէթլիւ սուալինի իչխոնճե, թագ ու թու-
վանառէն տուր օլտուղունա նիսպէթէն նակեհան այա-
ղա գալդը, վե տիթրեք էլինե, Պրգինկհէմին տու-
տագլարը իւղերինե վազ իթտի։

Պրգինկհէմ, Բիշլեօնըն՝ քենտուսի նե կէօնա պիր
թէտպիրսիզլիյի սէվգ իթմէք իսթէհյինի բեք ալա
անլայագլըսի, ղիրա գարտինալըն սուալինե վիրճէք
օլտուղու թէտպիրսիզ պիր ճեվապ, րեֆիգէսի պուլու-
նան գառընըն պայընա ադիմ պիր պէլա կէթիրէպլիյը
օլտուղունա գանագաթ կէթիրերեք,

—Ճէնապը հագդտան թագտիս օլունմուշ պիր զա-
թա գաթան էլ գալդըրմազ ըտըմ, —տէյու ճեվապ
վերտե, —ֆագաթ կերեք քենտիմի, վե կերեք նամու-
սընը վիդայե իթմէքլիյի միւգթէտիր օլամառդըմ գա-
ռընը՝ տէրհալ էօլտուրիւր խոմ։

Շէճի ասըլզաառէնին պու գահրիմանքառի քելամ-
լարը, հաղըրունըն հայրէթլերինի մուճիպ օլտու։

Ռիչլէօ, սէրտ պիր պագըշ իլէ մէրդումանըն՝ Պըդինկհէմ հադդընտա օլան իշպու թէվֆճիւլէրինի մէնն էթմէք խոթէյուշ,

—Գօրգմայընըզ միւօ՛րտ, —տէտի, քէսկին պիր սէտայըլա, —պիզ ճիւմլէմիզտէ էհլի նամուս քիմսէլէրիզ, եալընըզ պիր գէվճ մահճուպ օլմագըզըն պիր գատընըն նիգապրնը աչապիլիր։

Գարտինալըն պու սօն սէօզլէրի, էօյլէ պիր տէհշէթլիւ թէհտիտ, վէ պիր բումուզաթը հավի իտի քի, Պըդինկհէմին բօլկուն չէհրէմի նահնահան թէպտիլ օլտու։

—Ընթըդ զաթը ալինիդէ հիչ պիր կէօնա սուալիմ եօգ տըր, տէյու տէվամ էթտի գարտինալ, —անճագ հէր չէյի պիլմէքտէ օլտուղումը՝ պիզե անլաթմագ խաթէտիմ իտի։

—Հէր չէ՞յի մի, աճայիպ, մէկէրչի պուտա եէնի պիր տուզագ տէյի՞լ մի տիր։

—Էվվէթ, հէր չէյի, հաթտա պու գատընըն իսմինի տախի պիլիրիմ։

Վէ մէրդում, սօն տէրէճէ կիրիֆթաթը խէվֆ ու տէհշէթ օլան գատընա տօղրու ելինի ուզաղը վիրմէքէ մէզպուրէյի էրայէ էթտի, ֆիլհադըզա պիչաղէ գատընըն հալի՛, գարտինալտէն մատէ, հէր էթհամ խութճիլէրին ըզդաթը գալպկյէլէրինի թահրիք էթմէյէ քեաֆի խոթ։

Օլ անատ Պըդինկհէմ՝ արթըզ պու տիլիրըրաշ ըզգապէթտէն օսանարագ, հէման պիր թահրիքաթը չէտիտէ իլէ տերհալ հէր չէյի պիթիրմէք էթթէտի, վէ տուտագլարընտա միւսթահզիճանէ պիր թէպէսսիւմ օլտուղու հալտէ, գարտինալա տօղրու իքի ատըմ ալարագ,

—Միւսիւ գարտինալ, տուտագլարընըզը հադըզ գավուրմագտա օլան օղ իսմի պէյան իտինիզ, —տէյու հայգըրտը։

Ֆագաթ Ռիչլէօ պիրինճի Գարլօնըն մուհիպ ու մահըմի (Պըդինկհէմ) քիւսթախլըզը էօնիւնտէ բիւճաթ էթմէյէ մէճպուր օլտու, մէրդում՝ էթրաֆընտա պուլունան գարաղօլ նէֆէրաթը մուվաճէհէսինտէ, տօղրուտան տօղրույա պիր էթհամաթ իլէ գըրալիչայը թէզլիլ էթմէյէ պիր միւմքիւն ճէսարէթ խոէմէտի։

—Միւօ՛րտ, —տէտի թէպէսսիւմ էթմէյէ չալըշարագ, —իհթիմալ քի սէվիշմէք, վէ գըլըճ իլէ տէօյիւշմէք կիպլի մէսէլէլէրտէ, զայըլ միւգթէտիր պիր հաքիմ օլապիլէյիմ, տօղրուտը պու խուսուստա աճպիմի էյթիրաֆ խոէր խսէմտէ, ֆագաթ պուրատտա հազըր պիր հաքիմ վար քի, անընը իգթիտարընա հիչ պիր տէյէճէյինիդ գալմազ, վէ պու հաքիմ խոճ, Ֆըրանսա գըրալը հազրէթլէրի տիրլէր։ Խմի՝ միւշարիլէյհինն նէզտինէ կիթմէք իչուն պէնտէնիդէ ըէֆագաթ էթմէյէ ըէձտա խոճ՞ըմխինիդ։

—Հաչա՛, —տէտի Պըդինկհէմ, —չիւնքի հադդըմտա ճայիդ կէօրիւլէն թասալըթ խուսուսընտա գըրալ ճէնտալէրինտէն թարդիյէ թալէպ խոէճէյիմ տիր։

Գարտինալ, մուհմիլէյհինն սէօզիւնէ ասլա ճէվապ վիրմէտի, ֆագաթ գօլունը նիգապլը գատընա թագտիմ խաերէք,

—Մատա՛մ, —տէտի, —մազուր պույուրուն քի, պու տէֆատա գավալիյէրինիդ պէնտէնիդ օլայըմ։

Մէրսում իշպու թէզքիֆի գապուլ էթտի, վէ տահա տօղրուսը մէրդումընն էմրինէ էթտաճ խաերէք, իչիւ պիրիքտէ պէօյիւք նէրտիւպանտէն հօգարը չըդմայա պաշլատըլար։

Պըդինկհէմ, քէնտի միւթէքէպպիր, վէ սէրքէշանէ թավրընը թէպտիլ էթմէտի, ֆագաթ մէրսում գատընըն տիդլէրինտէ թապ ու տէրման գալմայուպ, զանն ի տէրսինքի հէր ատըմ ալըշընտա, նէրէ գարանճագ խոթ, պիչ արէնին գօլու տախի, գարտինալըն գօլթու-

ղունատա թիր թիր տիթրէվէքատէ օլմաղըլա, Րիչէօ՝ արթըգ պու հալտէն մուզաֆֆերիյէթի քհամիլէն գաղանմըշ օլտուղունա էվէն խոի։

Նիհայէթ իւլ էմր, գըրալըն քէնտիլերինէ միւնթաղըր օլտուղու տայիրէյէ տախիլ օլտուլար։

Ոն իւչիւնճիւ Լուլի ճէնապալերի, պէնզի սօլկուն, վէ միւթէէսսիր օլուպ, պագըշը տախի ֆէվգէլատէ պիր հիսէթ ու չիսէթ խարապ իթմէքատէ խոի։

—Է՛հ նիհայէթ կէլտինի՞զ մի միլօ՛րա, —տէտի հէբարէթ իլէ, —պիլա սապրու թահամմիւլ սիզի կէօրմէք խութէյօրուտում։

Պըգինկհէմ, հէման չապգասընը չըգարուպ, քէմալի թապիմ իլէ սերֆիրու իթտի։

—Մ՛իլօ՛րա, իճրասընա միւթէճասըր օլտուղունուզ իշլեր հադգընտա, սիզտէն սուրբէթը գաթիյէտէ պիր հիսապ խութէյճէյիմ տիր, սագըն հա պէնի ալտաթմայը թէճրիւպէ իթմէյէսինիզ, պիրա արթըգ հատիսաթը աշըգանէնիզ չաիսաթըյըլա սէրայըմ մալամալ օլտու, վէ պէն մահզա՝ պիրատէրիմ Ինկիլիթերրա գըրալը հաղրէթլերի խաթըրլարընա հիւրմէթէն, սիզի՝ նէ սուրբէթը խաֆիյէտէ, վէ նէտէ ալէնի օլարագ թէքտիր իթմէտիմ խոի, պէն քի, էղհանը ամմէյի թախտիշ խանն պու կիպլի հալաթը նամէրզիյէտէն նէֆրէթ իթմէքատէյիմ, ֆէրմանլարընա էհէմմիյէթ վիրմէյէրէք տուէլլօ իթտինիզ, վէ պէն պիլմէմէզլիքատէն կէլտիմ, հադգընտա մինտասիպէթսիզ վէ խաֆիֆ սէօզլեր սէօյլէտիյինիզի պիլմէյիմ հալտէ, իղմազը այն խոտուպ, սիզէ ապուսը չէհրէ կէօսթէրմէտիմ, ֆագաթ սիզ պունճա միւսաատաթը քհաֆի ատտ իթմէյէրէք, էֆքհարը նամէրզիյէնիզի՝ օլ տէրէճէ իւճէլթտինիզ քի, աթթըգ իսթիհսան իթտինիզ խիւտէլեր, տաէթա պիրեր ճինայէթ հալի քէսպ իթտիլեր, Նապարզընըզ չէյլերէ նաղարը աֆֆի իլէ պագտըրընտան ճէսապէթ ալարագ,

պիր դըրալըն էօմրիւ՝ սիզին էօմրիւնիզլէ պէրապեր թէհլիքէյէ իլգա օլունամազ օլտուղունը բանա պիլտիյինիզ հալտէ, անըն նամուսընը սէքթէտտաը իթմէյէ գատար գալգըշընըզ, ա՛հ միլօրա, պիլէմէյօրում քի, կյուտլիք վէ գահրամանլըգ տէնիլէն չէյլեր պունլա՞ր մը տըր, ֆագաթ գըրալլարըն հիսէթի պագէն թէէխխիր օլունուր խսէտ, պագէն տախի տէհզէթլիւ սուրէթտէ բաթլար, անլէրին հիսէթի՝ պիր ելըտըրըմա միւշապիհ տիր քի, բասթ կէլտիյի մահալի եագըպ մահվ իտեր· խոի՝ ճէվապ վէրինիզ միւսիւ, պագալըմ քէնտինիզի միւտաֆաա իտէպիլէճէք միսի՞նիզ։

—Հաշմէթլու էֆէնտիմ, —տէյու ճէվապ վէրտի տիւգ, աղիմ պիր թէաճիւպ ալամէթի ըղհար իտէրէք, —կյրատա պուլյութտուղունըզ սէօզլէրտէն հիչ պիր շէյ անլայամայօրում։

—Անլամայօրմի՞սընըզ, —տէտի օն իւչիւնճիւ Լուլի ֆէնտա հալտէ հիսէթլէնէրէք, —ըմ՛ք ալա անլատըրըմ, խոի սէօյլէյին միլօ՛րա, սիզին պու վագըթ գըրալըչանըն պահճէսինտէ պուլունմամանըզըն մանտասը նէ՞տիր, կյզահաթ վէրինիզ, քի՞մ սիզի օրտյա խոխալ իթտի, միւլադաթընըզըն վագթ ու սաաթընը քի՞մ թային իթտի, ա՛հ սիզ պէնի քէօր զանն խոխյօրսունըզ էօյլե՞մի· ֆագաթ էյի պիլմէլիսինիզ քի, պիր գըրալ՝ սայըրլարըն կէօզիւ վէ դուլագլարըյլա հեր շէյի կէօրիւպ եչիտէպիլիր· խոի միլօ՛րա, մալիսմինիզ օլսուն քի, էնկէրէք աղաճլըզը թարիգինին դուրպինտէ պուլունան ուֆագ աղաճլարըն արգասընտա կիզլէնմիչ օլտուղում հալտէ, միւքհալէմէյի աշըգանէնիզին պիղգաթ չահիտի օլտում, վէ հիսէթ ու հիճապ դըլտըթըրը անընըն իհաթա իթտի։

Գըրալ, պու սէօզլերի սէօյլէտիքտէն սոնրա, քէմալի հիսէթ ու չիսէթ իլէ նիզապալը գատընա թէգարրուպ իթտի, վէ մերտումէնին պիլէ յինի թուխարագ,

—Պու գարը, —տէյու տէվամ ելթախ, —քի ֆամիլեասը նամուսընը բայիմալ իտուպտէ, ոօգադ օրթասընտա չամուրլար էչինտէ իհթիյար, վէ մուհադդար բէտէրի էօնէունտէ աֆֆ թալեպ ելթմէք էչիւն, տիզ չէօքէն էն ատի պիր ֆահիշէ կիպի թիթրէմէքտէ տիր, պու գարը, քի աղլամասը հընչդըրմասընը էչելթմէքտէ չիմ· պիրազ էվվել սիզին աղուչինիզտէ իտի, վէ քէնտի պէյազ էլինի բուս ելթտիրմէք էչիւն սիզէ թադտիմ ելթմէքտէ իտի, պու գարը քի, ումումին ինտինտէ, բազիզէ, աֆիֆէ, միւթէքէյպիր, վէ ադիլէ պիր գաստն տըր տէյու Թանըլմազտա տըր։

Վէ մեզպուրէյի քէնտինէ չէքուպ, անըն նիգապընը՝ աթէչֆիէչան նէֆէսի իլէ եադըզ գավուրբարադ,

—Սահիհէն սիզինիզ մատա՛մ, տէյի՞լմի, —տէյու պաղըրտը, —էվվէլթ սիզինիզ քի, իրթիքեապ ելթտիյինիզ պու խըյանէթտէն պիր մահզուզիյէթ հըսս ելթմէքտէ օլուպ, վէ կիպի պիր մահճուպիյէթ իլէ տախի, քիպրի զաթինիզի, վէ սաատէթը հալինիզի թէրթիպ ու թէէմին խոիյօրսունըզ, ա՛հ էսրա՛ր, վէ ղուլ մէ՛թ, իչթէ թայիֆէյի նիսվանըն իֆֆէթթ ու ֆապընլէթլերի պունլարտան իպարէթ տիր, իմտի միլո՛րտ, մէկէր պու չիրին գաստնըն խամինի պիլմէ՞մ մի զանն խոիյօրսունըզ։

—Հաշմէթլիւ էֆէնտիմ, —տէտի Պըդինկհէմ, —միւսիւ դարտինալըն չիւպհէլերի՝ սոն տէրէճէ նէֆրէթամիզ տիրլեր։

—Պօչ սէօզլերին լուզումը եօգ տըր միւսիւ, —տէյու տէվամ ելթտի դըրալ, տէհզիթամիզ պիր սետայըլա, —պէն մերսումէնին խամինի, վէ քիմ օլսուղունը պիլիրիմ, հաթտա պիր նիգապ իլէ ալչադճասընա սեվթը ելթմէմիշ տիր կիպի, անըն սօլկուն սիմասընը տախի բէգ ալա կէօրմէքտէյիմ, վէ նասըլդի զանն օլունապիլիրը, դըրալիչանըն պահճէսի տէրունինտէ պուլուշմագ իչիւն, տիւդ տը Պըդինկհամը տավէթ խոէն օլ աչիւֆթէ, Մարիոն տը Լօրմ տէյիլ տիր։ Նա՞սըլ միլօրտ, պու չիրին գաստնըն (հանի դըրալիչայը տիմէք խոթէր) անլընա պիր թաճ բէգ կիւղել եադըզմա՞զ մը։

Պիչարէ գաստնճրազ, տիզ չէօքմիւշ օլսուղու հալտէ դըրալըն հուզուրունա գարանտը քի, միւչարիլէյհ, զաթէն մերսումէնին կիյմիչ օլսուղու գաւօթը պաչլըղընը էլի իլէ դըվրըմ դըվրըմ ելթմէքտէ իտի։

Ա՛հ էկէր պու գաստնըն գապահաթը հատտինի թէճավուզ ելթմիչ իսէ, —տէյու իլավէ ելթտի օն իչինճիս Լույի, —էկէր սահիհէն զինաքեար իսէ, պիլմիչ օլասընըզ քի միլո՛րտ, արթըզ նէ՛ գանա, վէ նէտտէ հուգուգը միլէլէ բաղպէթթ իտէճէյիմ տիր· էվվէթթ, հէր հալտէ անըն գանը տէօքիւլէճէք տիր։

Օլ անտէ Պըդինկհէմ, դըլըճընը չէքտիքլէյին, տիզի ալթընա գոյուպ դըրտը, վէ բարչալարընը արգայա տօղրու ֆըրլաթտըգտան սոնրա, քէմալի ճէսարէթթ ելէ հէման նիգապը գաստնըլա դըրալըն մապէյնինէ կիրէրէք,

—Հաշմէթլիւ էֆէնտիմ, պու գաստնա տօգունմայընըզ, —տէյու հայգըրտը։

—Միլո՛րտ, Ֆըրանսա դըրալընը թէհտի՞տ մի իտիյօրսունըզ, —տէտի գարտինալ Րիչլէօ։

—Հաչա՛, —տէյու ճէվապ վէրտի տիւգ, —թէհտիտ ելթմէք հատտիմ տէյիլ տիր, պէնտէնիզ անճագ, պիր սօրլզատէյէ չէսպան օլաճագ սուրէթտէ հարաքէթ իտիյօրում, հանի մերսումէյի աճըյօրում, իմտի պու գաստն պիղղաթ քէնտի էլի իլէ նիգապընը աչաճագ տըր, ֆագաթ պէնտէնիզ տախի զաթը հաշմէթմէապլերինտէն եալընըզ իբի քէրէմ թէէմէնի իտէճէյիմ տիր։

—Սէօյլէյին, —տէտի դըրալ, —նէզաքէթսիզ պիր թավը իլէ։

—Գարտինալըն, հադգըմտա խոթխմալ իթտիյի թաաալլութէ պէտէլ, աատալէթ, վէ հիմայէ խոճճէյիմէ տայըը անտ իթմիչ օլտուղում պու գաաըն իչին տախի, քէթմը էսրար խոկմէսինի թալէպ խոէրիմ։

Րիչլէօ, սագըն ալտանմըշ օլմասըն գօրգուսըլլա, վէ քէմալի թէաճիւպ իլէ Պըգինկհէմին երիւնէ պագտը, դիրա մուամալէյհին՝ պու հալէ բույի բիչա կէօսթէրմէսի, անըն հայրէթինի մուճիպ օլմագտա խոի։

—Մլօ՛րա, էկէը սիզ թարղույէ վիրմէքլույէ պօրճլու խոէք, —տէտի գըրրալ կիւճ հալ իլէ քէնտույի զապթ խոէպկլէրէք, —օլ խուսուստա միւթէէմին օլապկլիրսինիզ, պու գաաընտա կէլինճէ, էկէը մէրսումէ գըրրալ գանընտան թէվէլլիւտա իթմիչ, տէյիլ խոք քոամիլէն քէթմը էսրար խոճճէյիմիզէ տայըը սիզ սէօզ վէրիրիզ։

—Մաաամ, զաթը հաշմէթմէապկլէրի՝ Ֆըրանսա գըրրալը հապրէթկլէրինէ իթտաաթ խոկնիզ, —տէտի Պըգինկհէմ մէրսումէյէ հալիմանէ սուրէթտէ։

Մէզպուրէ գաաըն, տէրհալ սկյմասընտան նիզապընը բէզ խոտուպ արզի ճէմալ իթտի։

Ան իչիւնճիւ Լույի, մէզպուրէյի կէօրտիւլիւնտէ՝ ազիմ պիր մահզուզույէթ իլէ հայգըրտը, վէ գարտինալ տախի միւթէհայըը վէ լալ ու էպգէմ գալա գալտը, դիրա մէրսումէ գաաըն գըրրալիչա օլմայուպ, իլլա մուամալէյհանընն ֆախրի գզգլարընտան, մաամաղել Գաթէրինն Տանժէն քէնտիսի խոի։

Գըրրալ, ապուսը չէհրէ իլէ գարտինալընն երիւնէ պագմագտա իքէն, օլ անտէ պիր սէրայ խաաէմէսի իչէրու կիրուպ, իչպու զէվաթը մուաղղամայը կէօրտիւչէրու կիրուպ, խէվֆ ու հայրէթինտէն նաչի, օտա գարտուսը էշխի իւղերինտէ գալտը, վէ գըրրալ տախի մերդումա,

—Նէ՞ խոթէյօրսունուզ միւսիւ տը Կըրանսէյ, — տէյու սիւալ իթտի։

—Հաշմէթկիւ էֆէնտիմ, —տէյու բէրբէկտի խաաէմէ, —մէմուլ իթմէզ խոիմ քի...։

—Նէ՞ տէմէք խոթէյօրսունըզ։

—Գըրրալիչա ճէնապկլէրի, պիր գաչ սաաթտէն պէրի նամիղաճ օլուպ, օտալարընտա եալընըզ պուլունմագտա տըրըլար, վէ ֆախրի մաամաղէլլէրտէն խոճ գօնագտա հիչ պիրինի պուլամատըղմտան, զաթը հաշմէթմէապկլէրի էմրի իլէ, մէրսումէկլէրտէն պիրինի օլտուն պուլապկլմէք իչիւն, նազըրէ գաաընըն (մաաամ Լանուանընն) օտասընա կէլտիմ քի...։

—Ա՛յագա գադգընըզ մաամաղել, —տէտի օն իչիւնճիւ Լույի, էլան հուզուրընտա եիւզ սիւրմէքտէ օլան մաամաղել Տանժէնէ, —մէմուրիյէթինիզի խֆիա խոնիկ։

Կէնճ գըզ հէման գըյամ իթտի, մէրսումէնին՝ գըրրալ հուզուրընտա պիր սէօզ սէօյլէմէյէ պիլէ թապ ու թաւվանը գալմամըշ խոի։

Պու մէնզարէ, պիչարէ գըզճըղազը ֆէնա հալտէ մուղթաբրպ իթմիչ օլմագլա, կէօզլէրի եէրտէ, վէ պաշը կէօյսիւնէ տօղրու էյիլմիչ օլարագ, խաաէմէ իլէ պէրապէր չըգուպ կիթտի, վէ մէրսումէ տըշարը չըգար չըգմագ։

—Միւսիւ գարտինալ, —տէտի Լույի, —տիւգ տը Պըգինկհէմ ճէնապկլէրինին աֆֆընը իսթիրհամ խոնիկ։

—Տիւգ ճէնապկլէրի, էլպէթտէ պանա աֆֆ խոէճէլընը տիր, —տէտի Րիչլէօ, խահնախահ վէ բիյաքէարանէ պիր թէպէսիւմ իլէ, —դիրա պիր թագըմ մինասիպէթսիզ չայխալէրին, տէհչէթլիւ իֆթիրալէրի մուճիպ օլապիլիր օլտուղունը իսպաթ խոէպկլմէք իչիւն քէնտիլէրինէ կիւղել պիր ֆըրսաթ թէտարիք իթմիչ օլտուսմ, նէ հալ խոէ, ֆագաթ չու մէսէլէյի տախի պիլմէք կէրէք քի, Զէղարըն ղեվճէսի ասլա չիւպհէ թահարընտա պուլունմամալը տըր (1), վէ...։

(1) Պալատէ մուհարրէր օլան պու սէօզ, Րօմա խրէբաթօրլարընտան Զէղար նամ հիւքիւմտար պու կիւպի պիր վագատ սէօյլէմէչ սիր։

—Պու մէսէլէ հադդընտա, արթըդ պու գատարը քեաֆի տիր, —տէտի օն իւչիւնճիւ Լույի գարտինալըն սէօղիւնի դաթ խէրէք, —խմոի միլօ՛րտ, եարըն՝ մատամ Հանրիյէթէ սէլամլարըմը թէպլիղ խոխնիղ, վէ մէմուլ խէրիմ քի, իքի կիւնտէնտէ, պիրատէրիմ Ինկիլթերրա դըրալը հազրէթլէրինէ տախի թէպլիղ ի-տէրսինիղ։

—Զաթը հաշմէթմէապլէրի հըսսիյաթընըն, էն սատրդ թէրճիմանը օլաճաղըմ տըր, —տէտի Պըդինկհէմ սէրֆիրու խէրէք։

Վէ մուամիլէյհ, միւթաատ օլան սէրայ թէշրիֆաթը մուճիպինճէ, դըրալը սէլամլայարագ սալօնտան տըշարը չըգտը։

Պըդինգհէմ, հավլի տերուներնտե պէքլէյէն Րօշֆօր իլէ՝ մայէթինտե պուլունան սիլահշօրլարըն էօնլէրինտէն կէչիւպ, նաղիքտանի՝ վէ սերպիւլէնտանէ պիր թարղ իլէ մերգուման սէլամլայարագ չըգըպ կիթտի։

Գըրալ, Րիչլէօ իլէ եալընըզ գալտըղընտա, ապուսը չէհրէ խպրագ խտուպ, վէ հէման սերտ պիր թավը իլէ մերգուման,

—Միւսի՛ւ գարտինալ, սիզ զայէթ աճէլէճի՛ պիր խատէմէսինիղ, —տէտի։

Վէ մերգումըն վիրէճէք օլտուղու խղաճաթը տինլէմէմէք իչիւն արգասընը չէվիրուպ, կիթտի պիր գօլ թուգ սանտալէնէսի իւզերինէ եասլանը վերտի։

Սապահլէյին չէֆագ աթար աթմազ, իքիսի պիրլիքտէ մահալի մեգթիւրտէն մուֆարէգաթ իթտիլեր։

Օն իւչիւնճիւ Լույի, դըրալիչայը կէօրմէք խութէմտի, միւշարիլէյհ գօրդագ վէ խաֆիֆմէշրէպ պիր զաթ օլմաղըլա, մուամիլէյհայէ մալիւմաթ վիրմէքսիղին պէօյլէ նակեահան Ամիյէնէ կէլմիշ օլտուղունա պիր սէպէպ կէօսթէրմէյէ միւգթէտիր օլամատըղը իչիւն, նէ եաբաճաղընը շաշըրմըշ գալմըշ ըտը։

ԽԱԹԻՄԷ

Րիչլէօ, մատամաղել Տանժէնէն դըրալիչա հադդընտա իճրա իթմիշ օլտուղու պու շայանը Թահսին ֆէտտաքեարլըղընտան ալտանմամըշ իտի, վէ օլ անտե տիկկէր ֆախրի գըղլարըն տախի ղայպուպէթլէրինէ թէաճիւպ իտուպ, վէ պու մատտէյէ տայըր տօղրու պիր մալիւմաթ ալապիլմէք արզուսընյա սուղան օլարագ, գօնթ տը Րօշֆօրը տերհալ թէֆթիշէ չըգարտը քի, պու կիւնքի կիպի՝ օլ վագըթ տախի լօգանթաճըլար, վէ պէպլէմէ դըղլար, սիմ ու ղերէ միւպթէլա օլմալարը հասէպի իլէ, իչպու ճումա իրթէսի ագշամը վուգու պուլան էսրարը ղարիպէյէ անգարիպ վագըֆ օլապիլտի։

Պըդինկհէմ, հիչ պիր չէյի տիրիղ իթմէմիշ իտի, վէ մատամաղել Տանժէտէն մատե դըրալիչանըն կէնճ ճասուսէլերի, մահզա անըն իչիւն՝ վէ եախօտ մուամիլէյհին վասէթասընյա իտի քի, քէնտի մէմուրիյէթլերի պաչընտա պուլունմամագտա իտիլեր, վէ տիւգ ճէնապլերի իսէ եալընըզ, դըրալիչանըն սատրդ մուհիպպէսի պուլունան օլ կէնճ գըղա վերմիշ օլտուղու սէօղիւն իճրասընտա պուլունմուշ իտի։

Խիւտէ վէ տէսիսէլեր թանի իթմէգլիքտե մէլէքէսի օլան պիր ատէմ իչիւն, իչպու վագտանընն գարանլըղ քիւշէլերինի քէշֆ իտուպ անլայապլիմէք գօլայ պիր չէյ օլմաղըլա, Րիչլէօ տախի ալտանմըշ օլտուղուղընն ինթիպամինը տէհշէթլիս սուրէթտե ախղ իթմէնին գարարընը վերիպ պիթիրմիշ իտի։

Գարտինալըն, դըրալիչայը իթհամ իթտիկի գապահաթ խուսուսընտա զերրէ գատար չիւպհէսի եօղ իտի իսէտե, ֆագաթ պու պապտե պիր իսպաթը պուլունմամագլա, մուամիլէյհայէ ղալէպլե իտէմէ յուպ, անճագ օն իւչիւնճիւ Լույինին, զէվճէսի հադդընտա օլան պէրուտէթինի, եավաչ եավաչ ատավէթէ թէպտիլ իթմէգլիկի տիւչիւնտիւ, վէ մերգուման իչպու նի-

յէթինին իճրասընա՝ ՇԱԼՀ վագաասը տախ՝ մէմուլին զայրի սուբէթաէ հարաբմ իթաի։

Մաամաղել Տանժէյէ կէլինճէ, Բիլէօ, տուղաղա տիւշմիւշ բէլէնակ միսալի սօն տէրէճէ սապըրսըզլըղլա մէրսումէ ճէսուր դըզըն մուհապէթ ու նամուսընը, գուվվէթլի պիր տարպէ իլէ չիքէսթ իթմէքլիյին վագթ ու սաաթընա պէքլէմէքաէ իտի։

Ա.միյէն չէհրինաէ կիւղար իտէն պալաաէ մուհարրէը իչպու մէնզարէլէրաէն պէրի ալթը այ գաատար մուրուր իթմիշ իտի։

Քնանունը էվվել այընաա նաահրէն կէօրիւլմէքաէ օլան լէթաֆէթլի պիր կիւնէն սապահասը, Բարիզ պէլէտիյէ գօնաղը տէրուննինաէ՝ նակհահան պէօյիւք պիր թէլաշ վէ պիր վէյվէյէ դօրը վէրտի։

Գաբուճը, պիր գաչ նէֆէր գավասլար բէֆագաթըյա կէլմիշ օլան պիր եավէրէ, գօնաղըն անահթարլարընը թէսլիմ իթտի քի, զապիթը մէրգումմ տախ գըրաչ նամինա օլարադ՝ պիւթիւն գաբըլարըն էօնլէրինէ գարաղօլլար վաղ իթտի։

Պիր աղ սօնրա, եիւղ պաչը գօնթ սը Լարուճ, վէ Բարիզ միւթէասիրըրֆը տիւգ սը Մօնպարնասընըն գօմանտէյէրի Թահարընաա պուլունան, Ըղվիչէրիալը գարաղօլլար, վէ Թիւֆէնկճի նէֆէրաթը պէօլիւքլէրի իլէ կըրէվի մէյտանը մալամալ օլտու։

Ա.ճէպ պիր իսթիլա՞լ մը զուհուր իթմիշ իտի, ահէպ տախիլի պիր միւտաէրէպէ՞ մի վուդու պուլաճադ իտի։

—Հա՛յըր, չհունքի ասքէր խաթըլարը աչըլուպ՝ կիւրուհ կիրուհ մնթապահ խաատէմէլէրի, պիր Թավըր սէյրպիւլէնտանէ իլէ եիւրիւմէքաէ օլան, չհշպօղաղ մաամաղել սը կըրանաէյին, մահիր լօգանթաճըը ուսթա Անտրէնին մնյէթինաէ օլտուգլարը հալաէ կէլիպ կիթմէքաէ խոլէը, մէրգումանն խաատէմէլէրին պաշլարը իւղերինաէ խաանւը իչլէրի, Թավուգ էթէ վէ ավ

Թաամլարը իլէ մալամալ Թապլալար վէ սէլէլէր պուլունմագտա իտի։

Օլ կիւն Բարիզ չէհրի սէրամէտանը, գըրաչ հազըրթլէրինէ ճէսիմ պիր զայֆէթ վիրմէքաէ իտիլէր։

Սաաթ պէշէ կէլիպ սուլար գարարտըղընտա, պիր Թարաֆտան միւթէասիթա արապալար, վէ տիկէր Թարաֆտան հատսըզ հիսապսըզ սէտեալէր պէօյիւք գարույա տօղրու իլէրլէտիլէր, կէրէք խատէմէլէրին՝ վէ կէրէք ումումին ինթիզամընա նէզարէթ իտէն մէմուրլարըլա տէօյիւշիւպ պօղուշան համնալ, վէ էվ ուշագլարընըն, դուլապլարը սաղըրլատաճագ տէրէճէտաէ իթտիքլէրի չամաթալէր վէ կիւլիւլթիւլէր իչիտիլմէյէ պաշլատը։

Միւթէասիրրըֆ, մէտուչինի հավլիտաէ, վէ պաչ մուհասէպէճի նէրտիւպանընն իւղերինաէ գապուլ իթտիքլէրի կիպլի, միւթէպէրանը էհալի, վէ պաղիրկէանլէր քէթխիւտասը տախ՝ մէրգումանը սալօնտա խոթիդպալ իտէրլէր իտի։

Պիլ ճիւմլէ գաատընլար, պէօյիւք սալօնըն էթրաֆընը թէաթրօ չէլինաէ իհամա իտէն եիւքսէք գաաէմէլէրտաէ օթուրտուլար, մէգըրիւ սալօն՝ հէնուզ նիմ գարանլըգտա օլմադըլա, մէրգումէլէր սէրսէրիյանէ ճէվլան իտէն էճասմը մէվհումէյէ պէնդէմէքտաէ խոլէր։

Պաղիրկէան քէթխիւտասը՝ նակհահան էլինտէքի սաա իլէ գարույը վուրուպ եիւքսէք սէտայըլա,

—Գրըաչ հազրէթլերի թէչրիճ խոյօրլար, —տէյու պաղըրտը։

Ցէր հալ եիւղ աատէթ գաատար եիրմի չամնանըը ավիզէլէր քնամիլէն նամնմիշ օլտուգլարը հալաէ թաամանտան էնիւպ, գաատընլարըն կէրանպահա միւճէվհէրաթ վէ ինճուլէրլէ միւզէյէն օլան ալթուն իչլէմէլի գաաիճէ, վէ ճանճէստաէն մամուլ ֆիսթանլարընը իչթիալ էթտիլէր։

Պուլիւք պիը նալ կիպի նիմ տայիրէ չէքլի քէսպ իտէն իշպու մէնղարէյի նալար բուպանըն թէմմաշասը՝ կէօղլէր գամաշարըը տէրէճէտ իտի։

Սալօնըն իքի ուճլարընտա աղըը հալըլար, վէ չէհրին ալամէթը ֆարիգասըլըա մուղէյէն գաբուլարըն ճիհէթինտէ սաղէնտէլէրէ մախսուս թահտալար վաղ իտիմիշ իտի քի, կիրանպահա պիը բէրտէ իլէ մէգքիւր սալօն, գահվալթը իտիլճէք օլան տիկէր պիը տայիրէտէն թէֆքիրդ օլունուր իտի։

Գըրալ իլէ գըրալիչա հաղրաթընըն տուխուլլէրի հէնկամընտա, գաբուրնըն իքի գանտալարը պիրտէն ալչըլար, վէ զաթը հաշմէթսիմաթլէրինի իսթիգպալ էթմէք իչին քէթխուտա իլէ սէրաճէտանը էհալի, նէրտիւպանըն թա ալթ գատէմէսինտէ միւնթազըը օլտուղլարը կիպի, զաթէն օն նէֆէր պէլէտիչէ չավուշլարը տախի, պէհէրինին էլինտէ պիրէր մէշալէ օլտուղու հալտէ մէրգումանը թէգատտում էթմիշլէր իտի։

Գըրալ ճէնտալլէրինէ մախսուս օլան էվրմի տէօրտ նէֆէր քէմանիլէր, պիը մարշ վուրմայա պաշլատըճլարը կիպի, տիշարըտան տախի Ղավիչէրիալը ասկէրլէր վէ գարաղօղլար, մէգքիւր մարշը թըրատթէթա իլէ թէքրիւր էթմիլէր։

Օն իւչինճի Լուլի, մատամ Տանթրօթիշին էլինտէն թուֆթուշ օլտուղու հալտէ սալօնտան իչէրի կիրտի, ֆագաթ գըրալիչա օլ անտէ ումումին մահղուլիյէթլէրինի կյմա իտէր օլան պիը չօղ կիւրիւլթիւլիւ ալդըձլայըշլարա նիհապէթէն, պէնզի սօկուն չվէ միւլահաղալը պիը հալտէ կէօրիւնիւյօր իտի։

Անճպա մուսախիբ յհանըն խաթրընա մուճիզի քէտէր օլան պիը եատիկեաՙր մը խուֆուր էթմէքտէ իտի։

Գրալ հաղրէթլէրի, օլ սէնէ Պըգինկհէմին, օն եէտի պէլալըլար, վէ ըճաճ ու քիպար պէհինտէ մտտա սըրասընա կէչիրմիշ օլտուղու օլ միւղէյէն էլղիսէյի

լաթիֆէյի լապիս օլմուշլար իտի։ չէօյլէ քի ալթուն իչլէմէլի վէ բէնպէ գատիֆէտէն մամուլ Ընբանէօլ քէարի գըսա պիր հարմանի, վէ եինէ ալթուն թէլլէր իլէ տօնանկըլը աչըդ, վէ պէեազ ճանֆէս պէօլմէլէր իլէ էթէքսիղ պիր սէթրէ, վէ կիրանպէհա բիւսկիւլլէր իլէ միւղէյէն, վէ պէյազ տէրիտէն եաբըլմա (ալա Բուս) պիր չիմմէ կիյմիչ իտի։

Գըրալիչայէ կէլինտիքտէ, մուսախիբ յհանըն պէնզի սօկունըլուղը, վէ մահզունյէթի, օլ գատար կէօզէ չարըաճագ սուրէթտէ իտի քի, Գատտիլեա մնտասը ուսուլինճէ իսմալ իտիլմիչ օլան ղէրթար, վէ սըրմա իչլէմէլի եէչիլ ճանֆէս ֆիսթանը, սիյմասընտան զիեատէ չաշատէնտազ օլուպ, անըն էլպիսէսի գօլըգլարը՝ տիւմմէ եէրինէ իրի վէ նէֆիս եագուրթլար վասէթասըլըա պիլէյի իւղէրինէ պէնտա իտիլմիլմիչ իտի։ վէլ ատալ միւչարիլէյհանըն պիլլուր կիպի չէֆֆաֆ վէ հիւսիւնիլիւ կէրտանը, լէթաֆէթլի պիր հալ իլէ եագասընտան կէօրիւնմէքտէ իտի։

Մատամ Տանթրօթիչ, պաշընա վաղ էթմիչ օլտուղու եէչիլ գատիֆէտէն մամուլ, վէ իւղէրինտէ պիր գուշ թիւյի պուլունան ուֆաճըդ չապգասըլըա օլ տէրէճէ տիլպէր, վէ օլ գատար լէթաֆէթլի կէօրիւնմէքտէ իտի քի, էկէր Պըգինկհէմ, օլ անտէ մուսախիբ յհայը կէօրմիւշ օլսա, պիլա իհթիրազ թէքմիլ սէրայ խալըդը մուվաճէհէսինտէ անըն այագլարընա գաբանաճաղը չիւպհէսիղ իտի։

Գըրալ, պիր սուրէթը նազիքանէտէ գատընլարը սէլամլայըղ, վէ թաճիրլէր քէթխուտասընըն ղէվճէսի էլինտէն թուֆթարագ, հէման րագսըն պաշլանըլմասը իչարէթինի վէրտի, նէ թէքիմ մէրգում տախի օլ անտէ գըրալիչանըն տավէթինէ իճապէթ էթմէքտէ իտի։

Օլ վագըթ պու րագսը գըրալինին էթրաֆընտա (Պըրանլը սըլա թօրչ) տէնիլէն պիր նէվի օյունա պէտտ

խոխլերէք, տէրհալ պիր բագդաս տայիրէսի թէչէքքիւլ ելթաի քի, պէհեր բագդասըն էլլերինտէ պուլունան մէշալէլեր, պիրեր չուլէյի ճեվվալէ կիպի թէմէվվիւճ խոէրէք, տէօրթ թարաֆա պինելերճէ դըղըլճըմըր սաչարլար խոի։

Դըրալիչանքըն մայէթինտէ պուլունան եէտի նէֆեր ֆախրի դըղլար տախի, իչպու չաշաալը բագդաս տախիլ խոխլեր։

Նակէաֆան պու բագդաս տայիրէսի տէրունինտէ տէհչէթֆէրմա պիր նալէ, վէ սուղիչլի պիր վավէյլա տըր դօքտու, չիւնքի բագդասէլերին պիրինին ֆիսթանը տանթէլալարը իւզերինէ պիր դըղըլճըմ տիւշմէքլէ, հէման պիր սանկյէ զարֆընտա պիչարէ դըղճըղազ աթէչտէն պիր չէնալեր իլէ միւնհասըր օլտու։

Տէրհալ (Պըրանը) լուպիեաթը տայիրէսի տարմատաղըն օլուպ, բագդասէլեր ահ ու ֆէրեատլեր գօքտարաղ ֆիրար, վէ ճան հավլի իլէ ալապիլտիյինէ ըղ զար իթթիքլերի կիպի, էրքէքլեր տախի քէմալի հայրէթլերինտէն նաչինէ եարաճագլարընա չաղըրմըղ գալ մըչլար խոի։

Օլաէմ հազըրունտան՝ էրմէնի էավապըյըլա թէպտիլի դըյաֆէթ իթմիչ ատէմին պիրի, էլչիտագ պիր նիկահ իլէ հէման գօշուպ կէնճ դըղա եադլաչար, վէ մէրտումէյի Ա՛նատօլ ուսուլի իւզրէ կիյմիչ օլտուղու պինիչին իչինէ ալարաղ, էնալի էթէքլերի վասէթտաըյըլա, վէ հաթտա չըպլաղ էլի իլէ ալէվլերի սէօնտիւրմէյէ չապալատը, մերդումի գահրիմանքեատրի պիր հալ իլէ, էլինին աթէչլերտէն գավրուլաճաղընտան ասլա գայա իթմէյօր խոի։

Շախտը մերդում, չէվիքլիյի տայէսինտէ կէնճ դըղըն սիյմտըրը ալէվլերտէն մուհաֆաղա իթմէյէ մուվաֆֆաղ օլուպ, մերտումէնին եադտըրնտան սարդըը օլան ալէվլէնմիչ գօրտէլալարը, վէ բիւսակիւլլերին բար-

չալարընը չէքիպ գօրարմադլա, այաղը ալթընտա չըղնայարադ քեամիլէն սէօնտիւրտիւ։

Թտաճիւպէ չաեան հալ, մերդում, խէվֆ ու տէհչէթինտէն նաչի դուճաղընտա պայրըմըղ օլան կէնճ գըղըն սիմտըրնա պագտըգտա, թէքմիլ վիճուտի իլէ տիթթէտի, վէ նէֆէսի քէսիլիրճէսինէ,

—Գաթէրին, Գաթէրին, —տէյու բէբէլէտի։

Բագդասլար, թէհլիքէնէն սավուշտուղունտան էվին օլտուգլարընտա ճիւմլէսինտէ մէշալէլերի սէօնտիւրիւպ մերդումըն եանընա պիրիքտիլեր։ Ֆագտթ էրմէնի էավապը կիյմիչ օլան ատէմ պայընը գալտըրարագ,

—Տէսթո՛ւր էֆէնտիլեր եօլ այընըղ, պու պիչարէ գատընճըղազը սալօնտան տըշարը չըղարմագ լազըմ տը, դիրա պուրանըն հէյրարէթի՝ մերտումէնին այըլմատընա մանի օլույօր, —տէյու հայդըրտը։

Վէ հէման պու պարը կիրանապահայը գալտըրարագ, հէնուզ մատմազել Տանժէնին բէֆիդլերի քէնտույէ թէգարրուպ իթմէքսիղին, (չիւնքի թուրքուշան կէնճ դըղ Գաատերին քէնտիսի խոի), դարույա տօղրու դօշտու, ֆագտթ պու հատիսէ օլ գատար չարուգ ղուհուրա կէլտի քի, պալօնըն ղէվգ ու չէվգինէ ուզուն միւտէթ խալէլ կէլմէյուպ, հէման էվվէլքինտէն ղիյատէ պիր կէրմիյէթ իլէ բագտա տէվամ օլունտու։

Էրմէնի, տէրհալ մատմազել Տանժէնի քէմթխիւտա-ղ նըն խուստուսի օտասընա նագլ իթտի քի, կէնճ դըայըլըպ կէօղլէրինի ասլարընտա, մերդումըն քէնտի տիղլերինէ սարըլմըղ օլտուղու հալտէ, կէօզ եադըյըլա էլլերինի բուս իթմէքտէ օլտուղունը կէօրտիւ։

Մատմազել Տանժէն, էվվել էվիրտէ պու աճալ աճայիպ բուպալեր կիյինմիչ օլան ատէմ իլէ եալընըղ պուլունտուղունա ադիմ պիր տէհչէթի հրտս իթտի, դիրա մերդումըն սագալը եարը եանմըղ, վէ տիւմանտան չէհրէսի գարարմըղ օլմադըլա, կէնճ դըղըն նէֆրէթինի միւճիպ օլմագտա խոի։

Ֆագաթ իքխսինին պագըշլարը պիրի պիրլէրինէ թէսատուֆ իթախչինաէ, Գաթէրին պիլա իսթիյար տիթրէտի, վէ էրմէնի ճէվապէ աղազ պիրլէ,

—Գաթէրի՛ն, պէնի թանըմատը՞ն մը, —տէտի։

Օլ վագըթ մէրսուէմ, էլլէրինի պիրի պիրինէ գավուշտուրարագ, վէ վիճուտինին զաաֆէթինէ բաղմէն,

—Միւսիւ Տըֆա՛րժի, սիզմիսինի՞զ, —տէյու պաղըրտը, —ահ պէնի գուրթարմագլըզա ևալընըզ սիզ ճէսարէթի իտէպիլտինիզ, ֆագաթ սիզ օլտուղունըզը նա՞սըլ թախմին իտէմէտիմ։

—Ա՛հ սէվկիւլիւ Գաթէրի՛ն, էլան պէնի սէվէրմիսինի՞զ, —տէտի գօնթ։

Մատմազէլ Տանժէն, հիճապընատն կիւլ կիպի գըզարտը, վէ պու չէրմ իլէ պէրապէր լէպի լալի իւզէրինաէ իսօշ պիր թէպէսսիւմ նագշ օլունտու։

—Ա՛հ պէտպահտ ատէմ, —տէտի նակիւահան եիւրէյի օյնաեարագ, —պու գիւճաֆէթէ կէլմէն իլէ, ածապ նէ տէրէճէ պիր թէտպիրսիզլիքտաէ պուլունտուղունը պիլիյո՞րսուն։

—Գաթէրի՛ն, պէն սէնի մութլագ կէօրմէք իսթէր իտիմ։

—Եա սիզի թանըսալար իտի, ահ պու հալի խաթըրըամագ պիտի պանա տէհշէթ վէրիյօր, ըճճա իտէրիմ միւսիւ գօնթ օլմայաքի արթըգ սալօնա կիրէսինիզ։

—Գաթէրի՛ն, պէնիմ սանա բէք չօգ տէյճէճէլէրիմ վար քի, պունլար ալթը այտան, հանի մուֆարէգաթըմընտան պէրու գալսիմ իւզէրինէ ընդընդմընդ տըր։ էվվէթ, օլ կիւնտէն պէրու սայքի պիր ճէհէննէմ իչինտէ հաշամագտայըմ, չիւնքի Ինկիլթէրրանըն օլ բարլագ վէ շաշաալը սէրայը, սէնսիզ պաշըմա պիր ղընտանը պէլա, վէ պիր տուղահը տէհշէթֆէրմա կիպի իտի։

Պու արա օտայա տօղրու կէլմէքտէ օլան պիր այագ սէսի իշիտիլմէքլէ, Գաթէրին ալէթ թաճիլ գօնթը՝

բէնչէրէլէրի սէթը իտէն բէրտէլէրին պէրինին արգասընա տօղրու չէքտիքտէն սօնրա, սիւքիւթ իթմէսի իչիւն բարմաղընը կէնճ աշըղընըն տուտաղը իւղերինէ վաղ իթտի։

Օլ անտէ հէման իքի չախս օտատէն իչէրի կիրտիլէր, եշխասը մէղքիւրէտէն պիրի, պէնզի սօլուգ, զայիֆ վէ կէօղլերի աճիպ պիր խահիշ իլէ բարլամագտա օլտուղու հալտէ գարտինալ Րիչլէօ քէնտիսի օլուպ, տիկէրի տախի բէյիսի թիւճճար եախօտ քէթխիւտա տէտիյիմիզ քիմնէ իտի։

Մէրգում իրի վիճուտը, վէ խօշ չէհրէլի պիր ատէմ օլուպ, կիյտիյի ճանֆէս հարմանիսի իչինտէ սէրէֆրազանէ պիր հալ խպրազ իթմէքտէ իտի։

—Քէթխիւտա էֆէնտի, —տէտի Րիչլէօ՝ պաչլանմըշ օլան պիր միւքեալէմէյէ տէվամ իտէրէք, —տիմէք օլուր քի, սիզին զանընընըզճա, պիրազ էվվել տօսթուսուզ վէ միւթթէֆիքիմիզ պուլունան տիւգ տը Պըդինկհէմ ալէյհինտէ, պու գօնադըն տիվարընա թահգիրամիզ պիր իլան եարըշտըրըր իքէն, պիզիմ բօլիսէրիմիզ մարիֆէթի իլէ տերտէսթ օլունան Ինկիլիզլի օլ շախս տըր քի, զաթէն Ինկիլթերրա մնալահաթկիւզարը լօրտ Րիչ՝ պու մատտէ հադդընտա Ամէյէ նէզարէթինէ եազմըշ տըր, տէյի՞լ մի։

—Էվվէթ էֆէնտիմ, օլ շախս տըր, —տէտի քէթխիւտա թէմքինլի պիր պագըշ իլէ, —սէֆարէթխանէնին տիվարլերինէ եարըշտըրըլան իլան տախի, մէրգումընն էլ եազըսը տըր։

—Մէրգում ատէպսիզ վէ քիւսթախ հէրիֆ ճէզայէ միւսթահագ տըր, —տէտի գարտինալ գուվվէթլի պիր սէտայըլա։

—Էվվէթ, օլ հայլագընն էլլերի կըրէվի մէյտանընտա քէսիլմէք լազըմ տըր։

Րիչլէօ, աճիպ պիր թավը իլէ մէրգումը սիւզտիւգ-

տէն սօնրա, նակեահան քելամէ աղաղ խաերէք,

—Քէթխիւտա էֆէնտի, —տէտի, —տօղրուսը՝ դէ-
բալըն սէվկիւլիւլէրի, վէ մէմուրլիկնի մուազղամանըն
մուհաքէմէլէրինի, պէօյլէ պիր թադըմ խաթխըրաճաթ,
վէ հադարաթի տարպէսի իլէ զախմըտար խաէն պու
քիւսթախ քիմսէյի կէօրմէքլիկէ աչըրը տէրիճէ արղու
խակյօրըմ։

—Ֆադաթի պու ալչագ առէմ, զաթը ֆէխամէթսի-
մաթլէրի հուզուրունա չըգմազա ասլա շահան տէյիլ
միր, —տէյու ճէվապ վէրտի քէթխիւտա։

—Էյի ամմա պէնիմ արզում պու ոըր, —տէտի
դարտինալ, —իմտի մէրգումը պուրայա կէօնտէրտիք-
տէն սօնրա, սիզ պալօյա կիտիպ րադս խորնիզ, զիրա
պէն անր եալընըզճա խաթինթադ իթմէք խաթէրիմ։

Քէթխիւտա աղիմ պիր իհթիրամ իլէ սէրֆիրու ի-
տէրէք տրչարը չըգոը։

Գարտինալ, պիր գօլթուգ սանտալեասը իւզէրինէ
օթուրտու, վէ կէօզլէրինի դարույա տօղրու հասը ի-
տէրէք, քեմալի սապըրսըզլըգլա մահքիւմին կէլմէսի-
նէ միւնթազըր օլտու։

Պու արա բէնչէրէ իչինտէ կիզլէնէնլէր խոէ, նէֆէս
ալմազլըգա պիլէ ճէսարէթի խաէմէ յօրլար խոի։

Նիհայէթ իւլ էմր իքի նէֆէր ժանտարմալար նէր-
տիւպանտէն չըգըզ մաղնունը ալէյհ օլան Ինկիլիզլի ի-
լէրույէ սիւրտիւլէր։

Գարտինալ, ժանտարմալարա պիր իչարէթ ՚խտուպ,
մահքիւմ իլէ եալընըզ գալմազ խաթէմկինի անլա-
թընճա, մէրգուման տասի տէրհալ չէքիլիպ կիթտիլէր։

Ինկիլիզ խոէ թէաճիւպ իլէ գարտինալըն եիւղինէ
պագարազ,

—Սիզ պէնիմ հաքիմիմինիզ, իմտի էօմրիւնիւզէ
գաստ խաէպիլիր օլտուղումտան գօրգմայօրմուսունըզ,
—տէտի։

—Հայըր, —տէյու ճէվապ վէրտի գարտինալ, պի-
ֆիքիթուրանէ պիր հալ իլէ, —չիւնքի սէնին պիր պաշ-
գա առէմ պուղղ ու առավէթին վար։

Մաշնունը ալէյհ Ինկիլիզլինին, հիտէթ աթէշլերի
սաչմագտա օլան մայի կէօզլերի, գարտինալըն քէսկին
նիկեահրնտան մաղլուպ օլմայարագ, տիք տիք մէրգու-
մըն եիւղիւնէ պագմագտա իտի։

—Շիմտի, —տէյու իլավէ իթտի գարտինալ, —
հաքիմիկիմէ պէտտա խտէյիմ, իսմին նէ՞ տիր։

—Ճօհն Ֆէլթօն, —տէյու ճէվապ վէրտի Ինկիլիզ
պիր նէվի մաղրուրանէ սօուդ գանլըլըգլա, —ֆագաթ
չու նօգթայը զաթը ալիլերինէ թէֆհիմ իթմէքլիկիմ
լազըմ տըր, չէօյլէքի պէնտէնիզ Ինկիլիզ թէպաասը օլ-
տուղումտ հալտէ, Ֆըրանսա գավանինի հիւքմիւնճէ
մուհաքէմէ խիլմէքլիկիմի գապուլ խտէմէմ։

—Բէք ալա, —տէտի գարտինալ, —էօյլէ օլտուղու
հալտէ սէնի լօրտ Բիչէ կէօնտէրիրիմ, վէ սէն քէնտի-
նի վաթանտաչլարընա տահա էյի անլաթապիլիրսին։

Լօրտ Բիչին իսմի, ճօհն Ֆիլթօնըն սարըմթըրապ
սիմասընը՝ նակեահանի պիր սօլհունլուգլա պէմպէյազ
իթմիչ իտի։

—Հայը՛ր հայը՛ր մաղրուրլուղումտան նաչի հուզու-
րը ալինիպտէ գապահաթ իչէմիչ օլտում, —տէտի
մահքիմ միւթի պիր սէտայըլա, —միլօրտ Բիչ թէս-
միյէ իթտիլինիպ օլ ճիւմհուրիյէթ թարաֆտարը օլան
քիմսէտէն իսէ, զաթը ֆէխամէթսիմաթլէրինտէն մու-
հաքէմէ օլունմագլըգմը տահա էվլա ատտ խտէրիմ։

—Բէք ալա —տէտի գարտինալ— պու ալէմտէ հէր
քէսին պիր կէօնա մէզագը օլտուղը կիսի, սէն տախի
հագդընտա խայըրսըզ օլաճագ պիր թէտպիրի թէնսիպ
խտէպիլիր խոին, նէ հալ խոէ, չիմտի պագալըմ պու ի-
լանը էլին իլէ եաղըպտա տիվարէ եաբըշարան առէմ
սէն միսի՞ն։

Վէ մէրգում, քէթխուտանըն պիր ան էվվել մասանըն իւսթիւնէ վազ լթմիշ օլտուղու իլանը աչարազ աղըր աղըր, քէսկին վէ աաէթա մէճիունկյէթ խալազ իաէր պիր սէտայըլա, սուալ ճէվապ Եօլլու թահդիր օլունմուշ աթի իւզ գիքը սէօզլէրի օդուտը,

—«Ինկիլթերրա հիւքիւմէթինին իտա՞լէսի քիմին նէտինտէ տիր, —Պիրինճի Գարլօ գերրալըն։ —Կըրալըն իտարէսի քիմի՞ն էլինտէ տիր, —Տիւդ տը Պըգինկհէմին էլինտէ։ —Պըգինկհէմի քի՞մ իտարէ իտէր։ —Պիզզաթ շէյթան քէնտիսի»։

Գօնթ տը Ֆարժի, բէրտինին պիր չիքճաֆը արասընտան կէրէք հաքիմ, վէ կէրէք մաղնուն ալէյհէ պագմագտա իսթի քի, հաքիմ՝ պալատէ մուհաբրէր սէօզլէրի օդուտուղունտա կիւլէր, մաղնուն ալէյհ տախի տինլէմէյինտէ թէպէսսիւմ իտէր իտի։

—Ա՛հ, —տէյու հայդըրաբ ձօհն Ֆէլթօն, —Նիչի՞ն պու Նաբուգոթինոսոր պուրատտա հազըր տէյիլ տիր, օլ քի նէթիմլերին վէ տուլլարըն ֆէրհատ ու ֆիղանլէրինի, վէ էհալինին տիշլեր կըճըրթատմասը սէսլերինի իչինէմէմէք իչուն տայիմա գուլագլարըն թըդըլը սագլար։

—Տէմէք քի ճինայէթինի իդրար իտէյօրսըն էօյլէ մի, —տէյու սօրտու դարտինալ քէմալի սօուգ գանլըլըգա։

Պու արա մաղնունը ալէյհ քէմալի հիտէթ ու չիտէթ իլէ, վէ տաէթա գուտուրմուշ պիր սիմա իլէ մէրդումըն պիլէյինտէն գավրայարագ,

—Ա՛հ սէն նի՞չիւն պիզզաթ Պըգինկհէմ քէնտիսի տէյիլսին, նիչիւն օլ ֆէնէտամէթլիւ մէճնուն, օլ զալիմ Ա.ման տէյիլսին, օլ քի մաստուֆլարը վէ գատընլարը արսլանլարըն ինլէրինէ աթար, վէ Ֆիլիթապը Մուգատ տէստէ զիքը օլտուղու կիպի, Սիօն էվլատլարընը Պաբել շէհրինին Տէճլէ նամ նէհրի սէվալիհինէ գատար նէֆի իտէր, —տէյու հայդըրաբ։

Մէրգում պու սէօզլէրի սէօյլէմէքտէ իքէն անլընտան չէչիլէր կիպի թէրլեր ագար, վէ ղաղազանէ պիր նիհահ իլէ Րիչլէօնըն եւուզիունէ պագար իտի, ֆագաթ գարտինալ գօլունը չէքմէքսիզին, վէ մէրգում գուտուրմուշ մէճնունը կէրույէ իթմէք, վէ եագուտ անտէն ուղագլանմագտըզըն, եվինէ քէնտույէ մախսօտ անտէն ուղագլանմագտըզըն, եվինէ քէնտույէ մախսուս օլան օլ սօուգ գանլըլըղըլա խթինթագընա տէվամ իտէրէք,

—Ձօհն Ֆէլթօն, —տէտի, —նի՞չիւն Ֆըրանսա տէվլէթինին միւթթէֆիգի պուլունան պիր հիւքիւմտարըն մէմուրընը վէ նագլըսընը, պիզզաթ Ֆըրանսա մէմալիքինտէ թահդիր իթտին։

—Անըն իչիւն քի, —տէյու ճէվապ վէրտի մէրգում միւթէասըպ հէրիֆ, —անը պիզզաթ Ֆրանսատա թէհտիտ, վէ հագարաթ իլէ թէագիպ իթմէքտէն պաշգա էլիմտէ հիչ պիր վասէթա պուլունմամագտա տըր։ չիւնքի օլ մէլլուն նաբուգոթնոսոր պէնի Ինկիլթերրատան սիւրկիւն իթմիշ տիր։

—Տէմէք քի, օլ բուս իլէ մուհիթ օլան Լօնտրա չէհրինի կէօրմէյէ, թա պու տէրէճէյէ գատար արզու իթմէքտէ սին, էօյլէ՞ մի, —տէյու սօրտու գարտինալ, սէօզլէրինի տըգգաթ իլէ նօգթալայարագ,

—Սօրմանըզ զիհատտէ տիր, էլպէթտէքի արզու իտէրիմ, —տէյու հայդըրաբ ձօհն Ֆօլթօն, կէօզլէրի մահզուզույէթ չուլէսի իլէ բարըլ բարըլ բարլայարագ,

—Բէք ալա, Լօնտրայա կիթտինէ նէ՞ եաբմայա արզուն վար, —տէյու սօրտու Րիչլէօ։

—Պիրինի էօլտուրմէք իսթէրիմ, —տէյու ճէվապ վէրտի մաղնունը ալէյհ մահզունանէ պիր սիմա իլէ,

—Օլ քիմսէ սանա նէ՞ քէօթիւլուք իթմիշ տիր, —տէյու սօրտու դարտինալ, —չիւնքի պաղէն էօյլէ հալլեր վուգու պուլուր քի, ախզը կինթիգամ իթմէք հագգը աատ օլունապիլիր։

ձօհն ֆէլթօն, խաթըրընա միւճիպի մահճուպիյէթ օլան պիր խաթըրէ տիւշմիւշ կիպի էլինի անլընա վուրտու, վէ քէսկին պիր սէտայըլա քէլամէ աղազ պիրլէ,

—Մուհարէպէ մէյտանլարընտա իւչ տէֆա ևարալանմըշ օլտուղում հալտէ էլան միւլազիմ րիւթպէսինտէ գալմըշ խոխմ, վէ չէհրին չուգաճը էնտաֆը ամէլէսինտէն Հանրի Սըթմիթսըն նամ քիմէնէնին, Գըլարի թէամիյէ գըլընան սարը կիւզէլի, վէ կէնճ գըզընը ճան ու տիլտէն սէվմիյիմ կիպի, օլ տախի այնի մուհապէթ իլէ պէնի սէվմէքտէ իտի, Գըլարի՛ պէնիմ կիպի տահա հէնուզ չօճուգ օլմադընա, Քիթապը Մուգատտէստէն թէտրիս իտէրէք քէնտուսինէ օգուսմազ էօյրէթտիմ, ֆագաթ պապասը, եիւզ պաշընըզ մէնէտինի էլտէ իթմէտիքճէ Գըլարիյի պանա վէրմէք խաթէմէ յօր ընը, մէրգուսմէ իտէ, կէրէք եիւզ պաշը վէ կէրէք միլազիմ օլտուղում հալտէ, տայիմա մաշուգէմ օլաճաղընա տայըր պէնի թէէվին իտէր իտի, ֆագաթ նէ չարէքի բէտէրլէր էքսէրիէն կէնճ գըզլարընըն սէօզլէրինէ գուլազ ատմազլար, նէ հալ իտէ, սըրա պէնիմ, վէ խաթիհդագըմ տախի վար իքէն, հագդը սարիհիմտէն սարֆը նազար իտէրէք, իւչ նէֆէր ասընզատէլէրին րիւթպէլէրինի թէրֆի իթտիլէր, վէ պէն եինէ միւլազիմիքտէ գալտըմ, օլ վագըթ ըօրտա Պրգինկէհէմ միւրաճաաթ իթմէքլիյի տիւշիւնտիմ, վէ հէման գօնադընա կիթտիմ, նա՞սըլ իթտիյիմ տիվանէլիք տէյի՞լ մի իտի· ըօրտըն օտտա ուշադը պուլունան Բաթրիս Օրէյլիտէն քէտտը մալիւմաթ իթտիյիմ կիպի, մուսաիլէյհ օլ անտէ քէնտի թէրսի պաշընըյլա միւշավէրէթտէ օլտը, պէնի հուզուրունա գատուլ իթմէտէն խմիթինա իթտի։ Սօն տէրէճէ տուղիչի վէ թաշլարընը պիլէ ըզգաթընը տավէթ իտէր պիր նիյազնամէ գալէմէ ալըպ, պու միւշէրրէֆ ասընզատէյէ թագտիմ իթտիմ իտէտ, եինէ պիր ճէվապ ալամատըմ, օլ վագըթ սէֆիլէ նը-

չանըմ, եանի պէնիմ օլ տիլպէր Գըլարիմ, իքիմիզին պիրտէն պէտպահոլընըմընը մուճիպ օլաճագ սուրէթտէ պիր էֆքէարէ գահիպէ օլուպ, պանա տուլուրմագսըղընը, վէ հիչ պիր քիմսէյէ տանընըմագսըղընը պիր սապահ կիպլիճէ բէտէրինին խանէսինտէն չըգարագ, քէմալի սէրպէսթի՝ վէ սէրպիւլէնտանէ պիր թաւր իլէ օլ մէլուն ըօրտըն դօնադընա կիտէր, ա՛հ պու տէհչէթֆէրմա խաթըրէ խաթըրմա տիւշտիւքճէ դանըմ գաֆամա սըչրար, վէ թէքմիլ վիճուտիմտէ պիր լէրդէ հասըլ օլուր, Բաթրիս Օրէյլի՝ խայըն վէ թաշ եիւրէքչի պիր ատէմ օլտուղունա բաղմէն, զաթը ֆէխամէթսիմսիթլէրի ըօրտ ճէնապլէրինտէն խուսուսի պիր միւլագաթ թալէպ խոէն պու կէնճ գըզճըղագ գատար բաքիզէ, վէ կիւզել պիր մախլուք կէօրմէմիշ օլտուղունա պէնտէնիզի թէէվին իթտի խոխ, եվվէ՛թ, Բաթրիս Օրէյլի մէրսուսմէյի աճըեարագ ըօրտըն հուզուրընա չըգմասընա միւսաատէ իթմէմիշ, վէ անըն պու մուխաթապալը թէչպպիւսինի մէնն իթմէքլիյէ բէք չօգ չալընմըշ խէտէ, պիր միւմքին մուվաֆֆագ օլամամըշ, չիւնքի պու բաքիզէ գըզճըղագ՝ օլ տէրէճէ իֆֆէթանէ, վէ օլ գատար բագլըգլա եալվարմըշ եագապմըշ վէ խոտատա իթմիշ քի, նիհայէթ Բաթրիս մէրսուսմէնին խալրամընա տաեանամայապագ՝ անը օլ զալիմին նէզտինէ խոխալ իթմիշ, օլ մազրուր մէլունըն քի, վէրկի թօրլամագ իչիւն թէքմիլ էհալիյի բայիմալ իթմէյէ ասլա իհթիբագ, վէ զէրրէ գատար ինսաֆ իթմէզ, —տէյինճէ, գաբտինալ կիւլիւմսէյէրէք,

—Նիսա թայիֆէսինէ ֆէվգէլատէ հիւրմէթ խոէն տօսթուսմազ տիւգ տը Պրգինկէհէմ ճէնապլէրի, աճէպա Գըլարինին օլ կիւզել տուտագլարընըյլա արզ իթտիյի թէքլիֆի ըէ՞տտ մի իթտիլէր, հա՛յըր, հա՛յըր, գավիյէն ինանըըրըմ քի, մուսաիլէյհ վագը օլան թէքլիֆինին հագդը օլտուղունը թատատիգ պիրլէ, տէր-

հալ անը իճրա պուլյուրմուչլար տըր, —տէտի։

—Էվվէ՛թ, —տէտի ձօհն Ֆէլեթօն, հաւաշ պիր սէս
իլէ, —Գըլարի լօրտըն օտասընատան չըգ-ոըղընտա, եիւղ
պաչըլըղըմըն ֆէրմանընը էլտէ իթմէյէ մուվաֆֆաղ
օլապիլմիշ իտի։

—Ա՛հ էօյլէ օլաճաղընը բէք ալա պիլիր իտիմ, —
տէտի գարտինալ եիւքսէք սէտայըլա, —էվվէթ պիլիր
իտիմ քի, տիւգ ճէննապլէրի՝ մէրսուսմէնին մինէթ-
տարլըղընա չաեան օլաճադտը, իսմի սէն տախի Ին-
կիլիթերայէ կիթմէքլէ, մուսմանլէյհէ պօրճլու օլտու-
ղուն Թէչէքքիւրի էյֆա իթմէք իսթէյօրսըն տէյի՞մ մի,
բէք ալա պու խուսուստա լազըմ կէլէն վասէթալէրի
Թէտարիք իտէճէյիմէ էմին օլապիլիրսին։

Ձօհն Ֆելեթօն՝ պու միւժտէյի իչիթտիկինտէ, քէն-
տի չիքտըը իւղերինէ աթլայան պիր բէլէնկ կիպի
մահզուզկյէթլէ եէրինտէն սըչրայը վէրտի։

—Բէք ալա կէօրիւյօրում քի, —տէյու իլավէ իթ-
տի գարտինալ, —պիրազ էվվէլ՝ Լօնտրայէ կիտուպտա
պիրինի էօլտուրէճէյիմ տէտիյին սէօզ, սըրֆ լաթի-
ֆէտէն իպարէթ իտի, սէն Գըլարին իլէ իզտիվաճ իթ-
մէք մէսէրրէթի չէրապըլյա մէսէթ օլտուղուն հալտէ
պուրատան մուֆարէֆաթ իտէճէքսին տիր։

—Ա՛հ էֆէնտիմ, տէմէք քի սէօզիւմիւն մանասընը
անլայամատընըզ, —տէյու հայդըրտը Ֆելեթօն. գու-
տուրմուչճասընա պիր հիտէթ ու չիտէթ իպրազ իտէ-
րէք, —Գըլարի՝ պու նամուս մէզարը իչինտէն նամու-
սըզ օլարագ տըշարը չըգտը։

—Պօշ չիւպհէլէր, պէյհուտէ նիզա, աչըգլարա մախ-
սուս օլան էսասսըզ վէսվէսէլէր, սարհօշ եէմինի, —
տէտի գարտինալ ֆիլոթուրսուզլուղուլա կիւլէրէրէք,

—Գըլարի հէման օլ կիւն էօլտիւ, նէ վաղըթ քի
պէնիմ իչիւն ալմըշ օլտուղը ֆէրմանը բարչա բարչա
երրթարագ սուրաթընա ֆըրլաթը վէրտիմ, —տէտի

Ինկիլիզ սէրտ վէ հիտտէթլի պիր սէտայըլա։

—Ա՛տամ սէնտէ, հէր չէյի ունուԹարագ եիւզ պա-
չըլըղընըն ֆէրմանընը, Թէքրարէն կիտիպ ազիզ տօս-
Թումուզ ժօրժ Վիլիյէրտէն Թալէպ իտէպիլիրսին, —
տէտի գարտինալ։

Պու արա զանն իտէրսին քի, միւԹէասիպ Ինկիլի-
զին անը իւղերինտէն պիր սկյահ պուլուԹ կէչի վէրտի։

Բիչլէօ եէրինտէն գըյամ, իթտի, մերգումտ արԹըզ
քէնտի ատէմինի լայըգըյըլա մուհաֆէմէ իթմիշ պի-
Թիրմիշ իտի։

Բէրտէնէն արգասընատա կիզլէնմիշ օլան իւքի աչըգ
ու մաչուգէ՝ պու միւքեալէմէյի տույտուգլարընտա,
ազիմ պիր խէվֆ ու տէհչէթ, վէ սօն տերէճէ հիտէթ
իլէ պաչտան այաղա գատար տիԹրէտիլէր։

—Ցէմէք օլուր քի Գըլարի սէնի սեվմէյօրումուշ,
էօյլէ մի, —տէյու սօրտը գարտինալ մաղնունը ալէյհէ։

—Մէրսումէ՝ պէնի պիրատէրի կիպի սեվէր իտի,
ֆագաթ օլ մէլուն Պըգինկհէմի աչըգը մագամընյա
սեվտի, —տէտի ձօհն Ֆելեթօն ատէթա սարհօշ կիպի
տիչի տօլաչարագ։

Բիչլէօնըն տուտագլարը իւղերինտէ պիր մահզուզի-
յէթ Թէպէսսիւմի կէօրիւնտիւ, պիրա մէրգումտ, Գը-
լարինին նըշանլըսը օլան Ինկիլիզին, հիչ պիր վաղըթ
Պըգինկհամէ աֆֆ իթմէյէճէյինէ էյտէն իգնա օլմուշ
ըտը, հաթտա Ֆելեթօն, մուսմանլէյհէն ախըր ինթի-
գամ իտէպիլմէք իչիւն, հէմմէօհմէթի պուլունան
քիմսէնին իտմինի անմագսըզըն, վէ պէլքիտէ պիր հէմ-
մէօհմէթի օլտուղունը խաթըրընատն կէչիրմէքսիզին,
էօլմէյի՝ վէ էօլտիւրմէյի կէօզիւնէ ալտըրմըշ օլտու-
ղունա էմին օլմաղըլա, արԹըզ չագալը քէնտի գաբա-
նընատան սալը վիրմէքլիյի մինատիպ կէօրերէք,

—Ձօհն Ֆէ՛լեթօն, —տէտի վագտըը պիր սէտայըլա
—սէն ԻնկիլիԹէրայա կիտէճէքսին, լաքին սանա վիրէ-

ճէյիմ հէը պիը էմն ու թալիմաթա իթաաթ իթմէքլեյին լազըմ ոըը, վէ մէկէը պիը կիճէյի ֆէտա իթմէքլէ, պէօյլէ պիը ինթիգամը սաթըն ալմադըդ պահալը աստա օլունապիլիը մի։

—Հա՛յըը, —տէյու ճէվապ վէրտի Ինկիլիզ, —պուլյուրուն էմրինիզէ միւնթազըըըմ։

—Էօյլէ խսէ արգամ սըըա կէլ, պու կիճէ իչպու պալօտա սանա թօհաֆ պիը օլուն ոյնաթաճաղըմ, —տէտի քաէն սօնրա, Ֆիլթօնըն էօնիւնատէն հիւրիւմէյէ պաշլատը քի, մէրգուամ տաիսի՝ սահիպինին արգասընտան կիտէն քէլզ կիպի հիւրիւյերէք տըշարը չըգտը, վէ նէրտիւպանըն իւղերինատէն մէրգուամանըն ատրմլաըը սէոի իչիտիլտի։

Օլ վագըթ միւսիւ տը Ֆարժի, մատմազէլ Տանժէն իւլէ կիզլէնմիշ օլտուգլարը մահալատէն չըգարադ, խէվֆ ու տէհշէթ իյրաս իտիճի պիը նիկեահ իւլէ պիըի պիըլերինին հիւզիւնէ պագտըլար։

Գաթէրին գօնթըն էլինատէն թուրթուպ, միւթէէսսիրանէ պիը սէտայըլա քէլամէ ազազ իտէրէք,

—Պիը տագըդա պիլէ վէֆթ իթմէյէ վագթիմիզ եօզ տըը, —տէտի, —պէնի պու օտայէ կէթիրմէնիզ, միւճէրրէտ ձէննապը Հադդըն պիը րէյի իլահիսի իւլէ իտի, պու հատիսէյի միւտհիշէյի գըրաալիչայա տույուրմագլա, աղիմ պիը պէտապահալըղըն էօնիւնիւ ալմադըղըմըղ էյղէմ տիր, իտի աղիզիմ միւսիւ Ֆըֆարժի, հագդընըզտա օլան էմնիյէթը տայիմէմիզէ տէվամ իտէպիլիրիզ տէյի՞լ մի։

—Ա՜հ Գաթէրին, պիլմիշ օլասընըզ քի, պէն սիզին սաղ պիլէ յինիզ մէգամընտայըմ։

—Էօյլէ օլտուղու հալտէ սէրիան Լօնտրայա ադիմէթ իթմէլիսինիզ, վէ հաթտա օլ մէճնուն հէրիֆատէն էվվէլ օրայա վասըլ օլմանըզ լազըմ կէլիր, մէրգուամընն իտի ձօհն Ֆէլթօն իտի տէյի՞լ մի, ա՜հ պու իտ՝ իւլէ էպէտ գիհնիմտէ հէքք օլունաճագ տըը։ ահ ազիզ տօս-

թուտ, սիզ պու տէֆա տիւշմէնլէրինիզ էլինատէն ֆիրար իթմէյուպ, իւլա գըրաալիչա հազրէթլէրինէ պիը խըտմէթ իթմէք, վէ սայէսինտէ սէրպէսթէթինիզի էլտէ իթմիշ օլտուղունըզ, վէ տահա տօղրուսը՝ էօմրիւնիզիւ գուրթարմըշ օլան օլ զաթըն, էօմրիւնիւ խէյտա իթմէք իչիւն պուրատէն մուֆթարէգաթ իթմիշ օլաճագսընըզ, իտտի պույուրուն սալօնա կիտէլիմ, օլմայաքի գարտինատ, օլ տէհշէթլիւ միւքեալէմէյի տինլէմիշ օլ տուղումուզա տայիր չիւպհէյէ զահիպ օլտուն։

Միւսիւ Տըֆարժի, գօլուննը մէրտուամէյէ թագտիմ իթմէքլէ, իքիսի պիրատէն սալօնա կիրտիլէր, թամ օլ էօնատէ քի, գըրաալ իլէ գըրաալիչանըն սալօնա տուխուլլերի իչիւն պիւյիւք բէրտե աչըլմագ տա իտի, մահալի մէղքիւրատէ միւքեմմիլ պիը սօֆրա գուրուլմուշ, վէ իւղերինատէ պուլունան էչեայի նէֆիսէ իլէ կիւմիշ թէբսիլէր վէ սահանլար, կէօղլեր գամաշըրըրճասընա էթրաֆա չուլլեր սաչմագտա իտիլեր։

Կիրանպահա վէ նէֆիս էսկի մատէն թապագլար իչինատէ թամամ հազրըլանմըշ իտի քի, օլ վագթըն ատէթի մուճիպինճէ, տավէթլիլեր՝ պատէլ թամամ մէգքիւր նէֆիս թապագլարը գըրըշ խիւրտ ու խաչը իտէճէքլեր իտի։

Ֆախրի գըզլար, գըրաալիչանըն խըտմէթինատէ տամէն տէրմիյան օլտուգլարը կիպի, օն իւչիւնճիւ Լուսի հազրէթլերի տաիսի, մայէթը մէվճուտէսի, հանի խըտմէթինատէ պուլունան քիւպերա, վէ ասըլզատէկեան իւլէ քէնտույէ մահսուս օլան սանտալէատէ օթուրուպ, չէհրիլերին աչգընա իտարէյէ ադտահ օլունմասընը թէքլիֆ իթտի։

Պու արա գըրաալ, էօնիւնէ վագ իտիլէն թապագլարըն՝ ատէթա սիհր ալամէթի կիպի պիը հալ իւլէ արգա արգայա նապէտիտ օլտուգլարընը Ֆարգ իտտուպ, թէճճիւպլէ արգասընա տէօնէրէք, ուֆագ վէ ղաիֆ

պիր առէմ կէօրաիւ քի, մէրգում սան տէրքճէ պիր մէհարէթի իլէ թէբսիլէրի վէ թապաղլարը գալըրըմադլա, ղայէթի իրի պիր չուվալըն տէրունինտէ նապէտիտ իթմէքտէ իտի։

Նախսը մէրգում, պաշընա ուղուն գուլադը՝ վէ թէբէսի քեաղըտտան մամուլ պիր թագէէ կիյմիշ օլուպ, էլինտէ (մարմոտա) տէնիլէն պիր նէվի գաարն չապգասը, գուլաղընտան տակի իրի քէշքիուլ չէքինտէ պիր գապ ասըլմըշ ըտը, մէրգումունն կիյմիշ օլտուղու պէյատ, քէպուտի վէ գըրմըզը էլվան իլէ միւլէվվիւն էլալիսէսինէ թալիւ օլունմուշ պիր չօգ չընղըրագլէր օլմաղըլա, հէր պիր հարէքէթինտէ մէղքիւր չընղրագլար սալլանըպ, թէքմիլ սալօնը չամաթա իլէ տօլտուրույօր իտի։

Պու առէմ ուսթա Անճէլօ թէմամիյէ գըլընըպ, գըրաալ հաղրէթլէրինին տէլի պաշըսը (1), եանի մուգալիտի, վէ նախօտ սոյթարիտի իտի։

—Ա՜հ սէմէրլի չիշպօղաղ սէն մի իմիշսին, —տէտի գըրաալ կիւլէրէք —ըսթըրիտեալարըն թաշա եարըշտրգլարը կիսպի, սանտալեէմին արգասընա պիթիչիպտէ նէ՞ եարըյօրսըն։

—Սանթրաճ օյունունտա տէլիլէր (2) գըրաալըն եանընտա պուլունուրլար, —տէյու ճէվապ վէրտի Անճէլօ, թօհաֆ պիր սիմա իլէ։

—Ցագաթի չիմտի պիզ պուրատա սանթրաճ օյնամայօրուզ, ահ սէնի տէլիլէր հաքիմի սէնի, պագասնա սօֆրատտա օթուրուպ թաամ իտիյօրուզ։

—Սիզ տակի հաքիմսինիզ, —տէտի Անճէլօ, —ֆագաթ եալընըզ չու ֆարգ իլէ քի, պէնիմ էլիմտէքի աստա պիր (մարմոթա) տըր։

—Է՜հ եէթէր արթըգ՝ հայլազ քիւլհանի, —տէտի գըրաալ, սոյթարինին էլինի կերույէ եիթէրէք, չիւնքի պու արա մէրգում նէֆիս մէյվէլէր իլէ տօլու պիր թաապաղը աչըրմագ իւզրէ իտի, —պըրագ մայաճագ սըն քի պիր չէքէրլամէ օլսուն եէյիմ, տօղրուսը պու տէհչէթիւ իչթիհանը կէօրմէքլէ արթըգ սէնին էվլէնիպտէ չօլուգ չօճուգ սահիպի օլմանա աստա բաղը օլամամ։

—Ա՜հ էֆէնտիմ, մաամաղէլ տը կըրանսէյլին՝ պէնտէնիզի զաթը հաշմէթսիմաթլէրի կիպի մուհաքէմէ իթմէյէճէյինի բէք ալա պիլիրիմ, —տէտի Անճէլօ աճգուը պիր սիմա իլէ ահ խոուպ, վէ թօհաֆ պիր հալ իլէ ֆախրի գըշա տօղրու էօյլէ պիր նիկահ իթտի քի, մէրսումէ շաշըրտըղընտան գըպգըրմըզը քէսիլէրէք հաղըրունըն գահգահալէրինի մուճիպ օլտու։

—Ցագաթ պու թօրլատըղըն չէյլերի նէ՞ եաբաճագսըն, —տէտի օն իւչիունճու Լույի բարմաղըյլա սոյթարինին էլինտէքի իրի չուվալա տօգունարագ։

—Հաշմէթլու էֆէնտիմ, քէսպը գուվվէթ իթմէքլէ հուզուրը ալինիպտէ իտէճէք օլտուղում տուէլլօտա եէնիլմէմէք իչիւն տիր քի պունլարը...։

—Նէ՞, տուէլլօ՞ մը, —տէտի գըրաալ, մէրգումըն սէօղիւնիւ գաթ իտուպ գաշլարընը չաթարագ։

—Ա՜ֆֆընըզը խաթիրհամ իտէրիմ հաշմէթլու էֆէնտիմ, զաթը ֆէխամէթսիմաթլէրի՝ գաբտինալ ճէնապլէրինին, տուէլլօնըն մէնինի հադգընտագքի ֆէրմանլարընը ունութտուսմ իտի, ֆագաթ պէնտէնիպ տուէլլօ տէյիլ, իլլա պիր մըզրագ օյունը տէմէք իտթէյօր իտիմ։

—Է՜յ բագիպլին քի՞մ տիր պագալըմ։

---

(1) Ֆրանսա գրալլարը նէզտինտէ պուլունան ճիւճէ վէ եախօտ մուգալիտլէրէ տէլի տէնիր։

(2) Սաթրանճ լուպիեաթընտա չահըն գուրսինտէ պուլունան թաշա թիւրքճէտէ ֆէրզ տէնիլտիի կիպի, Ֆրանսըզլար տամախ (ֆիւ) եանի տէլի թէմամիյէ իտէրլէր քի, պու քէլիմէ լիսանը Ֆրանսէվիյէ մախսուս օլուպ, թիւրքճէսինտէ պիր մանա չըգմայաճաղը տէրքեար տըր։

—Բագիպիմ մուազղամ պիը միւնէճճիմ, եանի պիը միւսթաֆրիճ տիը քի, քէնտույի պիրինճի Լույի գըբրալ տէվրինաէն գալմա զանն իսկյօր, վէ իսմի տախ Անճէլի Գաթթօ օլմաղըլա, սայքի ատաշըմ կիպի տիը։

—Նէ կիպի սիլահ իսթիմալ իտէճէքսինիզ, գըլը՞ճ մը, խանչէ՞ր մի, թիւֆէ՞նք մի, սաբա՞ն մը, օգհայ մը գուրշո՞ւն մը։

—Ա՛հ հաշմէթիւ էֆէնտիմ, պիզ ասըլզատէլիք սիլահը,ըլա, եանի լիսան իլէ էօլչիւլէճէ,յիզ, պու միւնէճճիմ, միւսթաղպէլի քէշֆ իտէճէյի կիպի, կէչմիշի տախ պիլմէքտէ օլտուղունը իտտաա իսկյօր· պէնտէնիզ իսէ մէրգումա պիը գաչ սուալ իթմէյի թէքլիֆ իթտիմ քի, էկէր ճէվապընա գատիր օլամազ իսէ, հիւզ գաատմ եէրին ալմընա կէչէճէք տիր։

—Բէք ալա, միւնէճճիմին նէ՞րտէ պաղալըմ։

—Պուրատայըմ հաշմէթիւ էֆէնտիմ, —տէյու պիր ատա զուհուր իթտի քի, մատմազէլ Ցանժէն իշպու սէտայը Թանըյօր կիպի զանն իթմէքլէ տիթրէթի։

Պու արա, արգասընատա եէրլէրէ սիւրիւնիւր տէրճէտէ ուզուն վէ սկյահ պիր ճիւպպէ, վէ պաչընա պէվրի պիր քիւլահ կիյմիշ ատէմին պիրի չէնէսինի էյրէթի պիր ագ սագալ իլէ սէթր իթմիշ, վէ էլինտէ պուլուտնան եապան լինճիրի աղաճընատան մամուլ տէյնէյի սալայարագ սօֆրայա տօղրու իլէրլէտի։

Օն իւչիւնճիւ Լույի, էֆքեարը պաթըլէ իլէ մէէլուճ պիր զաթ օլմաղըլա, մէրգումը կէօրտիւյիւնտէ խաֆիֆ սուրէթտէ պէնզի աթտը, վէ սարայլըլար իսէ, պու թէմքինլի ատէմ իլէ դըրալըն մուգալլիտի պէյնինտէ էյլէնճէլի պիր միւճատէլէ վուդա պուլաճաղը մէմուլ իլէ, միւսթաֆրիճը մէրգումըն էթրաֆընը իհամա իթտիլէր։

Անճէլի, եէնի կէլէն Անճէլօ Գաթթօատան իհթիրազ պաշլայըպ, էլինտէքի (մարմօթայը) դըլըճ օյնատըը

կիպի մէրգումա տօղրու սալատը, վէ այագլարընը իւչ տէֆա եէրէ վուրարագ չընղըրագլարընը էօթտուրտի։

—Մէյտանը իսթիհան քիւչատէ տիր, —տէյու պաղըրտը օն իւչիւնճիւ Լույի, —իսմի սիզի կէօրէյիմ միւսիւլէր։

Սէրայլըլար, դըրալըն պու լաթիֆէսինատէն ազիմ պիր գահգահա իլէ կիւլմէյէ պաչլատըլար, չիւնքի պու գօրգագ վէ խօուրէսինա հիւքիւմտարըն լաթիֆէսի ըէք աղ իսի։

—Անճէլօ, սանա իտէճէք իլք սուալիմէ ճէվապ վիրմէյէ հազըր օլ, —տէտի գըրալըն օյլաթարիսի, եախօտ տէլի պաչըսը։

—Րույի ասիւմանտէ պուլունան պիլճիւմլէ սապիթու սէյյահարելէր չահիտ օլտունլար քի, պէն տախ սէնինէն, չու սուֆրանըն իւղէրինատէն թապաղը գալտրըպտաա չուվալա թըգատըղընտա, կէչէն միւտէթտէն՝ տաա չուվալա թըգատըղընտա ճէվապընը վէրէճէյիմ։ Հա աղ պիր միւտէթ զարֆընտա ճէվապընը վէրէճէյիմ։

—Մատէմ էօյլէ իսէ, —տէյու իլավէ իթտի Անճէլօ, —իսմի էյ ալիմ միւնէճճիմ, սէօյլէ պաղալըմ, պիր ատէմին պիր կիւնտէ, պիր սաաթտա, պիրի պիրինատէն ֆարգը օլարագ պաչգա պաչգա եէտի մահալլէրտէ պուլունապիլմէսի միւմքին օլապի՞լիր մի։

Հուզուր, էլլէրինի պիրի պիրլէրինէ վուրարագ կիւլմէյէ պաչլատըլար, դըրալիչա օլ անէ գատար պիյաֆէթտէ վուդու պուլան իշպու հատիսէյէ աթֆը նազար իթմէյէ թէնէզզիւլ պույուրմամըշ իքէն, հէման տալղընըղընատան այըլարագ ազիմ պիր տըղգաթ իլէ սօյթարի Անճէլօյէ պաղտը, նէրէքիմ [մայէթինտէ պուլունան ֆահրի դըղլար իսէ, ճիւմլէտէն զինատէ պիր մէրագ իլէ կէօզլէրինի աչարագ, վէ նէֆէսլէրինի պիլէ մէնն իտէրէք, իշպու հատիսէյէ տըղգաթ իթմէքտէ իտիլէր։

—Հա՛յըր, միւմքին տէյիլ տիր, —տէյու ճէվապ

վէրտի Անճէլօ Գաթթօ, աղբը պիր վազար իլէ։

—Էհ ուսթա, տօղրուսը սէն քէտէրնադ սիմալը պիր (սբինքս) սին(1), —տէտի Անճէլօ, պու սիհիրպազլըղը հանկը չէյթանըն տէլիյինտէ մէշդ իթտին։

—Հա՛յըր հա՛յըր, տէլի հէրիֆ սէնին մէքթէպինտէ էօյրէնտիմ, վէ չիմինքի տէտիյիմ սէօղ տախի բէք տօղրու տըր։

—Ի՛հ մատէմքի սէն պէնիմ սուալիմէ ևօգ ճէվապը-նը վէրիյօրսըն, պէն տախի սէնին կիպի միսթախսրիճ օլմատըղըմ հալտէ, պիլաքիս էվվէթ տէյէրէք տէտիյիմի թատտիդ իտիյօրում։

—Ֆագաթ էվվէթ տիմէքլէ իգթիֆա օլունամազ, իլլա իսպաթ իթմէք լազըմ կէլիր, —տէյու իթիրազ իթտի Անճէլօ Գաթթօ պիր հալի սիւքիւնէթ իլէ։

Հազըրունըն մէրագլըրը արթմագլա, կիթտիքճէ մէրգումանըն էթրաֆընա պիրիքտիլէր, վէ ճիւմլէնին կէօղլէրի պու իլճի միւտարիպլէրէ աթֆ օլունտուլար։

—Տէյէճէք օլտուղում վագտա, ճիւմլէ հազըրու-նըն թանըտըգլարը պիր ասըլզատէյէ թէսատտուֆ իթ-միշ տիր, —տէտի Անճէլի։

Մէրգումըն պու սէօզլունտէն պիլճիւմլէ գատընլար ութանտըգլարընտան գըզլարտըգլարը կիպի, էրքէքլէր տախի գահգահա իլէ կիւլտիւլէր։

—Ճիւմլէյէ մարուֆ օլան պու ասըլզատէ քի՞մ իմիշ պագալըմ, —տէյու սօրտու գըրալ։

---

(1) (Սբինքս) էզմինէյի գատիմէ էֆքէտարը պաթըլանէսի միճթիպինճէ, կիյա Թէպէս չէհրի թարիքի իւզրէ պիր գօրթ-լագ օլուպ, բատթ կէլտիյի քիմսէլերէ պիր մուտմա սէօյլէր, վէ պիլէմէմիքլերի հալտէ բարալար ըմըշ։ Գօրթլագը մէրգում, էմիք նամ քիմէնէյէ տախի պիր պիլմէճէ սէօյլէր իսէ տէ, մէրգում պիլմէճէնին մանասընը սէօյլէմէքլէ, գօրթլագ տախի աէնիդտէ զարգ օլուսլ մահվ օլուր։

Մատամ Տանթրօթիչին սիմասը պէմպէյազ օլմուշ ըտը, հէլէքի օլ անտէ գարտինալտան պազդա մուսմաի-լէյհայէ պագան եօղ ըտը։

—Ժօրժ Վ.իլիյէ տիւդ տը Պըգինկհէմ, —տէյու ճէ-վապ վէրտի սօյթարլի։

Օն իւչինճի Լուսի, սօյթարլինին պու քէլամընտան, ուսուսուն թէչէտտիւտ իտէն հայրէթինէ իչթիրագ իթտիյի կիպի, ֆախրի գըզլար տախի ութանտըգլար-ընտան նազի տուդագլարընը ըսըրտըլար, հէլէ մատ-մազէլ Տանժէն, օվունարագ հըսսը թապիսի իլէ զու-հուրա կէլէճէք պիր պէտագահոլըղը քէշֆ իթմէքլէ, հէման պու դալապալըդտան ֆիրար իթմէյէ արզու-իթտի իսէտէ, միւմքին օլամատը։

Միւնէճճիմ Թահդիրամիզ պիր հալ իլէ պաշընը սալ-լաեարագ ճէվապէ ազազ պիրլէ,

—Ուսթա Անճէլի, սէն պու խուսուսատա էյիճէ մա-լիւմաթ ալամամըշընըն, —տէտի։

—Սահի՞հ մի սէօյլէյօրսուն, —տէտի սօյթարլի, — էհ մատէմ էօյլէ իսէ խաթամը Թաավիպ էթ, պիզ հէմ Թաամ իտէր վէ հէմտէ սէնի տինլէրիզ։

—Տիւդ տը Պըգինկհէմ ճէնապլէրի, պիր կիճէտէ այրը այրը եէտի մահալլերտէ պուլունմամըշ տըր, ան-ճագ օլ եէտի մահալլերէ եէտի նէֆէր գըզլար կիտիպ մուսմաիլէյհի արատըլար, —տէյու ճէվապ վէրտի միւ-նէճճիմ։

—Պու դատընլար քի՞մլէր իտիլէր, իսիմլէրինի սէօյ-լէ պագալըմ, տէտիլէր հազըրունատան պագըլարը, վէ Անճէլօ Գաթթօ տախի սէօղունէ տէվամ իտէրէք,

—Պունլար, սէրայէ մէնսուպիյէթլէրի օլան էն կիւ-զէլ, վէ էն միւթէքէպպիր գատընլարտան իտիլէր, պունլարտան պիրի, քէնտի ֆամիլեասընըն ասալէթի աթիդլիյինի, վէ ալամէթը ֆարիդասընըն մանասը նէ իտուկինի, տիւդ ճէնապլէրինէ իյղահ իթմէք իտթէ-միշ լտի։

Եիրմի նէֆէր քէսանըն թէպէսսիւմէրի, մատմազէլ տը լա Րօչֆուգօլա աթֆ օլունմագլա, մէրսումէ հիտէթինատէն աթէշ կիպի դըղարտը։

—Ասալէթլիւ սէֆիր ճէնապլէրի, պիր տիկէրինի տախի, Ինկիլիզ ուսուլի իւզրէ՝ վէ միւքէմմէլ սուրէթատէ հազըրլանմըշ պիր թաամ հադդընատա խաթխընճաճ, վէ եախօտ մէրսումէյէ պախշը մէզագ խթմէք խաթէմիշլէր իտի։

Մատմազէլ տը Կըրանսիյին կէօզլէրի, պիր չօգ միւսթահզի նիկեահլէրէ թէսատիւֆ խթմէքլէ մահճուպ օլուպ, պաշընը կէօյսիւնէ տօղրու էյի վէրտի։

—Պէրի, —տէյու տէվամ խթատի միւնէճճիմ, —լօրտ Պրդինկհէմին հիմմէթի իլէ քէնտի պիվէֆա աշըգընը, մաշուգէսի պուլունան պիր չիֆթճինին քիւչիւճէք գըղըլըա թէաչիւգ խթմէքատէ խբէն, վէ հէման մէրսումէնին այագլարընա գաբանաճաղը հէնկեամտէ պասմագ խաթէմիշ տիր, պիր տիկէրի տախի, կէօզէ կէօրիւնմէյէն պիր թագըմ երվահը մէվհուսէլէր մարիֆէթի իլէ, չըլտըրասըյա պիր սէվատա իլէ սէվմէքատէ օտուղու քիմնէյի տէրաղուշ իլէմէյի մէմուլ խթմէքատէ իտի, մուամիլէյհիւմատէն էն գիւատէ իտարէսինի պիւիր օլան գատըն տախի, քէնտու միւճէվհէրաթընըն գըյմէթի, վէ թաշլարըն սուլարը խուսուսընատա տիւգ ճէնապլէրինի խաթխընճաճ խթմէք խաթէմիշ իտի, չիւնքի մուամիլէյհ ճէվահիրատէն բէք էյի անլար խէտէ, ֆագաթ անլէրի զայպ խթտիյինէ տախի ասլա թէէսսիւֆ խթմէզ պիր զաթը սէխավէթսիմաթ տըր, հէլէ պունլարատան էն նէզագաքէթլի, վէ նազ ու նայիմ իլէ բէրվէրատէ օլան գըղճըղազ տախի, (սիլֆլէրին) եանի սէմավի բէրիլէրին մէքեանլարը հագդընատա՝ լօրտ ճէնապլէրինատէն մալիւմաթ ալմագ արզուսըյըլա սուզան օլույօր ըտը, չիւնքի մէրսումէ, մէզքիւր սիլֆլէրին պուլունատուգլարը մահալէ նագլը մէքեան խթմէք նիյէթինատէ իտի։

Պիլճիւմլէ հազըրուն կիւլմէքտէ, վէ ալթը նէֆէր ֆախրի գըղլար տախի պու ալէնի սուրէթատէ օլան գիւլէթին տարպէյի թահգիրանէսինատէն, հայախյէթը զաթխյէլէրի զախմըտաը օլուպ, չիհէքատէն վուրուլմուշ կիպի պիր հալէ կիրիֆթաը օլմուշլար իտի, վագաա միւնէճճիմ մէրսումէլէրին իսխիլէրինի պէեան խթմէմիշ իտի, ֆագաթ թէքմիլ սէրայլըլար վէ չէհրիլէր անլէրի թանըյըպ վուգույի հալի անլատըլար, պիչարէ գըղլար իսէ քէնտիլէրինի միւտաֆաա խթմէյէ ճէսարէթէ խտէմմէքտէ խտիլէր· զիրա օլ հալ իլէ պիղղաթ քէնտի քէնտիլէրինի էլէ վէրմիշ օլաճագլար ըտը։

Պու անտէ՝ մատմազէլ Տանժէնի գուրթտուրմըշ օլան էրմէնի, գալապալըղը եարարագ իլէրույէ տօղրու աթըլտը, վէ կիւրիւլթիւլի պիր սէտայըլա միւնէճճիմինն եիւղիւնատէն էօգաարը հայգըրարագ։

—Եա եէտինճիսի նէ՞ օլտու, —տէյու սուալ խթտի։

—Եէտինճիսի՝ գըրտալիչանըն գօնագընատան տրշարը չըգմատը, —տէտի Ամճէլօ Գաթթօ։

Միւսիւ տը Ֆարժի պիրագ սօլուգ ալտը, չիւնքի օլ անտէ մուամիլէյհինն խաթըրընատան տէհշէթլիւ պիր չիւպհէ կիւզար խթմիշ իտի։

Ֆագաթ Գաթէրինն Տանժէ, ագլ ու ֆիքրի բէրիչան՝ վէ տիթրէյէրէք մատամ Տանթրօթիչինն եանընա թէգարրուպ խթմէքլէ, մուամիլէյհանըն սանատալէսինէ տաեանմագա մուվաֆֆագ օլագիլտի։

Գըրտալիչա, պիչարէ գըղճըղազըն աթէշ կիպի եանմագատա օլան էլինի թուխթարագ եավաշ պիր սէտայըլա,

—Գաթէրինն գըղըմ գօրգո՞յօրմըսըն, —տէտի։

—Հայըր մատամ, —տէյու ճէվապ վէրտի կէնճ գըղ, —թա սօնունա գատար կէօյիւս վէրէպիլմէք իչիւն քէսպը գուվվէթ ու չէճաաթ իտէճէյիմ տիր։

—Ա՛հ պէն սէնի պէօյլէ ալչագճասընա խթհամ խթմէլէրինէ միւսաատ խթմէյէճէյիմ, —տէտի գըրտալի-

չա, —էվվէթ օլ տէհղէթլիւ միւֆթէրիյաթըն պարը կիւրանը ալթընտա էղիլտիյինի ըահէթի պալ իլէ կէօ-
ըէմէմ, Գաթէրի'ն միւթէէմմին օլ քի, պէն սէնի միւ-
տաֆտա իտուպ, ասլա եանըմտան այրըլմամըշ օլտու-
ղունը ճիւմլէսինէ պէյան իտէճէյիմ տիր։

—Վէ պու հալ իլէ քէնտու քէնտինիզի էլէ վիրմիշ օլաճաղսընըզ, տէտի, զէվալը դըզճըզաղ տիթրէյէ-
ըէք, —Հա՛յըր սէվկիւլիւ էֆէնտիճիյիմ, հա՛յըր, միւ-
սաատէ իտինիզ քի իչիմի պիղզաթ պէն քէնտիմ կէօ-
ըիւպ պիթիրէյիմ, չիւնքի սիզ տէվլէթին նամուսը սատ
օլունուրսունուզ, վէ ճարիյէնիզ իտէ, ուսմում իչիւն է-
հէմմիյէթսիզ, վէ սաատ պիր գըզ օլմամըլա՝ հէր նէ տախէ օլսամ զէմ տէյիլ տիր։

Պիչարէ գըզճըզաղ, թամ օլ տաղըզտատ էրմէնի էսվապըյըլա թէպտիլ գըեաֆէթ իթմիշ օլան միւսիւ տը Ֆարժինին, գըսզանճլըզ աթէչի իլէ չուլֆէչան նիկեահընը կէօրմէքլէ տիթրէտի, մերգուա՝ Գաթէրի-
նին կիրիֆթարը տէհղէթ, վէ միւթէէսսիր հալինէ գաթ պէ գաթ թէաճիւպ իտէրէք, կէօզլէրինի մեր-
սումէնին իւզէրինտէն գալտըրամազ օլմուշ իտի։

Օլ վագըթ Գաթէրին, իչպու տէհղէթամիզ էսրարըն գիաչ ու զահիր օլունմասընը մէնն իթմէսի իչիւն, ճան ու տիլտէն ճէնապը Հադդա նիհազ իթմէյէ պաշլատը։

Նակեահան գարտինալ Րիշլէօ արգասը սըրա ճինա-
յէթ մահքեմէսի միւշավիրի կիպլ թէպտիլ գըեաֆէթ իթմիշ օլան ուֆագ թէֆէրէք պիր առէմ օլտուղու հալ-
տէ, իլերույէ տօղրու կէլտիյինի հազըրուն կէօրիւպ, հէմման կէրի չէքիլերէք մերգումա եօլ աչտըլար։

—Հաշմէթլիւ էֆէնտիմ, —տէտի Րիշլէօ, —մուգալ-
լիտինիզ Ընճէլի, իսթինթաղ իթմէնին գայիտէսինի պիլէմէզ, պէնտինիզ՝ պու խուսուստա մէհարէթ ու մե-
հէբէսի տէրքեար օլան էօյլէ պիր առէմ կէթիրտիմ
քի, պիր մաճնունը ալէ յհին եալընըզ իբի սըրա եազը-

սըյըլա, վէ եախօտ լիսանընտան չըգան իւչ ճէվապ ի-
լէ անը աստըրմայա միւդթէտիը տիր, իսմի էմր պու-
յուրունուղտա, մերգուա՝ միւնէճճիմի պիր սօն սուալ տահա իթսին։

—Բէք ալա, տինլէյօրում, —տէտի դըրալ։

Գարտինալըն, իչպու միւճատէլէյէ միւտախէլէսի ճիւմլէնին մերագլարընը թէղէիյո իթմիշ օլմաղըլա, հէ-
ման հէր քէս օթուրտուգլարը եէրտէն դըյամ իթմիշ-
լէր իտի։

—Միւսթախսրիճ, տահա պիր սուրէթը վազիհանէ-
տէ իյղահը մատտէ իթմէլի տիր, —տէտի ճինայէթ մահքեմէսի միւշավիրի, այրգտան այրըզա թէպտիլ օ-
լունմուշ պիր սէտայըլա, —իսմի տիւգ տը Պըգինկհէ-
մին հազրը պուլունմատըզը մահալի սէօյլէյէճէյինէ, մումանիլէյհին նէրէտէ պուլունտուղունը խապէր վիր-
մէլի տիր։

Պիլճիւմլէ հազրըուն, նէֆէսլերինի թութտարագ տինլէմէյէ պաշլատըլար, վէ սալօնըն տէրուինինի էօ-
լիւմճէք պիր սիւքիւթ իսթիլա իթտի։

—Տիւգ տը Պըգինկհէմ, գըրալիչանըն գօնաղընտա պուլունուէօր իտի, —տէտի միւնէճճիմ կիւրիւլթիւլիւ պիր սէտայըլա։

Հէմման պիր սանիյէ զարֆընտա պիրտէն իբի աճըգ-
լը վավէյլալեր իչիտիլտի, պու հիւզնէնկիզ նիտալերինի պիրի, էրմէնի էսվապը կիյմիշ օլան միւսիւ տը Ֆար-
ժինին, վէ տիկերի մատամազել Տանժէնին տիհանլարընը-
տան խուրուճ իթտիլեր։

Պիւթիւն ըէֆիգլերինին կէօղլերի, մատամազել Տան-
ժէնէ աթի օլունարագ, մերսուէյի պագըշլարըյլա իթհամ իթմէքտաե իտիլեր, զիրա միւնէճճիմ պիր ան էվվել եէտինճի ֆախրի դըզըն, եանի մատամազել Տան-
ժէնին՝ դըրալիչանըն գօնաղընտան տըշարը չըգմամըշ օլտուղունը պէեան իթմիշ իտի։

Մէրսումէ, պէր տագըդա էվվէլ մէնէճճէմին պու սէօզիւ իլէ խէլաս օլմուշ զանն օլունմագտա իքէն, օլ անտէ եւնէ օլ սէօզ պէչարէնին նամուսընը՝ ալէնի սուրբէթտէ լէքէտար խոյօր ըսը։

Զէվալը դըզճըղազ, դըրալըն վալիտէսի մատամ Մարի Մէտիչինին՝ աղիմ պէր նէֆրէթ իլէ քէնտիսինտէն ուզագլանմասընը, վէ դըրալուչանըն տախ, թէէսսիւրու ըզգաթտէն նաչի կէօզ եաշլարընը մէրսումէյէ կէօսթէրմէմէք իչուն, եւուզիւնիւ պէր թարաֆա չէվիրտիչինի կէօրիւպ, պու հալ իլէ պէյն էլ խալդ թէզիլ ու րիւսվայ օլտուղունը հըսս իթմէքլէ, դօրդու վէ հիճապընտան ադընա խիֆֆէթ կէլէճէք տէրէճէլէրէ վասըլ օլտու, վէ հէման չիմշէքտէն վուրուլ մուշճասընա պայըրըպ եէրէ տէվրիլէճէք իքէն, էրմէնի էսվապը կիյմիչ օլան տաէմ, տէրհալ դօշարագ մէրսումէնին էլլէրինի քէնտի էլի իչինէ ալմաղըլա,

—Գաթէրի՛ն, Գաթէրի՛ն, քէնտինէ կէլ, —տէտի, կէնճ դըզըն գուլաղընտան բըսըրըթայարագ, —պէն անլէրին սէօզլէրինէ լինանմամ, պունլար՝ ալչագ վէ նէֆրէթտամըզ տաէմլէր տիր, տէտիքլէրի սէօզլէրին քէտֆֆէսիտէ եալան տըր, տէյիլ մի, —տէտիքտէն սօնրա դըրալուչայէ տօղրու տէօնէրէք, եավաշ պէր սէտայըլա,

—Ֆագաթ մատամ, մէրսումէյի միւտաֆաա խոխնիչ, իչթէ կէօրիւյօրսունըզ քի զէվալը դըզճըղազ սիզի իչուն էօլիւյօր, —տէտի։

Լաքին մատամ Տանթրօթիչ, մէրգումա ճէվապ վէրմէտիքտէն մատա, Գաթէրինին եւուզունէ տախի պագմատը։

Դըրալուչա տախի, պու ալէնի գըյյ ու գալտէն սօն տէրէճէ դօրգմագտա օլուպ, հէման կէօզ եաշլարընը սիլինպ գուրութտու։

Դըրալուչա ճանխալինտէն, պիչարէ Գաթէրինին պու մէթրուքիյէթի, էրմէնինին գալմինէ աղիմ պէր տարպէ վէրմիչ իտի։

—Դըրալուչա, մէրսումէյի միւտաֆաա իթմէք խութէմէյօր, —տէյիւ միւլահազա խտուպ, վէ քէնտույէ, —ահ օլմայաքի Գաթէրինն տուչլու օլտուն, ֆագաթ հա՛յըր, հա՛յըր օլտաղ, միւմքինն տէյիլ տիր, տիմէքտէ իտի։

Վէ մէրգումա հէման գուտուրմուշճասընա պէր հիտէթ ու չիտէթ իլէ միւնէճճիմէ տօղրու գօշարագ,

—Ուսթա Անճէլօ Գաթթօ, սիզ եալան սէօյլէյօրսունուզ, տէյտու հայդըրտը։

—Տէտիկիմ սէօզլէրին բէք տօղրու օլտըղընա նամուսըմ իւզէրինէ եէմին իտէրիմ, —տէտի Անճէլօ Գաթթօ։

—Էկէր ալչագ պէր տաէմ տէյիլ իսէնիզ, եա պու միւֆթէրիյաթընըզը կէրույէ ալմալը, եա եօխսա պէնիմ իլէ տուէլլօ իթմէյի գապաըլ իթմէյիսինիզ։

—Էկէրչի տուէլլօնըն մէննի հագդընտա ֆէրմանլար տուտուբ իթմէմիշ օլտայտը, թէէլիֆինիզի մէճմուանէն գապաըլ իտեր իտիմ։

—Իչթէ ալչագլըղընըզ պունտան միւսթէպան օլույօր քի, գարտինալըն ֆէրմանլարընա իւթիճա իտիյօրսունուզ, հիչ չիւպհէ եօգ քի սիզ մէրգումէն պէնտէլէրինտէն պիրիսինիզ, վէ պէլքիտէ էն ալչագը։

—Պէն ալչագ տէյիլիմ, —տէյու ճէվապ վէրտի միւնէճճիմ, արթըզ սէտասընը թէպտիլ իթմէյիպ, քէնտի թապույի սէպի իլէ, —չիւնքի միւսիւ գօնթ տը Ֆարժիյի տէրտէսթ իթմէյէ թէչէպպիւս իթմէյօրտում, գիրա մէրգումէ նէֆսի Բարիղտէ պէնի տուէլլօեա տավէթ իտեճէք եէրտէ, պու անտէ Լօնտրատա մատամ Հանրիյէթ ճէնատլէրի նէզտինտէ պուլունմալը իտի։

Էրմէնի, քէմալի տէհշէթ իլէ միւխաթապինին, քէնտու ատույի էքպէրի Բօշֆօր օլտուղունը թանըտը։

—Պունը իլէ պէրապէր, —տէտի Բօշֆօր իլավէյի մէգալ իտերէք, —պէն ալչագ պիր տաէմ տէյիլիմ, չիւնքի պէշ կիւն սօնրա Պըրիւքսէլտէ պուլուշմամըզա

տայըը սիղէ սէօղ վէրլիւիմ, պիղ Ֆրանսա գանունընա դարչու հարէքէթի իթմիշ օլմագսըզըն, մահալի մէզ-քիւրտ տուէլլօ խոէպկիլիւիղ։

Մ'իւսիւ տը Ֆարժի, տիւէլլօյը գապուլ իթմիշ օլ տուղունա նըշան օլարագ խաամինին էլինի սըգտը, վէ քելամէ ազագ խոէրէք,

—Բէք ալա միւսիւ, իթտիկիմ հադարաթը կէրույէ ալըրըմ, ֆագաթ չու չարթ իլէ քի, իքիմիզտէն պիրի էօլիւնճէյէ գառար պու տուէլլօյա տէվամ խոէճէյիղ տէյի՞լ մի, —տէտի։

—Զօգ ալա, չօգ ալա, համինիղ պուլունան տիւգտը Պրգինկհէյմին, չախսըմա իթմիշ օլտուղու հադարաթըն ինթիգամընը, պիղդաթ սիղտէն ախղ խոէճէյիմ։

—Պէն տախի գարտինալտէն ախղը ինթիգամ իթմէքիւք վազիֆէմի, սիղին չախսրըզտա իճրա խոէճէյիմ, չիւնքի մէրգումըն դըրմըղը ճիւպպէսի, հէր ատավէթէ գարչու քէնտույի մուհաֆազա իթմէյէ մէտաթ օլմագտա տը։

Վէ մէրգումանի իքի խաախիլէը պու սուրէթլէ տուէլլօյա գարար վիրահքտէն սօնրա, պիրիպիրլէրինտէն այրըլարագ գալագալըզըն իչինտէ կէօղտէն նիհան օլտըլար։

Զիւաֆէթի քէմալի կէրմիյէթ իլէ սագահընը սաաթ պէչինէ գառար ղայէթ բարլագ, վէ շաշաալը սուրէթտէ տէվամ իթտի, ձօհն Ֆէլիթօն խսէ տէրհալ կիյտիկի ճինայէթի մահքէմէսի մուշավիրլէրինէ մախսուս օլան էլ պիտէսինի տէյիշէրէք, տաի պիր կէմի թայիֆէսի կիպի կիպինիպ, հէման Պուլօնիը ճանիպլինէ վասըլ, վէ անտէն տախի Ինկիլիթէրրայէ կիթմէք իչիւն պիր կէմիյէ սիւտավար օլտու։

Մաամաղէլ Տանժէն, ֆէրտասը կիւնիւ էլվէտա իթմէք իչիւն գըրալիչանընն տույիրէսինէ վարտը։

—Սէվգիլիւ Գաթէրինիմ, միւսթադպէլ իչիւն ասլա մէյուս օլմա, —տէտի մաամ Տանթրօմիշ, մէրսումէյի բուս խոէրէք, —վուգու պուլան օլ նէֆրէթամիղ մէնզարէ, մէրա վէ ալիճինապ աչըգընընգալ պինի թէպտիլ խոէմէղ, պէն սէնին սատագաթ ու վէֆատարլըզըն խուսուսընտա մէրգում իլէ կէօրիւչիւմ, իմտի հէր հալտէ սէօղիւմտէ սէպաթ խոէճէյիմէ միւթէէմմինն օլագիլիրսին։

—Հագդը ալինիղ վար մաամ, —տէյու ճէվապ վէրտի Գաթէրին, —միւսիւ տը Ֆարժինին՝ ճարիյէնիղ իլէ իզտիվաճ իթմէքլիյէ ասլա թէրէտտիւտ իթմէյէճէյինէ էմինիմ, ֆագաթ պէն սաֆոէրունըմ, վէ միւսիւ տը Ֆարժիյի ճանըմ կիպի սէվտիյիմ իչիւն, թէխայիլ իթտիկիմ օլ մէսուտ իթտիհատը պունտան պէօյլէ արթըդ գապուլ խոէմէմ։

—Գապուլ խոէմէղմիսին, —տէյու թէքքարլատը մաամ Տանթրօմիշ, կէնճ գըղըն պու սէօղիւնէ թէճաճիւպ խոէրէք։

—Հա՛յըը մաամ, գապուլ խոէմէմ, —տէտի Գաթէրին սէպաթ իլէ, —չիւնքի միւսիւ տը Ֆարժինին նամուսու հայտիյէթինի, պէնիմ սաաաէթը զաթիյէմտէն տահա էվլա աատ խոէրիմ։

Կըրալիչա՝ արթըդ պու խուսուստա խսրար իթմէյէ ճէսարէթի խոէմէտի, չիւնքի միւշարիլէյհա, գահրիմանքեաարի պիր հրստիյաթըն մէրթէպէյի իւլվիյէսինի բէք ալա թէլագդը խոէր օլտուղունտան, իթթիեաբը սիւքիւթ խտուպ, անճագ պու հրստիյաթէ հայրթ իթմէքլէ իգթիֆա իթտի։

Մաամաղէլ Տանժէ, միւէպպէէտէն սարայտան միւֆարէգաթ իթմէք իչիւն գըրալըն էմրինէ պէքլէմէքսիղին, հէման միւսիւ տը Ֆարժինին Պրրիւքսէլէ եօլտուղու կիւն, քէնտի տախի Իւրսիւլին նամ բահու օլտուղու կիւն, քէնտի տախի Իւրսիւլին նամ բահիպլէը մանասթըրընա չէքիլտի։

Պիչարէ գըղճըղագ, սէքիլ կիւն սօնրա սագըգ աչըգը օլան պէտագահ տէլիգանլընն, գօնթ տը Րօչ-

ֆօլըն եէտը զատտարանէսի լէ դաթլ խոխլանյի խապէրը բիւր քէտերինի ալտը։

Մատմազէլ Տանժէնէն, թալէպէլեյի մուտէթի խիթամ օլտուգտա, բահխպէ օլուպ զայէթ բէրհիզքնարլըգլա պիր էօմիւր կէչիրտի, մերտուամ տէօրթ սէնէ սոնրա պաշ բահխպէ լինթիխապ օլմուշ, վէ լինթիխապընըն իքինճի կիւնիւ գալը խատթալըգընատն վէֆաթ իթմիշ օլտուղունը, օլ վագթըն գույուտաթընատա մուհարրեր պուլունտուղու կէօրիւլմիւշ ատը։

Տէվրի սէնէնին ազօսթօսը եէրմի իքինճի կիւնիւ, օլ անտէքի ատուգ Պըգինկհէմ, Բօրթըտմութ չէհրինտէ՝ Բօշէլի, վէ ատուգ տը Սուսիվ նամ սէֆիրլէրի գապուլ իթտիքատէն սոնրա, թէմամ օտասընատան տըշարը չըգմազտա իքէն, մէճհուլ իւլ ահվալ ատէմին պիրի, մուամիլէյհին կէօյսիւնէ պիր խանչէր սարըայը վէրտի։

Գաթիլ ֆիրար իթմէքտէ օլսուն, Պըգինկհէմ տախի անճագ խանչէրի կէօյսիւնատէն չէքիպ չըգարմայա վագթը պուլարագ,

—Ա՛հ ալչագ մախլուգ, էօլտուրտու պէնի, —տէյէպիլտի։

Վէ հէման օտա ուշաղը Բաթրիս Օրէյլի իլէ, ատուգ տը Ֆըրրիսարըն գօլլարը իչինէ տուշուպ բուհընը թէսլիմ իթտի։

Բաթրիս, եէրտէն պիր չապգա պուլտու քի, տէրսունինատէն աթի իւզ գիքը սէօզլէրի հավի պիր քատըզտա զուհուր իթտի։

«Ցիւգ տը Պըգինկհէմ գըրալկէթին տուշմէնի տիր։ վէ իչթէ պու սէպէպլէ մերգումը գաթլ իթտիմ»։

Գօնաղըն թէքմիլ բէնճերէլէրի աչըլըպ, օն քիչի պիր աղըզ օսգագտա թէճէմմիւ խատն իզահհամա խիթաապէն,

—Թուրթո՛ւնըզ գաթիլէ, Թուրթունըզ, մերգումըն պաշը աչըգ տըր, —տէյու ավաղ ավաղ պաղըրմագտա խոխլէը։

Ֆլվագը մեղքիւր գալապալըգըն տէրունինատէ պաշը ալըգ, պէնգի սօլկուն, ֆագաթ սաքին վէ պի ֆիթուր հալտե պիր տաէմ տուրմուշ իտի։

Ա.վճընըն պիրի ելինի չախսը մերգումըն ումուղը իւդէրինէ վազ իտերէք,

—Իչթէ, գաթիլ պուննատա տըր, —տէյու հայդըրտը։

—Լվվէ՛թ, —տէյու ճէվապ վէրտի մերգում ֆիթուրսըզ պիր հալ իլէ, — լօրտ Պըգինկհէմին գաթիլի պէն իմ։

Գաթիլի մերգում, ճինայէթի մահքեմէսինատէ, քէնաի հաքիմլերինին հուզուրընա չըգտըղընատա, —քէնաիսի՝ գըրալ հաղրէթլէրինին գուրնազ վէ ֆեթհին միւշավիրինի գաթլ իթմէքլէ, Ինկիլթերրա հիւքիւմէթինէ պէօյիւք պիր պէլատէն գուրթարմըշ օլտուղու իթիգաթընատա օլտուպ, ասլա հէմթէօհմէթի վէ չերիքի օլմատըղընը պէնատն իթտիքատէն մատէ, հաթտա իճրա իթմիշ օլտուղու ճինայէթի հագդը կէօսթէրմէքլէ, թէպրիյէյի պիմիսէթ իթմէք իչինն Քիթաապը Մուգատտէատէն պիր թագըմ այէթլէր վէ տէլիլլէր տախի իրայէ իթմէքտէ իտի։

Հիքեայէվիզի օգուշանլար, գաթիլի մերգումըն գարտընազ Բիչէօ իլէ սուրէթի խաֆիյէտէ կէօրիւչէն, վէ էնսայի զիհաֆէթտէ ճինատէթ մահքեմէսի միւշավիրլիկինի թագլիտ իտէն ձօհն Ֆելթօն նամ միւթէասիպ ատէմ օլտուղունը էլպէթտէ անլատըլար։

Ձօհն Ֆելթօնըն իտամընա հիւքմ իտիլուպ, մէյտանը սիյասէթտէ սըզագ ու իման խալրազ իտեր պիր սէտայըլա, —Եա՛ Բապպիմ ճանըմըզ ճինէթէթ նայիլ էյլէ, վէ Գըլարինին բուհունը տախի ճէհէննեմին ազապընատն խէյլա էյլէ, —տէյէրէք, սօն տէրէճէ վէ չահանը թէհայիւր պիր գահրիմանլըգլա թէսլիմի բուհ իթտի։

Ձօհն Ֆելթօն, պու Գըլարի իսմինի թէլաֆֆուզ

իթախյէ վագըթ, հալընըզ կէօղէրի իչինտէ պիր գաչ տասլա էչքը թէհասիւր բարլայըզ, պունտան պաշգա հիչ պիր գաաֆէթ նըշանը կէօսթէրմէտի։

Նէ վագըթ քի մատմազել տը Վիլօգըլէր, ճիւմլէտէն էվվել օլարագ Պըգինկհէմին մագթուլէն վէֆալը իթախյինի գըրալիչայէ խասլեր վէրտի, մատամ Տանթրօթիչ հէման,

—Հա՛յըր, հա՛յըր, միւմքիւն տէյիլ տիր, տահա չիմտի մուամիլէյհտէն մէքթուպ ալտըմ, —տէյու հայգըրտը։

Ֆագաթ օլ անտէ, խըտմէթինտէ պուլունան ֆախրի գըզլարտան՝ մատմազել տը Վիլօգըլէր, վէ մատմազել Տօթֆօրդն գօլլարը իչինէ տիւշիւպ պայըլա գալտը։

Պիր գաչ սաաթ սօնրա, օն իւչիւնճիւ Լույի՝ ալէթթաճիլ Սէնժէրմէնտէն Լուվրա վասըլ օլուպ, կէօղէրի իչինտէ պիր չուլէյի մահզուզիյէթ, վէ տուտագլարը իւզէրինտէ պիր թէպէսիւմ օլտուղու հալտէ, իչպու քէտէրնագ գարա խասլերին սահիհ օլտուղունը զէվճէսինէ պէյան իթտի։

Իչթէ զաթը գուտսիյէթսիզմաթլէրի, գարտինալ Րիչլէօ ճէնապլէրի, մահզա պու սուրէթլէ ախզը ինթիգամ իթմիչ իտի։

ԹԻԹՈՄ